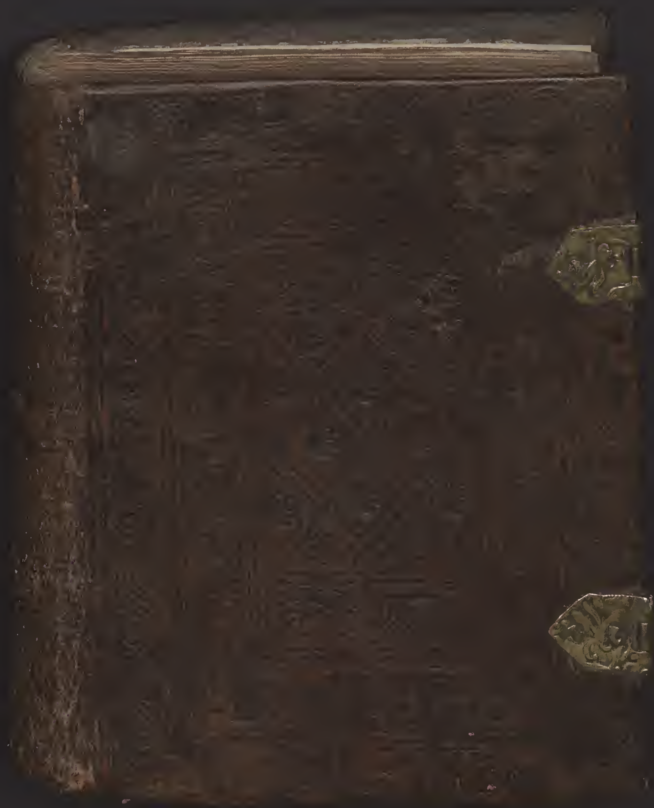

HVSS-POSTilla/
EDVR
EINFALLDAR
PREDIKANER
Yfer øll Hatijda og Suñudaga Gudspiøll Aared Um Kryng.

Giørdar

Af

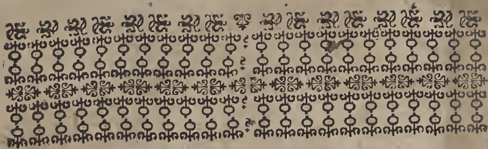
Veledla og Veleruverdugum Byskupenum yfer Skalholts Stifte/

MAG. Jone Thòrkels Syne
VIDALIN.

Fyrre Parturen.

Fra Fyrsta Suñudeige i Adventu til Fyrsta Suñudags epter Paaska.

Prentud a Hoolum i Hialltadal/ Af Marteine A...
Año 1718.

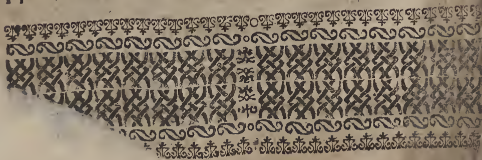

Esaiæ 40. v. 6. 7. 8.

Þar seiger ein Raust: Predika þu. Og eg sagde: Hvad skal eg Predika? Allt Holld er Hey / og allur þess Goode er svo sem Akurs Blomstur/ Heyed uppþornar/ Bloomstred visnar / þvi ad Ande DRottens blæs þar a/ Sannlega er Folked Hey / Heyed uppþornar / Bloomstred visnar / Enn Orded vors Guds varer Eilijflega.

Gieþ þu ad Moodurmæled mitt / Minn DRotten þess eg beide, Fra allre Villu klaart z kvitt/ Krossens Ord þitt wtbreide/ Vmm Land ed hier/ Til Neidurs þier / Helst mun þad Blessan vallda / Med þijn Nad/ Vort lætur Lad / Lide og Bygdum hallda.

HINNE
Dyrkeyptu JEsu Christi Brude
Christelegre Kyrkiu
GUDS
I ISLANDE.
Minne Hiartkiærre Moodur / Oska eg Fridar og Heilla Af Synum Vnnusta.

Elskulega Mooder.

ÞAd er bæde Guds Bod og vidteked hia øllum Þiood-um / ad Børn eru skylldug ad ala Forelldra sÿna ef þau gieta. Enn Fatækur er eg og Vanburda til þess Mooder ad ala þig / jafnvel þott ad aungvum af Sonum þÿnum sie þad skylldara enn mier / þu ert og ecke i þvi mÿns Lids-Þurfe / þvi Fader þÿns Elsk-uga og allra hanns Brædra / hefur Enda bunded a sÿn Heit / er ritud standa hia Esaiam i Fertugasta og Nÿunda Capitula. Koning-arner skulu vera þÿner Foosturfedur / og þeirra Høfdings Kvinnur þÿnar Foosturmædur. Hvørs Naaduga Fyrerheitis ad þu ert ordenn Hluttakande / eins vel og hvør Þiood i CHRISTenndoomenum / og i Krapte þessa Fyrerheitis hefur hann giefed þier / epter Raadstøf-un Konunga vorra / marga Gudhrædda og Vÿsa Kiennendur og For-stioora / sem vaka yfer Saalum Barna þinna: Enn þott eg sie þeirra Veikastur / og kunne ecke miklu vid þeirra Verk ad bæta / samt veit eg Skylldu mÿna ad þocknast þier i þvi eg kann og maa / epter þeirre Naad sem Gud hefur giefed mier. Eg les i Exodi Bookar Þrÿst-ugasta

ugasta

ügasta z Fimta Capitula/ Ad þegar Gud baud Moysi ad læta giøra Vitnisburdar Tialldbwdena/ þa hafe hañ skipad ad til Heñar skyllde leggia hvør eirn epter þvi sem þeir sialfkrafa villdu / Sumer Gull / sumer Sylfur / sumer Kopar og dyrmæt Klæde og Steina / eñ adrer Geita-Ull og Hrwta-Skiñ / med ødru fleira sem þar um̃ gietur og þar i miña Gyllde. Medal þeirra Sijdurstu reikna eg mig / og mæ vel reikna sokum Fæfrædis miñs og Overdugleika / Eñ fyrer þvi ad eg veit/ ad þiñ HErra mijtur meir Viliañ eñ Mættieñ / þa voga eg ad bioda þier epterfylgiande Predikaner i Þacklætes Miñing ad eg hafe leiged og ligge eñ nu a Briooftum þier. Þigg þvi Mooder þeñañ lijteñ Skeink af hinum Aumasta Þienara þijns Brwdguma/ og þijnum Minsta Syne / sem vil æstunda ad fiñast

Skalholte /

þañ 7. Augusti /

Añó 1717.

Hønum trwr/ og Þig

Af Hiarta elskande alls

til Daudans.

Jon Thorkelsson

Vidalin.

Til

Til Lesarans.

Eptter þvi ad Veledla og Veleruverdugum Herra Byskupenum / Hr: Steine Jonssyne / hefur naudsynlegrar Orsakar vegna þocknast / ad læta setia þær Citatiur sem a Spaliuñe stodu i þeirre skrifudu Book sem þesse er preñtud epter / iñ i Predikanernar / Þa vil eg haפa Lesarañ hier med advaradañ / ad nær þessar Predikaner opeñberlega Lesnar eru / þa skule hlaupa yפer Citatiurnar / so þær ecke Lesnar sieu. Citatiur eru ei giordar til þess ad þær skule Lesast i eirnre Predikun / þvi þær uppehallda Lesaranum / og giora Lesturen længsamañ / helldur til þess ad hvor, sem vill / kuñe ad siaa epter þvi sem Citerad er af Ritninguñe / og bera þad samañ / þegar hañ Les wt af þyrer sialפañ sig. Þetta synest mier Naudsynlegt ad gieta uñ vid þa sem Lesa þessa Book. Befalande alla Lesendur og Heyrendur hier med Guds Heilags Anda Adstod og Vpplysingu. Og vil alltyd piñast epter Skylldu miñe

Skalhollte /
Dag 9. Martii.
Año 1718.

Þeirra viliugur Þienare
J ollu þvi sem mier er aפ
Guds Alפu tiltrwad.

I. Vidalin.

Aññar Formaale til Lesarans.

Vert pad Landsplats / sem noog Vatn og Vøkva heþur/ er hid þeitasta og hid rijkasta aþ Avøxtunum. Fyrer þeirre þurru Jord hefur Akurmadureñ hid stærsta Erþide og margþallda Mædu/ eñ lijteñ Avinning aþ heñe. Þar sem Guds Andleger Bruñar framþliooka/ verda Sæalernar Avaxtarsamar og Gude þægelegar : Bruñur Visskuñar er Ord hins hæsta Guds/ og þad eilijþa Bodord er heñar Vppsprettа/ Syrach. 1. Cap. Allt þad Vatn/sem þrañreñur aþ þessum Bruñe/ er liþande Vatn/ þviad Guds Ord er Ande og Lijf / Ja / Ord þess eilijþa Lijþsens/ Joh. 6. Af þessum Himalprædesens Bruñe uppausa Nadþirstar Sæaler Vatned med Fagnade/ Esa. 12. Þetta Huggunareñar Vatn þrañþlijtur aþ þeirre Andlegu Jerusalem/ i allar Atter moot Austre og Vestre/ Sumar og Vetur / Zach. 14. Vatned Beihesda var upphrært af Einglenum/ sem i þad nidur stie/og hver sem þar þyrst ur stie nidur i þad/ epter þess Hræring / vard heill af hverium hellst Siwkdoome/ sem hañ var halldeñ/ Joh. 5. Heilagur Ande hrærer Bruñ Gudlegra Orda/þyrer Eingla Fridarens/ sem ad eru Vtvallder Ordsens Þienarar a Jørduñe/ og laugar i hønum siwk og saurug Maññaña Hiørtu/ aþ hverium þeir Trwudu haþa alla Avaxtarseme til þeirra goodu Verkaña/ skiptande sierhverium epter þvi sem hñ vill/ 1. Cor. 12. Aþ hverium þeir eirneñ ødlast Heilbrygde Sæalareñar og allra heñar Siwkdooma/ þvi ad hverke Jurter nie Plæstur lækna þa/ helldur þitt Ord DRotteñ / sem læknar alla Hlute / Sap. 16. Þier kiemur nu fyrer Siooner/ þu Christelege Lesare/ Ein Ný Hwss - Postilla / giørd og samañskriþud aþ Veledla / Veleruverdugum og Hælærdum Byskupenum yþer Skælhollts Stiþte / Mag: Jone Thorkelssyne Vidalin, og aþ hønum tilskrifud og dedicerud Guds Christne i þessu Lande / a hverrar Briooстum hañ

siælþur

sialfur i sijnu merkelegu Skrife til Hennar/ jatar sig leiged hafa og enn nu liggia/ og so ad hun/ er hann hefur aled/ skule ecke sialf Hur-brioostud vera / edur Skort lijda / forsorgar hana nu aptur med þeirre hreinu og Ofalsudu Mioolk Guds Orda / af hverre hun skule eflast og Upphellde hafa/ epter þad hun hefur smackad hvad Drottenn er sætur/ 1. Pet. 2. Eige þarf þesse Book med minnar Hroosunar/ þvi hun ber sialf med sier/ nær hun er Athugasamlega lesenn / sinn Lof-styr. J henne er veitt inn til þijns Hiarta hreinum Vatnsrennum Gud-legra Kienninga/ hveriar sa helvijtske Holofernes kann ecke ad upp-hoggva/ so sem sa Jardneske giorde hia Borgenne Bethulia/ fordum Daga/ Jud. 7. J henne sier þu / Christenn Lesare / witfioota af þeirre himnesku Hiamlpradesins Hellu Guddoomlegar Hugganer til ad svala þier/ i Angist þijns Hiarta/ Psalm: 119. J þessare Book birdest mier / þeir sem fallner eru / sieu med Guds Orde a Fæt-ur reister : Þeir Vanmattugu styrkter : Þeir Þverbrotnu Syndarar Gudlega ammintter og til Christelegra Dygda æfijster og uppvakter : Þeim sem fyrer Daudanum liggia/ vijsadur Vegurenn til Lijfsins : Og i einu Orde ad seigia/er þier/ þu goode Lesare/ kient allt þad sem þig Naudsyniar umm/ til þinnar eilijfrar Sæluhialpar. Lat þar fyr er/ Vinsamlege Lesare/ þessa Book/ vera þitt Lioos og Leidarvijser/ epter hverium þu gænger wr Egyptalande þessarar Veralldar / inn i þad Himneska Canaan. Eg vil med Audmiwkre Bæn/ epter minne Skylldu/ styrkia þig a þessare þinne Vegferdar Reysu / og Daglega bidia/ad Gud Myskunsemdanna hialpe þier z mier/ so i vorum Christ-enndoome ad framhallda / ad vier aller verdum Samannsafnader til Guds Sonar hægre Handar a Efsta Deige/ Og vil alltijd finnast/ minn christenn Brooder/þinn Einlægur Firerbidiare til Guds z Þienare. Skrifad a Hoolum i Hialltadal/ þann 28. Aprilis Anno 1718.

Steinn Jonsson/
Sup. Hool. St.

Bæn

Bæn fyrer Predikun.

O Þu Stoore Konungur allrar Veralldarennar / sem byr i þvi Lioose er eingenn fær til komest/ Vier synduger Ormar skrijdum a þessare blessadre Stundu upp wr voru Diwpe fram̄ a Skør þiña Foota / til ad Fridmælast vid þyna Guddoomlega Nadtijgn/ er vier med saurugum Verkum og Illgiørdum vorum so hrælega moodgad høfum allt i fra Barnæsku vorre. Enn æ oss Arottenn / Vier erum so vanmegna under Byrde Syndañna/ ad þegar vier gyrnumst ad lypta oss upp i Hædernar til þyn / þa draga vor eigen Saurende oss nidur aptur. Þu hefur ad sønnu fyrergiefed oss marg ar Synder / og sparad oss mioc i þeim allt a þennan Dag / Enn vort Hiarta skielfur i oss og kvijder vid þynu strænga Riettlæte / nær vier til þess huxum/ Ad vier þverbrotnar Mañeskiur høfum so længsamlega forsmaad þyna Myskunseme/ og sialfer Onijtt so marga Kvitt... verra Synda er vier þeyged høfum med þverwdarsamlegre Idkuñ... ... Glæpa og Illgiørda. Hvort skulum vier þa flija undan þin... Hende ? Þu uppfyller bæde Himenn og Jord / Enn þyn Myskun... seme er eins stoor og þu sialfur / hun hefur øllum þeim vel giefed sem heñar med bliwgu Hiarta og sundurknosudum Anda leitad hafa/ Og ef vier sem erum Neystræ / meigum ecke snerta þig sem ert eirn forterande Elldur / þa leif oss ad skrijda ad Sonarens Footum/sem er Holld af voru Hollde/og þvo þær i Tærum vorr... ar Ydranar. Enn æ vor Gud/ Vier vitum ad hañ er i Heimenn komenn til ad lækna þad sem kramed er : Hvad kañ þad oss ad gagna ef vort Hiarta er heillt ? ef þad er hardara enn nockur Steirn? Þvi Grætbænum vier þig/ fyrer hañs dijru Kvøl og Bloodugar Vnder : Sla þu O Herra a þennan harda Klett med Moisis Sprota / so ad Vatns-Straumarner/ ja eitt breñande Vatnsflood meige spretta þar ... af/ til ad þvo vorar Ohreinar Samvitskur : Lat eirn gloandi Anda breña upp allt Sorp añarlegra Þanka wr voru Hiarta / sem

er þitt Mustere/ so þijn Ord fæe Rwm þar iñe. Læt oss ecke heyra þad so i Dag/ ad þad fordæme oss a sijdarsta Deige/ helldur gief ad þad verde Epterlæte Sælna vorra : Læt þess Sæileika burtdrijfa allt Toomlæte og Sæleyse fra oss / so vier vardveitum þad i goodu og sidsomu Hiarta. Þess bidium vier þig fyrer JEsum Christum þiñ Son med hañs eigeñ Bæn/ seigiande : Fader vor/ etc.

Bæn epter Predikun.

O Þu Hæleita Guddomsens Þreñing / Eirn Gud og Sañur fra Eilijfd til Eilijfdar :, Vier aumer Syndarar liggium hier flater fyrer Auglite þiñar Hætignar / til ad offra þier Þacklæte vors Muñs fyrer þijnar Owtseigiañlegar Velgiørder er þijn Millda Yrlætes Hønd oss Opacklætum og Yverbrotnum Mañeskium audsijnt hefur bæde i Andlegañ z Lijkamlegañ Mæta : Eñ æ oss Drotteñ / vier erum so kallder i Bæneñe ad vier Oijast meigum/ ad þu vilier skirpa oss wt af þijnum Muñe/ nema þu vermer vor Hiørtu. O Vor Gud / læt þiñ gooda Anda / bidia æsamt vorum Anda / med Owmtrædelegum Andvørpunum /. so ad vier lijka mætte Foorn Vara vorra fyrer JEsum Christum. Vier þæckum þiñe Guddoomlegre Elsku fyrer þitt H. Ord / og þau Hæleitu Sacramenta/ a hverium þu froostrad hefur og nært vorar Sæler/ ad ei skylldum vier wtaf sofna i Daudanum. O vor Gud/ læt vorar illar Athafner / vort Sæleyse og Opacklæte / alldrei þvi vallda/ ad þu svipter oss þessare Himneskre Gafu.

Gief ad þitt Ord sem vier i Dag hefum heyrt z numed/ meige bloomgast i Hiørtum vorum / so þad fære kañ Avoxt er sijne sig bæde i Ordum og Verkum/ so þitt Hæleita Nafn vegsamest i oss hveria þu virdiest ad nefna þitt Foolk og Eigeñdoom. O Drotteñ vort Hiarta er þitt epter Riette Skøpunareñar/ Endurlausnareñar og Helgunareñar / þad er þijn Kyrkia / eñ Heimureñ / vort Holld / og Diofulleñ gyrnast ad festa siñ Foot þar iñe / og æ þvi verr / ad þad tekst þeim

framar/

pramar/ eñ vier giarnañ villdum : O vor Gud yferþall þau med þiñe Magt/ z tak þÿna Eign af þeirra Hende/ so ad þÿner Oviner brÿxle ecke þÿnum Her-Flockum. Þu Volldugе Konungur sem ert Sterkur og Mattkugur i Strÿde / lat hiñ Guddoomlega Krapt þiña Heiløgu Orda verda so rÿkañ i Hiørtum vorum / ad oss velge vid Syndeñe / so sem añare Opeckt. Gief þu ad Miñing hiña þorni Glæpaña verde oss so skielþeleg / ad oss hrylle vid þeim so sem añare Ofreskiu. Gief oss ad temia vor Hiørtu / vora Twngu og Eyru a þad sem a ad vera sÿdañ vor ædsta Glede og Epterlæte i Dyrd Himnaña / sem er þÿn Elska/ þÿn Ihugan/ þÿn Loþgiørd og Þacklæte þyrer þÿnar Guddoomlegar Dasemder a medal vor / og veit ad vier leggium hid mesta Kapp a ad þramkvæma þad i Verkunum/ sem vier þeinkium i Hiartanu/ tølum med Muñenum og heyrum med Eyrunum/ ad ei gaungum vier i þeirre Blindne/ ad haþa Skin Gudhrædsluñar eñ aþneita heñar Krapte.

O Þu Stoore Konungur Himens og Jardar/ vardveittu þiñ Smurda/ vorn Allra-Nædugasta Arþa Herra og Konung/ hñs Naborna Drottingu/ og vorn Næduga Arþa Printz / og allt þad Konunglega Hws. Vertu Konungsens Skiølldur og Sool / og eitt ørugt Vÿge a moote øllum hañs Ovinum. Lat hañs Rÿkesstiorn farsæla verda/ og gieþ honum langa Lÿfdaga : Vmgyrd hañs Tignarstool med Herfveitum þiña Volldugu Eingla : Gief Kongenum Hlÿdna / Trwa / Drugga / og Radholla Vndersata : Lat hañ so stioorna i þÿnu Vmbode hier a Jørduñe / ad hañ meige Eilÿflega med þier rÿkia i Himnenum. O Herra JEsu Christe/ þu sem ert hiñ mikle Hyrder Saudaña/ þyrer Blood þess Eilÿfa Testamentes/ vardveittu Kieñendur Ordsens þÿna Þienara/ lat þa alldrei gleima þvi/ ad þeir eiga þier Reikning ad standa / fyrer þitt Dyra Blood / med hveriu ad Endurkeyptar eru þær Hiarder er þu heþur sett þa yfer / eñ vert þeirra Vernd og Forsvar/ a moote Ogudlegum og Ohlutvøndum Møñum / nær þeir giøra Verk siñar Kallanar trwlega : Og

trod

krod Andskokaň under þrra Fœtur. Vor Gud skioorna þu Valldstietteñe / og þeim er i Doomunum sitia / upplys Hiortu þeirra / ad þeir skilie Rietteñ/ og gieþ þeim Visku til ad Dœma þitt Foolk/ med Vilia og Astundan ad giora þar epter. Tak ad þier O Gud Hwsskioornar Stiettena / Lœt oll Egta-Hioon Elskast-Iñbyrdis i Falslausum Kiœrleika / og uppala syn Born og Hiw i Aga og Viñvondun til DRottens / Eñ Bornum og Hiwum hlydeñ og audsveip Hiortu / ad þau sieu Forelldrum og Hwsbœndum undergieþeñ i ollu þvi er þeim epter Guds Orde og Lagaña Skylldu tilsagt verdur.

O DRotteñ añast þu alla þa sem Naudstadder eru/ og bera þyns Sonar Kross a Herdum sier / Væg þeim vor Gud þyrer hañs Skulld sem lided heþur uppa þad / hañ kyñe ad hialpa þeim sem þreistadur er. Vm alla Hlute fram Grœtbœnum vier þig Himneske Fader / Forlœt oss vorar Bloodugar Illgiorder og Synder þyrer JEsu Christi sœru Kvol og Pynu. Miñst þess ad hañ þyrer oss i Daudañ er wtgieþeñ aþ þiñe Guddoomlegre Elsku / þegar vier eñ þa vorum þyner Oviner. Virdstu þar þyrer ad gleima vorum Yþertrodslum þyrer hvoriar hañ Fullnœgiu giort heþur / þar vier fyrer hañ og i honum erum Born ordner/ Og nær vor Æþe er ad Protum komeñ vor Gud/z vier liggiũ fyrer Daudañs Porte/ horþande fram a Veg allrar Verallđar / Riett oss þa þyna Milldu Hond vor Gud / og lœt oss deya med vorn Endurlausnara i Fadmenum/ so vier meigum Eilyþlega med þier og honum Liþa. Vænheyr þetta Nœduge Gud og Fader þyrer JEsum Christum / J hvorium allar vorar Bæner eru Jœ og A M E N.

VIRO

Nobilissimo, Plurimum Venerabili et Clarissimo

DN. MAG. IONAE THOR-
KELI VIDALINO,

Diœceseos Skalholtinæ Episcopo Dignissimo

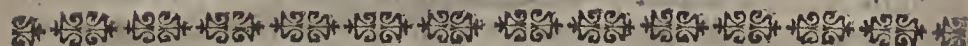
Collegæ Suo Svavissimo,

Postillam Hanc Evangelicam edenti,

His Distichis gratulatur

STHENO IONÆUS

Holens. Episcopus.

STymphalidas Volucres, solitas contemnere ferrum

Amphitryoniaden sede fugasse ferunt

Munere, qvo unigena Aonium Tritonia Virgo

Palpavit, Crotalo nempe. TU at Ardalidum-

Lumen, et Aoniis penetras qvi fontibus ora,

Qviq; animas animas Dogmate ritè TUI.

Divino pellis VIDALINE Acheronta colentes

Hoc crotalo Pallas qvod Tibi SANCTA dedit.

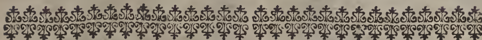

Homiliarum

Homiliarum
Evangelico ' Moralium
VIRI
NOBILISSIMI & ADMODUM VENERANDI,
Mag. IOHANNIS VIDALINI,
Diæceseos Schalholtinæ Episcopi longè
Meritisſimi,
Nunc primum Prælo ſubductarum et in lucem prodeuntium
Doctiorum encomio concinenti ſuccinit
Nobilisſimi Autoris
Incorruptus Cultor,
SNORRO IONÆUS
Sch: Hol. Rector

Surgite lethifero ſopiti mente Veterno,
Claſsica Divinæ vocis ad arma vocant.
Infeſtus mediâ ſtrepitantibus HOSTIS IN URBE EST
Cornibus, æternâ morte perire jubet.
Fervidus hæc Zelo cælo demisſa Zionis
Proclamat Chriſti Magnus ab arce Vigil.
Buccina terribili reboante per æthera voce
Hoc Opus eſt, plenum, me vide, voce Dei.
Hic tibi nativo depicta eſt chromate Virtus,
Hic Vitium fædo triſte ſupercilio.
Hic tibi pellendus mentis penetralibus hoſtis,
Cui clypeos pugnæ & ſubdita tela vides.

Qvi nihil hoc animi tanto fervore movetur,
Is qvoq; cælorum nescit amore rapi.
Aut qvem pura nihil delectat lingva nitore,
Qværat oportet ubi dictio casta sonet.
Non laudo : nec enim una satis tot laudibus hora,
Sed testor laudem promeruisse magis.
Hæc terram in cælos effert industria, virtus,
MAgne feret qvorsum Te, VIDALINE, Tua.

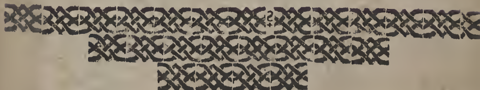
Eruditi sui seculi Phœnici
Philologo, Poëtæ et Oratori pene incomparabili
VIRO
Ex merito Nobilissimo, Virtute, Eruditione, Scriptis
Eminentissimo
Dn. Mag. IOHANNI VIDALINO
Præsuli Ecclesiarum Schalholtinarum vigilantissimo
POSTILLAM hanc EVANGELICAM,
Auro qvovis, et Gemmis pretiosissimis
Longe Superiorem
in publicam Lucem emittenti

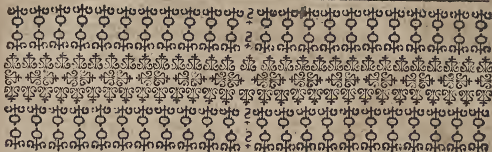
Properato hocce Carmine
ita gratulabundus assurgit
eius addictissimus Cultor
G. Sth. Bergmannus
Sch. Hol. Collega.

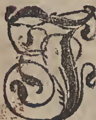
Tollitur

Tollitur ætherenm culmen, rutilansque Colossi
Fulgida apex: Tenebris
Auriferum exornata Rhodos tegit insula vultum
Oblivionis: Aquâ
Tristitiæ ignivomam tingit Pharos assiduâ altæ
Lampada. Nam exoriens
Chyntius ut Phœben, nitida ut splendore Celene
Sydera perlepido
Ætheria exuperat: sic, sic, Pharos uda, Colossus
Hoc opere atque Rhodus
Defleat, & victos dicant se: TULE, MAGISTRO,
Interitura prius,
Te VIDALINE *animum viresque in pectora sumit,*
Implicitumque caput
Extollit nitidum peplo: Non Mantua tanti es,
Dicit, ut esse mei
Tu similis unquam possis, Classisve Pelasga,
Non Latium Hesperium.
Ergo Tuum PATER ALME *Tuum, qui tanta nitenti*
Insinuas PATRIÆ
Gaudia laudis, erit solito VIDALINE *Canendi*
Gutture Pimpleidum
Implicitum Nomen, rigidos dum candida montes
Nix superat Scythiæ,
Dum mare Hyperboreum manet, et dum ISLANDIA *vasto*
Cingitur Oceano.

Fyrsta Suñudag i Adventu. Gudspialled skrifar Matthæus i 21. Capitula.

Þañ Tijma. Og þa er þeir tooku ad nælgast Jerusalem / og komu til Betphage vid Fialled Oliveti / wtsende JEsus tvo sijna Læresveina / og sagde til þeirra. Fared þid i þad Kauptun sem gagnvart ydur er / og strax munud þid ꝼiña Asnu bundna og Folañ hia heñe / leysed hana og leided til mijn. Og ef einhvør seiger nockud til yckar / þa seiged / þad HErrañ hafe þeirra þørf/ og jafnsnart mun hañ læta þaug laus. Eñ þad skiede so / ad uppfylltest hvad sagt er fyrer Spamañeñ / er so seiger : Seiged Dottureñe Zion/ Siæ/ þiñ Kongur kiemur til þijn hoogvær/ sitiande a Asnu/ og a Fola klifbærrar Asnu. Eñ Lærefveinarner geingu i burtu/ og giordu so sem JEsus baud þeim/og leiddu med sier Asnuna og Folañ / og løgdu sijn Klæde yfer þaug / og settu hañ þar uppa. Eñ margt Folk breidde sijn Klæde a Veigeñ. Og adrer hiuggu Kvistu af Triænum / og dreifdu þeim a Veigeñ. Eñ þad Folked sem

sem fyrer þeim gieck/ og epterfylgde / kallade og sagde. Hosianna Syne Davids/ Blessadur sie sa sem kiemur i Nafne DROTTens/ Hosianna i hædstum Hædum.

Exordium.

J Pistlenum til Phil. 2. Kiemst heilagur Paulus þannen ad Orde. Vered eins Synder og JEsus Christus /hvør þott hann være Guds Mind/hiellt hann þad ecke fyrer Herfang ad hann Gude jafn var/ helldur lijtelæckade hann sialfann sig/ takande a sig Þræls Mind/ og orden Mønnum lijkur. Postulenn seiger/ hann hafe þad ecke fyrer Herfang reiknad/ þott hann Gude jafn være. Þeir ed Herfang teked hafa / stæra sig þar af/ brwka þad til Yferlætis/ giøra þar af þorkostuleg Sigurmerke/ breita vid þa Herleiddu sem þeim lijkar: So þad var Mals hattur hia Ericium/ad halldа þann Hlut fyrer Herfang/er einhver brwkade rijkmannlega. JEsus brwkade ecke þannveg Guds Mind/ þott hann være alls radande / bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28. Samt hafde hann ecke Valld sitt vid yfer aumum Manneskiunn/ hveriar hann var komenn ad endurleisa af Myrkranna Vallde/ helldur giørdest þeim lijkur/ ja/ þeim undergiefenn/ þolde Mootmæle og allskonar Hædungar af Syndurunum/ er hann med Audvirdingu þessare endurkeipte ur Syndarennar Þrældome/ og hiellt ecke Guds Mind Herfang ad vera/ so hann med sinne Þions Mind/ feinge Herleidinguna ad Herfange teked/ Ps. 68. v. 19. enn afklædt hinn sterka Hervopnada Diefvul sinne Harneskiu/ Luc. 11. og med Hleckium Myrkranna bundid/ 2. Pet. 2. v. 4. Þegar Sathan tok vora fyrstu Foreldra til fanga i Paradis/ og i þeim alla þeirra Epterkomendur / þa talde hann þeim Tru umm þad / ad ef þau æte af Eplenu / munde þau Gude lijk verda/ Gen. 3. v. 5. enn þau hlijddust a hanns slægdarfullar Fortølur/ töpudu þvi Guds Mind/ enn giørdust Fiandanum lijk/ hverium þau framar hlijddu enn Gude/ og fyrer þetta Ran Guds Mindar/ tok JEsus uppa sig Þions Mind/og hiellt þad ecke so sem Ran edur Herfang þott hann Gude jafn være. Enn þott ad vor Frelsare ecke

brwkade

brwkade sijna Almættis-Tign i Mañdomenum/ medañ hañs Lægingar Tijme ypperstood hier a Jørduñe/ þa hefur hañ samt eitt añad Rijke aþ Gude ꝛ Fødur/ sm̃ er hñs volldug Stiornan i Christelegre Kyrkiu med Ordenu og Sacramentunum: Þar um̃ talar so David under Guds Per sonu. Eg heþe smurt miñ Konung og sett hañ yþer mitt heilaga Fiall Zion/ Ps.2.v.6. Eñ þott ad Guds Rijke kome ecke þañveg ad þad adgiætt verde/ so sem Herrañ seiger/ Luc.17. þa siaum vier þo nockra Lijking þess edur Skugga i þessa heilaga Dags Evangelio/þar ed JEsus rijdur iñ til Jerusalem so sem eirn Konungur/ecke einasta til ad uppfylla Spadom Zachariæ/hvers hier gieted verdur i Gudspiallenu/og þañeñ hliodar/ Zach.9.v.9. Seiged Dottureñe Zion: Sia þiñ Konung ur kiemur til þijn hoogvær/ sittande a Asnu og a Fola Klijþbærrar Asnu. Helldur til þss ad aþreka ꝛ ækvega sijna christelega Kyrkiu/sm̃ er eirn Konglegur Kieñemañskapur/ og þad med sijnu eigeñ Blode/hvar um̃ Esajas spaer Cap.62. a þeñañ Hatt. Siaed/ DRottiñ hrepar allt til Enda Jardareñar/ Seiged Dottureñe Zion/sia þitt Hialpræde kiemur. Og søkum þess/ Born mijn/ ad þetta Hrop heþur og heyrst til vor sem ad bwum a Enda Veralldareñar/ og oss verdur æsamt ødrum þetta Hialpræde bodad/ Þa latũ oss aþ þessu heilaga Evangelio ypervega i þetta siñ/hvylijkum ad þessa Konungs Vndersatũ byrie ad vera. Gud Fader Myskunseindaña giefe oss Nadsijna þar til fyrer JEsum Christum/ Amen.

HEir munu ecke aller sem ad til mijn seigia HErra HErra/iñganga i Guds Rijke/ seiger JEsus Matth. 7. v. 21. helldur þeir sem giøra Vilia mijns Fødurs sm̃ a Himnum er/Marger munu þeir vera i Saþnade Christs hier a Jørduñe/ sem eins eru lynder og Judar fordum Daga/ er søgdu/ Vier viliunt ecke lata þeñañ drottna yþer oss/ Luc. 19. v. 14. þo er Christur allra þessara Konungur/þvi aller vill hañ ad holpner verde/ og komest til Sañleikfins Vidurkieñingar/ 1. Tim.2. Eñ so sem þad ad eirn Konungur/ hañ er Konungur bæde þess er hañ lætur under Exe draga vegna Glæpa siña/ so sem hiñs er hañ setur sier a hægra Veg/ so eru og bæde Vonder og Gooder i Christi

sti Rijke/ og hañ drottnar eins vel yfer þeim til hverra hañ vill seigia a efsta Deige/ Fared fra mier aller Illgiørda Meñ/ Matth. 7. v. 23. So vel sem hinum/ er hañ kvedur þessum Ordum / Komed blessader mijns Fødurs/ og eignest þad Rijked sem ydur er fyrerbwed i fra Upphafe Veralldar/ Matth. 25. v. 34. jafnvel þott ecke læte þesser hveru, tveggiu sier eins stiorna af Anda Drottens. Hvad byriar oss þa hier um ad þeinkia Guds Børn ? Eg meina ad læta oss umhugad vera/ ad luka þessum Konunge Skylldur þær sem hañ af oss heimter / og er sw helldsta / ein audmiuk Hlydne / JEsus baud sijnum Læresveinum / ad fara i þad Kauptun sem gagnvart þeim var / þar mundu þeir fiña Asnu bundna og Fola hia heñe / þau skipade hañ ad leysa og leida til sijn. Þeim hefde matt til Hugar koma/ ad ei være Skipun þesse svarleg / þeir mundu Aræsum mæta er þeir tæke svo añara Maña Eigur Oadspurt/ eñ þeir fæst ecke um þad/ helldur giøra sem þeim boded var. Giør slijkt hid sama Christeñ Madur/ læt einskis Bod edur Bañ vera þier jafn skylldt sem þijns Guds/ Hlydne er betre eñ Offur seiger Ande Drottens/ 1. Sam. 15. v. 22. Heyr hvad hiñ eingietne Sonur Guds seiger/ þegar hañ iñkiemur i Heimeñ/ Psalm. 40. Offur og Fornfæringar þocknast þier ecke / Eñ mijn Eyru hefur þu i giegnum stunged / Breñefornir og Synda Offur villtu ecke/ Þa sagda eg/ Siæ eg kiem/ i Bokeñe er skrifad af mier/ þiñ Vilia miñ Gud giøre eg giarna. Hver Davids Ord S. Pæll til Hebr. 10. heimfærer uppa vorn Endurlausnara. Hafe nu hiñ eingietne Sonur Fødursins / vered hønum so hlydeñ / hvør þo med siñe Forþienustu hefur sialfum sier eckert forþienad/ hvad miklu framar ætter þu Gude ad hlydnast/ sem hønum ecke einasta Sal z Lijf skylldugur ert/ helldur z þar ad auke Tal tiu þusund Punda/Math. 18. z þau so mørg/ad þu alldrei fær høñ loked hañ sidarsta Pening/ ef hiñ store Konungur Himens og Jardar vill Reikning hallda ? Hvad þa Christeñ Madur ? Muntu ecke um alla Hlute fram skylldur hønum ad hlydnast/ sem fyrer þig hefur allt þetta golldeð / so Gud hefur uppgiefed alla Skulldena / ad ecke yrde þier kastad i hin ysta Myrkur / eñ straffad hañ sem var hreinn og heilagur / og fraskileñ

Syndur-

Syndurunum? Hebr. 7. v.26. Ja/han heffur hans Eyru i giegn-um grafed/ eins og Þræls þess er ecke villde laus verda a Fagnadar Arenu/ Exod.21. hvørn hans Husbonde mætte festa a Eyranu vid sin Dyrastaf/ ad han være hans Þræll upp þadan æfenlega. Munku nei-ta hønum þinar Þienustu/ er þvijlijka Smæn heffur lided þier til Frel-sis/þar þo Christi Þræll ad vera/ er einkomis Frelse/ og hans Þien-usta/ er øllu Herradæme ædre. So þad er sannkveded/er sa Guds Mad-ur orte fordum. Kong min JEsu eg kalla þig/ kalla þu Þræl þin apt-ur mig/ Herratign aungva ad Heimsins Sid/ helld eg þar meiga jafn-ast vid. Þvi seiger og Paulus/ Rom. 8. Þier hafed ecke medteked Þrælkunar Anda aptur til Hrædslu/ helldur hafed þier medteked Arf-leidslunnar Anda/ fyrer-hvørn vier køllum Abba Fader/Rom. 8.v.15. En ef vier Børn erum/ þa erum vier og Erfingar/ ja Erfingiar Guds og Samarfar Christi/ Rom. 8. v. 17. En seiged mier/ hvad munu øll Rijke Verolldarennar vera ad reikna vid þad/ ad eyga Arfskip-te vid han/ sem Gud ecke alleina heffur giefed Endemørk Verolldarennar til Arfleifdar/ Psalm.2. v.8. helldur og sett han sier til hægre Hand ar/ Psalm. 110. v. 1. og mun leggia alla Ovine hans til Fotskarar hønum/1. Cor. 15. O hvørsu blind er þa Manneskian? Menn leggia allt Kapp a ad komast i Tigenna Manna Þienustu/ hvar þo tþju þiona fyrer eins Luctu a stunduu/ So margur mæ þiona leinge ædur en hn kiemst til þess sem þo er i sialfu sier ecke annad en Þrældoomur/ og i giegnum mik-en Þræl doom brijst Fævitska Mannsins til annars meira/hvar þad geing-ur optlega miøg andhælis til/ So ad þeir sem dyggvoster vered hafa og Drottenn-hollaster/ þeir fæ hina vestu Atreid a stundum/ en þeir eru i Hæ vegum er a Svikrædum sitia/ En ad gierast Hyrdmadur Christi steita fæer um/ jafnvel þott hans Þionusta stande øllum til Boda/ Þar er ei Gydingur nie Grickur/ecke Þræll nie Frelsinge/ ei Rijkur nie Fætækur/ei Vijs nie Bankunnande fraskilen/ helldur eru þar aller eitt i Christo JEsu/ Gal.3. v.28. En þess er ad giæta/ Børn mijn/ ad sa sem vill ganga Christo til Handa/ han skal ecke tvijskipta Hiarta sijnu/ helldur giefa hønum þad allt. Ecke seige eg þad/ ad hvør eirn skule ei

þiona i þeirre Kallan/ hvar til hañ er kalladur/ eda Undergiefeñ skule ei undergiefeñ vera/ þvi sa sem giører Verk siñar Kallanar/ hañ þionar Christo sem þad hefur boded/ hañ sem Yfervalldenu hlÿdnast/ hañ giører og Christi Skipan/ er sagt hefur/ Giefed Keysaranum hvad Keysarañs er/ Matth. 22. v. 21. og hañ sem leitar Næringar siñar med ærlegu Erfvide/ hañ hlÿder hønum er þad Bodord gaf/ J Sveita þÿns Andlitis skalltu þÿns Brauds neyta/ Gen. 3. v. 19. Nitt seige eg/ ad sa sem vill þessa Kanungs Þegn vera/ hañ leite fyrst Guds Rÿkis/ og hañs Riettlætis/ Matth. 6. og mete eckert af þessu jafnframt hønum/ miklu sÿdur hlÿde añara Bode edur Fortølum meir eñ hañs. Seiged mier/ hefur ei Gud boded ad Foreldrana skyllde heidra hvad mest af Møñum/ og lagt Bølvan vid ef nockur þa vanheidrar/ Devt. 27. v. 16. eñ þo seiger JEsus/ Sa sem elskar Fødur edur Modur/ framar mier/ hañ er mÿn ecke verdugur/ Matth. 10. v. 37. Gud hefur skipad/ ad Madureñ skyllde yfergiefa Fødur og Modur/ og samteingiast siñe Egta-Kviñu/ Gen. 2. v. 24. Eñ hvad seiger Moyses hier um? Devt. 13. Ef þiñ Broder/ Sonur Modur þiñar/ edur Sonur þiñ/ edur Dootter þÿn/ edur þÿn Eigeñ-Kona/ sem hvÿler i þÿnu Skaute/ edur Vinur þiñ/ sa sem er eins og þu/ vilia locka þig/ seigiande: Lat, um oss fara og dyrka añarlega Gude/ þa skalltu drepa hañ/ þÿn Hønd skal vera fyrst a moote hønum til ad deyda hañ/ og sÿdañ alls Jsraels. Nu kyñe einhvørium i Hug ad fliuga/ hvÿlÿker skulu þa Christs Þegnar vera? Meiga hønum ecke þioona nema syndlauser og heilager Meñ? þad em eg ecke/ og giet ecke vered a medañ eg life i Holld enn/ þvi eg em daudlegur Madur under Syndena selldur/ Rom. 7. og þegar eg vil giøra hid Gooda/ þa loder þad Vonda vid mig: Hvad skal eg hier til seigia? Þo eg sie skylldur Christo ad þiona af øllu Hiarta/ þa giet eg þad ecke/ þvi þad Gooda sem eg vil giøra/ þad giøre eg ecke/ eñ þad Vonda sem eg vil ecke giøra/ þad giøre eg. Heyr christeñ Madur/ Guds Sonur er i Heimeñ komeñ til þess ad kalla Syndugu/ eñ ecke Riettlaata til Ydranar/ Matth. 9. v. 13. Være Von a þvi ad vier giætum fullnægt Guds Løgmaale/ þa være Christs Forþienusta oss

Onaud

Onaudsynleg. Enn ecke hefur Gud sendt hann i Heimenn til þess / ad vier mættum þess Ohultar syndga/ ecke yfergnæfer hanns Naad i Christo þar til/ ad vier skulum i Syndunum lifa/ Rom. 6. helldur hefur hann þar fyrer lided Kvøl og Dauda / ad hann visse ad vier mundum med Syndenne Guds Naad og Vingan opt lega af oss briota. Þar fyrer seiger Johannes 1. Epistl. 2. v. 1. Børn min / þetta skrifa eg ydur til / ad þier syndgest ecke / enn ef nockur syndgar/ þa høfum vier Talsmanenn hia Fødurnum/JEsum Christum hinn Riettlæta. Enn giæted þess Christner Menn/ad Syndenn er marghættud. Þar eru Synder sem verda ad Ovilia/ & af Fævitsku/umm hvoriar Guds Løgmaal so talar/Num. 15. Ef nockur Saala Syndgast Ovitande/ þa skal hun Foornfæra Arsgamalle Geit fyrer Syndena/þvijlijk var Synd Pæls er hann offsokte Guds Søfnud/ fyrer þvi seiger hann eg hefe Myskun hloted/ af þvi eg giørde þad Ovitande i Vantru: 1. Tim. 1. Item Abimelechs / er hugde ad taka Saram Abrahams hustru Frillu take/ & visse ecke ad hun var hanns eigenn Kona. Gen: 26. Adrar skie af Brædræde einu/ þa Manneskiann sem er hneigd til hins Vonda/ giefur sier ecke Stunder til ad læta Guds Anda edur Skynsemena vid sig ræda/ so sem þegar Moises sloo Helluna tvisvar/Num: 20. v. 11. Þegar David hiet ad farga Nabal/ og ellu Kallkins i hanns Hwse/ 1. Sam. 25. Þegar hann Foolked talde/ 2. Sam. 24. Og þad er þad sem Paulus kallar/ Gal. 6. ad verda yfersliggenn af einhverre hrøsun. Nockrar verda og af Mannlegum Breiskleika/hvør ad jafnvel Guds Børnum fylger/ æ so leinge þau bera epter sier þenann daudlega Lijkama/ & þad eru þeir Giørningar syndugs Manns/ sem Holdsed & Andenn eru ad glijma umm/ & gieta alldrei sætt st þar uppa/ þviad hverk strijder a mote ødru/ Gal. 5. og þær fædast þegar Andenn lætur sigrast af Holldenu/ og verda hier imser under/ þvi verr/ ad su Synd sem i oss byr/ hvetia Postulenn Holldnefner/ Gal. 5. v. 17. hun verdur opt lega sterkare. Þetta verda a stundum þvingar Synder/ og sierdeilis Guds Børnum nærre Obærelegar/ enn þo reiknar Gud þær ecke Endurfæddum Manne til dauda/ þegar þær med hreirnre og alvarlegre Ydran fyrer Lausnarans Forþienustu bættar verda. Hvar fyrer &

þvi

þvi þar er eingeñ Fordæming hia þeim/ sem eru i Christo JEsu/ þeim sem ecke epter Holldenu ganga/ helldur epter Andanum/ Rom. 8. Eñ þeir kallast ecke ad ganga epter Holldenu/sem med Andanum leitast vid ad deyda Holldsins Gyrnder/ jafnvel þott tilbere ad þad fæe Yfer-Hond/ allt so leinge Meñ giefa þvi ecke Taum / þad Meñ þione þvi i þess Gyrndum. Og þvi seiger David Psalm. 19. Hvør skilur hvad opt hañ villest/ afleis mig af mijnum heimuglegum Syndum / og hallt Þræle þijnum apfur fra Þvermoodskuñe/ ad þær drottne ecke i mier/ þa mun eg heill verda. Nu eru þar adrar Synder/ sem Madureñ ecke einasta giører med fullum Asetninge/ um̃ hveriar DRottenñ talar/ Num. 15. Su Sal'er drijer Syndena med uppriettre Hende (þad er med ásettu Rade) hun vanvirder DRotteñ/ þvi hun foracktade hañs Ord/ & Onijtte hañs Bod/ helldur og læta þeir Syndena drottna i sijnum dauðlegum Lijkama/ fyrer utañ alla Barattu a mote heñe/ og lia Limu sijna heñe til Vopna/ hvør hun brukar med Sialfskylldu Andskotanum til Þioonustu/ eñ DRottne til Stygdar/so sem eirn Handverks-Madur sitt Verkfære. Þesser eru þeir/ er JEsus kallar Þræla Syndareñar/Joh. 8. Og þañ veg eiga ad skiliast Ord Joh. 1. Ep. 3. er hañ seiger/ad sa sem drijger Syndena/hñ sie af Diøflenũ. Hiñ Agiarne þeinker ecke um̃ añad/ eñ hvernig hañ meige fylla sitt Hws af añars Sveita med Riettu og Raungu. Þiofureñ/sem er hañs Stall-Broder/hyggur ad/ Vakeñ og Sofeñ / hvernig hañ stela meige. Hiñ Dramblate þenur sig wt sem añad Tarberia Trie/ Psalm. 37. v. 35. hañ nijtur ei Svefns nie Matar / ef einhvør hañ virder miña / eñ hañs Þotte bijdur. Hiñ Metorda giarne sparar aungva Illmeñsku til þess ad tilla sier upp i Virdingarnar. Joab svifst ecke ad taka Lijfed af Abner og Amasa/ og þo med Flærd og Svikum/ til þess ad hañ sie Obulfur um̃ Nafnbætur sijnar. Hiñ Ofundsiwke etur sitt eiged Hiarta. Hañs Ormur sofnar ecke ef hañ sier ad nockrum geingur vel/ hañ eyrer aungvu nema einhvør steike sig / og hefur aungva Skiemtan nema af añara Olucku. Hiñ Bakmaluge fiskar i añara Avirdingum / hañ leitar smasmuglega epter þvi sem ødrum yfersiest / hañ þeinker sig um̃ / hvørneñ hañ fæe

einhvørtu

einhvøriu þar lijklega vidauked / og giører tiju Pund af einu / þvi sem Andskoten̄ hefur hønum i Hendur feinged. Ligaren̄ spin̄ur sitt Verk af sijnum eigen̄ Ydrum eins og Konguloen̄/ og breytur Neilan̄ til ad liosta þvi upp/ sem alldrei er Tilhafed. Hin̄ Flaarade grefur eina Grof Bake brotnu til ad steipa hinum Einfallda þar i. Allt þetta vin̄a þeir ed so eru lynder med Asiundan / fyrer utan̄ allan̄ Guds Otta / edur nockra Mootstødu i giegn Andskotan̄s/ Heimsins og Holldsins Vielum. Þess er laata Syndena drottna i sijnum daudlegum Lijkama. Og þetta er sw Þvermoodskan̄ er David bidur Gud ad hallda sier aftur fra/ Psalm. 19. Ad søn̄u er þad satt / ad Guds Sonur er fyrer þessar Synder daaen̄/ þvi hn̄ er Forlijkun f allr Veralldaren̄ar Synder/ 1. Joh. 2. v. 2. hvad og audsied er af Dæme Manassis Konungs/ 2. Par. 33. hin̄ar Bersynd ugu/ Luc. 7. Ræningan̄s/ Luc. 23. z an̄ara laangtū fleire. Þo er næsta hætt vid þvi/ Brædur mijner/ ad slijk Ydne Syndan̄a f Madurem̄ temz sier aan allrar Ydranar/ aan alls Otta f Guds straungu Hotunū/ aan ells Asetnings til Afturhvarfs/ edz z mz hiegomlegre Raadagierd/ ad æt la sier þa ad ydrast/ þegar oz gott þyker/ f. kan̄skie seint þyke/ edz þegr oz Synden̄ leid verdur/ er maa skie alldrei verde. Ad þesse Ydia og in̄drucken̄ Vane til syndsamlegs Athæfis / meige snwast upp i fraleitt Sin̄e / Rom. 1. upp i forbren̄da Samvitsku/ 1. Tim. 4. um̄ hvoria Paulus talar/ Ephess. 4. Ad þeir gange i Hiegoma sijns Hugskots formyrk vader i Huxunum/ fraskilder Lijfe Guds/ fyrer þad Þeckingarleyse sm̄ i þeim er søkum Hardwdar þeirra Hiarta/ Hvørier þa þeir hefdu mist alla Tilfin̄ing/ gaafu þeir sig til Lausungar/ ad fremia allan̄ Ohreinleik med Agyrne / so sem voru Pharao/ Judas/ Acithophel/ og þeir adrer sem Postulen̄ kallar Sialfdæmda/ Tit. 3. En̄ þad seige eg i Guds Stad/ og i Umbode han̄s Eingieten̄s Sonar JEsu Christi mijns HErra / hvørt eg a Hende hefe/ ad safnvel þott ad Naaden̄ yfergnæfe Syndena/ þa er sa aungvan̄veigen̄ Konungsins Christi riettur Þegn/ nie san̄ur Limur han̄s Kyrkiu/ er vijsvitande og ydrunarlaust framfer i Syndum og Glæpum/ med þvi Mote sem aadur hefe eg sagt: Þvi Guds Sonur er til þess i Heimen̄ komen̄/ ad kalla Synduga til Ydranar/ Matth. 9.

eñ ecke til þess ad þeir skule synduga uppa Nádena / Til þess ad Meñ skyrest i hañs Nafne til Ydranar / Act. 2. eñ ecke til Athugaleysis nie Vndañdrættar / til þess ad þiona hönum i Endurnijungu Lijfdagaña / eñ ecke til þess ad giefa Dioflenum hiñ mesta Sluta þeirra / eñ ætla Guds hiñ skarsta Part Afeñar sem eingeñ veit nær þrijtur. Eg veit ad þeir sem komu um elleftu Stund i Vijngardeñ / feingu jafnt vid hina sem bored höfdu Hita og Þwnga Dagsins / Matth. 20. eñ þu hefur kalladur vered um siøttu og nijundu Stundu / hvad veitstu af þvi ad þu muner nu hiñe elleftu / muntu kuña Gud fyrer þad þott hañ læte þig hafa jafnañ Hlut med þeim til hvørra sagt var / Eingeñ þeirra Mañe sem boþner voru munu smacka mijna Kvølldmaltijd / Luc. 14. v. 24. Villtu heimta þad af Konunge Himens og Jardar / þu sem ecke ert einasta Molld og Aska / helldur Landrædum sekur vid hiñ lifanda Gud / ad hañ liete kvelia siñ Eingieteñ Son til þess / ad þu þess tryggvar mætter i allre Ohæfu þiona Fiandanum / hvør ad er Guds svareñ Ovinur. Er þad ecke noog ad hañ hefur læted grefstra þig fyrer Skijrnena med Christo til Daudañs (þad er til ad deya Syndeñe) so ad lijka sem Christur er uppvakeñ fra Daudum fyrer Dyrd Fodursins / so kuñer þu ad gánga i Endurnijungu Lijfdagaña. Reined þar fyrer Christner Meñ / hvørt þier erud i Trwñe / 2. Cor. 13. v. 5. hvada List þier hafed til goodra Verka / hvørn Leida a Syndeñe / og ef þier fiñed Brest a slijku / þa giæted ad ydur i JEsu Nafne / forsmæed ecke Rijkdoom hañs Þoleñmædis og Langlundargieds / helldur giæted þar ad / ad hañs Giædska leider til Ydranar / so ad þier ecke safned ydur Reide a Dag Reideñar / og Guds Riettlætis Dooms / Rom. 2. hvør Eyru hefur ad heyra hañ heyre þad / og bidie Fodur Liooßaña / fra hvørium ad kiemur øll good Giøf / og øll fullkomeñ Giøf / Jac. 1. ad giefa sier Ydran til Sañleik sins Þeckingar. JEsu Læresveinar løgdu Klæde sijn yfer Asnuna / og settu hañ þar uppa / þeirra Dæme fylgde Folked / er breidde sijn Klæde á Veigeñ / annars Efa hefur þessum til Hugar komed / ad JEsus mun de i þad Siñ ætla ad uppriettka hid jardneska Israels Rijke / þvi þad var Nattur Gydinga ad breida fañeñ vid þa sem nijlega hefdu Stiornteked /

ed/ hvad sia ma af 2. Reg. 9. Þegar Spamanñsins Þienare hafde smurt Jehu til Konungs / þa breidde hvør af hanß Herra Þienurum sitt Klæde under hañ a þad hædsta af Treppunum/ og segdu/ Jehu rijker. Og þo nu ad bæde Lærefveinarner og Folked/ villtust i þessu/ þa er þad samt skied af Drottne/til ad teikna þar med hñs Konungs Tign/ hvørn Gud Fader hefur smurt yfer sitt heilaga Fiall/ Psalm. 2. Eñ giæt ad þui Christeñ Madur / ad þesse Konungur Syrdareñar rijdur hvørn Dag iñ til sinar Borgar / sem er Christeleg Kyrkia / og so sem hñ er eirn andlegur Konungur/ so og er hanß Rijke andlegt / þviad Vopn Herfarar vorrar eru ecke lijkamleg seiger Paulus / 2. Cor. 10. helldur Kraptur Guds til ad nidurbriota Gyrdingarnar. Hañ kiemur til vor i Ordenu & Sacramentunum/i Krapte sijns heilaga Anda sem straffar i Mañeñum Syndena/ uppvekur Ydranena/ ebler Truna/ tveiker Elsk-una til Guds / iñræter Kiærleikañ til Naunganß / verkar Þoleñmæd-ena. Þegar þu Christeñ Madur/finur i Hiarta þijnu nockrar þess hætt-ar Hræringar / þa vit þad / ad sa Drottnareñ er þar komeñ til sijns Musteris/ sem Malachias um̃ spaer/ Cap. 3. Þegar Pharisæi spurdu Drotteñ ad fordum Daga / hvenær Guds Rijke kiæme: Svarade hañ þeim/ Guds Rijke kiemur ecke so þess giætt verde/þeir skulu ecke seigia/ Sia þad er þar / edur sia þad er hier / þvi siaed/ Guds Rijke er iñe hia ydur/ Luc. 17. Gud kiemur ecke i Hiørtu Mañaña eins og Herodes og Bernice fordum med stooru Yferlæte/ Act. 25. SJa Þiñ KOn-ungur Kiemur Til Þijn Hoogvær seiger Gudspialled. Þott Christur bwe i Himnenum / þa byr hañ under eins i sundurkromdum Hiørtum / Esa. 57. v. 13. JEsus sagde fordum vid Nicodemum / Vinduren blæs/ og þu heyrer hñs Þit/ eñ þu veitst ecke hvadañ hañ kiemur/edur hvert hañ fer/ so eru og aller þeir sem af Andanum fædder eru/ Joh. 3. Nu er Endurnijungeñ Dootter Endurfædingareñar / badar koma af Anda Guds sem verkar i Mañenum fyrer Orded: Eñ ecke veit hñ edur skilur med hvøriu Mote hiñ alvitre Gud þad verkar / Verkanena finur hñ/ eñ Verkunareñar Mata skilur hñ ecke. JEsus reid einum Asna iñ til Jerusalem/og so þocknast Gude a stundum margañ fyrer fatrooda

Predikun holpeñ ad giøra/ 1. Cor. 1. v. 21. Eñ þegar hañ ſo viknar þyn ſyndugur Madur/ þa breit epter þeſſu Folke / þeir breiddu ſyn Klæde a Vegeñ. Eñ hvørneñ ſkal þu þad epter þeim giørdt ? Þad kieñ er Ste. Pall/ Eph. 4. Afleggeð þañ gamla Mañeñ epter hiñe fyrre Umgeingne/ ſem ſordiarfaſt i Syrndum Villudoomſins / eñ endurnÿeſt i Anda ydar Hugſkots. Afklædunſt þeſſum Illſkuñar Ham/og kaſt ū hønum fram fyrer Fætur JEſu: Hønum byriar þo med øllum ødrum hañs Ovinum ad leggiaſt til Fotſkarar hønum/ þvi ecke er þvilyfur Ovinur Chriſts nær i Fiandanum/ ſo ſem Hollded/hvørs Þankar ad eru Reide & Fiandſkapur i giegn Gude. Eñ iklædunſt einū nÿū Mañe/ſē epter Gude er ſkapadur/i Riettlæte & Heilagleika Sañleikañs/Eph. 4. v. 24. Miñunſt elſkañleger a þ/ad JEſus Chriſtur Kongungur Dÿrdarenar/ hañ var flettur ſÿnū Klædum/ og hañs bleſſadur Lykame var Allsnakeñ keirdur vid Stolpañ i Þÿnghuſe Pilati/ hvar hañ var Nwdſtrykktur/til þeſſ ad vier yrdum frelſader fra eylyfum Nwdſtrokum i ytſtu Myrkrum/ eñ Iklædder nÿum hvÿtum Skrwda med Palmavid um i vorum Hondum/ Apoc. 7. Ia/ þetta allt hefur hañ þolad til þeſſ/ ad vier mættum hønum Iklædaſt / ſo ſem Paulus ſeiger/ Gal. 3. Skylldum vier þa ecke leitaſt vid ad deyda vora jardneſka Limu/ ſem er Saurlifnadur/ Ohreinleike/ Gyrnd/ Illfyſe og Agyrne/ hvør ad er Afguda-Dyrkañ/Col. 3. Sierdeilis þar Gud hefur oſſ ſialfur Vopneñ i Hendur feinged/ hvør Paulus kallar Lioſſens Vopn/ Rom. 13. Og Guds Alvæpne/ Eph. 6. Þad ætlar Heimur þeſſe/ ad hañ hafe eingeñ Not Lÿfſins/ nema hañ like ad Munnudum ſÿnum/ ſo ſem væru Meñ alleina þar til i Heimeñ borner/ eins og Petur ſeiger/ 2. Piſt. 2. Ad þeir ſieu eins og Skinlaus Dÿr/ ſem ana fram epter þvi ſem Natturañ byđur/ alleina til þeſſ ſkøpud/ ad þau ſlatrud verde nær þau fanged eru / og er Lyking þeſſe ſaglæt / þvi ſo ſem Villudyreñ ecke um añad hyrda/ eñ ad fylla Magañ/ og verda þar fyrer a ſtundum tæld og lockud med adſkiliañlegum Veidebrellum/ þar til þau eckert af vita/ fyrr eñ þau hafa Fot ſiñ i Snøruñe. So eru og þeir ed um eckert ſkeita/ nema um Lykamañs Epterlæte/ Fÿſn Auguaña og drambſamlegt Lyferne/ 1. Joh.

Joh. 2. v. 16. Þeir giæta ecke ad þyrr eñ Sæleñ uppvaknar i Helvijte og Kvølunum. Hvad Postuleñ greinelega um̃ þa seiger er ryker vilia verda / ad þeir þalle i adskillaslegar Freistingar og Snerur og Gyrnder / heimskulegar og skadlegar / er steipa Mañenum i Tepun og Oluku / 1. Tim. 6. v. 9. Eñ þeir sem Christo tilheyra / þad eru þeir sem eru hañs trwþaster Hyrdmeñ og Læresveinar / þeir krossþesta sitt Hollld med þess Gyrndum og Tilhneigingum / Gal. 5. v. 24. og hvoorsa sier ecke nema af Christi Krosse / þyrer hvørn þeim er Heimurenn krossþestur og þeir Heimenum / Gal. 6. v. 14. Þegar Meñ rada eirn Þienara til Vistar / þa giøra Meñ Skilmæla vid hañ / hvad hañ viña eige / og hvad hañ fæ skule i syn Verka Laun. So heþur JEsus giørt / Luc. 9. Hañ sagde þyrer øllum Mønum / seiger Gudspiallamadureñ: Hvør sem mier vill epterþylgia / hañ afneyte sialþsum sier / og take Daglega siñ Kross uppa sig og þylge mier epter. Hañ sagde þad øllum / so aller vita meige / hvørs þeir vænta eige i hañs Þienustu. Hañ seiger Daglega / so ad þeir sem Gud heþur øngvañ wtvortis Kross a Herdar lagt / skule þo vera Vidbuner ad krossþesta sitt eiged Holld / og deida syna Jardnesku Limu / Gal. 5. v. 24. so ad hañ vante øngvañ Christi Kross / sem vill under Christs Merke stryda / edur ganga a Mæla med þessum Konunge / þvi þad stendur þo Oraskañlegt um̃ Alld ur og Æpe / ad i giegnum margar Hørmungar byriar oss iñ ad ganga i Guds Ryke / Act. 14. v. 22. Og er hañs Þienusta þo þvi betre / eñ allra añarra / ad þott hun þyke hørd Adgaungu / þa er hañs Ok sætt og hañs Byrde lett / Matth. 11. v. 30. þvi hañ hialpar sialþur til ad bera / hañ er trwr og þreistar einkis yþer Megn þram / 1. Cor. 10. v. 13. Sæt leike Guds Nadar / og Smeckur epterkomande Farsælldar / deiþer so Remu Krossens þyrer Guds Børnum / ad heñar giæter ecke. Eg heyre ad Paulus og Sylas eru glader i Fængelseñu / Act. 16. Postularner geingu fagnande wt þra Radenu i Jerusalem þegar þeir Hwdstrikter voru / Act. 5. Jeg heyre ad Paulus Oskar ad Festus Landsdoomare og Agrippa Konungur væru eins Meñ og hañ / ad þeim Hleckiunum undanteknum er hañ var bundeñ med / Act. 26. v. 29. hvøria hañ heþde

 þo

þo ecke læted þyrer alla Dyrd Verolldareñar / heþde hañ mk aññars hvers a mis ad þara. Þess Siñis var Pyslarvotttureñ Babylas/ er beidde ad graþa sig med þeim Hleckiunum er hañ var leiddur til Aþtokustadareñs med/ so ad ecke vantade hañ sitt Brudarskart i Vpprisuñe/ Euseb. Lib. 6. Cap. 36. et 40. So lijted ackta þeir sem vel haþa smackad hvad sætur ad Drottteñ er/ Psalm. 34. v. 9. so lijted ackta þeir hvørsu med þeñañ þorgeingelega Lijkama er høndlad. Eñ vilie Meñ epter spuria hvør ad Launeñ sieu i Christi Dyrdar=Rijke / þa seiger hañ sialþur / Matth. 5. Sæler eru þier nær Meñerner hallmæla ydur og Oþsokn veita / og tala i giegn ydur alla Vondsku þyrer mijns Naþns Saker þo liugande/ Fagned þier og vered glader / þvi ydar Verdkaup er nooglegt a Himnu. Eñ hvada Verdkaup Brædur mijner ? Hvilijkt ecke heþur Auga sied / og ecke heþur Eyra heyrt / og ecke heþur i nockurs Mañs Hug edur Hiarta komed/ 1. Cor. 2. v. 9. Þad er þad Verdkaup er DRottteñ heþur tilbwed þeim er hañ elska. Hvør sem ad nu samañ ber þa litlu Nørmung/ er vier þola meigum i Christi Nadar Rijke/ og þa Dumrœde lega Sælu/ er hañ mun launa oss med i sijnu Dyrdar Rijke. Hañ mun jata med Postulanum/ ad Mootlætingar þessara Tijma sieu ei verdar þeirrar Dyrdar/ sem þram vid oss mun koma i eylijþu Lijþe / Rom. 8. v. 18. O JEsu uñ oss þessarar þarsælu Vistar med þier Eylijþlega. O JEsu læt oss vera þar sem þu ert/ Joh. 17. v. 24. O JEsu/ virdstu ad þurka øll Tar aþ þiña Barna Augum/ Apoc. 7. v. 17. O JEsu/ læt vora Hrygd snuast i Glede/ Joh. 16. v. 20. O JEsu/ gieþ ad hvørke Lijþ nie Daude/ hvørke Einglar nie Høþdingia/ Dæme/ hvørke Hæd nie Dypt nie nockur Skiepna kuñe ad skilia oss vid þañ Kiærleika/ sem er i þier / Rom. 8. v. 38. Og læt oss þier alldrei sleppa/ þar til þu blessar oss med eylijþre Blessan/ og vier þig aptur med eylijþu Hosiaña i hædstum Hædum. Bænheyr þad O HErra JEsu. Þier med Fødurog heiløgum Anda / sie Loþ / Prijs / Magt og Vellde um̃ Allder Allda /

A M E N.

Aññañ

Añañ Suñudag i Adventu.

Gudspialled / Luc. 21. Cap.

V Þañ Tyma. JEsus sagde til siña Læresveina. Þar munu skie Teikn a Soolu / Tungle og Stiørnum / og a Jørdu Kvalning Þiooda og Örvinglan/ Sioor og Bylgiur munu hliooda/ og Meñ munu fyrer Hrædslu uppþorna / og af Eptierbydingu þeirra Hluta sem ad koma skulu yfer allañ Heimeñ. Þviad Kraptar Himnaña munu hræraft. Og þa munu þeir siaa Mañsins Son komanda i Skyunum med Magt og miklu Vellde/ eñ nær þetta tekur ad skie / þa lyted upp og upphefied ydar Hofud/ af þvi ad ydar Endurlausn tekur ad nælægiast. Og hañ sagde þeim þessa Eptierlyking. Skoded þier Fykiutried/ og øll øñur Trie / nær þeirra Alldin tekur wt ad springa / þa vited þier ad Sumared er nælægt. So lyka nær þier sioed þetta skie/ þa vited ad Guds Ryke er nælægt. Sañlega seige eg ydur/ þad þesse Kynslood mun ei forganga/ þangad til ad allt þetta skier. Himeñ og Jørd munu forganga / eñ myn Ord forganga eige.

Exordium.

E G dæme aungvañ seiger JEsus/ Joh. 8. Hvad ek þa ꝥ hñ seiger/ Joh. 5. Faderen̄ dæmer aungvañ / helldur hefur hañ Syneñum allañ Doom i Hendur feinged. Tveñt kar til þess Brædur myner/ ad DRotteñ talade þesse Ord fyrer Gydingum / Þad eina ad þeir dæmdu um hañ epter ytre Asynd / þar þeir sogdu skomu ædur / Þu ber sialfur Vitne um þig/ þiñ Vitnesburdur er ecke gilldur/ Eñ hañ svarade þessu medal añarra/ Þier dæmed epter Holldenu / eg dæme aungvañ / hañ meinte epter Holldenu. Sw vár og øñur / ad hañ i þad siñ ecke var komeñ til ad læta Doom ganga yfer illar Athafner Mañaña / þvi Illgresenu byriade ad vaxa allt til Kornskieru Tymaños/ Matth. 13. v. 30. Eñ ei ad sydur var þo DRotteñ komeñ til Dooms a Jørdu/ so sem hañ

sialfur

fialfur vottar/ Joh. 9. til þess ad þeir Siaande yrdu/ er ecke siau/ og þeir ed siau skylldu blinder verda/ z er þ auduitad hver ad sie þsse Doom ur/ og yfer hvørium han gieck/ sem voru Hoverbrotner Gydingar/ hverier ei villdu JEsum þeckia fyrer Guds Son/ af þvi Kraptaverkinu/ er han giørde a hønum/ sem blindur var boren/ Joh. 9. Eñ Doomureñ var þesse/ Ef þier værud blinder/ þa hefdud þier ecke Synd/ eñ nu seiged þier. Vier siaum/ þar fyrer blyfur ydar Synd/ og þott ad Dom ureñ sie so Riettvijs/ ad eckert sie Riettvijssara/ þa er han þo næsta þung ur og hrædelegur/ þvi han er Vndanfare hiñs Ognarlega Doms/ er a hinū mikla Deige alls Holldz mun man Myskunar ganga yfer alla þa sm ecke hafa truad a Drotteñ JEsum. Þvi so seiger Guds Sonur/ Joh. 3. Hver sem ecke truer/ han er þegar dæmdur/ af þvi han trude ecke a Nafn Eingietens Sonar Guds. Þesse hiñ strange/ eñ þo Riettferduge Guds Domur gieck yfer hiñ vesæla Gydinga Lyd ad miklu Leite/ þegar þeir høfdu uppfyllt Mæling Syndareñar. Þess getur Paul us/ Act. 28. Er han straffar Þvermoodsku þeirra/ seigiande; Þar fyrer sie ydur vitañlegt/ ad Hialpræde þetta er Heidingium giefed/ og þeir munu þad heyra. Þessarar myklu Guds Nadar erum vier og hluttakande orduer/ er bwū under hinu ytsta Heims-Skaute/ Þeñan skielfelega Doom yfer Guds eigeñ Folke/ høfum vier z heyrt; Eñ giæt-um ad þvi er Pall seiger til Heidingiaña/ þeirra er vid Christne teked høfdu. Vel/ þeir eru fyrer Vantruna afbrotner/ seiger hñ/ eñ þu stendur fyrer Truna, Stær þig ecke/ helldur vert Ottasleigeñ/ Rom. 11. v. 20. Satt er þad sem DRotteñ seiger/ ad han sem ecke truer/ sie þegar dæmdur/ Joh. 3. v. 18. Eñ þvi trua Meñ ecke? Þvi Meñ koma ecke til Liossens. Þvi koma Meñ ecke til Liossins? Þvi Meñ elska meir Myrk, rid eñ Liosed/ af þvi ad þeirra Verk eru vond/ Joh. 3. Þad þiker In, dællt ad sofa a Kodda Athugaleysesins/ sem Andskoteñ dillar sijnum Børnum a/ med hañs gamla Vøggu-Kvæde/ er þañeñ lætur. Hvar er Fyrerheit hañs Tilkomu/ 2. Pet. 3. v. 4. So hefur þad geinged i fra Vpphafe Veralldar/ og þar fyrer eru Meñ so treger ad vakna vid Guds Orda Basunu/ þar til Daudañs edur Doomsins Basunu Hlicod

tekur

tekur yfer / og ecke er vært ad soþa leingur. Eñ Gud vekur sijdañ med eylijfu Ope og Taña Gnijstran i Helvijte. Hvør þad heyrer / hañ hygge þar ad / og giæte þess er Pall sagde til þeirra i Athenu Borg / Act. 17. Gud heþur tilsett eirn Dag a hvørium hañ dæma mun alla Jardarkrijngluna med Riettlæte fyrer þañ Mañ er hañ heþur fyrerhugad. Þar fyre er vil eg læta mitt Tal vera i þetta Siñ. Hvad oss eige ad leida til þess ad bwa oss under hiñ sijdasta Dag / sem vær ecke vitum / nema ad Morgne uppreñe. Hialpa hier til / O þu allsheriar Doomare þyrer JEsum Christum / Amen.

Utleggingeñ.

Þar munu skie Teikn a Soolu og Tungle og a Stiornum. Þad sijnest audræded vera / Brædur mijner / ad ecke mune Endurlausnareñ haþa talad þetta so vegna Lærisveinaña edur Folksins / er hønum i þad Siñ nælægt var / þvi jaþnvel þott ad þeir til samañs hafe i þeirre Meiningu vered / ad hiñ sijdarste Dagr munde vera skamt i burtu / so s. sia ma af sumu þvi / er þeir haþa skrifad epter sig læted. Þa haþa sijdañ morg hundrud Ar lided allt til þessa Dags / Helldur er þad sagt vegna vor / yþer hveria lijklegt er / ad Heims Endereñ sie komeñ / Fyrer þvi ættum vier ecke sijdst med Ugg og Andvara ad vænta Tilkomu Drottens / þvi eþ Herrañs Postular ætludu a þeim Døgum / ad hun munde so nælæg vera / hversu mikiu nær mun hun þa vera oss / er so miklu sijdar liþum. Jeg hygg ad Teikn þesse þlest / er Lucas giefur um̃ i Evangelio / mune ecke þiarlæg Doomenum verda / helldur nærre i sama Vetþange / þvi Herrañ seiger hier / ad vier munum þa Sia MANñsins SOn Koman da J SKijum HImens / og er audsært / ad þess mune ecke længt ad bijda tvt þvi ad allt þetta skiedur / sem mæ skie ei añad verde eñ Fierbrot Veralldareñar / þegar Himnarner munu med Stoorbrestum þorganga / og Høfudskiepnurnar af Hita bræþna / 2. Pet. 3. hvad medal añara mæ þar af ræda / ad JEsus seiger Marc. 13. Ad um̃ þañ Dag vite eingeñ Madur / og ei jafnvel Einglar a Himnum. Eñ ef Teikn þesse skiedu tvømum Tijma þyrr eñ Himeñ og Jørd þorganga / þa kyñu þeir ed a

 Jørdu

Jordu bwa/ ad vita nockud hier um / hvad St. Petur porteikur 2. Ep. 3. er hann seiger/ Ad Dagur Drottens mune koma sem Piofur a Nootku: Enn Piofuren giører aungva Vitneskiu undan sier / annars være hann ecke Piofur/ So er og Dagur Drottens / þvi eins og Tal snara mun hann koma yfer alla þa sem a Jordu bwa/ Luc. 21. v. 35. Drage þvi eingenn sialfann sig a Tálar / edur meine / ad af þvi ad þesse Teikn sem Lucas skrifar um i Gudspiallenu / eru enn nu ecke oll fram-komenn / og vier merkium aungva Umbreiting a Soolu / Tungle og Stiørnum / adra enn hun vered hefur i fra Upphafe Veralldar / epter venilegu Natturunnar Hlaupe / ad Drottenn mune þar fyrer seinka / so sem nockrer kalla þad Seinlæte seiger Petur/ 2. Pet. 3. Helldur er hann þolennmodur vid oss / viliande ei ad nockur fyrerfarest / helldur ad aller snwest til Yduranar. Lokum oss ei þvilijkt i Hug koma / Brædur miin er/ þvi þad eru Spottarann Þankar/ er hann seiger ad upp mune rijsa a sijdurstu Døgum / þeir ed ganga i sijnum eigenn Girndum / seigiande/ Hvar er Fyrerheit hans Tilkomu/2. Pet.3. þvi sijdan Fedurner sofn-udu/ þa er allt hid sama so sem fra Upphafe Skøpunarennar. Og hann dylur ecke hvar fyrer ad syndugum Mønnum/sem alla Hlute mæla/ epter Fafræde Spillingarennar og Smæmunum vorum / sem þiootum upp eins og Gufa/ enn lijdum i burt aptur a Augabragde. Hvar fyrer/ seige eg/ad oss þyke so langt wr verda er hann talar um þetta sama Efne/seig-iande. Enn eitt sie ydur vitannlegt Elskanleger / Ad eirn Dagur er fyrer Drottne so sem þusund Ar / og þusund Ar so sem eirn Dagur. Enn þeir ed þetta ecke samannbera vid Guds Fyrerheit / þeim þyker so sem ad hann tefie og sie brygdmæll ordenn / so er þad og vijst / ad jafnvel þott ad bæde St. Paall og adrer lijse þvi / ad Heims Endarenn være yfer þa komenn/ 1. Cor. 10. v. 11. þa hefur ecke Postulenn vænt hans so brad-lega/þar hann seiger 2.Tess.2. Þier skulud ecke skielfast fliotlega i Hug-skotum ydar/nie trublast hverke af Anda nie Orde/ nie af Sendebrie-fe/ sem vier hefdum skrifad / eins og Dagur Drottens være nær þvi komenn. Kannskie þess vegna/ad einhvør hafe teked sier Ordsok af hans fyrra Pistle til fra/ad skielfa veik ꝛ istodulitl Samvitsku/þar ed hann skrifar.

Jeg

Jeg heþ ei Þørf ad skriþa ydur um̃ Tijma og Hentugleika / þvi þier giørla viteð / ad sa Dagur DRottens mun koma / sem Þioþur a Nottu / þegar þeir seigia / Þar er Fridur og Tryggleike / þa er þeim skyndeleg Foreidsla nærre / so sem Jood-Sott þungadre Konu / 1. Tess. 5. Latum oss þvi ecke Andvaralaust liþa / Brædur miner / þott DRotten dvelie / þvi Komande mun hañ koma og ecke seinka / Hebr. 10. v. 3. Eñ vier vitum ecke / a hvorium Tijma ad hañ kiemur / ad Kvollde-Dags edur um̃ Midnætte / edur þa Hanen galar edur snemma Morguns / so ad þegar hañ kiemur hastarlega / ad hañ þiñe ydur ecke sofande: Þad eg seige ydur / þad seige eg øllum / seiger DRotteñ. Vake þier / Marc. 13. Lat um ecke vora Ydran biþda epter Soolarteñar Formyrkvan / þvi þegar hun allra sijdast tekur ad fortna / mun Ydranar Tijmeñ ute vera / hun hefur so leinge þionad oss i Heime þessum / so leinge aþmarkad tilsetta Tijma aþ Gude / og bored Vitnisburd um̃ hañs Vitsku / hañs Dijrd / hañs Giæsku og hañs Almætte / so leinge hefur hun skined yþer Ogudlegañ Heim þeñañ / so leinge uppruñed yþer Rangløta og Riettløta / ad aller haþa haþt noogañ Tijma til ad ydrast / og leita Guds ædur eñ þad sijdarsta Myrkur byrger heñar þagra Lioos / so hun mun upþadañ alldrei ad Eylijþu skijna. Hun heþur alldrei þrá Verallðar Upphaþe þormyrkvast a moote Natturuñar Edle / nema øllu Einu-Siñe / þegar Himeñ og Jørd byrgdu þyrer Augu sier / og so sem skielþdust vid ad horfa þar a / ad þeirra Skapare var eins og ein Bølvan a Krosseñ uppheingdur / Matth. 27. Eñ eþ hin nattürlega Sooleñ misse sijna Byrtu aþ þvi / ad Sool Riettlæteſins þormyrkvadest um̃ Stundar saker. Hvad er þa ad undra þott hun alldeilis blind verde / þegar hañ kiemur i Skijum Himens med hañs heiløgu Þusundum / Judæ Pist. v. 14. Ja / þegar þeir munu þyrer hiñ hærsta og sijdasta Riett kallader verda / sem Konung Dijrdareñar haþa ad niju krossþestañ / og Sattmalañs Blood alemeñelegt halldeð / med hvøriu þeir helgader eru / Heb. 10. v. 29. Lat þier þessa saþnañ þyrer Augum vera / syndugur Madur / þegar þu sier hid blessada / Heimsins Lioos / sem alla Verølldena upplijser / þu sier hana i Dag uppreña / þacka Gude þar þyrer / eñ þu veitst ei hvort hun

Hun nu mune ſÿnu veniulega Takmarke ad Kvøllde Dags / þu ſier hana
i Ægeñ ganga / og ad Tungled og Stiørnurnar taka aptur ad lÿſa / eñ
þu veitſt ecke nema a þeirre ſømu Nootku reñe upp Jacobs Stiarna
Chriſtur / Num. 24. v. 17. añad ſiñ / ſem bæde Sool og Tungl mun
formyrkva og ad aungvu giøra / og Stiørnunum af Himne ofañ ſteipa /
ſo ſem þa eitt Fÿkiutrie kaſtar ſÿnum Avøxtum fra ſier / nær þad hriſteſt
af Stormenum. Lat þar fyrer Soolena ecke underganga þÿna Vond
ſku / trw ecke ſo Natur Myrkrunum fyrer þier / ad þu miñeſt ei vid
Soneñ / a medañ þu ert eñ þa a Veige med hønum / ſo ad hañ verde
þier ecke reidur / Pſalm. 2. v. 12. ef kañſkie hañ byrteſt i Skÿum Him-
eñs a þeirre ſømu Nootku. Haf þiñ Lampa tendradañ / ſem er Lioos
Trwar þiñar / ad ei verder þu wtelokadur / þegar Brwdgumeñ kiemur
um Midnætte / Matth. 25. Hlÿd Bode Peturs er hañ ſeiger / 2. Pet.
3. Þar fyrer Elſkañleger / þar þier bÿded epter øllu þeſſu / þa koſtgiæfed
ad þier hreiner og Oſtraffañleger af hønum fundner verded / med Frids
og hallded Seinlæte Drottens til Neideñar / ad vera Hialpræde. Eñ
hyggium ad þvi / hvørſu ad hañ mun Obærelega ſtrangur og hardrad-
ur verda øllum Gudlauſum og Þverbrotnū / er ſier hafa a Nædarthim-
anum Neide ſafnad. Hañ mun ei koma ſo ſem fordum Daga / liggian
de i einum Stalle / ecke ſo ſem þier heyrdud fyrra Suñudag / Sitiande
a Øſnu / og a Fola klifbærrar Øſnu / Matth. 21. Ecke ſo ſem hañ var
wtleiddur af Þÿnghwſe Pilati / berande eina Purpura Kapu og Þyrne
Koronu / Joh. 19. v. 5. Eñ þeir ed allt þetta hafa ad aungvu haft / þeir
munu ſiaa hañ ſo ſem eirn ſtrangañ Doomara. Eldureñ breñur fyrer
hañs Auglite allt til nedſta Helvÿtis / Deut. 32. v. 22. J hønū munu
Himnarner ſundurglidna / og Hofudſkiepnurnar ſmelltaſt / 2. Pet. 3. v.
12. Kringum hañ mun geyſa eitt hrædelegt Stormvidre / aller hañs
megtuger Einglar munu hønum fylgia / og hañs heiløgu Þuſunder um-
hverfis hañ ſkÿna / med ſkielfelegre Hofud-Eingelſins Baſunu mun hū
kalla Lifendur og Dauda i Lopted upp til mots vid ſig / 1. Teſſ. 4. og
eingeñ Skiepna mun ſtandaſt hañs Tilkomu / Mal. 3. v. 2. Þa mun
Sooleñ formyrkvaſt / af þvi ad Guds Forſmaarar geingu formyrk-

vader

vader i Huxunum søkum þeirra Þeckingarleysis/ vegna Hardwdar þeirra Hiarta/2. Tim.3. v. 8. þa munu Kraptar Himnana hræzast/ af þvi þeir haþa so tift syndgad i Himneñ/ og þorsmæd hañ sem i Himnenum byr/ þa mun verda a Jørdu Angist og Rædleysa Þioodaña/ so sem þa Sioor z Bylgiur hliooda/ sm vite þær ecke hvat þær eige ad þalla edur hvad af sier ad giøra/þañeñ mun allt Holld verda i Tilkomu Drottens. Þegar Jeremias spaer um Babilons Eydeleggingu/ þa dunar hañ so sem eitt Reidar.Slag a þeñañ Hatt/ þeirra Bilgiur munu dynia/ þeirra Raddar Hliood mun verda so sem mikilla Vatna/ Jer. 51. v. 55. Eñ hvad miklu meira mun verda Ðskur hiñar stooru Babilon Veralldareñar/ þegar hun hrapar i Dýked þad/ sem vellur aþ Ellde og Breñesteine/ Apoc.21. v.8. med øllum þeim sem drukner eru af Vijne heñar Hoorunar/ Apoc.17. v.2. O/ hvørsu þegner munu þa þeir ed smæd haþa hiñ þætæka JEsum og hañs Limu/ i Velmagt siñe hier a Jørduñe/ hvørsu giarnañ munu þeir þa vilia haþa sadt hañ/ þegar hañ hungradur var,/svalad hønum/er hañ þyrstur var/hýst hañ/ þegar hañ Giestur var/klædt hañ/þegar hañ nakeñ var/vitiad hañs/þegar hañ var siukur og i Myrkva-Stoþu/ Matth.25. Hvørsu lýted munu þeim gagna þa Meford þau/ er þeir keyptu þyrer Guds Vinættu. Epter-læte Heims þessa/ er þeir møttu framar eñ DRottens Kross/Eigner og Bugardar/ þyrer hvøria þeir selldu Sæler sijnar. Sveite Daglaunar-añs/er þeir haþa iñehallded/Hws Eckiuñar og hiñs Føðurlausa/er þeir haþa wtsoged/ Braud hiñs Einþallda og Naudstadda/er þeir haþa svik-ed under sig med Okre og Rangsleitne. Hvad lýted mun allt þetta duga þeim/ nær Verelldeñ og øll heñar Dýrd og Hoþþrakt stendur i biørtu Baale. Eñ hiñ Rietlaate Himeñs og Jardar Konungur vill seigia upp Doomeñ med þessu skielþelega Atkvæde. Fared fra mier bølvader i ey-lýþañ Elld/ sem þyrerbweñ er Dioþleñu og øllu hañs Arum/Matth. 25. O DRotteñ vor Gud/ hvørsu mun hañ þa Ognarlegur verda i Augum Fordæmdra Maña/ er ecke eiga þramar neirnrar Nædar von? Manoha og hañs Kviña sau Guds Son/ er hañ stie upp i Foornar-Elldenum/ og hañ meinte þau mundu þar þyrer deyia/Jud.13. v.22.

 Esaias

Esajas/ sa Gud sitiande a haum Stoole/ og hønum þiellst Augur/ so hann sagde. Vei mier/ eg mun upprættur verda/ þvi eg hefe sauruga Varer/og bÿ a medal þess Folks/ er saurugar Varer hefur/ þar eg hefe sied DRottenn Allsheriar Konung/Esa.6. Israels Syner beiddu Moi sen ad ganga uppa Fialled og tala sinna vegna vid DRottenn/ Exod. 20. v.19. Þegar Guds Reider sloou i Noreb/ og søgdust eige framar gieta heyrt Raustina DRottens Guds sÿns. Daniel sa Christum vid Fliot-ed Chid-Dekel/og þar var ecke Mattur i hønum/ øll hanns Fegurd umm-breittest/ so hann hafde aungva Krapta/ Dan. 10.v.8. Lærersveinarner urdu Ottaslegner/ er hann kom til þeirra ad lycktum Dyrum / Luc. 24. Þesser voru þo aller Guds Viner / þeim byrte hann sig i Naad sinne og Giædsku/ þo kunne ecke Breiskleike Holldsins ad standast Nalægd Gud-domsins/ hvad mun þa vid Ovine DRottens ske i Doomenum? Þegar hann vtheller þeirre Reidenne i einu Augnablike / sem þeir hafa safnad sier a Reidennar Dag Mann epter Mann umm alla Æfe. Þegar Josua hinn ypparste Kiennemadur stood fyrer Eingle þess mikla Raads/og Andskot-enn hønum til hægre Handar/til ad motstanda hønum i Jerusalems Bygg ingu, þa stood hann i saurugum Klædum / þar til DRottenn tok hanns Ranglæte fra hønum / Zach. 3. og var þa Guds Sonur hinns Tals-madur. Enn hvørnenn munu aller Gudlauser verda / þegar þeir standa fyrer Doomara alls Holldz / þegar Gud sialfur aklagar/ enn eingenn af-sakar/ þegar Ranglæted ei framar verdur burt teked/helldur tilreiknad? Þeir munu standa Skømmenne iklædder/ Psalm.109. v.29. og umm Allder Allda vtrekner fra hinne Himnesku Jerusalem/ Apoc. 3. Johannes seig-er/ Þeir drecka af Vijne Guds brennande Reide/ og kveliast med Ellde og Brennesteine i Auglite heilagra Eingla og Lambsins /Apoc.14. og þeir munu aungva Ro hafa Noott nie Dag / þeir munu eta Tungur sijnar vt af Ofraun / og lasta Gud Himensins vt af Kvøl og Saarendum sijnum/ og þeir munu Daudans Oska/ og hann mun fra þeim flÿa/ A-poc.9.v.6. i øllu þessu sa þeir ecke eirn Dropa Vatns til ad kiæla med Tungu sijna/Luc. 16. Þetta er ad Sønnu Ognarlegt ad heyra/Bræd ur mijner / enn þad er þo Guds Ord sem ecke kann ad liwga / enn ef þad

kann

kañ ad opbiooda nockrum ad heyra alleina/ hvad mun þad þa vera ad sia og reina / ecke heþur Guds Ande þorgiefeñs talad þetta / og so skÿrlega uppteikna læted/ eckert aþ Guds Ordum mun a Jørd þalla / Himeñ og Jørd forganga/ eñ hañs Ord þorganga alldrei/ Luc. 21. v. 33. Læt þau þvi duga þier til þess / ad þu verker þÿna Sæluhialp med Ugg og Otta/ Phil. 2. v. 12. ad ei komer þu i þeñañ Kvalastad/ edur siert varbweñ vid hinum sÿdarsta Deige / sem þu ecke veitst nær ad þier uppreñur. Hugleid christeñ Madur/ hvad JEsus seiger Joh. 12. Hvør sem forsmææer mig og medtekur ecke mÿn Ord / hañ hefur þañ sem hañ dæmer/ þad Orded sem eg talade/ þad mun dæma hañ a sÿdarsta Deige. Vert þvi ecke Vgglaus edur Ohrædður Barn Guds / þegar þu situr under Heyrn hañs Orda/ þvi þar er þiñ Doomare / þad mun a hinum sÿsta Deige uppskææt verda/ hvørneñ þu haþer epter þvi teked/hvørneñ þu haþer epter þvi liþad / hvørsu þwo þu haþer vered a ad heyra þad / hvad vandlega þu haþer med þ hendlad/ i hvad goodu og sidsomu Hiarta þu haþer geimt þad/ hvort þu haþer þært þar Avext aþ i Þoleñmæde/ Luc. 8. v.15. Allt þvilÿkt verdur bert þegar Bækurnar verda upp lææknar i Doomenum / Apoc. 20. og epter þvi munku dæmdur verda. Þvi so seiger Paulus / Ad DRotteñ mune dæma leinda Hlute epter sÿnu Evangelio a sÿdasta Deige þyrer Christum JEsum/Rom.2. Seig mier / Barn DRotteñs. Munder þu þora ad þorsmaa þañ/ er ætte ad dæma um Lÿþ þitt edur Æru/ edur svara hønum þullum Hælse/ sierdeilis eþ þu þig sekañ visser/ og þier uggvænt þætte/ ad þu munder þalla a Mææling? Þad þorer eingeñ ad giøra. Ecke eru Dæme til þess/ ad nockur haþe so bited Heþuded aþ Skømeñe. Eñ þad þora Meñ ad seigia/ ad Prestar seige so margt / þad sie ecke allt satt/saþnvel þott þeirra Embætte sie DRottens / og þeirra Verk þeirra Guds / Esa. 49. Þetta voga Meñ ad seigia og hugsa under Heyrn Guds Orda/ sem eiga ad dæma þa a sÿdarsta Deige. Veitstu ecke sagde Pilatus / ad eg heþe Valld til ad krossþesta þig / og Valld til ad lææta þig lausañ / eñ hañ laug / þvi hañ haþde eckert Vallo yfer hinum alvallda Konunge / nema hønum heþde vered giefed þad aþ Himnum ofañ. Eñ Christur hefur

til

til þeſſ Vallð i hans heilaga Orde/ ſyndugur Madur / ad þordæma þig eþ þu kaſtar þvi a Bak þier aptur/ og ſo til ad læta þig lauſan / eþ þu hlijder þvi. Hvar þyrer læta Men þa hid gooda Ord Guds / ſo ſem Vind um Eyrun þioota. Men hrædaſt allan Voda / en Guds Ord ecke / þier þyker þeim Tijma vel vared/ er þu giefur ſkoted þier undan þeſſ Heyrn/ og munder þar kan ſkie alldrei koma / nema þu meir Ottad eſt Mennena en Gud/ En muntu og giefa ſkoted þier undan hinum ſijdar, ſta Doome/ hvar þu ſkallt þo af þeſſu ſama Guds Orde dæmdur verda. Og þyrſt þu villt ecke heyra Chriſt / þar ed han ſeiger / Komed til mijn aller þier ſem erfvided og þvnga erud þiader / eg vil endurnæra ydur / Matth. 11. Þa ſkalltu þo heyra hn a ſijdarſta Deige / hvert þu villt edur ecke/ er han ſeiger/ Fared þra mier aller Illgiørda Men. J einu Orde ad ſeigia / Þar er eingen Hlutur ſem meir ætte ad hvetia upp ſyndugan Man til ad bvaſt vid Domenu / en ſialþt Guds Ord/ hvert hn mun dæma/ epter hvøriu hn mun dæmaſt/ & þ hvørs Forodkun hn mun dæmdur verda. Sie þad þier kiendt og predikad af hinu Aumaſta og Veſælaſta/ aþ einu Fatækum og Lijtilkunnande/ hvor halldenn er fyrer Aþrak og Hrein ſun Verølldar/ forſmaa þad eige ad helldur / eſ þad eru Guds Ord han hefur i Munne / og hans Evangelium / er ſagde til ſinna Poſtula og allra þeirra er leitaſt vid ad þeta i þeirra Fooſpor/og hans Vmbod a Hende haþa. Hvør ſem þorſmaaer ydur/han forſmaer mig/en hvør hn mig forſmaer/ han forſmaer han er mig ſende/ Luc. 10. v. 16. Ja / þoott þad ſie frambored aþ einhvørium/ ſem eckert giører aþ þvi han kienner/ þa kannaſt þo þar vid/ ad JEſus ſagde til ſinna Læreſveina. A Moiſis Stoole ſitia Skriþtlærder og Phariſæi/ allt hvad þeir ſeigia ydur ad vardveita/þad vardveited og giøred/en epter þeirra Verkum ſkulud þier ecke giøra/ þvi þeir tala og giøra ecke / Matth. 23. Hvør ſem nu um þetta vandlega hugſar / han mun þeſſ betur læra ad bvaſt vid þeſſum hrædelega Deige / med Daglegre Ydran og Apturhvarþe fra Syndum og Glæpum/ og þad þeſſ helldur/ ſem lijklegra er ad DRottens Tilkomu ſie ei all langt ad bijda / þvi þott þau Teiknen er Lucas i þeſſu Gudſpialle umtalar / ſieu en þa ecke øll þramkomen/ og lijkaſt ſie ad ei

þram-

koma mune fyrr enn under sialfann Doomenn/ Þa gengur þad eins til hier/ so sem fyrer daudlegum Manne / ad Helsootten er leinge ad bwa um sig i hanns Lijkama/ ædur enn hun slijtur Lijfed af honum. So hefur og Gud openberad oss i sijnu heilaga Orde nockur Teikn/ þau er a sijdurstu Dog um skie munu/ og er Vite hinns efsta Dooms/ er vier vel meigum þeckia og vidkannast a vorum Dogum. Christur seiger/ Matth. 24. Ad Evangelium Rijkesins skule predikast umm allann Heim/ til Vitnisburdar øllum Þioodum / og þa mune Enderenn koma. Simed hvørsu Guds Orda Doomur skal yfer alla Menn ganga/ þar eru og miøg fiaar Þiod er nu i Heimenum / a medal hvørra ei hefur skined Lioos Evangelij / þott aller hafe ecke vid þvi teked/ Hann gietur umm þar mune verda Hæng ur/ Drepsoott og Jardskialftar i øllum Stødum/ Matth. 24. v. 7. og kallar þad Upphaf Hørmunganna / Þetta høfum vier sialfer reint / Brædur mijner/ og er ecke langt a od minnast/ Gud giæfe vier vætum þess so minnuger sem vera bijriade/ ef Menn vilia ecke ønnur Teikn þeckia/ þa mættu Menn þau vidkannast er almennust eru / og JEsus umgietur/ Luc. 18. Þegar Mannsins Sonur kiemur / meinar þu hann finne Trw a Jørdu ? Noog er af Guds Orde / Noog af Evangelij Lærdoome / til Vitnisburdar yfer øllum Mønnum/ Matth. 24. v. 14. Enn hvert hinn sanna Guds Otta er so vijda ad finna/ mæ stoorlega efast umm/ edur seiged mier/ hvada Hirtne er þad / ad Almenningur hefur a ad læra Christelega Trw/ edur kienna hana þeim er vid þurfa ? enn þo allra sijdst epter henne ad lifa ? Jeg hygg þad gange til eins og a Noe Døgum/ hvad og er Teikn Mannsins Sonar Tilkomu / Matth. 24. Þeir aatu og drucku / þeir giftust og sig gifta lietu/ allt til þess Dags/ ad Noe gieck inn i Arkena/ og þecktu ei Floded / fyrr enn þad kom og took þa alla i burtu. Jæ nu a þessum Døgum ædur enn þeir vita hvad Nioonaband er / edur kunna meir enn eirn Asne ad uppfræda Børn sijn i Christelegre Trw og ærlegum Lifnade. Þeir gieta þau epter sinne Mind / og ala þau upp epter sinne Mind / Andskotanum til Þioonustu a stundum/ enn ecke Gude. Er fyrst Trwenn er þanenn/ þa er ei Von ad Kiærleikurenn sie betre / so ad ræfest

eirnenn þad er Frelsarenn seiger ad fram mune koma fyrer hinn sijdarsta Dag / ad af þvi Ranglæted vex / mune margra Kiærleike kolna / Matth. 24. v. 12. Þetta er so vijst framkomed / ad mig undrar þad Menn ecke hafa gleimt Nafnenu / þar Hlutenn sialfann er valla hia nockrum ad finna. J einu Orde ad seigia: Menn þreifa a þvi sem Paulus skrifar / 2. Tim. 3. seigiande. Vited ad a sijdurstu Tijmum munu verda farlegar Tijder / Þar munu verda Menn siergooder / ægiarner / hoolsamer / dramblater / Gudlastrar / Foreldrunum Ohlijdnger / Ohackláter / glæpafuller / hardbrioster / heiptræker / laussinader / Ohijder / Gott hatande / Svikarar / þverbrotner / uppblaaſner / elskande meir Sælgiæte enn Gud / hafande Skin Gudhrædslunnar / enn afneita hennar Krapte. Allt þetta hygg eg ad Noe þeckia munde / ef hann nu mætte lijta upp af Grøf sinne / og þad þecker hvør eirn / sa ed giører nockurn Greinarmun a millum Dygda og Oodygda. A Dogum Noe slöckte hinn Riettlaate Gud Bal Oreynselegrar Elsku og Lostagyrndar med Vatnsflooden / fyrr enn þeir nockud af vissu / enn nu tekur Kiærleikurenn so ad kolna / ad Hiørtu sumra Manna mæ stockfreden kalla / jæ hardare enn Kopar og Staal. Hvad er lijklegra enn ad hinn alvitre Heimsins Smidur mune brooda þau og smellta med hinu sijdarsta Bale / fyrr enn nockurn varer ? Þetta vil eg nu hafa sagt / Brædur mijner / Ydrunar og Athugálausum til Vidvørunar / enn ecke starludum edur angrædum Samvitskum til Skielfingar / øllum til Sidboota og Leidriettingar Lifnadarenns / enn aungvum til Orvæntingar / þvi so sem Tilkoma hinns mikla Guds og Drottenns vors JEsu Christi mun hrædeleg verda øllum Oguδlegum Mønnum / so mun hun gledeleg verda øllum þeim er a hann vona / og hennar med Þolenmæde bijda. Þad kienner oss St. Pall / 2. Tess. 1. seigiande / Þad er Riett vijst fyrer Gude / ad endurgialda þeim Þiæningunna er ydur þia / Enn ydur sem þiaest Endurnæringu medur oss / þegar Drottenn JEsus opinberast af Himne med sijnum megtugum Einglum. Ad sønnu byrlar oss øllum ad mæta fyrer Doomstoole Drottenns / 2. Cor. 5. v. 10. og þar Reikning ad standa / safnvel af hvøriu Onitiu Orde / i Doomenum / Matth. 12. v. 36. Enn þad er Ohult ad mæta fyrer hanns Doome / sem

sialfur

sialfur er Talsmadur siña Barna / sa fer ecke sekur af Þingenu / sem sialfur a ad dæma / Eñ nú eru aller Trwader eitt med honum / so sem hñ og Faderen eru eitt / Joh. 17. v. 20. 21. Og hañ er Hofud Lijkamans / sem er Christeleg Kyrkia / Eph. 1. v. 22. 23. Þad er og inbællt ad standa Honum Reikning / sem sialfur hefur betalad fyrer all'a Skulldena / Þar fyrer seiger JEsus / Joh. 3. Sa sem trwer a Soneñ / sa dæmest ecke. (hvar Doomsins Ord merker Fordæming) Og aptur seiger hañ / Sa sem heyrer mijn Ord / og trwer honum er mig sende / hñ hefur eilijft Lijf / og hañ kiemur ecke i Doom / (þad er i Fyrerdæming) helldur fer hñ fra Daudanum til Lijfsins / Joh. 5. v. 24. Þvi skylldu þa Guds Born fælast hiñ sijdarsta Dag ? Mun ein Brwdur ottast sijns Brwdguma Tilkomu / og ecke helldur a allar Lunder kwa sig til ad fagna honum ? Mun eitt Barñ fela sig fyrer sijnum Fodur ? Eñ so sem Faderen er Bornunum lijknsamur / Psalm. 103. so vill hiñ eilijfe Fader og Fridar Hofdinge Es. 9. v. 5. vera oss nadugur a þeim Deige. Þar fyrer seiger hañ og i þessa heilaga Dags Evangelio. Eñ Nær þEtta Tekur Ad Ske / Þa lijted upp / og upphefied ydar Hofud / af þvi ad ydar Endurlausn er Nalæg. Þad er sem hañ segde / Þier skulud ecke leingur nidurlutir ganga / af þeirre Sorg er þier hafed i Heimenum / þvi þa skulud þier i mier Glede hafa / Joh. 16. Þier skulud ecke leingur stynia med sialfum ydur / bijdande epter Arfleidsluñe sem er Endurlausn ydar Lijkama / Rom. 8. þvi hun er þa nalæg. Þier skulud ei leingur kveliost i Fangelse þessa daudlega Lijkama / þvi þetta er Dagur Endurnæringareñar / Act. 3. Dagur Endurfædingareñar / Matth. 19. Dagur Endurlausnareñar / Eph. 4. Dagur Endurnyjungar allra Hluta / Þa munud þier ecke framar syrgia þa Guds Mind er þier i Adam tapudud / þvi þier munud sia i Skijum Himeñs hiñ aññ Adam / sem er Drottiñ af Himne / 1. Cor. 15. v. 45. 47. og þo Holld af ydar Hollde / hvor ad er ydar Broder / og þo ydar Doomare / ydur ad ollu samlijkur / Ebr. 2. v. 17. ad Syndeñe fra tekeñe / Eñ þo Imind sijns Fodurs Dyrdar fullrar Personu / Ebr. 1. v. 3. hvor ydar forgeingelega Lijkame mun forklara & samlijka giora sijnū dyrdlegū Lijkama / Phil. 3. v. 21. Lijted upp þier & leinge

leinge yfired leitad ad þvi sem þar uppe er/ Col. 3. þa skulud þier þad finna. Upphefied ydar Hofud/ sem æsamt allre Skiepnuñe hafed med vfriettu Hofde/ bided epter ydar Endurlausn/ Rom. 8. og siaed ydar Hofud komanda i Skyium Himens. Lyfted upp þier sem med Augunum hafed leinge þraad epter hiñe himnesku Jerusalem/ Gal. 4. sem þar uppe er/ og gaanged nu iñ i hana/ Þa mun DRottenñ seigia. Komed þier sem nakter erud/ eg mun giefa ydur hvijtañ Skrwda og fra Palmavid i Hendur ydar. Komed þier sem þyrster erud/ eg mun dryckia ydur af Straumum lifanda Vatns/ Joh. 4. Komed þier sem hungrader erud/ eg mun metta ydur af nægdar Giædum Guds Hwss/ Ps. 36. Komed þier sem erfided og þunga erud hlader/ eg mun endurnæra ydur/ Matth. 11. Komed þier sem syrged og grated / eg mun þerra oll Tar af ydar Augum/ Apoc. 7. Komed þier sem bored hafed mitt sæta Ok/ og mijna lietta Birde/ eg vil ydur endurgiallda med eylijfre Þijngd Dijrdareñar/ 2. Cor. 4. v. 17. Komed þier sem reiknader erud fyrer Afrak og Hreinsun Veralldar/ eg vil setia ydur til Bords med Abraham/ Isaac og Jacob/ Matth. 8. Ja/ Komed blessud Børn mijns Fødur/ og eigneſt þad Rijked/ sem ydur er fyrerbwed fra Upphafe Veralldar/ Matth. 25. Kom O Herra JEsu/ kom og iñleid oss i þetta fagnadarsæla Lambsens Brwdkaup & þijna Dijrd/ þu sem lifer og rijker ad Eylijfu/ Amen.

Þridia Suñudag i Adventu.

Gudspialled/ Matth. 11. Cap.

Y Þañ Tijma. Eñ þa ed Johañes heyrde i Bondunum Verkeñ Christi/ sende hañ wt tvo af sijnum Læresveinum og liet seigia honum. Ertu sa sem koma skal/ eda eigum vier ad vænta eins añars ? JEsus svarade og sagde til þeirra. Fared aptur og kuñgiored Johañi hvad þier siaed og heyred/ Blinder fa Syn/ Haller ganga/ Lijkþraer hreinsast / Dauser heyra/ Dauder upprijsa/ og Fatækum verdur Gudspiølleñ bodud/ og sæll

er ſa ſem ecke hnextlar ſig a mier. Enn ad þeim i burt geingnum / hoof JEſus ad ſeigia til Folkſins aþ Johañe. Hvad foorud þier wt a Eydemørku ad ſiaa? Reyr þañ ſem af Vinde er ſkiekeñ? Eda hvad foorud þier ad ſiaa? Mañ mivkklæddañ? Siaed / ad þeir ſem miwkañ Klædnad bera / eru i Kongaña Hwſum / eda hvad foorud þier ad ſiaa? Eirn Spamañ? Eg ſeige ydur fyrer Sañ / þañ meire er eñ nockur Spamañ / þviad þeſſe er ſa / aþ hvoriũ ſkrifad er. Siaa þu ad eg ſende miñ Eingel fyrer þiñe Augſiin / ſa er þiñ Veg ſkal tilreida fyrer þier.

Exordium.

Hvørſu ſtoor ad ſie Mindugleike heilagrar Ritningar / þad kieñer oſſ beſt allra DRottenn JEſus / er hañ ſagde vid Gydingo / ſem ecke villdu trwa honum fyrer Kraptaverkeñ / er hañ giørde. Rañſaked Ritningarnar / þvi þier meined ydur i þeim ad hafa eylijft Lijf / og þær eru þad / ſem bera Vitne aþ mier / Joh. 5. v. 39. Vel hefur JEſus þetta hvørtveggia ſamañteked / ad høndla uñ eylijft Lijf / og ad bera Vitne aþ ſier / þvi þad er eylijft Lijf / ad þeir þecke þig ſañañ Gud ad vera / og þañ þu ſender JEſum Chriſtum / ſagde hañ / Joh. 17. An JEſu Vitnisburdar / verdur eingeñ hoolpeñ / og hvør ſem hañ hefur og medtekur / hañ hefur Lijfed i ſier blijfanda / og kañ ecke ad fara a Mis vid Saluhiaalpena / þar uũ vitnar St. Petur / Act. 4. Ad ei ſie i ødrum Hiaalpræded / og ad þar ſie eckert añad Nafn Møñunum giefed under Himneñum / i hvøriu oſſ byrie Saaluhoolpnum ad vera / eñ Nafned JEſu Chriſti. Nu / þar ed heiløg Ritning høndlar uũ ſo mikla og vegalega Hlute / hvad kañ heñe þa jafnt edur ſamlijkiande ad kallaſt / aþ ollu þvi / er ſynduger Meñ hafa Mætur a. JEſus ſagde vid Kvinuna i Samaria / eff þu viſſer Guds Giøf / og hvør ſa være / er vid þig ſeiger: Gief mier ad drecka / þa munder þu bidia hañ ad giefa þier lifande Vatn / Joh. 4. Eñ eg vil ſeigia: Gud giæfe / Meñ þecktu Gud vid ſig talande i heilagre Ritningu / þa mundũ vier fwſare vera ad drecka aþ hñs Nadar ſtraumũ / er þar wt af flioota. Hvør hefur kieñt oſſ ad þeckia Gud vorn

Skapara? Hvør hefur opeñberad oss hañs Vilia? Hvør hefur vijsad oss Veigeñ høñũ epter ad fylgia? Hvør hefur upploked vorum Augum ad vier þeckium Syndena? Hvør hefur sijnt oss hvørneñ vier ættũ ad blijdka Gud nær hañ reidur er og þa heñar Kvittun? Hvør hefur opeñberad oss Leindardoom Heilagrar Gudoomsins Þreñingar / Dyrd Fødursins / Elsku Sonareñs / Ástgiafer Heilags Anda? Hvør hefur sijnt oss þad sem marger Konungar & Spaameñ gyrntust ad sia / & sau þad ecke? Luc. 10. v. 24. Þad sem huled var fyrer Spekingum og Vitringum / eñ nu er opeñberad Smælingum? Matth. 11. v. 25. Nefur ecke hiñ naaduge Gud oss allt þetta auglijst og fyrer eckert giefed i heilagre Ritniñgu? fyrer siñ Eingieteñ Son sem er i hañs Skaute / Joh. 1. v. 18. Af þessare andlegu Fehyrdslu audgade JEsus Læresveina Johañis / þeg ar þeirra Meistare sende þa til hañs / ad frietta hañ ad / hvørt hañ være sa sem koma skyllde / edur ættu þeir eins añars ad vænta / ecke i þeirre Meiningu / ad Johañes visse þad ecke sialfur / þvi hañ hafde ædur vid hañ talad / Matth. 3. helldur til þess ad þeim hialpad yrde i þeirra andlegu Fafræde / Hvad hiñ goode Meistare JEsus giørde med þvi Moste / ad hañ vijsar þeim til Verkaña sem af hønum giørdust / og under eins til Ritningaña sem um̃ Messiam spaadu / og þo ad hvørt eitt af þeim Kraptaverkum sem hier standa i Gudspiallenu / sie noog til ad vitna þar um̃ / ad hañ Guds Sonur være / þar Gud er alleina sa sem Daasemdar Verkeñ giører / Psalm. 72. v. 18. Þa er þo eckert þeirra sem so berlega vitne um̃ Embætte Messiæ / so sem þad sijdarsta er hier stendur. FAtækum VErda GUDsspiølleñ BOdud. Hvør blessud Ord vier viliũ i þetta Siñ oss fyrer Hendur taka / og af þeim sierdeilis tvent hugleida. Semsier 1. Um̃ þa Fatæku er hier nefnast. 2. Um̃ þad Evangeliũ er þeim bodad verdur / med þeim Lærdoomum er þar af leida. Þu myskunsame goode Gud / sem oss hefur med Lioose þijns Sonar Evangelij / vijsad hiñ rietta Veg Sæluhialpareñar / vertu i Verke med oss / ad vier þetta frampkvæmt gietum / þijnu Nafne til Dyrdar / eñ oss til eilijfrar Velferdar / Amen.

Utleggingen.

FAtæker / sem hier nefnast / eru ecke alleinasta þeir / sem vantar Audlegd Heims þessa / helldur og aller þeir / sem a einhvørn Hatt eiga vid bagan Kost ad búa. David var rÿkur Kouungur / og hafde Aura Nægter / þo seiger hann / Psalm. 9. Myskuna mier og lijt a Fatækt myna. Nu kunna Menn þo ecke ad mootseigia þvi / ad vor Frelsare / a medann hann umgieckst hier a Jørdunne / hefur sier i lage útvaled hina Fatæku og Audvirdelegu fyrer Heimenum. Sialfur var hann i Fatækt alenn / hans blessud Mooder fieck eckert annad Rúm i Giesta Herbergenu / enn eitt Stall til ad fæda hann i Heimenn / Luc. 2. sem a allra Hluta Valld / bæde a Himne og Jørdu. Hanns Fooſtur Fader var eirn Trie Smidur / Matth. 13. v. 55. sem nærde sig af Handbiørg sinne. Hanns Læresveinar voru fatæker Fiske Menn. Flest aller þeir ed hann umgieckst med hier a Jørdunne / voru fatæker og umkomulitler. Skammast þu ecke þess vegna Fatæktarennar christenn Madur / fyrst hann hefur hana útvaled / sem a þo allt Sylfur og Gull / og øll Dyrenn i Skoognum / Ps. 50. Ærleg Fatækt / er heilagur Hlutur / þar hann hefur vÿgt hana / sem eirn er heilagur / og þo alleina rÿkur. Fyrerlijt og ecke Fatækann / þu sem Audugur ert / þvi þad er ad forsmaa hanns Skapara / sem giørdest Þreige þinna vegna. Edur þvi skylldu Menn hann Þvirda / er Gud hefur so mikels virdt / ad hann hefur fyrer hann pijndst / og láted honum sitt Evangelium openbera? Enn hvar fyrer mun vor Frelsare seigia hier / Ad Evangelium sie Fatækum bodad? Sannlega / fyrst þess vegna / ad Johannis Læresveinar þeckia mættu / ad Spaadomur Esaiæ 61. uppfylldur være. Enn Guds Ande / sem fyrer Esaiam talade / hefur gløggt fyrer sied / ad ei mundu þeir marger verda / er Christum medtæke / sem lifdu i Velgeingne Heims þessa / so sem Raun gaf Vitne. Skule Menn og Sannleikann seigia / þa kiemur Fatæktenn betur samann vid Christs Evangelium / enn Rÿkdomurenn. Hanns Rÿke var ecke af þessum Heime / Joh. 18. og þvi er ecke Von til ad þeir mune vel skipast under hanns Skloornan / sem hafa Gull Hnøttenn fyrer sitt Athvarf / og ei vita af annare Sælu ad seigia / enn Audæfum Heims þessa. Þar fyrer sagde JEsus fordum Daga

um hiñ Ryka Yngis Mañ / ad hægra være Ulfalldanum ad ganga j giegnū Nalaraugad / eñ rykū Mañe iñ i Himnarijke / Matth. 19. v. 24. Ecke þess vegna / ad hañ rykur var / helldur af þvi hañ ængradest þegar DRotteñ sagde ad hañ skylde giefa Eigur sijnar Fatækum og fylgia sier epter. Ja / sañlega a Fatækt og Armoodur betur vid Guds Evangelium / eñ Rykdomur mikell. Þvi seiger og Jacob Postule / Cap. 2. Heyred / Brædur myner Elskuleger / Hefur ei Gud utvaled Fatæka Heims þessa / ad þeir verde Auduger i Trwnne og Erfingiar þess Rykis / er hañ heited hefur þeim / er hañ elska. Eñ þar er nærsta hætt vid / ad þeir mune ecke hafa mikla Ast a Gude / sem ástunda miked Aura Safn. Hvar fyrer Paulus seiger / ad þeir sem ryker vilie verda / þeir falle i Freistingar og Snørur / og margar Gyrnder skadlegar og heimskulegar / sem steipa Mañenum i Fordiørfun og Glucku / 1. Tim. 6. v. 9. og hier kvedur so ramt ad / ad Endurlausnareñ seiger / Þier gieted ecke under eins Gude þioonad og Mamona / Matth. 6. v. 24. og þvi verr / hvad mørg eru þau Dæmeñ / ad Meñ elska meir Akueyte sijn og Bwgarda / eñ Drotteñs Kvølldmaltijd / sem þo er øllum tilboded / þar fyrer lætur hañ Blindum / Halltum og Vonudū samañsafna / Luc. 14. v. 21. Vier erū Ahyggiusamer eins & Martha / & mædunst i mørgu / eñ fa ner hyggia ad þvi / ad eitt er naudsynlegt / edr ad utvelia þ gooda Hlutskipted / eins & Maria / Luc. 10. v. ult. edr ad hafa Þijaning mz Guds Folke / helldr eñ Egyptalands Audæfe / eins og Moyses / Heb. 11. v. 24. 25. 26. Eñ þott ad þessu sie nu so vared / munu þa aller utelokader fra Evangelio / þeir ed ryker eru / eñ hiner aller iñtekner ? fiærre fer þvi. Abraham hafde Gud giefed Gull og Sylfur / Þræla og Ambatter / Ulfallda og Asna / Naut og Saude / Gen. 24. v. 35. og þo kallast hañ Fader Trwadra / Rom. 4. v. 11. og þad var hønum til Riettlætis reiknad / ad hū Gude trwde / Rom. 4. og þvi Evangelio er Gud hønum sialfur bodade / ad i hañs Sæde skylldu blessast allar Þiooder / Gen. 22. v. 18. Job var Rykismadur / og var hū þo Guds Vinur / Job. 1. & 42. David / Josaphat / Ezechias og Otal fleyre / J Gamla Testamenteñu voru Magtar Meñ / og þo eru aller

þeir

þeir fyrer Evangelium Trwarennar holpner ordner. Og ad Menn vite ad þad ecke ødruvijs er i Nyja Testamentenu / þa er þad alkunnugt ad Nicodemus var eirn Nøfdinge Gydinga/ þo kom hann til JEsum a Nætt ar tele/ og þæde Vnderviisun af hønum/ Joh. 3. Jairus var Samkundu Nøfdinge/ þo leitade hann Christi Hialpar/ Marc. 5. Vm Hundrads Nøfdingiann sagde JEsus sialfur/ ad hann hefde ecke funded þvilijka Trw i Jsrael/ Matth. 8. og hefur hann ænn Efa eingenn Smælinge vered/ þar hann uppbygde Gydinganna Samkundu / Luc. 7. v. 5. Johanna Hwsfru Chusæ er var Raadsmadur Herodis/ Luc. 8. hefur vered rijk Kona/ þo trwde hun a Drottenn. Joseph af Arimathia var eirn Raadherra og audugur/ þo var hann Læresveirn Christi/ Matth. 27. Cornelius var rijkur/ þo vottar Eingellenn umm hann / ad hanns Bæner og Olmusugiørder sieu uppstignar fyrer Gud / Act. 10. v. 4. Dionysius Areopagita/ var Radsherra i Athenuborg/ Act. 17. Paulus Sergius var Nyrdstiore/ og þo hietu bæder þesser skijrast/ og tooku Christne af Paulo/ Act. 13. Og hver kann øll þvilijk Dæme upp ad telia ? Og so sem ad ecke eru aller Rijker þessare Guds Naad fraskilder / so verda og ecke helldur aller Fatæker hennar hluttakande. JEsus læknade ecke alla Hallta edur Blinda/ so hefur hann ecke helldur giørt alla Fatæka Sæluholpna/ jafnvel þott hann fyrer alla lided hafe. Fiærre sie þvi ad Fatækten kunne nockrum ad afreka Himnarijke. Fyrer sialfa sig. so sem Gud hefur belvad þeim er riettlæter hann Fatæka fyrer hanns Fatæktar sakar / og afteller hinn Rijka fyrer hanns Rijkdooms Skulld / So giører hann og sialfur hvørugt i sijnum Riettlaata Doome/ þvi hia hønum er eckert Manngreinar Alit / helldur a øllu Folke sem giører hanns Vilia hefur hann þocknan/ Alt. 10. Ad sønnu er Rijkdoomenum hættara enn Fatæktenne / enn so sem margur/ þvi verr/ brwkar Audæfenn til Ohofs og Drambsemme/ til ad under þryckia hinn Volada og Lijtelmagrann/ so er og Fatæktenne ei helldur alltijd Ohætt/ og þvi afbad Agur hana/ ad ei neyddest hann til ad stela/ Prov. 30. v. 8. 9. Hvørtveggia þetta er epter þvi sem med þad er hønd lad. Olmusugiørder Cornelij voru Gude eins þeckar/ Act. 10. og smæpeningar Eckiunnar/ sem lagde meira i Guds Kistuna af sijnum Fatæktdoom /

doom/ eñ aller ymer Rÿku / Luc. 21. v. 3. Þar eru Fatæker ſem ecke villia erfvida med Høndunum/ og læra þvi ad ſtela. Þar eru Fatæker ſem øfunda hina Rÿku/ formæla þeim fÿrer aungva adra Søk eñ þa/ ad Gud hefur þeim meira lanad/ hvør þo giører bæde Fatækañ og Rÿkañ epter Velþocknan ſiñe/ Prov. 22. v. 2. ſvÿkia þa i allre Høndlan/ meina ad þeir ſo giera meige ad Saklauſu / hælaſt þar um i ſiñ Hoop / hialpa ødrum til ad breita þañeñ/ og kalla þvilÿkt ad gióra Kiærleikans Verk/ ſo ſem hiñ Rÿke eyge aungvañ Riett a ſier/ nema þañ er hañ nær med Ofbellde. Þeir una Fatækteñe illa/ og ſtunda med øllum Hætte/ med Riettu og Raungu ad drÿfa hana fra ſier. Munu þetta vera þeir Fatæker er JEſus hier um talar i Gudſpiallenu / Brædur mÿner? lángt er fra þvi / helldur þeir ed Fatæktena og allañ añañ Guds Kroſſ med Poleñmæde lÿda/ ſa ed lætur ſier nægia med ſiñ deilldañ Verd. Gud telur ecke Peninga þÿna/ Chriſteñ Madur/ helldur mæler hañ þitt Hug arfar/ hañ er aungvañveigeñ riettelega Fatækur / ſem giarnañ villde taka allt fra øllum ef hañ mætte/ jafnvel þott ekert hafe hañ/ eins og ſa er ecke rÿkur/ ſem vill meira hafa / þott hañ hafe alls Nægter / So er og hiñ ecke fatækur fÿrer Gude / er med Hiartanu gaper yfer øllu þvi hiñ Rÿke a / hiñ Rÿka kañ og ecke ad ſkada hañs Rÿkdoomur/ ef hañ brwkar hañ Gude til Dÿrdar / og Naungañum til Gagnsmuna / ſa ed ecke treiſter uppa Oriettmædeñ edur Ranglæted / edur helldur ſig til þeſſ ſem ad aungvu er neitt/ Vilie hønum Rÿkdoomur til / þa feſter hañ ecke Hiarta ſitt vid hañ/ Pſalm. 62. Hañ reiſer hiñ falllna / ſtÿrker Mal Eckiuñar og hiñs Fødurlauſa / upphefur ſig ecke i Hiarta ſÿnu/ helldur fellſt a Jocobs Raad/ er hañ ſeiger Cap. 1. Sa ſem rÿkur er/ hrooſe ſier i Lægiug ſiñe. Og fÿrer þvi ad Gude hefur þocknaſt marg añ audugañ ad giora/ til ad audſÿna i þvi ſo ſem øllu ødru ſÿna Giæſku vid Mañaña Sonu/ eñ añars vegar er næſta hætt vid/ ad Audureñ ſiñ er fagur meige blinda Mañſins Hiarta/ þa giører St. Paall raad fÿrer þeim ſem rÿker eru i Chriſtelegre Kÿrkiu/ 1. Tim. 6. (So langt er fra þvi ad þeir ſieu fra Evangelio wtelokader) ſeigiande þeim ſiñ rÿker eru i Allo þeſſare/ Predika þu ad þeir ecke metneſt i Hiørtum / og treiſte ecke

a Aud-

a Audæfeñ/ helldur a hiñ lifanda Gud / sem oss alla Hlute anægiaſlega gieſur til Notkunar/ ad þeir sieu goodgiarner/ ad þeir sieu ryker i good, um Verkum/ sieu giafmillder og frwser a ad medbyta/ safnande sialfum sier goodum Grundvelle til hiñs epterkomanda/ so ad þeir hreppe eilyft Lyf. Fare nu nockur þessum Postulañs Raadum fram / þa er so laangt fra þvi ad hañ fare hlutlaus af Guds Velgiørningum i Evangelio/ ad hañ hefur meire Ordsok og Efne til ad giøra þad Gud hefur i Evangelio boded/ helldur eñ hiñ sem snaudur er / eda hvad er þad ad Christur seiger / ad ei skule Vatnsdrockur Olaunadur vera i Lærefveins Nafne giefeñ? Matth. 10. v. 42. Hvad er hitt er hañ bydur? ad Meñ skule giora sier Vine af hinum raungfeŋna Mamona / so ad þeir medtake oss i eilyfar Tialldbwder/ Luc. 16. v. 9. Allt er þetta til þess sagt/ ad Mad ureñ lockest med Guds Nadar Fyrerheitum / til ad dyrka hañ med hañs Gafum/ og Naunganum ad gagna/ eñ ef ødruvys er/ þa klyngier þar og oñur Bialla/ hun lætur a þeñañ haatt / hia Luc. 6. Vei ydur sem ryker eiud / þier hafed ydar Huggun wttekeð. Og Jacob talar nockud skoriñordt þar uñ Cap. 5. seigiande/ Nu vel þier Auduger/ græted og veined yfer Hørmungum ydar/ sem yfer ydur koma munu/ ydar Audæfe eru fwreñ / ydar Klæde eru uppeteñ af Møl / ydar Gull og Sylfur er ridgad/ og þeirra Rid vitnar a moote ydur / og mun uppeta ydar Hollð so sem Elldur / þier hafed geimt Fiesioodeñ til hiña systurstu Dagaña / Sioned Laun Verkamañaña/ sem hafa sleiged ydar Lond/ er þier hafed iñehallded / þau hropa/ Hrop fra er yrkt hafa/er iñgeinged i Eyru Drottins allsheriar. Þañ veg hefe eg nu synt/ Brædr mynner/ad Rykdomr & Fatækt eru Gude jafnkiær þegar med hvortveggia er riettelega fared. Þvi vil eg þess ei dilia/ ad eg hygg ad Frelsareñ i þessa Dags Evangelio iñebynda þa i þessu Orde / sem hañ talar uñ / Matth. 5. seigiande. Sæler eru Andlega Volader / þviad þeirra er Guds Ryke. Þetta skynest vada meiga af sialfum Spaadome Esaiæ 61. til hvers ad Frelsareñ vyssar Johañi i Andsvare synu. Hvør Spaadomur so hlioodar. Ande DRottens er yfer mier / af þvi hañ hefur smurt mig/ hañ hefur sendt mig ad boda Evangelium þm̃ Hoogværu /og ad binda vid þa sm̃ i

 Hiørtum

Hiortum eru Sunðurknosader. Þetta skilst mier ad vera sama og Andlega Voláder / Matth. 5. Þad eru þeir sem ad til þess þiña / ad i þeim / þad er i þeirra Holldi býr eckert gott / Rom. 7. v. 18. Þeir ed þectia ad þeir haza Skort a þeirre Hroosuneñe / sem fyrer Gude gilldir / Rom. 3. v. 23. Þeir ed med hinum þortapada Syne audmijkia sig þyrer sijnum Fødur / Luc. 15. v. 21. Þeir ed med Tollheimtu-Mañenum voga ecke ad upplipta sijnum Augum til Himens / helldur beria sier a Briooſt og seigia. Gud vertu mier Syndugum Lijknsamur / Luc. 18. v. 3. Þeim ed so eru Andlega Voláder / og reikna sig so ør-þatæka / aþ øllu þvi sem fyrer Gude gilldi kañ / ad þeim mislijkar allt a sialþum sier / þeim hýgg eg ad bæde þyrst og sijdarst tilheyre Evangelium / hvert helldur þeir rijk er eru edur þatæker / þvi so seiger DRottenñ / Esa. 66. A þañ lijt eg sem fatækur er / og sundurkrameñ i Anda / og skielfest þyrer Ordum mijnum. Þegar Guds Sonur kom i Heimeñ / þa villdu Meñ aþ Verkunum Riettlater verda. Eñ hvad seiger JEsus þar um? Nema ydar Riettlæte yfergnæþe meir eñ hiña Skriþtlærdu og Phariseaña / þa kuñed þier ecke iñ ad gañga i Guds Rijke / Matth. 5. v. 20. þa tijundudu þeir Mintu Anis og Cumen / þad var þeirra Guds Þioonusta / eñ gleimdu þvi / sem mest var i Løgmalenu / Doomnum / Mijskunsemeñe og Trwñe / Matth. 23. Þa færdu þeir stoorar Foorner / Marc. 7. v. 11. a HErrans Altare / ꝛ ætludu þar þyrer Hoolpner ad verda. Eñ Drottenñ seiger þar um / Esa. 66. Hvør ed slatrar Naute / þ er / s hañ slæe Mañ i Hel / hvør sm̃ oþþrar nockrum Smá-Fienade / þad er / sm̃ hañ Hals brite Hund / so mıked gillte sw utvortis Guds Þioonustañ i hañs Augum. Þar þunduſt ecke marger / sem giørdu soddañ Jatning fyrer Gude / sem David / helldur hielt þad so. Eg þacka þier Gud / þad eg em ecke eins og adrer Meñ / Luc. 18. v. 11. Þesser þottust rijker vera aþ goodum Verkū / og saþnvel ødrum lana kuña / eñ hvad seiger JEsus vid Biskupeñ i Laodicea / þu seiger. Eg em þullrijkur ꝛ heþe einskis Þørf / eñ þu veikst ecke / ad þu ert aumur ꝛ vesæll / blindur ꝛ nakeñ / Apoc. 3. ꝛ þ hygg eg seigia mætte um̃ Marga Mañs a þeim Døgum. Þar fyrer var Evangelium Fatækum bodad / þar þyrer þlycktust Tollheimtumeñ ꝛ Bersyndu-

uger

uger til JEsum/ Luc. 15. v. 1. Þar fyrer komu jafnvel Heidner Men̄ a hans Fund. Þar fyrer sagde han̄ til þessa Fólks/ Matth. 21. Sanlega seige eg ydr/ ad Tollheimtumen̄ & Pútur munu ganga framar ydur inn i Guds Rijke/ Þvi Johan̄es kom til ydar med Riettlætesins Veg/ og þier trwdud hønum ecke/ en̄ Tollheimtumen̄ og Pútur trwdu hønum/ en̄ þier/ sem ad sáud þetta/ ydrudust ecke epter a / so ad þier trijdud hønum. Og høfum vier nú so nockud heyrt þar um̄/ hvølijket ad þesser Fatæker sieu/ sem vor Frelsáre talar um̄ i Andsvare sijnu til Johan̄em.

Nu viliu m vier hier epter nockud um̄ sialft Evangelium tala / sem þeim bodad verdur. Men̄ kyn̄u ad efast um̄ hvørnen̄ þad skilia eige/ ad JEsus seiger hier alleina/ ad Fatækum sieu Gudspiollen̄ bodud/ þar þo St. Paull vottar/ Tit. 2. Ad Heilsusamleg Guds Naad sie opinber orden̄ ollum Møn̄um. Hier byriar oss þad ad athuga/ ad jafnvel þoott Christi Evangelium se ecke nema eitt / þa verdur þo eitt og hid sama Evangelium med tvo folldum Hætte predikad / sa eine hefur nockud af Løgmálenu alltijd med sier / og frambijdur Guds Naad giefens veitta med Fórorde/ ef Men̄ ydrast Syndan̄a og af þeim láta. Þvijlijk var sw Predikun Christi/ er Marcus um̄ gietur/ Cap. 1. JEsus kom i Galileam / predikande Evangelium Guds Rijkis/ seigiande. Tijmen̄ er uppfylldur/ Guds Rijke er komed/ giøred Ydran og trwed Evangelio. Þess hattar var Predikun Johan̄is Baptistæ/ er han̄ sagde. Giøred Ydran/ þvi Guds Rijke er nalægt. Men̄ er sett til Rootar Trian̄a/ hvørt þad Trie/ sem ecke ber goodan̄ Avøxt / skal upphøggvast og i Elld kastast/ Matth. 3. v. 2. og 10. Hier er Oleum Evangelij blandad med sterku Løgmálsins Vijne / til Lækningar þeim sem medal Ræningia hrasader vóru/ Luc. 10. v. 34. Med þessum Hætte a Evangelium en̄ nu ad kien̄ast i Guds Søfnudum / hvar in̄e ad bæde eru Vonder og Gooder/ Matth. 13. v. 52. og þan̄ veg byriar Guds Fiarsiodum wt ad skipta i hentugan̄ Tijma/ so hvør eirn fae þad hønum ber / þvi ei kom JEsus til ad uppleysa edur afmá / helldur til ad uppfylla Løgmáled Matth. 5. v. 17. Guds Naad i Evangelio hrijn ecke a Man̄enum fyrer utan̄ eina lifande Trw: undan̄ eirne lifande Trw verdur ad ganga son̄ Ydran : son̄ Ydran er alldrei nema med son̄u Angre

og Hiartaňs Ærega/ Ærege Hiartaňs kaň ecke i Maňenum ad uppvekiast fyrer utaň Þeckingu Syndareňar / Þecking Syndareňar framkiemur af Løgmaalenu / Rom. 7. v. 7. Hvar fyrer þott ad Løgmaaled giøre aungvaň holpeň af sialfu sier / samt þionar þad under Evangelium trwudum Maňe til Saaluhialpar/ so þegar Bookstafureň hefur deydt/ þa lífgar Andeň/ 2. Cor. 3. v. 6. Þegar Løgmaaled hefur sundur mared/ þa lækner Evangelium / þegar Maňeskiaň af Løgmaalenu þecker ad hun hefur eckert aňad forþienad eň Helvijte/ Guds Reide og eilijfaň Dauda/ þa tekur Trwen vid hønum og giører haň lifande aptur fyrer JEsu Dauda / og endurnýjar haň til ad giøra framveigis Guds Vilia/ þessa Atferd brwkade hiň ædste Biskup og mikle Hyrder Saudaňa optast til ad leida synduga Meň til Guds Rijkis / þa somu brwkudu og aller haňs Þienarar um alla Æfe. Noe var Riettlætis Predikare/ 2. Pet. 2. v. 5. Nathan straffade David/ adur eň haň huggade haň/ 2. Sam. 12. Atferd Johaňis Baptistæ er øllum kuňug / Matth. 3. So er nu þesse hiň almeňelege Náttur og Maate til ad predika Evangelium / sem aller Guds Ords Þienarar eiga ad vita og brwka. Aňar er sa sem tilheyrer angraadum og sturludum Maňeskium / þeim sem allareidu hafa þeckt Syndena/ og so eru af heňar Umþeinkingu sundurmarder / ad þeir reik na sig Overduga Guds Naadar / og so fraraader / ad þeir vita ecke hvad þeir eige af sier ad giøra: þeckia ad søňu Guds Naad / eň ofbijdur þo Stærd Syndaňa / þeir vita ad Sol Riettlætesins JEsus Christus er þeim uppruňeň/ Mal. 4. v. 2. eň fyrer þui ad þeir treistost ecke til ad lypta sijnum Augum til Himeňs upp/ Luc. 18. v. 13. og ad Þoka Synd aňa skilur a milluň Guds og þeirra/ Es. 59. v. 2. þa fa þeir ecke i giegnum hana sied (fyrr eň heilagur Ande ridur Trwareňar Smirslum a þeirra Hiartaňs Augu) hvad fagurt hun skijn / þeir þeinkia helldur a Stærd Syndaňa/ eň til Fiølda Guds Myskunsemda / og i einu Orde ad seigia/ þ eru þr Fatæker er sierilage um talad er hier i Gudspiallenu/ þm tilheyrer Evangelium/ einkomis aff Løgmaalsins straungu Notaná. Hvar fyrer? Hviad Guds Ande hefur alla reidu verkad allt þad / sem Løgmaaled aatte ad verka/ sem er Þeckingu Syndaňa og saňa Ydran/ er

af

af þeñe kiemur. Þeim verdur bodad/ ad hvar sem Syndeñ yfergnæfe/ þar yfergnæfe Nadeñ miklu framar/ Rom. 5. v. 20. Þeim verdur sagt ad Mañsins Sonur kom til ad kalla Synduga / eñ ecke Riettlaata til Ydrunar/ Matth. 9. v. 13. Þeim a ad predika/ ad Blooded JEsu hreinse þa af øllum Syndum/ 1. Joh. 1. v. 7. Og þo ad þeirra Synder sieu raudar sem Blood/ skule þær eins hvijtar og Snioor verda/ Esa. 1. Þeim seiger David/ Ps. 34. Nalægur er DRottiñ þeim sem sundur kramder eru i Hiørtum og Harmþrwngner i Anda/ til þeirra seiger Esaias 55. Heyred þier sem þyrster erud/ komed til þessara Vatna/ og sa ed aungvañ Pening hefur / komed/ medtaked og snæded. Komed seige eg og kaued Okeipis og fyrer eckert/ bæde Vijn og Miolk. Til þeirra hroopar sialfur JEsus / sem bored hefur Synder Veralldareñar/ Matth. 11. Komed til mijn aller þier sem erfided og Þwnga þiader erud/ eg vil ydur endurnæra/ til alls þessa seiger øll heiløg Guddomsins Preñing Amen. Ezech. 33. Þier seiged af þvi ad vorar Yfertrodslur og Synder liggia a oss/ þat fyrer visnum vier upp i þeim / hvørneñ skylldum vier meiga lifa/ þa seig þeim/ so sañarlega sem eg life seiger DRottiñ/ þa vil eg ecke Dauda hins Ogudlega/ helldur ad hañ snwe sier og life. Ecke eru þess Dæme ad Fader Myskunsemdaña/ hafe nockurn þañ fra sier reked/ sem til hañs komed hefur/ Joh. 6. v. 37. Þetta er Evangelium Fridarens / sem hier bodad verdur/ Esa. 52. Lat þvi ei syndugur Madur þijna Saalu vera Orolega i þier/ þvi þu hefur Frid vid hañ feinged/ hvørs Ovinur þu varst/ þegar hañ gaf siñ Son i Daudañ fyrer þig/ Rom. 5. v. 10. Þad skiedur hia goodum Konungū/ nær þeim fædist eirn Sonur / ad þeir giefa einhvørn Bandingia lausañ/ eñ Gud Fader liet hroopa til alltar Veralldar i sijns Sonar Fædingu/ Fridur a Jørdu og Meñum goodur Ville/ Luc. 2. v. 14. Þetta er Evangelium Fagnadarens / Luc. 2. Þvi Einglarner swngu / Eg boda ydur mikeñ Føgnud/ hañ er skier øllu Folke. Lat þier þvi ecke so Ogna Synder þijnar / þott þær yfrid margar sieu og stoorar / ad þu ecke under eins glediest i Gude Heilsugiafara þijnum / Luc. 1. v. 47. Meire Glede er i Himnenum/ seiger JEsus/ yfer einum Syndara/ sem Ydran giører/

er / helldur eñ yfer niju og nijutiju Riettlaatum / Luc. 15. Nu fyrst af sialfur Gud og hans Heilager fagna so miøg þijnu Apturhvarfe / þvi skyllder þu þa hryggur vera. Þetta er Evangelium Guds Naadar / Act. 20. og Embætte Forlijkunareñar / 2. Cor. 5. Eñ þu hrædest øll þijn Verk eins og Job / og veitst ad jafnvel þitt Riettlæte / er so sem nidlags Fat / Esa. 64. v. 19. Nu er þetta Naadareñar Evangeliū / i hvøriu Syndurunū verdr framboden / Naad wt af Naad / eñ ef þ er af Naad / þa er þ ecke af Verkunū / seiger Postulen / Rom. 11. Þijn Verk eru vond / eñ þetta er þo Evangelium goodra Hluta / Rom. 10. Þitt Hiarta fordæmer þig / eñ Johañes seiger þo / ad Gud sie meire þijnu Hiarta / og vite alla Hlute / 1. Joh. 3. Veit hañ alla Hlute / þa veit hañ og þad / ad þu ert Andlega voladur / þvi vill hañ þier Himnarijked giefa / Matth. 5. Eingeñ er sa snaudur / er hañ a heillt Kongs Rijke / þo er Syndareñ rijkare / þegar hañ a Guds Rijke / og verdur þa rijkastur / þegar hañ er sem fatækastur / og mattugur / þegar hañ veikur er eins og St. Paall / 2. Cor. 12. v. 10. Veit Gud alla Hlute / þa veit hañ og þad / ad þig hwngrar og þyrster epter Riettlætenu / Matth. 5. v. 6. Eñ ef þu sem Vondur ert / kañt ad giefa Børnum þijnum goodar Gafur / ef þu sem ert aleñ i Synd / munder ei neita daudþyrstium Mañe Vatnsdryckiar / mun þa Gud sem er alleina goodur / tefia leinge ad svala þier med Heiløgum Anda / þa þig langar epter hønum / so sem Hiørteñ epter ferstu Vatne / Psalm. 42. v. 1. Þu fellur i þær Synder er Gud hefur þier aadur fyrergiefed / og þad optar eñ eiñu siñe / þad er illa giørt / lat þig þad af Hiarta angra / og syndga ei þañeñ framar / ad þu ecke uppauser Bruñ Myskunareñar / eñ giæt þo þess ad þetta er Evangeliū Forlijkunareñar / 2. Cor. 5. v. 19. Christur er Kieñemadur ad Eilijfu / Hebr. 7. v. 3. og situr til Fødursins hægre Handar / til ad bidia fyrer oss Dagliga kañlega. JEsus skipade Petre ad fyrergiefa sijnum Brodur siøtiju siñum siø siñum / Matth. 18. v. 22. Huxa ecke ad Fader Myskunsemdaña mune vera sijdur naadugur / eñ hañ ætlar til ad þu skuler vera / sierdeilis þar hañ seiger / Vered myskunsamer / so sem ydar Fader er myskunsamur / Luc. 6. eñ brwka samt ecke þessa Guds Naad til Hyrduleysis

edur

edur til ad gieþa Holldenu Taum. Næd ecke ad honum sem Augad heff ur skapad og Eyrad hefur plantad / Psalm. 94. v. 9. og er Hiartnaña og Nyrnaña Rañsakare / Apoc. 2. v. 23. þvi hañ lætur ecke ad sier hæda / Gal. 6. v. 7. Hafe Gud fyrergiefed þier margar Synder / þa vit ad þier er þess vandara. Þeink a þañ Tijma / hvorsu ad Syndeñ var þier Obæreleg / ædur eñ Gud huggade þig med Evangelio / hun mun þo betur bijta / ef þar kyñe ad koma / ad hañ yrde fyrer Alvøru reidur. Sløckved ecke heilagañ Anda seiger Pall Postule / 1. Tess. 5. Giat ad þvi syndugur Madur / þvi kañskie / hañ verde ecke so hægt aptur ad kveikia. Sia nu ertu heilbrygdur sagde JEsus vid hañ / sem hañ lækn ade vid Dijked Betesda / syndga nu ei framar / ad ei hende þig añad ver ra / Joh. 5. v. 14. Þu hefur eitt siñ leiged vid Dijke Guds Nadar / og Eingell hiñs mikla Rads hefur so hrært þad / ad þier vard til and legrar Heilsubootar. Sia til ad þu ei aptur misser Heilsuna / og verder so ad kvarta uñ med þessum Mañe / þad þu aungvañ hæer sem ad koste þier i Dijked / þegar JEsus er fra geingeñ. Hafe hañ eitt siñ wtrekeð Diøfulen fra þier / þa giallt varhuga vid / ad ei hverfe Sathan aptur / og take sio Anda sier verre / og verde so þitt hid Sijdara / argara hinu Fyrra. Luc. 11. Nu hef eg so med fam Ordū sagt / Brædur mijner / Nytsamlegt ad sie þad Evangelium / sem Fatækum bodad verdur. Þeñañ Veg gieck JEsus til ad leita ad þeim sem gñadhvort harmþrwngner vo ru / og sundurkramder i Mootlætenu / edur særder og lemstrader af Tilfiñingu Syndaña. Hañ hafde ecke mørg Ord vid hina Bersyndugu i Simonis Huse / hañ took ordalaust heñar Forsvar a Hendur / og sagde. Ad heñe fyrergiæfust heñar mørgu Synder / af þvi hun elskede mikid / Luc. 7. v. 47. Hañ skipte ecke morgum Ordum vid hina Bloodfalls siwku / er gieck Bak til vid hañ / og snerte Fallð hañs Klæda / hañ sagde alleina / Vertu hughraust mijn Dootter / þijn Trwa giørde þig heilbriga / Matth. 9. v. 22. Hañ hafde og ecke lang ordt vid hiñ Limafalls siwka / er þeir lietu sijga ofañ af Þakenu nidur fyrer hañs Blessadar Fætur / hañ reiste hañ strax upp med þessu Huggunar Orde. Vertu Hughraustur Sonur / þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. Matth. 9.

v. 2. Hañ ætallde ei ſtoorum Hoorkonuna/ til hvar tar hañ ſagde/ Kona hefur nockur fordæmt þig? Eñ hun kvad nei vid/ Þa ſagde hin eilijffa Giæſka/ So fordæme eg þig ecke helldur/ far burt z ſyndga nu ei fram ar/ Joh. 8. v. 10. Eingeñ er þvilijkur Guds Velgiorningur/ af ollum þeim Fiollda ſem hañs Fødurleg Naad hefur tiaad ſyndugum Mønnum/ ſem þeſſe/ Eingeñ Hungradur verdur ſo feigeñ ad eta/ eingeñ Þyrſtur ad drecka/ eingeñ Nakeñ ad klædaſt/ eingeñ Þreyttur ad hvijlaſt/ eingeñ Vtlægur ad naa Landsviſt aptur / eingeñ Siovhrakeñ Landenu/ eingeñ Siukur Batanum / eingeñ Þræll Frelſenu / eingeñ Fiotradur Lauſneñe/ ſo ſem Fatækur verdur Evangelio / og eirn Syndare ſem einſkis Von a nema eilijffra Helvijtis Piſla/ ſo ſem hañ verdur þvi feigeñ ſeige eg/ ad Guds Nadar Lioos ſkijn i hañs Hiarta/ ſo ad hañ ſier med Trw areñar Augum/ ad hañs Synder kvittar eru. O Herra JEſu Chriſte/ þu ſaklauſa Lamb Guds / ſem burtu ber allar Verallðareñar Synder / Kieñ þu oſſ ad þeckia vorn Overdugleik / drag þu Skyluna fra vorum døpru Augum/ ſo ad vier mættum ſiaa vora Bligdan/ ſtraffa þu Synd ena i oſſ med ſañre Yðran og Angre Hiartañs fyrer allt þad Illa ſem vier fra Barnæſku vorre høfum drigt a moote þier/ og þa vier erum ſo nidurſlegner i Hiørtum vorum/ og þijn volldugа Hond er oſſ ſo ſterk ord eñ / þa riett oſſ aptur þijna Naadar Hønd / ad vier ei ſeckvum i Diup Orvæntingareñar / helldur forlaatum oſſ þar uppa / ad þu ſiert oſſ af Gude giefeñ til Riettlætis / til Helgunar og eilijfrar Endurlauſnar/ 1. Cor. 1. v. 30. Sannheyt þad HErra fyrer þijna Forþienuſtu / Amen.

Fiorda Suñudag i Adventu.

Gudſpialled / Joh. 1. Cap.

Ã Þeim Tijma. Gydingar ſendu af Jeruſalem Preſta z Levita/ ad þeir ſkylldu ſpyria hañ ad/ hvør ert þu? Og hañ medkieñdeſt z neitade þvi ecke. Og hañ medkiendeſt/ ſeigiande, Eige em eg Chriſtur. Og þeir ſpurdu hñ eñ þa ad/ hvad

Hvad þa? Ert þu Elias? Hann sagde/ ei em eg. Ert þu þa Spamadur? Og hn̄ svarade nei/ ecke. Þa sögdu þeir vid hn̄. Hvør ert þu þa? So ad vier meigū Andsvar giefa þeim er oss wtsendu. Hvad seiger þu af sialfū þier? Hann sagde/ Eg em hroopanda Rodd i Eydemerku/ greide þier Götu DRottens/ so sem sagde Esaias Spamadur. Og þeir sem wt voru sender/ voru af Phariseis. Og þeir spurdu hann ad/ z sögdu til hans. Þvi skijrer þu þa/ fyrst þu ert ecke Christur/ eige Elias/ og eige Spamadur? Johannes svarade þeim og sagde: Eg skijre i Vatne/ en̄ sa stood i Mided hia ydur/ hvorn þier þeckid eige. Hann er sa sem epter mig mun koma / hvør ed var fyrer mig / hvørs Skooþvenge eg em ei verdugur upp ad leysa. Þetta skiede i Bethabara / hinumeigen̄ Jordanar/ þar sem Johannes skijrde.

Exordium.

Þessu Heilaga Evangelio er Tvennt sem þarf ad athuga. Það eitt ad Johannes seigest ecke Elias vera / en̄ JEsus seiger þo um̄ hann/ Matth. 11. Ef þier villed þad medtaka / þa er hann Elias sa ed koma skal/ og hia Mattheum seiger hn̄ ad Elias komen̄ sie/ Matth. 17. Þad er annad/ ad hann neitar þvi/ ad hann sie Spamadur / en̄ hans Fader Zacharias seiger þo um̄ hann/ Luc. 1. Og þu Sveinn munt kallast Spamadur hins Hædsta. Þetta skinest hvørt ødru gagnstadt vera/ en̄ þess bijriar ad giæta / sem St. Petur seiger / ad Spadomarner eiga ecke wt ad leggiast epter eigen̄ þootta / þvi þeir eru ecke ad manlegum Vilia til vor komner/ helldur hafa Guds heilager Men̄ tilknuder af heilögum Anda talad/ 2. Pet. 1. v. 20. og þvi er eingen̄ Vegur betre edur beinne til ad leggia þa wt / helldur en̄ sialf Ritningen̄. Hia Malachiam 4. seiger Ande Guds/ Sia eg mun senda Elian Spamann̄ til ydar/ adur en̄ kiemur sa mikle og hrædelege Dagur Drottens. Sa Elias er nu Johannes i Raun og Sanleika / hann gieck undan̄ Guds Folke i Anda og Krapte Eliæ / so sem Eingellen̄ spaade/ Luc. 1. Elias var eirn strangur Vandlætare i Guds Stad. Johannes var og Ydranar Predikare. Elias sagde hinum Oguðlega Achab Konunge til Synda

siña/1. Reg. 21. Johañes atalde Herodem Konung/ Matth. 14. Elias uppvætte ad miklu leite Afguðadyrkanena wr Israel/ 1. Reg. 18. Vm Johañem seiger Frelsareñ/ Matth. 17. ad hñ mune viðrietta alla Hlute. Elias voðade hiñ saña Gads Veg/ 1. Reg. 19. Johañes kom med Veg Rettlætesins/ Matth. 21. Vñ Eliam er spað/ Malach. 4. ad hañ mune snwa Hiörtum Feðraña til Barnaña/ og Barnaña til Feðraña/ og þad sama Spadoom þyder Eingell Drottens uppa Johañem/ Luc. 1. Og ad Meñ ecke efeðt um þad / ad Johañes sie Elias sa ed koma atte/ þa skrifar Matth. 17. Ad þegar Lærésveinarner sau a Fiallenu Eliam og Moisen tala vid JEsum/ er hañ þorklaradest/ þa hafe hañ bañad þeim ad seigia þa Syn nockrum/ þyrr eñ hañ være upprisen/ eñ þeir svarudu/ Pharisæi seigia ad Elias eige ædur ad koma/ eñ hañ sagde. Elias a ad sonu ædur ad koma og lagfæra alla Hlute. Eñ eg seige ydur / ad Elias er allareidu komeñ/ eñ þeir þecktu hañ ecke/ helldur gierdu vid hañ/ hvad þeim lykade. So mun og Mañsins Sonur verda pijndur af þeim/ þa skildu Læresveinarner ad hañ talade vid þa um Johañem/ seiger Mattheus. So er nu Johañes sa riette Elias sem koma atte / Eñ þo ecke eitt og hiñ same Elias Thesbiter/ Og so sem Gyds Ande seiger/ Nos. 3. Ad þeir mune leita sijns Konungs Davids/ sem þo er ei añad eñ Christur. So heiter Johañes hier Elias/ jafn vel þott hañ ecke Elias være. J ödru Lage neitar Johañes þvi/ ad hañ Spamadur sie. Hier byriar ad athuga / ad Gydingar hafa aa Efa vered i þeirre Villu/ ad Gud munde ecke einasta senda Eliam Thesbiter i eigen Persoonu til þeirra / helldur og eirn añañ Spa nañ lykañ Moisi/ hvad þeir dreiged hafa af sialfs Moisis Ordum/ D ot. 18. Er hañ sagde. Spamañ mun Gud ydur uppbekia af Brædrum ydar lijkañ mier/ hönum skulud þier heyra. Hver Ord alleina eiga um DRottenñ JEsum ad skiliast/ so sem St. Petur þad utleggur/ Act. 3. Þad ma og rada af Ordum Folksins/ er sagde um JEsum/ Joh. 6. Þesse er sañarlega sa Spamadur/ sem i Heimeñ koma skal/ edur hvad er þad añañ/ sem stendur/ Maccab. 14. Ad Gydingum og Kieñemöñunum syndest ad Simon skyllde vera þeirra Hertoge Æfeñlega/

þat

þar til sa visse Spamadur kiæme / 1. Maccab. 14. v. 41. Bilte Meñ og grandvarlega athuga Spurn Gydinga/ þá er hun þañ veg. Ertu sa Spámadureñ? Hvad talad skÿnest um̃ einhvørn vissañ Spamañ/ sem þeir væntu epter/ Eñ so sem Johañes þvi riettelega neitade/ ad hañ være Elias epter þeirra Meiningu/ so kvad hañ og Nei vid hinu med øllum Riette/ ad hañ sa Spámadur være/ sem þeir epter væntu/ jafnvel þott hañ være Spámadur hiñs hæsta/ so sem hañs Fader Zacharias ádur sagt hafde/ og meire eñ nockur Spamañ ad Christi Vitne/ Matth. 11. v. 9. Og er þetta ad seigia um̃ Persoonu Johañis. Eñ af hañs Andsvørum/ eigum vier Christelega Nøgvæd ad læra. Hvar um̃ eg framveigis tala vil. Þar til styrke Guds góodur Ande fyrer JEsum Christum/ Amen.

Útleggingeñ.

HJd fyrsta Andsvar Jóhañis/ er hañ gaf Sendemeñum Gydinga/ er þetta. EJge Em Eg CHRJSTur. Spurn þeirra var þañ veg. HVør Ert Þu? Og skÿnest so sem hañ hafe ei viliad bijda epter þvi/ ad þeir spÿrde hañ ad/ HVort HAñ CHRJSTur VÆre/ þvi hañ hefur vel Efa vitad/ ad þess hattar munde Erended verda/ þetta fortekur hañ þad strax/ og seiger. EJge Em Eg CHRJSTur/ og ma þar af sia/ hverju ant honum hefur þar um̃ vered/ ad eingeñ skylde so mikla Hlute um̃ sig þeinkia/ hvar fyrer hañ gietur og ecke bundist skioar i Gudspiallenu/ ad tala so skoreñordt hier um̃ / ad allet skilia mætte/ er hañ seiger. SA STood i Mided hia ydur/ hvørn þier þeckted eige/ hñ er sa sem epter mig mun koma / hvør ꝛ fyrer mig var/ hvørs Skóþveinge eg em ei verdugur upp ad leisa. Gudspiallamadureñ sem þetta ritar / hañ hefur so mørg Ord hier um̃/ seigiande. HAñ MEdkiendist Og NEitade Þvi Ecke/ og hañ medkiendist og sagde. EJ Em Eg CHRJSTur. Og er þad audsæt þar af/ ad hañ hefur á allar Lunder viliad afverda fyrer þad/ ad eingeñ skylde þvilykar Ofgar i Hug sier leida. Hañ veg hafa aller Guds Elskendur Lynder vered/ ad þeir hafa fyrer-orded sig/ þa þeir a einhvørn Hatt hafa orded añadhvørt ad nálægiast Gud/ edur og ad

þeirra hefur under eins giœred vered og hins hvora Konungs/ sem ollu rædur/ bæde a Himne og Jordu. Heilögum Johañi var þetta næsta Attgeingt ad blygdast fyrer sijnum Gude og Skapara. Þegar Guds Mooder Maria heimsookte Moodur hañs Elisabeth Frænkonu sijna/ er hun var Oliett ad honum / þa fagnade hun heñe a þeñañ Hatt. Hvadañ kiemur mier þad/ ad Mooder Drottens mijns kiemur til mijn? Luc. I. v. 43. Eins var sialf Maria Skape fareñ / er hun sagde til Eingilsins. Eg em Ambaatt Drottens / verde mier epter Orde þijnu. Abraham visse ei hvad hañ ætte af sier ad giora/ þegar Drotteñ virdte hañ Vidtals/ þvi sagde hañ. Eg villde nu giarnan Tala vid Drotteñ Gud/ þott eg sie Dupt og Aska/ Gen. 18. v. 27. Eg vil ei þar um tala/ hversu Postular DRottens vordust allre þeirre Lotningu / er adrer synduger Meñ villdu veita þeim/ þa þeir kiendu JEsum/ edur giordu Kraptaverk i hañs Nafne. Þegar Cornelius fiell til Foota Peturs/ þa reiste Postuleñ hañ jafnott a Fætur/ og sagde. Statt upp/ eg er eirneñ Madur / Act. 10. Þegar Folked i Lijstris sögdu ad Guderner være Mönum lijker ordner/ og til þeirra ofañkomner/ Act. 14. v. 11. af þvi ad Paall reiste þañ a Fætur med einu Orde/ er Foothrumur var fra Moodur Lijfe/ og villdu hafa fært honum og Barnabæ Foorner/ þa sundurrifu þeir sijn Klæde/ stucku iñ i Mañþrongina/ hroopudu og sögdu. Þier Meñ/ hvar fyrer giöred þier þetta/ Vid erum Meñ sama Breiskleika og þier underorpner. Jaa ecke einasta Guds heilager Meñ og Astviner/ hafa þañ veg blijdgast fyrer Gude / sem meir eñ skylldugt er/ helldur og hafa hañs volldugu Einglar hid sama giört. Þad maa medal añara lesa/ Apoc. 19. Þegar Eingelleñ talade vid Johañem/ þa skrifar hañ a þeñañ Hatt. Og eg fiell fram fyrer hañs Fætur ad tilbidia hañ/ og hañ sagde vid mig. Siaa ad þu giorer ei þetta / eg em þiñ Medþienare og Brædra þiña/ þeirra er hafa Vitnisburdeñ JEsu/ tilbid þu Gud. Hafe nu Guds heilager Meñ og Postular/ hafe Johañes Baptista/ um hvorn Sañleiks Muñureñ vitnar / ad eingeñ sie meire af Kviñuñe fæddur/ Matth. II. v. II. hafe hañs blessud Mooder/ sem hina mestu Tign hefur af Gude þeiged allra syndugra Maña/ sem borner

eru

eru i þessum Heime / hafe Guds heilager Einglar sem eru alldeilis an Syndar. Hafe þesser seige eg, so audmÿkt sig fyrer hans Mactign og Vallde/ hvad miklu framar byriar þier þa syndugur Ormur /ad audmÿkia þig under vollduga Guds Hønd / sem allur ert i Synd / og ecke eitt Augnablik lifer an Syndar i hans Auglite. Hafe Sonuren giørst Fødurnum hlÿdenn allt til Daudans/ ia allt til Krossens Dauda/Phil. 2. v. 8. Ef St. Paall I. Cor. 15. seiger ad a sijdarsta Deige/ þegar hann afhender Rÿked Gude og Fødur / þa mune hann (þo epter Manndoomenum) undergiefenn verda hønum / sem alla Hlute giørde hønum undergiefna / ætter þu þa ecke ad skammast þijn/ad standa uppriettur i hans Auglite/þu sem optsinnis ert Ohlÿdugur/þverbrotenn/toomlatur/ og forsmaaer hans miklu Myskunseme / sem daglega er nÿ og fersk yfer þier a hvørium Morgne/ Thren. 3. v. 23. Hvar fyrer hafa Guds Heilager so audmÿkt sig fyrer Gude? Þvi þeir elskudu hann. Þvi hafa þeir hn̄ elskad? Þvi þeir þecktu hann. Þvi þecktu þeir hann ? Þvi þeir lærdu fyrst ad þeckia sialfa sig. Hvad þecktu þeir hia sialfum sier ? Eckert nema Eymd og Volæde. Hvad hia Gude ? Eckert nema Dyrd og Vegsemd. Giør slÿkt hid sama og muntu finna/ hvørsu ad þu ert minna enn ecke i Guds Auglite. Ber þig samann vid hann/ þott nockud Olÿkt sie samann ad bera/ og næsta sundurleitt/ giør þad þo/ þvi slÿkur Samburdur mislÿkar hønum ecke / ef hann mætte duga þier til ad kannast vid Eymd þijna / og hans Dyrdarfulla Mactign / hvøria þo daudlegur Madur alldrei kann ad þeckia so sem hun er. Judar spurdu Johannem ad / HVOR ERT ÞV. Ef þu spur ad hvør Gud sie / þa verdur ei svarad/ nema med hans eigenn Ordum. Gud er eirn Ande/ Joh. 4. v. 24. þo ecke so sem adrer Andar/ helldur Fader Andanna/ Hebr. 12. Og svo Dÿrdlegur / ad hønum ma vid aungvann Hlut samlÿkia / Esa. 40. Umm hann verdur ei nær komest ad tala/ enn med þeim Ordum/ er under eins medkienna Faafræde vora til ad utmaala hans Dÿrd/ sem er / ad hun sie Omælanleg/ Oendanleg / Orannsakanleg og Outseigianleg. Enn spur sialfann þig ad/ Hvad ert þu? J Fyrstunne eckert / og sijdann Leir Jardar/ sem Gud skoop hinn fyrsta Mann af/ Gen. 2. v. 7. Gud er eylÿfur/

lijfur / ſa ſem er / og ſa ſem var / og ſa ſem koma mun / Apoc. 1. Enn hvør ert þu / nockurskonar Duft / er ſieſt umm Nött / enn hverfur ſijdann / Jac. 4. Gud er Omælannlegur / hann uppfyller bæde Himenn og Jord. Pad vottar Zophar af Naema / ſeigiande / Job. 11. Muntu med Hugginum gieta komeſt ad Stærd hinns Almattuga / hann er hærre enn Himenenn og dIupare enn Helvijted. enn hvør ert þu? Mæl ſialfann þig / ſem ert þvatra Foota Leingd og megnar ecke med allre þinne Ahyggiu ad auka eirnre Alen þar vid / Matth. 6. v. 27. Gud er Alvitur / aller Hluter eru berer og nakter fyrer hanns Augum / Hebr. 4. Enn hvør ertu? Pu veitſt ecke hvad a Morgun mune ſkie / Jac. 4. Gud er Almattugur / hia honum er einginn Hlutur Omattugur / Luc. 1. Enn hvør ert þu? Pu formatt ecke ad giøra eitt huijtt Haar ſvart a hijnu Høfde / Matth. 5. v. 36. DROttenn er Riettlatur og goodur / ſeiger David / Pſalm. 25. Og ſo ſem hann er i ſialfum ſier / ſo er hann i ſijnum Verkum. Enn hvør ert þu? þijner Pankar eru vonder i fra Upphafe / Gen. 8. og ſo eru þijn Verk / þvi þar er einginn ſa ed gott giøre og ecke eirn / Pſalm. 14. Gud er Sannordur / øll hanns Bodord eru Sannleike / ſeiger David / Pſalm. 119. Ef vier Otruer erum / þa er hann trur / Sialfum ſier kann hann ecke ad neita / ſeiger Pall / 2. Tim. 2. Enn hvør ertu? Spur St. Pal ad / hann mun ſvara þier / Rom. 3. Verde Gud Sannordur / enn aller Menn Ligarar. Hvad virdeſt þier nu ſyndugur Madur? Muntu ecke / þegar þu ſo helldur Reikning mille Guds og þijn / munt þu ecke (ſeige eg) fulla Orſøk hafa til ad ſkammaſt þijn fyrer hanns Auglite / ſem þier ſo miklu mattkare / miklu ædre / miklu betre / miklu riettlatare er / og i einu Orde ad ſeigia / hia hvøriumm þu ert minna enn ecke ad reikna / Og fyrer utann allt þetta / þa hefur hann þig ſo aumann / ſo fatækann / ſo vondann og Onoogann ſialfum þier umm alla Hlute / upp vor Preckunum hafed / og ſett þig i ſijns Sonar Rijke / Col. 1. v. 13. enn iijtelæckad hann / og giørt þier ad ollu ſamlijkann / Heb. 2. v. 17. ad þvi einu undannteknu er hijn var ſtraffadur fyrer / enn þu ert frelſadur fra / ſem er Syndenn / Heb. 5. v. 2. fyrer hvøria hann er deyddur. Enn þu fieckſt Lijfgiøf fyrer hanns Dauda / þvi ſkyllder þu þa aumaſtur allra

ſkapadra

skapadra Hluta Guds a Jørdune/ Skyllder þu (seige eg) stæra þig edur meirnast i Hiarta þÿnu/ so sem værer þu nockud þyrer utan Gud/ Og ei miklu helldur med Audmÿkt þÿns Hiarta / þacka hönum þess ineelegar / sem han heþur gieþed þier meira Vit a ad þeckia þad / og meira til þÿn lagt en allra anara. Eirn Guds Eingell heþur hönum meira ad þacka þyrer hin minsta Dropa hans Giæsku/ er hn heþur til hans lagt/ helldur en allar skynlausar Skiepnur / þyrer øll Nattwrunar Giæde og Skepun allra Hluta. En þu syndug Maneskia heþur meira aþ hönum þeigaed i hinum minsta Nædarmola andlegra Giæda / helldur en allar Englaana Nersveiter i øllu þvi sem øllum þeim er tillagt. Hvar þyrer ? Þvi ad til þess ad þu lifa skyllder þyrer Nad Guds/ heþur han lated Son sin ecke Einglana/helldur Abrahams Sæde uppa sig taka/Heb. 2. v.16. og giort þitt Holld sem han uppa sig took Einglunum so miklu ædra / sem han heþur þramar þeim ædra Naþn ødlast/ Heb. 1. v. 4. og þo lated hin liþanda Gud i manlegu Hollde deya manlegum Dauda/ so þu mætter Gudlegu Lÿþe liþa / þvi heþur han so miklu meira til þinar Upphepdar uned en til Einglana / sem JEsum hans Son heþur meira kostad ad endurskapa þig/ helldur en alla Einglana ad skapa/ þyrer þvi attu hönum so miklu meira ad þacka en þeir / sem han heþur meira uppa þig kostad. En hvar med villtu hönum þacka / ecke etur han Kiot Naþrana / edur dreckur Blood hinna þeitu Vrana / Psalm. 50. v.9. Offra hönum Lofgiørdene / og giallt hönum þÿn Heit / þad er audmiwkur Ande og sundurkramed Hiarta/ hvørt han mun ecke þyrerlÿta/ Psalm. 51. v. 19. Þu kanst ad seigia/ Eg jaþna mier ei saman vid Gud/ ei heþ eg mig upp a moote hönum/eg veit/eg a hönum allt Gott ad þacka/ og eþ han vill Doom hallda vid mig/ þa heþur hn Valld til ad kasta Lÿþe og Sælu i eilÿþan Elld/ Matth. 10. v. 28. þu seiger vel/ þvi allt þetta er meir en satt / En ransaka Hiarta þitt vel / hvørt Hugur heþur alltÿd þylgt Male ; Heþur þu audmÿkt þig so þyrer þÿnum Gude sem þyriad heþur/ bæde med Orde og Verke. Ef han er þin Fader / hvar er þa hans Heydur ? Giæt ad þvi JEsus seiger/Matth. 21. um hon Son/ er Faderen skipade ad erþvida i Vÿngardenum / og han kvad ja vid /

eñ þóor þo hvørge/ Þad er ei noog ad tiælægiast hañ med Vørunum / ed Hiartad er læugt þar fra. Vier seigiunst aller eiga ad elska Gud fram yfer alla Hlute / og þad er þad sañá Audmyktar Merke ad elska hañ/ eñ Gud næde hvørneñ þad eþnt er/þar vier lærum oss æ Stundum alla Hlute skylldare vera eñ hañs Ord. Þegar Hollded og Andskoteñ freista þyn til Syndareñar/ eñ þier kiemur þa i Hug ad Gud hafe þad bañad/ samt hlyder þu Holldenu i þess Gyrndum/ og lætur Syndena i þvi drottna/Rom.6. v.12. er þad ecke ad upphefia sig æ moote Gude/ og meta framar þess Munad eñ hañs Bodord. Hvørier erum vier þa æ medañ? Ecke Guds Þioonar / helldur Þrælar Syndareñar/ þvi hvør hañ Syndena æfer/ hañ er Þræll Syndareñar/ seiger JEsus/ Joh. 8. Vier eigum ad hrædast og skielfast hañs Ogurlega Nafn / eñ Meñ vanbrwka þad æ Stundum / til ad liwga / stela og svykia. Hvørier erum vier þa? Þeir ad offsu/ fyrer hvørra skulld Guds Nafn lástad verd ur medal Heidingiaña/ Rom. 2. v. 24. Vier seigiunst vera skylldug̃er ad hlyda hañs Orde/ og giøra þar epter/ eñ Meñ daufhehrast þar vid/ sitia under eirne Predikun hirdulauser / og ganga þadañ Avaxtarlauser / og sumum mæ valla þangad koma / sem þad er um Hond hæft. Hvad erum vier þa ? Forgleimañleger Tilheyrendur / eñ ei Gierendur Ordsins / Jac. 1. v. 22. J Krosse og Mootgange siest allra best Audmykteñ fyrer Gude. Sa audmyker sig riettelega under hañs volldugã Hond/ er kysser æ Vønd DRottens med Þacklæte / þvi hañ er hañs sañ ur Læresveitn: Eñ þar vill æ Stundū nærsta miøg afbera/ þar Meñ eru Oþoleñmoder under DRotteñs Krosse. Sumer skioota, sier undañ hañs sæta Oke æ allar Lunder med Oleyfelegu Móte / og leita þeirra Bragda er Gud bañad hefur.Er slykt ad audmykia sig fyrer Gude/fiærre fer þvi. Hvørier erum vier þa ? Lyker þeim er lyda so sem Þiofar og Mordingiar/ edur þeir sem falla in i añars Embætte/ 1. Pet. 4. v. 15. Þvi hvar er vor Audmykt fyrer Gude/ ef vier viliū eckert þola hañs vegna? Og so sem vier erum nu skylldug̃er æ allar Lunder ad audmykia oss fyrer Gude vorum Skapara / So vill hañ og ei helldur ad vier skulum forsmæ vora Brædur i Heimenum/ þvi hvør hñ seigest elska Gud/

Gud/ eñ hatar siñ Broodur/ hañ er Lÿgare seiger Johañes/ þvi ef hañ ecke elskar siñ Broodur / hvorn hañ sier / hvorneñ maa hañ Gud elska / þañ hañ sier ecke/ 1. Joh. 4. v. 20. Nu er eckert Verkþare Kiærleikañs handhægara eñ Lÿtelæted/ þvi þad verdur aþ ellum elskad ; og med þvi dregur Kiærleikureñ alla til sÿn / þa sem ecke Kiærleikañ hafa/ Þessvegna seiger Paulus um Dygd þessa/ Kiærleikureñ er ecke mikelætur/ hañ þÿtur ei upp/ hñ leitar ecke epter þvi sem hñs er/ 1. Cor. 13. Og sokum þess ad hañ visse/ ad Lÿtelæted var Band Kiærleikañs/ þa bÿd ur hañ Christnum Moñum / ad þeir haþe hvor añañ sier i Virdingum ædra/ Phil. 2. v. 3. So heþur og JEsus læted ellum sÿnum Læresveinum þad Bodord epter / Hvor sem vill stoor vera ydar a mille/ hañ sie hiña Þienare/ Matth. 20. v. 27. Heþde Johañes vered ægiarn Hiegoma Dyrdar/ þa heþde hañ ecke neitad þvi ad hañ Elias edur Spamadur være / þar hañ maatte þo hvertveggia um sig sægia / þviad þad Eina vitnar Christur Matth. 11. v. 14. um hañ / eñ Añad hañs Fad er Zacharias/ Luc. 1. v. 76. sem adur er sagt / Og allt Folked hiellt hañ fyrer Spamañ / Matth. 21. v. 26. eñ hañ villde a moote hvorugu taka/ so hañ giæfe Gude einum Dyrdena. Ecke Lÿtkur i þessu sÿn um Herra/ hvørs Eingell hañ var/ Mal. 3. v. 1. Hver þa hañ var aþ einum Skriptlærda kalladur goode Meistare / svarade hañ/ Hvad kallar þu mig Goodañ? Eingeñ er Goodur nema Gud eiñ/ Marc. 10. v. 18. Ecke neitade HErrañ þvi ad hañ goodur være/ villde þo ecke þiggia þañ Titel aþ hañs Muñe / er hañ so kallade epter sÿnum Þanka/ þad er eins goodañ og Pharisæi voru / hveria Folked kallade Gooda / aþ þvi þeir gaaþu so miklar Ølmusur/ Eñ Saducæos Rieftlaata/ aþ þvi þeir gaafu eckert epter/ tooku ei helldur neitt ranglega þra neinum. Hvar til St. Paall sÿnest lÿta/ Rom. 5. er hañ seiger / ad vella mune þ nøst nockur sa ed fyrer Riettlaatañ deÿr / þvi kañskie einhvør þindest sa ed þore fyrer hiñ Gooda. Þañ veg forsmaade Christus og hañs Eingell Johañes þañkka virdingu Heims þessa / Og ei var St. Paall ødrvvijs lyndur er hañ seiger/ 2. Cor. 12. Ef eg hroosade mier/þa være eg þo eingiñ Dare/ þvi eg skal satt seigia / eñ eg hlÿþest vid þad/ so ad eings

eñ þeinke um̃ mig fram yfer þad sem hañ sier mig vera / edur heyrer af mier. Johañes seiger hier i Gudspiallenu / GReide þJer GOtu DROTTEñs. Ord þau eru tekeñ af Esaiæ Spaadooms Bookar 40. Cap. þar ed so stendur / Þar er Rødd eins Hroopanda i Eydemørku / greide þier Gøtu DRottens / og giøred slietta Vegu Gude vorum i Obygdeñe. Þegar Meñ ridia eirn Veg og giøra hañ færañ / taka Meñ i burtu Stoorgryte og allar Ofæfnur so greidt verde um̃ ad fara. Ofse og Hroke Veralldar þessarar eru Torfærur þær sem Guds Veg hindra i Mañsins Hiarta. Hvadañ kiemur Stríd og Baratta Maña a medal / Hvadañ kiemur Ofund og Ulfbwd / hvadañ vex Agg / Reide og Þræta / hvadañ uppstigur Agyrne og Fedrættur / hvadañ framkiemur Mord og Mañslag / hvadañ er þad ad Meñ fønlast og kiggiast iñbyrdis / þar til þeir um̃ síder mættu verda uppetner / Zach. 11. kiemur ecke allt þvilijkt af hiñe bølvudu Drambseme / er Sathan iñræter i Mañaña Hiørtu ? Hvernen a Zions Konungur ad ríða um̃ slijkañ Veg / þegar sa Drottnareñ kiemur til síns Musteris ? Mal. 3. v. 1. sem er Mañsins Hiarta. Þeir breiddu sijn Klæde a Veigeñ fyrer hañ / þegar hañ sijdarst iñreid til Jerusalem / og dreifdu Kvistum Triaña a hañs Gøtu / þad var Audmyktar og Fridar Merke / Þvi a og i burtu ad ridia Stoorgryte Drambsemeñar og Ofstopañs af hañs Leid / ecke med lijkamlegum Verkfærum / helldur med Guds Orde / um̃ hvørt Paall skrifar / 2. Cor. 10. Ad Vopn Herfarar vorrar sieu ei lijkamleg / helldur krøptug fyrer Gude / nidurbriotande Hugreñingarnar / og allar Hæder sem ad uppheffast a moote Guds Þeckingu : Eñ hvøriar munu þær Hæder vera ? Þad eru medal aňara Fiøll Drambsemeñar / þvi eckert mootstríder sañre Guds Þeckingu meir eñ Þeckingarleise sijns eigeñ Overdugleiks / sem er Mooder Drambsemeñar. Þvi seiger Rødd Hroopandañs / Ad aller Daler skule upphefiast / og øll Fiøll og Hælsar nidurþrickiast. Hvad er þad añad eñ þad sem Guds Mooder syngur i Lofkvædenu / Luc. 1. Dramblatum hrinder hun af Stoole / eñ upphoof Lijtelláta. Og þott ad þesse Hroopandañs Rødd / spaae sierilage um̃ Guds Naad i Evangelio / og Lagfæring allra Hluta fyrer Christum / hvørrar Frumkvødull

Johañ

Johañes var/ þa mꝏ eg þad vel heimfæra uppa þetta Efne/ þvi Fꝏ⸗
tækum/ þad er andlega Voludum og Audmiwkum i Hiarta verda Guds⸗
spiolleñ bodud/ og þad ecke sijdst vegna þeirra Orda er hier standa skomu
sijdar i þessum 40. Cap. Esaiæ/ a þeññ Hꝏtt/ Þar er ein Rödd sem
seiger/ Predika þu/ og eg sagde / Hvad skal eg predika ? Allt Holld er
Hey/ og allt þess Agiæte so sem Bloom Akursins / Grased uppþornar
og Bloomstred fellur aß/ þa Ande DRottens blæs a þad / ja Folked
er Hey. Hvar er þa seiged miet/ hvar er þa allt vort Atgiørse/ og allt
þad Meñ dramba aß i Heimenu ? Er þad Audur ? Rijkdomur? Fallvallt
er þad/ og giører margañ vondañ/ þad ablast med Ahyggiu / eñ tapast
med Sorg. Og nema Meñ giøre so sem Jacob bijdur þeim rijku/
Cap. 1. Ad hroosa sier i siñe Lægingu / þa er þad Volædenu verra.
Er þad Mekord og Virdingar ? Eñ David seiger Madureñ blijfie þo
ecke leinge i Heidrenu/ Ps. 49. v. 21. og Prældomur eru þau reiudar.
Er þad geßugt Forelldre og Aßspreinger ? Eñ vier erum þo aller aß
Adam komner : Hañ var Vtlæge Guds wr Paradijs: fyrer hvøria Sok/
er oss alkuñugt / Gen. 3. Fegurd og Prijde Lijkamans / þad er pallvallt/
þvi Bloomstrid pellur aß seiger Esaias / Esa. 40. v. 6. Eirn Siwk⸗
domur bær þvi ollu umbreitt. Þvi þegar þu tiptar DRotteñ/ þa
þolnar øll þeirra Fegurd/fagur Bwnadur og skrautleg Klæde/ Ps. 39.
v. 12. Þad sagde eirn af þeim gømlu/ ad være eins og ef Piooßureñ
stærde sig aß Snøruñe. Prootkur og Styrkleike Lijkamañs ? Eñ Hest⸗
ureñ er eñ þa sterkare/ þvi skyldu Meñ þa ecke hañ virda. Eñ hiñ Al⸗
mꝏtuge heßur ei Lyst a Styrkleika Hestsins/edur a Footleggium Mañ⸗
sins/ hia DRottne eru þeir vel þockader / sem hañ Ottast og til hañs
Miskunar vona/ Ps. 147. v. 10. Hvad er þa ßramar/ sem Madur⸗
eñ kuñe so ad meknast af? Kuñatta og Vijsdomur er mest tignad i Heim⸗
enum og er hin agiætasta Guds Gioß/ eñ so er hañ bestur / ad hañ sie
med Guds Otta kriddadur/ þad vottar St. Jacob/ seigiande. Eß nock⸗
ur er yðar/ edur med Skynseme gaßadur medal ydar/ þa auglijse hañ
Verk sijn i goodre Vmgeingne med skynsamlegu Hooglæte/ Cap. 3.
Og hvad eru aller vorer Vitsmuner ßyrer utañ þetta? Pall seiger / ad

þeir sieu halfverk / 1. Cor. 13. v. 9. Og hvad meira er / ad þeir eru einskis verder / og iafnvel skadleger / Nema þeim Guds Otte og Kiærleik, eñ fylge. Þvi seiger Postuleñ eñ apftur / 1. Cor. 8. Ef einhvør þykest nockud vita / þa veit hañ þo eñ nu eckert / so sem vita byriar / Eñ ef nockur Gud elskar / hañ er fæddur af honum. Og þott ad Skynsemeñ og Vitsmunerner sieu ein sw hin besta Guds Gafa / er hañs Giæska hefur sæmt oss med / þa verdur heñe med Drambsemeñe so spillt / ad hun verdur Vite argare / þvi seiger Paulus. 1. Cor. 3. Eingeñ ville siálfañ sig / ef nockur þykest Vitur vera medal ydar i Þessare Öld / hañ verde heimskur so hañ Vitur verde. Þat skilst mier Postuleñ meine / ad hañ skule giæta ad hvad lited hañ veit / so hañ stære sig ecke / þvi Skynseme Veralldar þessarar seiger hañ er heimska hia Gude / 1. Cor. 3. v. 19. Nu þo ad allar þessar Guds Gafur / sieu harla goodar / ef þær eru riett brwkadar / þa er samt þess ad giæta / ad þad er ecke vort eiged / og hañ a fríalst / sem þad allt lieñte ad taka þad fra oss a hvørium Tijma / sem vier þad vanbrwkum. Af öllu þessu siáum vier / hvad lited ad þad sie / er daudleger Meñ brwka til Stærelætis / giætande ecke þess / ad Virdingeñ ellter hañ / sem hana flijr / eñ flijr fyrer þeim hana ellter / ef ei añarstadar / þa hia Gude. Postuleñ seiger til Gal. 6. Ef nockur þykest vera nockud / þar hañ er þo eckert / hañ viller sitt Hiarta / Eñ ef vier eckert erum / þvi vilia Meñ þa krefia þess / so sem añarar vita Skulldar / ad vier sieum virdter af Møñum. Ei seige eg þad / ad þeim skule ei Heidur veita / er Heidur heyrer / Rom. 13. v. 7. þvi þad er Guds Bod. Nitt seige eg / ad þeir sem vid eiga ad taka / skule ecke una þvi illa / þoott af slijku meige bera a stundum / þvi sa sem smatar fyrer Gude / þad hañ eckert sie i hañs Augliite / og þad af Alvøru og Hræsnislaust / þa sie eg ecke ad hañ þurfe meir ad syrgia fyrer Virdingu siñe / helldur eñ hiñ / sem ecke er eñ nu fæddur. Nia oss er eckert gott / þvi skylldum vier stæra oss? Nia oss er margt illt / þvi skylldum vier ei skammast vor? Oss kañ margt illt til ad falla / þvi skylldum vier ecke iafnañ hræddar vera? Oss kañ siálfa margt illt ad henda / þvi skylldum vier ecke iafnvel hrædast oss siálfa og lieggia af ad forláta oss uppa þad sem

eckert

eckert er. Ef vier jætum þad þyrer ødrum ad vier eckert sieum / og mei-
num þad ecke / þa svykium vier adra. Eñ ef vier meinum þad og þeck-
ium þad sem vier vel meigum meina og þeckia / eñ hegdum oss ecke þar
epter / þa Svykum vier sialþa oss. Gud sa sem er allt i ollu / 1. Cor.
15. v. 28. Hañ lyteläckade sig þiña vegna / syndugur Madur / og þu
sem ecke ert neitt i neinu / villt ecke briootá Ødd aþ Oþlæte þynu hañs
vegna. Gud seige eg eñ nu lytelæckade sig til ad verda Madur / eñ Mad-
ureñ vill þo ecke lytelæcka sig til þess / ad verda eirn Ande med Gude.
Þess meir sem þu audvirder þig fyrer Gude / þess meire verdur hñ i þier /
og þess stærre sem hañ i þiet verdur / þess verdur þu stærre i hønum / þvi
Gud mootstendur Dramblætum / eñ Lytelætum gieþur hañ Naad / seiger
Jacob / Cap. 4. Oz hvad hellst sem stoort edur ægiætt kallast / þad er
alleina stoort og ægiætt i Gude / og þyrer utan hañ / alldeilis eckert.
Nvar þyrer Pall seiger / Nvør hañ hroosar sier / hañ hroose sier i
DRottne / 2. Cor. 11. v. 1. Þar þyrer / nær sa Guds Madur heþur
uppkaled allt þad / er adrer reiknudu sier til Gylldis / sem er / ad hañ
være Hebreskur eins og þeir / Israels Madur eins og þeir / Abrahams
Sæde eins og þeir / Christs Þienare eñ þramar eñ þeir / Hañ haþe er-
vidad meir eñ þeir / optar i Hæska vered eñ þeir / þa endar hañ med þessu
Atkvæde / Eþ hroosa skal / þa vil eg hroosa aþ þeim Hlutum er Veik-
leikanum vidkoma / 2. Cor. 11. og eñ þramar seiger hañ / Cap. 12.
Eg mun miklu þegnastur hroosa mier aþ Veikleikanum / so ad Mættur
DRottens bwe i mier / þar fyrer em eg vel til þrids i Veikleikanum / i
Forsmæneñe / i Naudunum / i Oþsoknunum / i Angisteñe þyrer Christ-
um / þvi þa eg er veikur / þa er eg mættugur. So er þar nu eingeñ
Rykdoomur / eingeñ Styrkleike / eingeñ Neidur / eingeñ Fegurd / eingeñ
Skynseme / eingeñ Mættur / eingeñ Dyrd / eingeñ Pryde nema i Gude
alleina / og eckert þad Meñ kuñe ad vegsamast þyrer / nema einsømul og
hræsnislaus Audmykt þyrer hønum. Þvi vil eg enda þetta mitt Tal til
ydar Guds Børn med Pals Ordum / aþ Pistlenum til Gal. 6. Þad
verde mier ecke / ad eg hroose mier nema af Krosse DRottens vors JE-
su Christi / þyrer hvørn mier er Heimureñ krossþestur / og eg Heimen-
um.

um. Nønum DRottne JEsu med Fødur og heiløgum Anda/ einum og þreñum Odaudlegum Konunge og alleina Rïkum / sie Loþ og Neid, ur/ Kraptur og Styrkleike/ Æra og Vegsemd/ søgd og sungeñ aþ øllum Tungum Eingla og Maña / nu hiedañ i þra og ad Eilÿfu / Amen.

A Joola Nottena.

Gudspialled / Luc. II. Cap.

Vm þañ Tÿma. Og þad bar til a þeim Døgum / ad þad Bod gieck wt fra Keysaranum Augusto / þad Neimureñ allur skyllde Skattskrifast. (Þesse Skattskriþt hooþst fyrst upp þa Cyrenius var Landstiornare i Syria.) Og þeir þooru aller ad læta Skattskrifa sig/ hvør til siñar Borgar. Þa þoor og Joseph af Galilæa wr Borgeñe Nazareth/ upp i Judæam/ til Davids Borgar Bethlehem/ af þvi ad hañ var af Nwse og Kyne Davids/ so ad hañ liete Skattskriþa sig þar med Mariu siñe Festar-Konu Olietttre. Eñ þad skiede so/ þa ed þau voru þar/ ad þeir Dagar þullnudust/ ad hun skyllde þæda/ og hun fædde siñ Frumgieteñ Son/ og vaþde hañ i Reyþum/ og lagde hañ nidur i Jøtuna/ þviad hun þieck eckert añad Rwm i Giestaherbergenu. Og Fiarhirdarar voru þar i sama Bygdarlage um̃ Grandana vid Fiarhwseñ/ sem geimdu og vøktu yþer Hiord siñe um̃ Noottena. Og sia þu/ þad Eingell DRotteñs stood hia þeim/ og Guds Byrte lioomade i kring um þa/ og þeir urdu miøg Ottaslegner. Og Eingelleñ sagde til þeirra. Hirded þier ecke ad hrædast. Siæd/ eg boda ydur mikeñ Fognud/ þañ er skier øllu Folke / þviad i Dag er ydur Lausnareñ

þæddur

fæddur/ ſa ad er Chriſtur DRotten̄ i Borgen̄e Davids. Og hafed þad til Merkis/ ad þier munud ꝼin̄a Barned i Reyfum vaꝼed / og lagt vera i Jotuna. Og jafnſnart þa var þar hia Einglenum / mykell Fiolde Himneſkra Herſveita/ ſem lofudu Gud og ſøgdu/ Dyrd ſie Gude i Vpphædum/ og Fridur a Jordu/ z Møn̄um goodur Vilie.

Exordium.

SKielꝼeleg Ognan munde veſølu Man̄kyne haꝼa ſtaded aꝼ þvi hrædelega Straffe med hvøriu hin̄ Riettlaate Gud ꝼargade hin̄ ne vantruudu Verolld a Døgum Noe/ nema han̄s Giæſka heꝼ de giørt Sattmaala vid Man̄kyned / ad han̄ ꝼramar ecke villde Eydeleggia Jørdena med Vatnsꝼloodenn / og þeſſu til Merkis ſett Bogan̄ i Skyen̄/ ſeigiande. Þegar þeſſe Boge verdur i Skyenu/ þa vil eg min̄aſt a Sattmaalan̄ a mille Guds og allra lifande Skiepna / aꝼ øllu Hollde a Jørdun̄e/ Gen. 9. Med þeſſum hætte lyſte hin̄ naduge Gud Fride yꝼer Jørdun̄e og þeim þer in̄e bwa. Og er þad vyſt ad han̄ heꝼ ur liked under eins til þeirra ſem a han̄s Eingietens Sonar Naꝼn kalla mundu. Fiærre ſie þvi ad Regnbogen̄ kyn̄e þvi ad vallda / ad Gud yrde Man̄enum nadugur / ei helldur þurꝼte han̄ ad laata min̄a ſig a þad han̄ giøra vilde / jaꝼnvel þott Ritningen̄ ſo tale ad Man̄a Plagſid / Aller Hluter eru opner og nakter fyrer hønum/ Heb. 4. En̄ þar JEſus ſitur til han̄s hægre Handar / og han̄ ſier þar Lioomа ſin̄ar Dyrdar / og Jmind ſin̄ar Guddoomlegrar Perſonu/ Heb. 1. v. 3. voru Hollde iklædda/ og bidiande ꝼyrer oſſ/ þa maa han̄ ei an̄ars en̄ min̄aſt ſin̄a miklu Myſkunſemda/ ſem vered hafa i ꝼra Vpphaꝼe / ſidan̄ han̄ loꝼade ad Kvin̄un̄ar Sæde ſkyllde ſundur mola Høggormſins Høꝼud/ Gen. 3. v. 15. Bid þier eins Teikns aꝼ DRottne þinum Gude/ ſagde DRotten̄ til Achas/ hvort helldur þad er nidre i Vnderdiwpunum edur a Hædum uppe/ En̄ han̄ ſagde/ Ei vil eg þeſſ bidia/ ſo eg freiſte ecke DRotten̄s / Þa ſagde Spamaduren̄/ So heyred þier þa aꝼ Hwſe Davids / Hvort er þad oꝼ lyted/ ad þier þimed Men̄ena / þad þier eirnen̄ vilied angra min̄ Gud/ ꝼyrer þvi mun DRotten̄ ſialꝼur gieꝼa ydur eitt Teikn / Sia þu ein

Jomfrw mun Barn giefa / og eirn Son fæda / og hañ mun hun kalla Immanuel/ Esa.7.v.10. Þetta er Teikn hiñs mikla Guds og Drott eñs vors JEsu Christi/ hvør ad er Eingell Sattmalañs a millū Guds og Maña/ Mal. 3. v. 1. hañ er øllum til Merkis settur/ ecke i Skyum Himeñs/ helldur þæddur af eirne Jomfrw/a medal vor hier a Jørduñe/ til Stadþestu þar um/ ad þeir sæe aller Kvittun Syndaña sem a hañs Nafn trwa/ Act. 10. v. 43. Sæl eru þau Augu er sia hvad þier siaed / sagde Endurlausnareñ vid sijna Læresveina / Luc. 10. Eñ ecke talade hañ alleina um þad/ ad lijta sig og heyra med wtvortis Skilning arvitum / Marger sau hañ og hneixludust a hønum/ þeir sau hañ/ og þar var eckert gyrnelegt a hønum / Esa. 53. Þeir sau hañ og byrgdu fyrer Sioner hønum/ Luc. 22. v. 64. Þeir sau hañ og hræktu i hañs Andlit/ Matth. 26. v. 67. Þeir sau hañ/ og sau under eins sijna Villd a hønum. Eñ so sem Gud setie siñ Boga i Skyeñ til þess ad hañ være Nadar=Teikn øllum Møñum. Og hefur hañ þo sialfum sier geimt ad straffa þeirra Ogudlegt Framferde/ sem hñs Nad forsmadu/so hafa þeir marger sied Christi Þions Mind hier i Nadeñe/ er sia munu hañ reidañ og Ognarlegañ / þegar hañ kiemur i Skyum Himeñs med Magt og miklu Vellde / Luc. 21. v. 27. Eñ ef vier vilium vita um hvøria Sioon hañ talar/ þa heyrum hvad hañ sagde vid Thomas Postula/ Joh. 20. Af þvi þu saſt mig Thoma/ þa trwder þu/ eñ sæler eru þeir sem ecke sia/ og trwa þo. Þad er ad sia JEsū Christum Guds og Mariu Son / voru Holldе klæddañ / med Augum hiñs iñra Mañs oss til Riettlætis / til Helgunar og eilijfrar Salu-hialpar giefeñ/ 1. Cor. 1. v. 30. oss seige eg / sem ad i Syndeñe er-um giefner / og i Syndeñe fædder/ Psalm. 51. v.7. Reideñar Børn/ Eph. 2.v.3. og Guds Ovíner af Natturuñe/ Rom. 5. v.10. Þesse dyrdarfulla Sioon verdur ydur og øllu Mañkyne frambodeñ i Lofsaung heilagra Guds Eingla/ þar þeir sijngia / FRJdur A JØRdu / Og MØNNum GOdur VJLie. Og vilium vier a þessare Nottdis Nott þesse H. Ord nockud giøra yfervega/ og af þeim hugleida/ hvørsu gledelegur ad þesse Fridur sie / og hvørneñ vier eigum hønum ad taka.

Til þessa Erindis Framkvæmdar virdest ad hialpa oss vor Nÿfædde Immanuel/ fyrer Krapt siñar Forþienustu/ Amen.

Utleggingeñ.

HVad mun þvi vallda / Brædur mÿner/ ad hiner Himnesku Andar eru so glader a Fædingar Noottu Mañkynsens Endurlausnarans? Ecke þurftu þeir Frelsis vid/ þvi þeir høfdu ecke syndgad. JEsus hafde Abrahams og ecke Einglaña Sæde uppa sig teked/ Hebr. 2. v. 16. Hvad mun þa vallda Gladværd þessare? Guds Sonur er ad søñu þeirra Herra/ eirneñ epter Mañdoomenum/ Hefde hañ beded siñ Fødur / þegar hañ var i siñe mestu Angist staddur vor vegna / þa munde hañ hafa giefed hønum meir eñ tolf Legion Eingla/ Matth. 26. v. 53. Einglar komu og þioonudu hønum/ þa hañ var hart nær yfergiefeñ/ og so ad seigia Andskotanum ofurselldur/ þad hañ freistadur yrde/ Matth. 4. v. 11. Fyrer þvi var þad ecke ad undra/ þott þeir gladst hefdu/ ef hinum nÿfædda Syne Guds hefde nockur Heidur edur Upphefd hlotnast/ eñ þad mætte ecke so kalla/ þvi Paulus talar so hler um/ Phil. 2. Ad hañ hafe lijtelæckad sialfañ sig / takande a sig Þioons Mind / og ordeñ Møñum lijkur. Þad fyrsta hañ sa þessa vesæla Heims Lioos/ var hañ lagdur i eitt Stall/ Luc. 2. v. 7. Og skomu þar epter vard hañ Landflootta/ Matth. 2. v. 14. og um allar sijnar Æfestunder/ hafde hañ ecke þar hañ kyñe høfde sijnu ad halla ad/ Matth. 8. v. 20. Þvi sijnest so sem ad hañs Kiørum være ecke so miøg ad fagna i þetta siñ. Hvad þa/ Brædur mÿner/ Vier vitum epter St. Páls Muñe/ ad Einglarner eru þioonustusamer Andar/ wtsender þeim til Þioonkunar/ er Salu hialpena erfa skulu/ Heb. 1. v. 14. Og þott ad vier sieum vesæler og synduger/ þa er þo meire Glede hia þeim i Himnenum/ yfer einum Synd ara/ sem Ydran giører/ helldur eñ yfer nÿu og nijutÿu Riettlaatum/ Luc. 15. v. 7. Þar af er audsæet ad þessar Guds Hersveiter hafa so teked Astfoostre vid oss auma Meñ/ þott vier sieum þeim ad øllum Edlisþattum Olijker/ ad þeir glediast yfer sierhvøriu þvi Happe / er nockur af oss hlijtur/ eñ ef þeir so glediast yfer allre Giæfu vorre; Þvi mundu

þeir þa ecke Veniu þramar lijsa þessum Fógnude/þegar oss a Nætur tijma uppran̄ sw Sool / er allorei heþur nockur þegre yþer Heimen̄ skined / og þegar oss sw Heill ad Hondum kom/ aþ hvørre allra Guds Barna/ rijkra og þatækra/ hærre og lægre Stiettar/ nalægra og þiarlægra/ þæddra og oþæddra/ tijmanleg og eylijþ Heill og Hamingia/uppspretur og þramþlijtur. Þess gietur Johan̄es/Cap. 1. v. 16. Er han̄ seiger. Ad aþ han̄s Fyllingu høþum vier aller medteked Naad þyrer Naad. Þar þyrer lioomar hin̄ Guddoomlega Byrte i krijngum Hyrdrana / so sem vitnande þar um̄ ad han̄ være i Heimen̄ boren̄/ sem ad er Lioome Fødursins Dyrdar/ Og Imind han̄s Guddomlegrar Persónu. Heb. 1. v. 3. Fra hvøriū Liooſan̄a Fødur / ad øll Good Giøþ / og øll þullkomen̄ Giøþ kiemur. Jacob. 1. Hvørium og þocknast heþur ad i sijnum Syne skule øll Fylling bwa. Col. 1. Jæ sialþ Guddomsins Fylling/hvør ed bygger i hen̄ū lijkamlega/ Col. 2. v. 9. Þad er i han̄s blessudum Man̄doome/ er hn̄ aþ voru Hollde og Bloode heþur uppa sig teked / og giørt hluttakande Guddoomlegrar Nättúru. A oss auma og synduga Men̄/vier siaum ecke þyrer Blindu Holldsins/hvad miked oss veitt er i JEsu Holldtekiu/ Mirkur vors Skilnings þa þad ecke høndlad / so sem þad er. En̄ Guds H. Einglum er ſaþnan̄ standa frame fyrer høn̄ū/ Matth. 18. v. 10. Þeim er alkun̄ug Sæla sw er øllum Guds Børnum er tilbwen̄ / hvørre vier tapad høþdum i Adams Falle/ Þeim eru og ecke Okun̄ugar Pijster Fordæmdra er kveliast munu i Augsyn heilagra Eingla/ seiger Johan̄es i han̄s Open̄beringum / Apoc. 14. v. 11. Þvi er ecke ad undra/ þo Einglarner þagne þar hin̄ an̄ar Adam/sem er DRotten̄ aþ Himnū/1. Cor. 15. v. 47. var i Heimen̄ boren̄/ til ad þrelsa oss þra øllum þeim Oskøpum/ þvi þeir elska Man̄kyned / En̄ vissu ad i JEsu Fædingu var Møn̄unum gieþen̄ sa Kostur/ ad forlijkast vid Gud / og setter verda i han̄s Sonar Rijke/ Col. 1. v. 13. Nu er þad vijst ad sen̄u / ad vier ecke ad þullu þeckium hvad vier mist høþum / edur hvør Olucka oss bwen̄ være / nema Guds Sonur være i Heimen̄ komen̄ synduga Men̄ Sæluholpna ad giøra/ 1. Tim. 1. v. 15. En̄ þo mættum vier ad so miklu Leite þeckia vort andlegt Volæde / og so miked heþur oss sagt vered

ed aþ hiñe eylífþu Dýrdarvist i Himnaríke/ ad eþ vier legdum nockurn Hug a vort Mal / þa mundum vier allshugar þegner verda / ad vier höþum hana aptur þeinged/ og vooa ollum Arum ad þvi/ ad vier sleptum heñe ecke aptur ad Nýu. Eg hefe noog sagt hier um / þegar eg seige þad med Ordum Esaiæ / hvoriu Synder vorar til Leidar koma. Ydar Synder seiger hañ/ skilia a mille Guds og ydar/ og ydar Ranglæting, ar vallda þvi / ad hañ byrger sitt Andlit þyrer ydur / og vill ydur ecke Bænheyra/ Es. 59. v. 2. Nu vitum vier þad/ ad vier liþum ecke eina Stund an Syndar / Heyred hvad David Konungur talar um allt Holld/ Psalm. 14. Ps. 5. og 10. og 36. Salomon Prov. 1. Esaias 59. Þar er eingeñ Riettlætur/ og ecke eirn / þar er eingeñ skyniande / og eingeñ sa ad Gude leite/ aller haþa þeir aþviked / aller til samans eru þeir Onýter ordner/ þar er eingeñ sa ed Gott giøre / og ecke eirn. Nu seiger Páll/er hañ þærer þesse Ord til sýns Mals / Rom. 3. Nu vitum vier ad hvad sem Løgmaled seiger / þad seiger þad þeim sem under Løgmalenu eru/ svo ad aller Muñar verda tilbyrgder / og allur Heimureñ saksalleñ vid Gud. Eñ eþ Guds Sonur være ecke i Heimeñ komeñ til ad þrida þyrer oss / þa værum vier aller under Løgmalenu / og eñ þa i vorum Syndum/ þviad Løgmaled er þyrer Moysen utgieþed/ eñ Nad og Sañleike er skeñ þyrer JEsum Christum / sagde Baptista þegar hañ hoof Christne Boded/ Joh. 1. So adskilia nu Synder vorar a mille Guds og vor. Seiged mier þa/ er þad ecke mikellrar Glede og Fagnadar vert/ ad hañ er oss i Heimeñ boreñ/sem heiter Immanuel/ Es.7. v. 14. þad er Gud med oss. J hvørs Naþne hiñ nadugae Gud heþur til siñar Christne talad/ þad er til allra þeirra sem a hañs Naþn trwa / Es. 54. Þott ad Fioll þesse hverþe a bak aptur / og þesser Hælsar vr Stad hræreſt / þa skal mýn Giæska ecke þra þier vykia / og Sattmale mýns Fridar ecke vid þig skilia / seiger DRotteñ þiñ Myskunare. O hvørsu gledelegt er þetta/ þegar eirn þarmadur Syndare / hvørs Samvitska vitnar a mote hønum / ad hañ haþe eckert añad eñ Daudañ þorþienad/ þegar hañ seige eg / huxar til þeirrar Ognarlegu Tijdar / nær Konungar Jardareñar & Høþdingiarner/ og hiner Rýku & hiner Volld-

ugu/ seigia til Fiallaña og til Biargaña/ falled yfer oss/ og hylied oss fyrer Auglite hañs sem i Hasætenu situr / og þyrer Reide Lambsins / Apoc. 6. Þess er og ad giæta/ Brædur myner / hvør hañ er / sem ad vier vorum misfatter vid/ Ofriðureñ er ad Þvi Leite hrædelegur / sem hañ er Volldugur til/ sem heriar a Landed/ Hver er sa Konungur/er hñ þærer Hernad a moote ødrum Konunge / ad hañ eige setie sig nidur / og radslage/ hvørt hañ giete med tyu Þusundum mætt hønum / sem med tuttugu Þusund kiemur a moote hønum/ sagde DRotteñ vid Læresveinana / Luc. 14. v. 31. til ad syna þeim hvør ad være Munur Guds og Maña. Munum vier gieta svarad hinum Riettlæta Gude einu a mote Þusund / ef hañ vill i Doom vid oss ganga/ Job. 9.v.3. hañ er HErrañ/ vier erum Þrælarner / hañ hefur skapad oss / vier vanskøpum oss daglega/ hañ hefur oss allt Gott giort / vier giorum allt Jllt a mote hønum. Hañ vegur Fiølleñ a Vigt / og Hælsana med synum miñsta Fingre/ Es. 40. v. 12. Vier megnum ecke ad giøra eitt svart Haar hvijtt a voru Høfde/ Matth. 5. v. 36. Hia hønum er eingeñ Vmbreiting edur Mind til Vmbreitingar/ Jac. 1. v. 17. Vier erum ein Vatnsbooia / Vier megnum ecke hinum miñsta Vesælinge hid miñsta Mein ad viña an hañs Vilia/ Hañ hefur Vallð til ad kasta Lijfe og Sal lu i eilyfañ Elld/ Matth. 10. v. 28. Hvør vill þa stadest nær slijkur HErra er reidur. Hvørsu fagnadarsæll er þa Bodskapur þesse ad vier fridkeypter erum/ og i Sætt komner vid hañ sem allt Valld hefur bæde a Himne og Jørdu : Matth. 28. v. 18. Og ef vier vilium ganga nær og skoda/ hvør ad sie Mismunur Løgmalsins sem fyrer Moysen er giefed/Joh. 1. v. 17. og Evangelij sem Christur hefur þært oss vr Skaute Fødursins/þa er þ i mørgũ Hlutũ audsied : Løgmæled var med stoorre Ognan og Reidarþrumum vtgiefed/ ef ad japnvel eitt Kvikinde snerter Fialls-Ræturnar sagde Gud/ Exod. 19. þa skal þad Dauda deyia. Nid fyrsta Nya Testamentesins Evangelium / er med Lofsaung heilagra Eingla bodad/ r almeñelegu Fridar Bode yfer lyst. Allt Fialled Sinai skalf og titrade af Guds Ognan. Þar saust Leiftraner og Elldingar/ so ad Moises/ sem var hiñ meste Fullhuge/ og so var kuñugur Gude/ ad

ad hann talade vid hann eins og Madur vid Mann talar / Exod. 33. v. 11.
Hann sagde. Eg em hræddur og skialfande / Hvad Paulus tilfekur til
Dæmis umm þesse stoor Undur / Ebr. 12. v. 18. Enn hier lioomar Guds
Byrte i kryngum Hyrdrana. Og Eingillenn seiger vid þessa vesalings Smala
Menn. Ottest ecke / þviad i Dag er ydur Lausnarenn fæddur / sa ad er
Christur DRottenn i Borgenne Davids. Menn hallda ad Einglarner
hafe geinged a mille Guds og Moises / til ad afhenda honum Lögmaale
ed / eda ad vissu a einhvørn Haatt þionad ad þessu / þad seiger Stephan
us hinn fyrste Pijslarvottur Guds / nærre med berum Ordum tvisvar
sinnum / Act. 7. Þad stadfester St. Paall / Gal. 3. og Hebr. 2. Enn ei
heyrest ad þeir hafe þa blijdlega til hans talad / sem ei var Von / þvi
Lögmaaled verkar Reide / Rom. 4. v. 15. og er vegna Yfertrodslunnar utge
fiefed / Gal. 3. v. 19. Eg vil ecke þaa mier til Orda þar grimmu Hoots
aner / er Lögmaalenu fylgia. Ef þu hlijder ecke Raustenne DRottens Guds
þijns seiger Moises / Deut. 28. þa skulu allar þessar Bölvaner koma
yfer þig og høndla þig. Bølvadur skalltu i Borgenne vera / bølvadur a
Akrinum / bølvud skal þijn Hyrdsla vera / hvar þijnar Afgangs Leifar
eru / og bølvadur skal þinn Lijkamans Avøxtur vera / þinn Jardar Avøxtur
og þinna Sauda / Bølvadur skalltu vera nær þu geingur inn / bølvadur
nær þu utgeingur med ødru fleira / og allre þeirre Olucku er Lögmaal.
sins Yfertrodsla steiper yfer syndugar Manneskiur og hrædelegt er upp ad
telia. O / hvørsu er þad Olijkt hønum / er sagde. Komed til mijn aller
þier sem Erfide drijged og Þunga erud hlader / eg vil endurnæra ydur /
Matth. 11. Hann medtook Tollheimtumenn og Bersynduga / aat og drack
med þeim / Luc. 15. v. 2. til ad ávinna þa til Guds Rijkis / Þolde Brygsle
og Amæle vondra Manna / þeirra vegna. Hann ed sagde vid hina Ber-
syndugu Hoorkonu / hafe eingenn fordæmt þig / so fordæme eg þig ecke /
helldur gack burt og syndga ecke framar / Joh. 8. v. 11. So ad þad mæ
satt sæia / ad hinn naaduge Gud hefur ecke umm Skør framm spaad umm sinn
Eingietenn Son / Esa. 42. Sia minn Þioon hann er eg annast / og minn
hinn utvallde / a hvørium eg hefe Velþocknan / eg hefe honum minn An-
da giefed / hann mun Doomenn utfløtia medal Heidinna Þiooda / hann mun

hvør

hvørke kalla nie hroopa/og hans Raust mun ecke heyrast a Strætunū/ þañ brakada Reir-Legg mun hañ ecke i sundur brioota/ og þañ lÿtt-logande Hørkveik mun hañ ecke rwsloekva / hañ mun kieña ad hallda Doomeñ med Sañleikanum/hañ mun ecke Mæglunarsamur nie hrædeleg-ur verda/ so ad hañ a Jerdu Doomeñ uppbyrie og Eyarnar munu epter hans Løgmaale vænta. Þegar þier nu þetta hvørttveggia samañbered/ Brædur miñer/ og ef þier þykest nockru vid Gud seker vera/ þa er lÿk-legt ad þier munud þiña til i Hiarta ydar/ hvørsu Gledeleg ad sie JEsu Fæding. Gydingum var Føgnudur þesse allra fyrst bodadur/so sem Von var til/ so ad Spaadoomarner yrdu uppfyllder/þess gieta þeir St. Paall og Barnabas/ Act. 13. er þeir segdu vid þa. Til ydar byriade fyrst ad tala Guds Ord/ eñ vær adrer høfum þess sijdañ noted/ þar fyrer spaaer Esaias so um Jerusalem/Myrkred mun hylia Jørdena/ & Dimañ Þiod ernar/Esa.60.v.2. Eñ Drottenñ mun uppreña yfer þier/ & hans Dyrd mun siaast yfer þier/og Heidingiarner munu ganga i þijnu Lioose. Þvi lÿser Eingilleñ i Samtalenu vid Hyrdrana/ þar hañ seiger. EG BOda ydur mikeñ Føgnud/ þañ er skier øllu Foolke. Hier er ecke Gydingur nie Griskur edur Schyta/ecke Þræll edur Frelsinge/Gal.3.v.28.Helld-ur aller eitt i Christo JEsu/Col.3.v.11. Epter hans Løgmaale munu Eyarnar vona/ seiger Esaias 40. Þad eru heidnar Þiooder/ So plagar Ritningeñ þær optlega ad kalla/ Þetta meigum vier bæde ad Raun og Nafne tileinka oss/ sem byggium Hoolma þeñañ/ ad søñu hefur. Guds eylijf Fyrerhyggia skoted oss wt under hid ytsta Heimsins Skaut/kañ skie og ad mergum þyki meige/ad vier høfum Var-Hluta fared af margre Fullsælu Heimsins/ eñ þar a moote høfum vier ecke ad seigia af margre þeirre Olucku og Andstreime/ sem añarstadar i Heimenum plaagar synd-uga Meñ/ svo vier erum skyllouger ad vidurkieña/ ad Gud hefur vel til vor giørt/ef vier kyñum med ad fara. Eñ hvørneñ sem þessu er var-ed þa hefur hañ ecke giørt oss Afskipta af Andlegum Hlutum/sem mest a rijdur. Stutt Stund er þad/ ad vier eigum vid þetta Tijmañlega ad bwa / hvørt helldur oss geingur med edur moot. Eñ eins vel er oss JEsu Blessud Tilkoma i Hollded bodud og ødrum / eins vel hans Þijna

og Daude/ eins vel hañs Vpprisa/ eins vel hañs Vppstigning/ eins vel Vtsending hins Heilaga Anda/ a ongu af þessu hofum vier nockurn Skort/ helldur eñ hvor eñur Þiod i Heimenum/ og ef eg maa seigia/ þa erum vier betur hier med forsorgader/ eñ marger/ þvi hofum vier aunga vu sijdur Orsok til ad fagna og lofsijngia hinum gooda Gude i Hiortum vorum/ Col. 3. v. 16. helldur eñ allur Heimureñ/ Ja oll Guds Christne/ hvar hellst sem hun er i Heimenum / hun maa jaata þad satt ad vera/ er Paulus seiger / Eph. 2. um Heidingana. Nu erud þier i JEsu Christo/ sem aadur fiærre vorud/ nalæger ordner fyrer Blood Christi/ þvi hañ er vor Fridur / hañ sem giorer eitt af baadum/ og Gyrdingu Midveggiarens hefur nidurbroted. J fyrstum Jerusalems Mustere var eirn Steinveggur / þaangad leyfdest Heidingium ad koma / eñ ecke leingra/ so ad Þionustugiorden ecke saurgud yrde af Oumskornum Moñum/ og til þessa lijtur Postuleñ i þessum Ordum. Eñ sijdañ Guds Sonur er i Heimeñ boreñ / þa er i Christo hvorke Vmskurn nie Yfirhud / Gal. 5. v. 6. þvi seiger og Paulus aptur/ ad hañ afmaad hafe Logmaal Bodordaña / sem var iñefaled i Setningunum fyrer sitt Holld / so hañ giorde i sialfum sier tvo ad einum nijum Mañe og gierde Frid / Eph. 2. v. 15. Þetta er medal añars sa Fridur er Einglarner boda / Fridur millum Guds og Maña/ þvi Gud er Madur orden/ Fridur millum Himens og Jardar / þvi Gud hefur i Christo alla Hlute forlijkad vid sig / (semiande Frid fyrer Blooded hañs Kross) hvort helldur þeir eru a Jordu edur a Himne/ Col. 1. Fridur vid heilaga Guds Eingla/ hverra Samneyte vier hofdum af oß broted/ þvi seiger Paulus / ad vier sieum komner til Fiallsins Zion/ & til Borgar Guds lifanda Jerusalem hiñ himnesku & til margra Þusunda Eiglaña/ Heb. 12. v. 22. Fridur a millum Gydinga og Heidingia/ þvi þad er i JEsu blessadre Hingadkomu fremkomed sem Drotteñ spaaer/ Zach. 8. Seigande; A þeim Dogum skulu 10. Meñ (þad eru marger) af ollum Þioodum og Tungumaalum / grijpa i Klædafalld Gydingsins / seigiande. Vier vilium med ydur fara/ þvi vier heyrum Gud er med ydur. Þesse er Immanuel / hvor ed fyrst var sendur til fortapadra Sauda af Huse Jsraels / Matth. 15 / 24.

Eñ haþde þo adra Saude er ecke voru aþ þvi Saudahwse / er hønum byriade og þangad ad leida. Joh. 10. So þar yrde eitt Saudahws og eitn Hyrder. O hvyliyk Dypt Audæþaña og Guds Speke / hier maa þad satt jata er Petur med stoorre Vndran sagde þordum Act. 10. Er Gud sende hañ til ad skyra Cornelium og hañs Heima-Foolk. Nu reine eg i Sañleika sagde hañ / ad þar er eckert Mañgreinar Alit hia Gude / helldur ad sierhvør eirn / af hvørre Þiood sem hañ er / sem hañ Ottast / og þremur Riettvijsena / hañ er hønum þocknañlegur / Act. 10. v. 34. og 35. Þar þyrer syngia z Guds Einglar hier i Loþtvadenu / Og MÖñum GOdur VJLie / þad kallar Texteñ Velþocknan. Hvar munde þessa Velþocknan vera ad þiña / Brædur myner / ecke hia vesølu Mañkyne / allra sydst á þeim Døgum / þegar Drotteñ kom til siñar Eygnar og hun þeckte hañ ecke / og kiemur þad hier fram sem Johañes seiger / 1. Pist. 4. Cap. J þvi er Kiærleikureñ þoolgeñ / ecke ad vier elskudum Gud / helldur ad hañ elskade oss / og sende siñ Son / ad hañ yrde Forlykun þyrer vorar Synder / Þetta er ecke aþ mañlegum Tilverknade skied / þvi ad hañ Christs er Madureñ Andstigd þyrer Gude / helldur þyrer hañs Skulld sem er hañs elskulegur Sonur / i hvørium hønum alleina velþocknast / Matth. 3. þess haþa hiner ad noted / hvørra Holld og Blood hañ heþur uppa sig teked / þvi eingeñ heþur um̃ Alldur sitt eiged Holld hatad / Eph. 5. þar þyrer er ecke ad undra / þott Gud haþe Velþocknan a þeim / hvøria hañs Sonur skamast syn ecke Brædur ad kalla / Heb. 2. v. 11. og þar ad Auke þyrer Trwna a hañ eru ordner eirn Ande med Gude / 1. Cor. 6. 17. Fyrer þvi samþagna nu Guds heilager Einglar syndugu Mañkyne / er so brædlega høþdu þesse gledelegu Vmskipte þeinged / ad verda Guds Børn aþ Sathans Børnum / Leysingiar Christi af Syndareñar þrælum / Guds Rykis Erþingiar aþ Aurþum Fordæmingareñar / Einglunum samlyker og þeirra Samlags Meñ / aþ Lagsmeñm Dioþlaña / Eñ so sem ad þeir himnesku Andar / fagna þessu so miøg sem ádur er sagt / ad þeir boda Frid og Velþocknan Guds yþer Jørdune / So þagna og Christi Læresveinar / og þad Foolked er hønum þylgde iñ til Jerusalem / þar aþ / ad Fridur er i Himnenum orde-

eñ

eñ / þar uñ̃ skrifar so Luc. 19. Og allur Fiølde Lærestveinaña tooku til ad lofa Gud med Føgnude ꝛ hære Reddu / fyrer allar þær Jar teikner er þeir sied høfdu / seigiande / Blessadur sie sa sm̃ kiemur i Nafne DRottens / Fridur a Himne og Dyrd i Upphædum. Merk þetta vel Christeñ Madur. Hiñ Naaduge Gud hefur laated Fridar Bod ganga uñ̃ alla Verelldena og lagt sijnum Postulum uppa ad auglijsa Forlijkun þessa / 1. Cor. 15. Hvar fyrer þeirra Hlioomur er wtgeingeñ uñ̃ alla Heims Bygdena. Rom. 10. Eñ Gud naade hvad þæer þeir eru sem vilia hallast a þaug Raad / ad miñast vid Soneñ so. hañ verde oss ecke reidur. Psalm. 2. Gud hefur laated boda Frid a Jørdu. Laat þier vera ant uñ̃ Christeñ Madur. Ad verda þess fullørugur / ad þat sie og Fridur fyrer þig i Himnenum. Aller JEsu Christi Velgørningar eru i hñs Fædingu ollum bodner / eirneñ þeim sem fooftroda Guds Son / og Sattmaalans Blood almeñelegt hallda / med hvøriu Syndareñ er þo Helgadur. Heb. 10. v. 29. Gud er ad señu Frelsare allra Maña. Þvi hañs Sonur hefur fyrer alla lided / þo eirna mest Trwadra. 1. Tim. 4. v. 10. Þvi þeir einer meiga Frelsesins niota / sem trwa a Nafn Eingetens Sonar Guds. Gief þvi ecke upp a Veige þiñar Saaluhialpar / fyrre eñ ad Heilagur Ande ber Vitne þijnum Anda þar uñ̃ ad þu siert Guds Barn. Rom. 8. v. 16. Eñ hvørneñ maattu þad ødlast ? Þad skedur ef þu giører aungua Saatt vid hañs Ovine. Ecke vid Dioffuleñ þvi hñ er Guds svareñ Ovinur / vier høfum affneitad ollu hañs Athæfe i Skijrneñe / hveria Petur kallar Sattmaala goodrar Samvitsku. 1. Pet. 3. v. 21. Ecke einungis þess vegna / ad vier i heñe endurfædder erum / og høfum Styrk Samvitskuñar þar af ad vier erum Saatter vid Gud / og kvitter uñ̃ Sekt Uppruna Syndareñar / helldur og hiñs añars ad hun miñer oss a uñ̃ alla vora Æfe / ad hallda vort Loford af fremsta Megne / og ad flecka ei Samvitskuna med þeim Verkum / sem Andskotanum eru til Þionustu / eñ Gude til Styggdar / ecke vid Hollded / þviad þess Þankar eru Reide og Fiandskapur i giegn Gude / Rom. 8. v. 7. Eingeñ kañ tveimur Herrum ad þiona / Matth. 6. Eñ Christur og Belial eiga eckert Hlutskipte samañ / 2. Cor. 6. v. 15. Nu eru

Holldsins Verk auglios / þad eru Noordoomur/Saurlijþe/Ohreinleike/ Lausung / Skurgoda Dyrkun / Fiølkinge / Fiandskapur / þrætur / Kappgyrne / Reide / þrættaner / Sundurþyckia / Flockadrættur / Of und / Mañdrap / Ofdryckia / Ofnieytsla og þessum lijkt / Gal. 5. v. 19. 20. 21. Ef vier þessar Synder æþum / og lætum þær drottna i voru Holldе / þa erum vier ecke Guds Viner / og ecke er hañs Fridur i oss / ecke kuñum vier helldur vid Samvitskuña Frid ad hafa nema huñ sofe / og mun hun þo sthdar af illum Draumi vakna þegar vest gegner / þegar Andskoteñ kipper Svæflenum undañ Høfdenu. Og vier eru sijst bvner til Motgaungu hønum i Daudans harda Strijde / og er þa hætt vid ad heñar Ormur verde ad þeim Orme sem alldrei deyr. Es. 66. Ja nema vier Dagleg a tøkum uppa oss Guds Herskrwda / og leggium allt Kapp a ad stockva þessum Dalldar Flocke / epter þvi sem hvør eirn verdur afsooktur / þa kuñum vier ecke Frid vid Gud ad hafa / ecke Guds Børn ad heita / og i øngre Vissu um Guds Rijke edur Arf Himtaña ad vera / þvi þeir er Christo tilheyra krossfesta sitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum. Gal. 5. v. sijd. Gioted ei helldur Samdrætt vid Heim heñañ / ef þier viliеd Guds Viner heita / þvi Johañes seiger / 1. Pist. 1. v. 2. Elsked ecke Heimeñ nie þad sem i høñu er / Ef nockur elskar Heim eñ / þa er ecke Guds Elska i høñu. Ecke seige eg ad Meñ skule ei hafa um= geingne vid Heimsins Børn / añars mætti þier fara ur ur Heimenum 1. Cor. 5. 10. Seiger Pall. Hitt er og riettvijst ad umgangast fridsam lega vid þa sem eru af Heimenum / verde þvi akomed / þvi Paull seiger eñ apthur Rom. 12. Ef þad skie kañ ad svo miklu leite sem i ydar Vallde er / þa hafed Frid vid alla Meñ. Og David hæler þvi / ad hañ hafe fridsamur vered / Ps. 120. v. 7. sasnvel vid þa sem Frideñ hötudu / Ps. 119. Hitt seige eg / ad Meñ skule eckert Samblende edur Samtok hafa vid þa i Illskuñe og Prettvijseñe / þvi þad er ad bæra Hernad á moote Gude / og verde einhvør af oss til þess kvaddur / þa eiga Meñ ad briota heñar Frid og Ottast eige Meñena / so vier kuñum ad hafa Frid vid hañ er Salog Lijf giefur drepеd eilijfum Dauda / Matth. 10. Riett vijseñ og Fridureñ kysse hvørt añad / seiger David Psalm. 84. Þar

seigest

seigest vel eingeñ vera/ sem ecke Fridēñ kioose/ eñ aller vilia þo ecke Riett læted aþa / eins og hvørt kuñe añars mu ad vera. Þar sem ecke er Riettvyſe/ þar er alldrei Fridur/ þar sem ecke er hiñ sañe Fridur/ þar er alldrei Riettvyſe / Þad er hiñ sañe Fridur / ad hallda Eindrægne med Gudrækne og góodte Skickun/ eñ hafa Skamer og Klæke. Þegar Ver alldareñar Syner eru megtuger órdner/ og haþa broted under sig adra/ ſo ad eingeñ vógar ad ſtyga á þad Stræ er þeim mislykar / þa hyggia Meñ ad þeir sieu i Fride / eñ þad er vyſt/ ad þeir ed ódrum hafa rangleg a tilgiört/ haþa þa hvad miñſtañ Frid/ er þeim ſyneſt einſkis Ofridar Von vera / þvi Fridur þeſſe helldur ſaþnañ Striþo vid Samvitſkuna. Og nær þeir haþa aungvañ ad beriaſt vid / þa beriaſt þeir vid ſiálþa ſig/ ſoddañ Fride eiga oll Guds Børn ad haþna/ ſaþnvel þótt þad ſie nu um Stunder Fridſeme kollud/ ad lyda og ſamþyckia/ edur ad miñſta Kóſte lataſt ecke ſiá hinar verſtu Skamer og Odygder : Og Nlukſeme kollud/ ef nockur vandlæter þar um / Eñ þad mætte þañ einu gillda/ ſem heþur Frid vid Gud og Samvitſku ſyna / Þvi þott hañ ſaþnvel þridlaus yrde og rækur þrá Moñum/þá heſur hañ alltyd Fridland i Guds Ryke. Og þótt Gud take hañ ei ſo þliott i burt ur Heimenum/ þá vardveiter hañ þañ hiñ ſama þyrer Heimenum/Joh. 17. v. 15. Þad er gott ad vera hlutſamur med ſama Hætte og Noe / Lóth / Moyſes / Samuel / Dávid / Elias / Eſaias / Micheas / Jeremias / Johañes Baptiſtæ / St. Pall og adrer Guds Meñ / er hielldu Brixle Chriſti ſtærre Virdingu ad vera/eñ Heidur Verolldar þeſſarar/Ebr. 11. v. 26. Eſaias Cap. 9. neþner vorn Immanuel Fridar Høþdingia/ eñ þo ſeig er þeſſe Fridar Høþdinge/ Matth. 10. Meined ecke þad eg ſie komeñ til ad ſenda Frid a Jørdu / eg er ei komeñ til ad ſenda Frid/ helldur Sverd / þvi eg er komeñ til ad ſetia Mañeñ upp i moote Fødurnum / og Moodurena upp i moote Doottureñe / og Sónarkonuna á moote Moodur Bónda ſyns/og Mañſins Heimamieñ verda hñs Oviner. Hvør er þa Fridur ſa er Drotteñ heſur þært oſſ aþ Himnum / Þad er Fridur millū Guds og Mañā/Eñ ecke Fridur millum Guds Barna og hñs Ovina / Fridur vid Samvitſkuna / eñ ecke vid Syndena/ Fridur vid

Guds Løgmæl / eñ ecke vid Holldeð / eñ eþ nockur aþ þeim er hañ talar um̃ Matth. 10. Samþycker ecke þessa Fridarkoste / þa er ſa hañs Ovinur / og a aungvañ Frid vid þañ ſama ad giøra / þvi ſa ſem ecke hatar Fødur og Moodur / Brædur og Syſtur / fyrer hañs Skulld / hañ er hañs ecke verdugur / Matth. 19/37. Ad Sijdurſtu er þetta ſa Fridur Guds ſem ædre er øllum Skilninge / Phil. 4. v. 7. Miñ Frid gieþ eg ydur / Miñ Frid læt eg hia ydur / ecke ſo ſem Heimureñ gieþur þa gieþ eg ydur / ſeiger JEſus vid Læreſveinana / Joh. 14. Þad er ſoddañ Fridur ſm̃ giører oſſ ri̋ka i Fatæckteñe / frialſa i Þældoomenum / glada i Sorgeñe / metta i Hungrenu / iñlenda i Utlegdeñe / og um̃ alla Hlute oſſ ſialfu̅ fullnoga / þa vier eckert hefu̅. Þeſſe Fridr giørde Job heilbrigdañ i Krømeñe / David rietlætañ midt i Syndeñe / hñ diktade Loþſaungeñ þ Paal og Sylas i Mirkvaſtoþuñe / Act. 16. v. 25. hñ gladde Chriſti Poſtula þa þeir geingu Fagnande / og þo Hwdſtrykter wt fra Raadenu / Act. 5. v. 41. Hañ huggade Mariu under ſijns Sonar Kroſſe / og eñ nu i Dag alla þa / er hañ bera med heñe. Og fyrer þvi / Brædur mijner / ad þeſſe Fridur er ſo mikell og ſo dijr / ad an hañs er eingeñ Fridur / og þeir ed þeinkia a himneſka Hlute kuña aungvañ Frid ad haþa / þegar þeir hañs ſakna / þott øll Verølldeñ hlæe a moote þeim / þa grætbæne eg ydur fyrer ydar Velferdar ſaker / ad Endingu med Ordum Paals / þar hñ ſeiger. Vier erũ Sendeboðar vegna Chriſti / 2. Cor. 5. Og ſo ſ Gud beidde ſ oſſ / þa bidium vier i Chriſti Naþne / ſætteſt vid Gud / Eñ þu Naadarfulle Himneſke Fader / ſem med dijrmætũ Bloode þijns Eingietens Sonar / heþur endurkeipt Velferd Salna vorra / gieþ þu þijnum Bornum ad elſka þig / elſkaſt Iñbyrdeſt / og hallda Eindrægne i Andanum / ſo aller þeckia meige / ad þeir ſieu þijns Sonar Læreſveinar / Joh. 13. Gieþ þeim ad hlaupa ſo Skeid Lijþdaga þeſſara / ad þeir þæe yþeruñed fyrer hañ / ſem Heimeñ heþur ſigrad / ſo ad þijner Þioonar mætta med Simeone i Fride fara epter Orde þijnu / Luc. 2. nær þier þocknaſt ad þeir ganga ſkule Veg allrar Verølldar / Bænheyr þad HErra Himneſke Fader / fyrer JEſum Chriſtum / Amen.

A Joola Dagen.

Gudspialled / Joh. I. Cap.

J Vpphafe var Ord. Og þad Ord var hia Gude / og Gud var þad Ord / þad sama var i Vpphafe hia Gude. Aller Hluter eru fyrer þad giorder / og aan þess er eckert giort / hvad giort er. J þvi var Lijfed / og Lijfed var Lioos Mañaña. Og Lioosed lijser i Myrkrunum / og Myrkreñ hafa þad ecke hondlad. Þar var eirn Madur af Gude sendur / sa hiet Johañes. Hañ kom til Vitnisburdar / ad hañ bære Vitnisburd af Lioosenu / so ad aller skylldu fyrer hañ trwa. Eige var hañ þad Lioos / helldur ad hañ bære Vitnisburd af Lioosenu. Þad var satt Lioos / hvørt ed upplijser alla Meñ komande i þeñan Heim. Þad var i Heimenum / og Heimureñ var fyrer þad giordur / og Heimureñ þeckte þad eige. Hañ kom til siñar Eygnar / og hañs sialfer medtooku hañ eige. Eñ so marger sem hañ medtooku / þa gaf hñ þeim Magt Guds Børnum ad verda / þeim sem a hañs Nafn trwa. Eige þeim sem af Bloodenu / eda þeim sem af Holldsins Villd / edur af Mañsins Vilia / helldur þeim sem af Gude eru fædder. Og Orded vard Holld / og bygde med oss / Og vier saaum þess Dyrd / Dyrd so sem Eingieteñs Sonar af Fødurnum / fullañ Naadar og Sañleika.

Exordium.

DAniel Spaamadur i siñar Bookar ødrum Capitula / seiger fra þvi / ad Nebucadnezar Konunge hafe giefed Sijn nockra i Drau- me / er hañ kvad sijdañ ad være horfeñ wr Miñe sier / og beidde Fiolkingis-Meñ sijna og Spaasagnara / ad þeir segdu hønum Draumeñ / eñ þeir toldust undañ Bode Konungs og svørudu þañveg / Þar er eingeñ Madur a Jørduñe / er meige giøra þessa Konungsins Skipan /

Skipan/ hvar fyrer eingeñ Hofdinge edur Drottenñ hefur nockru sine hvilljks krafist af nockrum Spamañe edur Caldæo/ þvi sa Hlutur er Konungureñ æsker epter/ er so dyrmætur/ ad eingeñ ma hañ seigia Konungenum nema Godeñ/ hvør ed ecke byggia med Holldenu. Nu saþnvel þott ad Spameñ þesser væru Sathans Pioonar/ þa ma þo ecke þvi a moote seigia ad þesse þeirra Afsokun var gilld a alla vegu. Eñ þess meira sem Heidingiar þesser hefdu til Mals sijns/ þess meira hof, um vier Christner Meñ Gude ad þacka/ ad hañ hefur oss þañ i Heim, eñ sendt / er þad hefur giørt/ er eingeñ Maña giora kuñe. Caldea Lands Vitringum þotte þad Nyungar ad Konguren skylde leggia þeim uppa þeñañ Hlut / eñ hiñ alvitre Gud hefur giørt eirn nyañ Hlut a Jørdu/ ad Konañ hefur umkryngt Mañeñ/ Jer. 31. v. 22. Nvørt Spa doomur þesse eige ad skiliast um Holldtekiu DRottens edur ei/ er eg ecke alldeilis viss um/ samt flyggur mier i Hug af þessu/ ad þad hefur alldrei um Æfe heyrst/ ad nockur hafe under eins Mey og Mooder vered/ ad hañ sem uppfyller Himeñ og Jørd krepkist i einum Stalle/ ad Gud er Madur ordeñ. Margvyslega og a marga Vegu hefur Gud talad vid Fedurnar i Fyrndeñe/ eñ þad er nyr Hlutur / ad hañ talar vid þa fyrer Soneñ/ Hebr. 1. Og ad Gud iklæddur Mañlegu Hollde/ sa Eingietne Sonur Fødursins/ sem er i hañs Skaute/ hañ i eigeñ Persoonu opeñ, berar syndugum Møñum allañ hañs Vilja og Veg Saluhialpareñar. Spasagnararner fortooku þad/ ad Gud munde byggia med Holldenu/ eñ hvad vilium vier þar um tala/ ad ORDed er HOLLD ORDed og BYgde Med Oss? Vier heyrdum þad/ saum med Augum vorum og skodudum/ og Hendur vorar þreifudu a þvi / seiger Johañes 1. Pist. Cap. 1. Godeñ eru Møñunum lyk ordeñ/ og ofañ komeñ til vor/ søg, du Fordum þeir Meñ i Lystris / er Paulus læknade þañ er halltur var foreñ/ og villdu hafa veitt þeim Barnabæ gudlega Lotning/ Act. 14. v. 11. eñ þeir voru þo ecke nema Meñ/ og hvad helst þeir giørdu und, urnarlegt/ þad giørdu þeir i Nafne JEsu Christi. Eñ i Mañdoom Drottens er hiñ lifande Gud ofañ stigeñ / og hefur Bygd fest a medal Mañaña/ sa hvilljkur Gud / af hvørs Krapte og fyrer hvørs Almætte ad

ad øll Furduverk a Himne og Jørdu giørd eru. Vm þetta allra helg-
asta og dýrsamlegasta Efne giefur oss Orsøk ad tala vor upplesen Texte/
hvørium vier viliūm ganga nockud nær/ e þott ad ei mege hinū gooda
Gude fullþacka þar fyrer / ad eingeñ er sa medal vor/ sem efe um Gud
doomeñ Christi nie hañs Holldtekiu / þa samt af þvi ad þetta heilaga
Evangelium færer oss a þa Leid/ sem liggur til ad tala hier uñ. Þa
vilium vier af þvi alleina hugleida þad/ ad Gud sie Madur ordeñ. Hier
til styrke oss goodur Gud med Krapte syns Anda / Amen.

Utleggingeñ.

I VPPhafe VAR ORD / seiger Gudspiallamadureñ. Eg vil
ecke i þetta Siñ fara mier til Orda/ edur upptelia Meiningar Mañа/
hvar fyrer hin añur Guddoomsins Persona verdur ORd kalladur / þo er
þad vyst / ad Gydingar nefndu so Messiam a þeim Degum / og letur
þad ollum kuñugt vered / maa skie / þess vegna / ad Ord Fyrerheitesins
uppa hañ hliodde. Ad eg ei tale þar uñ / ad hiñ maatuge Gud skapade
fyrer hñ alla Hlute / þegar hañ baud þeim ad verda med einu Orde /
Gen. 1. edur og hitt/ ad hñ Holldenu iklæddur/ hefur med Sañleik sins
Orde opeñberad oss Fødursins Vilia/ Joh. 1. v. 18. Eñ hvørneñ sm þessu
vared er/ þa seiger Johañes ad þta Ord edur Guds Sonur/ hafe vered i
Vpphafe hia Gude / hvørt sm vier nu tekū þta Ord VPPhaf/ fyrer
Vpphaf Tilverdareñar / sm Raunar er eckert añad eñ sialf Tilverdeñ/ i
hvørre ad ei er Fyrr edur Sidar/ helldur eru þusund Ar hia Gude so sm
eirn Dagur/ og eirn Dagur so sem þusund Ar seiger Petur/ 2. Pet. 3.
Edur vier tøkū þ ꝥ Vpphaf Skøpunar allra Hluta/ Gen. 1. v. 1. þa er
þ audsært/ ad Sonur Guds er hm̄ sameilifur. Paulus seiger 1. Cor.
15. ad þegar sagt verdur/ ad aller Hluter sieu Christo underlagder/ þo sie
þ bert/ ad sa er undañtekeñ/ er hm̄ hefur alla Hlute underlagt. Alſko vil
eg hier uñ seigia/ nær sagt verdur/ ad Guds Sonur hafe vered i Vpp-
hafe Skøpunar allra Hluta/ þa er audvitad/ ad hñ sialfur hefur alldrei
skapadur vered / og er þess vegna / og hefur vered / fyrer olla Tilverd.
Paulus tekur af Tvimæleñ hier uñ/ er hñ seiger/ ad hñ hafe vered adur

 eñ

eñ ad aller Hluter voru/ Col. 1. Og uppa þ ad eingeñ leide sier þ i Hug/ ad hñ ecke sie Gude Fødur sameilijfur / þa seiger David Konungur/ Ps. 45. Þiñ Velldis Stoll O Gud er um̃ Alldur og ad Eilijfu. Eingeñ Efe er a þui/ ad þta er um̃ JEsum Guds Son talad/ þui strax epter seiger David/ Þu hefur Riettlæted elskad/ eñ hatad Ranglæted/ þar f hefur O Gud þiñ Gud smurt þig m̃ Oleo Fagnadarens fram̃ yfer þijna Hluttakendur./ Psal. 45. v.8. og þesse hin somu Ord þijder Paulus til Hebreos 1. v.9. uppa JEsum/ hvør ed epter Mañdoomenum smurdur er med H. Anda/ Og hvad meira er/ ad Drotteñ sialfur er þui samhlioda/ er hñ heimfærer uppa sig þau Ord er standa Es. 61. Ande Drottens er yfer mier/ af þui hñ hefur smurt mig. Seigiande / þesse Ritning er i Dag uppfylld ad ydur aheyrendũ/ Luc. 4. v. 21. Og so eingeñ meine ad þetta sie talad alleina um̃ hina epterkomande Eilijfd/ þa seiger Micheas Cap. 5. Þu Bethlehem Ephrata/ ert aungvañveigeñ hin minsta a m̃al Hertoga Juda/ þui af þier mun framkoma sa Drottnareñ i Israel/ hvørs Utgangur er i fra Upphafe og f allar Allder. Þegar David bidur Guds Son ad spara sijn fau Ar / þa finur hañ eckert dyrmætara til ad hræra hñs blessudũ Myskunar Ydur sier til Medaumkunar/ helldur eñ hñs eilijfa Getnad/ þar hñ seiger / Ps. 102. Miñ sterke Gud/ svipt mier ecke burtu midt a mijnũ Døgũ/ af eilijfũ Getnade eru Ar þijn/ ædur eñ þu Jordena grundvallader/ og Himnarner eru þijn Handaverk/ þau munu forganga eñ þu blijfur/ allt mun þ so s̃ Fat fyrnast/ og so s̃m ødru Klæde muntu umbreita þeim/ eñ þu blijfur hiñ same/ og þijn Ar þrotna ecke. Hver Davids Ord Paulus til Hebreos Cap. 1. eñ aptur þijder uppa Drotteñ JEsũ og hñs Guddomlega Nattwru/ edur hvi munde Esaias Cap. 9. kalla hñ Fødur Eilijfdareñar edur eilijfañ Fødur / nema Guds Ande hefde skoted hm̃ þui i Briost/ ad hñ hefde asamt Gude Fødur vered fra Eilijfu? Ecke hefur Esaias talad þta af sialfũ sier/ þui hñ spaar er so greinelega/ ad æ maa þreifa/ um̃ þa Hlute er eingeñ Madur vita kuñe/ nema Gud være med hm̃. Eñ eg em viss um̃/ ad ef hñ er Fader Eilijfdareñar/ þa er hñ ecke yngre eñ Eilijfdeñ/ eñ fyrst hñ eilijfur er/ þa er liost þar af/ ad hñ er sañur Gud/ Þess gietur og Johañes hier i Guds-

spiallenu/

spiallenu/ er hn̄ seiger. OG GUD VAR ÞAD ORD. Hver Grein ad epter Ordshætte Ritningarennar merker sama og hn̄ sagt heffde/ Þad Ord Var GUD/ So sem þegar hn̄ seiger i ødru Stad/ Andenn er Gud/ Þad merker/ Gud er eirn Ande/ Joh. 4. Þetta volltar Gudspiallaran ad/ urenn med þm̄ Verkū er eingenn kunne ad giøra nema Gud eirn/ er hn̄ seig er/ Aller Luter Eru Fyrer Þad GJørder. Hver vill þa þeinkia um̄ Christ anngd/ enn ad hn̄ sannur Gud sie? Mier koma i Hug þau Ord er sagde heidenn Madur Pythagoras / sem Efa til þess ad hæda ad Meinnade og Arugynd daudlegra Manna/ sem þo ecke kunna ad skapa eina Myflugu / og vilia þo so sem Guder tignader vera. Ef nockur þeinker (sagde hn̄)/ þad hn̄ mune Gud vera/ þa skape hn̄ eina Verolld slijka þessare/ & mun eg hn̄ strax tilbidia. Johannes itrekar þetta enn aptur/ so ad aller meige þar Skuggaganga hier um̄/ seigiande/ AN Hn̄s Er Eckert GJørt Þ. Vad GJørt Er. Sie nu eingenn Hlutur an hanns giørdur/ þa er þad audsært / ad hann sialfur Ogiørdur er og Oskapadur / þvi a millum Skaparanns og allrar Skiepnu kann eingenn Madur ad hyxa edur imin/ da sier nockurn Hlut/ þar eingenn hefur sig sialfann skopad / og Skiepna eingenn hefur giørt sinn Skapara / og so ad þar ei meirum / ad Guds Sonur hafe vered alleina nockurskonar Verkfære i Skepnunar verkinu / þa seiger David med lioosum Ordum i þeirre Grein / er eg strax las af Psalm. 102. Ad hann hafe Verolldena grundvellad/ og ad Himnarner sieu hn̄s Handaverk/ og ecke einasta hefur hann þessa sijnelegu Verolld skapad/ helldur seiger og Paulus/ Col. 1. Fortakslaust/ ad þ hn̄/ þad er/ af honum sieu aller Luter skapader/ sem eru a Himne og Jordu/ hvad sijnelegt og hvad osijnelegt er/ hvort helldur þ eru Tronarner edur Herradæmenn/ edur Yfervolldenn/ edur Valldstioornernar / allt er þad fyrer hn̄/ og hn̄s vegna skapad. Med þessū hinū sidurstu Ordū vill Paulus merkiast láta Eingla Guds og hinar Andlegu Verur/ fyrer utann Gud eirn / allra Luta Skapara/ sem eirn af ollu Oskaptur er. Nu være þ ad sonnu nog til ad vitna um̄ Guddoom Frelsarans / ad hann er sialfur og allra Luta Skapare/ Enn Johannes lætur ecke kyrt þar m&/ helldur seiger hann. J ÞVi VAr LJJFed/ Og LJJFed Var LJoos

Mann-

MAñaña. Med hveriu hañ teikna vill/ ad allt hvad Lijfs Anda hefur/ Andlegañ edur Lijkamlegañ/ þ life af þvi sama LIJFe/ og af hñs Fyllingu höfum vier aller medteked. Hvernig vitnar Paulus hiñ sañа Gud fyrer Athenuborgar Möñū/ er hñ foor til þeirra mz Christine Bodsed? J honum lifum vier/ erū vier og hrærunst vier/ Act. 17. Eñ hvad er þad añad eñ þ/ sem hiñ same Postule vitnar um̄ Christ? Col. 1. Ad i honum stande til samañs edur standest aller Hluter. Þad er vardveitest og stioornest af höñū. Þvi seiger og Postuleñ/ Heb. 1. Ad hañ bere alla Hlute med Orde sijns Kraptar. Eg giet ecke bored allt þetta Folk sagde Moises vid Gud/ Num. 11. Þegar hañ villde hafa sig undañ þeim ad styra einsamall Jsraels Folke/ af hveriu Ordtæke Ritningareñar/ eg þ fyllelega alykta/ ad sa sem ber alla Hlute med sijnu kröptuga Orde/ hañ stiornar öllum Hlutum med Gude Födur og heilögū Anda/ bæde a Himne og Jördu. Hvad sialfur Drotteñ samþycker/ er hañ seiger: Þad sem Fadereñ giörer/ þad giörer Sonureñ eirneñ med/ Joh. 5. sem von er til/ þvi hañ seiger berlega/ ad Fadereñ sie i sier og hñ i Födurnū/ Joh. 14. Johañes seiger/ ad LJFed hafe vered i ORDenu/ eñ hvilijkt þad LJF sie/ greiner hñ sialfur/ Joh. 5. So sem Fader uppvekur og lijfgar þa Daudu/ so lijfgar og Sonureñ þa hñ vill. Og þott hñ hafe þad mz mörgū Dæmū sañad/ þa er þ samt af hñs sialfs Upprisu allra kuñugast orded. Adrer Guds Meñ hafa fyrer hañs Krapt uppvaked hiña Daudu/ eñ eingeñ hefur sialfañ sig af Daudū vaked/ nema hñ eirn. Þetta vottar hñ sialfr. Þvi sagde hñ vid Gydinga. Brioted þit: þta Mustere/ eñ eg skal þ a þrem Dögū upp aptur byggia/ eñ hñ talade um̄ Mustere sijns Lijkama/ seiger Joh. 2. Og um̄ Sælena seiger hñ. Þar fyrer elskar Fadereñ mig/ ad eg læt mijna Sæl fra mier/ so eg hana aptur take/ Eingeñ tekur hana fra mier/ eñ eg legg hana fra mier sialfur. Eg hefe Vallo til ad leggia hana fra mier/ og Vallo til hana aptur ad taka/ og þessara Orsaka vegna hafa heilager Guds Meñ i Ritninguñe ydugleg a kallad hñ Gud/ þvi Gud er alleina sa ed Dasemdarverkeñ giörer/ Ps. 72. Eg hefe allareidu nockur Vitne þar til leidt af hinu Gamla Testamentenu/ og mætte þo eñ fleire telia. Eñ Læresveinarner hñs og Postular/ þ

voru

voru uppfrædder af honum/ sem hñ ꝫ skodudu/ 1. Joh. 1. ætu ꝫ druckú med hm̃. Uppa hverra Lærdom hañs Kyrkia bygd er/ Þeir ed hañs Vitnisburd hafa med sijnu eigeñ Blode underskrifad/ og lated Lijfed ꝫ Þeñañ Sañleika. Þeir liwka aller einū Muñe upp um̃ þetta hañs Vitne. Nafed hier heyrt/ er JEsus elskade/ sem var Johañes/ er Gudspiall ed ritad hefur. Eñ hñ talar eñ þa framar/ 1. Joh. 5. Seigiande. Vier vitū ad Guds Sonur er komeñ/ og ad hañ hefur giefed oss Hiarta til ad þeckia hiñ Sañarlega/ og ad vier sieum i hinū Sañarlega/ þad er i Guds Syne/ hañ er sañur Gud og þ eylijfa Lijf/ Rom. 1. Giefur St. Pall Gude allra Hluta Skapara þañ Titel/ ad hañ sie blessadur um̃ allar Allder. Eñ i sama Pistle Cap. 9. seiger hñ um̃ JEsum Christ/ af hveriū (hñ meinar Fedrunū) ad Christur er epter Holldenu/ hver ad er Gud yfer øllū Hlutū blessadur ad Eilijfu. Judas Postule Drottens/ hñ endar siñ Pistel mz þessū Ordū/ Gude alleina vijsū Frelsara vorū/ sie Dyrd og Magt/ Kraptur og Vellde/ bæde nu og um̃ allar Allder. Þeim somu Ordū sem Guds eingieteñ Sonur hefur skipad oss syndugū Møñum ad kvedia Gud vorn Fødur i Drotteñlegre Bæn/ Matth. 6. mz þm̃ somu ævarpar hñ hier vorn Frelsara / hvad hñ munde ecke giert hafa/ nema hñ villde hafa hm̃ Gudlegañ Heidur veittañ. DRotteñ Gud þiñ skalltu tilbidia og hm̃ einū þiona/ seiger Moyses Deut. 6. og 10. Og mz þessū somu Ordū rak JEsus Diofuleñ burt fra sier/ er hñ freistade hñs/ og sagdest munde giefa hm̃ øll Rijke Veralldar/ ef hñ fielle fram̃ og tilbæde sig/ Matth. 4. hvar af audsært er/ ad einsømlū Gude/ eñ aungū ødrū tilheyrer soddañ Lotning. Eñ hvad seiger St. Pall um̃ JEsum/ hñ seiger ad i hñs Nafne skule øll Knie sig beygia/ bæde a Himnum og Jørduñe/ og under Jørduñe/ Phil. 2. Og so Meñ vite ad hier er eingeñ undañtekeñ/ þa seiger Postuleñ Heb. 1. i Davids Orda Stad/ ad aller Einglar Guds skule hñ tilbidia: Eñ ef þ skulu Einglarner giøra/ hverier ed sia ydugleg Guds Føders Auglit a Himnū/ Matth. 18. þvi munu þa ecke skylldar til þss þinar Dædre Skiepnr. Þegar Johañes villde hafa tilbeded Eingeleñ/ þñ er talade vid hñ/ Apoc. 19. þa varnade hñ hm̃ þess og sagde/ Sia til/ ad ei giører þu þta/ tilbid þu Gud.

Eñ er hn̄ fiell til Fota Guds Syne/ pa aptrade hn̄ hm̄ ecke/ helldur lagde sijna hægre Hond yfer hn̄/ seigiande. Ottast ecke/ Eg em hiñ Fyrste og Sijdarste/ Apoc. I. og hvad opt var Drotteñ vor tilbedeñ/ jafnvel i siñe Anaud hier a Jordunñe. Hiñ Cananiska/ Matth. 15. Maria Syster Lazari/ Joh. II. Hundrads Hofdingeñ/ Matth. 8. og adrer miklu fleire tilbædu hn̄/ og hn̄ audsynde þar mz/ ad hm̄ Guddomlegur Heidur tilheyrde/ ad hn̄ vard vid öllū þessū jafnskiott og þr heiddu/ Ræningeñ sem mz hm̄ krossfestur var/ tilbad hn̄ daudvona/ sialfañ komeñ ad Dauda/ Luc. 23. þa sijnde JEsus fyrer Alvöru ad hn̄ Gud var/ þvi hversu mætte hn̄ einū storbrota Mañe Himnarijked giefa / nema hn̄ sialfur ætte þess Vald a Himnū. St. Stephanus Frumburdur hn̄s Pistlarvotta hn̄ tilbad hn̄ midt i Andarslitrunū/ ꝛ var hn̄ þa fullur af H. Anda/ sm̄ Lucas vottar/ Act. 7. Heyrt hafde hn̄ mz hvilijku Kalle ad JEsus lietst a Krossenū/ er hn̄ sagde. Fader i þijnar Hendur fel eg miñ Anda/ Luc. 23. Eñ hn̄ giörde þess eingañ Mun og hins er hn̄ sagde/ HErra JEsu medtaktu miñ Anda. Hvar fyrer? þvi hn̄ visse ad Fader og Sonur voru eitt/ og Sonureñ Fodurnū ad allre Eign / Dijrd og Mætte samjafnt epter Guddomenū. Heidingiar þeir ed af Gude eckert vissu/ og voru an hn̄s i Heimenū/ Eph. 2. þeir sköpudu sier adskilianlegar Meiningar um̄ God sijn / er þa höfdu þo ecke skapad/ og meintu ad eirn være ödrū undergiefeñ/ eñ þvilijkt er eckert um̄ JEsū ad þeinkia. So eilijfur/ so almættugur / so alvitur sem Fadereñ er / so er og Sonureñ / so sem hiñ Heilage Athanasius Lærefader hefur oss þ kiennt i siñe Trwarjatningu. Jehova vor Gud/ Jehova hn̄ er eirn seiger Moises / Deut. 4. Eñ ef ecke er nema eirn Gud i Veruñe/ og þad er ádur vottad ad JEsus sie Gud / hvernig ma hn̄ þa hm̄ miñe vera? Og þvi seiger Postuleñ til Heb. I. Ad hn̄ sie wtþryckeleg Mind hn̄s Personu. Eg er Jehova: Þad er mitt Nafn / ꝛ mijna Dijrd vil eg eingum giefa seiger Drotteñ/ Esa. 42. Være nu ecke Guds Sonur Fodurnū ad öllu jafn/ og være þetta Nafn ecke Guddomlegrar Veru / i hverri ad eru þriar adgreindar Personur/ þvi munde Gud þa sialfur Giæskuñar Bruñur/ hafa opeñberad sijna Dijrd med þessu Nafne/ þeim sm̄ öll Sælareñar Velferd a þvi rijdur ad

vita

vitá á hvørn þeir eiga ad trwa/ og hallda eingañ hm̄ jafnañ ? En hañ hefur skipád oss ad trwa a Soneñ. Hvi munde hñ seigia vid Moisen/ Exod.3. Eg mun verá sa eg verá mun/og þ skalltu seigia Sonū Israelis/ Sá ed verá mun/sende mig til ydar? Þvi munde hñ seigia þ Munñ Esaiæ. Eg er Jehóva/ og fyrer utañ mig/ er eingeñ Gud/ Cap. 45. Munde nockud Guds Eingieteñ Sonur/ sa ed er i Fødursins Skaute vanheidra siñ Fødur/ þat med ad giøra sialfañ sig hönū jafnañ / nema hañ visse þ være so? Þvi seiger hañ þa/ Apoc. 1. Eg em Alpha og Omega/Vpphaf og Ender/sa sm̄ er/og sa sem var/og sa sm̄ koma mun hiñ Almattuge? Þvi munde hñ seigia vid Philippum/ er hañ beidrest epter ad meiga siá Fødureñ? Philippe/ sá sem sier mig/ hñ sier Fødureñ/ trwer þu ecke ad eg em i Fødurnum/ ꝫ Fadereñ i mier? Joh.14. Þvi munde sialfur Fadereñ kalla hñ sijnu Nafne? Edur mun hñ sijna Offed ødrū gefa? þvi seiger hñ þa Jer. 23. Eg vil uppvekia David eitt riettlatt Sade/ sa ed mun Rijkia sm̄ Konungur/ og þad skal hönū velluckast/ og hñ skal fremia Løg og Riettinde a Jørdu/ a hñs Døgū mun Juda hólpeñ verda/ꝫ Israel ugglaus bwa: Þad mun vera Nafn hñs/ er hañ mun nefna hñ med Jehóva vort Riettlæte ? Þvi mun hañ aptur itreka þetta i 33. Cap. seigiande. Á þeim Døgū mun Juda hoolpeñ verda og Israel tryggelega bwá/ og sa ed kallar/ hañ mun vera Jehóva vort Riettlæte? Mun ei þetta verá hñ/ sem oss er af Gude giørdr til Riettlætis/til Helgunar ꝫ til eilijfrar Sæluhialpar? 1. Cor. 1. Hvar fyrer mun Gud alls Hertar/ eñ framar seigia um̄ siñ Son/ Hos. 1. En eg skal Myskuna Hwsenu Juda/ og frelsa þa fyrer Jehóva þeirra Gud/ og ei vil eg frelsa þa med Boga edur Sverde edur Strijde/ Hestū edur Riddara Lide. Meñ hreifa a þvi/ ad þetta er i JEsu af Nazareth fullkomnad/og framkomed. Hañ var aleñ i Fatækt/Luc.2. Hoñ uppoelst i Armód/Hañ hafde ei þar hñ mætte Høfde sijnu ad halla/Matth.8. Hañs Rijke var ecke af þessū Heime. Ecke strijddu hñs Þienarar fyrer hñ/Joh.18. Hañ skipade Petre ad slijdra Sverded/Matth.26. J sijnu mesta Yfirlæte reid hñ eirnre Ösnu iñ til Jerusalem/Matth.21. Hvadañ hñ var eins og Þioofa Madur til Galgañs wtleiddur/ og hañs bestu

Viner

Viner og Villdarmeñ eru deidder hñs vegna allañ Dageñ. Eñ þo er i øllu þessu Volæde Ryke Guds Sonar i hñs Barna Hiørtū stærra orded eñ nockurt Konungs Ryke hefur uṁ Aße vered: So eg ma ꝥ satt sæta/ er Severus Sulpitius seiger/ Lib. 2. Histor. Sacræ/ uṁ Dráp Guds Barna under Diocletiano Keisara. Vier høßum alldrei frægare Sigur uñed/ eñ þa vier ecke urdū med 10. Ara Ofsookñū sigrader. Munde nu øllu þessu vera spad uṁ JEsum/ edur hñ neßndur þvi Naßne/ sṁ Gude einnm er eigeñlegt/ og eingum ødrū ma an Syndar tilleggiast/ nema hñ være eitnrar Veru med Gude Fødur/ og heñū samjaßn ad øllu? Zacharias ecke aß sialßum sier/ ecke aß eigeñ Hugbode sijnu/ helldur fullur aß Heiløgū Anda seiger uṁ Johañem/ Luc. 1. Og þu Sveirn munt neßnast Spamadur hins hæsta/ eñ þad er kuñugt ad Johañes var Fyrerreñare JEsu/ og Eingill undañ hñs Auglite sendur/ Mal. 3. Eñ eß hñ er hiñ alltra hæste/ Hverneñ ma þa nockur hønum hærre vera? Eß hñ seiger sialfur/ eg em hiñ Fyrste og Sijdarste/ Apoc. 1. hvør kañ hiñ þa fyrre ad vera? Og hvad hallded heßur vered uṁ Messiam a Hiervist ar Døgū Drottens/ ꝥ kieñer Johañes 5. seigiande: Þess meir sooktu þeir epter ad deyda hñ/ ad hñ ecke einasta braut Hvylldardageñ/ helldur sagde Gud ad vera siñ eigeñ Fødur/ giørande sig jaßnañ Gude/ hvad hñ mz ꝥssū Ordū giørde. Miñ Fader erßvidar allt hingad til/ ⁊ eg erßvida. Sem villde hñ sagt hafa/ Miñ Fader er ei bundeñ vid Sabbatsdageñ/ ad hñ ei stiorne øllū Hlutū bæde a Himne og Jørdu/ epter Villo siñe/ so lækna og eg þa Siwku/ epter þvi Vallde sṁ eg hefe/ og ma þvi ecke a moote seigia/ ad ꝥsser rangláatu Meñ føludu Riett i ꝥssu. Paulus er skoreñordur uṁ ꝥta Eßne/ þegar hñ eggiar Christna Meñ a Hoog værd og Lijtelæte/ seigiande/ Vered eins lynder ⁊ JEsus Christus var/ hvør þott hñ Guds Mind være/ hiellt hñ ꝥ ecke fyrer Herfang Gude jaßn ad vera. Og heße eg so mz nockrū Røkū vitnad fyrer ydur/ ad JEsus er Gud eilijfur almattugur/ alls Heidurs verdugur/ ⁊ Fødurnū ad øllu jaßn epter Guddomenū/ ecke ꝥsi vegna/ Brædur mijner/ ad eg þurße nockrū i ꝥssū Saßnade ad telia Trw hier uṁ/ þvi ꝥ sæta aller med Hiarta og Muñe/ helldur ad eg i stuttu Maale audsyne wt aß ꝥssu Ny-

Evang

Evangelio / hvilkur han sie er vort auma Hollð og Blood hefur uppa sig teked/hvar um Johañes þramar talar m̃z þßu Orðu. OG ORded VArd HOlld Og BYgde Med Oß. Hver Ord ecke eiga þan veg ad skiliast / so sm̃ ad Guddoomureñ sie i Mañdoom umbreittur / hia Fødur Liooßaña er eingeñ Vmbreiting edur Mind til Vmbreitingar/ seiger Jacob Postule Cap. 1. Eñ þar hn̄ nefner Fødur Liooßaña/ þa meinar hn̄ Gud: eñ þ er adur vottad/ad JEsus sie sañur Gud/þar þyrer er þvi langt þiærre/ad hn̄ kuñe hiñe minstu Vmbreitingu underorpeñ ad vera/ og þott ei være añad til Vitnis hier um̃ / þa eru Johañis eigeñ Ord er hier standa skømu sidar i Evangelio / VJer Saũ HAñs DJJrd/ DJJrd So Sm̃ EJNgieteñs SOnar Aþ FÖDurnum. eñ nær sau þeir hana ? ad soñu i Kieñinguñe/ i Kraptaverkunũ/ i Ekyrneñe/ eñ ecke sijdst þa hn̄ þorklaradest a Fiallenu/Matth. 17. og var þ hiñ same er þr høþdu eted og drucked m̃z/ 1. Joh. 1. So er þa ecke Guddoomur eñ umbreittur i Mañdoom/ helldur heþur Guds Sonur Mañdoomlega Natturu uppa sig teked / so sm̃ Paulus til Hebreos Cap. 2. ad Orde kiemst/ad hn̄ haþe ecke Einglaña/ helldur Abrahams Sæde a sig teked/ teiknande þar m̃z /ad hn̄ haþe Mañdoomeñ teked i Samþelag og Eining u siñar Guddomlegrar Persoun/ ? i þßu Ordu/ ORded VArd HOlld/ er venjulegur Ordshattr Ritningareñar/ so seiger Gen. 2. Adam vard ad liþande Sælu/ þegar Gud blies liþande Anda i Mañsins Noser/ ecke þ ad Lykameñ umbreittest i Sæl/ helldur teiknast m̃z þßu Ordatilteke/ hin allra nakvæmasta Eining a millũ Sælar ? Lykama/ hvor mieg so er þessare lyk/ þvi so sm̃ Sæl ? Lykame verda ad eirnre Persoun/so urdu og tvær Nattururnar i Christo/eirn Gud ? Madur/þegar hn̄ Holld og Blood uppa sig tok/ þ vitnar allvijda H. Ritning/ bæde i Spadom unu i gamla Testamentenu/ sm̃ ? i Nedkieñingu þra er sau ? skodudu hn̄/? hverra Hendur a hm̃ þreiþudu/1. Joh. 1. ? sau þo hns Dyrd/ So Sem EJNgieteñs SOnar Aþ FÖDurnu. Hiñ fyrste Vottur i Gamla Testamentenu er sialfur Gud/ er hañ sagde ad Kviñuñar Sæde skyllde i sundur meria Heggorm sins Heþud/Gen. 3. Hvilikt ad sie þ ta Kviñuñar Sæde/ þ vitnar Esaias Cap. 9. m̃z þßu Ordu/ Eitt Barn

er oss fædt/ & eirn Sonur er oss giefeñ/ hvørs Høfdingia Doomur er a hñs Herdū/ og hñs Nafn er Undarlegur/ Raad/ Hetia/ Kraptur/ eylijf-ur Fader og Fridar Høfdinge. Sæled hier/ Brædur mijner. Hañ sem fæddur er/ hñ sem Spaamadureñ Barn kallar/ hñ nefner hñ under eins Fødur Eylijfdareñar/ af hvøriu lioost er/ ad hñ er bæde Gud og Mad-ur: Og ad þetta sie meint uñ JEsū af Nazaret & ecke añad Barn/ vott-ar Esaias Cap. 7. Sia þu ad ein Jomfrū mun Olictt verda/ og mun Son fæda/ og hñ mun hun kalla Immanuel/ þ er Gud med oss. Þetta seiger Lucas Cap. 1. framkomed ad vera. Mørg øñur Vitne mætte hier til leida ef þ Tijmeñ leyfde/ Eñ i hinu Nija Testamentenu eru ecke fær-re. Hiñ sterkaste Vottur er Thomas Postule/ hvør ecke villde trwa fyrr eñ hñ tok a/ eñ þegar hñ liet sijnar Fingur i Naglaføreñ/ & sijna Hønd i hñs Sijdu/ þa æpte hñ upp af Fagnade & sagde/ Drotteñ miñ/ & Gud miñ/ Joh. 20. St. Paall sm̄ var i þridia Himen uppnumeñ/ & heyrde þar Dumrædeleg Ord/ 2. Cor. 12. hñ kallar hñ hiñ mikla Gud/ & Frelsa-ra vorn JEsum Christum/ Tit. 2. & hiñ same seiger/ ad hñ sie giørdur af Sæde Davids epter Holldenu/ Rom. 1. Mañsins Sonur sm̄ talade vid Nicodemū selgest vera a Himne/ Joh. 3. og aptur seiger hñ vid Gyd-inga/ Joh. 8. Þier leitest vid ad deyda mig/ eirn Mañ sm̄ seiger ydur Sañleikañ/ og sialfur seiger hñ/ þegar hñ hafde sialfur aptur teked Sa-lu sijna/ Ande hefur ei Holld nie Bein/ so sm̄ þier siaed mig hafa/ Luc. 24/39. Vier vitū ad ecke fædest af Mañe nema Madur/ eñ Lucas seig-er ad Maria hafe fædt siñ Eingieteñ Son/ hvar þ ad Postuleñ til Heb-reos skrifar/ ad hñ sie hluttakande Hollds og Bloods eins og Smaabørn-eñ/ Heb. 2. Paall seiger eñ aptur Col. 2. ad i hm̄ bwe øll Fylling Gud-domsins lijkamlega/ þ er reindar fullkomlega og sañarlega. J Foornum Gamla Testamentesins bioo Gud so sm̄ i Skugga epterkomande Giæda/ Heb. 10. J Christo hefur vier sialfañ Lijkamañ/ Col. 2. og hñ bijr i hm̄ eins og Saal Mañsins bijr i hñs Lijkama. Kraptur Guds bioo i hañs Spaamøñū og ødrū Heiløgū/ eñ ecke vard hñ ein Persona mz þm̄/ hvad lioost er þar af/ ad Guds Ande veik fra þm̄ a stundū/ eñ Guddoomureñ Christi hefur alldrei Mañdoomeñ vidskila orded/ fra þvi fyrsta Augna

blike

blike Gietnadareñs/ og mun helldur alldrei verda um̃ alla Eilijfd. Þvi Eingelleñ er hñ bodade Moodur hñs Gietnadeñ/ Luc. 1. ſeiger ad hñ mune Drottna yfer Hwſe Jacobs ad Eilijfu/ ꝥ er ad hñ ſkule alldrei hñs Kon̄ungs Eigu afleggia/ hvør hm̃ þo ecke er ødru viſſe mz deilld/ eñ fyrer Jebvod Guddoomſins. Jaa þott hiñ grim̃e Daude ſundurſlite Saal og Lijkama i Pijnuñe/ þa mætte hñ þo ecke leyſa ꝥ Band Einingareñar/ ſem var mille Guddooms og Mañdooms/ þvi hvørſu mætte hñ af ſialfu ſier/ og af eigeñ Kroptū uppriſa ellaꝛ Eige veit eg hvort nockurt Vitne er ſterkara edur liooſara um̃ Guddoom og Mañdoom Chriſti i eirnre Perſonu/ helldur eñ St. Pꝛals 1. Tim. 3. er hñ ſeiger. Þad er mikell Leindardoomur Gudhrædſluñar (ꝥ er Chriſteñdoomſins) ad Gud er openberadur i Holldenu/ riettlættur i Andanū/ er ſiedur af Einglunū/ er predikadur Heidingiunū/ er trwad i Heimenū/ er uppnumeñ i Dyrdeñe. Hvad er ꝥta Brædur mijner/ ad Gud ſie riettlættur i Andanū? Kañ nockur ad riettlæta hñ Riettlaata i Iſrael? Eñ þeſſ er ad gæta/ ad ꝥta Ord/ ꝥ er ad vidurkieña Sañañ og Riettlaatañ ad vera. So ſkrifar Lucas Cap. 7. ad allt Folked og Tollheimtumeñerner hafe riettlætt Gud/ ꝥ er pryſad hñ og mz kieñt ſañañ Gud ad vera/ i Andanū ſeiger Poſtuliñ/ ꝥ er epter Guddoomenū/ So ſeiger Petur/ 1. Piſt. Cap. 3. um̃ Chriſt/ ad hñ ſie deyddur epter Hollдenu/ eñ lijfgadur/ ꝥ er/ lifande epter Andanū/ ꝥ er Guddoomenū/ og mz ſama Hætte ſeiger Paulus/ Rom. 1. ad hñ ſie auglijſtur Guds Sonur i Mætte epter Anda Heilagleikañs / So er þa Meiningeñ/ ad i Chriſti Hollde hafe Guddomureñ ſo auglijſt ſig/ ad Meñ hafe jaatad og þeckt/ ad Gud hafe i hm̃ bwed/ Er ſiedur af Einglunū / Hvort helldur ꝥ eru Poſtular Drotteñs/ ſm̃ opt verda Einglar kallader Mal. 2. Apoc. 1. edur og Guds Einglar/ ſm̃ gyrnaſt ad ſkignaſt iñ i þeñañ Leindardoom/ 1. Pet. 1. Þa eru hvørtveggiu þeſſer fullnoger til Sañinda. Er predikadur Heidingiū/ Er trwadꝛ i Heimenū/ Þeſſe Ord ſijna oſſ/ hvad hiner fyrſtu Chriſtner Meñ hafa hier um̃ hallded/ og hvørneñ Drotteñs eigeñ Poſtular hafa Chriſtū predikad. Vppnumeñ i Dyrdeñe/ hñ ſm̃ ꝥr viſſu ad doo a Kroſſenū/ af Daudū uppriſeñ/ hñ ſm̃ aat og drack mz þm̃/ a hvøriū ꝥra Hendur þreifudu/ 1. Joh. 1. hñ ſaa ꝥr

til Himens farandа/med Guddomlegre Dyrd/ᵹ Skyed took hñ i burtu fra þeirra Augum / Act. I.

O hvilijk Dipt Audæfaña og Guds Vitsku. Hier ma allur Eingla og Maña Skilningur i hiña mestu Vndran falla. Þetta er sa Leindardomureñ / sem hulen er fyrer Vitringũ/ eñ nu er opeñberadur Smælingiũ/ Matth. II. Hvør vill utſeigia hñs Gietnad? Esa. 53. Hañ er fæddur af Fødurnũ fyrer allar Allder/ hvør vill ꝥ utseigia? Hañ er gieteñ af Heiløgũ Anda i Tijmanũ. Hvør vill ꝥ utseigia? Hañ er fæddur af Meyu eirnre/ Hvør vill þad utseigia? Oss fallast Hendur af Forundran/þegar vier heyrũ ad Moisis Stafur vard ad Høggorme/Exod. 7. Þegar Aarons Vondur bloomgast/Num. 17. Þegar Sooleñ stendur kyrr/ Jos. 10. Þegar hun geingur um̃ nockur Strik til baka aftur/ 2. Reg. 20. Þa Biørgeñ klofna i sundur/ Matth. 27. Þa Vatned skiptest i tvo Hlute/ og stendur eins og Muurveggur/ Jos. 3. Þegar Elldureñ breñer ecke og giører øngvañ Skada þvi sem i hañ er kastad/ Dan. 3. Og er ꝥ þo Ender allrar Vorrar Vndrunar/ ad vier seigium ꝥ sie ecke undarlegt/þott hñ sm̃ Natturuna skapad hefur/giere umbreitt Natturuñar Hattũ. Eñ hvad skulũ vier um̃ ꝥ seigia/ ad Gud Natturuñar Madur verdur? Og hñ sm̃ var fyrer allar Allder/ hlijder Tijmañs Løgmæle? Ad Skapareñ fædest af Skiepnuñe? Og hñ sm̃ Himen ᵹ Jørd taka ecke/verdur i Moodurlijfe iñeluktur? Þesse Gietnadur/þesse Fæding eru so furdañleg / ad þegar Kraftur hins hæsta yfirskygger Riett-truada Sælu/ þa gietur hñ slijka Hlute vid heñe/ ad Muñureñ fær þeim ecke utklaked/ og lætur sier nægia þar med / ad allt Tilefne þessa stoorundrunarlega Furduverks er iñefaled i hañs Almætte/ hañs Giæsku/hñs Vitsku og Omælañlegre Myskunseme/ er þad giørt hefur. Honũ sie Lof/Dyrd ᵹ Heidr/um̃ Allder Allda/Am̃.

Añañ Dag Joola.

Gudspialled / Matth. 23. Cap.

A þañ Tijma sagde JEsus til Gydinga Folksins og Høfdingia Kieñemañaña. Sioed / Eg sende til ydar Spameñ/ Spekinga og Skriftlærda / og nockra af þm̃ munud

þier aflijfa og krossfesta / og suma munud þier hwdstrykia i Samkundu Hwsum ydar / og af aūare Borg i adra munud þier þa ofsækia/ so ad yfer ydur kome allt riettlatt Blood sm̄ a Jördena wthellt er/ i fra Bloode Abels riettlæta / allt til Bloods Sachariæ Sonar Barachia / hvörn þier drapud a millum Musteris og Altaris. Saūlega seige eg ydur/ ad allt þetta mun koma yfer þessa Kynslood. Jerusalem/ Jerusalem / þu sem aflijfar Spamenn̄ena / og grijter þa er til þijn eru sender / hvörsu opt hefe eg viliad samaūsafna Sonum þijnū/ lijka sem Hænan̄ samaūsafnar Vngū sijnū under Vænge sier/ og þier hafed ecke viliad? Siaed / ydar Hws skal ydur i Eyde lated verda. Þviad eg seige ydur/ ad þier munud eige sia mig upp fra þssu/ þangad til þier seiged/ Blessadur sie sa sm̄ kiemr i Nafne Drottens.

Exordium.

HEgar Men̄ athuga a eina Sijdu Guds Owtseigiaūlegan̄ Heilagleik/ hans Riettlæte og hans Almætte ; Og so aūars vegar / ad Heimuren̄ er nidursockenn i hid vonda/ 1. Joh. 5. Hvar ed sialfz Giæskan̄ lijted aūad sier/ helldur en̄ þad sm̄ hen̄e er gagnstædlegast/ sem er Illskan̄ og Ogudlegar Athafner syndugra Maūa/ þa meigū vier med Blygdun vors Andlitis medkieūa þ satt ad vera / sem Moises seiger/ Num. 14. Drottenn̄ er Þolen̄moodur og miøg Myskunsamur/ fyrergiefande Synder og Misgiørder. Nu þott ad oll Verollden̄ ætte i einu Hlioode ad prijsa þessa Guds Giæsku/ þa mætte þo sijnast ad han̄ hefde hvad mest auglijst hana sijnu Folke a Gamla Testamentesins Døgum/ þvi um̄ þa ma̅ sia þ satt ad vera/sem David seiger/ ad Gud hafe ecke so giørt øllu Folke/ Ps. 147. En̄ hvøriu launade su þverbrotna Kynslood sijnū Gude? Han̄ klagar sialfr yfer þeim fyrer Moise/ Num. 14 Ad þeir hafe sijnsin̄um møglad a moote sier i Eydemørkun̄e. Han̄ sette Miūing sijns Nafns a medal þeirra/ Exod. 20. Þar var hn̄s Elldstoo og hn̄s Bwstadur/ Esa. 31. En̄ þeir tooku vid Tialldbwd Molochs/ og vid Stiørnu Guds þeirra Remphan / Act. 7. Þeir umvelltu hans Skickan/ og yfergafu Guds Bodord fyrer Maūa Setninga/ Matth.

15. eñ aflijfudu hñs Spameñ/ sem til þeirra voru sender. Allra sijdarst sende hñ þeim Soneñ/ og sagde so sem JEsus kieñer i Epterlijkingu-ñe/ Matth. 21. Þeir munu feila sier fyrer Syne mijnū/ eñ þ villde ecke so til ganga/ Þeir søgdu/ Þesse er Erfingeñ/ latū oss rada hañ af Døgū/ Ja/ vier vilium ecke lata þeñañ drottna yfer oss. So hafa þr og sialfañ Guds Eingieteñ Son a Krosseñ uppheingt/ hñs Þienara & Postula af Lijfe teked/ Forsmad þeirra Kieñingar/ og eckert ogiørt lated þad Gude kuñe til Stygdar ad verda/ hvar uñ JEsus þeim brixlar hier i Evangelio/ og under eins fyrerseiger/ hvad stoorkostleg Hefnd ad fylgia mune a epter so lang varañlega Forsman Guds og hañs Heiløgu Orda/ þegar þeir høfdu uppaused Bruñ Myskunareñar og uppfyllt Mælingu Syndaña: Þvi Drotteñ er eirn Hegnare/ eirn vandlætande Gud/ Ja/ eirn Hegnare er Drotteñ a sijnū Mootstødu Møñum/ og sa ed ei mun gleima þvi a sijnū Ovinū seiger Nahum Spamadur. So er nu øll su Olucka komeñ yfer þessa vesølu Þiood/ sem Gud og hñs Spa-Meñ hafa fyrersagt/ af þvi ad þeir ecke þecktu siñ Vitiunar Tijma/ Luc. 19. Og þeirra Hws er þeim i Eide lated/ so sem Drotteñ spaer hier i Gudspiallenu/ eñ þeir wtrekner uñ alla Verølld/ hafa hvørge blijfañlegañ Samastad/ nema þad er þeir þiggia verda af þeim er þeir sijst villdu. Nu høfum vier sied þeirra Ofarer/ Brædur mijner/ eñ giætum ad þvi/ ad hvad sem skrifad er/ þad er skrifad oss til Lærdoms/ Rom. 15. ei sijdur þetta Heilaga Gudspiall/ eñ hvørt añad/ so ad vier wt af Gydingaña hrædelegu Dæme latū oss uñhugad vera ad leita Drotteñs medañ hañ er nalægur/ Esa. 55. ad ei fellū vier i nockurt syndsamlegt Andvaraleise/ þvi ef Gud þirmde ecke hinum Natturlegu Kvistunū/ þa er uggvænt ad hñ oss ei þirme/ Rom. 11. Eg hefe i Guds Nafne asett i þetta siñ/ ad tala uñ þa Hlute wt af Gudspiallenu/ sem oss kuña ad hvetia til ad rækia Guds Heilaga Ord/ & laga vorn Lifnad þar epter/ so ad ei kome yfer oss þær straungu Hootaner/ sem rækst hafa allt ofmiøg a hñs Folke Gydingunū. O Drotteñ hialpa hier til i Nafne JEsu Christi þijns Eingietens Sonar/ og gief þijnū Børnum Nad H. Anda þar til Amen/ i JEsu Nafne/ Amen.

Utlegg-

Utleggingeñ.

ÞAd er vidteked hia øllū Gudhræddū Mønum/ ad Meñ hallda þ fyrer stoora Synd ad fara illa med Guds Gaafur/ sem hñ hefur glefed oss til Notkunar og Lyfs Upphelldis/ og sa er ei þeirra verdugur/ sem ecke hyrder þær og medtekur med stærsta Þackłæte og Lofgiørd vid Skaparañ. Eñ Ord Drottens/ er eingeñ almeñeleg Guds Giøf: Þad kostade hiñ Eylyfa Vysdom ecke nema fra Ord ad skapa Himen & Jørd af eingu Efne/ Gen. 1. Af hveriū hñ allt til þessarar nalægrar Stundar giefur allre Skepnu sitt Foodur. Eñ i Syndafallenu giørdest Vanmætturen so Mattugur/ ad hiñ goode Gud vard ad taka til Almættesins/ so þad Endurskapad yrde sm̄ Syndeñ & Diøfulleñ høfdu Vanskapad/ og þad kostade hñ so miked/ ad opeñbera oss siñ Vilia og Veg Sæluhialpareñar/ ad þ eilyfa Ord Fødursins/ Joh. 1. hiñ Eingietna Sonur Guds/ sem er i hñs Skaute/ hlaut Þioons Mind a sig ad taka og giørast oss ad øllu lyfur/ Phil. 2. ad Syndeñe frateküñe/ sa/ ad þola hier i Timdū vors Holldz allskonar Volæde og Vesølld. Hvad vyrdest ydur þa Børn Drottens? Hvilyk Skom̄ er þ einū Synda Þræl/ ad troda under Fætur sier hina dyrmætu Perlu/ Matth. 13. sem Drottens Dyrdareñar hefur kostad so miked uppa/ ecke sialfum sier til nockurra Nota/ helldur hønum til Lækningar/ til Myskunar og Syndalausnar/ sem var hñs Ovinur og Barn Reideñar/ Rom. 5. Eg vil ecke fra mier til Orda/ um̄ Postula Drottens JEsu/ hvørier ed uppfyllt hafa Leifar Christi Harmkvæla a synu Hollde fyrer hñs Lykama/ sem er Søfnuduren/ so sem Paall um̄ sig ritar/ Col. 1. Ecke i þeirre Meiningu ad hid allra miñsta vante a Christi Pyssler til ad frida fyrer syndugt Mañkyn hia Gude/ so ad þeir edur nockur añar þyrfte ad bæta hñs Forþienustu upp/ helldur hins vegna/ ad Guds Sonur hefur ecke einasta lided oss til Forlykunar/ helldur og til Epterdæmis/ so sem Postuleñ til Hebræos 12. vottar. Þa hafa þesser Guds Meñ ad Dæme syns Herra lided allskonar Hørmungar/ og ad sydurstu Daudañ til ad byrta Guds Søfnude (hvørn Paulus hier nefner Christi Lykama) hñs Evangelium/ og ad syna þeim bæde med Orde og Epterdæme hing rietta Leid til Himnaryk-

is. Nu fyrst hin Eilijfa Myskunseme / hefur audsijnde oss so stoora Giæsku / oss sem buum a Torfu þessare/ so ad seigia utlæger fra allre Verolldu/ ad vier og meigum reiknast a medal hns Safnada/ þa veru ecke so Opacklaater edur Rænulauser/ ad vier forsmaaū þeñañ Odra Dom sem Guds Astvíner hafa vared bæde Fie og Fiere til ad utbreida uñ Verolldena/ so ad þesse JEsu Christi Sendeboer/ hefur og naad til vor/ hvøria þeir ecke þecktu edur vissu / hvort vier mundum nockurn Tijma Mañeskiur verda / edur ei/ helldur giørdu þr þ alleina ut af Hlijdne z Elsku vid siñ Herra/ og heitū Kiærleika vid alla þa sm a hns Nafn truua mundu/ þvi søkū þess ad þeir hofdu Vitnisburd H. Anda i Hiarta sijnu uñ þ ad þeir vaaru Guds Born og elskudu hñ / og þecktu ad Mootlæte þessara Tijma var ei verdt þrrar Dyrdar/ sm Gud hefur sijnū tilbued i eilijfu Lijfe/ Rom. 8. þa villdu þeir kosta Lijfe og Velferd til þess ad sm flester kyñu heñar niootande ad verda. Epterdæme hiñs H. Stephani / hvørs signadre Miñing ad þesse blessade Dagur helgadur er / þ heyrdum vier af Pistlenū sm nijlega var sungeñ fyrer Alltarenu. O Herra Gud/ hvilijk var hns Rolseme/ hns Vandlæte/ hns þoleñmæde/ þar ed hñ ad Dæme sijns Frelsara/ beidde fyrer þm sm hñ villde hafaa Guds Veg snu ed/ þegar hñ stood fyrer Daudañs Dyrū/ vard hm þ fyrst ad Veige/ ad bidia Ovinū sijnū Myskunar/ Luc. 23. og sijdañ ad fela siñ Anda sijnū Frelsara i Hendur/ so kiæra hafde þesse Guds Astvinur / bæde sijna og þra Velferd. Þad er og kuñugt af St. Pals Pistle til Romveria Cap. 9. ad hñ seiger og æskte sialfur ad vera utrekeñ fra JEsu Christo fyrer Brædur mijna epter Holldenu/ og ad Postuleñ hafe ecke talad þta fyrer Sidasaker / helldur af fullre Alvøru / og ef eg maa seigia / af nockurs konar Elskuñar Ofbode/ lijku þvi s Christo þriste til þess ad laata heingia sig fyrer Syndarañ / þ votta þau Ord er hañ skrifar strax adur a þeña Hatt / Eg seige Sañleika i Christo eg lijg ecke / ad Samvitand̄s mier Samvitsku miñe fyrer H. Anda/ af hvøriū audsæet er/ hvad lijtels hñ meted hefr sijna Velferd hia añarra/ uppa þ hñ feinge Vitnisburdeñ JEsu Christi utbreidt/ þm til Syndalausnar z Saaluhialpar er hñ bun du / ofsoktu z. hrøktu fra eirne Borg i adra/ fra einū ranglaatū Doomara

til

til añars/ og mætte hier uppa morg oñur Dæme þinna/ ef þ Tyden leyþde. Eñ þu sem ætlar þier m3 þessū Guds Einglū somu Vist ad haþa i eilyþre Himnarykis Dyrd/ giæt ad sialþū þier/ ad þu ecke ad sirtu haþer þñ dyrmæta Hlut/ er þeir haþa so mikels meted/ og þegar þu heyrer Johañem hálshøggveñ/ Matth. 14. Jacob med sama Hætte lyþlateñ/ Act. 12. Petur krossþestañ/ og allar Guds Hetiur m3 smanarlegū Dauda aþ Døgū teknar/ þyrer þetta Sañleiksins Ord/ og þina mestu Goodgiørd/ sem onguañ Maka heþur/ þa ber samañ hvad þrcleitt ed sie þessu/ Tomlæte og Hiarræna sumra Maña/ þr ed lyþa a vorū Døgū/ og allar Stunder þykia iñdælle eñ þær/ er þr eiga Guds Erende og Verk sinar Sáluhialpar ad giøra. So langt er þra þvi ad þr haþe sig eptir reckud Gott ad nema/ aþ þm sm til þess eru setter/ edur láte sier umhugad vera/ ad Børn þra edur Hiw lære þ er þm kañ til Sidbota og Sálarnotka ad gagna. Jaþnvel þott þvi sie nærre a hveriū helgū Deige yþerlyst/ ad man Guds heilogu Orda Þeckingar / kañ Madureñ skiut ad liþa andlegu Lyþe helldur eñ lykamlegu þyrer utañ Fædsluna. Þad vottar JEsus er hñ sañþærde Andskotañ þordū Daga m3 Moysis Ordū/ seigiande. Madureñ liþer ecke af einusamañ Braude/ Deut. 8. helldur aþ sierhveriu Orde þvi er framgeingur aþ Guds Muñe/ Matth. 4. Hvad vill hier aþ verda/ Barn myn? nema ad sa er andlega daudur / sm ecke hefur Foostur Sálu siñe i Guds Orde / jaþnvel þott hñ liþe þullur og þeitur i Lykamanū. O JERusalem/ JERusalem/ Þu Sem Aþlyþar SPAmeñena Og GRyter Þa Sm Til Þyn Eru Sender/ seiger JEsus. Ad soñu giører þ eingeñ medal vor / eñ hvad giøra þr ed forakta Spaadoomana og þær Kieñingar sm þar vel aþ eru ? þa vantar eckert nema Tækeþæred til ad giøra hid sama. JEsus griet yþer Borgeñe er hñ sa hana/ z sagde: Eþ þu visser hvad til þyns Fridar heyrde/ þa mun ber þu a þessū þynū Tyma þar Vagtan a haþa/ eñ nu er þ huled þ. þynū Augū/ Luc. 19. Mun hñ eñ nu ecke i Dag seigia hid sama i skyru heilaga Orde/ vid alla Hyrdulausa/ sm ecke vita ad giøra Grein a Tru siñe/ edur skynia meir hvad Christeñdoomur er / eñ blindur Madur kañ um Lite ad dæma? Þetta munu Hugar þykia/ eñ eg ma spyria/ eþ Meñ vita þ

M almeñe.

almeñelega/ þvi haga þr sier ecke þar epter/ og ef Meñ þ ecke vita/ þvi leggia þr ecke allañ Hug a ad nꜳ þvi/ ꜳn hvørs þr kuña ecke Guds Børn ad heita/ ecke Himnarÿke ad erfa/ og ecke eilÿfar Helvÿtis Pijsler ad umflyia? Eg vil ei tala um þ/ hvørsu hyrdulauser ad marger eru i þvi/ ad lꜳta Børn og Ungdoom læra ad lesa Guds Ord/ sem þo er eitt ꜳgiætt M. dal til ad nꜳ Grundvellenū i hinū saña Christeñdoome/ og so miklū Froodleik i Guds Orde/ sem næger til Sꜳluhialpar/ ecke er ad dyliast vid þ/ ad marger Unglingar eru so tornæmer/ ad þr fꜳ ecke teked allt þ af einū Predikunarstool/ sm þr þurfa til andlegs Upphelldis. Sæd ed ber ecke Avøxt þott þvi sie kastad i Jørdena/ nema þ rotne/ 1. Cor. 15. ei helldur Guds Ord i Mañsins Hiarta/ nema Meñ smellte þ mz yduglegre Umþeinkingu/ ad þessu giæta Meñ ecke/ og ætla þ sie noog/ ef Guds Ord þÿtur um Eyrun i Kyrkiuñe/ og jafnvel þott sumer medtake þ mz Fagnade/ um Stundarsaker/ Luc. 8. þa hefur þad ecke alltÿd so mikla Root/ ad þ fære Avøxt/ nema þ sie nært og vøkvad mz sÿfelldre Astundan. Gud skipade Israel ad þr skylldu brÿna sitt heilaga Løgmꜳl þ Bernū sÿnū/ þa þr sætu i sÿnu Hwse/ Deut. 6. eñ ef so þøckte miked varda um Løgmꜳled/ sem er nockurskonar deydande Bookstafur/ 2. Cor. 3. og øngvañ kañ af sialfu sier holpeñ ad giøra. Hvad skal eg þa seigia um Ord Evangelÿ/ sem er Kraptur Guds til Sꜳluhialpar øllū þeim sem trwa/ Rom. 1. Skyllde þ ecke mz allre Astundan kostgiæfa/ Edur seiged mier/ Brædur mÿner/ Er þ so lÿted/ ad vier meigū þÿsarar Guds Gafu mz Fride ꝛ Frelse niooka. Fyrer hvøria Guds Eingieteñ Sonur hefur Lÿf sitt lꜳted/ og hñs heilager Pÿslarvottar epter hñ/ til ad stadfesta hñs Vitnisburd hia Mañaña Sonū æfeñlega iñ til þess hñ kiemur. So er nu Guds heilagt Ord dyrmætt/ so er þ til Sꜳluhialpar naudsynlegt/ edur riettara ad seigia/ Omissande. Nu vil eg þess hielgieka/ ad fꜳ tÿmañlega Lÿf/ þ er Eymdū og Andstreime vafed/ Madureñ af Kviñuñe fæddur er fullur Eymda og fꜳrra Lÿfdaga/ seiger H. Job 14. og jafnvel þr sm Heimureñ lætur vel/ ad þr una þo ecke a allañ Hatt vel vid Hag siñ/ hvar skulū vier fꜳ añad betra Rꜳd vid sÿku eñ i Guds heilaga Orde? Mørg eru Maña Mein. Eitt hefur Fullsælu

sælu Fiær/ eñ er þo Þheill ad Lykamañs Burdū: Ecke gietur Gots edur Gardar bætt honū þ/ Guds Ord verdur ad hugga hñ i hñs Beiks leika/ So ad þott Sal og Lyþ vanmegnist/ þa lære hñ samt aþ þ vi ad vona a DRottenñ/ Ps.73. Maske hñ sie og heilbrigdur/ eñ ā Þko undarmeñ þa epter honū sitia/ og læta hñ ecke i Fride/ hvorke Nott nie Dag/ eckert stodugt Rad þiñur hñ vid þvi/ i Veralldlegū Munū/ edur hia siñe Skynseme/ þott hñ sie Alvitur/ þvi vorir Vitsmuner eru Halþverk/ 1.Cor. 13. Guds Ord skal kieña honum ad varpa allre siñe Ahyggiu uppa Gud/ hñ mun þvi vel til Vegar koma. Kañske hñ vante þ hvorke Heilsu/ Metord nie Vinsællder/ Eñ þa er honū nærsta latt ad ecke þalle hñ i Andvaraleyse/ nema hñ lære ad þeckia sig aþ Guds Orde. Verda ma hñ gyrnest meira eñ hañ a/ so sē þ giarnañ fylger Aud legdeñe. Þad er verra eñ Vanheilsa Lykamans/ þvi þ er nockurskonar Siñisveikia/ vid þvi gieþur Guds Ord honū Rad/ ad eckert haþe hñ iñ i Heimeñ bored/ mune þvi eckert i burtu bera/ 1. Tim. 6. Lære þvi ad vera rykur aþ goodū Verkū/ og medbyta hinū Nauthuþtugu/ eþ hñ vill riettelega Aud siñ brwka. Kañske og hñ sæke kymañlegañ Mi nad i Audlegd siñe/og seige med hinū ryka. Et og dreck Sala mijn/þu heþr til margra Ara samañsaþnad/ Luc.12. eñ Guds Ord miñer hñ a ad haþa kyna Vnadsemd i DRottne/ hñ mune gieþa hm̄ þ hñs Hiarta gyrnest/ Ps. 37. Añar er heill Heilsu siñar/ eñ heþur Skort a Lykamlegre Atvinu og Veralldar Munū/ honū seiger Guds Ord/ ad þegar hañ haþe þ hñ kuñe ad eta og dreck og klædast med/ skule hañ ecke þramar umforga edur þ Morgundeigenū Vmhyggiu bera/Matth.6. so ad hvern Kost Mañlegs Liþnadar sem vier tokū/ þa er Guds heilagt Ord Toot vid ollū Meinū/ so sē Paulus vottar / ad Gudhrædslañ sie til allra Hluta nytsamleg/ 1. Tim . 4. Þetta vil eg nu ecke sagt haþa i þeirre Meiningu/ad þ sie noog ad heyra Guds Ord og læra þ/so ad Meñ kuñe Greiner Ritningareñar/ og adra fræde utañ ad/ þvi Guds Ryke er ecke koolged i Ordū/helldur i Krapte/1.Cor. 4. Þad er ecke noog ad hroosa Guds heilogū Pyslar vottū/eñ liþa þo ecke epter þra Dæme edur Kieñingu/þad geingur nærst þvi ad uppbyggia Leide Spamañaña þ prydda

 Grafer

Graþer Riettlætra og seigia. Nefdū vier vered a Dögū Fedra vorra villdū vier ecke haþa vered þeirra Stallbrædur i Lÿþlæte Spamañaña/ Matth.23. Þvi so sem ad Páll seiger/ Rom.2. Ad ecke Heyrendur Lögmalsins sieu riettlæter/ helldur þess Giørendur mune Riettlæter verda. So kallar og Christur þa sæla/sem ecke alleina heyra Ordcd/helldur þa sm̄ vardveita þ/ Luc.11. eñ ad vardveita Orded/ þ er ad liþa þar epter. Forgieþens vardveita Meñ Orded i Hiartanu/ nema þeir læte þ sia i Lÿfernenu/ þvi aþ þeirra Avextū skulud þier þeckia þa/ seiger Herrañ/Matth.7. Gud lætur rigna hid sama Regn yþer Korn-Akureñ og Þyrnebuskeñ/ Eñ yfer Korned til þess ad þvi verde samañsaþnad i Hlöduna/ Eñ Þyrnereñ verdur uppbrendur / Matth. 13. og þo er Döggeñ hin sama/ Siæe hvør eirn til hvoria Rot hñ heþur i Hiarta sÿnu / til ad taka a moote hiñe himnesku Dögg (sem ad er Guds Ord/ giæte sierhvør ad / hvad langt ad þesse Bokve sÿgur/ ꝛ i hvada Jörd hñ þellur. Döggeñ er good/ Orded er gott allt þangad til þ kiemur i vondt Hiarta/og verdur þar Jlmur Daudañs til Daudañs/2.Cor.2. og þm̄ til Fordæmingar sm̄ ønguañ Avøxt bæra / nema Þyrna og Þistla/sm̄ til einskis añars duga/eñ ad vtkastast ꝛ i Ellde breñast/Hebr.6. Eñ eg veit ecke hvørt hun heþur i gooda Jörd þalled/nema Avexterner þ auglÿse/ Matth.5. So lÿse ydar Lioos fÿrer Mønnū ad þr siae ydar Goodverk / og dyrke ydvarn Fødur sm̄ a Himnū er. Ecke var ad ælasa Gydingū þyrer þ ad þr ecke kyñu Ritningarnar. Paulus seiger um̄ þa/ad þr haþe haþt ad søñu Vandlætingu Guds / eñ ecke epter Skynsemi/ Rom.10. þr voru bæde Skriptlærder og Løgvitringar. Eñ þo kallar JEsus Phariseos Blinda/ Blindra Leidtogara/ og ad þr gleime þvi sem mest er i Løgmalenu / Doomenū / Trwñe og Myskunsemeñe / Matth. 23. Saducæi þoktust og Spekingar vera / og villdu þreita Spurningar vid Christ/ eñ Drottenñ sagde vid þa / þier villest og vited ecke Ritningarnar/ Matth. 22. Spekingar Gydinga sem liþdu a Christi Dögū voru i þre Meiningu / ad þr alldrei kyñu ad þorganga edur illa fara/þvi þr væru Abrahams Syner/Joh.8. Eñ Johañes kieñde þeim þ langtū odruvÿs/þegar þsser hvørtveggiu komu til hñs Skirnar/þa

sagde hñ Matth. 3. Þier Nødrukyn/hver hefur kiendt ydur ad umflyia tilkomande Reide/þar þ giøred verduga Avexte yðraneñe/og seiged ecke mz sialfū ydur/ vier høfū Abraham þ Fodur/ þvi mattugur er Gud ad uppvekia Abrahams Sonu af Steinū þssū. Forfedur þssa Lyds hielldu miked uppa hid fyrra Mustered/er Salomon Konungur liet byggia/ ꝛ meintu ad þ alldrei skyllde falla/ af þvi ad þr ecke riett skylldu Guds Fyrerheit/þvi seiger Drottēn Gud þ Muñ Jeremiæ/ Cap. 7. Setied ecke Traust ydar a falska Luke/ seigiande. Mustere DRottens/ Mustere DRottens/ helldur vanded Vegu ydar og Giørder ydar/ og giøred riett a mille eins Mañs og añars/ þegar þier steled/ myrded/ drÿged Hoor/ sveried falsklega og offred Baal / skylldu þier þa koma og standa fyrer mier i þessu Hwse/sem kallad er epter mÿnu Nafne/ ꝛ seiged: Vier erū Oþulter/so ad þier giøred allrahanda Svÿvirdingar/þessa Mæling siña Fedra/ uppfylltu Israels Syner a Christi Døgū / þad er alkuñugt af Josepho fra eigeñ Sagna-Meistara / hvørsu Kappsamlega þr hielldu uppa Mustered/ og so leinge þ stood / villdu þr ecke þÿdast under hid Romverska Valld. Þar fyrer var þ ein Nøfud, Søk hia þm/ad tala hid Miñsta i giegn þssu Guds Hwse / þ sÿner oss Dæme Christi / Matth. 26. Dæme Stephani/ Act. 6. Dæme Pauli / Act. 21. hvørier aller voru fyrer þta hardlega æklagader/ Eñ ecke ad sÿdur seiger JEsus hier i Gudspiallenu/ YDar HUs SKal YDur J EYde LAted Verda. Þad er/ ad hiñ vollduge Gud villde þar ecke leinge iñe bwa. þ took til sneñia ad ræfast/ þegar Fortialldbed mille Mustēresins ꝛ hiñs allra Helgasta rifnade i sundur i Pÿnuñe Christi/Luc. 23. voru og ecke miøg mørg Ar til þess/ad Josephus skrifar/ ad nockru fyrer Eyteleggingunu/ hafe Rødd heyrst i Musterenu/seigiande/ Førū burt hiedañ. Nu vil eg miñast a þ Drottēn seiger vid Juda/ Jer. 7. Fared þier til mÿns Stadar/ sem var i Schilo/ hvar eg liet mitt Nafn fyrst bwa/og siaed hvad eg hefe giørt vid hñ þ Illsku mÿns Folks Israel. Þar fyrer af þvi ad þier giøred nu oll þesse Verk/ seiger Drottēn / og ad þier heyred ecke/ þa eg tala til ydar fra Morgne til Kvollds / þier giegned mier ecke þegar eg kalla/ þa vil eg giøra vid þetta Hws sem kallad er epter mÿnu Nafne/

uppa hvørt þier Treisted / og þeñañ Stad / hvørn eg hefe gifed ydur
og ydar Forfedrum / so sem eg hefe giørt Schilo. Nu vil eg seigia i
Guds Stad / Brædur mijner / Ganged þier til hiñar skoare Jerusalem /
og skoded alla þa Olucku sem yfer hana er komeñ / og hvørsu Spaadoomur
HErrañs Christi er rættur a heñe / ad ei munde þar Steirn yfer Steine
vera / Luc. 19. Christur seiger / Ydar Hws Mun Ydur J Eyde LAt
ed Verda. Hvar þ : þvi þ ecke var framar Guds Hws / þad vottar hñ
sialfur skoñu skoar er hñ sagde / Skrifad er / Mitt Hws er Bæna Hws /
eñ þier hafed giørt þad ad Ræningia Bæle. Christeñs Mañs Hiarta
er i Endurfædinguñe uppbygt til þess ad vera Guds Mustere / vited þier
ecke seiger Pall 1. Cor. 3. ad þier erud Mustere Guds / og eñ aptur seig
er hñ / Ydar Limer eru Mustere heilags Anda / Cap. 6. Hvad verdur þa
Brædr mijner / þegar Guds Mustere verdur saurgad ? Þad verdur Ræn-
ingia Bæle / þegar þ mz illũ Hugreñingũ / Ordũ og Gierdũ / s̄ of Hiart
anu framkoma / verdur giørt ad Sathans Herberge / mun þ þa framar
vera Guds Kyrkia ? Þess være Oskande / ad ecke hendte Christna Meñ
þad sama og Gydinga / ad þeir reiddu sig ofmiøg uppa þad / ad
þeir væru skijrder / geinge til Alltaris / heyrdu Guds Ord i Kyrkiuñe :
allt þetta gierdu Gydingar epter þeirre Þioonustu / sm̃ a Gamla Testa-
mentesins Døgũ skickud var. Þad er ad søñu Gude ad þacka / ad færster a
medal vor / ad hafast þær Skamer / sem þeim er brixlad um̃ / Fæer sla
Meñ i hel / fæster leggiast med Kvinu sijns Naunga / Þeir eru nu ecke
helldur so marger miøg / sem fundner verda i opeñberũ Þioofnade / Eñ
verda mæ ad margur læte sier hvad af þessu ogiørt / añadhvørt af þvi ad
hñ er ecke so Skape fareñ / meir helldur eñ af Truñe ⁊ Elskuñe til Guds
og Kiærleikanũ til Naungans / Edur og ad vær Ottunst Meñena / og
añadhvørt Straff edur Amæle af þeim / og er slijkt eingeñ Dygd fyrer
Gude. Iseñ breñer ecke af þvi hñ er kalldur / ⁊ Vatned reñur ei afram
þa þ er stiblad upp / so ⁊ hefur sa eckert Hroos fyrer Gude / sm̃ af Natt
uruñe er sidsamur / og ecke hneigdur til Stoorglæpa / og hefur þo sier-
hvør eirn so miked illt i sier / ad hñ gietur med þess Atlæte Gud dyrkad /
þ munde sierhvør eirn fiña / ef hñ geinge nockud skarplega i Riett vid
sialfañ

sialfann sig / og liete sier ecke nægia Skriftargang Pharisearans/ og þacka þier Gud/ þ eg em ecke so sem adrer Menn/ Luc. 18. Þeir voru sidpruder Menn i wtvortis Nattseme/ og lifdu Hardlijfe / enn þo heyrum vier þeirra Vitnisburd/Matth. 23. af honum sem visse hvad med Mannenum bioo/ Joh. 2. og so sem þeir þottust ecke þurfa Christs Forþienustu vid/so Ottast eg ad Menn ydrest nu ecke nema stoorra Klækia/enn giøre smaa Syndernar ad hinum stærstu Syndum/ & kaste þeim Ydrunarlaust uppa Guds Sonar Hrygg/þvi hann hafe noogu breidt Baked ad bera þær; þ hafde sa goode Herra/ er hann var Nwdstryktur fyrer mijna Skulld/sem veit mijns Herra Vilia/ enn giøre hann ecke/ og hefe þvi mørg Sløg forskulldad/ Luc. 12. Þad hafde hann þegar hann bar sitt Kross wt af Jerusalem minna vegna/ sem læt so illa vid ad taka hans Kross uppa mig og fylgia honum epter/ er hans þvi ecke verdugur / Matth. 10. Þad hafde hann þegar hann bar mijnar Synder uppa Tried/ og liet sitt Lijf fyrer þær a hinu smæanarlega Krossins Galga fyrer mig/ sem ad so tregt veiter ad Krossfesta mitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneyingum /Gal. 5. enn ad hann vilie taka i moote þeim Synduunum og kasta þeim i Hafsins Diup/ sem eirn helldur ecke fyrer Synd/ og ecke þecket hann þ fyrer Synd/ jafnvel þott hann meige þad vel þeckia af Guds heilogu Orde/ef hann giæfe sier Stunder til ad rannsaka Guds Vilia og sitt Framferde/ þvi hefur hann ecke lofad og ongvu umm heited/ ad þær kvittast skule fyrer hans Dauda/ nema Menn þeirra af Hiarta ydrest/ Eg tala umm þær/ sem eirn veit og man/ þvi umm hinar Ovitanlegu/ hvørra Fiolda eingenn veit/ Ps. 19. Vil eg ei ødruvijse tala/ enn ad eirn Syndare/ læte sig af Hiarta angra þ/ ad hann giefur ecke i þessu Hollde eitt Augnablik Syndlaust lifad. O Herra Gud/ þu hinn Heilage og Riettlaate/ hvør kann ad vita/ hvad opt hann syndgar/ Aller Heilager hliota þig Fyrergiefningar ad bidia/ Ps. 32. A þeim Deige/ nær Reikningskapurenn skal halldast/ Hvad munum vier þa ecke Ohreiner Ormar? Gud verdu oss Syndugum Lijknsamur/ & hialpa oss O Herra fyrer þijna Giæsku / sem ecke villt Syndarans Dauda/ ad vier lærum ad þeckia vorn Saurugleik og sporna vid Syndunum/ so vier mættum med alvarlegre Ydran og þijns Sonar Bloode afþvegner

þvegner / vera visser um̃ Fyrergiefning vorra Afbrota / adur eñ vier förum burt hiedañ. Þad veite goodur Gud fyrer JEsu blessadar Under og Forþienustu / Amen.

Þridia Dag Joola.

Gudspialled / S. Johañ. 21. Cap.

J Þañ Tÿma / sagde JEsus til Peturs / Fylg þu mier epter. Petur snere sier vid / og leit þañ Lærersvein epterfylgiandi / sem ad JEsus elskade / sa er og um̃ Kvøldmaaltijdena hafde a hañs Briooste leiged / og sagt. Herra / Hvør er sa er þig forrædur ? Þa ed Petur leit nu þeñañ / seiger hañ til JEsu. HErra / Hvad skal þesse ? JEsus seiger til hañs / ef eg vil hañ blÿfe til þess eg kiem / hvad kiemur þad vid þig ? Fylg þu mier epter. Þa gieck su Ordræda a medal Brædrañа / Þesse Lærersveirn deyr ecke. Og JEsus sagde eige til hañs / hañ deyr eige / helldur ef eg vil hñ blÿfe til þess eg kiem / hvad kiemur þad vid þig ? Þesse er sa Lærersveirn / er um̃ þetta ber Vitne / og þetta skrifade / og vier vitum ad hañs Vitnisburdur er sañur.

Exordium.

MÆrst sialfum DRottne JEsu Christo / og þeim Astgiefum sem hiñ goode Gud hefur i hønum giefed vondre Mañeskiu / þa er eingeñ þvilÿk / so sem Raad og Skilningur / er hñ hefur Saaler vorar prÿddar med / þau adgreina oss fra Villudyrunum / Grosuuum / Eikunum og ødrum Skiepnum a Jørduñe. Eg veit ecke i hvøriu Madureñ være betre eñ Hesturen / nema ad hñ stiornadest af Skynsemeñe / og hvad meira er / ad ein vitstola Mañeskia / hvøria Gud hefur med Fasiñu straffad / hun er øllū ødrū Skiepnū midur a sig komeñ / hvad oss sem Heilvita erū þ Guds Volenmæde / ætte ad þrÿsta til þss ad brwka Hyrgrip þeñañ til Lofs og Dyrdar hm̃ er hñ oss giefed hefur. Eñ Gud næde / ad þar vill vera stoor Brestur a hia allmørgū þ hia þlestum /

um/og eg maa seigia hia øllum nockur/ So ad David yfer noega Tro- søk til ad taka syndugũ Mønum Vara fyrer / ad ecke lykest þeir Hestũ og Mwlũ/ hvoriũ Meñ verda Beisle og Bitel i Muñ ad leggia/ Ps. 32. Og samt þykiunst vier aller noogu vitrer/og erũ noogu frem̃ar hyggn- er i þvi Skada ad giøra/i þvi ad dæma um̃ adra eñ ecke um̃ sialfa oss/ i þvi ad leita epter þvi sem vort er eñ ecke añars/ þvert a moti Postulañs Bode/ 1. Cor. 10. so þ geingur Olykt þvi er hñ i ødrũ Stad seiger/ad Meñ eru Børn i Skynsemeñe / eñ ecke i Hreckvysseñe/1. Cor. 14. Eg meina i hiñe riettu Vitsku/ sem Ritningeñ so kallar/ og þar i er folgeñ ad þeckia Gud og sialfañ sig/ og velldur þ þvi/ ad Meñ læte sier vera so ant um̃ þ / ad hnÿsa um̃ añara Maña Hattu / ad Meñ giefe sier ecke Stunder til ad rañsaka syna eigeñ / hveriu þo eckert er þarfara i vorn Sæluhialpar Verke/ og er þesse Spilling Natturuñar so lyk i Mañle- gu Holldе/ad Grein af heñe hefur stunged sier wt jafnvel hia Guds Ast vinũ. Dæme høfũ vier a hinũ heilaga Petre i upplesnu Euangelio / Eñ uppa þ ad Meñ vita skyllde/ad þvilykt er Synd/ ja ein Synd sem marge Jllt af sier leider/sem sydar mun sagt verda/ þa atalde Drottiñ þeñañ siñ Læresvein nærsta hardlega og røksamlega fyrer þetta. Nu þott ad Skapløstur þesse sie ecke hiñ minste Avoxtur Spillingareñar/þa vite Meñ þo/ ad Gud er so vys / og so mattugur i Breiskleikanũ / ad þar er eckert i Natturu Mañsins so Jllt / ad hñ kuñe ecke Gott af ad giøra/ þvi ad Tilhneygingarnar voru i Ondverdu goodar & af Gude skapadar/Vanbrwkuneñ giører þær skadlegar/eñ þegar þær verda hrein sadar fyrer Endurnyungu H. Anda / þa kuña þær eñ nu allar Gude ad þiona til Vegsemdar / og endurgieñnũ Mañe til Sæluhialpar. Þar fyrer ad so sem Forvitneñ er skadleg & hæskasamleg / ef heñe er beitt i þañ Hlutũ sem Gud hefur bañad/ so er hun þorf & gagnleg sie hun brwkud til þess er hñ boded hefur. Eg vil um̃ hvørtveggia tala med faam Ordũ/ epter þvi sem Gud giefur Nad til / Hvar til hñ styrkia virdest med Krapte syns Anda i JEsu Nafne/ Amen.

Utleggingeñ.

Fra leidet Gott af Forvitnenne seiger Ordshattur gamall / Vier høfum nockrum Sinnum heyrt / ad þær Syndernar er vier minstar hølldum / þær kunna ad verda ad þeim stærstu / velldur þad þvi / ad Menn bidia Gud ecke miøg rækelega Fyrergiefningar a þeim / eins og ad hann sie skylldugur til ad hallda oss þad til gooda / sem vier ecke misvirdum a sialfum oss / og geingur þad eins til um þetta / og um litla Skeinu a Lykamanum / þa er vier forsmaum / ad hun verdur optlega ad Lyfs og Lima Tioone / sie ecke vid giørt / Enn þad ma kunnugt vera / ad þesse Okostur er ecke hallden fyrer neina Synd af mørgum / og þo kannskie fyrer Dygd / fyrer Agiæte / fyrer Kostgiæfne / fyrer Framsyne / og hiner sem hana ecke æfa / fyrer Opocka og Raadleys-ingia. Være nu þetta eingenn Stoor-Synd i ødru / þa er hun þo i þvi ad hun ecke er hallden fyrer Synd / þvi eins kann ein lytel Synd ad for-dæma Mannenn fyrer Guds stranga Doome / so sem ein stoor / og verda þær þo þyngstar sem alldrei verda þecktar nie med alvarlegre Ydran affreg-nar: þad syner oss Dæme Phariseans og Tollheimtumannsins / hvør ed foor rietttlætare hinum aptur i sitt Hws / Luc. 18. Nu er þessu þo ecke so var-ed um Forvitnena ad hun sie lytel Synd / og hafe Menn ecke annad til Dæmis / þa skygnunst epter þvi hvørnenn Synden fyrst innkom i Heimenn. Pall seiger oss þad hafe skied fyrer einn Mann i hvøriumm aller syndgudu / Rom. 5. med hvøriu Mote var þad? Ritningenn greiner um þad nooglt skyrlega hvørnenn Dioffullenn sveik vora fyrstu Forelldra / sem er / ad þau skylldu fra Synd til ad þeckia hid Illa / og forsmaa Guds Bodord i þvi ad vita hvørnenn Epled smackade / og ad verda Gude lyk / Gen. 3. Seig-ed mier Bræder myner / Er ecke af þessare Forvitne komenn øll Synd / og Daudenn sem er hennar Verdlaun innrunnenn til allra Manna: Rom. 5. Bid eg ydur þvi ad athuga / þier Christner heita villied / ad eff Agg / Reide / Þræta / Hatur / Agyrne / Drambseme / Manndrap / Hoordoomar / Frillulifnad-ur / Afgudadyrkan / Gudlastan / Gal. 5. og adrar Skammer sem steipa Syndarannum i eilyfa Glotun / Ef þetta seige eg eru Okoster hallder yd-ar a medal / hvørt ad Forvitnenn sem eg hefe syndt / og enn þa framar skal syna / ad sie Mooder alls þessa / Sie goodur Kostur edur so lytel Synd sem hun af Almenninge hallden er / ad sønnu er þad satt / ad vier i enguann

Mæta eigū vorū fyrſtu Forelldrū ad ælaſa / þvi þau brwkade Gud til þeſſ Medals/ ad vier ſem nu lifū/ kynnū ad verda hluttakande hñs Eiæ-ſku. Þo verdur þvi ecke motſagt / ad þeſſe fra Forvitnis Synd / hun var hin ſtærſta Synd / ſem af Mañkynenu hefur frameñ vered / Allar Synder ſem ſijdañ giørſt hafa/ þær eru ad ſøñu a moote Gude giørdar/ þo Meñ fremie þær vid Naungañ / eñ þeſſe ſtefnde riettliñis a Guds Dyrdarfullu Hatign / allt hvad Meñ nu ſyndga / þad ſyndga Meñ af Breiſkleika edur Illſku Natturuñar/ hvørrar Þankar eru vonder i fra Barndoome/Gen.8. Eñ þau voru Heiløg ſkøpud/ og þar þau voru ſo dyrdleg ſkøpud/ þa gætu þau audvelldlega halldet Guds Bodord. Eg mæ ei fæ mier þ til Orda / ad þau ſteiptu øllū ſijnū Epterkomendum i tijmañlega og eilijfa Ogiæfu hier med / þvi Guds Ouumræðeleg Giæſka ſem hefur fyrergiefed þm̄/hefur giefed mier og øllū ødrū Stoor-Syndurum noog Medal i ſijns Eingieteñs Sonar dyrmætū og ſaklauſū Dauda/ til ad fæ þetta endurbætt oſſ til Sæluhialpar og Myſkunar. Eñ hitt vil eg bidia ydur ad hugleida/ hvørt ad Gud ſem vegna ſijns Riettlætis ſtraffade ſo hardlega þeſſa Synd Forvitnena/ a vorū fyrſtu Forelldrum/hvørt hñ ſeige eg/mune kalla hana gooda a oſſ/ſem velle til hana Synd ad vera. Nu ſo ſem ad þeſſe Synd var i Upphafe Orſøk til allrar Mañſins Olucku/ſo er hun eñ nu til hvørrar Syndar/ef Meñ riett ad gæ/ af heñe ſprettur allt Ranglæte mote Gude/ mote ſiolfū oſſ og mote Naunganū. Andſkoteñ ſagde i Fyrſtu vid Konuna / Gud veit ad nær ſem þid eted af Eplenu / þa munu upplwkeſt Augu ydar/ ad þid verded ſo ſem Guder/ſkiniande Gott & Illt/ Gen.3. hier af kiemr Forvitne ſw / ad Meñ vilia ecke læta ſier nægiaſt mz þ ſem Gud hefur openberad oſſ i ſijnu H. Orde til Sæluhialpar / hvørneñ vier eigū ad trwa/ hvørneñ vier eigū chriſtelega ad lifa / helldur giera ſier [illegible]legar Grillur um̄ Guds Fyrerhyggiu/ um̄ hñs Veru/ um̄ þær þriar Perſonur/um̄ þau heiløgu Sacramenta og margt añad/ ſē Gud Ecke hefur ei unt ſyndugū Meñum grant ad þeckia / og hiſtur þo allt þetta ſo berlega augljſt hvøriū heilvita Mañe ſem ecke þorfir meir Vit [illegible]inguna/ad hñ mæ þar vel vid una og holpeñ verda/ eñ þeir ſem ecke vilia

Forvitner vera/ þeir hafa lært þ af Fiandanum / ad læta sier ecke nægiast med Guds Giof / helldur eyda goodū Gafū og Tijmanū sem Gud hefur giefed til ad rækia sijna Saaluhiálp / og ad kieña ødrū / til þess ad skignast iñ i Guds Leindardooma/og hid Oranñsakañlega Diwp hñs Guddoomlegrar Speke/lijker Betsemitum/ hvørier af Forvitne skigndust iñ i Ørkena/og urdu þar þ af Gude slegner mørg Þusund Mañs/1. Sam. 6. So eru og marger af hinū med Blindne slegner/ þvi Drottenñ hefr høndlad þa i fra Slægvitsku / og hñ veit ad Þrætur Vitringaña eru Hiegome/1. Cor. 3. Eins og Gud sa sem vill ad aller Meñ verde Saaluholpner/1. Tim. 2. hefde ecke giørt þetta liosara / hefde hñ vitad þad munde Mañeskiuñe vera hagañlegra til Saalarnota : Og þañeñ er nu Forvitneñ þm̃ skadleg/er sig Hygna ꝛ Lærdasta kalla/ Hvar af øll Vantrw/ øll Hiatrw/Afgudadyrkun/ Mañasetningar/ ja allar Trwarvillur og Andskotaňs Evangeliū er iñkomed i Heimeñ / og hvør vill þa seigia ad Forvitneñ sie ein lijtel Synd ? Og þañeñ vanvirda Meñ nu Gud med þessu er vier Specke køllū/ og syndgar so Forvitneñ einnidt a mote hønum / eñ ei giører hun þad miña a mote sialfum oss og Naunganum/ þott ecke eigū vier so Søk þar a/ þar vier erū ecke vorer eigeñ Herrar/ Gud a alla Søkena/ Samt lender Skadeñ hia oss/ Hønum kuñū vier eckert Illt ad giøra med Forvitneñe/ Vær komustū ei leingra þar med/ eñ hiner er ætludu ad byggia sier Turn upp under Himeneñ/ Gen. 11. Sialfū oss er hun verst/ og so Naunganū. Þegar Dieffulleñ hafde smeigt þvi iñ hia Konuñe/ad Ovirda Gud/þa flaug heñe þ strax i Hug ad vita hvørneñ Epled smackade / og ad locka Mañeñ til Syndareñar/ Gen. 3. So giører hñ eñ i Dag/ þegar hñ fær skoted i Hug Mañsins/ ad akta Gud lijtils/ af þvi hñ skilur ecke allt hñs Raad /og þar kiemur el strax Hefnd yfer vondar Athafner/ þa hefur hñ bræd sier Rwm i hañs Hiarta /til ad forvitnast um þ /er hñ skilia kañ/sm̃ er um Hage Naunganñs. Eingeñ a meire Plaagu eñ sa /er þssū Siwkdome er underorpeñe Hver er vesælle eñ sa/ hvørs Hiarta ad Dieffulleñ hefur med Agyrne iñtekeđ? Eñ mun nockud hiñ Agiarne gieta vered an Forvitne ? Hañ spur alla Vegana epter þvi / hvørneñ ødrum gange/ hvad um þeirra

Eigur

Eigur lyde/ hvoriar Vtriettingar þeir hafe/ ecke til þeſſ ad ſamfagna hm̃/ ef ꝥ er vel/ edur ad ſampynaſt/ ef ꝥ er illa/ helldur ad hañ meige ſvæla under ſig a einhvørn Hatt Eigur þeirra/ edar hindra þrra Vtveg- ur ſier til Abata/ Takeſt hm̃ ꝥ ecke/ þa legſt hñ upp a Sængena eins og Achab/ 1. Reg. 21. Og uner ecke vid nema hñ fae Naboth i Nel komed. Ofundena gietur Forvitneñ af ſier/ og hun fooſtrar hana. Eingeñ ofundar añañ fyrer þa Luke/ ſm̃ hñ ecke af veit/ eñ ꝥ er Plaaga hiñs Ofundſiwka/ ad hñ gietur ei lifad an þeſſ ad forvitnaſt um̃ Hag ſyns Naunga/ jafnvel þott eingeñ Drepſott ſie hm̃ þvilyk/ ſo ſm̃ ef hm̃ lydur vel/ og lyde hm̃ illa/ þa er honũ ꝥ ad ſonu ein Skundar Glede/ eñ helldur þo jafnañ Spurnũ fyrer/ hvørt ꝥ mune ecke midur vera/ & ſie ꝥ ei/ lykar hm̃ illa. Eins er hñ og Andſkoteñ/ hm̃ þyker vænt um̃ Mootgang Mañeſkiuñar/ eñ ſamt er hñ þo eins veſæll. Nũ Dramb- ſæte er Forviteñ/ þvi hñ er Ærugſtrugur/ hñ ſpurſt fyrer/ hvørt nock- rum ſie meire Lofning veitt eñ ſier/ og fiñe hñ Breſt þar a/ þa eyrer hañ þvi ecke betur eñ Haman/ þa Mardocheus ei villde heidra hñ eins & ad- rer/ Eſth. 5. Og er þetta ein ſtoor Olucka / ecke einaſta þeim ſm̃ verda fyrer Skadanũ og Ofbelldenu/ helldur og hinũ/ er ala þeſſa Ovætte i Hiarta ſynu/ og ma þañ med riettu Diofuloodañ kalla/ ſm̃ af þeſſum þremur Andſkotans Einglũ er plaagadur/ þvi hvør þeirra hefur heila Sveit Diøfla/ ꝥ er Skañia og Laſta/ og er Forvitneñ þeim ſo Hande- geingeñ/ ad þeir verda ad brwka hana til allra ſiña Vtrettinga i Satans Erendũ. Hvør er ſu Olucka Maña a medal/ ſm̃ Reideñ og Heiptrækneñ ecke af ſtad kome? Sundurþyckia / Tvyſdrægne/ Mord/ Mañſlog/ Stryd & Bloods Vthellingar/ mun ꝥ ecke allt af heñe koma? Eñ hvad ſeiger hiñ Vyſe Seneca hier um̃? Vilier þu ecke Heiptrækur vera/ þa vert ei Nyſyſeñ. Þad er marga Maña Hattur/ ad þm̃ er mikel Forvitne a ad vita/ hvad um̃ þa er talad og Raadſlagad/ eñ ſlykt er ſtoor Þræl- domur og ſkauſſleg Ordſyke/ þviad ſoddañ Meñ ſkal alldrei vanta eirn Hræſnara/ eirn Ligara/ ſa ed bere i Eyru þeirra falſkar Søgur/ Roog & Bakmælge/ hvørt ad ablar ſtors Orooa i Hiartanu/ eñ hiaalpar eckert til Eyrindaña Framkvæmdar/ og lætur opt leggia hañ/ er giefeñ er fyrer ſlyk-

ku/

ku/taka uppa sig Oþarþa Mædu & Umhygglu/ og þott Men forsvare slijkt med þvi/ ad Men hlioote ad forvitnast um Rꝗdagiørder Odina sina/ þa er þ einkis vert/ þvi Forvitneñ/hvørsu forviteñ sm hun er/ skal alldrei faa ad vita Nelmingeñ af þvi sem satt er/ & þott hun feinge/ þa vill þ abla Mañenu langtu meire Okyrrleika i Hiartanu/ helldur eñ Vareigdar edur Framsyne/ Og er þusundsiñu betra ad kosta þm Tijma/ er Meñ brwka til hiegomlegrar Forvitne/ og til ad vita hvad hver Ner Kierlingeñ um hñ talar/ad brwka hñ seige eg til Kostgiæfne og Astund unar i sijnu Kalle og Embætte/& ad varpa siñe Ahyggiu uppa Drotteñ/ Ps. 55. Þvi þitt mætte æra/ ecke einungis Ostødugañ/ helldur og þañ sem añars være noogu Rꝗdsettur/ þar Vrrolldeñ er full af Nreckvijse/ Otru og Oþacklæte/ og er eingeñ Vijsdomur lakare/ sꝗ/ eingeñ Neimsska heimskare eñ sw/ ad vilia allt þetta vita: Þad er eins og ef nockur hefde Ynde af þvi/ ad hafa Møk vid Ofreskiur og ecke Mañeskiur. Nvad giørum vier oss i Lund? Munu vier ætla þ vier munu med Einslunu bwa/ edur heiløgu Møñu/ og vitu vier ecke ad þeir eru flester/ sem uña sialfu sier best? Torsookt mun þ ad venia Illskuna og Varmeñsku af þvi alldeilis. Þar fyrer/ þott ad nockur være so Fiolkuñugur/ so sm i Skrøk Søgu seiger/ Ad hñ kyñe ad giøra sier eirn Speigel i hvøriu hñ sæe alla Bakmælge/Roog/ Lyge/Austur/Rꝗdagiørder/ vondar Osker/Vanþacker/ymislega Dooma um vorar Athafner & Lysernis Nꝗttu/ suma saña/ suma logna/ ef þeim/ sm þo eru jafnvel miklu verre. Ef einhver/ seige eg/sæe þetta i einu Speigle og horfde þar i litla Stund/ þa munde hm ofbiooda/ sierdeilis þm/er miklu a vid adra ad skipta/ og kasta Speiglenu burt/ ef hñ Neilvita være/ og yrde þvi hvad fegnastur ad hñ alldrei aptur i hñ lite/nema hñ villde verda eins og Ismael/ ad hñs Nønd være a moote hvøriu Mañe/ og hvørs Mañs Nønd a moote hm/ Gen. 16. Ulfur af Mañe/ og eins og Nebuchanezar Stallbroder Vargaña/ Dan. 4. Og þsser Nluter er Meñ leitast so miøg epter ad vita/ eru þo optast eins og Þytur i Skooglie/ hañ varet ei leinge/ Eins reñur Lygeñ aptur þegar søñu mæter/ og være þa betur heima seted/ eñ fared til ad Mañspilla sier og hefna a ødru Fra Nluta/

sem

sem dodna af sialfū sier/ eins og Sveppureñ þegar hñ er fullvaxeñ/ og breite Meñ odruvijs/ þa ala Meñ Illgyrne añara med Forvitneñe og Grunsemeñe er þeñe fylger ávallt so sem Skuggeñ Lijkamanū/ þvi þ er Nææske ad erta illt Skap og Samviskut vondra Maña/ hvorier ed læta opt af/ eþ þeir meina ad Strækskapureñ sie duleñ/ Eñ ætle þeir ad hañ uppvijs sie/ þa orkja þeir Illt wt med Illu/ so framt þeir megna/ þar þeir vita ad þeir ecke eiga til goods ad giora. O hvad miklu betra er Rad Salomons i þvi/ ad læta sem Meñ sine ecke Orietteñ/ z. sapna so Gloods um Ellds ÿþer Høfud Ovin sijnū/ til ad færa hñ a rietta Leid. Tvær Dættur hefur Forvitneñ/ sm Meñ leika vid eins og Smæ Børn edur Hvelpa medañ þær ungar eru/ eñ þegar þær vaxa upp i Mañsins Hiarta/ og hafa leinge soged Moodurena/ þa verda þær skiæder Griper/ þad er Grunsemeñ og Trugyrneñ/ So lijkar Systur/ sem þær eru skylldar til. Sa ed misgrunar hvorn mañ/ giefur allrei nockurn trwañ ætt/ þvi ad þess trurre og dyggvare ad eirn er/ þess helldur gremst hoñū þ/ ad hm̃ sie illa truad/ þar ed hñ ecke til þess viñur. Medal añara sijner oss þad Dæme Isbozetz Israels Konungs/ 2. Sam. 4. Hvor ed miste bæde Rijked og Lijfed fyrer þad/ ad hañ misgrunade Abner um Legord med Rispa/ Frillu Sauls Konungs Fodur sijns/ 2. Sam. 3. Þegar Mægz Samsons tortrigde hm̃ um̃/ ad hñ munde ætla Dottur siñe Einlæte/ þa olle hñ þvi/ ad Samson uppbrende Philisteaña Akurlønd med Refs unū/ Jud. 15. Og so skiedur þ tijtt/ ad nær eirn ærlegur madur er misgrunadur/ tekr hñ sier uppa Refs-Nam/ z gioreft ad hm̃ s hñ er ætladur ad vera. Þusund ma siña Dæme til þss/ bæde i Ritningūñe z añarstader/ z þar ad auke/ er hun Illshugar Vijte/ þvi seiger Plautus Skalld um̃ Moodurena / ad þar sie eingeñ Forviteñ nema ad hñ sie under eins Illgiarn. Eñ Chrysostomus/ ad eirn goodur Madur ætle skialldañ odrum Illt/ og skialldañ ætle sa Goods af odrū sem er Vondur sialfur/ þetta er hvøriu Orde sañara/ og sañast hier hid fornkvedna/ ad margur ætlar mig sig/ og mætulega dyggvañ. Og so sem ad hñ ed hefur Saar eda Meinsemd a Lijkamanū/ hñ hriller vid eþ nockur kiemur þar nærre/ þott allđrei snerte hñ þ / so ætlar hiñ Grunsame alls Ills til allra/ Jafnvel fra

sem

sem hm eckert Illt giøra vilia/ edur giøra kuña/ aþ þui hñ er sialþur sier Ills meðvitande. I einu Orde ad seigia. Nun giører eirn Konung ad Tyraña/eirn Hwsbonda ad Bødle/eirn Þienara ad Drotteñs Svikara: Nun er Skattarspiller millū Hioona/ millū Fedgina/ millū Brædra / millū goodra Vina/og eru til þess Oprioetande Dæme/og dagleg Rein sla kieñer þ / og er þo Trwgyrneñ hælþu verre. So þ er satt sem i Fornyrdsuñe stendur/ Aung vum ad trwa ecke er gott/ ellū hælpu verra. Eg veit ecke hvørt ad Andskoteñ a nockurt særbeittara Pislarþære/ eñ Trwgyrnena / hun er tvíeggiad Sverd / og skadar beggia vegna/ bæde þañ sem trwer ollu/ og hiñ sem loged er a. Kanka ma oss vid þui / ad Eva trwde Hoggormenū/og Adam heñe. Fyrer Talhlÿdne Potiphars mætte hiñ saklause Joseph i Vardhallde gista i mørg Ar/Gen. 39. Fyrer Talhlÿdne Davids tapade Mephiboþet hælþū Arfenū/ 2. Sam. 19. og var hñ þo Sonur hañs besta Vinr. Fyrer Trwgyrne Assveri Konungs haþde allur Israel nærre þui Lyfed mist/ Est. 3. og auk þessa þa gietur ecke hiñ Talhlÿdne hia þui sneidt/ad vera allra þra Narre sm ad hm liwga/ hvørsu vitur sem hñ añars er/þui eingeñ er trwgiarn nema hñ sie og mælugur/eñ Mælgeñ er Teikn Heimskuñar/ þess gietur Salomon/ Prov.29. seigiande/ Sæstu mælugañ Mañ/ betre Von er a einū Vitþyrring eñ a hm. Og aptur Cap.17. ad saþnvel eirn Heimskinge eþ hñ þeiger/ sie vitur hallden / allt þetta kiemur nu aþ Forvitneñe sem ædur er sagt / og heþe eg nu so wtmalad þetta Skrimsle ad nockru Leite/ eñ þo hvørge nærre so sem hun reindar er.

Eñ nu vilium vier i hiñe sijdare Greineñe skoda hvørneñ vier kuñū ad giøra þeñañ Okost ad hinū besta Mañkoste þyrer Naad Guds og Adstod H. Anda. Þad er vitañlegt Brædur mijner/ ad hiñ þyrste og beinaste Vegur til allra Dygda og Mañkosta er sa / ad þekia sialfañ sig / eñ sa sm Forvitnena brwkar til þss ad rañsaka sitt eiged Hiarta / sijn Ord og Athafner/ hñ mun sijdur skignast um añara Efne/ og er þa lijkast ad hñ kvittur verde vid alla þa Okoste og Lrooa / er eg uppfalde i hinū þyrra Partenū / So sm Madur ecke þær sidañ siñ Yþerlit i þui Vatne sm er aþ Vindenū uppblæsed/ helldur nær þ lignt er / so er og Omøgulegt / að

ad ſa kuñe ſialfur ſig ad þeckia edur rañſaka/ ſem eckert añad giorer/ eñ ad forvitnaſt um añara Hage/ þad eru dyrmæt Ord ſiñ Frelſareñ talade fordum/ Matth. 7. þu Hræſnare drag fyrſt ut Biælkañ ur þinu Auga/ og ſiá til ſijdañ ad þu fáer utdreyged Flijſena ur þijns Brooðurs Auga. Þar er i Mañlegre Natturu nockurskonar Þotte/ ad vier metū ſialfa oſſ meir eñ adra/ hñ kiemur af øngvu meir eñ þvi/ ad vier rañſökū añara Naattalag meir eñ vort eiged / mæ þad þo vita ſierhver eirn / ad hvorſu ſem hñ vera þykeſt Koſtū bwen / þa er hñ þo ecke øllū betre/ og hender oſſ i þeſſu þ ſama og Stiørnumeiſtarañ fordum/ ad a medañ hñ var ad ſiæ epter Himentunglunū og goonde upp i Lopted/ fiell hñ i Grifſiu eina ſiñ vard fyrer Footū hñs. Eñ vited þ Brædur mijner/ ad allur Vijsdoomur/ ſo ſiñ ad þeckia Stiarnaña Gang/ Natturu Graſ-aña/ Steinaña/ Fuglaña/ Fiſkaña/ þad er Fævitſka hia þvi ad þeckia ſialfañ ſig / og þeſſ er ellū þīm unt ſem Gud hefur giefed heila Næniu/ þ er ecke i ødru foolged / eñ ad bera ſiñ Lifnad ſamañ vid Guds Villie/ ſem bæde er iñſkrifadur i vor Hiørtu/ Rom. 1. og oſſ Chriſtnū Meñum þrælega opeñberadur i hñs heilaga Orde / eñ þvi gleimū vier / og teliū oſſ þ til Agiætis ſem lijtels edur einſkis er vert / edur vanbrukū þ ſiñ mikels er vert / eñ hvad er þ þo er vier kuñū ad virda ſo mikels a oſſ ad vier forſmaaum adra? Þad eru añadhvert Luckuñar Giæde edur Natturuñar edur Nadareñar. Eg vil eirn Formaala hafa fyrer ellu þeſſu/ og þañ ſiñ Paall 1.Cor. 4. hefur fyrer þīm er ſtærdu ſig af Andañs Gaaf-um. Hvad er þ Madur/ ad þu ecke þeiged hafer / og fyrſt þu hefur þad þeiged/ þvi ſtærer þu þig þa/ ſo ſiñ þu hefder þ ecke þeiged? Uñ Luckuñar Giæde/ Aud og Metord vil eg faatt tala/ þ er Almeñinge kuñugt/ ad eingeñ verdur af þiñ ægiætare/ marger verre/ og er daarlegt ad hrok-aſt upp af þvi ſiñ hloeknaſt kañ hinū verſta Mañe/ og hid ſama mæ ſeig-ia uñ Natturuñar Gaafur/ þott þar ſieu goodar/ þær eru utvortis eda iñvortis. Utvortis er Abl og Frijdleike/ eñ uñ Hreiſtena er þ ad ſeigia/ ad Aſneñ ꝛ Uxeñ eru eñ þa ſterkare/ og ſieu þr betre fyrer þ/ þa mætte ſa øfunda þa/ ſiñ ødrū fremur þykeſt fyrer Ablsmuna ſaker. Eñ hvad Frijdleikañ vidvijkur/ þa eru Rooseñ og Liliañ miklu fegre/ eñ hin væn

þa Jomfrw/ þvi Lausnareñ seiger/ Matth. 6. ad Salomon i allre siñe Dyrd hafe ecke so skrÿddur vered sem þær / og er þo vitañlegt/ ad Gud hefur meira lagt til hiñs liootasta Mañs/ og hvørneñ sm̃ þvi er vared/ þa er þ Oviturlegt / ad þeckia ecke sialfañ sig af Metnad þess Hlutar / sem eirn Kville gietur i burtu fra oss teked/ og Elleñ ad vÿssu ræner alla þa er heñar bÿda / eñ Daudeñ añars. Jñvortis Giædeñ er Gud hefur prÿdt oss med/ eru Vitsmunerner / þeir eru hiñ ágiætaste Hlutur/ ef þr eru til Goods brwkader/ og þo allra hellst til ad þeckia Gud og sialfañ sig/ eñ sa ed þ giorer/ hm̃ er ecke hætt vid ad forvitnast um̃ añara Mañá Rádslag edur Hattseme / hñ hefur noog ad giøra/ad rañsaka hvad hañ hafe hvørn Dag Gude a moote broted/ og þeinkia sig um̃/ hvorneñ hñ meige fa þ kvitt hia hm̃ / og leidriett framveigis. J þessu og ødru þvilÿku skylldu Meñ æfa Forvitnena/ Brædur mÿner / i stadeñ þess ad hnÿsa epter Naungañs Hattū/ hm̃ til Meins / eñ sialfū oss til einskis Frama / og verdur hun þa ad hiñe bestu Mañprÿde og Vegur til allra goodra Digda. Nadareñar Giæde eru hinar andlegu Digder/ Trueñ / Voneñ/ Þoleñmædeñ og Kiærleikureñ/ sem er mestur af þessū/ seiger Pall/ 1. Cor. 13. og so þr Avexter sm̃ hier af sprekka. Meñ vilia vel seigia/ad slÿkt giete Meñ ecke vanbrwkad/þvi þ sie Guds Anda Verkan i oss/ eñ giætum þess/ ad so sem ad Gud kañ ad giøra Gott af Illu/ so kañ Andskokeñ ad giøra Illt af Goodu. Eg heyre ad Paulus i hinū fyrra Pistle til Corinthios ꝛ hinū þremur fyrstu Capitulū deiler a þa Christnu i Corintho vegna þess ad þr stærdu sig af andlegū Giædū/ Jeg heyre ad Phariseanū var þ til Ranglætis reiknad/ad hñ sagdest ei vera so s̃ adrer Meñ/ Luc. 18. Hvad olle þvi Brædr mÿner ? Vanþeckingeñ a sialfū sier/ eñ Forvitneñ um̃ Tollheimtumañeñ/er hñ þottest vita syndugre sier ad vera/ sm̃ þo stood riettlætur framar hønū i sitt Hws. Þad er ad søñu meste Daraskapur/ad vilia stæra sig af Luckuñar ꝛ Natturuñar Giædū so sm̃ ádur er sagt/ eñ þo er sa eñ meire / ad hroka sier upp af þvi sem natturleger Kraptar ecke i oss verka / helldur kiemur an fra riettlÿnis fra Gude/og er sw vÿssust Von/ad hñ svipte hañ sÿnū Gæfū er so illa med þ høndlar. Þu seiger/hñ tekur ecke þ Gooda fra Mañenū/ þvi þ

er

er hm̃ þocknañlegt: Eg sæta þ satt ad vera/ eñ þ sm̃ Guds Naad hefur verkad Gott mz oss/ þ er ecke leingur gott þegar Madureñ tilreiknar sier Guds Giørning/ eñ þ giøra aller þr/ ed ødrũ betre þykiast/ og ecke forvitnast um̃ sialfa sig / hvad miked þa vante a þa Skylldu er þr eiga hm̃ ad gialda/ og kalla sig Gooda af þvi ad adrer verre eru/ ad Fra Nyggiu-Mun nu ecke Gud reidast slijku/ þegar hñs Gaafur eru hañveg til Meinadar brwkadar? Su meir eñ hinũ er vier kollũ Stoor-Syndara. Vier sæũ i Epterlijkinguñe/ Matth. 25. ad Punded var teked fra hm̃ sm̃ ecke villde leggia þ a Mangaraña Bord / hvad eigũ vier þa ad ætla um̃ hñ sm̃ fer so illa þar med/ ad i stadeñ þess/ ad hñ ætte ad þioona Gude med þvi i Audmyкt sijns Hiarta/ þa slæst hñ i Lid med Fiandanũ / er var i Ondverdu hinũ bestu Gaafũ prijddur/ eñ þess gielldur hñ eñ i Dag/ & mun ad Eilijfu gialda / ad hñ upphoof sig a moote hm̃ er hñ hafde so dyrlegañ skapad/ so munu og aller þr ed hm̃ i þessu epterfylgia. Hver hefur meire Guds Dyrkare vered eñ Salomon/ 1. Reg. 11. og þo vard hñ straffadur med Fæsiñu. Var ecke Jehu hiñ meste Vandlætare vegna Guds offer Achabs Hwse/ 2. Reg. 9. þo vard hñ ofurselldur i fraleitt Siñe/ 2. Reg. 10. Gierde ecke Judas Kraptaverk med hinũ Lærefvein unum/ Matth. 10. og þo eru hñs Afdrif Meñũ kuñug. Og kañ þ eckert hvilijkũ Meñũ ad gagna / hvad leinge og hversu vel sm̃ þr hafa Gude þienad/ þvi nær þr hvad bester vera þykiast / og ætla sier ein skis at hoota vant/ þa verda þr eins og Smaabørn/ þau er rijfa þ sialf i sundur er þeim vænst um̃ þyker/ so verdur fyrer hinũ/ ad þeir hafa þess einginn Not/ er þr hafa þo mæ skie kostad miklu Erfide til / þegar þ skijn osfagurt i þra Augũ / af þvi þr ecke forvitnast um̃ sialfa sig/ edur hugleida / ad þott þr giørdu allt þ þr ættu ad giøra/ þa ættu þr samt ad kalla sig Onijta Þiona/ Luc. 17. Og ecke einasta missa Meñ Launen hier fyrer / so sm̃ Endurlausnareñ seiger um̃ þa ed giøra Goodverkeñ sier til Hroosunar/ ad þeir hafe sijn Laun wttteked / Matth. 6. hell dur verda Meñ og þar fyrer eilijflega straffader / þvi eingeñ mun hvilijkur Reikningsskapur mæta oss i Doomenum/ so sm̃ Misbrwkun Guds Naadar. Eñ i Sañleika þa er eingeñ heñar Misbrwkun stærre eñ sw / ad brwka

hana þvert a moote þvi/ ſm̄ hun er oſſ giefen̄ til/ ꝥ er til ad audmykia
oſſ og lyttelacka/ en̄ ad pryſa Fødur Lioosan̄a/ fra hvørium̄ ad øll good
Giøf og øll fullkomen̄ Giøf kiemur/ Jac. 1. Um̄ allt þtta talar Drotten̄ Gud med ſkielfelegū Ordū/ Ezech. 18. ſeigiande. Ef hin̄ Riettlaate
i burtu ſnyr ſier fra ſynu Riettlæte og breiter vondſlegana/ og lifer epter øllū þm̄ Svyvirdingū/ ſem hin̄ Ogudlege giører/ ſkyllde hn̄ lifa?
Ja/ allt hn̄s. Riettlæte ſm̄ hn̄ giørt hefur/ ſkal ecke i Min̄e leggiaſt/
helldur ſkal hn̄ deyia i øllū hn̄s Misgiørdū og Syndū/ ſm̄ hn̄ giørt hefur. Ei eingen̄ er meire Synd/ eckert Ranglæte meira/ en̄ ad ræna Gud
þvi ſem er alleina hn̄s/ ꝥ er hid gooda ſem hn̄ hefur verkad med oſſ/ en̄
brwka ꝥ til ad forſmaa adra. Siaū þvi til/ ad Andſkoten̄ ræne oſſ ecke/
2. Cor. 2. Og forvitnuſt um̄ Næge vora/ hvørt ad vier finū i Hiarta
voru Hroſta nockurn/ ꝥ vier ſieū betre i vorū Augū/ en̄ adrer þr ed vier
køllū verre/ þvi þott ꝥ vera kun̄e/ þa er ꝥ ecke oſſ ad þacka/ helldur þre
Guds Naad/ ſm̄ med oſſ er/ 1. Cor. 15. Og ef vier finū ſoddan̄ Hugren̄
ing/ þa drepū hana ſtrax med Jhugan vors eigen̄ Overdugleika/ og laatum̄ ſo þeſſan̄ Veikleika Nattúrun̄ar verda Orſøk til ad blygdaſt fyrer
Gude/ af hvørs Naad vier erū ꝥ vier erū. 1. Cor. 15. Og ꝥ er ecke oſſ
ad þacka/ þott ei ſie hun Ydiulaus i oſſ. Og þegar vier nu hølldū Reikn
ing vid ſialfa oſſ/ þa berū oſſ ei ſaman̄ vid hina/ ſem vonder eru. Mun
ꝥ nockud Boot fyrer þig/ þott an̄ar ſier verre? Þad heiter ſo ſem hin̄
Latinſke Ordshattur ſeiger. Ad hin̄ Glaamſkygne drottnar a medal hin̄a
blindu: Helldur/ vilier þu i Man̄ſøfnud fara/ þa ber þig ſaman̄ vid
Enoch/ ſm̄ var uppnumen̄/ Gen. 5. Vid Noa Riettlætesins Predikara/
2. Pet. 2. Vid Abraham Fedur Trwadra/ Rom. 4. Vid Moiſen / er
var hin̄ Hoglin̄oodaſte Madur a Jørdun̄e/ Num. 12. Vid Eliam/ 2.
Reg. 2. Vid Johan̄em Baptiſtam/ Matth. 11. Vid Ste. Paal/ hvør
þo er ſo miøg Ahyggiuſamur um̄ Velferd ſyna/ og eckert treiſter ſynu
Riettlæte/ Phil. 3. O Herra Gud/ hier kiemur mier i Hug ꝥ/ er Petur
ſeiger/ 1. Pet. 4. Ef hin̄ Riettlaate verdur naumlega hoolpen̄/ hvar mun
þa ſyrtaſt hin̄ Ogudlege og Syndaren̄? Ef Ste Paall þottiſt vid þurffa/ ad verka ſyna Saaluhialp med Ugg og Otta/ Phil. 3. O hvad hrædder

og skialþande mættū vier þa vera/ sem Daglega iñdreckū Ranglæted/ so sem Jordeñ Vatned/ Job. 15. Og þvi kalla eg þ Oska Raad ad vera/ sm̄ þū giefur Corinthu Borgar Moñū/ 2. Cor. 13. Rañsaked siælþa ydur seiger þū/ hvort þier erud i Trwñe/ Proofed siælþa ydur / Þeckeð þier ydur ecke/ ad JEsus Christus býr i ydur/ nema þier sieud ræker ord. ner. O hvad stoor Þorþ er syndugre Mañeskiu a sijku i Vtlegd þessare. Vited þier ecke/ Brædur miner / ad Daudeñ stendur saþnañ fyrer Dyr. unū/ og ad hvørs eins Dauda Dagur / er þūs Dooms Dagur / Ja/ þ vite þier / þvi eru Meñ þa so Oþorvitner um̄ sitt Hættalag i Andleg um Efnū? Margur ætlar þ kañskie / ad eþ Samvitskañ ecke nagar þañ eda klagar um̄ neina Stoorglæpe / ad þū haþe Vitnisburd Andañs um̄ þ/ad þū sie Guds Barn/ Rom. 8. Eñ þvi er ecke so vared alltijd/ þvi eingeñ er so heilagur/ad þū ecke hafe nooga Orsok til ad aþbidia Synd. er sijnar og græta þær þyrer Gude. Þeckingarleised a Syndunū/ og Toomlæted i þvi ad rañsaka sitt Hiarta/ þ velldur þvi/ad Samvitskañ þiñur so lijtt til þeirra/og hefur hun þa/ og maa þ engvañ veigeñ gooda Samvitsku kalla. Eirn Stoorbrota Madur / sem aþ Hiarta angrar sijn. ar Illgiorder / er miklu betur a sig komeñ/ eñ hiñ/ sem hvørke er heitur nie kalldur / þvi Gud vill skirpa þm̄ wt aþ sijnū Muñe/ Apoc. 3. Og hvad miklu betur var þared hiñe Bersyndugu / sem ad laut Bak til ad Footū JEsu/ og þvode þær i sijnū Tarū/og þerrade med Hærlockum sijnū/ kiste þær og smurde med dyrmætu Salve/ helldur eñ Hræsnarañū er sagde i Hiarta sijnu/ Ef þesse være Spaamadur/ þa munde hañ vita/ hvør sw Kona være/er snerter þū/ad hun Bersyndug er? Mun ecke þsse Siælþbyrgingur haþa skamast sijn/ þegar Drotteñ sagde: Heñe þyrer giefst miked/ aþ þvi hun elskade miked/og þū sagde til heñar: Þier eru þijnar Synder fyrergieþnar/ þijn Trw giorde þig hoolpna/þar i Fride. Eg kañ ecke añad ad sia/eñ ad þtta var stoor Skeinkur/ɀ þesse Smyr. sleñ vortt betur launud/helldur eñ þott þū heþde giefed heñe oll Rijke Ver alldareñar. Eñ eg vil hier um̄ seigia/ so sem Paall um̄ sig talar/ Þess vegna hefur þū mier myskunad seiger þū/ ad þū synde a mier alla Stærd Myskunar siñar/ þeim til Dæmis/ ɀ a þū trwa mundu / 1. Tim. 1.

Aller eigū vier hins sama Von og Kviña þesse / eþ vier lätum oss aþ Hiarta angra Syndernar/Eñ þ kañ ecke ad skie/nema vier Smäsmug-lega rañsökū hin innstu Filsne vors Hiarta/ og er þesse Forvitne/sem eg ädur sagt heþe/hin þyrsta Trappa til Himnarijkis/Þvi aþ Rañsookn-eñe kiemur Þeckingeñ/aþ Þeckinguñe Ydraneñ/af Ydruneñe Fyrergieþn-ingeñ/aþ Fyrergieþninguñe Elskañ/ sem er hin einasta Root allra Dygda og Mañkosta/ er i Guds Augū kuña ad skarta. Hristed yt/ hristed yt ydar Hiørtu. O þier hin Ästlausa Þiood/ seiger Drotteñ Gud hia Zo-phoniam. Þad er ecke noog ad Meñ jate almeñelega Synder sijnar þyr-er Gude med Muñenū / seigiande. Eg hefe allskins Synder giørt / til Orda og Verka og vondra Hugreñinga/ og kañskie ad Hugur þylge þo lijtt Mäle a stundū / Eñ vier eigū ad leita grandgiæþelega epter þeim/ & rekia upp allañ vorn Alldur/ þ þrekast vier til munū/ allt i þra Vng-Meñis Arū/ allra hellst/ nær vier gaungū til Alltaris/hvar vier eigū ad þridmælast vid Gud/ i hñs Sonar Kvølldmälltijd. Ecke er þ helldur noog ad vier høþū einusiñe ydrast Syndaña/ og sierdeilis þeirra/ er oss mætte hellst Miñe til reka/ helldur eigū vier ad läta oss þær angra/ so opt sem þær oss i Hug koma/ so opt sm̄ vier heyrū þar i Guds Orde straþþadar/ so opt sm̄ vier heyrū þær aþ ødrū drygdar/ Og þa munum vier sijdur þykiast upp yþer þm̄ i Hiarta voru. Vier eigū ecke ad gleima þvi so þlioott/ ad Gud hefur tekid oss i Sätt aptur/ þvi þ heiter/ ad vilia ecke aptur snwa mz Vtlendingenū & giefa Gude Dyrdena/Luc. 17. Eþ vier gleimū ecke drigdū Syndū/ þa vill Gud þm̄ gleima/ eñ gleimū vier þm̄/ þa er hætt vid ad hñ miñest þeirra/Sierdeilis þar ecke er trwtt um̄ ad oss kuñe optar ad verda hiner sømu Glæper/edur ad miñsta Koste/ ad oss lange aptur til Katlaña i Egypta Lande/Num. 11. Og þott alldrei være/þa vitū vier þ/ad Petur aþneitade Christo einusiñe/eñ alldrei optar/ Þo seigia Christindoms Søgurnar/ ad so opt sem hañ epter þ heyrde Hanañ gala/ haþe hñ beisklega gräted. Eñ Gud näde oss auma Meñ/ Hvad opt høfum vier nu aþneitad vorum Skapara med Petre. Er þad ecke ad aþneita Gude/ ad elska Skiepnurnar? Jä / Synd-ena framar eñ hañ/ ad vilia eckert lijda hañs vegna/ ad vilia ecke

sala

læta a moote ſier hina minſtu Hollos Liſt hañs vegna / ad leggia ecke ad eins / hañs Ogurlega og Dyrdarfulla Nafn vid Hiegooma / helldur hafa ꝥ ad Hæde / ef eg mætte ſo ſeigia / ad vanbrwka ecke einaſta Hvildardagana til adſkilianlegra Synda og Laſta / helldur hafa Leida a Guds Orde / hafa ꝥ i Fiblſkapar Maalũ / hufa allt añad nær ꝥ er kieñt og predikad / ⁊ fylla Hiartad / ſm̃ er Guds Muſtere / 1. Cor. 3. med ſaur⸗ uga Þanka / þa ſm̃ þad er vant til / ſo Guds Ord hefur ecke Rwm þar iñe / Er ecke þetta ad afneita Christo mikla verr eñ S. Petur? Þvi hñ giørde ꝥ af Otta / eñ vær giørũ ꝥ ad Raunalauſu / eñ faa heyre eg gan ga wt og græta med hm̃ / faa tæraſt þegar Haneñ galar i Guds heilaga Orde / ſo vier meigũ ſæta / ad jafnvel vor Ydran hefur ſtoor Synd ver ed / þvi hun hefur eñ nu ecke þraungad oſſ til ad kroſſfeſta Holldid edur læta af Syndunũ. O vei / O vei / hvørſu laangt erũ vier þa fra Guds Veige / eñ vitũ þo ecke nær ſagt verdur / giør Reikningſkap þiñar Raads⸗ menſku / Luc. 16. og kiemur allt þetta af Forvitnisleyſenu um̃ vora eig⸗ eñ Hage. Þu ſeiger vel / ef eingeñ yrde ſaaluholpeñ nema ſa ſm̃ være eins og Petur og Paall / þa yrdu fæer holpner / þu ſeiger ſatt / þvi End urlauſnareñ ſvarade þeim er ſpurde hñ ad / hvørt ꝥr mundu ei fæer verda ſm̃ hoolpner yrdu a þñañ Hatt. Kieppeſt vid ad ganga iñ um̃ hid þraung va Hlided / þvi þeir eru marger ſem þar villia iñ ganga og komaſt ꝥ ecke / Luc. 13. eñ hvad um̃ ꝥ? Sieu þeir nu fæer ſem ſatt mun vera / ad reikna hia hinũ ſm̃ tapaſt / er ꝥ Gagn fyrer þig / muntu hafa nockra Skiemt⸗ an af þra Selſkap i Helvyte? Eg ſæta ꝥ / ad þeir munu og marger ſaa⸗ luholpner verda / ſem ecke eru Peturs edur Paals Lykar. Þad ſyner oſſ Epterlykingeñ um̃ Penings Gialldid / Matth. 20. eñ trw mier til / ad eins miked heimtar Gud af þier / epter þre Naad ſm̃ þier er giefeñ / ſo ſm̃ af Petre edur Paale. Drotteñ er goodur Reikningsmadur / hñ heimter eins miked af þeim ſem hñ hefur eitt Pund i Hendur feinged ſo ſm̃ tyu / epter þvi ſem Tala reñur til / Matth. 25. Þad kieñer oſſ Epterlykingeñ um̃ Sæded er fiell i gooda Jørd / ad ſumt færde hundradfalldañ / ſumt ſextugfalldañ og ſumt þrytugfalldañ Avøxt / Matth. 13. þar fyrer mættu Þhætt halda ꝥ fyrer vyſt / ad þott ecke ſiertu ſo heilagur ſm̃ Enoch /

Gen.

Gen. 5. so bull trwa sem Abraham/ Gen. 15. so polenmoodur sem Job/ Job. 2. so heitur i Bæneñe sem Elias / Jac. 5. so hreirn i Lijbernenu sem Baptista/Matth. 11. so breñande i Elskuñe sem Petur/ Joh. 21. So alvarlegur og roksamur i Gudrækneñe sem Paall/ þa samt ep þu leggur alla Astundan a/ ad þioona Gude (epter Þrre Nad sem þier er giefeñ) i Heilagleikanu/i Trwñe/ i Poleñmædeñe/ i Bæneñe/i Elskuñe/ i Alvorugiefneñe/ i Kiærleikanu / þa ertu Guds Barn: eñ hier um byriar þier iduglega ad forvitnast Kvolld og Morgna/ og ad mæla þinar Athafner med Þre Nad/sem Gud hefur þier lient/ hvort ecke gietur þu meiru afkastad/ og þar sem þu Brest finur/ ad ydrast þss af Hiarta/og bidia Gud ad fylla þ m brestur/ gierer þu so/þa muntu fiña Vitnisburd Andañs um þ/þu sierk Guds Barn/ Rom. 8. þa ertu iñsigladur med Anda Fyrerheitesins/ Eph. 1. til Dags Endurlausnareñar/Eph. 4. og hvort helldur þu lifer eda deyr / og med hvoriu Moote hinu naduga Gude þocknast ad lata þig giallda þina skyldurstu Skulld /a Sioo edur Lande/ i Ellde edur Vatne/ i Svefne edur Voku/þa ertu Drotteñs/Rom. 14. og eingeñ fær þig teked af hñs Hende/ Joh. 10. helldur þo þu deyer/ muntu samt lifa og med hm eilijflega ryckia/ þar sem ad er Svogt Fagnadareñs og gledelegt Lijferne til Fodurslns hægre Handar / Psalm. 16. Pad veite oss goodur Gud i Nafne sijns Eingietens Sonar JEsu Christi / og giefe oss þar til Styrk heilags Anda /

AMEN.

Suñudageñ mille Joola og Attadags.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

OG hañs Fader og Mooder undrudust þad/ hvad af hönum sagdest: Og Simeon blessade þau/ og sagde til Mariu Moodur hañs. Siaa þu / þesse er settur til Falls og Vppriisu margra i Israel/ Og til Merkis/ hvoriu i moote mun mælast. Og sialfrar þiñar Aund mun Sverd i giegnum smiuga/ so ad auglioos verde Hugskots Hiortu margra. Og þar var þa Aña Spakona/ Doottir Phanuels af Kyne Aser/hun var og kom-

en̄ til sin̄a Aara / og hafde lifad i sio Aar med sijnu̅ Eygnar Manne fra Meydoome sijnu̅. Og þesse Eckia hafde nær fiioora Vetur um̄ Attrætt / hvør ed eige gieck wt Musterenu / þioonande Gude Nott z Dag / med Føstum og Bænahallde. Þesse gieck samstundis þangad ad / og pryjsade Drotten̄ / og sagde af hønu̅ til allra þeirra sem Endurlausnaren̄ar bidu til Jerusalem. Og er þau høfdu allt fullgiort epter Løgmaale Drottens / sneru þau aptur i Galileam til Borgar sin̄ar Nazareth. En̄ Sveirnen̄ vox upp og styrktest i Anda / fullur Vjsdooms / og Guds Naad var med hønum.

Exordium.

Gud sielf allt þad er han̄ hafde skapad seiger Ritningen̄ / og sia þ var allt harla gott / Gen. 1. Stoort er þa Volæde Man̄e skiun̄ar er Andskoten̄ hefur fært yfer hana med Syndene / ad hvar besta Guds Skiepnur snwast hen̄e til hin̄s mesta Mootgangs opt og tijdum. Ellduren̄ er hin̄ þarfaste Nlutur / en̄ hvørsu opt verdur hn̄ oss ad Skada? Vatned i sama Maata / z þo hlioodum vier optlega Tioon af þvi: Jafn vel þær Guds Gaafur sm̄ i sialfu̅ sier ecke eru skadvænar / þar snwast oss til hin̄s mesta Ohagnadar fyrer Misbrwkun vora. Jll Medferd a Gotse og Peningum hefur steipt mørgum Maña i Oluckv / Metorden̄ hafa margan̄ blindad / og sialfa Skinsemena hefur margur Verolldar Sonur so vanbrwkad / ad hm̄ hefde þarfara vered / ad hafa sin̄ings Bonda Vit / en̄ ad falla so hraparlega a sijnu eigen̄ Bragde / so sm̄ þr giora er Paulus seiger / 1. Cor. 3. ad Gud høndle i þra Slægvitsku / um̄ allt þta kien̄um vier Fiandanum og Uppruna Syndene / ad vijsu ecke um̄ skorfram̄ / af þre Root er øll sw Olucka sprotten̄ er syndugа Men̄ daglega plaagar / bæde i andlegan̄ z lijkamlegan̄ Maata. En̄ samt er oss þ vitan̄legt / ad hin̄ mys kunsame Gud hefur so bætt Raad vort i Sendingu sijns Eingieten̄s Sonar / ad oss maa jafngooda falla / nema vier spilltu̅ þvi aptur ad nyju. Þvi Guds Sonur er i Neimen̄ komen̄ til ad nidurbriioota Diøfulsins Verk / 1. Joh. 3. En̄ hitt er grætlegt til ad vita / ad þ Nielpræded sem hin̄ gamle Simeon so miøg fagnade / og sagde / Ad Gud hefde tilreidt

Fyrer Auglite Allra Þiooda/Luc.2. Þ vill so þaũ gagna / og so þaes af hvorre Þiood hafa þess Not/ og sw Frelsan er Gud giørde sijnu Folke/Luc.1. verdur morgũ ad eñ stærra Prældoome/Lækningeñ ad Eitre/ og sialf Heilsugiøfeñ ad Vanheilsu / fyrer Vanræktar og Þvermood/ sku þra saker/ er ecke þeckia siñ Vitiunar Tijma. Þess gietur S. Páll er hñ seiger um̃ sig/2.Cor.2. Vier erũ Christi sætur Jlmur i Gude/bæde i þm̃ sm̃ holpner verda/og hinũ sm̃ tapast/þssũ ad sønu Jlmur Daudans til Daudans/ eñ hinũ Jlmur Lijfsins til Lijfsins. Og hvad er þ añad er Simeon hier talar i Gudspiallenu/ Ad Christur Sie Settur Til Falls Og Vppriisu Margra J Jsrael. Eg vil þesse heiløgu Ord nock ud giør hugleida/og af þm̃ yfervega/ 1. Hvørium Drotteñ sie settur til Falls. 2. Hvørium hñ sie settur til Vppriisu. Hier til styrke hiñ naaduge Gud med Naad sijns Anda i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingeñ.

ÞEsse Er SEttur Til FAlls seiger Textenn. Hvør er þesse ? Þad er hñ sm̃ Esaias um̃spaaer Cap.28. mz þessũ Ordũ/ Sia eg set Grundvøll i Zion/ eirn Stein/eirn utvaleñ Stein (so s̃ Petur þ utleggur / 1.Pet.2.) eirn dijrmætañ Hyrningar Stein/ eirn fastañ Grundvøll/ sa sm̃ trwer hñ mun ecke flijta sier/þ er eirn og hiñ same sm̃ David kvedur um̃ Ps. 118. seigiande / Sa Steirneñ sm̃ Vppbyggendur hafa forsmaad/ hañ er ordeñ ad Høfde Hyrningar/af Drottne er þ/z er undarlegt s̃ vorũ Auguñ. Ad þessu sie so hattad / vottar sialfur Drotteñ / Matth. 21. Er hñ heimfærer þeñañ Davids Spaadoom/ uppa sialfañ sig/og þa sm̃ ad lijflietu Soneñ er Fadereñ sende/þegar þr høfdu adur lijflaated hñs Þioona / þvi hñ seiger strax epter i sama Capitula vid Gydinga / þar fyrer mun Guds Rijke fra ydur teked verda / og gie fed Þiood þre er færer Avøxt þar af/Er þvi audrraded hvørier þr sieu / sm̃ ad Guds Sonur er til Falls settur / sm̃ eru fyrst Gydingar/ þeir Mordingiar er Konung Dyrdareñar af Døgũ riedu/ 1. Cor.2. og ei skipudust vid Kieñingar hñs heilagra Mañа og Pijslarvotta epter hñs Himnafør/ Jafnvel þott þr sæu Teikn og Stoormerke/med hvørium

Drotteñ

Drotten̄ styrkte Christne Boded / So og eru þ aller þr sm̄ eñ nu i Dag ganga i þra Footspor / og krossþesta Guds Son ad Nyu / Heb. 6. med Vantrw og Gudlausu Framþerde / þessū er Zions Hyrningarsteirn til Falls settur / Eñ med hvøriu Moote er hñ þa settur ? Wilde Gud nock ad þr skylldu detta um̄ hñ sm̄ þalla? Langt er þra þvi / hñ vill ad aller Meñ holpner verde og komest til Sañleiksins Viðurkieñingar / 1. Tim. 2. Kom nockud Sonuren̄ i Heimen̄ til ad fordæma Heimen̄? Aungvañveigeñ / helldur til þess ad Heimuren̄ heþde Lyfed þyrer hñ / Joh. 3. Var ecke Steirn þesse so audsiær / ad nockur þyrþte ad detta um̄ hñ ? Ad søñu var hñ so audsien / ad eingeñ þurþte um̄ hñ ad rasa. Borg sw er a Fialle stendur / giefur ecke dulest / Matth. 5. Villdu þr ei trwa sialþum hm̄ / þa mættu þr samt Verkunū trwa er hñ giørde / Joh. 10. Hvørneñ er hñ þa til Falls settur ? Þar til svara eg. Ecke til þess ad neirn skyllde falla / helldur aller upprysa / David kieñer oss þ i þm̄ Ordū er eg strax umgat / þar hñ seiger / Ps. 118. ad Vppbyggendur haþe þorsmaad þeñañ Stein / og þesse sømu Ord Davids brwkade S. Petur til ad sañþæra med þeim̄ Gudlausa Høþudprestaña Flock er þordæmde JEsum / Act. 4. seigiande : Þesse er sa Steirn er þier Vppbyggendur haþed ad engvu haþt hvør orden̄ er ad Høþde Hyrningar / og ecke er i neinū ødrū Hialpræded. Og þr skipudust þo ecke meir vid þesse Sañyrde / eñ so / ad þr hootudu þm̄ / ad ei skylldu þr kieña edur tala i þessu Nafne framar / Jafnvel þott þm̄ alkuñugt være / ad þr Petur og Johañes / heþdu skømu ædur i JEsu Naþne giørt þañ heilbrigdañ sm̄ halltur var boren̄ / Act. 3. og er ecke ad undra / þott Guds Sonur være þess hattar Møñū til Falls settur þyrer þra Hardwdar og Þvermoodsku saker. Latū nu Juda þara / Brædr mıñer / þr haþa sīn̄ Doom mz sier / & sỹn Laun wttekeð / eñ giætū ad sialþū oss / ad ei verde JEsus oss til Falls edur til Asteitingar. Vier vitū hvørin Christur svarade Johañis Læresveinū / er hñ giørde þa þra sier til ad spyria Drotten̄ ad hvør hñ være / Fared og seigid Johañi (sagde hñ) hvad-þier heyred og siaed / Blinder þaa Syn / Hallter ganga / Lykþræer hreinsast / Dauþer heyra / Dauder upprysa / og Fatækū verda Gudspiallen̄ bodud / & sæll er sa sm̄ ecke hneixlar sig a mier / Matth. 11.

11. Þetta hofdū vier allt saman heyrt/ & eingen efar um̃ Drottens Krap-
taverk/ mz hvoriū hn̄ auglijste þ hn̄ sañur Gud være. Eñ hvort ad vier
samt og ædur ecke hneixlunst a hm̄ sumer hvorier/ þ þyrfte nockud fram-
ar ad rañsaka. Einhvør mun spuria / J hvoriu hneixlunst vier a hm̄ ?
so spurdu & Judar fordū Daga/ Mal. 1. J hvøriu forsmaaū vier þitt
Nafn ? Drotten svarade / Þier offred Óhreinū Mat a mijnu Alltare /
þo spuried þier/ hvar mz saurgū vier þig ? Hañ svarar/ J þvi ad þier
seiged/ Drottens Bord er foragtañlegt /þvi nær þier offred hinu Blinda
er þ ecke Jllt/og nær þier komed fram̃ mz þ Hallta og Siwka/er þ ecke
Jllt ? Ber þta Hertoga þijnū/muntu hia hm̄ vel þockadur verda ? seig-
er Drotten Zebaoth. Sama er a Brefenu gooder Viner / Foorner
Gamla Testamentesins eru afmaadar mz þeirre einu Foorn er hin̄ ædste
Prestur hefur einusiñe iñbored i þ Allra Helgasta/Heb. 9. samt eigū vier
Gude lifanda Foorner ad færa / þ er sialfa oss og vora skynsamlega
Þionustu/Rom. 12. Eñ þegar vier iñgøngū i Mustere Guds/ dauder i
hinū verstu Syndū og Glæpū Ydrunarlaust/ forsmaaū vier þa ecke?
Guds hæleita Nafn ? Hneixlunst vier þa ecke a Christo ? Þegar Meñ
ganga Ofyrhugsader til Guds Bords / ecke reina og profa sialfa sig / ecke
giøra Greinarmun a millū Lijkama Drottens og añarar Fædu/ 1. Cor.
11. ecke rañsaka siñ Lifnad so þr meige ydrast / ecke reina hvort þr eru i
Trwñe/ 2. Cor. 13. ecke hafa fullañ Asetning til ad betra siñ Lifnad/
hallda Meñ þa ecke Bord Drottens foragtañlegt/ saurga Meñ þ þa ecke?
Seiged mier i Drottens Nafne/seiged mier/er ecke þvilijkt ad hneixlast a
Christo/edur seiger ecke Paulus ad sa ed þvilijkt giører/ hn̄ sie sekur vid
Holld og Blood hn̄s/1.Cor.11. hvad er ad hneixlast a Christo/ ef ei er
þetta ? Þegar Meñ ecke hyrda um̃ ad læra hin̄ sañā Christendoom / so
þr fæe kent hn̄ Børnū sijnū og Hiwū/og eru so blinder/ blindra Leid-
togarar/Matth. 15. & þo reka meñ þta blinda Fie iñ þ Drottens Alltare/
til ad eta & drecka sialfū sier Dom/ miklu lijklegra til ad verda þar Sath-
ans Forner eñ Guds Offur/nema hn̄ vilie meire Miskun a giøra. Seig-
ed mier/offra Meñ þa ecke hinu blinda? Er ecke þ ad hneixlast a Christo?
Þegar Meñ vilia under eins þioona Gude og Mammona/ Matth. 6.
Sitta

Sitia i Kyrkiunne/enn Hiartad er wt a Awgardenū edur hiá Akneitunū/ Luc 14. Nalltra Menn þa ecke á bæðar Sþout med Prestū Baals/ 1. Reg. 18. Er þ ecke ad oþpta þvi hallta og veika? Er þ ecke ad hneixlast a Christo/ er seiger. Einginn kann tveimur Herrū ad þióna/ Matth. 6. Biodū þta einhvoriū Veralld. Hefdingia/Komū mz opvegnū Hondū þ hūs Bord/ Giellvū hm̄ einhvorn Baunneta Grip i Skylldur skynar/ Svorum honū wt aþ niær vier eigū Tal vid hn̄/ Reiknū til hvort hann þygger þ vel aþ ass/ Og þo vilium vier heimta slykt af þinū stoora Konunge Himens og Jardar. Þetta er ad vysu ad hneixlast a Christo/ ad Ottast hn̄ sm̄ ecke kann nema Lykamanū ad granda/ enn hyrda ey hvad vier gierū vid Gud/sm̄ Lyfe og Saalu gietur kastad i eylyþann Elld/ Matth. 10. Eg spyr/ Hvat þyrer hneixludust Judat a Christo? Þvi hann var Þatækur. Guds Fatæker eru enn nu hiá oss/ Þeir eru JEsu Limer/ eþ þeir under eins eru Andlega Volader. Enn hvad er tydara i Heimenū enn ad Ovirda Fatækann/og ecke einasta Ovirda hn̄/ helldur og ad taka þra hm̄ þ lyted sm̄ hn̄ á/ & ad þrwka hns Sveita til Ohoofs og Metnadar. J Losū Klæda þiña/ er Blood hiña þurþande Saalna/ seiger Drottenn/ Jer. 2. Vid Juda/Þad maa og heimþæra til þeirra / er selia hiñ Volada þyrer eirn Skoo/Am. 2. so ad þeir sialþer/ þeirra Syner og Dæt. ur/gange so sm̄ velbwnar Haller og wtskorner Þylarar/ Ps. 144. Er ecke slykt ad hneixlast a JEsu? Hvor ed kallar hina Fatæku sÿna minnstu Brædur/Matth. 25. og vill reikna þ vid sig giort ad vera / sem þm̄ er giort. Hvad bar þleira til þess ad Gydingar hneixludust a Drottne? Þad/ ad hn̄ ecke hroopade nie haþde miked um̄ sig/og eingenn heyrde Rodd hns a Stræt. ū/Es. 42. So wsæliſt & Heimurenn hina Spoku og Kyrrlaatu og þorsmaaer þa/ hæder ad þm̄/ kallar þa Ohoda og Heimota/ þeir ed ecke bere Mañskap edur Vitsmune til ad hallda Virdingu sine/ og brioota Of hins Dramblaata aþ Halse sier/ er ecke þetta ad hneixlast a Christo? Hvor ed ecke kom i Heimenn til ad laata sier þióona/ helldur til ad þiona odrū/Math. 20. Hvad er þ enn þa þramar & kom Gydingū til ad hneixlast a Guds Syne? Þad / ad hn̄ tok Cyrinde sÿns Foduts so skorugl ga/og vandlætte um̄ Glæpe & Vantrw Ogudlegra Mañá. Ecke

mun Dioþulen vanta þa en nu i Dag/sem ad fylge þeirra Footsporum i þessu. Hvør vandar so um illar Athaþner Mannanna/ad ei sie hm̄ a Hnalse leigid? Hvør er sa/er hn̄ þycker vegna Guds og hn̄s Dyrdar / ad ei sie hn̄ Hlutsamur kalladur og sturle Israel? 1.Reg.18. Eþ nockur vill styrkia Maleþne Eckiunnar og hinns Fødurlausa/ þa giora þr Samdrætt a moote hm̄/sm̄ eingen̄ Fæda þyke Lostæt/ utan hun sie teken̄ þra Munne hinns Vesæla og Vnderþrickta. Hvør er sa/eþ hn̄ vill hallda gooda Skick un i Hwse sinu/ ad ecke laste hn̄ Illt vitner Men̄ og hate? Og saþnvel þott ad þr sm̄ vilia hlyda Gude i þessu og vardveita Samvitsku sina Oþleckada/þott þr/ seige eg/giøre allt þetta epter Skylldu sins Embættis/þa uppvekur þo Dioþullen̄ þm̄ Andskota epter sinu eigen̄ Nafne/so þm̄ tekst ecke Guds Verk ad giøra. Simeon spaer um̄ Christ/ad hn̄ mune settur verda so sm̄ Teikn/ þ er moote mælest/ þad er epter minnum Skilninge so sm̄ eitt uppsett Teikn/er Men̄ plaga ad skioota a/So var z Drotten̄/wr þvi hn̄ ingieck þ Kien̄emannlega Embætte. Oll Sathans Børn giørdu sier ad Skylldu/ ad vega ad hm̄/ hvar sm̄ þr kunnu med Ordu̅ og Verku̅/ so sm̄ lioost er aþ Aþsøgu hans/ er Gudspiallamen̄erner haþa oss ritada epterlaated. Soddan̄ eitt Teikn eru aller hans Læresveinar/aller hn̄s Epterþylgiendur i Lærdoomenu̅ og Vandlætenu: Þess giefur sialfur Christur / Es.8. Þegar Spamadurenn beid epter hvad Gud vilde seigia/er hn̄ hafde byrgt sitt Andlite þyrer Hwse Jacobs. Siæ / hier er eg og þau Børn/ er Drotten̄ heþur gieþed mier. Vier eru̅ so sem nockurs konar Teikn og Merke hia Israels Foolke / Hvørt Spadom ad Ste Pall til Hebreos Cap. 2. heimþærer til Christu̅ og hn̄s Barna/og er þ vijst/ad ecke er Læresveirnen̄ framar en̄ Meistaren̄ / hafe þr Hwsbondan̄ kallad Belzebub/hvad munu þr ei giøra vid hn̄s Heimamen̄? Matth.10. Nu er þ ad sønnu gledelegt ad þola þyrer hn̄s saker/ er loþad heþur noogu̅ Launu̅ a Himnu̅/Matth.5. En̄ hitt er þm̄ Bøl sem Christi eru / ad þeir erþida til Onyttis/ Jaþnvel þott ad þr a Embætte sie Drottens / og þeirra Mælefne þeirra Guds / Es. 49. þyrer hinna Þriooseku saker/er hneixlast a Christo/ og lyfast er ad han̄ mune til Falls verda. Siælfrar þinnar Ond mun eitt Sverd i giegnu̅ ganga/

sagde Simeon vid Guds Moodur/ teiknande an Eþa þar med/ Harma þa er þeße mundu til Handa bera wt af Mootmælū þm/ Oþsookn og Pijslu er hñ i Anda sa/ad Drottē munde þola verda/ a dur eñ hñ þeinge off Synduga leist þra eylijþu Pijslu. Ein Riett-trwud Sal/ er Christi Andleg Mooder/ þ vottar Ste. Paall til Gal. 4. Sonakorn mijn/ med hvøria eg þungbweñ er/þar til Christur mindast i ydur aptr ad nyu. Mune ecke þße JEsu Moder kieña i Brioste/ nær hun sier Drottēn aptr ad nyu Krossþestañ/ Ebr. 6. þ Augū sier af Börnū Vantrwateñar/ med hiuū verstu Syndū og Glæpū/ þm til Olucku/ sm eins vel z hun eru med Guds Bloode endurkeipter/ og þær þo ecke vid þvi giørt/helldur eñ Maria vid Pijslu Sonar sijns/ Illsku þeirra vegna/sem ad hneixlast a þm: Eñ þeir hlæa þar ad/ z þ Angur/sem Guds Bern kvelur þyrer þra Ogiæþu saker/ haþa þr ad Skimpe og Athlætre/ þad liggur þm lieet i Skape/ þott ad Meñ fæest um þetta og seigia/ ad þar sie ecke meira Vañ a sier eñ þm er læta sier þeirra Olucku til Hiarta ganga. Seig ed mier i Guds Naþne/seiged mier/ Er ecke þvilijkt ad hneixlast a Christo? Og er nu so nockud hier um talad.

Nu vilium vier i sijdare Partenu læra/ hvørneñ hañ sie til VPPrisu settur. TIl VPPrisu MARgra seiger Textenn. Off er kuñugt med hvøriu Moote ad Johañes Skijrare hooþ siñ Lærdoom. Giøred Ydran sagde hñ/ þviad Guds Rijke er nalægt/ Matth. 3. Vidlijkañ Formaala haþde Ste Petur fyrer Judum/ er hñ i þyrstu bodade þeim Heilsugioþ þessa/ þa þeir spurdu ad/ hvad þeir giera skylldu? Svarade hñ þeim: Giøred Ydran z sierhvør ydar læte skijrast i Naþne Drottens JEsu Christi til Fyrergieþningar Syndaña/ Act. 2. So er þa Christus þm til Vpprisu settur/sem ydrast Syndaña/og trwa ad þær verde sier i hñs Naþne tilgieþnar. Ein alvarleg Ydran er hin fyrsta Trappa til þessarar Vpprisu/ epter þ ad Meñ haþa þeckt Veg Sañleikañs / Eñ fyrer þvi ad Ydraneñ verkar ecke i Mañsins Hiarta/ nema vier þeckiū Syndena/þa er einsætt ad læra Guds Vilia oþ hñs Løgmaale z Orde/ ecke alleina til ad laga siñ Liþnad þar epter/helldur og til ad þeckia hvad off er Aboota vant/ s vier þ vijst vita meigū ad all-mikid er/og þleira eñ vier þeckia kuñum edur upp ad reikna. Eñ þott ad eingeñ vita kuñe

hvad opt hann fellur/ Ps. 19. Samt eigum vier med hinu mesta Aat-hygle / ad hallda Daglegt Ransak um sialffa oss og vora Lyffernis Nattu til þess/ ad vier þeckium Syndena og hennar Lioothleik/ so þar aff vaxe Angur og Trege i Hiarta voru / enn fyrer þvi ad þetta Hiartalag tekur eingenn aff sialffum sier/ þa vill þar til tidugleg og alvarleg Bæn / eff Ydranenn a so heil ad vera ad hun Gude lyke/ þvi hann nægiest ecke med Hiegoma nockurn/ Hiartad a ad bræna og kleckna fyrer Gude / eff hann a Syndena burt ad taka/ ecke duger soddann Ydran miked sem hann umtalar hia Jeremiam/ Cap. 3. seigiande / J ollu þessu snerest ecke til mijn hin frafallna Syster Juda af ollu Hiarta/ helldur voru þad ei nema Læte hennar seiger Drottenn. Eckert kann þad ad duga hia Gude/ sem hann ecke sialfur med oss verkar / þvi aff sialffum oss til megnum vier eckert Gott ad fram-kvæma/ nema vor Dygd sie epter Gude/ so sem Paall ad Orde kiemst/ 2. Cor. 3. þa er hun Onyt/ soddann Ydran vill hann skirpa wt aff synum Munne þvi hun er volg/ Apoc. 3. Þad er ægiætt sem Nicephorus Calistus skriff-ar epter hinum gooda Keysara Theodosio/ er hann sagde/ Ad þad være eingenn Undur þott nockur dæe/ þar hann være Madur/ enn þad være eins Guds ad kalla hann aptur til Lyffsins med Ydruneñe sem eitt Sinn daudur være/ þvi er hier af audsied/ ad Menn skulu þyggia Ydranena med Bæn aff Gu-de so vel sem allt annad/ eff hun a hiꝫ ad þocknast / og maa þad ecke hindra nockurs Manns Alvorugiæfne i Ydraneñe / þott ei sie hann sier hinna versta Klækia og Bodorda Brota medvitande. Nog er þad til ad koma wt Taar unnum a einu Guds Barne/ ad þad gietur ecke eitt Augnablik syndlaust lifad/ eff Giorder vorar ættu ad stikast a Guds Riettlætis Mælesnuru. Eitt Hiarta sem elskar sinn Gud er hægt ad bleita/ þad angrast meir aff synum O-fullkomlegleika/ helldur enn hinn Gudlause aff Minningu allra sinna Skamma og Odaada. So ad David i ollum synum Heilagleika hann væter syna Sæng i Taarum alla Nottena/ Ps. 6. vegna sinna Avirdinga/ þar hinn Ogudlege Manasses finnur eckert til sinna Stoorglæpa/ fyrr enn hann er beygdur i þung um Jarnvidium/ 2. Par. 33. Nu þott ad sa hafe miklu afloked/ sem hefur straffad sialffann sig/ mz alvarlegum Trega fyrer Syndena/ þvi þad a heima hia hꝫ er Postulenn seiger/ Eff vier dæmum sialffa oss/ þa verdum vier ecke dæm-

der/

der/ 2. Cor. II. samt er þ ecke noog ad lata sig ydra Syndaña/ nema Meñ treiste þvi fullkomlega / ad hiñ naduge Gud mune sier uppgiefa alla Skulldena/ fyrer JEsu blessada Forþienustu : Ydranen kastar Syndaranū nidur ꝥ Guds Fætur / til ad audmykia sig under hñs volldugа Hønd/ eñ Trwen reyser hñ uppaptur / og giører hñ þess full ørugganñ/ ad hñ hafe frjaň Tilgang til Nadarstolsins/ Hebr. 5. hvørsu sem hñ sie hinū verstu Syndū hladeñ / og þ ecke ꝥ nockurs Mañs eigeñ Verdugleik / Att edur Atgiørfe/ þvi Gud er heilagre/ volldugre og riettlatare eñ so / ad nockurt af þessu edur einhvør añar veralldlegur Hlutur meige fa hñ kreinkt edur yfertalad/ helldur skiedur þ alleina af hñs skiære og einsamalle Goodgyrne og Myskun/fyrer þ Lausnargialld er hñs Eingiet. eñ Sonur hefur ad søñu ꝛlagt ꝥ alla Verelldena / eñ þr einer munu Not af hafa sm̄ a hñs Nafn trwa/ Act. 10. Af Ydraneñe og Trwñe framkiemur Elskañ til Guds / ef þær eru añars so sem þm̄ vera byriar. Ydraneñ syner oss vorn Overdugleik/ꝛ hvørneñ vier høfū mz Glæpunū uñed til hiña bitru Helvijtis Pijsla: Eñ Trwen Guds Giæsku og Oranlsakañleg Myskunar Ydur / i þvi ad uppgiefa þau mørgu tju Þusund Punda/ sm̄ vier ecke einasta Einusiñe/ helldur Ar epter Ar/verdū hinū gooda Gude skyllduger um̄/ hvad ef vier yduglega hugleidū og samañberum i Hiarta voru/þa kuñū vier ei ad fara a mis vid þ/ ad þar af kvikne ein breñande Elska til hñs / er so vel giører til vor Overdugra/ og fyrergiefur oss margar Synder / og hun er hin einasta Root allra Digda og Mañkosta/og jafnvel Løgmalsins Uppfylling/ so sm̄ Paulus um̄ Kiærleikañ vottar/Rom. 13. þvi þ er vijst/ad sa sm̄ elskar nockurn/hñ skirrest vid ad styggia hñ/ og verde hm̄ þ Ovart/þa angrar hñ þ af Hiarta/ꝛ uner illa Hag sijnū / nema hñ fae komed sier aptur i samt Lag og nad hñs Vinattu er hm̄ þyker indælt ad elska. So eru og Guds Børn lynd/ verde þau yfirstijgeñ af nockurre Hrøsun/þa standa þau bratt upp aptur til ad fridmælast vid Gud : Þad sie eg a David/Ps. 38. þad sie eg a Petre/Matth. 26. og ødrū fleirū/ hvørier/ er þr hafa ratad i nockurn Glæp/hafa þr ecke Frid edur Roo haft/fyrr eñ þr hafa sættst vid Gud/ hvørn þr af Hiarta elskudu. Eñ ecke er þss ad dylia/Børn mætti

good /

good / ad þr ſem eru i miklū Kiærleika vid Gud / og ordner eru eitt
Ande mz hm̄/ 1. Cor. 6. þm̄ er miklu vandara eñ ødrū i ſlykū. Faderen̄
heimter meire Elſku af Synenū eñ af Þrælnū/ jafnvel þott ſydr giøre
hn̄ Barned Arflauſt / helldur eñ Þrælen̄ útlægan̄ úr Hwſenu: Þad
mætte ætla ad margur hefde meira til uñed vid Gud eñ Moyſes/ þegar
hn̄ ſloo tviſvar a Kletten̄/ Num. 20. Eñ fyrer þvi ad hn̄ var Gude ſo
handgeingen̄ framar ødrū/ þa vard hn̄ ſtraffadur. Margur Konungur
hefur læted telia Landsfolked/ til ad vita hvør hn̄s Magt være/ og hvad
hn̄ mætte reida ſig uppa. Þo vard þ David til Syndar reiknad/ 2.
Sam. 24. ſæ ſtoorrar Syndar/ af þvi hn̄ i þ ſin̄ hafde meira Trauſt
a Mañablanū eñ a Gude/ er þo ſo optlega hafde bareſt þ hn̄ / og lagt
hn̄s Fiandmeñ ad Velle. So ſkulū vier ꝛ meina um̄ þañ ſm̄ Gud hef
ur eitt ſin̄ ad ſier teked/ hm̄ veiter hægra ad bera Avøxt eñ hinū / ſm̄ eñ
þa hefur ecke noted Þrar Nædar/ og viñur hn̄ þvi til meire Hegningar/
Luc. 12. ef hn̄ afbregdur. So er þeſſe Elſkañ til Guds/ ſem af Yd-
raneñe og Trwñe framkiemur/ nockurskonar Sæde/ hvar af allar good-
ar Dygder ſpretta/ ſm̄ ádur er ſagt. Og af heñe kiemur hin nÿa Hlydne
og Vm̄boot Lifdagaña / án hverrar bæde Ydraneñ og Trwen̄ dandar
eru og magtarlauſar / þvi þ er eingen̄ Ydran ſem lofar Mañenū aptur
ad ganga til ſømu Synda / og þ er ecke hin ſaña Trw ſem ei veikar þ
Kiærleikañ/ Gal. 5. hvar um̄ St. Jacob noogu ſkoreñordt talar i ſyns
Piſtels 2. Cap. og þeſſe er hin andlega Vpprija/ hin fyrre Vpprija.
Sæll er ſa ſm̄ hefur Hlutdeild i heñe ſeiger Guds Ande i Opeñberingar
Bookeñe/ 20. Og hefe eg nu ſo mz nockrū Rokū ſagt/ hvørium̄ Chriſtur
ſie til Falls ſettur / og hvøriū til Vpprijsu. Gud giefe ad hiñs ſydara
meige ſm̄ fleſter niootande verda. Giøreſt þvi eige Stallbrædur Syd-
inga er þeñañ Hyrningar Stein forſmádu / hvør ſm̄ yfer hn̄ fellur /
þañ mun hn̄ ſundurbriioota / og yfer hvørn ſem hn̄ fellur / þañ mun hn̄
ſundurmola/ Matth. 21. O þier Fávÿſu Børn Verallðareñar / O þier
Náfuglar þeſſa vonda Heims / Torvelldara mun ydur verda ad beria
Nefdenū vid þeñañ Stein/ eñ St. Pále ad ſpyrna a moote Broddinū/
Act. 9. Hañ hefur fyrer ydur og allra Maña Skulld/ Høggormſins /

þer

Þ er Diofulsins Haus i sundurmolad/ Gen. 3. Munud þier vera sterk-are eñ ydar Hofdinge sem er Gud Veralldar þessarar/ og drottnar i ydur Börnū Vantrwareñar? Eph. 2. Ef ad jafnvel eitt Kvikende snerter Fiallsræturnar/ þa skal þ Dauda deya sagde Gud vid Moysen/ Exod. 19. under þ hñ wtgaf sitt heilaga Logmal / eñ þegar sa Steirneñ sem einusiñe er af Fiallenu wtskoreñ og sundurbraut Jarned og Leyreñ / Gulled og Sylfred/ Dan. 2. þegar hñ/ seige eg/ i astad s.ñ dettur yfer gudlausañ Heim þeñañ i hñs sijdare Tilkomu / Munu þa Fiollen hylia ydur fyrer hñs Reide/ Apoc. 6. munud þier fa stadest i hñs Auglite / sem jafnvel hin megtugu Konga Rijkeñ hefur i sundurbroted / edur vited þier ecke/ ad þier Leyr og Aska erud? Jæ breiskt Leyrkier/ sm̄ optlega detta sundur af sialfū sier / auk helldur ad þier kuñed ad bwa vid þeñañ forterandi Elld. .: Gud er eirn megtugur Konungur/ Himeneñ er hñs Hæsæte/ Jördeñ er Skör hñs Foota/ Act. 7. og nær hñ drepur Tæten um vid Dwpū yssare/ vid þessare Madkaveitu/ hvar iñe viet synduger Ormar skrijdū/ hvør um̄ añañ þveran/ þa titrar hun og skielfur/ eins ꝛ Laufblad þ Vinde. Munud þi' þa stadest gieta hñs Tilkomu Dag/ Mal. 3. nær hñs Reide tekur til ad breña allt til nedsta Helvijtis/ Devt. 32. Þvi forsmaaed þier þa hñs Riettende / þvi hallde þier hñs Sendeboda fyrer eina Skoo-þurku / og þvi hafa hñs Ord ecke Rwm i ydur? Þvi jafnvel þott ydur meige hitna i Brioste um̄ Stundarsaker / þegar Guds Kreidarþruma slær um̄ Eyru ydar af einū Predikunarstool / þa er þo Snioreñ leingur a Steinunū þegar Regned ofañ kiemur / Jer. 18. helldur eñ Miñing hñs ognarlega Nafns hia ydur. Þvi vanvirded þier hñs Sacramenta/ þvi hneixled þier hñs Vesælinga/ þvi forsmaed þier hñs Volada/ þvi ræned þier hiñ Fatæka/ þvi hamled þier Riettenū ad hafa siñ Framgang/ þvi hefied þier hiñ Ranglata/ ꝛ nidurdreped hinū Saklausa/ þvi hallded þier iñe Sveita Daglaunarans/ þvi giøred þier allt þetta/ og ætled Gud mune ecke fæera ydur under siñ Doom fyrer þssar bloodugar Skam̄er og Illgiørder/ ef þier seigest ecke hneixlast o JEsu? O þier Eitur Ormar og Nødrukin/ vered þo ecke argare eñ Pharisæi og Skriftlærder sem komu til Johañis Skyrnar/ Matth. 3. og [illegible]

ed til ad þier þæed umþlæed tilkomande Reide; Giøred Ydran medañ Guds Ryke er nalægt/ Leited Drottens medañ hñ er ad þiña/ Es. 55. og miñest vid Soneñ/ad þier eige þyret þarest a Veigenū/ þegar hñs Reide tekur til ad breña. Sæler eru aller þr ed leita Athvarfs hia hm̄ seiger David. Ja sæler erud þier sm̄ eckert Athvarþ haþed i Heime þessū/ þvi Drotteñ er ydar Hlutskiþte. Sæler erud þier sem alla Hlute hafed yfergieþed/ og jaþnvel sialþa ydur/ þvi þier skulud fa hundradþallt aptur og erfa eilijþt Lijf/ Matth. 19. Sæler erud þier sm̄ forsmaed allt Yþerlæte og Skarkala Verallbareñar/ þvi þier leited ad þvi sem þar uppe er/ Col. 3. Sæler erud þier/ nær þier alla Hlute þola villied þ Guds Saker/ þvi ydar Verdkaup er nooglegt a Himnum/ Matth. 5. Sæler erud þier midt i Hørmungunū/mitt i Arasunū/mitt i øllū þm̄ Raunū sm̄ ydur til Handa bera/ þvi Guds Kraptur þullkomnast i ydar Breisk-leika/og þa þier veiker erud/þa erud þier mattuger/2. Cor. 12. Sæler erud þier nær Heimureñ kallar ydur Aþrak og Hreinsun Veralldar/ þvi þa erud þier dyrmæter i Drottens Augū/þier skulud sia ydar Glede nær þr munu til Skamar verda seiger Drotteñ/ Es. 66. Þad sm̄ Heimsins Børn troda under Footunū/þ er Guds Hnaskøtte a medal vor. Eins Ydrande Syndara Hiarta/ Es. 57. eins Guds Veslings Sala er hñs Himen a Jørduñe. Mørg Skwr rigner þadañ ad søñu yfer þeñañ Tarañna Dal/ eñ aller þr Dropar þalla i Guds Siood/Ps. 56. hñ telur þa og geimer so sm̄ añad Fwlgu Fe/ hñ greþur ecke þsa Pund i Jørdu/ helldur skilar þvi aptur mz yþermæla miklū Avexte/þegar þ verdur upp skored mz Glede/ß hier var i Tarunū nidursad/Ps. 126. Nid nattur-lega Regned kiemur þra Himnū oþañ/ og þriofgar Jerdena so hun ber Avøxt. Tar hiña andlega voludu i Heime þessū koma fra Gude/ þau þæra þañ Avøxt er Saþnadur verdur i Vindine Guds Barna/i hiñe stoo ru Eadurþædingu sm̄ Lausnareñ nm̄ giefur/ Matth. 19. Eþ eg leige nockurs Mañs Jørd under Bw mitt/ þa kreþur hñ mig Landskulldar hvørt Ar/og þ þess vegna/ad hñ ætlar mig ecke þullvedia/edur maa ecke siaskur missa. Eñ þvi er ecke so vared þ hinū stoora Akúrmañe Gude Allsheriar/ Joh. 15. Eg vil allshugar þeigeñ byggia hm̄ Hiarta mitt/

salle

læte hñ Ploog Lögmalsins / Ploog Yoranareñar / Ploog Nermungaña ganga um̃ þeñañ Stoorgrytis Akur / so sem hñ vill / læte hñ Gudlaus Villudyr Neims þessa spora hñ i sundur og Footũ troda / so sm̃ hönum blessudum lykar / þad er mier fyrer minstu / þegar eg veit hñ er mier nædugur / og eg ma alltyd missa so miked sem hañ vill læta mig missa / þvi einkis þreistar hñ yfer Megn þram̃ / 1. Cor. 10. Og þott mier þykia meige / so sm̃ hñ svare mier ecke hvers Ars Rentu / sm̃ þo ecke er / þa ma eg þo vita / ad hñ er bæde trwr og þullvedia / ⁊ er eg þss fulltruggur ad hñ mune um̃ syder endurgiallda mier hina liettu Byrde Nermungareñar / sem varer um̃ Augnablik / med yþergnæþañlegrar Dyrdar eylyfre þyngd / 2. Cor. 4. Hvørrar niootande ad verda / uñe ⁊ veite øllũ Guds Börnũ hin hæleita Guddoomsins þreñing / hvørre ad sie Loþ ⁊ Dyrd / Vellde ⁊ Kraptur um̃ Allder Allda / Amen.

A NYIARS DAG.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

Y Þañ Tijma. Epter þad ad atta Dagar voru lidner / og þad Barned skyllde umskierast / var hñs Nafn kallad JESus. Hvad er kallad var af Einglenum / adur eñ þad hañ var Gieteñ i Moodur Kvide.

Exordium.

Komed og skoded Verkeñ DRottens seiger Skallded / Ps. 66. hvad virduglegur hñ er i Verkũ synũ vid Mañaña Sonu. Til þessa vil eg eirneñ haþa kvatt ydur / Brædur myner / a þssum Naathydes Deige. Hvørneñ Guds Dyrdarþulla Almætte bærsamlega stiornar Arenu oss til Nota / þad heyrũ vier i hinũ 74. Psalme / þar David seiger: Þiñ er Dagureñ / þyñ er eirneñ Notteñ / Lioos

ed og Soolena hefur þu tilbwed/ Jardareñar Enda hefur þu afmarkad/ Sumar og Vetur hefur þu skapad/ Hier yfer lætū vier nærsta lijted/ Børn mijn. Gud giæfe ei þindust þr ed møgla þegar þſſe hn̄s Raadstøfun er ecke epter vorū syndugū Vilia. Hvar fyrer? Þvi ꝥ skiedr Daglega/ & vier høfū þess Not a hvørre Stundu/ & þyker ꝥ Skylda Guds ad svipta oss ecke þvi hn̄ eitt sin̄ gaf. Jeg heyre ecke ad Jonas hafe þack ad Gude fyrer Lunden̄ a medan̄ hn̄ stood/ en̄ reidur vard hn̄ þa hn̄ visnade/ Jon. 4. Munde ecke hin̄ Blinde verda allshugar fegen̄/ mætte hn̄ hid blessada Lioos Soolareñar Augū lijta? En̄ hinū Heilskigna þyker þad lijtils verdt. Hvørsu langar han̄/ er Omæder epter Vatnenu? Þad sie eg a Konungenū Dario/ er han̄ drack hin̄ sætarsta Druck Æfe siñar wr Hests Farenu/ En̄ þo ecke sijdr af epter Lijkinguñe/ um̄ hin̄ rijka Man̄/ er æskte eins Vatns Dropa af Fijngre Lazari/ þa hn̄ vaknade upp i Helvijte og Kvølunū/ Luc. 16. hvørn hn̄ mun þo lijtils meted hafa/ þegar han̄ liek sier ad allre Fullsælu Veralldar. Jeg tek hina almeñelegustu Hlute/ sm̄ minst eru af Mañū virder/ til ad sijna vort Oþacklæte vid Gud i staden̄ þeirra Hluta/ er hn̄s Millde øllū jafnt veiter/ Vondū og Goodū/ Rijkū og Fatækū/ Stund epter Stund/ Dag epter Dag/ Ar epter Ar. O min̄ Gud/ Hvørju skulū vier þier gialloa? Eckert hefur Snaudur fyrer ad giefa. Hvørju skulū vier svara? Ecke Einu a moote Þusund/ Job. 9. Hvad skulū vier af oss giera? Vægt er þangad ad flijia/ sm̄ Hønd þijn næe oss ecke/ Ps. 139. Vier villdū ad sen̄u giefa þier alla oss med Saalu og Lijkama/ en̄ ꝥ er allt þitt/ þu hefur oss ꝥ adur giefed. Gud næde ꝥ vier høfū teked þijna Limu & giørt þa ad Sathans Limum. Lied þa til Verkfæra Ranglætingu / og Synden̄e til Ibwdar/ Rom. 6. so vier mættū kvijda þvi / ad hin̄ heilage i Israel munde læta þvilijkū Saurendum wtkasta edur þau i Ellde bren̄a. Eitt høfū vier Raads epter/ sm̄ er Forþienusta þijns Eingieten̄s Sonar. Vier høfū Ohlijduger vered/ Dan. 9. Han̄ var hlijdugur allt til Daudan̄s/ Phil. 2. Vier høfū Løgmaaled broted/ hn̄ er komen̄ til ad uppfylla Løgmaalid/ Matth. 5. Vier erū Umskorner i Hiørtū og Eyrū/ Act. 7. Han̄ hefur umskierast læted/ so hn̄ umskiere Israels Hiarta & hn̄s Sæd-

is Hiarta/ Devt.30. Lögmalid lyser Bölvan yfer þm̄ sm̄ ecke helldur allt þ sm̄ skrifad stendur i Lögmalenu/ Devt.27. Eñ Guds Eingieteñ Sonur hefur Bölvan Lögmalsins uppa sig teked i siñe Umskurn/ þvi Paulus seiger: Ad sa sm̄ umskierast lætur/ sie Skulldunautur alls Lögmalsins/ Gal.5. Eñ þo hn̄ Lögmaled uppfyllte/ þa hefur hañ samt Lögmalsens Bölvan þolad/ hn̄ eirn sem giörde allt þ i Lögmalenu skrifad er/ Hañ einsamall er a moote Lögmalenu ad sialfs syns Vilia dæeñ. Hañ eirn sm̄ atte alla Hlute/ Hañ betalade þ hn̄ rænte ecke/ Ps.69. Og hn̄ sm̄ er Gud blessadur um̄ Allder/ Rom.9. Hañ er so sm̄ aññur Bölvan uppheingdur. Latid þvilykañ Guddomsins Kiærleika uppvekia ydar Hiörtū i Himeneñ um̄ Stundar saker fra Jardneskū Hiegooma til ad umskierast med Christo/ af hvörs allra Helgustu Umskurn/ er oss bodud verdur i þessu Evangelio. Vier viliū læra ad umskierast i Andlegañ Mata/ Eph.4. Vil eg þvi lata Tal mitt vera þar um̄ i þetta siñ/ Hvörneñ hiñe Andlegu Umskurn hattad sie. DRotteñ umskier þu Hiörtu vor mz Sverde Andañs/ so þta vel lyckest/ þ Jesū Christū/ Am̄.

Utleggingeñ.

EF þu vardveiter ecke Lögmaled/ þa er þijn Umskurn orden ad Yfer Hwd/ seiger Pall/ Rom.2. Ad sönu talade hañ þ Gydingunum til Blygdunar. Eñ þo ma hier af sia/ ad hin ytre Umskurn mune ecke hafa einhlit vered til Saluhialpar. So sm̄ þ var nu fyrer Gydingū/ soer þ og fyrer oss/ Brædur myner/ þvi ecke meigū vier vænta oss betre Kosta eñ hiner Natturlegu Kvisterner/ Rom.11. Ecke eru aller þr fullchristner/ sem opeñberlega eru skyrder/ helldur þr sem fyrer Skyrnena eru med Christo greftrader til Daudañs/ og lifa i Endurnyjungu Lyfsdagaña/ Rom.6. Þacker og Lof sieu eylyfū Gude/ sm̄ fyrer Vatns Sæeñ i Ordenu/ hefur Endurgieted oss i Christo til lifande Vonar/ 1.Pet.1. Eñ þar fyrer hefur hn̄ Endurgieted oss/ ad vier skylldū Gude lifa eñ Syndeñe deyia. Þar skal koma eirn Dagur seiger Drotteñ fyrer Muñ Jeremiæ Cap.9. Ad eg skal heimsækia alla Oumskorna/ sm̄ eru i Umskurneñe. Þar af ræd eg/ ad margur mune hafa bored þetta Teikn a synū Lykama/ sm̄ ecke hefur haft þss mykel Not i synu Hiarta/ ecke syd-

ur eñ

ur eñ nu. Munu ecke allmarger giefast þr/ ed hroosa sier af Gudhræd-sluñe/ eñ afneita þo heñar Krapte/ 1. Tim. 3. Margur mun skijrdur med Vatne og Anda i fyrstu/ sm̃ illa lÿdur ad læta sig med Christo fyrer Holldsins Deydingu umskiera. Aller Heidingiar eru Oumskorner seiger Drottenñ/ Jer. 9. Eñ Israels Hws er Oumskorid i Hiarta. Þar er ad Ottast fyrer/ ad Gud hafe eñ nu i Dag Orsøk til ad seigia/ ad Tyrkiar og Tatarar sieu Oskijrder/ eñ marger þr ed sig Christna nefna/ sieu Oskijrder i Anda/ edur ecke Vmskorner þeirre Vmskurn/ er Paulus um talar/ er hñ seiger. Þier erud Vmskorner þre Vmskurn/ sem ecke er med Hondū giør/ hvør ad er Vmskurn Christi/ Col. 2. Þad er Deyding Holldlegra Girnda/ fyrer Christi Dauda/ Christi Vpprisu og Christi Anda. Nu verdur i Skripteñe sierdeilis gieted um̃ Andlega Vmskurn a tveimur Lijkamans Pørtū. Bæda nefner Stephanus Pijslarvott Drottenñs/ seigiande: Þier Hardsvijrader z Oumskorner i Hiørtū z Eyrū/ þier moot-standed jafnañ heiløgū Anda/ Act. 7. Hiartad kallar Ritningeñ Mañsins Hugskot og Krapta Sælareñar/ er þvi fylgia/ ꝥ vill Gud læta Vmskiera sier til Jbwdar. Af Hiartanu wtganga vondar Hugraner/ Mañdrap/ Hoordomur/ Frillulijfe/ Þioofnadur/ Liwgvitne/ Lastmælge/ Matth. 15. Þetta Illyrme ber ad wthreinsa wr Hiartanu/ ef Gud skal þar iñe bwa ꝥ H. Anda. Synder z Slæper eru Diøfulsins Foostur/ hvør hñ gieted hefur vid spilltre Mañsins Nattwru/ fyrer Samþycke Viliañs/ eñ hversu ma Guds Eingieteñ Sonur/ sem er Lioome hñs Dyrdar og Jmind hñs Guddoomlegrar Persoonu/ Ebr. 1. Eiga Sess vid Diøfulsins Dætur? Hañ hefur Trwlofad sier hreina Brwde/ þa ed hverke Fleck nie Hrucku hefde/ Eph. 5. Þvi er ei Von ad hñ vilie i sama Herberge lijda þessar Helvijtis Ambatter. Rek wt Ambættena mz heñar Syne/ þvi Sonur Ambattareñar skal ei erfa mz Syne þiñar Frjalsu seiger Ritningeñ/ Gal. 4. Syner Ambattareñar eru Holldsins Verk/ þau byriar wt ad reka i Eydemerku/ asamt Moodureñe/ eda ad mijnka Koste/ ad temia hana/ so ad Agar drottne ecke yfer Sara/ nie Jsmael ofsæke Jsaac/ Gen. 21. Ef þijn Hønd eda þiñ Foot ur hneixlar þig seiger JEsus/ Matth. 18. þa snijd hñ burt og snara hm̃

fra

fra þier / þ heiter ad umſkieraſt i andlegañ Mata. Ecke krefur Gud Þocknan a þvi ad nockur meide edur hamle Lijkama ſiñ / eins og Baals Preſtar / 1. Reg. 18. og þott hñ hefde / þa være ſa Footur edur Hønd betur af hoggveñ / ſem ætlar ad draga Mañeñ til Helvijtis / betra er þau kofne hier a Jørduñe / eñ ſoſde eilijflega i Helvijte. Eñ þſſ þarf ei vid / þar er Sverd Andans / Heb. 4. ſem afſnijdur ſo ecke a ſier / þ gierer Svida um Hiſſd / eñ þ bæter eilijflega / þ verkar Hrygd i hñ Stunder-ſaker / eñ epter a giefur þ fridſamlegañ Avext Riettlæteſins / Heb. 12. Þier gieted ecke under eins drucked Chriſti Kaleik og Dieſulſins / ſeiger Paall / 1. Cor. 10. Hefde Guds Heilagleike gietad lided Andſkotañs Edur ende / munde hñ ecke hafa vered rekſnaradur af Himne / Eñ villde eige lijda Sathans Nalægd i Himnarijke / eige helldur i ſijnu Rijke hier a Jørduñe / ſm er i Guds Barna Hiørtu. Guds Rijke er iñe hio ydur / ſeiger Frelſareñ / Luc. 17. Eñ hvør hñ Syndeñe þioonar / þad er / hvør hana lætur drottna i ſijnu Lijkama / hñ hefur giørſt Andſkotañs Manni / eñ rañed Þegn undañ Gude. Þvi ſeiger Paulus / Rom. 6. Vited þier ecke / ad hvøriu þier liaeſt i Þrældoom til Hlijdnis / þeſſ Þrælar ered þier er þier hlijded / hvørt helldur Syndeñe til Dauda / edur Hlijdneñe til Riettlætis / laated ei villa ydur / Eg vil þioona Gude i Verkuñ / eñ hvad mier lijſtur i Skap / þær eg ei vidgiørt. Þad er ad Vijſu satt / Fuglarner verda ad ſøñu ad fliuga yfer Høfuded / þ er hægt ad bana / eñ ecke kurfa þeir ad hreidra ſig i Harenu. Eg vil þioona Gude i Verkuñ ſeiger þu / hvad þa ? ætlar þu ad þioona Syndeñe i Hiartanu / ſa þa til at þu bæer ei ſama Vitnisburd og Phariſei / ad hid ytra ſierſtu fagur / eins og dauðra Maña Grafer / eñ iñvortis fullur mz allskonar Ødaunt / Matth. 23. Þegar Hiartad er gott / þa er meire Von a ad allt ſie gott / þvi Gud alſijtur Hiartad / 1. Sam. 16. Goodur Madur af goodū Fieſiood ſijns Hiarta / framber Gott / ſeiger Hiartnaña Rañſakare / Matth. 12. Eingeñ kañ ad ſeigia / mitt Hiarta er hreint / eg em klaar af Syndeñe / Prov. 20. Hitt kañ eg af Alvøru ad giøra / ad bidia Gud ad ſkapa i mier hreint Hiarta / Pſ. 51. Hvad ef ecke tekſt ad øllu Leite vegna þeir Syndar ſ i Mier bijr / Rom. 7. þa tekſt þ fyrer JEſu Blood / ſm hreinſar mig af

R øllum

ollũ Syndũ/1. Joh. 1. þvi hñ er komeñ til ad kalla Syndnga eñ ecke Riettlata til Yðranar/ Matth. 9. Eg hafðe nærre þvi sagt/ad Davids Synder hefðe betre vered eñ Phariseaña Riettlæte. David dryg̃de ecke Syndena mz þvi Hiartalage/ ad hun skyllde Velgiörd heita/ helldr af maññlegũ Veikleika/ Eñ allt Phariseaña Riettlæte / var ecke nema Synd/ þvi Goodverk fra framkomu ecke af Hiarta/ helldur til þss ad byrtast fyrer Moñũ/ Matth. 6. Og þo villdu þr þ skyllde fyrer Guds gillda. Sa Gud sm̃ lætur þm̃ alla Hlute þiena til gooda/ er hñ elska/ Rom. 8. Hañ liet Davids Synd hm̃ fyrer bestu verda/ 2. Sam. 12. Eñ Phariseaña Riettlæte snerest þm̃ jafnañ i Synd/ so sm̃ allt þ/ er ecke framkiemur af Trwñe/ Rom. 14. an hvørrar Omegulegt er Gude ad þocknast/ Hebr. 11. Eingeñ seiger oss betur eñ Moises hvørneñ Mañs sins Hiarta umskored verdur/ Devt. 30. Drotteñ mun um̃skiera þitt Hiarta/ so ad þu elsker Drotteñ Gud þiñ af ollu Hiarta þinu/og af allre Ondu þiñe/ad þu lifer. Elskañ til Guds/ er þ Verkfære/sm̃ best af snydur Synder og Leste. Hiñ Agiarne viñur alla Hlute fyrer Rijkdoom. Hvad sparar sa Heiptrækne til þess/ ad hañ fae sjñũ Ovin fyrerkomed? Efftels hefur margur Dauðañ agtad fyrer Metorda saker/ og þvi skyllde þa ecke Gud vera so sterkur i þm̃ er hñ elska/ so sem Andskoteñ i Börnum Vantrwareña? Eph. 2. Sa sm̃ elskar Vin siñ/hñ kostar Kapps um̃/ ad giöra sm̃ mest epter Giede hñs. Aller Hluter eru sameigeñleger vina a millũ/ ef þ er Falslaus Elska. Elskañ samteinger alla Hlute / so ad Skinlauser og jafnvel dauder Hluter teingiast sjn a mille/þess vegna/ ad hvørs Nattura a vid añañ. Ef þetta Elskuñar Lögmaal/ er nu so rijkt i Natturu Hlutaña/ þvi skyllde þ ecke hvøriñ Mun framar a millũ Guds og Mañsins/sm̃ epter hñs Mind er skapadur? Eingeñ Efe er a þvi/ad sa sm̃ fyrst være komeñ i fullkomeñ Kiærleika vid Gud/hñ telde eingvañ Hlut epter sier ad giöra hñs vegna/hñ giæfe sig z allt sitt alleina Gude/ so hñ mætte hñ eirn æviña/og hñ yrde eitt med hm̃ / og allt hvad Gud byfdur og ödrũ virdest þvongt ad vera/ þ yrde hm̃ sæt Byrde/z þvi seiger Pall/Rom. 13. Ad sa sm̃ elskar / hafe Lögmaaled uppfyllt. Gud er Kiærleikureñ seiger Johañes/ 1. Pist. 4. Cap. Og sa ẽ er i Kiærleikanum/

um/ hn̄ er i Gude og Gud i hm̄. O Herra Gud / hvilijkt er þetta ? Hvørneñ maa sa skora sig undañ nockrū Hlut/ ad þola Guds vegna/ i hvoriū Gud býr ? Kañ sa um̄ Afe illa ad fara / sm̄ er i Gude ? Fellur hn̄ i Synd nockra/ þa er Guds styrkve Armleggur nalægur ad reisa hn̄/ Ps. 145. Ef hn̄s Hiarta fordæmer hn̄/ þa er Gud mattugre hn̄s Hiarta/ 1. Joh. 3. Ef vondskufull Heimsins Epterdæme ætla ad villa hn̄ / þa er ei Guds Fijngur hm̄ fiarlægur til ad venda hm̄ a hiñ rietta Veg : Og ef Sathan fer a Hendur einū mz Her Freistingaña/ þa hefur hn̄ tn̄ ad Vistū mz sier / sm̄ ad er trwr/ og øngvañ lætur freistest z fer Megn fram/ 1. Cor. 10. þvi alykta eg so / ad eckert sie kreftugra/ eckert ægiætara og eckert heilnæmara Medal til ad um̄skiera Mañsins Hiarta / eñ Elskañ til þess eilijfa Gooda/ sm̄ er hiñ lifande Gud. Jeg gat og þess fyrer skom̄u / Brædur mijner / ad Meñ ættu sijn Eyru i andlegañ Maata ad um̄skiera. Eyrun eru Dyr Hiartañs / i giegnū hver margt geingur bæde Jllt z Gott. Sæll er sa sm̄ þijsu fast helldur/ eñ vtskufar hinu. Paulus varar oss vid/ ad eingeñ fwl Ræda vtgange af Miñe vorū/ Eph. 4. hun a ecke helldur ad ganga iñ um̄ Eyrun. Þad er gømul Afsøkun fra sm̄ tamt er ad heyra Lijte z Skamer um̄ siñ Naunga : eg gief ecke byrgt fyrer Eyru mier/ eñ kañskie færre mundu illa tala nema þig fijste ad heyra. Eg vil vera fætaladur hier um̄/ þvi bagt mun vera ad temia Muñ hiñar prettvijsu Kynslodar / er Høggorma Eitur foolged hefur under Twngurootū sier/ hvar hiñ gamle Dreke er kallast Diøfull og Andskote/ Apoc. 12. hefur sier Hreidur bwed/ og lagt þar Eggiū þm̄/ vr hvoriū um̄ sijder mun kvikna sa Ormur er alldrei deyr/ Es. 66. nema Twngañ adur um̄skoreñ verde. Alleina vil eg tala um̄ ꝥ fyrer Guds Børnū / hvørt ad sie hid hellsta Medal til ad um̄skiera Eyrun i andlegañ Maata/ ꝥ er Guds lifanda Ord/ sm̄ er haarhvest Sverd/ vtgangande af hn̄s Muñe/ sm̄ ad skrijddur er Bloodlitudu Klæde. Konungur Konungaña og Drotteñ Drottnaña/ Apoc. 19. David kallar ꝥ lijfsælegañ Grasbaga/ Ps. 23. eñ Gud næde/ hvad tregt er Møñū þo þangad komed ? Paulus nefner ꝥ Krapt Guds til Saluhialpar ellū þm̄ sem trwa/ Rom. 1. Eñ þar er ad ottast fyrer/ ad ꝥ verde hinū Vantrwudu/

Guds Kraptur til Fordæmingar / þvi Endurlausnaren̄ seiger/ Joh. 12. Þad Orded sem̄ eg tala mun fordæma þa/ Og sannast hier ecke sydst/ad þ er eins og tveggiad Sverd/ er skier a bádar Sidur/ þad ed hialpast til Yfrana:/ hina til eilifrar Refsingar. Matur er Man̄sins Megen/ feitir viet/ en̄ hvad er Salen̄ ef hun misser Guds Orda? Eins og St. Pall talar um̄ Ekkiuna þa ed i Syndu̅ lifer / hun er lifande daud/ 1. Tim. 5. Frilla Diofulsins er hun og Helvites Elldsneyte. Hvad velldur nu þessu̅ Leida/ Born min̄? Þad sama er eg talade i Ondverdu um̄ hinar almen̄elegu Guds Stafur/ af þvi Guds Ord er so nægt i Heim enu nu orded/ þa vegnar þvi eins og Elementunu̅/ ad þ er foragtad. Eg sie/ a medan̄ Men̄erner urdu ad fara m̄ Christne Boded i gegnum Nwdstrokur og Krossfestingar. Þegar Paulus var Halshoggven̄/ Petur Krossfestur/ Jacobus m̄ Beinbroten lifflaaten̄ / Laurentius steiktur a Rist/ þa urdu þr glader ad þr mattu lyda nockud fyrer JEsu Nafns skulld:/ þa vard Guds Ord Mon̄u̅ sætara en̄ Hunang og Hunangs Seimur/ Ps. 119. þa fan̄st margur sa er keypte þa dyrmætu Perluna / sem Endurlausnaren̄ talar um̄ / Matth. 13. fyrer alla Aleigu sijna. En̄ nu þyker þvi ollu illa vared sem Gude er gefed. Þu villt kan̄skie seigia / þa være Raad/ ad gefa upp ad predika Christu̅ um̄ Hrijd / og munde Men̄ þa epter hm̄ langa eins og a fyrre Dogunu̅/ Eg villde ad eg giæte Oriett til sumra Man̄a Þanka / en̄ þvi er verr/ad eg hygg ad nockrer mune fin̄ast þr ed giarna mundu hafa Umskipte a Svijnunu̅ & Christo m̄ Gergesenis / Matth. 8. Þvi heyrt hafa Men̄ Skrifne fra er laata sier um̄ Mun̄ fara/ ad eige sie þm̄ Matur i Messun̄e. Þu talar vel / være Guds Ord i burtu teked/ þa mundu Men̄ leita þess m̄ Angist? Minde þad og ecke gott Raad/ ad Gud tæke Solena af Himnen/ um̄ nm̄ nockra Daga / so feingu Men̄ Vit a/ ad þacka Gude fyrer hennar Gagnseme: Þad mæ eige seiger þu / þvi þa mundu aller Men̄ vel af deyia/ og eingen̄ lifde til ad giora Gude þacker/ þar David seiger/ Ps. 6. Þeir þacka ecke Gude/ sm̄ i Grofinni eru ofan̄ farner. Jeg jata þ satt ad vera/ En̄ munder þu leinge lifa i Gude/ ef hn̄s Ord væru i burtu teken̄? Eige hygg eg þ/ Þvi Frelsarin̄ seiger / þau sieu Lijf

og

og Ande/Joh.6. Hvar fyrer? Aþ þvi ad Saalen hefur ecfert Lijf fyrer utan þau. Eñ tru mier til/ Ad þu sem snerer Bakinu vid Guds Myrk-unnar Fadme a medañ þu mætter niota hñs Orda / þu munder verda illur Apturhvarfs til ad leita hañs / þa hñ er ecke leingur ad ƀiña. Þu seiger/ Sódleñ mæ eige burtu hverƀa/ so Meñerner mætteu liƀa/ Eñ eþ þu mætter sóƀa a medañ/þa hygg eg þ litlu skipta. So þike þier og nu sem i Syndunū seƀur a øngvu rijda/þott Sool Riettlætesins burtu lijde og ætte alldrei Apturkvæmt/ eñ þ munde añad heita/ þa þu upp-vaknar i Sal Myrkrañá/hvar þr ellda Saalū Ogudlegrá Maña. Þeck þvi Giæsku Guds/aumur Madur/og kañast þar vid/ad eins ꝛ hñ lætur hid ƀagra Lioos Heimsins reña upp yƀer Rangláta ꝛ Riettláta/Math. 5. til þss ad Mañkyned meige liƀa/Jaƀnvel þott sumer þar ecfert i þygg la vilie/ so vill hñ eirneñ ad þin fagra Byrte Evangelij/ sem er Lioos a Vegū vorū/Ps.119. skijne i christelegre Kyrkiu/þott þ verde aþ mørg um þorsmaad/uppa þ/ad øngvū tape hñ af þm̄ hñ ædur þeckte. Og þsse er Ordsókeñ/ hvar ƀyret hñ ecke sender Hungur siña Orda i Landed/ A-mos 8. Ord Christi bue rijkuglega medal ydar/ ad þier kieñed med allre Visku/og amiñed sialƀa ydur med andlegū Dicktū/Psalmū og Kvæd-um/ syngiande Drottne i ydar Hiørtū/ seiger Paull/ Col.3. Þesse var Jþrott hiña ƀyrstu christeña Maña i staden hvørs ad Dioƀulleñ heƀur inſært i Heimeñ/Brixle/Nød/Kiesne/skañarleg Ord ꝛ ƀiblelegt Hial/ sem Christnū sóomer ecke/ Eph.5. So eg er hræddur um/Brædur myn-er/ ad eþ Ste Paull mætte lijta upp af Graþ siñe/ og sia sig um i heñe/ sem nu Christne neþnest / þa munde hañ ecke vilda ƀiña JEsu Christi Trigda Pant/Eph.1. sem hñ heƀur heñe epterlæted/og kallast H. An-de/ og hñ munde snarara þeckia hana ƀyrer Andskotañs Frillu/ helldur eñ Brude hiñs Krossƀesta. Edur hvar ƀiña Meñ nu þ/ sem hñ vottar um sig ꝛ sijna Samchristna?1.Cor.4. Þegar oss er formællt/þa blessū vier/ Þegar vier ofsóokter erū/ lijdū vier þ. Langt mun vera ad leita epter Dæme Stephani/ Act.7. og Jacobs Postula/ hvørier ed beiddu þ þm̄/er þa aƀtookn. Mig uager ꝛ eþ Jacob mætte hverfa apt i Hei-meñ/þa munde hñ kalla sumra Christeñdom Dioƀla Tru/ þvi so seig-

er hn̄ i sÿns Pistels Cap. 2. Þu trwer ad Gud sie eirn/ þvi trwa & Dioflarner og skielfast þar aß. Og Gud giæße þar ßindust ei þr/ sm̄ ad nockru Leite eru verre eñ Dioßlarner/ Þeir giøra ecke epter þra Tru / þvi þr hafa ecki Von Fyrergießningareñar/ þar þr eru wtrekner þra Asioonu Guds Eylÿflega/ & med Myrkrana Hleckiū ßiøtrader/ 2. Pet. 2. Eñ þott Gud wtbreide bædar Hendur/ Es. 65. Þott hn̄ hroope/ þu hefur drygt Hooraner med mørgū Elskuga/ Kom samt aptur til mÿn seiger Drottiñ Gud/ Jer. 3. Þott hn̄ læte Døgū optar heyra/ Eg vil ecke Syndugs Mañs Dauda/ helldur ad hn̄ snwe sier og liße/ Ezeck. 33. Þott hn̄ læte almeñelega wtberast. Þvoed ydur/ hreinsed ydur/ Taked ydar Illsku Breitne þra Auglite mÿnu/ komed sÿdañ og eigunst Leg vid. Þott ydar Synder sieu raudar sm̄ Blood/ þa skulu þær Snioohvÿtar verda/ og þo þær sieu eins & Purpure raudar/ skulu þær verda hvÿtar s Ull/ Esa. 1. Þott vier meigū so tÿtt heyra/ ad þegar hiñ Ogudlege snÿr sier fra øllū sÿnum Syndū/ er hn̄ giort hefur & vardveiter Guds Bodord/ & giører Doomeñ & Riettvÿsena/ þa skule hn̄ lißa og ecke deyia/ Ezech. 18. Allra hn̄s Misgiørda skule ecke minnst verda / samt lætur ecke Illvirkeñ aß / og Folked snÿr sier ecke til hn̄s/ er þ kiptar/ Jer. 8. so þ ma satt sækia/ er David talar um̄ hiñ Ogudlega/ Ps. 14. ad hn̄ seige i Hiarta sÿnu/ þar er eingeñ Gud. Þvi hræddust Meñ ad Gude mislÿkade Ogudlegt Athæße/ þa munde ecke so mikill Oßse/ Ranglæte/ Hardydge/ Ligar/ Bakmælge/ Roogur/ Agg/ Reide/ Þræta/ Agyrne/ Þiooßnadr/ & allra Handa Andskotans Þionusta drottna so ßreklega i Heimenū/ ad saßnvel sumt af þssu være ßyrer Dygder hallded. Hvad mun nu þssu vallda/ Børn mÿn/ & añad eñ þ/ ad Meñ tilbyrgia Eyrun þ̄ H. Guds Orde. Paulus kallar Ord Guds Sverd Andans/ Eph. 6. Þad er sa beitte Knÿfur med hvøriumm vor Eyru eiga ad um̄skierast/ eñ þesse Beneñ sÿnda mieg svo hinū gamla Adam/ og þott hn̄ meige þau a stundū þola/ þa haßast þau so illa/ ad þar svellur um̄ til eylÿfs Dauda. Hañ hallar sier aptur a Kodda Syndañna/ til ad samañhrwga sier Lærendū / epter þvi sm̄ Eyrun klæia/ 2. Tim. 4. Hañ er eins og Zippora var ßordū / er hun mætte naudug um̄skiera siñ Son/ Exod. 4. Þegar Moises kiemur med Hnÿßeñ / þa

kalla

kalla Meñ hñ Blodbrudguma/ edr Blodgyrugañ Mañ/ giætande ecke
ad þvi/ ad Gud er utfareñ i Bræde sine til ad deyda/ ef ecke er vid giort.
Gud baud sijnu Folke/ Exod. 21. Ad a siøunda hvøriu Are/ skylldu
þr hallda eitt Hvijldar Ar; og a medal añara Bodorda sette hñ/ ad a
þvi Are skyllde Anaudigu Folke Lausn giefast/ eñ sa er ei villde Frelse
þiggia/ hñ mætte hũs Herra taka & setia Al i giegnũ Eyru hm̃/ & festa
vid Dyr edur Dyrustaf/ og skyllde hñ vera hũs Þræll upp þadañ æfeñ-
lega/ Exod. 21. Ecke einasta a hvøriu siøunda Are/ helldur a hvørium
siøunda Deige/ eigũ vier þañ Kost/ ad leysast af Andskotans & Synd-
areñar Þrælldome/ þvi þ er Meining alls Evangelij/ sm̃ oss predikad
er/ ad vier sieũ frialser vid Syndena/ ecke til þss ad lifa i heñe/ helldur
ordner Gude Handgeingner til þss ad deyia fra Syndunũ/ so sm̃ Paall
seiger/ Rom. 6. Þier erud frelster af Syndeñe/ ordner Þioonar Riett-
lætesins. Eñ ef nockur vill ei Lausn þiggia/ og lætur sig festa a Eyr-
unũ vid Port Helvijtaña/ Andskotanũ til eylijfs Þrælldoms/ þa er aud-
sært ad hũs skidara verdur argara hinu fyrra/ 2. Pet. 2. O Herra Gud/
mier kiemur i Hug/ hvørneñ Guds Eingieteñ Sonur vijkur þessare Log-
mæls Grein til sijn/ Ps. 40. Er hñ seiger til sijns Himneska Fødurs.
Offur og Foornfæringar villder þu ecke/ eñ Eyru mijn hefur þu i giegn
umstunged/ Teiknande med þessare Þrælldoms Mind hina allra herfe-
legustu Anaud/ er hñ þolde f Þræl-Syndareñar/ þar hñ/ sm̃ allt Valld
er giefed/ bæde a Himne & Jørdu/ Matth. 28. kom i Heimeñ/ ecke til ad
láta sier þiona/ helldur ad hñ ødrũ þionade/ Matth. 20. Þar hñ hafde
verre Kiør eñ Hrækvikinde Jardareñar/ og Fuglarner under Himneñũ/
Matth. 8. Hvør þo ecke lætur eirn Titling a Jørdu detta an sijns
Vilia/ Matth. 10. þar hñ fieck eckert Rwm i Giesta Herberginu/ Luc.
2. Sem uppfyller bæde Himen & Jørd/ þar hñ vard Maña Þurfe/ s
uppfyller alla vora Naudþurft epter Rijkdome siñar Dyrdar/ Phil. 4.
Og hñ bar siñ Kross/ sm̃ ad ber alla Hlute mz Orde sijns Kraptar/ Ebr.
1. Þetta giørde hañ seiger Paall / þegar hañ mætte vel Sælu hafa:
Og þo vill Syndareñ ecke lia hønum Eyru sijn til þess/ ad hañ meige
eilijflega mz hm̃ rijkia/ eñ a þo añars vegar øngvañ añañ Kost/ nema þijn

ast

ast eilijfflega. Gud nade þad/ ad vier erum ecke Olijkt a oss komner/ og Cicero skrifar um Catadupos/ hvøriet ad bwa vid Fossana i Aane Nilo/ þ þr heyre verr enn adrer Menn. So giører Nidur Veralldar þessarar oss dauffa/ so vier giettum ecke giætt ad Drottens Raustu. Johannes seiger i hans Openberaña Cap. 1. Ad Rødd Mannsins Sonar er til hans talade/ haffe vered so sem Lwdurs Hlioomur. Næsta fagurt mæ Gledskapur Veralldarennar læta i Eyrum Syndugra Manna/ ad vier ffaaum ecke þ hm adgiætt Raustu Brwdgumans er hann so hatt kallar. Hvad velldur þessu? Þvi Eyrun eru so tøma hitt/ ad Menn þeckia ecke hvørt fra ødru. Mijn er Sauder þeckia mijna Raust/ seiger hinn goode Hyrder/ Joh. 10. Hvad vill hier a epter fylgia/ Børn mijn? þr sem ecke þeckia hans Reddu/ þr eru ecke hans Sauder. Hvad mun þ hm liggia? Hvad vill Doomarenn seigia a hinum mikla og stranga Deige? Ecke þecke eg ydur/ fared ffra mier aller Illgiørda Menn/ Matth. 7. Þa mun Saudunum skipad verda a hægre Hlid/ enn Hoffrunum a hina vinstre/ Matth. 25. Aller vilia ad sønnu i Saudafflocknum vera/ enn þr sem ecke villdu þeckia Hyrdersins Raust i Nadenne/ þr munu verda mz Hoffrunum Arff ad taka i Kvelijng. Hver sem elskar mig og vardveiter mijn Ord/ til hans mun eg koma og minn Fader/ og Vistarveru hia hm giøra/ seiger Endurlausnarenn/ Joh. 14. Hvad ægiæt ad sie þesse Sambwd/ veit eingenn nema sa ed smackad hefur/ hvad sætur ad Gud er. Enn hvar eiga Menn ad ffaa þennann Smeck nema i hans Orde? Þar verdur JEsus Christur ffram reiddur til andlegrar Nautnar um hvøria hann sialfur þannveg talar/ Joh. 6. Hver sem etur mitt Hold og dreckur mitt Blood/ hann skal ecke Daudann smacka ad Eilijffu. Luked þvi upp Dyrum ydar Eyrna/ Guds elskuleg Børn/ svo Konungur Dyrdarenn meige inganga i ydar Hiarta/ Ps. 24. Lated þar ecke læstar hm/ so hann læse ecke aptur ffyrer ydur Himnenum/ drepid ei Hende a mote ffram bodenne Nad/ og bægest ecke til Vortræda vid hann sem ydur elskade ad fyr ra Bragde. Hann hefur sitt Lijff i Daudann giefed til þess/ ad þier ffaa kynnud hans gledelega Raust ad heyra/ þvi eingenn heffur umm Alldur Gud sienann/ Sa Eingietne Sonur Fødursins hefur oss þ openberad/ Joh. 1. O hvad Vitstola er þa Mannes kiann/ sem tredur þann Dijrgrip under Footum/

er

er wt vegadur er med Guds eigen Bloode: Peinked til þess / ad hn langa de epter ad lijda Helvijtis Pijsler ydar vegna / lated ydur eitnen langa epter hm / so þier kuned þar somu ad umþlija / en eilijflega m hm liþa. O þu eilijfa Ord Fødursins Herra JEsu Christe / þu sm ert sætare en Hunang / þrijdare en Solen / gledelegre en Einglana Saungur / Ahrær þu vor doþen Eyru / uppliwk voru Hiarta / endurnija vorn Anda / so oss leidest um Skider Endeme þessa vonda Heims / En giere þwsa ad rena epter þier: Þu eilijfa Glede / lat þijn þagnadarrijku Ord vera Epterlæte Salna vorra / so ad vier hoþum vora Lysting i Logmale þijnu Dog og Nott / Ps. 1. Og þegar vor Augu sia ecke leingur / vor Eyru heyra ecke leingur / og vor Tunga gietur ecke kalad leingur / ad vier se Verdug er alyckast mætten hin þagra Saung / Heilagur / Heilagur / Heilagur ertu DRotten Gud Zebaoth / Es. 6. eilijflega ad heyra i þijnu Rijke / hvar eingen Nott er / Apoc. 22. og eingen Vmskipte Liossens og Myrk ursins / Pad Bænheyre Gud Fader Myskunsemdarna / fyrer hid dijra æta Blood sijns Eingietens Sonar / og sende oss þar til Nad sijns Anda / AMEN.

Sunudagen mille Attadags og Prettanda.

Gudspialled / Matth. 2. Cap.

DA ER Herodes sa pad / ad hn var gabbadur af Vitringun- um / vard hn reidur / og sende wt / og liet drepa oll Svein- børn til Bethlehem / og i ollu heþar Endemorku / Tvæ- vetur og padan af yngre / epter þm Tijma / sm hn haþde wtspurt af Vitringunu. Pa uppþylltest hvad sagt er fyrer Jeremiam Spaman / sem seiger: A Hædu heþur heyrst Kall mikellrar Kvein- unar / Ops og Ylbrunar / Rachel æpte Sonu sijna / og vildde ecke hugg ast lata / þviad pad var med þeim wte.

Exordium.

Reidest en Syndged ecke seiger Paulus Eph. 4. Lated eige Solä sena undirganga ydar Reide. Man nockud Postulen gieþa Mønnu

Leyfe til ad reidast mz þſſū Ordū? Edur er þar nockur riettferdug Reide til? Þvi ma ei neita ad ꝥ sie riett / ad hata þa sem Gud hata og hns Riettinde / so seigest David hata Samkundu þiña Illgiørnu/ Ps. 26. og Ps. 139. Seiger hn̄ eñ aptur/ Mun eg ei hata þa Drotteñ/ er þig hata/ og hata Leida a þm̄ er reisa sig upp a moote þier? Med fullu Hatre hata eg þa/ og þr eru ordner mier ad Ovinū. Þa syner Madureñ ad hn̄ elske Gud af Alvøru/ ef hn̄ giarnañ stendur af synū Riette/ eñ þycker Guds vegna / og ꝥ er ad vyssu sw Reide er fylgia a hvøriū Christnum Mañe / eñ þo eirna mest þm̄ sem yfer adra eru i Guds Stad setter. Ritningeñ giefur Moyse þañ Vitnisburd/ ad hn̄ hafe vered hiñ þoleñmodaste Madur a Jørduñe/ Num. 12. & eige fiñst ꝥ ad hm̄ hafe rumed i Skap/ þott Israels Børn so optlega settu sig upp i moote hm̄. Miklu helldur beidde hn̄ Gud fyrer þm̄ nær þr høfdu syndgast/ sa hn̄ villde hafa mist syna Velferd fyrer þra/ er hn̄ sagde vid Gud/ Exod. 32. Munt þu fyrergiefa þm̄ syna Synd? Añars drag mitt Nafn wt wr þre Book er þu skrifad hefur / og er ꝥ þo alkuñugt hvørsu akaflega hn̄ reiddest / er hn̄ kom ofañ af Fiallenu / og sa Afgudadyrkun Folksins. Vidlykt er Dæme St. Pals/ er hn̄ æskte sier ad vera wtrekeñ fra Christo ꝥ Brædr syna yfer Holldenu/ Rom. 9. & er þo kuñugt af Giørninga Book Postulaña/ hvørsu hn̄ vandlætte vegna Guds um̄ þa semu. So og eru kuñug Dæme Phineæ/ Num. 25. Samuels/ 1. Sam. 15. Jonathans/ 1. Sam. 14. Davids/ 1. Sam. 17. Ezechiæ Konungs/ 2. Reg. 18. Nehemiæ/ Nehem. 13. og añara Guds Maña/ sem hafa teked sier ꝥ nærre/ er þr hafa heyrt edur sied Gud Dyrdareñer vanvirdtañ af nockrū/ hns heilaga Nafn lastad/ edur hns Bodord under Footū trodeñ / og er Guds valla nockur Hlutur þægare/ sem audræded er af þra Straffe/ sm̄ i þvilyku hafa toomlaater vered/ ad þr hafa maatt bera þra Synder/ er þr hafa sied i giegnū Fyngur vid/ so sm̄ lioost er af Dæme Eli Kieñemañs/ er hn̄ stie fra'n yfer Glæpe Sona siña/ 1. Sam. 3. Sauls Konungs er hn̄ þyrmde Amalechita Konunge/ 1. Sam. 15. og Achabs/ þa hn̄ vægde Konungenū af Syria/ 1. Reg. 20. Nu þott ad þessu sie so vared/ þa hygg eg ad eige sie Postulañs Meining i þessu/ ad hn̄ epterlaate Mañenū

ad

ad reidast / edur tale um̄ þess hꜳttar Reide er eg Samstundis um̄gat / þvi hn̄ bydur i þessū Ordū/ ad Solen̄ eige skule undirganga Mañsins Reide/hvad so er ad skilia/ ad Madur ei skule erfa leingur en̄ til Kvellds ꝥ hm̄ er a moote giørt. En̄ Gudlegt Vandlæte og Natur a Løstū og Odygdū a alldrei vid oss ad skilia/ þvi meinar Postulen̄ hier/ ad Men̄ skule temia Reidena/ þott hun kuñe ad fliwga i Mañsins Hiarta/ og hverke lꜳta hana nꜳ so mikelle Yfirhønd/ad hun framkome i Orde nie Verke/ og en̄ þa sidur ale Foolskuna i Hiartanu/ so hun verde ad Hatre/ Hvad þvi velldur ad Mañeskian̄ verdur Ulfur af Mañe/ Þrꜳll Syndaren̄ar af Christi Lꜳresveine / og Diøfulsins Barn af Guds Barne. Dꜳme uppa þess hꜳttar Reide høfū vier a hinū grim̄a Herode i upplesnu Evangelio/hvar af hvøriu vier hugleida vilium̄ i ꝥta Siñ. 1. Hvad skadlegur ⁊ dꜳrlegur Løstur ad Reiden̄ sie. 2. Hvernen̄ vier eigū ad stilla hana. Hiñ goode Gud virdest nꜳdarsamlega ad framkvꜳma ꝥta Erende hia oss/med Adstod sijns H. Anda i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingen̄.

OG er Herodes sꜳ ad hn̄ var gabbadur af Vitringunum/vard han̄ Reidur/seiger Texten̄. Hvør var hin fyrsta Orsøk til hn̄s Reide: Þad var Metorda Girnden̄. Strax ſ hn̄ fieck ad heyra af Kieñemaña Hꜳfdingiunū ⁊ Skriftlꜳrdū Lydsins/ hvar Christur munde fædast / skaut Diøfullen̄ hm̄ i Briost ad Lijfflꜳta ꝥ Nyfædda Konungs Efne JEsū/ Þad sijner oss Samtal hn̄s vid Vitringana/ ⁊ so Avijsun su / er þeir feingu af Guds Alfu i Svefne/ ad hverfa aptur til baka i sitt Fodurland um̄ añan̄ Veg. Meiningen̄ var su/ ad han̄ kyñe ad stadfesta sin̄ Tignar-Stool ⁊ siña Nidia epter sig. Hvørnen̄ Metorda-Girnden̄ sie i fyrstu tilkomen̄ er audsꜳert af Falle Satans/⁊ Falle vorra fyrstu Forelldra/af hvøriu øll Olucka er iñrun̄en̄ til allra Maña / ⁊ a medal añara Reiden̄. Og fyrst Mooduren̄ hefur giørt oss Adams Nidiū so stooran̄ Skada/þa er audvitad/ad Dootturen̄ er heñe lijk/nema verre sie. Hver er su Olucka i Heimenum/ er Reiden̄ ecke af stad kome? Hun er Verkfære allra Lasta ⁊ Odygda. Hun er eins ⁊ ein Pwka/ſ lifer epter hvers Mañs Villo/ So þioonar Reiden̄ øllū Skømū/þegar a þarf ad hallda.

Hvør drap Abel þegar Cain øfundade hñ? Gen. 4. Hvør kveikte Elldeñ i Bala hs Nasū/er hñ villde mootstanda Guds Folke? Num. 24. Hvør kom Eliab til ad afyrda siñ Brodur David/er hñ forsmaade hñ? 1. Sam. 17. Hvør rak Saul til ad ofsækia siñ Dottur-Mañ / 1. Sam. 19. og ad drepa Kieñemeñena i Nobe? 1. Sam. 22. Hvør framkvæmde Achabs vondañ Asetning? 1. Reg. 21. Hvad brukade Hamañ til ad svala Dramb semeñe m̃? Esth. 3. Hvørneñ fieck Joab Metordū siñū halldeð? 2. Sam. 3. ⁊ 20. nema m̃ Reideñe/ ⁊ var ꝥ hm̃ þo ecke nema Stundar-Fridur? Af þessu kom Reideñ af stad/ og er hun so eirn almeñelegur Bodull allra Skam̃a og Odygda. Eg veit ad bæde Aristoteles og Cicero skrifa/ad hun sie Byne Hugprydeñar/og ad eingeñ viñe nockurt Stoor-Virke/nema reidur sie: Þad giefur valla satt vered/og eige kiemur þad samañ vid sialfa þa/er ꝥr seigia ad Hugprydeñ skule vera a Skynsemeñe grundvollud. Eñ sa sm̃ reidur er/ hñ er Vitlaus/ Og þvi seiger Horatius/ad hun sie nockurskonar stutt Æde/ Teiknande þar med/ad eingeñ sie Manur þess/sm̃ reidur ⁊ hiñs sm̃ Vitstola er/nema ad Reideñ varer skiemur/Ædid leingur. Og eru þo Dæme til ꝥss/ad sumer hafa bræd so leinge ad Heipteñe/ad ꝥr alldrei hafa orded Heilvita aptur. Heipteñ er eitt Andskotañs Reidarslag/Gen. 4. de Cain. Hun afmindar alla Mañsins Lime og Lide/ Hun kveiker Baal i Augunū/ Hun hleiper Bloode i Nasernar/Boolgu i Kiñarnar/Æde ⁊ Stioornleise i Tunguna/Deyfu fyrer Eyrun/Hun lætur Mañeñ gnista m̃ Toñunū/flioga m̃ Hondunū/ eda med Footunū/ Hun skiekur og hriester allañ Lykamañ ⁊ aflagar/so sm̃ þegar Hafid er uppblaasid af Stoorvidre. Og i einu Orde ad seigia: Hun giorer Mañeñ ad Ofreskiu og ad Holldgieknum Diøfle i Augū ꝥra sm̃ Heilvita eru/ og ef hun so afskræmer Asiond Mañsins ꝥ odrū Mońū/hvørneñ mun hun þa ecke afmynda Saalena i Guds Auglite? Seiged mier. Hvilijkur Diøfull mun þar iñe bwa / sem Ait Mañsins verdur hid ytra so afskræmt? Hvilijkur Elldur mun vera i þvi Hiarta / er hañ lyster sig þañeñ wti hvørn eirn Lid og Lim? Þad er ollum lioost / ad eckert styrker og efler Sambwd Mañaña i Heimenū/ meir eñ Kiærleikurrñ/þvi hñ er Band Fridariñs/ Eph. 4. Hañ bindur samañ Hiortu Mañaña/og hñ samteinger og vid-

helldur Christi Lijkama/ sem er hús Kyrkia hier a Jørdunne. Enn hvad seiger Salomon/ Prov. 18. Hvør gietur þolad eirn reidann Mann? Hvar af audsied er/ ad hann/ sem Reidegiarn er/ hann er Ohæfur til Samneytis annara Manna/ og Ohæfur til ad vera Christi Limur og hans Kyrkiu. Hvad er hann þa? Andskotans Limur og þra Stallbroder / sem tønlast og tyggiast Innbyrdis/ þar til þr umm sijder verda uppetner/ Gal. 5. Eg hefe nockrum Sinnum heirt a Tal þra/ er seigia Menn verde ad reidast/ og lata til sijn taka/ annars verde Menn þorsmader/ og ad hvør Madur giøre sier dællt vid þann sem eckert Sinne hefur/ þvi sie þ Høfdingsskapur og Stoormenn ska ad reidast ækafflega/ so ad þr hrøckve undann er einnn motþægia. Ecke rætest þetta ævallt/ so vel þare / þvi annadhvørt reidest eg vid Ofmenne mitt/ edur vid minn Jafningia/ edur vid mier minne Mann. Reidest eg vid þann sem er meire Mattar enn eg/ þa er eg diarflegur/ og reyse mier Hurdar-As umm Hyl/ þvi so seiger Syrach: Þrætta ei vid þann/ sem er rijkare þier. Sie hann minn Jafninge/ þa vite Menn/ ad eckert er þvilijkt Fool/ ad ecke eige sier Jafningia. Og þegar Menn beria tveim Steinum samann/ þa er Vansied hvør þra fyrre brotnar. Sie hann minne Mattar/ þa giøre eg sialfum mier Oriett/ ad eg spille mier a honum/ sem eg giet allteid nád Jøfnude af Reidelaust/ Og ef mig kostar þ Omak nockurt/ þa vil eg þo hugsa/ ef eg være Hugprudur/ ad þ sieu Smæmuner ad wthella Reide sinne yfer þann/ sem øngva Mootstødu gietur veitt. Og þvi kalla eg sæla og Samvitsku betra ad fylgia Rꜳdum þra Salomons/ Prov. 25. og Pals Postula/ Rom. 12. Ad safna Gloodum Ellds yfer Høfud Ovinar sijns med Goodgiordum/ so hann skammest sijn og rodne af Bligdan/ ad hann hafe mier illa tilgiort/ er ecke meir ræte hans Motgiørder enn so / ad eg gief honum ad eta nær hann er hungradur / og ad dreckia nær hann er þyrstur/ og hvør sem odruvijs kienner / hann frammfylger so kappsamlega Sathans Evangelio medal Mannanna / so sem Guds Þienarvottar Christi Lærdoome/ þr ed blessudu nær þr lastader voru/ og þoldu þ ad þr voru offsokter/ 1. Cor. 4. Eg vil eige þꜳ mier þ til Orda / hvørn Skada Menn giøra sialfum sier mz Reidenne/ sa sem er giarn til Reide/ hann er safnann Sinnis veykur. Eingenn er so var i Umgeingne sinne/ ad hann giete giort honum til

Mata/ og eru þr þo þarfter af oſſ er ſo regle nidur Athafner ſÿnar / ad
ecke verde ad bunded/ en̄ hū ſem reiden̄ er/ hā er eins og Elldur i Sinu.
Hvad ſm̄ ecke er epter hn̄s Skape/ ꝥ grÿpur hn̄ eins ⁊ Ellduren̄ Tund-
red / og þar fyrer utan̄ ſpiller Reiden̄ Heilſu Lÿkaman̄s/ ecke all lÿted.
Þvi ſeiger hin̄ Vÿſe: Vandfÿſnen̄ og Reiden̄ ſtifta Dagana og flÿta
Ellen̄e/ Syr. 30. Eg vil ei tala um̄/ hvørſu opt ad hun ſpiller Gotſe ⁊
Formegun Man̄a. Hin̄ Reidegiarne er eins og ſa er bÿr i Strahwſe/
hn̄ kan̄ ad vera fullrÿkur ad Morgne/ En̄ ef Ellduren̄ grÿpur ꝥ/ verdur
hn̄ Hwsgangs Madur ad Kvollde. Skam̄a Stund verdur Hønd Hög-
ge feigen̄/ ſeigium̄ vier. Hvad margur hefur giørt ꝥ i Bræde ſin̄e/ a einu
Augnablike / ſm̄ hn̄ hefur ydraſt epter alla ſÿna Æfe? Þad er valla
Man̄koſtur þvilÿkur ſem ad hafa Valld a Twngu ſin̄e/ og ꝥ er ſo naud-
ſynlegt/ ad St. Petur ſeiger/ 1. Piſt. 3. Hvør ſem vill elſka Lÿfed/ ⁊ ſia
gooda Daga/ hn̄ hallde Twngu ſin̄e fra Illu. En̄ ꝥ er hm̄ Omøgulegt
ſem reiden̄ er/ þvi hn̄ hefur eckert Valld a neinū ſÿnū Lim/ auk helldur
Twngun̄e/ er Jacob ſeiger baugara ſie ad temia/ en̄ alla Nattúru Dÿr-
an̄a/ Fuglan̄a og Fiſkan̄a/ Jac. 3. Nu þott ad ꝥ ſie noogu ſtoor O-
lucka ſem alla reidu er upptaled/ þa er þo ecke bræd þar mz: Reiden̄ er ad
ſøn̄u kollud ſtutt Æde / en̄ ecke er ꝥ hia ollū. Hia allmørgū ſnÿſt hun
upp i Hatur/ og eingen̄ hatar ſa an̄an̄/ ad hn̄ hafe hm̄ ecke fyrſt reidur
orded. Fau̅ þm̄ ſem reidaſt þyker Reide ſÿn ranglaat vera/ og mz ſodd-
an̄ Moote verdur hun ad Hatre i Man̄ſins Hiarta/ ⁊ ſwrnar þar in̄e til
ꝥſſ hun ſkiemer Kiered/ og er þa illa fared med Guds Muſtere/ 2. Cor.
6. þegar ꝥ er giort ad ſoddan̄ Diøfla Bæle. Hvar Andſkoten̄ in̄e rÿker
med ſiø Vondū ſier verre/ Luc. 11. þvi Heipten̄ er alldrei einſømul/ Of-
und/ Drambſeme/ Roogur/ Lyge/ Bakmælge/ Ag/ Þræta/ Tvÿdrægo
ne/ og margt an̄ad Illþÿde fylger hen̄e giarna. Paall ſeiger i þm̄ Ord-
um er eg i Ondverdu las fyrer ydur. Laated ecke Solena undirganga
ydar Reide/ mz hvøriu hn̄ tekur oſſ Vara fyrer/ ad þott oſſ henda kyn̄e
ad reidaſt / þa ſkulū vier þo ecke laata Reidena ad Hatre verda. En̄
ſtrax þar epter ſeiger hn̄/ Gefed ei Diøflenū Rwm/ Eph. 4. og bender
oſſ til mz þm̄ Ordū/ ad þar ſem Andſkoten̄ er Hwsbonde/ þar mune ſta
hn̄s

hn̄s Hyske m̄z hm̄ Samsætte eiga/ & er þm̄ Mañe vyst Helvyte/ so fliott sem Andeñ skreppur wt af Kroppnū / sem af þessū Þwtū er koaleñ / nema hn̄ hreinse ádur Sælu sy̆na m̄z heitre Yðran/ og er rædlegt ad ætla ecke til ad Daudañs Beiskia skule þ giera / þvi vandhitt er a hvørt þar verdur Tóom til þess/ ef so kañ til ad bera ad hañ kome ad Skyndingu. Eñ stoor Sær þurfa mikla Grædslu. Þetta Groom er ecke so fliootl wtþveiged/ er so leinge hefur bwed um̄ sig i Mañsins Hiarta. Eñ hitt er vy̆st/ ad so sem þr aller fæ Kvittun Synda siña / er fyrergiefa wt af Hiarta sy̆nū Brodur hn̄s Misgiørder / nær þr heñar leita af Alvøru i Nafne JEsu Christi/ So verda og hinū sy̆nar Synder aptur halldnar/ er ala Hatur til Næungañs/ og Gud vill þa ecke heyra/ þott þr wtbreide sy̆nar Hendur/ Es. 1. og bidie mørgū Ordū. Hvar fyrer? Þvi þott ad ei sieu Hendur þra fullar af Bloode þ Otta saker / þa er þo Hiarta þra. Og hygg eg sa bere ecke langt af Mordingianū / sem Hrædslañ þ Straffenu alleina/ hamlar ad slæ siñ Brodur i Hel. Verda mæ ad Cain hefde læted Abel lifa/ Gen. 4. og Joab og Abner Ashael/ 2. Sam. 2. & 20. hefdu þr Ottast Boduls Øxena. Og hefe eg nu ad nockru Leite sagt hvørsu skadleg ad sie Reideñ & Heiptrækneñ/ eñ ecke er hun sy̆dr dæt leg & heimskuleg. Hvørier eru giarnaster a Reide? Það eru Børn/ þ eru vesæler Meñ & heimsker. Þar um̄ talar Salomon/ Prov. 12. Hiñ Fæ vyſe bleip[?] fram̄ Reide siñe/ eñ sa er vitr/ er hn̄ læst ecke siæ oriettlen. Seiged mier þier Babilons Giædingar/ þier Veralldareñar Phaetontes/ NB. sēm vilied dansa a allra Maña Høfdū / og soopa allt þ er ydur mislykar i burtu/ m̄z hinū snarpa Reideñar Vende. Vilied þier læta hallda ydr lyka þessū? Þier seiged/ margur stoor & vitur Høfdinge/ hefur vered hneigdur til Reide/ þ er þess vert/ þa hafa þr miøg so nidurdreped Tign siñe. Homerus skrifar um̄ Agamemnon er Gricker nefndu Konung Konungaña/ af þvi hañ var fyrer Lide þra i Trojumaña Bardogū / ad þa hañ hafe

NB. Skallden̄ dickta um̄ Phaetontem/ ad hañ hafe vered Solareñar Sonur/ og feinged af Fødur sy̆num med Bæn / ad hañ mætte styra Solar-Vagnenum einn Dag. Það tokst hønum so illa/ ad hañ datt af Himnenum/ þegar hañ var komen̄ sem hæ[?]st i Lopted. Þvi kallast aller Opsa Meñ / sem hvørke þeckia Gud nie sialfa sig/ Veralldareñar Phaetontes.

hafe vered i goodu Skape/ haße hn̄ vered Godunū lÿkur ad Millde og Vÿsdoome : En̄ þegar Reiden̄ took hn̄ grim̄ate en̄ hin verstu Varga Dÿr. Sem med þo hvad hid heidna Skalld dæmer hier um ꝫ Godunū eignar hn̄ Vitskuna og Milldena/ en̄ Reidena Vorgunū. Þad er ꝫ riett dæmt/ þvi eingen̄ kan̄ meir Gude ad lÿkiast/ en̄ med Giæskun̄e. Þar fyrer sagde Drotten̄/ vered myskunsamer lÿka sem ydar Fader er myskunsamur / Luc. 6. Og eckert lætur verr a einū Konunge/ sem er nærstur Gude/ en̄ Reid en̄. Þeim er ollū framar hroosad sem stiornad haßa mz Riette og Myskunseme/ en̄ hinū er rÿkt haßa mz Nardÿdge og Oßbellde / jaßnvel þo þr haße ætt Rÿke meira en̄ hiner. Alexander hin̄ stoore / heßde en̄ þa stærre vered/ hefde hn̄ Elitum Parmenionem ꝫ Calistenem Odrepna læted/ helldr en̄ þott hn̄ heßde broted under sig allan̄ Heimen̄ / þvi var ꝥ mægiætt er hn̄s Skoolameistare Aristoteles skrißade hm̄ til (er hn̄ heirde ad Reiden̄ og Oßsen̄ tooku til ad aflaga Giedsmune hn̄s) a þenan̄ hatt/ þr sem reid ast/ þeir reidast sier meire Mōnū. En̄ þar er eingen̄ stærre en̄ þu/ þoi byriar þier ecke ad reidast/ Sem med hier hvert Reiden̄ og Foolskan̄ gierer nockurn meire Man̄/ ef riett er ælited ꝫ Alldeilis ecke/ þvi hun gierer þan̄ sem an̄ars være mikell Madur/ ad Kvikende Veralldar og Athlæ skynsamra Man̄a. Þvi var ꝥ Vitur lega talad aß Cicerone fyrer Julio Keisara. Ad sa eine Dagur/ er hn̄ gaß Marcello Landsvist/ hn̄ giørde han̄ frægare en̄ allar hn̄s Sigurvin̄ingar. Kalla Men̄ ꝥ ecke hin̄ mesta Dæ raskap ad farga sialfū sier/ en̄ hin̄ Reide er Vÿsflugun̄e lÿkur / þegar hun̄ stÿngur/ þa stÿngur hun sialßa sig i Hel/ ꝫ skilur Lÿfed epter i Særenu. So giører ꝫ optlega/ sa ed lætur Reidena fyrer sig ræda/ Drepe hn̄ ecke sin̄ Ovin/ so han̄ verde aptur drepen̄/ þa drepur hn̄ þo gott Man̄ord sitt/ hn̄ drepur gooda Samvitsku/ sæ Sælena eß til vill/ eß hn̄ melltер Reidena mz sier þar til hun uldnar i Hiartanu. Sæ sem dreckur Oßorvarandes nockud Ban̄vænt/ hn̄ mæ siæ til hvørnen̄ hn̄ fæe þvi ællt upp aptur/ þad fyrsta hn̄ verdur þess var/ an̄ars er Dauden̄ vÿs/ so er og i þessu/ hende nockurn þa Avirding / ad hn̄ reidest Brodur sÿnū / þa siæe hn̄ til ad hn̄ fæe Heiptena a burt reked/ ꝥ fyrsta hn̄ verdur Heilvita aptur/ og kiemz til sialßs sÿns/ an̄ars myrder hn̄ Sælu sÿna/ hn̄ myrder eirn Man̄ i

Hiarta

Hiarta ſijnu/ ſo opt ſem hñ miñeſt med Heiptiækre a ⅓ hen vit hñ var abgiørt: So opt ſem hñ æſker Hefndar yfer ſijnu Ovin / So opt ſem hñ bagnar yfer hre Hefnd/er hñ alla reidu beinged hefur yfer ſijnu Moa unga. Þvi ep Chriſtur ſeiger: Ad ſa ſem lijtur eina Konu til ad girnaſt hana/ hñ hafe alla reidu drijgt Hor med hene i ſijnu Hiarta/ Matth. 5. þa er lijklegt ad Heiptiñ mune ecke hafa meira Frelſe i Himnenu/ helldur eñ Olijfleg Elſka/ þott hvørtveggia ſie Andſtygd fyrer Gude. Segi ed mier / hvada Dæraſkapur er þa þ/ ad ſpilla ſo Vinattu hñs med Foolſkuñe/ ſem ſagt hefur: Nema þier fyrergiefed Meñunum ſre Mis giørder/ þa vill miñ himneſkur Fader ecke tilgiefa ydur ydar Syrder / Matth. 6. Ad Meñ naa heñe ecke aptur / fyrr eñ Meñ hafa ſatſt vid Broodur ſiñ/ og være þa betur heima ſeted eñ fared. Ecki ſyker mik ed fyrer ad bidia Forlaats a Avirdingū ſijnū / og eñ þa meira ad laata undañ hm ſm oſſ hefur tilgiort. Þetta verdur þo ad vera/ep Meñ ſkulu hallda Guds Vinattu. Chriſtur bidur ecke fyrer þar Synderner/ ſem hñ veit ad hñs Fader ecke tilgiefur. O Gud naade oſſ/ hvorſu illa er hm þa fared/ ſem Guds Sonur vill ecke bidia fyrer/ þvi kalla eg þ hiñ meſta Dæraſkap/ ad fremia þ i Bræddræde/ fyrer hvørt Meñ aññdhvert ſkulu miſſa Guds Aſt i Himnenū/ edur og Virding ſijna hia Meñunū. Eñ eg hefe alla reidu ſijndt/ad ſa verdur aññdhvert ad giøra ſem Heipt= takur er/ og være þa betra alldrei ad reidaſt/ edur ad miñſta Koſte laata Reidena ecke fa ſo mikid Valld yfer ſier/ ad hun briootes ut um Muñ eñ edur Hendurnar. Og hefe eg ſo nockud talad um þ / hvad ſkadleg og darleg ad Reideñ ſie. Nu viliū vier ſijdañ heyra med hveriu Moote Meñ fæe heñe beſt i Taume hallded.

Þad er ad tala yfer ſig / ad ſeigiaſt vilia edur kuña Reideñe aldeilis fra ſier ad hrinda. Fordillð heideña Spekinga er þ / eñ ecke Þecking Chriſteña Maña a ſialfū ſier. Þad er eins Ohægt/ og einhvør ſeigia villde/þ hñ kyñe alldungis ad deyda Spilling Natturuñar ſo hun hreiſ de ſier alldrei/og er þ alldeilis Omøgulegt/ ſo leinge vier berū epter oſſ heñañ daudlega Lijkama. Þad er ⁊ ecke Riettvijſt/alldrei ad reidaſt/ Reid aſt eigū vier Syndū og Glæpū/Reidaſt eigū vier ſialfū oſſ/ nær vier

fremium eitthvad af slyku. Reidast eigū vier og vandlæta fyrer Guds Saker / þvi er þ hvørke møgulegt nie gagnlegt Reidena alldeilis burt ad taka/ eñ ad setia Skordur vid heñe/ ad sem miñst gange hun yfer Mæl Hooglætesins edur kreinke Samvitskuna/ þar um a Christeñ Madur ad læta sier hugad vera/ & er þ hid fyrsta/ ad vier ydulega hugleidū hvad skadlegur og dærlegur Lestur ad Reideñ sie / hvar um eg nockud talad hefe i hinū fyrra Partenū. Þar næst er þ/ ad Meñ varest fra Selskap er oss mest kuña ad egna til Reide/ edur sialfer eru mz þssū Skapløst plagader/þar um talar Salomon Pro.22. Verk ecke Vinur Reidens Mañs/& gack ecke med hinū Galda/ ad þu lærer ecke hñs Vegu & hneixler Salu þyna. Þar ad auke ad Meñ varest þær Orsaker/ hvar af Reideñ plagar giarnañ ad kvikna i Mañsens Briooste. Og er þad hid fyrsta/ Ad vier ecke bvū yfer neinū illū Asetninge. Hvad þesse Bloodhundur Herodes hafe i Siñe haft/er af Gudspialls Historiuñe augliost/ Sem var ad Lyflæta þ saklausa/nyfædda Konungs Efne JEsum/ ecke so af Reide edur illu Skape i Fyrstuñe/ so sem af Metorda Gyrnd/sem ádur er sagt / eñ er hñ sa ad þsse hñs illur Asetningur hafde ei Framgang/ þa kveikte Diøfulleñ Foolskuna i hñs Hiarta / so hñ liet myrda þesse saklausu Børn : Ecke var þta hid fyrsta Bragd Sáthans vid hñ/ ádur hafde hañ læted af Døgū ráda syna eygeñ Sonu / Alexandrum og Aristobulum/ er þeir voru rægder vid hañ/ so sem ad sætu þeir henum epter Rykenu / og þo an Orsaka/ so sem af Segunum ráda má. Þetta er altytt i Heimenum / sa sem ecke kiemur fram siñe illre Fyrerætlan / hañ reidest aungvum Hlut so miøg / sem þvi / so hañ gietur ecke aflaated : Þad sia meñ a Pharone/er hñ fieck ecke halled Israel a moote Guds Vilia/Exod.14. Þad syner oss Dæme Sauls Kongs/ er hñ gat ecke David fyrerkomed/ 1.Sam.21. Achabs Dæme/ er hñ ecke fieck sovallt under sig Nabots Vyngard/1.Reg.21.Gydinga/ er þr feingu þvi ecke ráded vid Postulana/ ad læta af ad predika ut af JEsu Nafne/Act.5. Darlegt er þañeñ ad vilia stryda vid hiñ Almættuga. So blindar nu Reideñ þañ/ sm Illt hefur i Siñe. Añad hvert trwde Herodes Spadomunū/edur hñ trwde þm ecke. Ef hañ þm ecke

trwde

krÿde/ hvad droo hn̄ þa til ꝥſſ/ ad fremia þetta Gudlouſa Mord? Og
ef hn̄ hm̄ kryde/ þa var ꝥ Gloopſka ad vilia beriaſt vid Gud/ en̄ ꝥ ſaa hn̄
ecke fyrer Neipten̄e / og þeſſare Foolſku velldur nu illur Aſetningur.
Vondſkan̄ er Frilla Diefulſens/og eitt frioofſamt Kvikende: Ein Illſka
gietur þuſund adrar af ſier/og er Reiden̄ ⁊ Neiptræknen̄ Fooſturmooder
allra þra. Vakte þvi hvør Chriſten̄ Madur Hiarta ſitt/⁊ laate þar aun-
gva ſyndſamlega Girnd in̄e drottna/ helldur bidie Gud ad Skapa hreint
Hiarta i ſier/Pſ.51. þa mun hm̄ ſijdur verda hætt vid Reiden̄e. Ad ſen̄u
er ꝥ man̄legt ad reidaſt / þegar eirn hefur gott i Sin̄e og fær þvi ecke
framkomed fyrer an̄arra Illſku ſaker/ (ſm̄ optlega ſkiedur) og er ꝥ ſkillt
Gudlegre Vandlætingu/en̄ þo ſkulu Men̄ ecke giefa þn̄ Taum Reiden̄e/
ad men̄ trode Guds Bodord under Footun̄/ þvi ei maa Illt giora/ſo
ad Gott framkome/Rom. 1. Giørū helldur Skylldu vors Embættis mz
Polen̄mæde/ en̄ felū Gude Avøxten̄ a Hendur. En̄ hitt er viſt/ ad ꝥſſ
verre ſ Aſetningurenn er /ꝥſſ ſtærre verdr Reiden̄ ⁊ Driettviſſare/ ef A-
ſetningurenn odlaſt ecke ſin̄ Framgang. Þad velldur þvi/ad ef eirn hreck-
viſs Madur gietur framkvæmt Girnd ſijna/ þa fagnar hn̄ i Hiarta ſij-
nu/a medan̄ hm̄ þyker vænt um̄ Skøm̄ina/hefur og marga/ſm̄ eins eru
Skape farner og hn̄/hroosande þvilijku/ og kalla ꝥ vel giørt/og þott ecke
ſieu ꝥr/ þa vantar eirn Magtar Man̄ alldrei eirn Hræſnara/ſm̄ gyller
ꝥ fyrer hn̄s Augū/ſem hm̄ reindar þykia þo Klæker ad vera. En̄ bere
af þvi/ad hn̄ naae Fyrerætlan ſin̄e/ꝥ gremſt hønū/þvi hin̄ veit ecke ein-
aſta ad Illmen̄ſka ſijn er i lioos komen̄ / helldur þar a ofan̄ verdur han̄
ſpiadur og lijttr af hvørium̄ Man̄e/ſo ſ ſaa ed took til ad byggia ⁊ gat ꝥ
ecke fullendad. Þad ſijner oſſ Dæme Mordingians Herodis/er hn̄ ſaa ad
hn̄ var gabbadr af Vitringun̄/þa vard hn̄ æfa reidur. Eingen̄ Hlutur
er ſa/er ſo miøg upperte illt Skap/ ſo ſm̄ Forſmaanen̄/og ecke einaſta þa
ſm̄ vonder eru/helldur og gooda Men̄/ef ꝥr eru an̄ars nockud Stoor-
Hiartader/ og ꝥſſ vegna/ er ꝥ hid an̄ad Raad a moote Reiden̄e/ ad lijta
ecke ſtoort a ſig/helldur ad eignaſt Saal ſijna i Polen̄mæde epter Bode
Lauſnarans/Luc.21. Þvi fyrer utan̄ ꝥ/ad Drambſemen̄ ſpiller Man̄a-
koſtun̄ yfer maata/ hvørſu vel ſm̄ eirn er ad ſier um̄ marga Hlute/ þa

giøra allet meñ sier ad Skyllou ad kiefia þañ sm̄ mikel-lätur er/ og þyl-
est ødrum betre/ og giefur hn̄ so ecke a mis vid ꝥ fared/ ad eige bere hm̄
margt Reide Efne til handa/ og þvi er gott ad temia sier nockurskonar
Mannudleika/ og um̄ alla Hlute fram̄ Kiærleikan̄ / um̄ hvørn Paulus
skrifar/ 1. Cor. 13. Kiærleikuren̄ er Þoliñmoodur og Goodgiarn/ Kiær-
leikuren̄ øfundar ecke/ Kiærleikuren̄ giører eige Illmañlega/ eige þytur
hn̄ upp/ Hañ er eige Oridsamur/ Hañ leitar ecke epter þvi sm̄ hn̄s er/ hañ
er eige þunglyndur/ hañ þeinker ecke Illt / og er i þessare Gullvægu
Malsgrein allt ꝥ iñebunded/ sm̄ afstyra mä Reide og Fiandskap / eñ
efla Frid og Eindrægne Mañа a medal. Verølden̄ kieppest nu um̄
Stunder vid/ ad tilla sier sem hærst/ og sa er lyttur af morgu̅ er ꝥ giør-
er ecke/ so sem hafe hn̄ eige Vit a/ ad hallda Virdingu siñe/ nema hañ
trode sier fram̄. O hvad betra er og Ohultara / ad setia sig i hiñ ysta
Sess/ epter Lausnarans Räde/ Luc. 14. Þa mun Virdingen̄ sialffrafa
epterfylgia þm̄ ed so giøra. Eñ hn̄ sem tiller sier a þa Trøppu sm̄ hn̄ er
eige vaxen̄ til ad stiga uppa/ hn̄ mä vel taka sier Vara / ad ei þurfe hn̄
ad briootа Odd af Oflæte sijnu / og ef so kañ til ad bera / þa er eingen̄
oñur Von a hm̄ sem hefur giørt miked af sialfu̅ sier/ eñ ad hm̄ gremiest
ꝥ/ og hn̄ kieppest vid a allar Lunder ad fä Hefnd þar yfer. Er hm̄ þvi
illa fared hvørn Veg sm̄ ꝥ tekst. Nær hn̄ Hefndeñe / þa stelur hn̄ heñe
fra Gude/ er seiger: Mijn er Hefnden̄/ eg vil endurgiallda/ Rom. 12.
Eñ bere af þvi/ verdur hn̄ lyttur af sijnu̅ Lyku̅/ Veralldareñar Børnu̅.
Hvør ed forsmäer þa er Guds Syne fylgia i þvi ad forsmä Orietteñ.
Hvørsu miklu betra er þa ad hafa i Fyrstuñe snided sier Stack epter
Vexte/ so ecke þyrfte ꝥr ad snijda hn̄ upp aptur er þu sijdst villder/ þar
til hn̄ verdur omakulegur/ eda kañskie oflijtell / Og sagt verde til þijn:
Gief þessu̅ Rüm/ Luc. 14. þott eige sie hn̄ heidarlegre eñ þu/ sem þu
mätt vijkia fyrer/ Þvi er rädlegt ad hafa sig i Hoofe / ef Meñ vilia ei
giefa sialfu̅ sier nie ødru̅ Orsøk til Reide og Fiandskapar. Meñ skulu
ei helldur vera allt ofgranskygner epter Orietteñu̅ / edur gløggver i þvi
ad leggia ꝥ wt a vondañ Veg sem oss er tilgiørt/ Þad kañ margt ad ve-
ra giørt af Favijse/ af Brädræde/ af Trauste til Vinättu vorrar/ af

Otta

Otta/ aþ an̄arra Fortølū/ er ſa reiknat ſier ad vera til Smæanar giort / ſem er alle oþvidkvæmut/ hvøriū ſijn Virding er ſaarare / en̄ þott hn̄ være ſkoren̄ eda bren̄dur/ og reideſt þar þyrer opflega Oþyrerſijniu/ en̄ villde kan̄ſkie alldrei reidſt haþa / þegar hn̄ þin̄ur San̄leikan̄ / og hefur i Bræde ſin̄e an̄adhvort giort ſtærre Orieft edur þolad/ helldur en̄ Tilgiør den̄ var i Fyrſtun̄e/ en̄ ſkam̄aſt ſijn ad ſaata ſijdan̄ ad hn̄ haþe fared villt/ þott han̄ þecke þ nær hm̄ er Reiden̄ run̄en̄. Og þott einhver Ovirdo nockurn aþ aſettu Raade / þa er þ vſſlega ſagt / er Salomon ſkriþar / Prov. 12. Ad hn̄ ſie vitur ſem lætur ſem hn̄ eige ſiæ Orieften̄/ þvi Orieftturen̄ er eins ſtoor ſo ſem hn̄ er aþ þm̄ meten̄ er hn̄ lijdur. Eingen̄ reideſt / nema hn̄ ætle ſig vanvirdtan̄ a einhvørn Hatt. J øllu þeſſu er eckert betra Raad/ en̄ ad gieþa Reiden̄e Stunder/ og ræhella hen̄e ecke ſtrax ſem hun tekur eirn/ þvi Biden̄ kan̄ margt ad auglijſa / og Proten̄ i Hiartanu/ kan̄ ad ſiatna a medan̄ / og ſa ſem vſs er hn̄ giører ſo/ þ er heilnæmt ad pretta ſialþan̄ ſig i þvilijku/ ꝛ þegar Men̄ reider eru/ad ætla ſier ad bijda betre Tijma til ad heþna ſijns Vanſa/ en̄ a mꝫan̄ kan̄ eitt, hvad ad ſke/ eg kan̄ ad deya/ ꝛ ſkal mig þa alldrei ydra þꝫ ad eg haþe ſlept Heþnden̄e. Han̄ kn̄ ad deya ꝫ mier tilgiørde/ ꝛ giet eg þa eige helldꝛ ydraſt þſſ/ ad eg tilgaf hm̄/ hvøriū eg þo giarnan̄ vil ſamþagna i Himnarijke/ og verde hvørugt aþ þeſſu/ þa kan̄ſkie hn̄ ydreſt/ ꝛ þære mier apfur Virdingu mijna mꝫ Averke/ þa heþe eg vel beded ꝛ teked Hluk a þurru Lande. Verde eige helldur þ/ þa heþe eg Toom til ad hupa mig um̄/ hvørnen̄ eg þæe þ bætt/ er eg lided heþe/ med ſm̄ min̄ſtū Skada beggia ockar/ alleina er ad vakta ſig fyrer þvi/ ad Heipten̄ ſnweſt ecke upp i Hatur/ eþ men̄ geima Reidena/ ſm̄ þm̄ er hætt vid/ er ecke Ottaſt Gud/ og hvøriū ad þøl er ſijn eylijf Velþerd fyrer Virdingu Heims þſſa. Guds Børn giøra þ ecke/ ſm̄ Himnarijked erþa. vilia/ þau lata Soolena ecke undergꝛanga ſijna Reide/ nie gieþa Diøþlenū Rwm/ Eph. 4. En̄ hvørnen̄ ſm̄ øllu þeſſu er vared/ þa þæ eg allt ijd Toom til þeſſ/ eþ eg hepte Reidena/ medan̄ hun er ſm̄ brꝛaduſt / ad hugſa um̄ hvad betra ſie ad lijkiaſt Mijnū Frelſara ſm̄ Mootmælen̄ þolde/ Ebr. 12. og drottna ſo med hm̄ Eilijþlega / helldur en̄ ad vada uppe mꝫ Heimenū og fyrerþaraſt ſo med hm̄/ og øllu

 þvi

þvi sm̃ i hønū er/1.Joh. 2. Þvi vil eg bruka Rꜳd hins gamla Platon-
is/ er hn̄ baud þm̃ sm̃ Reidur være ad skoda sig i Speigle/ a medan hn̄
være hvad grimastur/og munde hn̄ hrædast sialfan̄ sig/en̄ eg villde skoda
mig i min̄e Molld ꝛ Ösku/þegar nockud fralide/ef eg giæte stillt Bræd-
ena/medan̄ hun er sm̃ mest/ og skoda þar hvad lijted eg ꜳ under sialfum
mier/eg sm̃ er eitt Bloomstur er følnar/ strax sem Ande Drottens blæs
ꜳ ꝥ/Esa. 40. Em Vatns Boola/sm̃ þijtur upp af Vindenū/ein Gu-
fa er siest um̃ Stundar saker og hverfur sijdan̄/ Jac. 4. og mun eg þa
brædlega skamast mijn/og þeinkia hellдur a Vesølld mijna/ en̄ Nefndena
yfer hønū/sm̃ ecke hefur kan̄skie meira syndgad en̄ eg a moote Gude/ sem
bæda ockur skapad hefur/ꝛ i hvørs Hende ad stendur beggia ockar Giæfa
og Ogiæfa. Eg vil alleina gledia mig af þvi/ef hønū þocknast ad lꜳta
mig þola Oriett sin̄a vegna/Matth. 5. En̄ eg aumka min̄ Ovin/ ad hn̄
ecke þeinker hid sama og eg vil þeinkia. So hugleided nu ꝥa/ Drottens
Børn/ Aller þier sem elsked ydar tijman̄lega Velferd/ þier sm̃ elsked ydar
Sæluhiælp/ og aller þier/sem Gud elsked/ giefed ydur Stunder til ad
þeinkia um̃ hvad skadlegur Hlutur ad Reiden̄ sie/ hversu skam̄vin̄ ad sie
su Glede/er sa hefur af Nefndin̄e/er hana tekur fra Gude. Lꜳted ydur
i Hug koma ad Sæler ydar bwa i Hey-Hrwse/ þvi allt Holld er Hey seig-
er Raust Predikarans/ sm̃ hroopar i Eydemørku/ Esa. 40. Hversu
fliott/kan̄ ꝥ ad verda til Ösku brendt/ þegar i þvi kviknar af Heiptene/
og hvar erū vier þa? Hvad verdur af þm̃/ er sialfur hefur eidelagt ꝥ
Herberge er Gud fieck Sælu hn̄s til ad bwa i? Nema ad Guds Reides
Elldur tekur vid Öskun̄e/ꝛ bren̄ur i hen̄e allt til nedsta Helvijtis/Deut.
32. Fra eirnre Tijd til an̄arar. Vert þvi snarlega samþyckur þijn-
um Mootstødu-Mans/a medan̄ þu ert en̄ þa a Veige med hønū/ad ecke
ofurselie hn̄ þig Doomaranū/ en̄ Doomaren̄ Kvalaranū/ og verder þu
so i Dijflissu kastadur. San̄lega seige eg þier/þu munt þadan̄ ecke wtfꜳ-
ra fyrr en̄ þu hefur golldꝫ hin̄ sijdarsta Pening/ Matth. 5. sm̃ alldrei
verda mun um̃ alla Tijd. Þar fra vardveite hin̄ myskunsame goode
Gud/ alla þa sm̃ a han̄s Myskun og Giæsku treista/ fyrer JEsu
Christi Forþienustu/ AMEN.

A Prettanda Dag Joola.

Gudspialled/ Matth. 2. Cap.

NÆr ed JEsus var fæddur i Bethlehem a Gydinga Lande/ a Døgū Herodis Konungs. Sia þu/ þa komu Vitringar af Austurælfu til Jerusalem/ og sogdu : Hvar er sa Nyfædde Konungur Gydinga? Þviad vier høfū sied hans Stiornu i Austurveige/ og erum komner ad tilbidia hā. Eñ er Herodes Konungur heyrde þ/ skielfdest hā z oll Jerusalem mz hm. Og hā liet samansafna ollū Kieñemaña Hofdingium z Skriptlærdum Lydsins/ og forheyrde af þm/ hvar Christur skyllde fædast. Eñ þeir sogdu hm : J Bethlehem a Gydinga Lande. Þviad so er skrifad þ Spamañeñ : Og þu Bethlehem a Gydinga Lande/ ert aungvañveig eñ hin miñsta a medal Hofdingia Juda / þviad af þier mun koma Hertoge sa/ ed stioorna skal yfer mitt Folk Jsrael. Þa kallade Herodes Vitringana heimuglega til sijn/ og spurde þa iñelega ad/ a hvoriū Tijma þad Stiarnañ hafde byrist þm/ z vijsade þm til Bethlehem/ og sagde : Fared þier/ og spyried vandlega ad Sveinenum/ og nær þier fiñed hā/ þa kuñgiored mier þ aptur/ so ad eg kome eirneñ ad tilbidia hā. Sem þeir høfdu nu hlijdt Konungenū / fooru þeir af Stad. Og sia þu/ ad Stiarnañ s þeir høfdu sied i Austurælfu gieck frame fyrer þm/ allt þar til hun kom og stood þar uppe yfer/ hvar ed Barned var. Eñ er þeir sau Stiornuna/ gloddust þr af miklū Fognude/ og geingu i Hwsed iñ/ z fundu þar Barned/ med Mariu Moodur þss/ fiellu fram og tilbædu þad. Og ad upploknū sijnū Fiarsioodū/ offrudu þeir þvi Giafer/ Gull/ Reykelse og Myrru. Og feingu Avijsan i Svefne / ad þeir kiæme ecke aptur til Herodem / og fooru añañ Veg aptur i sitt Land.

Exordium.

Sneṁa

S Nema taka Børn til Meina/ seiger Ordshættur vor gamall/ & er
þad sannur. Madurenn fædest til Eimdanna/ eins og Neistarner uppi
Lopted fliwga/ Job. 5. fullur Hørmungar og fárra Lijfdaga/ og
14. Allar Skiepnur Guds er hann giørt hefur oss til Þarfinda/ þær eru
ad nockru Leite sialf-færar / skomu epter ꝥ þær vtkoma af Moodur
Lijfe/ þeim hefur Gud & Nátturann til-lagt af sialfum sier/ hvad þau skulu
hylia sig med og vardveita fyrer Kulda og Illvydrum. Madurenn fædest
nakenn i Heim þennann/ þau fædast þeigiande af Moodur Lijfe: Mann-
eskiann med Ope og Tárum/ so sem kvijde hun vid þvi/ ad henne byriar ad
ganga i giegnum Táranna Dal/a medann hun nær Lijfe ad hallda. Jørdenn
er Ojranna Sæng edur Siooren Fiskanna/ nær þau vtklakenn eru. Mann-
eskiann má ecke Lijfe hallda/ nema hun a alla Vegu sie nærd & foostrud.
Þesse er Upprune vor/ hvøriumm þo a stundum eckert þyker sier Ómáttugt/
nær vier drøgunst a Legg/ er þetta þo hinn minnste Hlute Mannlegra Eymda
er vier þolum a Ómálga Alldre vorum. Og er ꝥ ecke ad undra a oss/ hvør
ra Fødur sagt var i Ondverdu/ ad i Sveita sijns Andlites/ skillde hann sijns
Brauds neita/ & næra sig af Jørdunne mz Erfvide alla sijna Daga/ Gen.
3. hann hafde til ꝥss unned/ & vier sijdann sem af honum komner erum. Enn ꝥ
eru Undur ad hinn annar Adam/ sem er Drottenn af Himne/ 1. Cor. 15. hann
skule vid samma/ & enn þa miklu lakare Koste búa/ sannvel þott hann sie epter
Holldenu af Adam komenn: Þad heyrum vier þo i ꝥssa Dags Evangelio/ ꝥ
Konungur Himens & Jardar/ má Svikum & Ofsoknum hins grimma Hero-
dis mæta. Valla var hann fyrr i Heimenn borenn/ enn ad Andskotenn uppfyll
te Hiarta ꝥss Gudlausa Konungs til ad vtslockva Lioos Heimsens / &
aflijfa hann sem øllum giefur Lijf og Anda. Og fyrer þvi ad þesse Umm-
sátur Herodis voru Upphaf Drottens Hørmunga / er hann þola mátte
strax i Inngaungu þessa nátturlega Lijfs / þar sa Refur med Slægdar-
fullre Underhyggiu/ leitade so freklega epter ad vita hvar Drottenn være
fæddur/ alleina til ad ráda hann af Døgum / sem Raun gaf sijdann Vitne
umm/ Þa vil eg tala framveigis umm ꝥra Kiør i Heimenum / sem hann vilia
eptersylgia i þessum Táranna Dal inn i hans Dyrd / og ꝥ i tvennu Lage.
1. Vil eg ræda umm Guds Barna Mootlæte/ hvad þarflegt ꝥ sie. 2.
Umm

Um Guds Adstod i Mooklætenu. Hiñ goode Gud stioorne Twngu miñe og Hiørtum ydar med Nad sÿns Anda / sier til Lofs og Dyrdar / fyrer JEsum Christum / Amen.

Utleggingeñ.

DROTTEñ JEsus sagde vid Læresveina sÿna/ Luc. 18. Hvør sem ecke medtekur Himnarÿke so sem Ungbarn/ hañ kañ ecke ad iñganga i þad. Eñ eg vil seigia/Brædur mÿner/Nema þier giøreſt eins og Ungbarn/þad er Maria lagde i Jøtuna/ þa kvæd þier ecke iñgeinged i Guds Rÿke. Hier med vil eg ecke ꝥ meint hafa / ad nockur af oss Adams Børnū/ kuñe so fullkomeñ/so heilagur/ so riettlætur ad vera/sem hñ er ecke visse af Synd/ 2. Cor. 5. Helldur so sm̃ Drotteñ seiger / Luc. 6. Vered myskunsamer lÿka sm̃ ydar Fader er myskunsamur/ og er þo syndug Mañeskia langt fra þvi/ad jafnast vid Gud i Myskunsemeñe/ so vel sm̃ øllu ødru/helldur bÿdur Frelsareñ oss ad breita epter hm̃ sm̃ mest verdur. So eigū vier Drottne JEsu ad lÿkiast i øllū vorū Lÿfernis Hattum/ad so miklu Leite sm̃ oss er møgulegt i þessū daudlega Lÿkama/ og ꝥ ecke sÿdst i Krossburdenū. Hvørneñ hñs Fæding /hñs Uppfoostur ꝛc allur hñs Alldur/ var Fatækt og Eymdū hladeñ/er oss alkuñugt af Gudspiallamaña Bookū. Meinū þvi ecke/Brædur mÿner/ ad vier munū sleppa hia ad drecka af Læknū mz Christo/ Ps. 110. hier i Utlegdeñe/ ef vier villū nÿtt Gledeñar Uÿn mz hm̃ drecka i Guds Rÿke/ Matth. 26. Miñest þess Ords er eg sagda ydur / seiger JEsus vid Læresveinana/Joh. 15. Ecke er Þrælleñ fyrer Herra sÿnū: Hafe þr mig offsookt/ þa munu þr ydur eirneñ offsækia / hñ hlaut þañ Kaleik af ad drecka / er hñs Fader hafde hm̃ æskeinktañ/ so ad Ritningeñ uppfyllteſt/Joh. 18. Vier skulū og Ritninguna uppfylla/ Matth. 26. med þvi ad drecka hñs Kaleik/ Hvør ed seiger/ ad i giegnū margar Hørmungar byrie oss iñ ad ganga i Guds Rÿke. St. Petur bÿdur oss/Act. 14. ad vier skulū hugga oss þar vid i Mootgangenū / ad vorer Brædur i Heimenū hafa þvilÿkt ad lÿda. Eñ hvad miklu helldur ættū vier ad hressa Gied vort þar vid/ad ꝥta er oss med sialfū Guds Syne sameigeñlegt / hver ad er Høfundur og Fullkomnare Trwareñar/Heb. 12. Þvi seiger Pall/ 2.

Cor. 1. Ad so sem ad Christi Pijsler yfergnæfe til sijn/ so yfergnæfe &
sijn Huggun fyrer Christum. Vitringar þesser/ er Gudspialled umm-
gietur/ færdu hinu Nijfædda JEsu / Gull/ Reykelse og Myrru.
Allt voru þetta Konunglegar Gafur. So var hann fatækur af allt Sylf-
ur & Gull a/ Jørdena og allt hvad i Jørdunne er/ Ps. 50. ad hann mætte
þetta þyggia af fra naude Mønnum. Enn þvilijks einkis krefur hann nu af
oss/ þar hann er ingeingenn i sijna Dyrd/ utann hvad vier skylduger erum ad
hialpa hans naudstøddum Limum/ med þvi sem Gud oss lanad hefur/ umm hvør
ia hann seiger/ Matth. 25. Hvad þier giørdud einum af þessum mijnum minnstu
Brædrum/ þad giørdud þier mier. Hvørs krefur hann þa af oss? Eirnrar sann-
rar & lifande Truar/ þad er þad Gull/ sem vier eigum Gude Himnanna Konunge
ad bioda/ enn hun reinest hvad mest i Hørmungunne. Þad er hægt ad
trua Gude nær allt ad Oskum geingur. Valla vitum vier hvørt vier riett-
truader erum/ fyrr enn i Mannraunumm. Þad orkar ecke a Hreyste Kapp-
anns fyrr enn a Hoolmenum. Eige vita Menn hvørsu ad Stijremadurenn er
forsiall/ nema i Olgu-Sioonum og Andvidrenu. Og eige hvørsu dygg-
ad Hyrderenn er/ fyrr enn hann sier Ulfenn koma. So reinest og Truenn
vor i Mootlætenu. Þad er sa Elldur/ er Gull þetta skal reinast i/ Og so
sem Gulled smelltest i Elldenum/ enn tapar ecke þyngd sinne ef þad gott er/ enn
Heyed og Halmenn brenner hann upp: So reinast Guds Børn i Moot-
gangenum/ styrkiast/ eflast/ vidurkveikiast & leidriettast/ Enn i sama Moot-
gange kollsteipast Vantruarenar Børn/ forherdast/ eydeleggiast/ ørvænta
og falla i Vijl og Efasemde/ hiner þacka Gude/ lofa hann og prijsa/ kyssande
a hans fødurlegann Hyrtingar Vønd / med allre Audmijkt og truafastra
Von/ hvør ed alldrei lætur til Skammar verda/ Rom. 5. þesser lasta Guds
heilaga Nafn/ mogla/ leita allra annara Medala enn ad snua sier til hans sem
þa typtar. Hier umm talar St. Petur agiætis vel/ 1. Pist. 1. seigiande:
Þier erud glader/ jafnvel þott þier umm litla Stund ef vid þarf/ hrig-
der verded med adskiliannlegum Freistingum/ So ad Reinsla ydvarar Truar
verde Gullsins Reinslu dijrmætare/ hvørt ed forgeingur/ & verdur þo i
Elde reint/ til Lofs & Heidurs og Dyrdar i Opinberan JEsu Christi.
Med Reikelsenu verda teiknadar Bæner Heilagra i Opinberunne hins
heilaga

heilaga Johañis/Cap. 5. og 8. Eñ Gud næde oss/hversu ad vier kallder erũ i Bænene. J Medlætenu giører Madureñ Gud af sialfũ sier/ þegar allt ad Oskũ geingur / og þykest einkis Þurfe vera/ eñ veit ecke þ hñ er fatækur & voladur/ber & nakeñ/Apoc. 3. Meñ seigia/ þar er Fridur og Tryggleike/eñ vita ei nær eñ Ogiæfañ brædlega yfer þa kiemur/ so sem Joodsoott Olietta Konu/ 1. Tess. 5. Gud næde þañ sem Bænarlaus er i vondre Verølld þessare / betra er nakeñ ad ganga i Orustu / og Mæl-laus fram fyrer Doomarañ / helldur eñ Bænarlaus fram ad ganga i Heimenũ. Eñ fra Reikelse tendrast ecke betur af neinũ Hlut/eñ af Ellde Mootlætingaña. Þvi seiger David/ Ps. 34. Hiner Rietlætu kølludu til Drottens/ & hñ Bænheyrde þa/ & frelsade þa af øllũ Hermungũ fra. Meñ fæ ecke Elld af Stælenu/nema meñ slæe þvi vid Tiñuna/ og so læra meñ ad þreifa vid Gud med heitre Bæn i Mootgangenũ/so sm̃ Von er til/ þvi hañ sm̃ heitt skal bidia/ hm̃ skal myked a þvi liggia/er hñ um̃ bidur. Vier erũ soddañ Sialfbyrgingar þegar Verølldeñ lætur epter oss/ad vier þykiunst oss um̃ alla Hlute full nooger vera/so sm̃ eckert hefdũ vier ad þiggia af Fødur Liosaña/ fra hvøriũ þo kiemur øll good Giøf/ & øll fullkomeñ Giøf/Jac. 1. Mootlætid hlytr ad verka i oss Hitañ & Alvørugiefnena i Bænene/þvi añars erũ vier kallder & dofner i þvi ad bidia Gud. Ecke hefde hin Cananeiska þreitt so vid Drotteñ med Bænene / nema heñar Dotter hefde vered so þunglega plagud/Matth. 15. Eige hefde Samkundu Hefdingeñ leitad Christs / nema Dotter hñs hefde andast/Matth. 9. Og Konungsmadureñ hefde vel heima setid/hefde eige Vanheilinde hñs Sonar reked hñ af stad/Joh. 4. Og þott ad oss Daglega ligge so miked a Guds Adstod/ad vier erũ aller uppa hana komner/þa sia meñ þ samt ecke fyrr eñ i Mootgangenũ. So kveiker nu Gud fra sitt Upplyptingar Offur mz Ellde Mootlætingaña hier a Jørdune/ so þ verde eitt Sætleiks Jlmur fyrer hm̃ i Himnenũ. Fyrer Myrruna hafa Lærefedur christelegrar Kyrkiu / og medal añara Gregorius hiñ mykle viliad skiliast læta Deidingu Holldsins / af þvi ad hun beisk er/ eñ giefur þo af sier Jlm miøg sætañ. Eingeñ Foorn er Gude þeckare eñ þesse næst Trwñe a Christũ / og hun

verkar ecke i Mañenū / nema fyrer Trwna / eñ þo allra helſt i Mooſ-
lætenu. Þegar hiñ gamle Adam tekur til ad verda fullur og feitur / og
gioraſt Lauslaatur / ſo ſm̄ Moiſes ſagde um̄ Iſrael / Devt. 32. Þa leggr
hiñ Alvyſſe Gud vid hñ Kroſſens Beiſle / ſo hñ kameñ verde og Kroſſ-
feſtur m̄z Christo. Þad er / ad hiñ illa Girnd ſem i oſſ býr / verde afmaad
med Kroſſgaunguñe epter vorū Frelſara. Hañs bleſſada Holld vard ſo
Vanburda a Kroſſenū / ad hñ gat dæed og læted ſijna Saalu fra ſier.
Eñ hñ vard Lijfgadur aptur epter Andanū / ſo ſm̄ Petur ſeiger / 1. Pet. 3.
Þad er epter Guddomenū : Þad ſkiede til ꝥſſ / ad hñ til-legde vorum
Anda þañ Styrk / ad hid Syndumſpillta Holld / giæte dæed i oſſ / eñ vier
epter Andanū lifad / Vard ſo hiñ ſame Hlutur / ſm̄ ablade hönū Mañ-
legs Veikleika / Orſøk til Gudlegs Kraptar i oſſ / og hefur JEſus allds
ei meira Almættis Verk framid / eñ þegar hñ ſm̄ veikaſtur var / So
verda & þr ſm̄ af Andanū fædder eru ſtyrkvaſter i Gude þegar Hollded
deydeſt og hiñ gamle Madur er ſm̄ veikaſtur. Þetta vottar Ste Paall
er hñ ſeiger / 2. Cor. 4. Alla Tijma berū vier um̄ kring Deydingu
Drottens JEſu i Lijkamanū / ſo ad Lijf JEſu verde og auglioost i vorū
Lijkama. Segied mier / Br. M. Kañ nockurt Hlutſkipte / nockur Heidr /
nockurt Rijke þvilijkt ad vera / ſo ſm̄ ad kallaſt og ad vera Guds Barn?
Öll Verallдareñar Metord / eru Þrældomur hia þvi Nafne. Madureñ
blijfur ecke leinge i Heidrenū ſeiger David / Pſ. 49. Hvørſu hꝏ Völld
edur Virdingar ſm̄ einhvør hefur / eñ ꝥta Hlutſkipte maa eingeñ af oſſ
taka. Vier erū teiknader i hñs Höndū / Eſ. 49. Af hvørs Hende eing-
eñ fær oſſ ſlited / Joh. 10. Eñ hvad ſeiger Poſtuleñ til Hebreos / Cap. 12.
Hvørn Drotteñ elſkar / þañ agar hñ / & hñ tiptar þañ Son / er hñ ad ſier
tekur. Ef þier Ögunena þolid / þa mun Gud tiaa ſig ydur eins & Børn-
um : Þvi hvør er ſaa Sonur / er Fadereñ ecke vandlæte um̄ / Eñ ef þier
erud fyrer utañ Aga / hvørs aller Hluttakendur eru / þa erud þier Hóo-
Børn og ecke Syner. Hier af ræd eg ꝥ / ad Kroſſeñ Christi maa reiknaſt
Pantur Arfleifdar vorrar / og eitt Trygda Merke / ſm̄ Guds Sonur
hefur ſett uppa ſijna Elſkulega Brwde / & ſo ſm̄ Feſte Peningur ꝥſſ Ar-
ſtadar / ſm̄ Guds Børn hafa i hñs Rijke heima tekid / Þvi hier hefum
vier

vier ecke stadfastan Samastad/ helldur væntum eins añars þar sem vor Borgar Riettur er/sm̃ er a Himnū/Phil. 3. Þad er þ Merke/ er St. Pall um̃ talar/Gal. 6. Er hñ seiger/ad Heimuren̄ sie sier Krossfestur/ ꝛ hñ Heimenū. Hiedañ af (seiger hñ) giøre mier eingeñ Omaad/þui eg ber Teikn JEsu Christi a mĳnū Lĳkama/ Þar fyrer er Mootlæted alldrei so þrøngt/ og eingeñ Hørmung so mykel/ad sw Huggun ecke yfergnæfe/ mz vier eigū vissa Arfs-Von i Guds Rĳke medañ vier berū Christi Kross mz Þoleñmæde. Þar um̃ talar St. Pall/ Rom. 8. Sialfur Andeñ ber Vitne vorū Anda ad vier sieū Guds Børn / eñ ef vier Børn erū/ þa erū vier ꝛ Erfingiar/ Jaa Erfingiar Guds eñ Samarfar Christi/ Ef vier lĳdū mz hm̃/ad vier eirnieñ med hm̃ Dyrdleger verdū. Hañ seig- er eñ apftur/ad ef vier vonudū a Christ alleina i þssu Lĳfe/þa værū vier vesælaster allra Mañā/1. Cor. 15. Eg vil og þ seigia / ad vier værum allra Maña faavĳsaster/ef vier dyrkudū Gud fyr' Epterlæte þssa Heims alleina / eins ꝛ hñ hafe ecke añad þusund sinnū meira og betra fyrerbued hm̃/er hañ elska. Reidunst þui ecke/ Br. M. / þott vier siaum hinum Ogudlegā vel ganga/Ps. 73. Eñ Guds Børn Hørmungar lĳda. Þott Gud hafe a stundū margt læted epter Elskendū sĳnū/þa er þ reindar ecke so elgeñlegt Christendomenum/ad þm̃ lĳde jafnañ vel/ õ eru Christi Pegn ar. Ogudleger hafa eckert a Himnum / so hafa og Guds Børn eckert i Heimenū/og þott þm̃ falle Rĳkdomur til/þa festa þau ecke Hiartad vid hñ/Ps. 62. Hier um̃ áminer St. Petur næsta Heilnæmlega/1. Pet. 4. med þssū Ordum. Elskanleger (seiger hñ) skielfest ecke so sm̃ Ofunug- er af Reynslu þre er fram̃ vid þa kiemur af Elldenū/til ad Freista yd- ar/ so sm̃ hefde ydur nockud Oveniulegt tilfalled / helldur glediest af þui ad þier erud Hlut-takendur Hørmunga Christi. So ad þegar hñs Dyrd Opeñberast / ad þier glediest þa Fagnande. Þegar Skyeñ hafa nockra stund byrgt fyrer Soolena/ þa skĳn hun hvad fegurst/þss meira sm̃ vier lĳdū hier fyrer Christs saker / þss helldur munū vier fagna / nær vier skulū mz hm̃ Dyrdleger verda/Rom. 8. Sa kañ alldrei hugg- adur ad verda/sm̃ eige hármade/nnia sa nockud Sigrenū hroosa/ sm̃ eige bardest. Gud kañ ecke ad afþerka þau Tareñ i Eilĳfu Lĳfe / er alldrei

voru wthellt i þessu. Lÿtū þvi ecke til nærverande Hrellingar / hvør ad er skamviñ / helldur til epterkomande Farsælldar / sm̄ er eilÿf / Witande þ / ad Motlætingar þessarra Tyma eru eige verdar þrar Dyrdar / s̄ vid oss mun opeñber verda i eilyfu Lyfe / Rom. 8. Og hin lietta Hørmung / er vær hier lydum / ablar oss Oum̄rædelegs Þunga eilyfrar Dyrdar / 2. Cor. 4. Hvøria Gud oss giefe fyrer Forþienustu Sonarens / Amen.

Hvad þvi skdara vidvijkur er eg hiet um̄ ad tala / þa stendur hier i Gudspiallenu / Ad Vitringar hafe komed wr Austurveige / og fært Barne þessu Gafur. Þetta syner oss Guds almattugs Fødurlega Umhyggiu og Forsioon fyrer synū Børnū midt i Mootgangenū / midt i Wrbyrgdeñe / og sañast a þessu medal añars / ad JEsus hefur oss til Epterdæmis lided / 1. Pet. 2. Hiñ alskigne Gud / fyrer hvørs Augū ad aller Hluter opner og nakter eru / Heb. 4. hn̄ visse vel hvad læ fyrer synū Eingietna Syne / og hvørsu hn̄s Hønd hafde æsett ad plaga hn̄ vorra Synda vegna / Es. 53. med længre ꝛ mædusamre Reysu / ꝛ længre Utlegd i Egyptalande / og þ strax sm̄ hn̄ i þeñañ Eymda Dal boreñ var / samt liet Gud hn̄ ecke alldellis Hialparlausañ / helldur sende þessa Osiendu Meñ af fiarlægu Lande / til ad bæta hn̄s Naudþurft / og hn̄s fatækrar Moodur. Tveñt hefur hiñ goode Gud mz þessu Almættis ꝛ Myskunar Verke wtriett. Hid fyrra / ad hn̄ synde ad þta Hialpræde tilheyrde heidnū Þioodū / Es. 49. hverier ad voru æn Guds i Heimenū / og fiarlæger Israels Riette / Eph. 2. Þad Folk er sat i Myrkrunū sæ Lios miked / Es. 9. Þvi eige er lyklegt ad þesser Vyssu Meñ hafe dulled þad fyrer Løndū synū er þr sau og heyrdu / hvar epter sydañ fylgde Christne Boded medal añara Þiooda. Hañ sende þessa framande Meñ so sm̄ i Umbode Heidingiaña / til ad hylla þeñañ Nyfædda Konung yfer sig / til þess ad hn̄ Drottna skyllde til ytstu Veralldareñar Endemarka / Ps. 2. O hvørsu ættū vier þessu ad fagna / hvørier eige vorū Guds Folk / 1. Pet. 2. eñ hn̄ hefur þo kallad sitt Folk. Hvørsu ættū vier ad prysa hn̄s Riettlæte yfer hn̄s eigeñ / ꝛ hn̄s Myskunseme yfer oss sem vorū añarleger / ad hiner nattuslegu Kvisterner eru afbrotner / eñ vier iñplantader sem vorū ville Vynvidur / Rom. 11. Hañ rak siñ Eingieteñ Son i

Utlegd

Vtlegd a Egyptaland/strax a Omaalga Alldre/ Enn hann hefur flutt Wijn vid af Egyptalande aptur / af þvi Þrælbooms Husenu / og groodursett hann i þvi Landenu er hann villde giefa þeim/ Ps. 80. Þad maa eg heimfæra uppa oss/ Hvørra Fedur ad voru Syndarenar og Diøfulsins Anaud underokader / er þar geingu til Maal-lausara Skiepnoda / 1. Cor. 12. Alldrei kunnu vier nooglega ad mikla og upphefia hans Guddoomlega Speke og Føðurlega Forsioon / ad hann med þessu Vitringanna Dæme / synt hefur ad sa være i Heimenn borenn sem er vor Fridur og giører eitt af bæd um/ og Gyrdingu Midveggiarenns hefur afbroted / Eph. 2. Þar hann afmaad hefur Ovinskapenn / hvørt ad var Løgmaal Bodordanna/ sem var innfaled i Setningunum fyrer sitt Holld/ svo hann giørde tvo ad einum nyium Manne og semde Frid/ So þar er nu af Gydingum þeim ed trædu/ og Heidingium er aadur ecke trædu/ orded eitt Saudahws og eirn Hyrder / Joh. 10. Þetta var hid allra mesta Mysknnar Verk/ vid þa er voru hinum saarustu Eymdum vafder og mesta Saalar Voda/ Enn so ad Guds Føðurleg Giæska liete oss vita / ad hann og umhugad være um Lykamme vora/ þa sier hann synum elskulegum Syne/ hvør ad i Volæde alenn var/ hann sier hann Farborda med þessu Moote sem aadur er sagt. HErra Gud/ hann kom til sinna eygenn/og hans eygenn medtooku hann ecke/ seiger Johannes / Cap. 1. Atla syndu þad Gydingar / Hanns Mooder fieck ecke Rwm i Gesta Herbergenu / til ad fæda Himens og Jardar Skapara i Heimenn / nema eitn Stall / Luc. 2. Enn framande Menn þar ed ecke af Gude vissu/ þar koma um langa Vegu til ad færa hann Giafer. Nu Efa hefur hinn goode Gud þad giørt medal annars til þess/ ad þau eige skylldu Naud lyda a Flottanum i Egyptaland. Maattugur var hann ad sia þeim borged med ødru Moote. Hann gat laated hvørt Heystraa i Jøtunne ad Gulle verda. Þad var ecke meira Kraptaverk / ad leida þennann litla Hoop i giegnum Eydemørkena/ enn allra Medala / til Egyptalands fra Canaan / helldur enn mørg Þusund Israels Sona wr Egypto inn i Canaans Land/ og forsorga þa um heil fiørutyger Aar i Eydemørkunne. Enn Gud villde hier med syna bæde Moodur hans og Fooster-Fødur / sem og øllum þeim / er þetta Evangelium sydann heyrt hafa og a hans

Nafn

Nafn kvwa / ad jafnvel þott hañ Kongungur være / þa være hañs Rijke ecke af þessum Heime / Joh. 18. Og so ættu aller þeir Linder ad vera/sm hm villdu til Nauda ganga/ad læta sier nægia/ 1.Tim.6.siñ veilldañ Verd/ bæde i Medlæte ꝛ Mootlæte. Og þegar vier hofum þ vier skulum fædast ꝛ klædast med/ad vier latum oss þa nægia/eþ Gud vill so vera læta: Vppa siñ Eingieteñ Son hafde Gud lagt alla Byrde Synda vorra/Es.53. Sw Anaud took til strax i Voggu/añars hefde hñ ecke i Anaud fæddur vered/ꝛ Landflootta ordeb/eñ ef hm var so um̃hugad um hñ/þa er hñ reidur var Syndareñar vegna/ad hñ þta giørde/ ad hñ sende hm Eingla til Þionustu/þa hñ freistadur var/Matth. 4. Ad hañ sende honum Eingil af Himne i hñs bitra Dauda-Stryde/Luc. 22. Þvi villtu þa orvænta um̃ Guds Adstod i Mootgangenum/ sm i hm ꝛ fyrer hñ ert sættur vid Gud/Col.1. Og JEsu Christi Samarþeideñ. Eru ecke øll vor Høfud Haar taleñ? Mun þa eitt af þm falla a Jørdu an vors Fødur Villia / þar sitkt ma ecke eirn Titling henda? Matth. 10. og hvørsu dyrmætare erum vier þo Titlingunum/ sem m Guds Bloode erum endurkeypter? Act. 20. eñ ef Guds Vilie verdur a oss / hvøriu hofum vier þa ad kvijda ? Er hñ fatækur ad hñ giete ecke hialpad ? Edur hardsoþgradur ad hñ vilie ecke ? Þvi møglum vier þa strax sem ecke er fyrer Augunum þ sem eta skal ? Hvar fyrer þyngia Meñ Hiørtu sijn m Sorgum þessarar Næringar? Luc.21. Þvi hripsa þr Naungañs Braud wt af hñs Muñe/ sem Vallded hafa/ strax sem þa vantar? Þvi soþkia þiner med adskilianlegum Vndañskotum og Rangsleitne er Yfervalldenu eiga Tolla og Tijunder ad gialldas Þvi hallda Meñ Daglaunarañs Sveita iñe? Þvi prettast Meñ a/ iñbyrdis i Kaupum og Sølum? Allt þta er af hinum Vonda/ og giøra þ nockrer af þvi ad þr eru so lynder/ Adrer þess vegna/ad þr hyrda ecke um̃ þott ad þr brwke Leifar Eckiuñar/og Arf hiñs Fødurlausa til Ohoofs og Ofmetnadar/ eñ flester þess vegna/ ad þr vantreysta Gude/ Eñ hvad miklu betra er ad brwka Davids Raad/ Ps.55. og varpa siñe Ahyggiu uppa DRottein/ þvi hñ mun þoi vel til Vegar koma. Hañ kañ ad giefa Vatn af Hellune þegar hñ vill/Exod.17. Hañ gietur sadt sitt Folk m Mañа/Exod. 16.

16. nær hm̄ þocknaſt. Hañ giefur ſijnt Agar Bruñeñ a Þurrlendenu/ nær hun til hañs kallar/Gen.21. Hañ giefur Forſorgad Jonas i Hvalfiſkſins Kvide/Jon.2. og ſaþnvel lated Hraþneñ þañ grædugaſta Hræfugl/ færa Eliæ Fædſlu/ 1. Reg. 17. Eñ Vantrweñ ſeiger ad Gud giøre ecke Jardteikner eins og a Eliæ Døgū. Eg ſaka þ/þeſſ þarf og ecke vid/ Gud heſur ſo leinge ſijnt oſſ Giæſku ſijna og Almætte/ad vier mættū vel trwa/þott ecke ſiaiñ vier Teikn og Stoormerke/ Eñ þo vil eg þad ſeigia/ ad være þar til Eliæ Trw/Eliæ Bæn/og Eliæ Kiærleike/ þa er Eliæ Gud eirn og hiñ ſame/ ef hm̄ þætte Kraptaverkaña vid þurþa. Eñ mier ſijneſt eige þurþa Jardteikner til þeſſ/edur ad um̄breita Natturuñar Natturu. Ad Gud vardveite þa ſem hm̄ treyſta/ og hñ i Anda og Sañleika ákalla/ og ſiæe þm̄ Farborda/ bæde þa illa z vel geingur. Þvi þeſſ heþur alldrei Misbreſtur orded fra fyrſtu Heims Skøpun/allt til þeſſa Dags. Þad Ord ſtendur ſtødugt ſeiger Poſtuleñ/ 2. Tim. 2. ad þecker Gud ſijna. Eda vill nockur ſkriþa hm̄ fyrer/ med hvøriu Mooke hñ hialpa ſkal? Seig mier/ hvør mindade þig nær þu eingeñ varſt? Pſ.139. Hvør forſorgade þig i Moodur Liþe? Hvør leidde þig wt þadañ? Hvør gaf þier Alldur og Vøxt/ Mal og Vit? Giørder þu þta ſialfur? Eda hialpader þu nockud þar til mz þiñe Ahyggiu? Seig mier/ Er þa ecke Liþed meira eñ Fædſlañ? Og Lijkameñ meira añ Klædnadureñ? Matth.6. Hvør lætur Graſed a Jørduñe vaxa? Seiger ecke JEſus ad þ verde ad Akurkallenū ſoþanda/Marc.4. Hvør plantar Trien i Skogenū? Hvør lætur Saudena þiølga a Jørduñe? Hvør frañleider Fiſkana aþ Sioonū? Hvør gieþur Regned a Jørdena i hagſtædañ Tijma? Paall ſagde Gud giørde þ til Vitnisburdar um̄ ſialfañ ſig/Act.14. Være þier eirneñ rigt i Verølldena i Dag/ og þu ſæer ad allt þetta ſkiede/ munder þu ecke kalla þad Kraptaverk. So verda Guds Almættis Verk/ eirn almeñur Hlutur hia oſſ/ i hvøriumm vier þo ecke hid miñſta ſkilia kuñum. Hañ lætur mig þo margt Mootlæte þola/ ſeiger þu: Þvi ma eg hungra og þyrſta? Þvi hñ vill kieña þier/ ad Madureñ liþe ecke aþ einuſamañ Braude/ helldur ſierhvøriu Orde ſem frañgeingur af Guds Muñe/Matt. 4.

Þvi em eg Siukur og Sar? til þess / ad Lijkamans Vanheilsa verde ad Andans Heilbrigde. Þvi misse eg ꝥ Gud mier ꜳdur lꜳnad heꝼur? So þu ecke ꝼester Hiartad þar vid / Ps. 62. Þvi verdur mijnum kiærustu Vinum og Adstodar Mønnum i burtu svipt? So ad Gud sie þinn beste Vinur/ og þu lærer ad þeckia/ ad hia hm̄ einū er Hialpenn/ Es. 43. þa øll mannleg Hialp er wte. Hlusta þvi til þess er Eliphas Temanites sagde vid Job/ af hn̄s Bookar Cap. 5. Sannlega er sa Madur sæll er Gud typtar / fyrerlijt þu ecke Straffan hinns Almꜳttuga / Hann hreller sialꝼur og læknar. Hann slær/ en hn̄s Hendur Grꜳda. Aꝼ sex Hørmungū mun hn̄ wtrickia þier/ og i hinne siøundu skal eige snerta þig hid Vonda. J Hꜳngrenu mun hn̄ ꝼrelsa þig ꝼra Daudanū/ og i Stryjdenu aꝼ Sverd sins Hende. Vel er ꝥ satt sm̄ Postulenn seiger/ Heb. 12. Ad øll Typ tan medann hun ꜳliggur/ þyker hun Sorg og eingenn Glede vera/ en hun giefr þo eptera ꝼridsamlegann Avoxt Riettlætesins. Þar ꝼyrer geingur ꝥ Guds Børnū/ so sem hn̄ um̄ sig ꜳtar / 2. Cor. 4. Vier heꝼū þennan Fiesiood i Leir-Kierū / so ad Yꝼerburder Kraptarens sieu aꝼ Gude og ecke aꝼ oss. J øllu þiꜳunst vier / en verdū þo eige adþreingder/ Vier eꝼunst/ en ørvæntū eige/ Vier lijdū Oꝼsokn / en verdū eige yꝼergieꝼner/ Oss verdur nidurvarpad /en vier ꝼyrerꝼorunst þo ecke/ Hvar ꝼyrer/ Brædur mijner? Þviad oss hender eige nema mannleg Freistne/ 1. Cor. 10. Þad er soddann Mootlæte sm̄ Mønnū er bærelegt / Enn hn̄ er trwr/ og ꝼreistar einkis yꝼer Megn ꝼram̄/ So ad margur Lazarus /sa ed liggur ꝥ Dyrum hinns Rijka ꝼullur Kauna/ Luc. 16. Hann er betur til Frids / en eirn Veralldar Sonur /hvørn Agyrndenn daglega plꜳgar/ hvørium Oꝼunden slijtur / hvørn Reidenn brenner/ hvørn Hoꝼmoodurenn uppblæs / so hn̄ heꝼur eige Frid nema einhvør sleite/ hvar a moot Guds Vinur hroosar sier aꝼ Hørmungunū / vitande ad Hørmungenn verkar Þolennmæde / en Þolennmæden Reinsluna/ en Reinslann Vonena/ en Vonenn lætur eige til Skammar verda/ Rom. 5. Þviad Elska Guds er wthellt i Hiørtū vorū/ ꝼyrer heilagann Anda sem oss gieꝼenn er/ Rom. 5. Jꜳtū ꝥ þvi satt ad vera er Jacob seiger /Cap. 1. Sæll er sa Madur er Freistinguna þoler/ þvi nær hn̄ reindur verdur/ mun hn̄ ødlast Coronu Lijꝼsins hvørre Drottenn heꝼur

eiled þeim er hñ elskar. Neñar niootande ad verda / uñe oss myskunsamur Gud / Konungur Eilyfrar Dyrdar / fyrer Son siñ JEsum / AMEN.

Fyrsta Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

Y Þañ Tijma. Og þa ed Hañ var tolf Aara gamall / foooru þau upp til Jerusalem / epter Sidvenu Hatydardagsins. Og er þeir Dagar voru lidner / og þau fooru heimleidis / Vard Barned JEsus epter i Jerusalem / z hñs Forelldrar vissu þ ecke. Eñ þau meintu þ / ad hñ være hia Selskapnum / z voru so komeñ eina Dagferd / z leitudu hñs medal Frænda z Kuñingia. Og þa ed þau fundu hñ ecke / geingu þau aptur til Jerusalem / z leitudu ad hm. Eñ þ skiede so epter þria Daga / ad þau fuñdu hñ i Musterenu / sitiande midt a mille Lærefedraña / heyrande þm og adspyriande þa. Eñ aller þeir er hañ heyrdu / undrudust yfer hañs Skilninge og Andsvorum. Og er þau sau hañ / hnickte þm vid. Eñ hñs Mooder sagde til hñs ; Son miñ / þvi breytter þu so vid ockur? Sia þu / Fader þiñ og eg leitudum harmþrungeñ ad þier. Og hñ sagde til þra : Hvad er þ þid leited ad mier ? Vissud þid ecke / ad mier byriade ad vera i þm Hlutum sem mijns Fodurs eru? Eñ þau underskoodu ecke þetta Ord / sem hañ mællte til þra. Og hñ foor med þm ofañ / og kom til Nazareth / var þm og hlydeñ. Eñ hñs Mood er geymde øll þesse Ord i sijnu Hiarta. Og JEsu jookst Alldur og Visska / og Naad hia Gude og Møñum.

Exordium.

HVør sem ecke medtekur Himnarijke sem añad Vngbarn / hñ mun ecke iñganga i þad / seiger Endurlausnareñ / Marc. 10. Hvad skulū vier hier til seigia / Br. M.? Jeg ætla ad Hollde og Bloode mune þetta vngar þykia / z er þss eñ Von / þvi þau erfa sialf ecke Guds Rijke / 1. Cor. 15.

Cor. 15. Er þar fyrer lyklegt/ad þau mune ecke kuña mykla Grein a þō
Hlutū/er til Guds Rykis heyra. Hvørneñ kañ Madureñ ad Endurfæd/
ast þa hñ er gamall? Hvørt giefur hñ horfed aptur i siñar Moodur Kvid
og fæd,t so ad nyju? sagde Nicodemus/ Joh. 3. Og slykar Tølur muñ
Holld ꝛ Blood telia sier: Skal eg æpa aptur eins ꝛ Ungbarn/ꝛ verda
Vitfyrringr eins ꝛ Ungbarn/ꝛ læta øllū Lætū eins ꝛ Ungbarn? Eda
eru Himnaña Dyr so þraungvar/ ad eg verd ad skrida a fioorū Footū
iñ i Guds Ryke eins og Ungbarn? Þraungvar eru þær ad søñu christen
Madur/ꝛ ꝥ so mieg/ad hægra er Ulfalldanū ad ganga i giegnū Nal-
ar-Auzad/helldur eñ rykū Mañe iñ i Himnaryke/ Matth. 19. Og Leid-
eñ er þangad so þraung/ad marger vilia hana ganga og gieta ꝥ ecke/ad
Vitne Christi/ Luc. 13. Eñ ecke er ꝥ Meining vors Frelsara/ ad ꝥ sie
Vegur til Himnarykis ad ganga i Bernsku edur Ungiæde/ helldur eñ
hitt ad Mañenū byriade aptur ad hverfa i Kvid siñar Moodur. Paulus
seiger oss best hvørneñ þvi hagar/ med þssū Ordū: Vered ecke Børn i
Skilningenū/helldur i Hreckvyseñe/ 1. Cor. 14. Sa er alltyd noogu
Vitur/er sier lætur stioorna af Anda Drottens: Hiñ er Fævysare eñ
Niutid ꝛ Asneñ/Esa. 1. sem mootstendur heiløgū Anda. Þier þyker ꝥ
Vesalmañlegt ad æpa eins og Barn/ eñ ecke þockte ꝥ David/sm ad tær-
ade,t fyrer Gude um allar Nætur/ Ps. 6. Ecke Ezechiæ Konunge/ sem
tyste eins ꝛ Traman/og kurrade eins og Dwfan/ Esa. 38. Ecke Mana-
asse/sm giørde heita Ydran fyrer syńar Synder/ 2. Par. 33. og voru
þsser einger Lytelmeñe. Ecke Petre/ꝺ gieck wt ꝛ griet beisklega/Matth.
26. Oz ecke hiñ Bersyndugu/er þvode JEsu Fætur i Tarū syńū/og
þerrade med Harlockanū /Luc. 7. Þesser breittu epter Smabørnunū/
og þañe i ætla eg flester hafe geinged iñ i Himmaryke. Gud næde
vort Syndarland hier i Heimenū/ Þegar vier vorū Omaga Børn/ꝛ
vissū eingeñ Skile Goods edur Ills/ þa var Himnaryke vort/eñ nær vier
vrøgunst a Leggi/ giørast sumer Helvytis Elldebrandar. Gott er ad søñu
ad vaxa ad Alldre/og under eins ad Vitsku ꝛ Naad hia Gude ꝛ Møñū/
eins ꝛ Barned JEsus. Eñ hvad Illskuñe vidvykur/ þa ætla eg gott
sie ad vara alldrei af Barns Alldre / þvi kalla eg þañ heppeñ/ sm ecke

veit

veit af fleire Dygdū ad seigia/eñ hñ er fæddur mz/ Jafnvel þo allt sie Holldlegt þ af hm̄ er fædt/ Joh. 3. Eñ þ maa þo ad nockru Leite bæta med Christelegū Aga og Vppfrædingū / aũ hvørrar Syndumspillt Nattura/ er eins næm a þ Jlla / so sm̄ Tundred tekur a moote Elldenum. Vm̄ þetta vil eg nockud framar tala vt af þessu H. Evangelio/ er vier viliū i tvo Pǔte deila. 1. Vm̄ Skylldu Foreldrana vid Børneñ. 2. Vm̄ Barnana Skylldu vid Foreldrana. Eñ þu sm̄ orden ert hluttakande Holldz og Bloodz / eins og Smaabørnen/ HErra JEsu Christe/ Skioorna þu Hiørtū vorū/ so oss frwsa giøre ad fylgia þijnu blessudū Dygda Dæme/ ꝛ send oss þar til Naad þijns H. Anda/ Am̄.

Utleggingen.

Hid fyrsta sm̄ Foreldrarner eru Børnunū skylldûger um̄/ þ er Lijkamleg Forsorgun Føt og Fæde/ þ kieñer sialf Nattkuran / Himen og Jørd hroopa þ daglega. Aller hluter hafa Forsorgun af þvi sm̄ þeir eru fædder af/ Villudyreñ a Mørkeñe/þaug grimū Leoneñ/ ꝛ hinar Olmu Byrnur afrækia ecke sitt Foostur/ Tried hefur sin̄ Vøkva af Rooteñe/ ꝛ Ormū Jardareñar giefur hun sijna Fædu/ ꝛ vier erū sialfer komñer af heñe i Vndverdu/ og øll sijn Børn hefur hun fyrer Almættes Krapt Drottens fooſtrad allt til þessa Dags/ þacker sie hønū ad eyfu/ sm̄ hana dæsamlega Frioofgar /mz Feite Vagnleidar sinar/ Ps. 65. Þetta er ad sonu skylldugt ꝛ Naudsynlegt /eñ þo er þ hin̄ minste Partur / Jafnvel þott sumer þykest øllu hafa aflokēd þegar so er giørt. Þad er þo Halfverk/ nema miña sie/ þvi betra er ad kasta Affvæme sijnu vt a Mørkina/ eñ ad læta þ uppalast i øllū Odygdū / Diøflenū til Þioonustu. Hvad er þa framar? Hvad heyrū vier af Foreldrum JEsus Þegar Hañ Var TOlf Ara GAmall/ Føfdu Þau Hañ Vpp Til JEru, salem. J Exod. 34. stendur/ad Drotten hafe giefed fra Bodord þrisvar a Are hvøriu. Skulu aller þijner Kallmeñ mæta fyrer Auglite Drottens Guds þijns: Þessu Bode voru þau Joseph og Maria hlijdug/ ꝛ køldu ecke epter sier ad reisa um̄ langan̄ Veg/ allt fra Nazareth i Galilæa upp til Jerusalem. Merk hier hvad fyrst a ad vera i christelegu Vppelde/ sm̄ er Otte Drottens. Þad sm̄ fyrst kiemur i Kiered/ þ lyktar þad

leingst aꝼ seiger hiñ Romverske Ords-Nættur. So eru ꝛ Børneñ/ þad fyrst er hia þm̃ iñplantad/ þvi hallda þau leingst/ eñ eckert er þvilykt/ sm̃ Otte Drottens. Nañ er eins ꝛ Sæded ꝥ meñ i Jordena leggia/ þad kañ eige añad/ eñ ad bera sier lykañ Avoxt: Þat ꝼyrer a ꝥ ad vera þitt ꝼyrsta Verk/christeñ Madr/ad iñræta hia Barnenu Elskuna til Guds/ og mun allt añad gott med miña Erꝼvide a epter ꝼylgia. Læknisdoma gieꝼa meñ ist a tooman Maga/ ꝛ hallda ꝥ gott til Heilsubootar. Vier pædunst i þeñañ Heim sioker af Syndeñe/ þvi i Syndeñe em eg aleñ seiger David/ꝛ i Syndeñe hitnade miñe Moodur med mier/Ps. 51. Eñ hvør mun þvilyk Lækning þar vid/sm̃ Elskañ til Guds? Lat þiñ Son drecka hana iñ med Moodur-Miolkeñe / og muntu abla hm̃ Andlegrar Heilbrygde/ ꝛ ꝥ ædur eñ allt añad iñkiemur / ædur eñ hid unga Hiarta saurgast af Heimsens Ohreinendū/af vondre Umgeingne ꝛ illū Dæmū/ ad ꝥ sie þa ꝼullt af Elskuñe til Guds og Dygdaña/ so þa Sathan kiemur ꝛ ber ad Dyrū med Hamre Lastaña/ þa verde hñ snarlega broteñ a Bak aptur/ aꝼ þm̃ sm̃ hm̃ er yꝼersterkare/ Luc. 11. Lastadu Blygdunarlaust/ þar mun alltyd eitthvad vid loda/seigia hin Hreckvysu Dieꝼulsins Børn/ꝫ lamt er ad bera illt i Nøꝼdingiaña Eyru/ til ad abla Fiandmoñū synum Opocka. Bræka hid sama vid Barn þitt mꝫ ødrū Hætte. Tala jaꝼnañ um̃ Gud/hvad goodur hñ sie/ og hvørsu volldugur/ ad hñ haꝼe Himen og Jord skapad/Hvad miked gott hñ Moñunū veite / hvørneñ hñ þa dæsamlega ꝼorsorge/ hvørsu goodur hñ sie þm̃/ sem hañ Ottast/ Hvad dyrdlega Vist hañ haꝼe tilbæred þm̃ med sialꝼum sier/er hñ elska ꝛ nockud lyda i Heime þessū hñs vegna/hvørsu ægiæt Gioꝼ ad sie JEsus Christus/og hvørneñ hñ hafe eirneñ Ungbarn gierst ꝥ Mañaña Hiælpræðis saker. Tala ꝥta ꝼyrer Barnenu christeñ Madur/ꝥ er sæ hreina og skynsamlega Miolk/ sem ad Petur umtalar/ 1. Pet. 2. Ad vier skulum ꝼyrnast/so ad vier vøxū til Sæluhialpar / og træ mier til/ ꝥ mun eige Avaxtarlaust verda/jaꝼnvel þott Bernskañ sie ryk i Ungdomsins Hiarta/ Prov. 22. Þvi aꝼ Muñe Smæbarnaña og Briooostmylkingaña heꝼur hñ sier Loꝼed tilreidt/Ps. 8. Þetta mæ einꝼalldlegt þykia/ þad er þo ꝥ/ en hvørs eingeñ heꝼur vitur orded. Jeg skamast myn ecke ad tala ꝥ til

til Guds Barna / sem Moyſi þotte eingen Mÿnkun ad tala til Jſraels Sona/ edur hvad ſeiger hñ? Deut. 6. Þeſſe Ord ſem eg bÿd þier i Dag/ ſkalltu leggia uppa Hiarta þitt/ & brÿna þau allt-jafnt fyrer þÿnū Børnum/ og ræda um̃ þau nær þu ſitur i þÿnu Hwſe/ og binda þau til Merkis a þÿna Hønd/ og ſkrifa þau a þÿna Dyruſtafe/ og þau ſkulu vera þier miñingar Teikn fyrer þÿnū Augū : Hvar um̃ talade Moyſes fra ? um̃ Guds Løgmaal ſem þo deyder/ 2. Cor. 3. Hvad miklu framar maa eg þ ſeigia um̃ Ord Evangelij/ ſem eru Lÿf og Ande/ Joh. 6. Og fyrer þvi ad allt Løgmaaled er i tveimur Bodordū iñefaled / Sem er ad elſka Gud af øllu Hiarta/ og Naunganū ſem ſialfañ ſig/ Matth. 22. Þa undervÿſa Barnenu ſtrax a unga Alldre / Hvørneñ aller ſieu ordner eirn Madur i Chriſto/ Gal. 3. eñ hñ ſie Høfuded/ Eph. 1. Hvad ſkam̃arlegt þ ſie/ ad eirn Limureñ forſmaaer añañ/ edur ad þr tønleſt og tyggeſt iñbyrdis/ þar til þr mættu um̃ ſÿder verda uppetner : Jm̃ hvada Merke hiñ goode JEſus hefur ſett uppa ſÿna Læreſveina/ ad aller ſkule þeckia þa þar af/ ad þr elſke hvør añañ/ Joh. 13. Brÿn fyrer Syne þÿnū Chriſtelegar Dygder og Gudrækelegt Athæfe / Hogværdena/ Kiærleikañ/ Myſkunſemena/ Þoleñmædena/ Riettvÿſena/ Goodfÿſena/ Sparſemena/ Hægprÿdena. Afmaala þær ſo ſem Drotteñs Eingla i hñs Augū/ ſo ad hñ faae Elſku til ſlÿkra Hluta / og hafe þa kiærare eñ allt añad / og þecke hvørſu Gud hafe þa kiæra er ſlÿkt ydka / og hvørneñ ad aller ægiæter Hluter/ ſem Meñ hafa meſtar Mætur a i Heimenū/ plage ſlÿkre Atferd epter ad fylgia/ ſo ſem er Heidur/ Metord/ Aſtſæla/ og añad ſtundlegt Epterlæte er Gud veiter mørgū af ſÿnū Vinū : Eñ kuñe ødruvÿſe ad falla/ þa ſie Dygdeñ ſÿn eigen Verdlaun i þeſſu Lÿfe/ og hafe Fyrerheit eilÿfrar Sælu i Himnarÿke. Laat hñ ſem allra ſeinaſt naa Odygderna ad þeckia/ eñ elſka alldrei. Drep fra Nafn wt i hñs Eyrū/ og giør Leſtena ad Skrÿmſlū og Ofreſkiū / leid hm̃ fyrer Siooner fra Straff og illar Utfarer/ er þvilÿkt adhafaſt/ og ad hñ mune ſlÿkañ Koſt eiga/ nema hñ gialde varhuga vid / med ſoddañ Fortelū er chriſtelegt og ſkynſamlegt ad hræda ungar Mañeſkiur/ eñ eige m: Grÿlū / Draugū & Forynium. Upphaf Vitſkuñar er Otte Drotteñs/ Pſ. 111. eñ ecke ad

hrædaſt

hrædast Fiendur og Pwka / hvøria þr alldrei sied hafa er, hvad mest þau um̃ rausa. V m̃fram alla Hlute vert sialfur hiñ skiæraste Dygda Speigell fyrer þÿnu Afkvæme. Lat eckert lioott siast i Fare þÿnu/ hvad hiñ Vnge kuñe epter ad henda. Børneñ trwa Forelldrunum eins og Gude og meina ꝥ sie allt Gott sem þau giøra. Lat ecke Nijdone Vndergiefneñar glæpast a Agne Illskuñar. Fyrer øngvū a meire Blygdun ad bera / eñ fyrer einū Ingling. Þad er betra ad giøra lioott eitthvad i Nefdingiañs Auglite eñ Barnsins. Hvar a hiñ Sonur Gott ad læra/ ef hñ sier eige til Fødursens añad eñ þad Illt er ? Munt þu sm̃ Lytū ert hladiñ hafa gieted hñ so næmañ a Dygdernar/ ad hñ lære þær sialfkrafa? Er hñ sier alldrei fyrer sier nema Odygder. Kuñe þig þvi mañlegt ad henda / so sem opt skiedur / þa tak þier Vara fyrer / ad hiñ Vnge Madur vite sem miñst þar af / þvi eg vil helldur ad Ovinur miñ siae Illt til mÿn/ helldur eñ Sonur miñ. Þegar eg giæte ad hvørsu þwng ad Guds Hønd vard yfer Jeroboam Syne Nebat / sem ad kom Israel til ad syndga/ 1. Reg. 14. Þad er og ecke noog ad þu vardveiter sialfañ þig/ vakta og Barn þitt fyrer vondū Selskap / þvi illt Samtal spiller goodū Sidū/ seiger Postuleñ 1. Cor. 15. Og lÿted Swrdeyg syrer allt Deyged/ 1. Cor. 5. Jeg sie hier i Gudspiallenu ad Joseph og Maria leitudu ad JEsu a medal Frænda og Kuñingia / sem voru Gudhrædder Meñ/ eñ ecke medal Illþydis/ Hvar fyrer ? Þvi hñ var ecke þesshattar Selskap vanur. Þau fundu hñ og i Musterenu/ Sitiande midt a mille Lærefedrañа/ eñ ecke wt a Strætum medal Sætrunga. Eingeñ kañ um ꝥ Nogū ad hyggia/ hvad vondur Selskapur giører/ þad geingur tregt ad venia vonda Nætturu a hid Gooda/ hitt er lieft ad temia Gooda a hid Vonda. Juda hefde kañskie ecke vered Hluttakare i Mansale NB Josephs / hefde ecke spillt hñ Selskapur Brædra siña / Gen. 37. Dina hefde hallded Æru siñe/ hefde hun ecke komed i lauslætar Hendur/Gen. 34. Paulus hefde eige ofsokt Guds Christne/nema hñ hefde ordut vered druckeñ af Swrdeyge Pharisæaña / Matth. 16. Þott ad vier sieum giekner og fædder i Syndeñe / þa er þo Barnaña Hiarta lÿkt hreinum Pappÿr/

N.B. Man er Þræll/ ad selia Mansale/ er ad selia i Þrældom.

Þappyr þar ed aller Sluter verda ritader a. Ef þ er Gott þ blyfur / er þad Illt / þad er ecke helldur so liett vel ad skafa / so ecke a sie. Vngiengne Hreck vngstra Maña er heimuglegt Eitur / eirn Nætur Þiofur / ein Mordpylla / ein Drepsott sm̃ i Mirkrunū lædest / Ps. 91. Eirn Hogg ormur i Barme / og Rotnan i Beinunū / Prov. 12. Hallt þvi hinū ungū Arū fra slykre Olifian. Barned samþycker þad kañskie ecke strax sm̃ þad heiter / eñ trw mier til / ad eitt Vondt Ord grefur meir um̃ sig i Hiartanu eñ Flysseñ i Holldenu. Ef nockur stingr Fingrenū a Vaxed medañ þ er blautt / þa verdur þar Hola epter / og hun varer þegar þad hardnar / tekst z ecke helldur i burt nema þ sie brædt aptur. So er z Barned. Þad eirn Vngur numde / þ kañ hñ gamall. Giefur z kañskie ecke gleimt þo hñ villde / og þo hñ kiñe. Þa er betra Heillt eñ Vætt. Lat þvi sm̃ minst verda Spiolleñ / so eige þurfe ad Endurbæta. Þar er Stoorlæte nockurt i flestra Maña Hiørtū / Jer. 17. þvi Madureñ er drambsamt Dyr. Þad er ad søñu skadleg Tilhneiging / kañ þo til Gagns ad koma / sie heñe vel stiornad / lat þiñ unga Son læra ad forsmaa þ sm̃ Illt er / og virda þa ad aungvu sm̃ ecke vanda sialfa sig / þ Stoorlæte er skadlaust / þvi Postuleñ seiger um̃ þa sm̃ laa kast Brædur (þ er Christner) vera / eñ eru þo Neidingiar i Hiartanu / ad med hvilkum skule Meñ ecke Matar-Nautn hafa / 1. Cor. 5. Ad þessu uudañgeingnu / þa venied z Born ydar til Ydne z Astundunar. So sm̃ Lete z Omeñska hefur ablad mørgum mikellra Lasta / so hefur Ydne z Eliun margañ Osooma i burtu teked. Høfdinge fra Athenuborgar-Maña Solon / hñ sette fordū Daga / ad sa sm̃ ecke hefde kient Syne synū neitt Handverk / hñ skillde ecke eiga skiled af hm̃ Fooſtur i siñe Elle. Eg kañ ecke ad seigia ad þ være Christelegt / hitt seige eg ad þ var Gagnsamt / þo eg valla vite hvad sa er Forelldrunū skylldugur um̃ / sem er Vppaleñ i Lete og Omeñsku / so hñ gietur ecke feinged sier Atviñu / þa hñ er Fullþroska. Og þott aller sæe eige til Hz komest ad setia Barn sitt til Menta / þa vited ad Ærlegt Erfvide er Gude eins þægt / þvi hia hm̃ er hvørke Þræll nie Frelsinge / helldur aller eitt i JEsu Christo seiger Postuliñ / Gal. 3. Þad være eige gott ad aller væru Herrameñ / eg ætla þa yrdu aller Bændur / hvad Veralldeñ

eige þoler þyrer Mañaña Jllsku saker : Boondeñ vid Orfid er eins þægur Gude þegar hñ giører Verk siñar Kallanar/ So sem Doomareñ i sijnu Sæte/edur Presturen þyrer Alltarenu. JEsus var ecke til Boofa settur/ þui søgdu þñs Oviner/ hvadañ kiemur þm Frœde þesse/ Math. 13. er hñ heþur þo ecke a Bækur lært? Pad skiede af Guds æsettu Rade / so eingeñ kyñe ad seiga / pad hñ heþde sijna Speke aþ Mønnu. Eñ Timburmañsins Son / Marc. 6. var hñ kalladur/og sialþur Smidur Nefndur. Pui er audvitad/ad hñ mune ecke Yduiulaus vered haþa i Vngdome sijnu / helldur Numed þ sama Handverk. Po mæta sumer epter Børnu sijnu ad læra ad leita sijns Brauds i Sveita sijns Andlitis/vitande ecke þ ad fa sm Vppelst Yduiulaus / þañ er nærst þvi ad Deyia Atulaus. Pui þegar hñ kañ eckert ad viña/hvad giefur hñ añad giørt eñ ad hlaupa mz Pioofu til ad Stela/og verda sydañ dreigeñ i Galgañ til ad Naungu? Margt mætte hier umm þramar tala/eñ eg læt hier vidbijda i þta siñ/ z vil Jhuga þramveigis/hvad Børneñ eru aptur a moot Forelldrunu skylldug. Og hañ þoor Oþañ med þeim/ og kom til Nazareth vaþ PEim Og Hlijdeñ seiger Texteñ. Hvilijkt er þta/Br.M. Skaparens hlijdnast Skiepnuñe/ Gud Mañenu/ Herrañ Ambaattene. O miñ Herra JEsu/ hvilijk er Pioons Mind þesse? Pad er ecke umm stor þrañ talad/ ad þu Lided heþur off til Epterdæmis/1. Pet. 2. Merke þ aller þr ed unnder Forelldra Vallde eru / og añara sem i Forelldra Stad setter eru / Hvørsu Ovidurkvæmelegt þ er / ad briootast a moote þm sem vier ecke einasta eigu sialþt Lijsed / helldur og Foostur og Vpphellde ad þacka. Pier Børn vered Hlijdug Fedrū ydar i Drottne seiger Paall / Eph. 6. Pui þ er Riettvijst/ Heidra Fødur þiñ og Moodur / pad er hid þyrsta Bodord med Fyrerheite / ad þier vel Vegne/ og þu siert Længlijþur a Jørduñe. Hvar þ seiger hañ i Drottne? Pui ecke einasta vegna Forelldrañu/ helldur og Guds vegna a þm ad Hlijda. Gud er allra vor Fader/ Eph. 4. og mz þvi allra þegursta Naþne heþur hñ auglijst sijna Elsku til vor Mañaña. Hañ kuñu vier ecke ad sia og Lifa/Exod. 33. Pui heþur hñ sett Forelldrana i siñ Stad/ad vier skulu Dyrka sig mz Hlijdneñe vid þa. Hiñ fyrsta Heidur og Lotningu/heþur Gud sialþu sier skil-

ed

ed af Mañenū / þaug eru iñebunden i hiñe fyrre Bodorda Toblūñe.
Þad allra fyrsta i þre Skidare/hefur hn̄ lated vera ꝥ Fioorda Bodorded
so sm̄ Hlydneñ vid Forelldrana være sa Hlutur er umfram adra være mest
verdur/þetta er hid einasta Bodord med Fyrerheite/ og er ecke Olykinde
ad hin Almættuga Speke sm̄ leikur vid Mañaña Børn/ Prov. 8. hafe
ꝥ giørt i þre Meiningu / ad Ungdoomureñ sm̄ alla hlute viñur fyrer
Føgr Lofford/eñ ecke hefur Vit a ødrū Dygdū. eñ Hlydneñe/sm̄ er Root
hiña/skyllde hafa eitthvad þad ad gangast fyrer/sm̄ iñ i Augun geinge/
eñ þott ad Gud hafe hier Timañlegre Blessan heited/ þa vite Meñ/ ad
hitt er eige fraskiled/ helldur þar sm̄ þetta Stundlega endar / þar tekur
hid Eilyfa vid. Sæll er sa sm̄ misser nockud af Leingd Lyfdagaña / til
ad Naa ꝥ fyrst iñ i Ryke Himnaña/þvi leinge ad Lifa er leinge ad Synd-
ga/ꝥ maa z ecke leinge kallast sm̄ einhvern Tyma skal Enda taka/bregd-
est þvi Leingd Lyfdagaña hier a Jørduñe / þa bregdst hun ecke a Lande
lifande Maña. Ohlydne er Galldra Glæpur seiger Skriften/ 1. Sam.
15. Hvar fyrer? eda hvad er Galldur ? Þad er Afguda Dyrkan/ Eñ sa
hiñ Ohlydne giører sialfañ sig ad Gude. Þvi seiger Paulus/ Rom. 13.
Ad sa sem mootstande Valldstioorneñe / hn̄ mootstande Gude/ Eñ hn̄
ed Forelldrunū mootstendur/hn̄ giører hid sama. Þad er nærsta mer-
kelegt sem ad sagde Jeremias Spaamadur/ vid Sonu Jonadabs Sonar
Rechab/ Jer. 35. Þegar Jsrael ætte ad utleidast i Herleidinguna med
Kviñū og Børnū/ Þa sagde Spaamadureñ/i Guds Stad/til Rechabs
Sona: Af þvi þier hlyddud Bodorde Jonadabs Fødur ydar / og þier
giørdud sem hn̄ baud ydur/vardveitande øll hn̄s Bodord/ þar fyrer seiger
Drotteñ allsheriar / Þar skal ecke upprætast eirn Madur fyrer Jona-
dab Syne Rechabs/ ad eige stande hn̄ frame fyrer mier alla Tyma. Og
ad Meñ vite/ ad Hlydneñar Fyrerheit nae leingra eñ til Jsraels Sona/
þa voru Rechabitar framande Meñ/og ecke af Jsraels Sonū / og var
þaññ Fyrerheited teked fra Børnū Fyrerheitesins / eñ giefed þm̄ er eige
høfdu Fyrerheit. So sia Meñ nu/ad þar er eckert Mañgreinar Alit
hia Gude/ helldur a øllu Folke og Tungumalū/ sm̄ giører hn̄s Vilia/
hefur hn̄ Þocknan/ Act. 10. Og so sem Gud hefur i Naad siñe blessad

Nijdonena vid Forelldrana/ so heþur hn̄ og i sine Grim̄dar Reide Obliþ-
nena straffad. Hrædeleg eru þau Ord er Drottenn̄ talade vid Samuel/
1.Sam.3. Vm̄ Sonu Eli/ þa þr trassudu a moote syn̄u Fodur. Jeg
skal giora eitn Hlut i Israel / ad hver þad heyrer / hans Eyru skulu
klijngia þar vid : Jeg heþe svared Eli Hwse / So sannarlega sem
eg liþe/ ad Eli Hwss Misgiord skal ecke þorliykud verda med Gaþ-
um edur Foornþæringum ad Eylijþu. Og hvorsu margur haþe hier
þyrer straþþadur vered / er oflangt upp ad reikna. Fyrer þetta
misste Ruben syna Frumgietningu / Gen. 49. Fyrer þad hieck Absa-
lon i Eikenne/2.Sam.18. Fyrer þ vard Canaan/ Sonur Cams böl-
vadur/Gen.9. Þad sama wtriette Neronis Hnnd til ad myrda sialþann̄
sig/og adrer hafa med ödru Moote hegnder vered. Og hvad vilim̄ vier
langt leita? Giætum̄ ad Opkøpū þessa auma Lands/ þar Sonurenn̄ skipar
Födurnū. Faderenn̄ þorer ecke ad tala i midt Hooþ vid Sonenn̄. Faderenn̄
vinnur Bakebrotnu/Sonurenn̄ seþur a bæde syn Eyru. Födurenn̄ hrungrar
og þyrster/ Sonurenn̄ er þullur og þeitur. Faderenn̄ heþur aungva Roo
fyrr en hn̄ heþur klaked þui upp/sm̄ hn̄ gieted heþur/En̄ Sonurenn̄ vill
lata Födurnū vera veitt i ollu þui hn̄ lœst giora/hvad þo aungvann̄ veig-
enn̄ er/þui Faderenn̄ þyggur eckert aþ Synenū/ þott hn̄ ale hn̄. Hin̄ giörer
eige meira en̄ giallda aptur þ hm̄ lænad var. Ecke þarþ eg ad seigia/ ad
fyrer þta kome Hefnd Drottenns og Reide yfer Land vort/þui þta er noog
Heþnd i sialþu sier/þar þesser/ sm̄ so eru uppalder/ ganga Heilbrigder
Bæa a mille / þad eru vorer Olmusu Menn̄ / og vier þædum̄ þa i Guds
Naþne. Þad eru þr ed wtsiwga Hws Eckna og Födurlausra/ og þeir ed
drecka annarra Guds Barna Sveita/jaþnvel þott þr eige i syn̄u eigenn̄ ad
næra sig af Jördunne/Gen.3. Solon var eitt sinn̄ adspurdur/hvar þyr-
er hann̄ heþde aungvar Vidlögur haþt vid Födur-Drapped? En̄ hann̄ svar-
ade/ ad hn̄ heþde alldrei þeinkt til þss/ ad þ munde nockrū i Hug koma.
Jeg medkienne og þ/ og þacka Gude fyrer / ad hn̄ heþur vardveitt Land
vort þra so skielfelegre Olucku i langa Tijma/ jaþnvel þoott þess Dæme
sieu annarstadar. En̄ sa ed formæler Födur ꝛ Moodur/Prov. 20. Sa
ed hæder Födurenn̄ en̄ þoragtar Moodurena/ Prov.30. Hann̄ sm̄ med Illu
eintt

einu launar alla þa Mædu ⁊ Pijnningu/ sē hn̄s Foreldrar hafa uppa hn̄ kostad. Nañ sē med Oguðlegu Athæfe/ Skomum ⁊ Løstū kvelur ꝥ Briost/ fyrer hvøriu hn̄ boreñ vár/ so hra hefur marga Guðhrædda Foreldra til Dauda dreiged. Mun hn̄ vera langt fra Fødur-Morde? Og so sē ꝥ ma hin stærsta Glede vera/ ad sia sitt Afkvæme framganga i Guds Otta/ So hlijtur ꝥ ad vera hin mesta Hiarta-Sorg ⁊ Hugar-Angist ad sia sijna eigeñ Sælu illa fara. Børneñ eru kveikt af Foreldrañа Veru/ Eñ eingeñ hefur uñ Allder sitt eiged Holld hatad/ helldur fooſtrar hn̄ ꝥ og nærer/ Eph. 5. Pad/ Zelevchus Løfdinge hra i Locris/ er hañ hafde ꝥ i Løg leidt/ ad sa sē tæke med añars mañs Egta-Konu/ skyllde Augun missa/ þa hendte ꝥ hn̄s eigeñ Son/ hvar fyrer hn̄ liet stijnga wt hn̄s ꝥ eina Auga/ eñ sitt añad til ad fullnægia Løgmalenu. Pad angliste ⁊ Psamenites Egyptalands Kouungur/ þegar Børn hn̄s voru svijvirdt ⁊ illa wtleikeñ/ þa griet hn̄ ecke helldur eñ Steirn/ eñ þegar hn̄ sa Vine sijna til Lijflats leidda/ þa taradest hn̄ miøg so/ ⁊ er hn̄ var ad Orsokeñe spurdur/ svarade hn̄ þvi/ ad i Mootgange Vina siña skylldu meñ græta/ eñ Barnañа Olucka være stærre og sarare eñ so/ ad hun tæke nockrum Tarū/ og allt mun helldur skorta eñ ad þvilijk fiñest eñ nu i Dag/ jafnvel a medal vor. Hvad sijnest þier þa Christ. Mad. Hvilijkur Ogiørningur er ꝥ/ ad sælga þeirra Hiarta mz Ohlijdne ⁊ illu Athæfe/ er so heitt Elska/ af hvørra Sælu þeirra Sæla so fast hanger/ so sē Jacobs af Benjamins/ Gen. 44. Pad var i Løgū haft hia Athenu Møñū/ ad sa sē ecke villde Foreldrana forsorga/ hn̄ skyllde Ærulaus vera. Jeg kañ ecke ad seigia ꝥ Orieftvijst/ þvi þar er eingrar Æru von hia hm̄/ sē ecke vill uña þm̄ Lijfs Uppeldis/ sē hm̄ hefur til Lijfsins hialpad. Þar fyrer/ Børn mijn/ Giæted ad ydur fyrer Guds saker/ ⁊ leided ecke yfer ydur tijmañlega ⁊ eilijfa Olucku mz Ohlijdne ⁊ Forsmaan Foreldrañа. Hier kalled aller Gud ydar Fødur/ sē a Himnū er/ eñ hañ vill ecke þess Fader heita/ sē foragtar sijna Foreldra/ þvi elske hañ ecke siñ Fødur/ hvørn hn̄ sier/ hvørsu ma hn̄ Gud elska/ þañ er hn̄ sier ecke/ 1. Joh. 4. O HErra JEsu Christe/ þu sē Fødurnū hlijdeñ giørdest allt til Daudañs/ ja/ allt til Krossens Dauda/ Phil. 2. Gief þu ad

vier þyrer þijnar/og þijns og vors Himneska Fodurs saker/verdū so allre Mannlegre Skickan undergiefner/1. Pet. 2. Ad þu vilier oss þeckia þyrer þijn Born a Hinū efsta Deige/nær þu kiemur ad endurgiallda sierhvorium einū epter sijnū Verkū/ 2. Cor. 5. Sier i lage bidiū vier goode Gud/ gief Bornunū hlijded Hiarta/z vernda þau fra vondre Verolld þessare/ so þau elske þig/ elske Forelldrana/ elske Yferbodarana/ elske Dygder og Mannkoste / og i einu Orde ad seigia/ ad þau vaxe og þrooest ad Alldre/Vitsku z Naad hia Gude og Monnū. Bænheyr þ fyrer JEsu Forþienustu/ Amen.

Annan Sunnudag epter Þrettanda.

Gudspialled/ Joh. 2. Cap.

Þann Tijma. Þar giordest Brwdkaup i Cana Galilea/ og Mooder JEsu var þar. Enn JEsus z hns Læresvein ar voru z bodner til Brwdkaupsins. Og er þa þraut Vijn/ sagde Mooder JEsu til hns: Þeir hafa ecke Vijn. JEsus sagde til Hennar: Þu Kvinna/hvad hefe eg med þig? Mijn Stund er enn ecke komenn. Mooder hns sagde til Þionustumannana: Hvad helldst hann seiger ydur/þ giored. Enn þar voru sex Steinkier sett/epter Veniu Ebreskra Manna Hreinsunar/ og hvort eitt took tvo edur þria Mæler. JEsus sagde til þra: Fylled upp Kierenn af Vatne/ og þr fylltu þau allt a Barma. Og JEsus sagde til þra: Helled nu a/og færed Kiæmeistaranum/ z þr færdu hm. Enn þa Kiæmeistarenn smackade Vatned/ þad ad Vijne var orded/z hn visse ecke hvadann þ kom/ enn Þionustumennerner sem Vatned sooktu/ vissu þad. Þa kallade hn a Brwdgumann/og seiger hm: Aller Menn giefa i Fyrstu hid gooda Vijned/ og nær þr taka olvader ad gioraft/ þa þ hid lietteara/ Enn þu hefur geymt hid gooda allt til þessa. Þetta er hid fyrsta Jardteikn sem JEsus giorde til Cana i Galilæa. Og hn opennberade sijna Dyrd. Og hns Lærisveinar trwdu a hn.

Exord

Exordium.

I Eg heþe trwloþad ydur einū Mañe CHristo/ ad eg þære ydur hm̄ hreina Meyu/seiger St. Paall/ 2. Cor. 11. Hvør skyllde haþa voogad ad koma so Ordū ad þre Einingu sem er a mille Guds og Maña/ heþde ecke Guds Ande þyrstur lagt þ i Muñ siña helgra Maña: og er þ þo ecke ad undra/ þvi Ordeñ eiga epter Hlutunū ad lyk ia. I Leindardoom Holldtekiuñar vors Frelsara/ er Gud samteingdur Mañlegre Nætturu/ þad Himneska vid hid Jardneska/ þad Eilyþa vid hid Daudlega/ þad Synelega vid hid Osynelega/ hid Skapada vid þ Oskapta/ og þ m3 so sterku Bande / ad ecke mæ adskilia/ og þar ad auke eru þr sm̄ Gud elska/ eirn Ande m3 Christo. Þeñan Orañsakañlega Leindardoom heþur hiñe eilyþu Speke þocknast ad fardteikna m3 Sambwd daudlegra Maña/ þar Madur & Kona samañkoma i ærlegū & heilegū Egtaskap. Nu þott ad Himneskra & Jardneskra Hluta kuñe valla nockur Jeþnudur ad hugsast / aukhelldur talast edur giørast / þa er þo Einingeñ a mille Guds og Maña/ miøg so lyk einū christelegū Egtaskap / Beggia Neþ, andur er hiñ almæktke Gud / Hvørtveggia heþur Kiærleikureñ sam, teingt/ so sm̄ hrein Elska þester Gudhrædðra Hioona Sæler eina vid adra / so hefur JEsus aþ einkomre Elsku og Kiærleika oþañstyged i vort auma Holld/ og giørst Saþnadareñs Høfud/ eins & Madureñ Kviñuñar/ Eph. 5. Og Paulus talar eñ þa nær þessu i sama Capitula. Seigiande: Vier erū Limer hiñs sama Lykama / Holld aþ hñs Hollde & Bein aþ hñs Beinū/ og m3 sømu Ordū utskyrde vor Fader Adam þær Teingder sm̄ Natturañ baud hm̄/ad være a mille hñs og vorrar þyrstu Moodur/ er hñ sagde: Þesse er Holld aþ mynu Hollde / og Bein aþ mynum Beinū/ Gen. 2. Þar þyrer itrekar Paulus eirnig / hina fyrstu Hioonavyglu/ Eph. 5. m3 þssū Ordū: Af þm̄ tveimur skal eitt Holld verda. Vor HErra telur alleinasta eina Orsøk til þss ad Egtaþolk skilia meige/ Matth. 5. Sem er Hoordoomur. So skilst eige Christur vid nockra syndugs Mañs Sælu/ þa er hñ hefur sier eitt siñ þesto/nema hun take þramhia hm̄ / Heimeñ/Holldeð og Dioþuleñ/ Og þo seiger hin eilyþa Myskunsemeñ/ Jer. 2. Sia þr plaga ad seigia/ Ef Madur lætur

Konu

Konu ſijna eina/ og hun geingur ad eyga añañ Mañ/ Mun hñ hverþa ad heñe aptur ? Mun ecke þ Land magnlega ſaurgaſt ? Eñ þu heþur Hooraner drÿgt mz mørgū Elſkuga. Snw þo aptur til mijn ſeiget Drott eñ Gud. Egtaſkapureñ er af Gude iñſtiþtadur / til ad þiølga Mañkynenu i Heimenū/þ baud Gud i Ondverdu/ er hñ ſagde: Vared ꝫ marg þalldeſt/ og uppþylled Jørdena/ Gen. 1. Þad itrekade hñ epter Floodeð vid Noa/ Gen. 9. og þeſſ ſama Ords Almættis Kraptur er eñ nu nÿr og ferſkur / og mun verda allt til Enda Veralldar. JEſu Brwdur er eirneñ nærſta friooþſøm margra Barna Mooder/ heñar Vñuſta Spaa er a heñe farſællega rætt / ad hin Einſamla heþur þleire Børn eñ hun ſu Mañeñ hefur/Eſ. 54. Nañ hefur mz H. Guds Orde Otal Barna vid heñe gieted/1. Pet. 1. hvør nu ſtanda umhverþis hñs Bord a Himnum/Pſ. 128. ſo ſem Pælmavidar Kviſter a Vatnsbockū plantader/Pſ. 1. Þeſſ gietur Jacob Poſtule/ Cap. 1. Nañ heþur ſialþkraþa gieted oſſ mz Orde ſÿns Kraptar / ad vier ſieū nockurskonar Frumburder hañs Skiepnu. Þeſſu hrooſar Brwdgumeñ/Eſ. 8. Seigiande: Sia ed mijn Børn ſm Drotteñ hefur gieþed mier. Þar ÿþer þagnar Brwdureñ/Eſ. 49. med þeſſū Ordū: Hvør heþur gieted þeſſa? Jeg var Obyria/burtþlutt og ad Herþange tekeñ / hvør heþur uppaled þeſſa ? Jeg var ÿfergieþeñ og einſømul. Hvar voru þeſſer ? Chriſteleg Kyrkia elur Fiølda Barna/ þvi heñar Vñuſte er alltijd hiñ ſame / og hñs Ar taka aungvañ Enda/Pſ. 102. Nañ er ſa Madur Zemach under hvøriū eilijþlega græ/ Zach. 6. hvørs Ande ad lijþgar. Gydingaña Samkunda er ein Obyria / þvi hun heþur ſleiged ſiñ Mañ i Hel / eñ þadmar hiñ aþgamla og wtdauda Moyſen/ hvørs Bookſtaþur ad deyder/ 2. Cor. 3. Nu fyrſt hinū eilijþa Gude heþur þocknaſt ad teikna ſo hæleita Hlute mz Hioonabands Samviſteñe / þa giætū þeſſ/ Brædur mijner/ med hvad mikelle Æru og Virdingu / ad oſſ byriar ad vanda þa Heiløgu Stiett. Þar um vil eg nockud þramveigis tala wt af þeſſu heiløgu Evangelio. Eñ þu ſem oſſ heþur trwloþad þier i Naad og Myſkunſeme/ eilijþe Sonur liþanda Guds / Vpplijs þu Hiørtu vor/ ſo ad þetta vort Aþorm þarſællega luckeſt/ og gieþ þar til Naad þÿns heilaga Anda.

Utlegging.

Utleggingeñ.

ÞAr Gjørdest BRwdkaup J CAna GALileæ / seiger Texteñ: OG JEsu MOODer VAr þAr. Sumer hafa tilgieted ad þsse Brwdhioon hafe vered Att-Meñ Guds Moodur / og nockrer hallda ad Brwdgumeñ vered hafe Johañes Postule / þvi hñ eirn skrifar þta / ꝫ þeiger þo um̃ Nøfneñ / so sim̃ Plagsidur hñs er / nær hñ um̃ sialfañ sig eitthvad merkelegt skrifar: Vm̃ þta er eckert vijst / rijdur og a øngvu. Nitt er audraded / ad hier hafa Gudhræddar Personr bwed Raadahag siñ / þvi ecke hefde JEsu Moodir att Sess vid þau ella / ꝫ er ꝥ af þssu ad læra / ad Meñ take Gudhrædda Meñ til Raadaneytis mz sier / þegar slijkt a ad byria / eñ ecke hlaupa til slijkra Efna fyrer Raad fram̃ / eige helldur hlijdest a fortølur þra / er añadhvørt sialfer ecke vita Footū sijnū Forraad / edur fyrer eigeñ Gagnsmuna saker steipa einū Oreindū og faakiænū i þa Grifiu sem hñ maa æfeñlega gista og alldrei blijdañ Dag sia. J Egtaskapar Maalū er ꝥ eins og i Strijdenu / þar maa eige villast tvisvar / Sa sem eitt siñ fiell i Valeñ / hñ reis alldrei upp sijdañ / ꝫ hñ sim̃ byriar siñ Raadahag / maa bwast vid ad tebla vid slijkañ Kost allañ siñ Alldur / er hñ teked hefur. Jeg heyre ad JEsu Mooder var hier ad Neimbode / ꝫ hñs Læresveinar. Eñ hvad seiger hñ sialfur? Matth. 12. sa sem giører Vilia mijns Fødurs sim̃ a Nimnū er / hñ er miñ Brooder / Syster ꝫ Mooder / ꝥ eru þr ed Ottast Gud og elska. Slijkū eiga Guds Børn epter ad leita. Eingeñ er þvilijk Neimañ-Fylgia sim̃ Otte Guds ꝫ ærlegt Upphellde. Abraham liet Eleazar siñ Þienara sveria sier vid Eid / ad hñ skyllde aungva taka Syne sijnū til Egta af Canaans Dætrum / Gen. 24. So miked þotte hm̃ a þvi rijda / ad Børn sijn ecke skylldu draga Ok mz Ogudleaū / 2. Cor. 6. Drotteñ Allsheriar lagde rijkt a vid sitt Folk / ad eige skylldu þr teingiast þm̃ Gudlausu Þioodū / er hñ rak wt vr Canaans Lande / Devt. 7. Þad bar til þess / ad eige skylldu þr villa Hiarta þra fra Gude / og temiast a alla þa Ogiæfu / fyrer hvøria hiner voru wtdrifner / eda æsamt þm̃ verda fyrer Guds straungu Hefndar Hende / er alla reidu var wtriett til ad hvelfa hinū fulla Mæler Synda yfer þra eigeñ Nøfud. Syner Veralldar þessarar spyria fyrst allra

epter

epter Audæfū ꝫ Rijkdoome/ ſo ꝫ øll er Von til/ þvi hvar fra Fieſiod-
ur er/ þar er Hiarta fra/ Math. 6. Nu mæ þo ecke ſlijkar Guds Gaafur
laſta/ þegar þ eru hñs Gaafur/ og ecke Braud hiñs Volada/ Sveita
Daglaunarañs/ edur Hws Eckiuñar/ eñ eg ſie þo aptur a moot/ ad Heim-
ureñ mun fyrerfaraſt mz øllu þvi ſm̄ i hm̄ er/ 1. Joh. 2. og hver eru þa
þeſſ Not ſem eirn hefur ſett fyrer ſiñ Gud og ædſta Hiartans Trauſt?
Þar er fliooꞇt til ad ſvara/ Hañ er Gudlaus og Huggunarlaus/ og auk
þeſſa/ þott vier ſkylldū epter Mañlegū Plagſid tala/ þa jæta eg þ ſatt
ad vera/ ſem hñ ſagde fordū. Eg vil helldur Mañeñ ſem Peningeñ
breſtur/ helldur eñ Peningeñ þañ er Mañeñ vantar/ Þvi hvad ſkal Aud-
urer hiñs Arga/ edur Bogeñ þm̄ er eige kañ ad nijta hñ. Þad være eins
og ad kaupa margar Hørpur handa þm̄ ſem ecke kañ a Hørpu/ eda Bæk-
ur fyrer þañ ſem ecke hefur lært a Book. Audur er goodur þm̄ er kañ
ad brwka hñ/ hinū er hñ eins og rꝍgū Mañe langt Vopn/ eñ eingeñ
veit þa Kunſt/ nema ſa ſem Gudhræddur er/ og giører ſier Vine af hm̄
um gamla Ranglætis Mamona/ þa ed medtake hñ i eilijfar Tialldbwd-
er/ Luc. 16. Og i ſtuttu Maale ad ſeigia/ Sa er einaſta Auds verdur
ſem Audeñ forſmæer/ Ecke þ hñ fyrerlijte Guds Gaafur edur kaſte þm̄
a Glædur/ helldur feſter ecke Hiarta ſitt þar vid/ og lætur ecke Mamon
drottna yfer ſier/ helldur drottnar yfer hm̄. Og fyrſt þeſſu er ſo vard-
ed/ þa er ecke ad ſlægiaſt til Audſins ſem a ad vera Þrælleñ/ helldur til
Guds Otta ſem a ad vera Herrañ. Adrer eru giefner fyrer Attū og
gøfugu Foreldre/ þer ad ſønu ægiætt/ þvi tijdar ber þ vid/ ad gooder
koma af goodū/ og Stoormeñe hafa betre Raad til ad ala upp Børn ſijn
ef þr vilia vel/ helldur eñ Smælingiar. Þo er allt hollvlegt þ af Hollo
vnu er fædt/ Joh. 3. og aller eigū vier til Adams ad telia/ og ecke taka
Meñ alltijd Dygdernar i Arf. Jeg vil helldur ad eirn giøre Abrahams
Verk/ eñ ad hñ ſie Abrahams Sonur/ þvi lijtt gagnar þm̄ gøfugt Af-
ſpreinge/ ꝫ meir er til Minkunar Att ſiñe/ eñ hun kyñe ad vera høñū til
Sæma/ og næſt er þ hvøriū ſm̄ ſialfur er hñ/ þr ſem þa hafa eñ miña
Vit/ þr gangaſt fyrer Lit/ og ſo ætla eg allmarger binde þ Sattmaal
ſm̄ eingeñ mæ riwfa ſo ad Skøpū fare/ nema Daudeñ. Fogurt Gots

er þ ad sønu eñ nærsta fallvallt / þvi allt Hold er Hey/ og allur þess
Bloome so sem Gras Akursins. Þegar Guds Ande blæs þar a/ þa
visnar þ/ seiger Rødd Hrooparans i Eydemørku/ Es. 40. Lytell Kville/
eitt Yfirvarandes Tilfelle/ ein Myfluga/ sem er hid minsta Kvikende/
kañ ad eyda Mañsins Fridleik og hñs Styrk / so þar er ecke epter af.
Dygdeñ er ein/ so sem hiñ gamle Cecero sagde/ sem er mz diupū Rockū
nidurfest/ hvør alldrei veikiast kañ/ og alldrei vr Stad ad hrærast/ ꝛ ef
hñ hafde so mikid Traust a Dygdeñe/ sem þo kuñe ecke ad meta hana ødru
vysse/ helldur eñ añar Heidinge. Hvad dyrt ætter þu þa christeñ Madr
Gudhrædsluna ad kaupa/ sem er til allra Hluta nytsamleg? 1. Tim. 4.
Giefed mier þessa sagde Samson hiñ sterke / þvi hun þocknast mijnum
Augū/ Jud. 14. Þad var diupvitur Rekfemd fyrer Doomarañ i Js-
rael. Dalila þocknadest og so hñs Augū / Eñ hñ vard añars var/ þegar
hun olle þvi ad hñ blindadur var a þeim sømu Augū / er komu hm̄ til
ad gyrnast hana/ Jud. 16. Og maa af hñs Dæme læra þ / ad so verde
va Sviñum sem Ofviñum/ Eñ hvørneñ sem hm̄ er fared/ þa ætla eg ad
margur eñ nu i Dag gyrnest þ er hñ glæpest a / og sañe so sijdañ Ords-
kvid Salomonis Konungs/ er best visse af slijku ad seigia/ Ad vond Ko
na sie eins og Reykur i Augunū. Epter øllu þessu spyria nu heidnar
Þiooder/ Matth. 6. og þr sem eins eru lynder/ Eñ hvørt nockur elskar
Gud/ edur ræker siñ Christeñdoom / edur hefur JEsum ad Heimbode /
þar spyria fæer epter af oss/ sem þo læatunst Christner vera/ og jeg hefe
Ovijda heyrt adspurt i Lande voru / hvørt eirn sem leitar Konfangs
Oftast Gud/ hvørt hñ ræker hñs Bodord/ hvørt hñ giæfe Olmusu ne-
ma fyrer Fordilldar skulld/ hvørt hñ være riettsyn/ ostundunarsamur i
siñe Kallan edur eige/ hvørt hñ hefde Siñe edur Hiarta til ad voga nock
ru Omake edur ødrū Munū uppa sijna og añara Velferd/ eda hefde adrar
Christelegar Dygder til ad bera. Eñ hvørt hñ rijkur være/ kyñe vel ad
hræsna fyrer Møñū/ kyñe ad køma so Aaru siñe fyrer Bord/ ad hñ giæ-
te a einhvørn Hatt slopped Myñkunarlaust fyrer Almuga/ kyñe vel ad
hylia Ulfeñ under Sauda-Giæruñe/ Og i einu Orde ad seigia/ stela/
svijkia/ liuga og ræna / under Hylmingu Gudrækneñar og Hooglæte-

sins / Þar hefe eg heyrt nærre þvi med berum Ordum umtalad /
Og so er fared Christeñdoomenum hia allmørgum. Være þa eige
betra ad taka JEsū til Raads og Heimbods med sier / sem allt Vallð
er gefed / bæde a Himne og Jørdu / Matth. 28. Hvør ed allt stund
legt Epterlæte kañ yfergnæfanlega ad veita Astvinū sinū/epter þvi sm̃
hñs alvitra Raad sier þm̃ best haga/ Og ef hñ þ ecke veiter/þa veiter hñ
þ sm̃ er øllu ædra/øllū þm̃ sem hñ ottast/sm̃ er sialfur hñ & hñs Vin-
atta/sm̃ allðrei bregst/þott Himen og Jørd forgange. Þad var stoor
Virding ad JEsu Mooder & hñs Læresveinar voru ad Veitslu þessare/
eñ þad tekur yfer ad meñ heyra i Evangelio/ad JEsus hafe hier sialf-
ur vered. Abraham vard gladur vid ad hñ sa Dag Mañsins Sonar/
Joh.8. og þeckte hñ þo valla. Eñ hvilikt er þetta? ad JEsus Christus
Sonur Guds lifanda/Matth.16. Voru Holldi iklæddur sañur Gud &
sañur Madur/ Hañ virdest ad prijda Samkomu þessa mz siñe Nalægd.
O miñ Herra JEsu. Hvad er þo Madureñ þess/ad þu miñest hñs? Eda
Mañsins Sonur ad þu vitjer hñs? Hiñ Riettlaate þess Ranglaata/ Hiñ
Odaudlege þess Daudlega/ og Konungur Dyrdareñar þioons Syndar-
eñar? Eñ allt hefur þu þetta giørt miñ Herra / til þess ad kieña Børnum
þijnū/hvørneñ þau eige ad byria þ Sattmaal/sm̃ þu hefur viliad lata
vera Lykingu þiñar Guddomlegrar Elsku til vor aumra Maña. Ecke er
JEsus einasta nalægur þessū Brudhioonū/helldur eiga allar christnar
Mañeskiur þañ sama Kost sm̃ hoñū vilia til syn bjooda: þott JEsus sie
oss ecke nalægur synelga/so sm̃ hñ var a Døgū siñar Holldsvistar/þa ei-
ga þo øll Gudhrædd Hiertu Kost a hñs Nalægd / þvi hñ hefur sialfur
lofad/Matth.28. ad hñ vilie vera hia oss allt til Veralldareñar Enda.
Ecke hefur hñ þ einasta sagt til Læresveinaña/ helldur til allra þra sem
a hñ trwa mundu/þvi Postulaña Dagar þrutu laungu fyrer Veralldar-
eñar Enda/ helldur ma hier um̃ ætla þ sama sem Drotteñ sagde fordū
til þra: Þad eg seige ydur/ þ seige eg øllū/Marc.13. Biood JEsu
mz heitre Bæn til þijns Brudkaups/ christeñ Madur/og mun hñ ad
vijsu verda þiñ Gestur. Riett-trwad Hiarta þarf eige leinge ad leita ad
JEsu/ þad er hñs Kyrkia/1.Cor.6. Og mun Drottnareñ ecke tefia ad
koma

koma til sijns Musteris / þegar hñ til þss kvaddur er/ Mal. 3. Eitt Harmþrwnged x sundurknosad Hiarta þyrerlijtur hñ alldrei/þvi þ er sṽ Foorneñ/siñ hm̃ lijkar/Ps.51. Pad eru þær Vister/ er hönũ skal þagna mz/ og hñs Þegnskyllda hia Mañaña Börnũ. Sie þvi JEsus hiñ þyrste x sijdarste Giestur til allra vorra Brwdkaupa/þar sm̃ hñ er/ þangad vill Fadereñ og H. Ande koma/og Vistarveru hia þm̃ giora/Joh.14. sem Guds Syne haþa til sijns Brwdkaups boded. Adrer Viner og Giester yþergieþa oss og kañast valla vid oss eptera / sierdeilis eþ nockud skylldе a þm̃ liggia/so ad Vinskapureñ er wte/ þegar af er Kõñuñe. Þeir haþa Matar Ast a oss/eñ ongva adra/ þlest=aller. Eñ JEsus yfergieþur alldrei þa/ er hm̃ treista. Snarara kañ Fadereñ ad gieþa Synenũ Hogg orm þyrer Fisk/x Stein þyrer Braud/ Luc.11. helldur eñ Gud kuñe ad neyta þm̃ um̃ goodar Gaafur/er hñ med riett=trwudu Hiarta þar um̃ bidia. Helldur kañ Moodereñ ad gleima sijnu Barne/Avexte sijns Kvidar/ Esa.49. helldur eñ JEsus kuñe þm̃ ad gleima/sem hñ elska. Og þyrst þesse Giestur er svo ægiætur / sm̃ nu er sagt / þa sieu öll christeñ Egta Hioon alvarlega æmint um̃/ad skicka sier so i sijnũ Egtaskap/ad þau þæ le ecke i burtu þra sier/ so Milldañ / so Giæskurikañ og so Volldugañ Herra. Paulus leggur Heilræde hier til/Eph.5.seigiande : Þier Meñ/ elsked Egtakonur ydar/ so sem Christur Söfnudeñ/x gaf sig sialþañ wt þyrer hñ. Omögulegt er ad söñu daudlegũ Möñũ/ad vera so þullkomnũ a Elskuñe hvar vid añañ / so sm̃ Christur hefur vid oss vered/þo kuña meñ ad breita epter hñs Elsku/ so miked sem mögulegt er. Mier þyker Lijklegt/ad sa sem tijdt hugsar til þss/hvörsu kiæra ad JEsus hafde hañs Saalu/ þegar hñs Saala vard hrygg allt i Daudañ/Matth. 26. til ad wtvega syndugum Saalũ eilijþa Glede/ Hañ mune skyrrast vid ad hafa sitt eiged Holld/Eph.5. og aþrækia þ sm̃ a ad vera ein Saala med hm̃. Eñ Gud næde/ Hvad þæer hugsa hier til? Og hvad Olykur er sumra Maña Egtaskapar Underbwningur x Sambwd/ Christi Elsku til siñar Brwdar. Losta og Lægiæde taka marger til Raads med sier / þegar so Vegsamlegañ Rædaþag skal byria / þeinkiande lijtid um̃ þ/ hvört þeir giete veitt sier x sijnũ ærlega Forsorgun/eda hvört þr bere Vit x Meñingu

ingu til ad ala Børn sÿn upp i Guds Otta ꝛ goodū Sidum. Allt of marger hlaupa samañ med litlu meire Ahyggiu/ eñ Hestar og Mwlar/ og þegar Gyrndeñ er sløckt um̄ Stundarsaker/ þa yfergiefur hvort añad/edur lifa i Hioonabandenu eins og Vargar/Frilluliꝼnadur er slÿkt ꝛ ecke ærlegur Egtaskapur/ꝛ þott þ kallest so fyrer Møñunū/þa er Guds Doomur ødruvÿsse eñ Mañaña Doomar. Sa sem lÿtur eina Konu til ad gyrnast hana/hñ hefur allareidu drygt Hoor mz heñi i sÿnu Hiarta seiger Lausnareñ/ Matth. 5. Þar af ræd eg /ad sa sm̄ ætlar Konu siñe Einlæte (edur Kona sm̄ feigiñ villde vera vid Mañeñ skileñ) þau hafa allareidu yfergiefed hvort añad. Sa sem illa med heñe lifer/ hñ hefur tapad hinū betra hluta Egtaskaparañs sm̄ er Eining Hiartnaña ꝛ i sundur slited þ sm̄ Gud hefur skipad ad eitt skyllde vera/Gen. 2. Christur gaf sitt Lÿf i Daudañ fyrer sÿna Brwde/Eph. 5. Ad søñu er þ valla heimtande af syndugre Natturu/ad hun so heitt elske/ þo eru þess mørg Dæme Añarstadar i Heimenū / ad margur vogar Lÿfenu fyrer Kviñu og Børn. Eñ hvad giøra meñ i þessū Idjulausa Lande? Þad sama sm̄ Salomon seiger um̄ Letingiañ. Jeg vil eñ þa sofa lÿted/ꝛ eñ nu dotta nockud/ꝛ eñ þa leggia mÿnar Hendur samañ litla Stund/ þangad til Wrbyrgdeñ kiemur /so sm̄ eirn Ferda-Madur/ꝛ Skortureñ eins ꝛ ein Hetia/ Prov. 6. Konurnar hafa og Bodord af St. Paale i þessum sama Capitula/sm̄ eg ædur um̄gat. Hañ seiger: Konurnar vere sÿnū Møñum undergiefnar so sem Drottne/þviad Madureñ er Konuñar Høfud/so sem Christur Safnadareñs. Þar fyrer/ so sem Søfnudureñ er undergiefeñ Christo/so eiga og Konurnar ad vera sÿnū Møñū undergiefnar i øllu. Med Elsku a slÿkt ad vera/ Br. M. Eñ eige med Ofbellde. Madureñ er ad søñu Konuñar Høfud ꝛ Herra/Gen. 3. Eñ hñs Herradæme a ad vera iñefalid i Elsku og ecke Ofrÿke. Høfuded sier fyrer Lÿkamanū til þss ad hønū vel vegne/ eñ ecke meide sig edur steite. Hiner adrer Limerner wtrietta þ sem Høfuded ælycktar/ eñ þ a so fyrer ad sia/ ad eige sie til Skada nie Hindrunar. Stiorne meñ Konū eins ꝛ Christur Søfnudenū/Hañ rædur alldrei nema til Farsælldar/þm̄ sem vilia læta sier af hñs Anda stioorna. Eñ sw Mañeskia/ sem ecke vill hñs Radū hlÿda/

Hun

Hun kañ ecke ad heita hñs Brwdur. So giet eg eige helldur kallad þa Egta Konu / sm̄ ecke vill fara ad goods Mañs Raadū. Ecke helldur þañ Egtamañ / sm̄ illa rædur / ef hañ hefur betur Vit a. J Moisis Løgū bañade Gud ad nockur Kallmadur skyllde færa sig i Kveña Bwning / og ad ein Kona skyllde bwa sig eins og Kallmadur : Þetta er lijklegast / ad hiñ Alvitre Konungur hafe sett til ad hallda gooda Skickun medal siins Folks / og til ad afstijra Lauslæte og Hneixlissamre Umgeingne millū Karla og Kveña. Eñ þo kyñu Meñ þess til ad gieta / ad a medal añara være hier med teiknad / ad eirn Kallmadur skyllde ecke laata ꝥ Valld / er hñ epter Guds Bode hefur yfer Konuñe / og Konañ eckert Valld taka sier til yfer Mañenū / Þvi ein Kona sm̄ vill raada fyrer Bonda siinū / hun tekur uppa sig Kallmañs Bwning / og eirn Egtamadur er so miøg velltest wr siinu Bonda Sæte / ad hñ lætur Konuna ꝥ sig raada / hñ bijr sig Kveña Bwninge / og maa eige framar Hwsbonde kallast / og er hvørtveggia fra ad umhverfa Guds Skickun / þvi hvørtveggia hefur hñ bañad / er ꝥ þvi ein Andstigd f hm̄. Þetta seige eg ecke þess vegna / ad eige sie ꝥ Soomasamlegt hvøriū Mañe / ad þeckiast holl Raad goodrar Konu. Hefde Pilatus hlijdt Konu siñe / þa hefde hñ eige giørst sekur i Bloode hiñs Riettlaata / Matth. 27. Aurelianus Keysare gaf þañ Vitnisburd Zenobiæ Drottningu / ad mz heñar Raadū og Fylge / hefde Odenatus heñar Hwsbonde Persana sigrad. Munde ꝥ skada David ad hñ hlijdde Abigael? 1. Sam. 25. edur Joab Raade Kviñuñar i Abel Beth-Mahaca / 2. Sam. 20. Þvi seiger og Salomon / Prov. 14. Ad ein skynsøm Kona bygge Hwsed / So kañ og opt til ad bera / ad Kviñañ sie framar Vite boreñ eñ Madureñ / og er þa eingeñ Minkun ad fallast a Raad heñar. Eñ þar fyrer a hun ecke ad hefia sig upp yfer Mañeñ. Eirn Þienare kañ ad skynia margt framar eñ hñs Herra / samt er hñ þo ecke Herra. Þad kañ og opt ad henda sig / ad eirn Raadgiafe sie vijsare eñ hañs Konungur / samt er hañ þo ecke nema Raadgiafe / So er og ein Kona alldrei nema Kona / hvørsu sem hun er vel ad sier um̄ alla Hlute / hun kiemst alldrei hærra eñ ad vera Høfudprijde Bonda siins / eins og Salomon talar um̄ goodar Konur / Vilie hun

meira

meira vera/ þa smánar hun bæde sig og hñ/og heiter hun þa Rotnan i hñs Beinū/ Prov. 12. sem er eingeñ Æru Titell. Gud hefur Nut-unū nærsta ylslega hagad: Mañenū hefur hñ gefed Abl ꝫ Vitsmune/ Konuñe Fegurd og Blijdlæte/ hvortvegge eiga so skyllar Skapur ad brw-ka ad Gude þocknest. Kallmadureñ a ad brwka Styrkleika siñ til Er-fidis/ eñ ecke til Ofstopa/ Vitsmunena til Forsioonar/ og ecke Hred-vijse/ Konañ Fegurd sijna til ad þocknast Mañenū/ þvi þ hefur Gud skapad i Natturuñe/ eñ eige til Lauslætis/ þvi þ hefur Diofulleñ iñe fært i Heimeñ. Blijdleika siñ til ad aviña Mañsins Giedsmune/ eñ ecke ad soskia hñ til vondra Verka eins og Jessabel/ 1. Reg. 21. Jeg itreka eñ þa aftur hina fogru Pals Samlijkingu um Christū ꝫ Soffnudeñ/ þvi hvørge er christelegū Egtaskap meire Virding giør eñ i heñe/ þott Sonur Guds lifanda hafe virdt oss þess ad kalla oss sijna Brwde/ þa er hñs Dyrd aungvu ad miñe/ helldur ollu meire i allra þra Hiarta sm̄ hñ elska/ hñs Brwdur hefur og alla sijna Æru og Virdingu þar af/ ad hun er hñs Brwdur/og elske hñ eirn og virde/ og þar þ utañ hefur hun aung-va. Konañ hefur og aungva Æru þegar hun Ovyrder Mañeñ. Pall seiger/ Eph. 5. ad sa sem̄ elske sijna Egtakonu/ hñ elske sialfañ sig/ og sama er um̄ Konuna ad seigia/ þegar hun Mañeñ vyrder/ giører hun sialfre sier Vyrdingu/ og sw þ ecke giører/ hun rijfur Guds Skipañ/ og setur Skørena upp i Beckeñ. Hvilijkt Hioonaband er ecke ollu skickañ-legra/ helldur eñ ef einhvør geinge a Hofdenu. Salomon seiger ad ein þægeleg Kona sie Corona Mañsins/ Prov. 12. og er þ i þvi mest iñe-faled/ ad hun hlijdeñ sie/ og giøre hm̄ allt til Sooma. Þeir sem nu JEsū villia hafa mz sier ad Heimbode/ þr skulu mz slijku Skape ganga ad eygast/ þa mun alltijd vel farnast og alldrei illa/ þa mun Christi Ok sætt fiñast og hñs Byrde liett/ Matth. 11. ef hm̄ þocknast ad speña sijn Born þ siñ Ploog. Romveriar sem og Gricker hafa nefndt Hioon eñ mz sama Nafne sm̄ Akneyte þau er draga eitt Ok. Nauteñ verda þvi so vøn þegar þau samsveitast/ad eitt hialpar ødru til/ og eitt hegdar sier svo i sijnu Erfide vid añad/ ad Plooguren kuñe sm̄ liettast æfram ad ganga. Skamū til Christner Meñ/ad eige sieu vier lakare eñ þau Viñu-

dyreñ

dyreñ er Gud hefur sett oss yfer / og giefed oss til ad liettа under vort Erfide / med hvøriu vier eigū ad næra oss af Jørduñe / þar hñ hefur so miklu meira til vor lagt eñ Þra / ad fyrer utañ hiñ fagra Lijkama er hñ hefur oss giefed / og hina skynsemdarfullu Saal er hm̄ tilheyrar / þa hef ur hñ endurkeypt oss mz sijnu eigeñ Bloode / Act. 20. Nøfū Rad JEsu Moodur / er hun sagde til Þienaraña / hvad hellst hñ skipar ydur / þ giøred. Eñ hvør eru þa hñs Rad? Paall seiger oss þ / Gal. 6. Eitt bere añars Byrde / og þa munud þier uppfylla Christi Løgmaal / þ hefur ad søñu Postuleñ øllū sagt / eñ ecke sijdst Hioonunū. Þa mun hin Almaattuga Ørlætis Hønd er sedur allar lifande Skiepnur / bæta allañ vorn Brest / og snwa øllu Vatne Mootlætinganña i sætt Vijn Gledeñar. Og þegar Verølld þesse hætter ad dryckia oss mz Vijne sijns Munadar / og þ tekur til fyrer Yfirburde Þeckingareñar Drotteñs vors JEsu Christi ad smacka oss illa / þa vier fiñū ongva Huggun i Heimenū / og hañ dryckiar oss mz Galle og Edike eins og vorn Brwdguma / Matth. 27. Þa mun JEsus giefa hid gooda Vijned / þa mun hñ drecka oss til af Nægdargiædū sijns Hwss / Ps. 36. Þa mun hñ læta oss smacka Sæt leik epterkomande Alldar / hver ecke er Matur nie Dryckur / helldur Fridur og Fagnadur i H. Anda / Rom. 14. Hvers niootande ad verda hier i Nadeñe / og sijdañ eilijflega i Dyrdeñe / oss uñe og veite Gud himneskur Fader / fyrer Forþienustu sijns Eingietens Sonar JEsu Christi / Amen.

Þridia Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled / Matth. 8. Cap.

Vm þañ Tijma. Og þa ed JEsus gieck ofañ af Fiallenu / fylgde hm̄ margt Foolk epter. Og sia þu / ad Lijkþraar Madur kom / tilbad hñ og sagde: HErra / ef þu villt / þa giefur þu mig hreinsad. Og JEsus riette wt Hondena / ahrærde hñ og sagde: Eg vil / vertu hreinn / og jafnsnart vard hñs Lijkþraa hrein. Og JEsus sagde til hñs: Sia þu til / ad þu seig-

er þ eige neinū/ helldur far þu og syn þig Kiennemannenū/ z offra þre Gaafu/ er Moyses baud til Vitnisburdar yfer þm. Enn þa ed JEsus gieck inn i Capernaum / kom til hn̄s Hundrads Høfdinge nockur / bidiande hn̄ og sagde: HErra / Þioon minn liggur Limafallssiwkur heima/og kvelst þunglega. JEsus sagde til hn̄s: Eg vil koma og lækna hn̄. Og Hundradshøfdingenn svarade og sagde: HErra/ eg em þess ei verdugur/ ad þu ganger inn under mitt Þak/ helldur seig þu eitt Ord / og mun minn Þioon heilbrygdur verda. Þviad eg em Mad ur Yfervalldenu undergiefenn / hafande under mier Strijdsfoolk / og nær eg seige þessū/ Far/ þa fer hn̄/ og ødrū/ Kom þu/og hn̄ kiemur/ og Þræle mijnū/ Giør þetta/og hn̄ giører þ. Enn þa ed JEsus heyrde þetta/ undradest hn̄/ og sagde til þra er hm̄ epterfylgdu: Sannlega seige eg ydur/ ad þvilijka Trw hefe eg ecke funded i Jsrael. Enn eg seige ydur / þad marger munu koma af Austre og Vestre / og sitia til Bords mz Abraham/ Jsaac z Jacob i Rijke Himnanna/enn Rijkesins Syner munu verda wtrekner i hin ytstu Myrkur / þar sem vera mun Goop og Gnijstran Tannanna. Og JEsus sagde til Hundradshøfdingians: Gack þu hiedann / verde þier epter þvi sem þu trwder. Og hn̄s Þioon vard heill a þeirre sømu Stundu.

Exordium.

Alla er nockur sa Vitnisburdur i Heilagre Ritningu er so kropplglega votte/ ad Gud og Madur eru samteingder i eirne Personu Drottens vors JEsu Christi / sem þad Ord er skrifud standa i Pistlenū til Col. 2. Þar Postulenn seiger: Ad i Christo bwe øll Fylling Guddoomsins lijkamlega. Nærsta bermælltur hefur Paulus vered um̄ Leindardoom Holldtekiunnar vors Frelsara i þessare Malsgrein/ þvi hvar Guddoomsins Fylling byr/ þar byr Gud allur/og allur hn̄s Kraptur/ hn̄s Almætte / hn̄s Guddoomlega Speke/ hn̄s Riettlæte/ og hn̄s mikla Myskunseme/ og allt annad sem mannleg Hyggia kann ad giøra sier i Lund um̄ Guds Oransakanlega Veru / og þar Gud byr lijkamlega/ þar byr

byr hñ so sem Sælen i Lÿkamanū. Og so sm̄ Sæler vorar eru samteing dar Lÿkamanū/ So ræd eg af þessū Postulans Ordū/ ad Gud hafe sam teingdur vered Christi Mañdomlegre Natturu / Og hvilÿka Ordshættu ma fleire lesa i Sendebrefū hiñs heilaga Pals og añara Guds Mañ. Nu þo ad vor Frelsare hafe allmarga Votta siñar Gudddoomlegu Naa tignar/ ⁊ heñar Jbudar i voru Holldе/ þa hefur hñ samt eñ þa framar viliad styrkia þesse Sañinde um̄ siñ Guddoomlega Krapt/ m̄z Takn̄ū ⁊ Stoormerkiū/ hvør eingeñ kuñe ad giora nema Gud / sem alleina Dasemdar verken giører/ Ps. 136. Þetta ætte ecke ad miñstu Leite ad styrk ia Trw vora/ Brædur mÿner/ i Eymdadal þessū/ þvi hñ er Gud sm̄ vort Hollд og Blood hefur uppa sig teked. Gud er i Hollде voru freistadur a allañ Hatt lÿka so sem vier/ þo an Syndar/ Heb. 5. Gud kañ ad sam pÿnast vorū Eymdū. Gud hefur vora Siwkdooma bored / og vorū Orkumslū a sig hladed/ Es. 53. Gud er pÿndur i voru / og þo i sÿnu Hollде/ fyrer vorar eñ ecke sÿnar Synder. Gud hefur m̄z sÿnu eigeñ Bloode Christnena endurleyst/ Act. 20. Gud hefur giefed oss siñ Lÿkama til Nautnar/ og m̄z Bloode sÿnu hefur hñ dryckiad oss/ Joh. 6. Gud hefur i voru Hollде lided / og i þvi sama er hñ iñgeingeñ i sÿna Dyrd/ Luc. 24. og hefur sett sig til Kraptareñs hægre Handar/ Heb. 1. J þessare Trw ætte oss ad styrkia medal añarra / þad heilaga Evangeliū er vier strax heyrdū lesed/ J hveriu vor blessade Endurlausnare m̄z tvefalldu Kraptaverke auglÿste siñ Guddoomlegañ Mátt ⁊ Vellde : Eñ sekū þess/ ad eg fyrer vÿst veit ad þar er eingeñ af ydur/ sm̄ efer hier um̄ / og eg hefe heñañ Formaala talad / laangtum helldur til Uppvakningar i Þacklætenu vid Guds Sonar Oumrædelega Giæsku / helldur eñ til ad telia nockrū Trw um̄ þa Hlute sm̄ aller jaata saña ad vera/ ⁊ eingeñ Trŭ mæle leika a i nockurs Mañs Hiarta/ þa viliū vier helldur a þessare hælfre Stundu Jhuga / hvørneñ vier eigū þessar Guds Dasemder og Velgiorninga oss i Nÿt ad færa. Og skulū vier þvi alleinasta i fra siñ oss fyrer Hendur taka hid fyrra Kraptaverked / um̄ Lækning hiñs Lÿkþraa/ og þar af yfervega. 1. Hvad skadsamlegur ⁊ vidurstyggelegur Siwkdoomur ad sie hiñ andlega Lÿkþraa SYNDeñ. 2. Hvørneñ

vier eigū aþ heñe heiler ad verda. Eñ þu goode Meistare JEsu/ sm vor Krankdæme heþur bored / tala þu eitt Ord oss til Lÿknar hia þynū himneska Fødur / ad hñ sende oss siñ Anda til þessa Verks / og munum vier heilbrygder verda / Bænheyr þad O Herra þyrer þitt dyrmæta Blood og Forþienustu / Amen.

Utleggingeñ.

HJer stendur i Upphafe Gudspiallsens / ad þegar JEsus var komeñ aþ Fiallenu/ þaþe hønū mætt Lÿkþrær Madur. Ollū er oss kuñugt/ hvørsu sliædur ad er þsse Siwkdoomur/ þar hñ smÿgur i giegnū Adar ₮ Sinar/ Holld oz Bein/eins ₮ nockurskonar Eitur/ ₮ er svo ad seigia almeñeleg Rotnun Lÿkamañs: Hvar þyrer Aaron sagde þordū Daga/ Num. 12. Er hñ bad fyrer Systur þra Moisis ₮ siña Mariam / þa hun haþde møglad sialþ og gint hñ til ad møgla a moote Gude ₮ Moise/₮ vard þar þyrer med Lÿkþræ sleigeñ. Alÿt mig miñ Herra sagde þñ: Eg bid/Legg ecke a ockur Giølld Syndareñar/med hvørre vid høþum dærlega breitt ₮ syndgad. Jeg bid/ad eige verde þesse lÿk Hræe þvi/ hvørs halfur Lÿkame er uppeteñ þa þ ut geingur aþ Lÿþe siñar Moodur. So bañvæn sm nu Lÿkþræeñ er/þa er þo Syndeñ hælþu verre/ bæde Salu ₮ Lÿkama hefur heñar Spilling iñtekid/eingeñ Limur Lÿkamañs/ eingeñ Tilhneiging Salareñar er su/ad eige strÿde i giegn Gude. Augun hlaupa epter siñe Fysn ₮ drambsomu Lÿþerne/ 1. Joh. 2. Muñureñ bÿr yþer Heggormа Eitre/Rom. 3. Höndurnar ætriett meñ til ad ræna ₮ stela/til ad slæ og deyda. Fæturnar eru skiootar til ad hlaupa hiñ breida Veg/sm til Gløtunareñar liggur/Matth. 7. Eyrun Dauþheyrast vid Drottens Orde/Ps. 58. eñ klæia epter nÿum Lærdoomum/2. Tim. 4. epter Roog og Bakmælge/ epter Naungañs Ohroodre/ og næliga øllu þvi/er meñ vilia þar Illt i bera. Nasernar hitna af Foolsku/þegar vier stæū þañ/er vier þykiunst eiga nockrar Heipter ad giallda/ edur eþ einhvør virder þra þæsta Rik ₮ Miku nockru miña/helldur eñ heñar Mikillæte hlÿda þyker/ þegar Luckuñar Svipvinde heþur hvirflad heñe um Stundarsaker i Loptid upp til ad blinda þeirra Augu / er oss Samfara verda um Syndа Dal þeñañ/ edur mæta oss i hñ/ veit þo ei

nær

nær eñ þ fellur aptur a Jørdena/hvadañ þ kom/ꝛ verdur Footū trodid/þegar Vedrinu slotar/sm̄ þo litlu ꜳdur numde vid Skyeñ/ ꝛ Fꜳvyssū Møñū þotte/ sem ad fære a Vægenū Vindaña/ Ps. 104. næst Gude yfer Himen og Naudur. Skynsemeñ er aflægud/so þegar Holldedrædur fyrer hana/þa er hun Ovinꜳtta i giegn Gude/Rom. 8. Vilieñ er hꜳlfu verre/þvi hñ kiepper i moot Andanū/Gal. 5. og af Hiartanu framkoma illar Hugsaner/ Agg/ Reide/ Þræta/ Mord/ Mañdrꜳp/ Hooraner/Matth. 15. og añad þvium̄ lyckt. So er þesse vesæla Tialldbwd ecke añad eñ eitt Hospital daudsiwkra Lima/sem af Andskotanū og Syndeñe eitrader eru. Þad jꜳtar Esajas/Cap. 1. þar hñ seiger: Ad allt Høfuded sie siwkt/allt Hiartad sie veikt/fra Hvirfle og allt til Ilia/sieu ecke nema Sꜳr/Kaun/Benjar ꝛ Þrote. Adrar Sotter verda flestr m̄ einhvøriu Moote læknadar/eñ Lyk þraeñ ecke/hun skilr eige vid Lykamañ fyrr eñ Lykameñ skilar Salūñe: Iwiñ i Grøfeñe/ er Eidelegging heilbrigdra Lykama: Hañ mꜳ kallast Vppbygging þra/ sem rotna lifande/ Þvi sielegre er ein Molldar-Hrwga eñ Lyk þrꜳ Mañeskia. Synddeñ er i øngvu betre/ nema midur sie: Hun skilur eige vid oss/ ꜳ so leinge vier berū epter oss þeñañ daudlega Lykama / þvi þott vier sieū fyrer Guds Almættis Krapt i heilagre Vatnslaug endurfædder/samt grær þo alldrei ad heilu / um̄ hid gamla Mein Adams Spillingar/ og hid eitrada Høggorms Bit. Andeñ er ad søñu reidubwiñ eñ Holldid er veikt/Math. 26. og þau tvø berast Bana-Spioot epter/ so eins Lyf er añars Daude/Þott vier sieū grepfrader med Christo fyrer Skyrnena til Daudañs/ Rom. 6. þa lifer þo Reiste Syndareñar i Mollbeñe/sem optlega vekur hiñ gamla Adam a Fætur aptur. Þad geingur eins um̄ vorn Eimdar Hag i þssu Lyfe/eins og Josua skrifar um̄ Israels Sonu / Jos. 23. þa þeir forsoomudu ad wtreka hina Canaanisku epter Guds Bode / ad Gud hafe lꜳtid þm̄ epter nockra af þm̄ Þioodum/ er hñ formællte þm̄ til ꜳsteitingar / þad er þm̄ til Moocklætis / so er þ og fyrer oss / sem geingner erum yfer um̄ Jordan epter JEsu / þad er i giegnū heilaga Vatnslaug/til ad byggia i þvi fyrerheitna Landenu /sem er Ryke Guds Sonar. Þar verdur þo alltyd nockud epter oss til Asteitingar/ hellst af

þvi vier erū Toomlæter ad steckva þm̄ Salldar Flocke/ sm̄ Gud hatar/ eins og Israel i Canaan/ So ad hier um̄ haþa eirneñ Heilager kvartad/ ꝛ medal añara St. Pall/ Rom. 7. þar hñ seiger/ Ad hid vonda lode vid sig/ þa hñ vilie giora hid Gooda. Nu er þaðveg Syndeñe vared/ Br. M. og þ mæ um̄ hana seigia/ sm̄ Hannibal sagde þordū um̄ Romveria og þra Borg: Ad bægt munde Ulþum þm̄ fyrer ad koma/ nema Skoog ureñ hoggveñ være/ er þr plogudu ad þlÿia i/ So verdur og eige helldur Syndeñ aþmæd/ þyrr eñ þetta heñar Hreyse er nidurbroted / og er med soddañ Moote þess Kostur betre sm̄ daudur er/ helldur eñ hiñs er sig kallar ad liþa/ allt eins ꝛ hiñs Lÿkþrææ. Þad syneſt mier St. Pall samþycke/ þegar hñ seigeer / ad Daudeñ sie sm̄ Abate / og ad hñ gyrneſt ad leysaſt hiedañ og vera mꝫ Christo/ hvad hñ kallar miklu betra/ Phil. 1. Eñ i þvi mæ Lÿkþræeñ kallaſt Heilbrygde hia Syndeñe/ ad hun skilur vid Mañ. eñ i Daudanū / eñ Syndeñ þylger oll̄ū þm̄ epter Daudañ / sm̄ ecke verda mꝫ JEsu Bloode aþþvegner i þessu Lÿþe/ so þra Reykur mun uppſtiga um̄ alla Eilÿþd/ Apoc. 14. þra Elldur ecke slokna/ og þra Ormur ecke aþ deya/ Es. 66. Lÿkþræeñ er aþskræmislegur Siwkleike/ hun eyder Mañsins Fegurd/ so adra heilbrygda Meñ stuggar þar vid/ ꝛ þr þordaſt þra Nalægd / jafnvel þr sm̄ aþ Christelegre Medaumkan hræraſt Myſkunar yfer Eymdū þra. Þar þyrer baud Gud/ Levit. 13. Ad soddañ Mañeskiur skylldu hylia Aſioonur sÿnar. Ecke er Syndeñ betre/ eþ vor Augu væru so skign / ad vier sia mættū heñar Omynd. Vier hoþū Vidbiood a þm̄ Lÿkþrau / aþ þvi vier erū ecke aller eins aþ Gude plagader/ eñ vor andleg illſku Kyle og Graptrarmein/ kyssū vær iñbyrdis / og lætū vel yþer þm̄/ nema þau haþeſt so illa / ad Fademe sieu ſlitra Vanheilenda/ ꝛ ber þ til þess/ ad aller vier erū mꝫ slÿkū Marke brender/ sumer meira/ sumer miña / þvi eingeñ er sa ed Gott giøre / og ecke eirn/ Ps. 14. Gud giæþe vier mættū ſkynia/ hvad illa ad vorar Skamer lÿta ut i hñs Auglite/ þar hñ fyrer þra Skulld vill snwa vid oss Bakenu/ og ecke Andlitenu: Hvad seiger Gud hia Esaiam/ Cap. 1. Um̄ Mañaña Guds Þioonustu ? Lated aþ ad offra hiegomlegū Gaþum / Reikelseñ eru Andstygd fyrer mier. Og ſkomu sÿdar/ Ydar Tunglkomu

mu Heilagheit/ og hin vissu Helgeþelldeñ hatar min Saal/ þær eru mier mædusamar/ og eg em þreittur ad bera. Sie nu þañeñ vort Gudrækn isverk i hñs Augu sumra hvorra/ Hvilikar munu þa vera hinar versstu Synder og Glæper/ sẽ ad hroopa i Himeneñ? Vi r vorũ ad fyrstu skapter epter dyrdlegre Guds Mynd/ eñ Illyrme Klækia og Lasta hefur uppeted vorn andlegañ Friðleik ꝛ Holldþwe Syndareñar hefur spillt voru Asiöñu. Mætte oz þvi til hugar koma/ ad skyla Lijkþraa Asionu vorrar/ sem i Guds Auglite er Ofijn ordeñ/ Þar Asiana hiñs Fegursta a medal Mañaña Sona/ Ps. 45. JEsu Christi/ sem er Jmynd Guds dyrdarfullrar Persõnu/ Heb. 1. hun var byrgd medañ hñ var slegeñ fyrer voru Skulld/ Marc. 14. hvoria Andskoteñ sleiged hefur m; andlegũ Kaunum. O hvad nædugur ertu lijknsame Gud/ Ad þu so væger syndugũ Moñum/ ad þr sẽ þiñ Kross a Herdũ bera/ voru adgreinder fra þẽ/ sẽ i hid sama høfdu forþienad/ eñ þijna heilögu Eingla lætur þu ecke vijkia fra oss / helldur þioona oss og a Høndum bera/ jafnvel þegar vier sem verst ꝛtꝛ litum i þijnu dyrdarfulla Auglite. Þiñ Eingieteñ Son hefur þu útreked fra Auglite þijnu vor vegna / hañ er Madkur og ecke Madur ordeñ/ Ps. 22. Hañs Alit var andstyggelegra eñ añarra Maña/ Es. 53. Þetta var þiñ trwe Þioon/ sẽ var hlijdugur allt til Daudañs/ ia allt til Krossens Dauda/ Phil. 2. Eñ til vor útbreider þu bædar Hendur allañ Dageñ/ Es. 65. sẽ Ohlijduger erũ/ og giører oss i hẽ þijn útvaleñ Børn/ Einglunũ samlijk/ Matth. 22. ia samlijka hñs dyrdarleg um Lijkama/ Phil. 3. Lijkþraaer Meñ hafa illa lyktande Anda/ er og þess øll Von/ þviad allur náttúrlegur Vesse Lijkamañs er spilltur. Þvilijk er Syndeñ/ ꝛ þo øllu verre/ jafnvel þott ad vier finnũ þar ecke til / hvørier samhauna erũ ordner heñar Ylldu. Paulus talar so uñ hana i Davids Orda stad/ Rom. 3. Ad fra Barke sie ein vijd-opeñ Grøf. Eñ um Grafer Framlideña talar so Herrañ / Matth. 23. Ad þær sieu hid iñra fullar med daudra Maña Bein og allskins Ohreinindum. So er og þeim Mañe hattad/ er grafed hefur Saalu sijna i syndugũ Kroppe/ sialfa dauda i Syndunũ /og varpad opañ a hana fwlũ Leyr, Syrnda og Lasta/ hun ablar vidurstyggelegrar Andfijlu i Guds Auglite/ þẽ er læta hana

drottna

drottna i sijnū daudlegū Lijkama/Rom.6. & leifa heñe ad elldast þar iñe-
Heñar Straff breñur allt til nedsta Helvijtis/Deut.32. eñ heñar Rema
uppstijgur fyrer Guds Hæsæte. Er þetta sæ Fadmur/ sem vier eigum
Brwdgumanū ad biooda/þa hñ frambrunar af Fijlabeins Hølleñe? Ps.
19. Er þ sa Koss/sem vier eigū ad fagna med/þm̃ Vorunum a hvoriar
Naadeñ er wthellt? Ps.45. Er þetta sw Fegurd/ sem hñ æ ad gangast
fyrer/ i hvørs Auglite/ad ecke Himnaña Himnar eru hreiner / Job.15.
Og hvad a þesse Andardrættur skylldt vid Harmþrwgeñ og Sundur-
knosadañ Anda / er Konungur Dyrdareñar vill ecke fyrerlijta? Ps. 51.
Vier bwum oss i Skart/ hvør fyrer ødrum/og leggium Kapp a þ/sum
er fyrer Næversku skulld/ eñ sumer til Lausletis/ Eñ fæer hyrda um̃
þ/hvort þr hreiner sieu i Guds Augū. Vei / vei ydur Skriplærdū og
Phariseis seiger Lausnareñ/Matth.23. Þier ed hreinsed þ ytra af Kier-
unum/eñ hid iñra er fullt af Ræne & Ohæfu. Þu blindur Pharisæus/
hreinsa fyrst hid iñra af Bikarnum & Diskenū/so þra ytre Partar hrein-
er verde. Þessa ættu Guds Børn ad giæta/& þvo Daglega Kæm Synd-
aña af Hiarta sijnu med heitre Ydran og JEsu Bloode / þa være þess
meire Von/ad vier yrdū ecke so Andramer fyrer Gude. Og þo margt
meige nu fleira hier um̃ tala/ þa viliū vier læta þetta so sagt vera um̃
Skadseme Syndareñar/ eñ hugleida Framveiges/ hverneñ vier eigum
oss Ræda ad leita/ so hun ecke kvelie oss i eilijfre Helsott. Hvar fra Gud
vardveite øll sijn Børn i JEsu Nafne/ Amen.

Nu fyrst ad þesse Andlega Lijkþræ Syndeñ/ er so skadlegur/so hræde-
legur/so vidurstyggelegur/ og so banværn Siwkdomur/ sem nu hefe eg
sagt/og þier muud aller med mier saña/og þ sem yfertekur/ ad hun er
so langvinn/ad hun mun alldreige yfergiefa oss/ fyrr eñ vier hana yfer-
giefum/ þa er einsætt ad leita þess Medals/ sem alleina vid heñe a /
madur eñ vier erū so yferkomner/ ad ecke er Von til Apturbata. Hvad
viliū vier þa hier til giøra? Hvad giørde þsse Lijkþræe Madur? Þegar
vor blessade Endurlausnare/ kom ofañ af Fiallenu/mætte hñ hm̃ & bad:
HERra/ Ef Þu VIllt/ Þa GJetur Þu Mig HReinsad. Hañs
Bæn var riett-skickud / af þvi hñ bad um̃ Lijkamañs Heilbrygde/ þa
heidde

beidde hñ med Fororde. Vier þurfum ecke þañeñ ad bidia mocte Syndeñe/þvi vier eigũ fyrer Salum ad sia/ hvoriar hñ hefur med sijnu dyrmæta Bloode endurleist/ Act. 20. Hvar fyrer skylldũ vier med Fororde bidia/þar vier vitũ hñ vill vier hreiner verdum/og hñ hefur svared vid sitt Lijf/ad hñ ecke vilie syndugs Mañs Dauda/ helldur ad hñ snúe sier og life? Ezech. 33. Og þar fyrer er hñ i þeñañ Heim komeñ / ad aller þr sm a hñ trwa/fyrerfarest ecke/ helldur hafe eilijft Lijf/ Joh. 3. Þesse aume Madur jatade siñ Veikleika fyrer Drottne. Gior slijkt hid sama/ Barn Guds/ Drag ecke Dulur a þijn Afbrot fyrer Gude/ og fegra ecke þijna Illsku i hñs Auglite. Þeink helldur þ sama sem David/þegar hñ sagde/Ps. 32. Eg jatade Drottne mijna Misgiord/ og þa fyrergafstu mier þ. Christur hefur allgiorla vitad/ ad þesse Madur var Lijkþrar/ adur eñ hñ kallade til hñs/þott hñ ecke hefde vered audkiendur af sijnum Bwninge/ þa mun hñs Guddooms Speke ecke sijdur hafa þeckt hañs Meinlæte/ helldur eñ heñar / sem gieck bak til vid hañ/Luc. 8. og valla þorde ad snerta Falld hñs Klæda. Lat þier af þessu til Hugar koma ad hm mune ecke Dkuñug þijn andleg Lijkþra / eñ a medañ þu þeiger/ þa er eingeñ Von ad hñ wtriette Nøndena. Holldfweñ og Daudeñ i Sarunũ er ad søñu lioofur Afyndũ/ eñ ecke mun þ lijta betur wt i Læknarañs Augũ/þott hñ sie strokeñ yfer mz Purpura Farfanũ. Hugsa til þess/ hvad lijted þad gagnade vorũ fyrstu Foreldrum ad skyla sier mz Fijkiu blødunũ/ Gen. 3. þa Natturañ baud þm/ ad þau Nakeñ væru / miña mun þier þ gagna / ad draga Sky Hirduleysesins fyrer Ekom þijna / þvi þott ad bæde Diøfulleñ og þitt eiged Holld giete svæft þig um Stund/þa munu þid ecke stijnga Israelis Vaktara Svefnþorn/ þviad ecke syfiar hñ/ Ps. 121. og hñs Auga sier hvad i Myrkrunũ er huled/ Syr. 23. Adam vard feigeñ ad þyggia Skiñkyrteleñ af Gude/ Gen. 3. til ad hylia sijna Blygdun mz/ og ad veria syndugañ Lijkama siñ fyrer Kulda og kijmañlegu Froste. Þu munt og verda ad kaupa eirn nijañ Klædnad/ af hinũ ødrũ Adam/ 1. Cor. 15. so ad Blygdun þijns Klædleysis ecke opeñberest/Apoc. 3. og ad þu ecke breñer i eilijfũ Elldi. Dyl þvi ecke þijn Afbrot fyrer Gude/christeñ Madur/þa mun hñ þau hylia/

og lypt Skyluñe aꝥ þỹnū Syndum / so mun hñ draga hana fra sijnu
Auglite/ Þui aungvañ þañ sm̃ til hñs kiemur / vill hñ fra sier reka /
Joh.6. Þegar vier viliū ecke sia edur þeckia vor Lyte/ þa sier Gud þau
hvad beſt/ þui vorar heimuglegar Synder ſetur hñ ꝥyrer ſijnu Auglite/
Pſ.90. eñ þegar vier ſiaū / þa ſier hñ þær ecke/ þui hñ heꝥur heited/
ad kaſta þm̃ i Haꝥſins Diwp/ Mich. 7. og miñaſt þra ecke ad Eilijꝥu.
Verū þui ecke ſo einfallder sm̃ Fiſkureñ/ hvør ad vænter ſier einſkis Vo-
da/ þegar hñ heꝥur Høꝥuded ꝥaled/ þui þott vier ſtijngū vor Augu wt/
nær oſſ oꝥbiooda vorer Klæker / þott vier villdū ſeigia Fiøllunū hylied
oſſ/ og Hæſunū hrynied yꝥer oſſ/ Apoc.6. þa ſkorter Gud ecke Bein-
ſkeyte til ad rana vorn ſyndugañ Kropp/ þegar hñ heꝥr ſpañad ſiñ Bo-
ga/ Pſ.7. þui aller Huter eru berer og nakter ꝥyrer hñs Augū/ Heb.4.
Þegar hiñ Lykþræe beidde / þa dvaldeſt ꝥ eige leinge fyrer/ ad JEſus
bæn heyrde hñ/ Riette wt Høndena ꝫ ſagde: Eg Vil/ VErtu HReirn.
Þad var goods Þocka Merke hia Perſa Konunge/ad rietta ad einhvørjū
ſiñ Velldis Sprota/ hvad leſa ma um̃ Eſter Drottningu/ Þegar hun
gieck ꝥyrer Konungeñ Aſſverum/ Eſt. 5. Hvør er þijn Velldisſpyra /
þu Konungur Dyrdareñar? Þad er þijn Almættis Hønd/ sm̃ allt verkar/
J hvøria Fadereñ heꝥur allt Vallo gieꝥed / bæde a Himne og Jørdu /
Matth.28. aꝥ hvørre eingeñ kañ ad grijpa Saude þijna/Joh.10. Hun
er eige ſtutt ordeñ/ ad hun kuñe ecke ad hialpa/ Eſ. 59. Hun er eige
aptur lokud / ꝥ hun vilie eige myſkuna / hun er eige Ablvana/ ſo hun
megne eige ad ꝥrelſa. Þad er Guds ſterka Hønd/ ꝫ wtrietts Armleggur/
Devt.4. Þad er Hønd Guds / i hvørre ad eru Filſne Jardar/ ꝫ Styrk-
leike Fiallaña/ Pſ. 95. J hvørre aller Heilager eru/ Devt.33. Ja i
hverre ad er øll liꝥande Sæl/ og allra Maña Ande/ Job.12. Þegar
Syndareñ ſtijngur Hendeñe i ſiñ eigeñ Barm/ og dregur hana wt aptur
hvijta aꝥ Lykþræ/ eins og Moyſes/Exod.4. mun hñ þa þora ad drepa
Hende ſiñe a Odd hiñs Almattuga Velldis Sprota/ eins og Eſter ꝫ
Fixerre ſie þui/ad nockur bere miña Trauſt til ad mæla vid Fødur Myſk-
unſemdaña/ eñ hun haꝥde a Konunge hinū mikelæta. Hañ haꝥde hana
ad Herþænge teked/ Eſt.2. eñ JEſus hefur oſſ aꝥ Herleidinguñe wtþriſ-

tu.

ed. Nañ kvadst þwo ad skipta mz heñe Konungs Ryskenu/ Esi. 5. Þad kuñe hñ ecke morgū ad biooda/ nema hñ giæfe upp sialfur Eignar Nafn. ed. Eñ JEsus hefur ollū seigia læted / sm hñ elska: Komed blessader Born mijns Foduts / og eygnest þ Ryke sm ydur er fyrerbwed fra Upphafe Veralldar/ Matth. 25. og er þo sialfur Konungur ad Eilijfu/ og hñs Rykiestoll værer um Alldur og Æfe/ Ps. 2. Nañ hefur ad fyrra bragde riett oss sijna Hend/ þa hñ trwlofade oss sier i Naad og Myskunseme/ Os. 2. riettū heñū aptur vorar Trwar-Hendur / og trwlofunst hm i Elsku og Undergiefne: Nañ rietter ad oss sijñ og vorn Trigdapant/ sm er heilagur Ande/ Pantur Arfleifdar vorrar/ Eph. 1. hvorn hñ hefur sendt oss af sijnū Fodur. Drepū eige Hendeñe vid þvilijkre Sæmd/ og mootstondū ecke heilogū Anda/ so eige verde Guds Ryke fra oss teked/ og odrū gieſed / Matth. 21. Eg Vil Verku Hreirn sagde JEsus/ eñ hvad seiger Gud vid oss? Es. 1. Þvoed ydur/ hreinsed ydur / taked ydar illa Breitne fra Auglite mijnu / Komū sijdañ og eigunst Leg vid/ þott ydar Synder sieu raudar sem Blood/ skulu þær verda hvijtar sm Snioor/ og þott þær sieu raudar sm Purpure/ skulu þær ullhvijtar verda. Hvør sm sialfur vel vill / hñ þarf ecke ad efast um Guds Vilia. Gud gaf sijñ Son i Daudañ til þess vier kynū ad hreinsast/ þvi skyllde hañ þa ecke vilia oss hreina? Þar hñ er allareidu wtgiefeñ. Þad velldur einasta vorū Saurendū/ ad vier viliū ecke hreiner vera/ fyker helldur vænt um/ ad vellta oss i Endeme Syndaña/ og gleimū þvi a medañ/ ad i hina himnesku Jerusalem maa eckert Saurugt iñkoma / Apoc. 21. Nier stendur i Evangelio/ Ad JEsus Gieck Ofañ Af FJallenu. Hvad munde vor HErra þar ad hafast? Nañ talade fyrer Folkenu/ þa agiætu Predikun sm skrifud er hia Matth. Cap. 5. 6. 7. J hvørre medal añarra ad standa þesse blessudu og huggunarfullu Ord. Bidied og mun ydur giefast / Leited og munud þier fiña/ Knyed a / og mun fyrer ydur upploked verda. Þvi hver sm ad bidur/ hñ mun medtaka/ og hvør sm leitar mun fiña/ Er þar nockur Madur af ydur? Ef Son ureñ bidur hñ um Braud/ ad hñ giefe hm Stein? Ellegar ef hñ bidur um Fisk/ ad hñ riette ad hm Hoggorm? Þar fyrer ef þier sm Vonder

erud / kuñed ad giefa goodar Gaafur Børnum ydar / hvar fyrer mun ecke miñ himneske Fader giefa þm̃ Gott/sm̃ hñ þar um̃ bidia ? Nú fyrst ad Sanleik sins Muñur hefur þañeñ talad / þvi skyllde eg efast um̃ / ad hñ vilie mig Lÿkþraañ hreinsa / falleñ reysa / villtañ leidrietta / og harmþrangeñ og sundurknosadañ endurnæra? Eñ epter þvi eg sie ad JEsus/ þegar hñ gieck ofañ af Fiallenu/ þa stadfeste hñ allt ꝥ hñ sagt hafde/ m̃ þessū tveimur dyrmætu Kraptaverkū/ so veit eg ad Skylldañ bÿdur mier / sm̃ er hiñ vesælaste Ormur / er skrÿdur a hñs Footskør/ ad sañamÿna Vidurkieñingu/ m̃ alvarlegre Vidleitne fra Verka og Athafna/ er hñ hefur skipad ad dyrka sig med / Sierdeilis þar eg heyre hñ seiger i þessare sømu Predikun/ad þr mune ecke aller sm̃ til sÿn seige/ HErra/HErra/iñganga i Guds Rÿke/ Matth. 7. helldur þr sm̃ giøra Vilia sÿns Fødur/ þess sm̃ a Himnū er. Þvi so sm̃ eirn goodur Lækner nægiest ecke þar m̃/ ad giøra hiñ Siwka heilbrigdañ / helldur tekur hm̃ Vara fyrer þm̃ Hlutū sem hñs Heilsu kuña framveigis ad skada / Sierdeilis þm̃/ af hvøriū hñ veit/ ad hñ hefur haft sÿn Vanheilende / so ad ecke falle hñ aptur i sømu Soott. So Giæskurÿkur þykest eg vita ad miñ Heilsugiafare er/ ad hñ alvarlega vill / ad eg fordest alla þa Olifnan/sem hñ veit ad mÿna Saalu freinkt hefur/ so ad ecke verde mitt hid Sÿdara argara hinu Fyrra/ 2. Pet. 2. Þad kieñer mier hñs lÿknarfulla Tilhlutan/þa hñ frelsade Hoorkonuna fra Afellis Doomenū / ꝫ sagde : Kona/hefur nockur fordæmt þig ? Eñ hun kvad ney vid ; Og hñ ályckade m̃ þessū Ordū : So fordæme eg þig eige helldur/ gack hiedañ og syndga ecke framar/Joh. 8. Drotteñ seiger til þessa Lÿkþraa Mañs : Far og syn þig Kieñemønunum / Offra þÿna Gaafu þa er Moyses Hefur Boded Til Vitnisburdar yfer þm̃. J Levit. Bookar 14. Cap. stendur/ Ad þr sm̃ hreinsader voru af Lÿkþraa/ skylldu offra tveimur Fuglū/ hvørra añar ætte ad slaatrast/ eñ hiñ dÿfast i Blood þess slaatrada / og sÿdañ laus giefast og burtu fliwga. Þetta miñer mig a ad þeinkia þar uñ / ad Guds Eingieteñ Sonur er miña vegna fyrer utañ alla Verdskulldan slaatradur / og a Krosseñs Alltare foornfærdur/ Gude til eins Sætleiks Ilms/ Eph. 5. eñ mier er dÿft i hñs Blood/ og þar

fyrer

Þyrer em eg laus giefeñ/ sem hñ lijplated hefe/og i burtu flogeñ/ samt veit eg þo mijna Skylldu ad eg ad nockru Leite/ skal skijrast þre Skijrn sem hñ skijrt hefur/ Matth. 20. þ er/ ad miñ gamle Madur a med hm̃ ad krossfestast/ Rom. 6. tadur eñ Sala mijn fær uppflogед til Himna og ingeinged i hñs Dyrd/ á Land lifande Maña / Ps. 116. Hvert ad koma/ og þar eilijflega mz hm̃ ad fagna/bæde mier og öllũ Guds Börnum/ veite og gefe mijskunsamur og goodur Gud / fyrer Forþienustu. sijns Eingieteñs Sonar/ og Nad heilags Anda/ AMEN.

Fioorda Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled/ Matth. 8. Cap.

OG er JEsus stie a Skip / fylgdu hñs Læresveinar honũ epter. Og sia þu/ ad mikell Okyrrleike giordest i Siooñum/ so ad Skiped la under Afollum / eñ hñ svaf. Og hñs Læresveinar geingu til hñs/ vöktu hñ upp/ z sögdu: HErra hialpa þu oss/ vier forgongum. Eñ JEsus sagde til þra: Hvad hrædest þier Lijtel=truader? Þa reys hñ upp/ hastade a Vindeñ og Siooeñ/ og þar vard Logn miked. Eñ Meñerner undrudust / og sögdu: Hvilijkur er þesse? Þviad Vindur og Sioor hlijda hm̃.

Exordium.

HJñ Ogudlege Heimur þesse/hvörs Höfdinge ad Sathan nefnest/ Joh. 14. Hañ sijnest miog so vel kuña ad samlijkiast vid Hafed. Siooreñ er ein Ostödug Höfuds=Skiepna: Þegar hñ er s̃ blijdast=ur/ veit ecke fyrre til á stundũ / eñ hñ umhverfist nærre i Augnablike z rijs Fiöllunũ hærra. So er z eckert i Heimenũ stadfast/þegar hñ fladrar uppa nockurn/eins z Þiooflgieteñ Hundur/þa er Guds Börnũ af hm̃ Skadeñ vijs/ z jafnvel hñs eigeñ Börnũ opklega. Þott ad Sathan og hñs Viner hate Gud mest z þa/sem̃ eitt eru mz hm̃/ þa er hñ þo i sialfum sier sundurþyckur. Ecke elskast hñs Þioonustu Meñ leinge Innbyrdes/þegar þar er ad kieppa um̃ þ/s̃ þr hafa giört sier ad Gudum. So z

Christi Þienarar eru vidkvæmer uær fra Hefud er meidt/ so er & Dioef-
ullen i siñe Kinslood. Þegar Laban vantade sijn Skwrgod/ þa rañ hañ
jafn skiootte epter Jacob/ Gen. 31. þott hn̄ være hn̄s Mægur/ og so er
Heimur þesse Jñbyrdis/ þegar hn̄ maa sia a Bak einhvørs þss/ & Dramb-
semeñ & Fijsn Augnaña hafa fest siñ Trwnad a/ þa rijfur hn̄ Vinskap-
iñ/ jafnvel vid þa sm̄ hn̄ liefst hafa hvad kiærasta. Joab er ecke leinge
Vinur Amasæ/ 2. Sam. 20. Þegar hn̄ Ottast hn̄ mune tapa nockru
af Virdingu siñe/ eige helldur ræker Absalon Broodernid vid Amnon/
2. Sam. 13. Þegar Heiptrækneñ blæs hn̄ upp: Midt a medal þssarar
hreckvijsu Kinsloodar/ verdur hiñ litle Hoopur Christi ad bwa/ & mæta
adskiliañlegum Aræsū og Hneixlunum/ so ad i Villu mættu leidast/ ef
skie kyñe/ jafnvel Utvalder/ Matth. 24. so sm̄ Noe og hn̄s Hyske var
i hiñe vantrwudu Verølld/ Gen. 6. So sem Loth var i Sodoma/ Gen.
19. Abraham i Gerar/ Gen. 20. Jsrael i Egyptalande & Caldea/ Exod.
1. So eru Guds Viner i Vølld þessare. Hvad er hier til Raads/ Bræd-
ur mijner/ so vel fare? og meñ sieu visser um̄/ ad þr eige lijde Skipbrot
a Saalu siñe? Eitt veit eg sem alldrei skal bregdast/ þ kieñer Drotteñ oss
hia Matth. Cap. 7. Þegar hn̄ ædur hafde teked sijnū Læresveinū Vara
fyrer Fals Spaamoñū/ seigiande: Hvør sem heyrer þesse mijn Ord/ og
giører epter þm̄/ hm̄ vil eg lijkia vid eirn forsialañ Mañ/ þañ er bygde
Hws sitt a Biarge/ eñ þar giørdest Regn og Vatns=Flooden komu/ og
Vindarner bliesu og fiellu yfer þ Hws/ eñ þad datt ecke/ þvi þad var a
Biarge bygt. Þetta Biarg er Drotteñ JEsus/ Þad er sa Hyrningar-
Steirneñ i Zion/ Esa. 28. sem Gud hefur bygt sijna Christne a/ hvør
sem yfer hn̄ bygdur er/ hañ mun alldrei Kollsteipast/ helldur stødugur
blijfa. Læresveinar Drotteñs tooku til ad veikiast i Trwñe þegar hañ
svaf/ eñ Vedred took ad hefia Siooeñ/ so þm̄ laa vid ad forgaanga/ þa
tooku þr þ til Raads/ ad þr vøktu hn̄/ og gaafu hm̄ til Vitundar Neid
sijna. Christne Guds er lijk einu Skipe/ sm̄ velltest i Olgu Sioo Ver-
alldar þessarar/ hun hefur Christum jafnañ iñañ Bords. Tøkū þvi sa-
ma Raad og Læresveingarner hier tooku/ þegar Siooreñ/ þ eru Aræser/
Fiandskapur/ Jllkvitne Hneixlaner/ Lastmæle og allskonar Ohlutvendne

þessrar

þessrar vondu Veralldar tekur til ad ganga a þetta Drottens Skip / hvors aller þeir haþa sier ad vænta / sem hia hönū haþa Far teked / so þr meiga þiña til þess / er Paulus um̄ sig talar / Ad þar sie Baratta hid ytra eñ Strijd hid iñra / 2. Cor. 7. Vil eg þvi aþ þessu H. Evangelio ꝫ þæme Læresveinañа tala alleina um̄ þa Hlute / sm̄ eiga ad giora oss Fulltrwa um̄ hns Adstod i öllū vorū Naudsynium. Hialpa oss hier til Naduge Gud og Fader med Krapte hns Anda / þyrer Sonarens Forþienustu / Amen.

Utleggingeñ.

ÞEss ma allvijda giæta i Æþesögu Drottens vors / ad þegar hañ haþde einhvoria merkelega Predikun þlutt / þa stadfeste hñ Kieñinguna med einhvoriu Kraptaverke: So giorde hñ / þegar hñ gieck oþañ aþ Fiallenu / hvar hañ haþde talad Eyrende Rijkesins þyrer Foolkenu / Matth. 5. og hñ læknade hiñ Lijkþraa. Svo giorde hañ ꝫ hier / þar hñ allañ Dageñ haþde kiendt Folkenu med hm̄ þögru Epterlijkingum / er skriþadar standa / Matth. 13. Um̄ Illgresed / um̄ Mustardskorned / um̄ Swrdeiged / um̄ Perluna og um̄ Fiesiooden / og adrar þleyre. Eñ strax a epter hylgde þetta dyrlega Kraptaverk / er Gudspialled um̄ giefur / Marc. 4. Nu var þ ecke alleina giort fyrer Læresveinana / B. M. helldur heþur ꝫ Guds Ande þvilijkt Stoormerke uppteikna lated oss til Lærdoms / ad vier sm̄ hoþū teked vid Trwñe a Drotteñ JEsum / og erū i hns Naþne skijrder / Vier skulū læra ad treista hm̄ i öllū vorū Naudsyniū. Þesse var nu Adferd Drottens / bæde a hns Hiervistar Dögū / so og strax epter hns Himnaþör / leinge fram̄ epter Æþe Christneñar. Þvi skriþar Marcus / Cap. 16. um̄ Postulana / ad þr haþe geinged wt predikande allstadar / ad Drottne Samverkanda og Orded styrkianda / med epterfylgiande Teiknū. Eñ þvi var mistaþnt tekid af Heimenum / so sm̄ auglioost er aþ Giorninga Book Postulañа. Þetta dyrlega Kraptaverk skiede i Nærvist hns elskulegu Læresveina. Matthæus skrifar / Cap. 13. Ad margt Foolk haþe safnast ad hönum / so hñ blessadur vard ad stijga a Skip fyrer Mañþraungeñe / eñ Foolked sat i Fioruñe og heyrde a. Flester muñu þr haþa vered i þessū mykla Hoop / sm̄ meir heþur lyst ad heyra Mæl-

snille

snille hñs helldur eñ ad skilia edur geima Krapt Ordaña/ þad ræd eg af
þvi/ ad eingeñ spurde hñ epter Meiningu Epterlijkingaña/ nema hañs
Læresveinar/ hvad hm̄ ætti Efa mislijkad hefur/ sm̄ Von var/ þvi sagde
hñ vid þa. Ydur er unt ad vita Leindardom Himnarijkis/ eñ þm̄ er þad
ecke giefed/ Matth. 13. Svo er og Kyrkiugaunga vor a stundū. Aller
flyckiast til ad heyra eins Mañs Predikun/ sem talar sniallt/ eñ Rootfest
þo ecke meir i Hiartanu þañ heimuglega Krapt/ sm̄ býr i Ordenu/ helldur
eñ þott eirn Ovite talade/ so þr fære Avøxt þar af/ og giørest sañer Chri
sti Læresveinar. Drottiñ giørde þta mikla Kraptaverk fyrer so fau/
af þvi þar voru so fæer sem gaafu mykeñ Gaum ad Predikuneñe/ hñ tal
ade fyrer Mørga Mañs af Skipenu/ so aller heyra maattu/ og skilia
Guds Veg/ hefde þm̄ vered um̄ þ hugad/ og þ skiede nærre Lande/ eñ
Kraptaverked giørde hñ og i Skipenu midt a Sioonū/ þar fæer voru
hia hm̄ iñañbords/ og eige nema þr sm̄ løgdu uppa Hiartad/ þ hñ talad
hafde. Þar fyrer/ Barn Guds/ vilier þu vera fullviss um̄ Aðstod
Guds i Sioo=roote Verulldar þessarar/ þa siaa til fyrst/ ad þu siert Chri
sti sañur Læresveirn. Heyr hñs Ord/ og læt þier vænt um̄ þ þykia/
ecke einasta um̄ Stundarsaker/ helldur geim þ i Hiartanu/ stunda epter
ad faa þess riettañ Skilning/ laga þiñ Lifnad þar epter/ fær þar af A-
vøxt i Þoleñmæde/ Luc. 8. so þegar Andvidre Hørmungaña mæter þier/
ad þu siert þa viss um̄/ ad þu hafer Guds Son iñañ Skipsborda/ þa
maattu vera þess fulløruggur/ ad Drottiñ er øllū þm̄ nalægur sem hñ
aakalla/ Ps. 145. Þad er hid hellsta a einu Skipe ad þvi sie vel stijrt/
sierdeilis i Olgu Sioonū. Lijkamer vorer eru Skip Saalareñar/ hvør-
iu hun stiorna a/ so hun nae Høfneñe um̄ sijder a Lande lifande Maña/
Ps. 116. a hinu fyrerheitna Landenu. Gief hm̄ ecke ofmikeñ Taum/
þrælka hñ eins og St. Pall/ Ræk Hollded ad søñu/ eñ þo ecke so ad þu
leyfer þvi sijnar Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. Læt ecke Saalu þiñe ver
da þ sm̄ Palinuro vard/ þegar hñ sofnade vid Stijred/ þa datt hñ ut-
byrdis/ Eins kañ Saalu þiñe ad verda/ ukañ þu vaker og bidier/ so þu
faller ecke i Freistne/ Matth. 26. Og ef hun kañ ad sofna sm̄ optlega
skiedur/ þa siaa til ad þu hafer JEsū i Skutnū/ ad hñ vekie þig/ nær hñ
sier

sier þu ætlar ad forganga. Sæla þÿn seþur opt þo Lÿkamans Augu vake/ Drottenn sofnade epter natturlegum Hætte/ þui hann var ad allre Negdan fundenn so sem Madur/ Phil. 2. so hann kynne ad samphinast þÿnum Eimdum/ Hebr. 5. samt vakte hans Guddoomur/ þui hann er Jsraels Vaktare/ hver ed ecke seþur ⁊ ecke sifiar hann/ Ps. 121. Og þar hann nu i voru Holldie situr til Kraptarens hægre Handar/ Marc. 16. þa hefur hann vakande Auga yfer sinne Christne/ hveria hann endurkeypt hefur med sÿnu eigenn Bloode/ Act. 20. Jafn a ollum hennar Limum/ sem hann þecker fyrer sÿna Læresveina. Bid þui med Skalldenu: Vak þu minn JEsu/ Vak i mier/ Vaka lát þu mig eins i þier/ Salenn vake þa sofnar Lÿf/ Sie hun ætÿd i þinne Hlÿf. Þegar þu so giører/ og þad af Hiarta/ og stundar epter ad hallda þier vakande i hans Þioonustu/ og lætur ecke Satan dilla þier a Rodda Syndanna/ þa mattu vera fulltrwa þar um/ ad Svefnlæte Verralldarennar skulu alldreige æra þig/ þott hun velltest um/ og berie Hæl og Hnacka. Dieþullenn sem er hennar Hofdinge/ skal alldrei reisa so mikla Olgu i henne/ ad þier sie hætt vid ad forganga/ þad kienna mier hans Fyrerheit/ er sagt hefur: Ottest ecke/ eg hefe Heimenn sigrad/ Joh. 16. þad seigia mier hans Ord/ er sagde: Hedfinge þessa Heims er dæmdur/ ⁊ med mig hefur hann eckert/ Joh. 14. Hafe hann eckert med hann/ so hefur hann ecke helldur med þa sem i honum eru/ ⁊ hann i þeim/ þeir sem eru Limer hans Lÿkama/ ⁊ hvad meira er/ ad þeir eru ordner eirn Ande med honum. Þui seiger Johannes/ 1. Joh. 5. Hvad sem af Gude er fædt/ þad yfervinnur Heimenn. Hvad vill sa Ottast sem hefur soddann eirn Fodur? Vnglingum setia Menn Fiarhalldsmenn/ ⁊ þykest sa goodu bættur sem odlast þann einhvern sem er Fullvedia/ ⁊ lÿklegur til ad giora honum Riett/ ⁊ forsvara hann fyrer Rangsleitne Ornadvandra Manna/ jafnvel þo þad gange mis iafnt til medal vor Mananna/ samt lata aller ærleger Menn sier vera um þad hugad/ enn hvernenn sem þui er vared/ þa eru aller þeir ed Gud Ottast hans Omagar/ og er þeim miklu betur radstafad/ helldur enn hinum Vollduguſtu Heimsins Giædingum og Villdarmonnum. Seiged mier/ Hvad skal eins Mans Fulltrwe hafa til ad bera/ nema Mattenn ⁊ Viliann? um hvorugt kunnum vier ad efast hia Gude. Mattenn sia um vier i þessa Dags Evangelio/ þott

ecke være ãnad til/ sem þo fleira ⁊ stærra er / eñ ad allar Eingla ⁊ Manna Tungur fáe þ um̃ allar Allder upptaled/ Hañ hastade a Vindeñ ⁊ Siooeñ/ og þa vard strax Logn miked/ so þr sogdu : Hvilikur Er þesse/ Ad Vindur Og Sioor Hlyda Hm̃ ? Eingen Natur er Rude Omogulegre eñ añar/ Luc. 1. Þad kostar hñ ecke meira / ad steipa allre Verolldeñe um koll/ eñ ad drepa eitn Titling/ Hñ hefur alldrei haft miked fyrer neinu i allre siñe Nyskisstioornan / nema þvi ad leysa Syndarañ vr Helvyte/ og þo giorde vorũ Frelsara Elskañ til syns Ovinar / þ(a)ta Ok so fast / ad hñ længade til ad drecka þañ Kaleik er hñs Fader skeinkte hm̃/ Luc. 22. og ræktade ecke Forsmænena/ seiger Postuleñ. Gud giæfe ad Elskañ til hñs kyñe ad giora oss hñs Byrde so liekta. Og þar ed oll Guds Skiepna/er so eckert i hñs Hende/ þa maa eg fullkreysta/ad hñ sm̃ eige þurfte ad tala nema eitt Ord til hins bræsanda Hafs / hm̃ mune eige vera um Megn/ad vardveita mig hm̃ vesælasta Orm sm̃ liggur a hñs Footskor/ i Olgu Heims þessa. Hañ talar til Siafar Hafsins: Hingad skalltu komast og ecke leingra / hier skulu þynar stolltar Bylgiur leggia sig/ Job. 38. Þvi mun hm̃ veita hægt ad drepa Offsañ i hinũ Drambæta/ so þar verde Logn miked/edur ⁊ ad slaa hm̃ Hogg vid Eyra/Ps. 3. so hñs Stadur fiñest ecke meir/ef hm̃ so lykar. So mikels Mattar er nu þesse stoore Konungur Himens og Jardar / Hvor vill þrysa mig af hñs Hende ? Joh. 10. Kañ nockud Vreñ ad giora/ nema heñe sie leift/ eda Sogeñ ad vtrietta/nema heñe sie styrt /eins miked kuña Meñerner mier ad giora/ nema Gud leyfe þm̃ / Þvi vil eg seigia mz David nær Heimureñ hatar mig: Drottẽn er mitt Lioos og myn Heill/fyrer hvoriũ skal eg Ottast ? Drottẽn er Verndare myns Lyfs/ hvorn skal eg hrædast ? Ps. 27. Eñ þ hñ leyfer skal mier kiærtkomed vera/ hñ agar mig þvi hñ elskar mig/ Heb. 12. hñ typtar mig þvi hñ vill leidrietta mig / hñ særer mig þvi hñ vill græda mig/ Os. 6. og er þ Dæraskapur fyrer mig/sm̃ lætst æ vysta Vin miñ/ef hm̃ yfer siest/ sm̃ stryke Barn mitt/nær þ giorer þ sm̃ eige byrlar / sm̃ læt skiera ⁊ breña eitt fæd Saar a mynu Asmañe / so hñ heill verde/ ad eg skule ecke taka hinu sama af Hende Drottẽns. Þar fyrer skal eg eige helldur efast um̃ Viliañ/ Þad lære eg ⁊ af þessu Gud

spialle.

spialle. Læresveinarner vøktu Drottenn/ og þ mz Blund vørtun nockurre/ og Mistrauste a hans Almætte. Þui Marcus skrifar Cap. 4. er hann seig er fra þessu mikla Kraptaverke/ ad þeir hafe sagt: Meistare/þu hyrder ecke um þ/ ad vier forgaungum. Hvad var þa ad seigia vid hann/ hvers Almætte þr vel mættu þeckia? Hvør ed so mørg Kraptaverk hafde giert þeim asiaande. Samt vard hann bliootare til ad hialpa þeim/ og ad hasta a Vindenn og Sioenn/ helldur enn til ad ætelia þa fyrer þessa Efasseme og Trwarleysu. Þetta hender oss optlega nær vier bydum epter Drottne a Þurrlendenu seiger David/ Ps.63. Vier meinum hann sofe þott vier vitum ad hann synie ecke/ vier køllum ad hans Hønd sie stutt ordenn/ þo oss sie alkunnugt af Guds Orde/ad hun ecke einasta kallast hin sterka Hønd Drottens/ og wtriettur Armleggur mz miklum Undrum / Devt. 4. helldur og hin millda Hønd Drottens/sem giefur ad vier samannsøfnum/ og þa hann upplyk ur henne/sediunst vier af Giædum/Ps.145. Og þott vier sieum nu so tvyl-raader og efasamer/eige ad sijdur. er hann oss hvad nærstur/þegar vier ætlum hann fiarlægann vera. Þegar Joseph liet sinn hann ætlade ad taka Benja-min i Vardhalld / þa gat hann valla Tarum hallded / Þegar hann Ettade Brædrum sijnum mz sinne Reide/ þa fieck hann þo ecke leint sier fyrer þeim / Gen.45. Ætlum ecke ad Fader Myskunsemdanna mune sijdur nædugur vera/edr kienna i Brioste um sijn Børn/ þott hann typte þau þeim til gooda/ þui hann straffar/enn ecke af Hiarta/Thren.3.Nann burtrekur/enn ecke eilijf-lega. Hætt er þui/ alldrei steiper Drottenn nockrum þeim a hinn allra minnsta Trwarneista geimer i Hiarta sijnu/so diwpt nidur i Afgrunn Hørmunga-anna/ad þr alldeilis ørvænte sier Nadar hans/jafnvel þott þr sieu a stund um laangt leidder / þui lijtt logande Hørkveik mun hann ecke wtslæckva / Es.42. Gud straffade Synder vorar um skamt mz Ofaran nockurre / þar epter vitiade hann vor mz Landplægu/ hvør ed took fra oss vora kiær ustu Astvine/ og hid besta Folk / munde oss þa ecke fyrst horfa til Vand ræda/ hvilijk Audn var þa i Landenu/ so ad þr sem holldlega voru sinnad er/ tooku til ad efast um/ ad vier mundum hier leinge Bygdum hallda. Enn hvørsu hefur hin millda Hønd Drottens sijdann Coronad Ared? Hvørsu hafa hans Footspor af Feite droped? Ps. 65. Med hvilijkre Argiæsku

 hefur

hefur hn̄ blessad oss/ so ad vier ecke einasta hofū øngvan̄ Skort lided/ helld ur flester bræd vid betre Kost en̄ nockurn Tijma ádur? Er ecke ꝥta syne legt Almættis og Giæskumerke Drottens? Hvørt skylldū vier leita i Nauðungenē/nema til hn̄s/sem so vijs/so mattugur og giæskuríkur er? Eg vil taka mier Orsøk af þessu dyrlega Kraptaverke/til ad tala nockud vid ydur/ sem um̄ Sioen̄ farid/og leited Næringar ydar i Hafsins Dimpe. Hvørsu opt hefur hin̄ goode Gud vardveitt ydur i Lijfs háskanum? Hvad tijtt hafed þier matt seigia mz David/ Ps. 18. Han̄ sende wt af Hædenē og sokte mig/ og droo mig upp wr miklū Vøtnū. Drotten̄ hefur optlega giørt Furdverk a ydur / þegar Daudans Bønd hafa um̄kringt ydur/ Ps. 18. og þier meintud þier ætlud ad forganga/ þa hefur hn̄ þo rickt ydur upp wr Daudans Porte/ Ps. 9. og frelsad ydar Saler wr Heliu. Þar er eige langt a ad minnast/vier lifū en̄ nu ꝥ eige erū miøg til Ara komner/ og munū ꝥ ad Drotten̄ hefr a sama Deige kollvarpad sumū / en̄ suma hefur hn̄ vardveitt undrunarlega og Olijklega ꝥ man̄a Sioonū / og ꝥta optar en̄ einusinne / ecke þar ꝥ ad ꝥr sm̄ tijndust/ hafe syndugre vered / en̄ hiner sem afkomust / meir en̄ ꝥr sm̄ Turnen̄ fiell yfer i Siloa/edur ꝥr ed Pilatus slatrade i Galilæa voru sekare en̄ adrer/Luc. 13. Helldur til ad sijna Rietlæte sitt a þm̄ sm̄ hn̄ burt took/ oss sm̄ lifum til Epterdæmis og vorū Epterkomendū / en̄ Naad sijna a hinū/er hn̄ sparade/so hn̄ mz badū Høndū leidde oss þverbrotnar Man̄eskiur til Ydranar/ad eige søknum vier oss Reide a Dag Reiden̄ar/ og Guds Rietlætis Dooms/Rom. 2. En̄ Gud nade hvørn Avoxt ꝥ bærer. Eg giet ecke þvi hroosad/ad aller ꝥr ed voga Lijfe sijnu wt a Siooen̄/take JEsum i Baat mz sier/ Og eg þore ad seigia/ ad valla drijgia sumer men̄ fleire edur meire Synder/Gude til Styggdar/ En̄ nær men̄ þiggia hina mestu Blessan af hn̄s ørlætis Hende/so ecke er ad undra þott hn̄ meige lykia hende aptur a stundū fyrer oss/og skamta oss wr Hnefa/sm̄ men̄ plaga ad seigia/Ja/þott hn̄ straffe oss mz Skipreikū og Man̄tioone;til ad tipta oss lijfada Kalfa. Alkun̄ugt er ꝥ øllū Møn̄ū/ hvijlijkt Framferde/ Hvada Mun̄sefnudur/Gialijfe/Strakskapur/Lijge/Raan og Pioofnadur/ ad afdur er i þvilijkum Selskapum mz langtū meire

Frekiu

Trekiu ꝛ Oskamfeilne eñ añarstadar/so hñ þykest Goodu bættur/sm̄ verst
bletur læted/ ꝛ þ þyker Kallmeñska ꝛ Snille ad vera fremstur i Flocke
nær meñ skylt adhafast. Þegar þier rooed til Fiskiar/ lætest þier bidia
Gud þ ydur/eñ hvad mikell þar fylge Hugur Mæle/er af þvi audsært/
er þier taled ꝛ giøred sumer hvørier/nær þier erud under Vadsester/þa
formælid þier ydar Veidarsærū/ydar Verksærū/ydar Lagsmeñū/þegar
ecke er allt ept' Villd yd'. Og þar þi' ættud ad bidia Gud ad blessa/seige
þier ad Andskoteñ skule taka. So sæer nu Fiandmadureñ Illgresenu/
Matth. 13. bæde a Sioo ꝛ Lande. Þegar Gud sender ydur þ a Aung.
ulen/ er ydur ecke lijkar/ forsmæed þier þ/ blooted þvi/ og kasted þvi
aptur i hñs Nadar Fadm/sem hñ er þa hvad mest ad wtbreida til ydar.
O þier Rangsnwner og Þeckingarlauser Syndarar. Læte Drottenn siñ
Vind blæsa a Siooeñ/so ydur þyker hætt vid Lijfkioone/þa kalled þier
ad søñu til Drottens/sm̄ og vera a/ Eñ gæted ad/ hvert þ mune eige
kuña ad eiga heima hia ydur allmørgum / sm̄ Drotteñ sagde vid Juda/
Jer. Cap. 2. Þegar Neideñ yfergeingur/þa seigia þr: Upp þu ꝛ hial.
pa oss/ Eñ hvar eru þa Guder þijner/sem þu hefur giert þier? Biood
þm̄ upp ad standa/Lat sia hvørt þr kuña ad hiælpa þier i Neideñe/þeg
ar so til ber fyrer ydur/O þier Gudlauser Meñ. Hvar er þa Andskoteñ/
er þier so tidt ækalled / og bidied ad taka bæde ydur og ydar Stall,
bræður? Hvar er hñ þa? Mun hñ nockud hiælpa ydur wr Neideñe/þeg.
ar þier ligged under Afallū? Mier mun saklaust vera ad ævarpa hñ mz
somu Ordū og Elias talade um Jessabels Baal fordum Daga. Kalled
hætt þvi hñ er eirn Gud og hefur myked ad giera/1. Reg. 18. Veit eg
ad hñ hefur Rijke so myked i Heimenū/ sm̄ Gud liær hm̄ til ad straffa
med Synder Mañaña/ Eñ helldur mun hñ uppæsa Siafarhafed þm̄
til skada/ ef hñ þo hefur þ Valld/ Eñ eige mun hñ hasta a Siooeñ nie
Vindeñ/þa Magt gaf hiñ almætke Konungur Syne sijnū/ꝛ ecke Fian
danū/sm̄ er Fange og Vtlage Guds. Einkis er af hm̄ nema Ills eins
Von/ þol hñ rædur ecke fyrer ødru. Eñ þegar þier so kalled til Guds
i Neideñe/munud þier giefa hafa fullt Traust a hm̄/ad hñ wtrycke ydur
þadañ/Ps. 91. Nær þier þañeñ leited Atvinu ydar. Eckert Fyrerheit

hafed þier þar um̄/nema ꝥ/ad a hvorium Tÿma / sem hin̄ Ogudlege snÿr sier fra sÿnu Ogudlegu Athæfe/þa skule hn̄s Synda ecke ad eilÿfu min̄st verda/Ezech. 18. Og stendur ꝥ ad søn̄u Orꜳskad um̄ alla Æfe. En̄ giæted ad þier sem svo Ogudlega lifad hafed/ hvørt ydur mune ecke fyrr koma til hugar/þegar þier rated i Lÿfshꜳska nockurn/ad sorga fyrer ꝥssu auma Lÿfe/ hvørt þier þo skulud einhvern Tÿma missa/ helldur en̄ ad befala ydar Sꜳler Skaparan̄ū af alvøru. Orsøk þa hefe eg til ad efast þier um̄/ ad þar eru so fꜳer/ sem̄ Gud hefur sÿndt Daudan̄/ ad ꝥr life betur epter en̄ ꜳdur. En̄ hvad er soddan̄? Gud er nꜳlægur øllū þm̄ ꝥ hn̄ Ottast/ en̄ eg kan̄ ecke ad seigia/ad þeir ottest hn̄/sem hn̄ eitt sin̄ hefur leist wr Neliu/ og eru þo øngvu betre sÿdan̄. Þegar Gud giefur ødrū meira en̄ ydur/þa øfunded þier þa. Þier erud Rꜳngeigder/af þvi hn̄ er Goodgiarn/Matth. 20. Þier spilled Veidum fra/ ef þier gieted/ og i þvi reke þier Sathans Eyrende/þvi hn̄ leitast vid ad koma þvi til Vegar/ad Man̄eskian̄ hafe sem̄ min̄st Gagn af Wrlæte Drotten̄s. Ecke giørde so Petur og Felagar hn̄s/er Drotten̄ gaf þm̄ hina myklu Blessan/ er Lucas skrifar um̄/Cap. 5. ÞEir BEndtu Sÿnum FElogū/Ad þeir Kiæmu & Hiꜳlpudu þm̄/& meddeilldu þm̄ af ꝥre Guds Blessan/er ꝥr feinged høfdu: En̄ eg hore ad seigia/ ad nockrer af ydur eru so Lynder/ ad ꝥr nærre þvi helldur søckva vilia/ en̄ un̄a sÿnū Nꜳbwa nockurs af þvi ꝥr hafa ofmiked. So og forsmꜳed þier hina adra/ sem min̄a er veitt/ so sem være ꝥ ydar Atburdū ad þacka/og þier mættud skamta ydur wr Guds Hende ꝥ þier vilied/og giæted lÿted ad þvi/sem̄ Pꜳll seiger. Hvad er ꝥ Madur/ ad þu ecke þeiged hafer? 1. Cor. 4. Sumer af ydur trwa a sin̄ Fiske Galldur/og hefur þa Andskoten̄ sÿndt Kunst sÿna i Hiarta ydar/ þegar hn̄ kiemur ydur til ad dyrka sig og þacka sier fyrer Guds Gꜳfur. Ecke giørde ꝥ Petur. J Þÿnu NAfne Vil Eg NEtenu VTvarpa sagde hn̄ til JEsum / Luc. 5. En̄ þegar þier brwked Rwner og Ristingar/med hvøriū þier þo min̄a en̄ eckert fꜳed wtriett/ Kasted þier þa ecke Netenu wt i Fiandan̄s Nafne? O min̄ Herra & Gud/ eg giet ecke nooglega vꜳdst ad þin̄e Þolen̄mæde/ ad þu setur ecke Krook i Noser Andskotan̄s/Ezech. 29. Eins & Hvalsens i Egyptalande forde um/

um/ tiaka þa draga Diofullen̄ upp a Aunglenū / er so hæda þitt Nafn/ ad hn̄ gleipe þa lifande eins og Jørden̄ Core Datan og Abiram/ Num. 16. Læred af Petre ad fiska gooder Men̄/ han̄ er hin̄ beste Formadur/ þott han̄ sæte wte alla Nottena og feinge eckert/ þa møglade hn̄ ecke/ helldur sagde hn̄ : Epter þynu Orde Vil Eg Netenu Vtkasta. Ecke ørvænte hn̄/ þott Drotten̄ liete han̄ bijda epter sier/ en̄ þegar han̄ blessade han̄/ þa fyrervard han̄ sig og gaf Gude Dyrdena. Ecke giøra þeir so/ er hroka sier upp af Guds Lane/ so sẽ væru þr þss verdugre en̄ adrer. Ford est slijkan̄ Daraskap/ ef þier vilied vera visser um̄ Guds Adstod i Nææ sianum/ Taked med allre Hiartans Audmykt a moote hn̄s Blessan/ hvørt helldur hun er mykel edur lijtel/ og siaed ecke Ofsioonū yfer þm̄/ sem hn̄ hefur meira giefed. Forsmaaed og ecke hina/ er hn̄ minna lænar/ helldur sie hvør ænægdur med sin̄ deilldan̄ Verd/ og gialldi Gude skylldugar Þacker þar fyrer/ Hirded og Faung ydar skynsamlega/ og Onijted eige Guds Gaafur. Ef þier Ovyrded þær/ og legged ad litlu/ Nær þier Nægter hafed/ þa Ovyrde þier Skaparan̄/ sem þær giefed hefur. Vered og minnuger Kiærleikans/ ad þier gleimed ecke hinū Volada og Þurfamañenū/ Og sijned Þacklæte ydar vid Gud/ ecke einasta mz Orde/ helldur og Verke/ 1. Joh. 3. vid hn̄s Fatæka naudstadda Limu. ecke fæe þier hm̄ betur lounad/ en̄ mz soddan̄ Moote/ þvi jafnvel þott ad Maduren̄ sie vesall til þess ad hn̄ kune Gude nockud aftur ad gialda/ þa vill þo Mañsins Sonur a hinū efsta Deige seigia : Hvad þier giørdud einum af þessū hinū Minstu/ ꝥ giørdud þier mier/ Matth. 25. En̄ um̄ alla Hlute fram/ þa feled Gude a Hendur Saal og Lijkama nær þier draged wt a Divpid til ad leita ydar Næringar. Hugleided ad þar eru valla tveir Þumlungar a mille Lijfs og Dauda/ hvilijkur Vode er ꝥ þa og Saalar Haaske/ ad fara so Ofleduguū Hluf fyrer Saalu sine sem Hafed er/ nema Men̄ sieu þar um̄ ædur fullvisser/ ad hvørt þr lifa edur deya þa sieu þr Drottens? Rom. 14. Sa sem wt a Siooen̄ fer/ ꝥ er eins og gange hn̄ i Orustu/ hn̄ er ecke viss um̄ ad na Landenu aftur/ En̄ þott ad hinū almaattuga Gude sie ecke um̄ Megn ad vardveita Sijna eins vel a Sioo og Lande/ þa mætte mier

þo

þo til Hugar koma/ ad vanda mig hvad mest/og leita Drottens Hialpar þegar eg sie Naa ſkan̄ fyrer Augunū. Eg hefe um̄ þta Efne nockud lang tala vered/ ꝛ þ fyrer þvi/ ad eg hygg þess vel vid þurfe/ þvi margur er Odæll/ Hyrdulaus og Ohlutvandur/ ſkeitande ecke um̄ nema ad fylla Kroppen̄/og gillder eina þott Saalen̄ ſvellte/ ꝛ vona eg ad Guds Born um mune þ ecke Ohægt vera/ er eg hier um̄ ſagt hefe / hiner verda ſijnu fram̄ ad fara/ er heilſuſamlegar Amiñingar ad øngvu hafa/ og velldur þo ecke ſa ed varar/þott ad verr fare/Þeir muny ad komaſt Raunen̄e/er þ forſmaa / nær Uppſkieru Tijmen̄ kiemur. Og vil eg ſo aptur hverfa til hins/ er eg i Ondverdu hoof um̄ ad tala / ſm̄ var / ad Men̄ ſkylldu varpa allre ſiñe Ahyggiu uppa Gud/Pſ.55. ꝛ hm̄ alleina treyſta/þa vier røtum i Neid einhvoria edur Mootlæte. Ad ſøñu er oſſ eige bañad / miklu helldur leyft ad leita Mañaña Hialpar nær oſſ aliggur / þvi Meñerner eru ſkapader hvør ødrū til Adſtodar / ꝛ hafa Guds Bod um̄ þ ad ſtyrkia hvør añan̄ iñbyrdis/Gal.6. Gud nade ad þvi er a ꝺng vañ Veg ſo epterfylgt ſem byriade/ En̄ ef vier þta riett athugū/ þa dreg ur mañleg Hialp oſſ ſo ſkamt a Veg a Stundū / Suma vantar Efnen̄/ adra Vilian̄/ nockrer eru langt fra oſſ / og naa eige til vor þott villdu/ nær i Raunernar rekur/ En̄ Gud breſtur alldrei Mætten̄/ alldrei Vilian̄ ſo ſem adur er ſagt/ ꝛ Men̄ ſkulu eige þurfa ad ſenda langt epter hm̄/ þvi hn̄ er nælægur øllū þeim ſem hn̄ akalla/Pſ.145. Hier ad auke er ſumū vorū meinū ſo hattad/ ad eingen̄ Mañlegur Kraptur giefur raad ed Boot a þeim/ En̄ þar er eckert þ Bøl/ſem allra Meina Grædare kuñe eige ad lækna. Vel kuña Meñerner ad hialpa Lijfe voru optiega/en̄ þo ſo ad hn̄ vilie hafa oſſ holped i þ Siñ/añars ecke/þvi øll lifande Saal er i hn̄s Hende/Joh.12. en̄ þ ſkilur Guds ꝛ Maña Adſtod/ad þott hn̄ deyde/ þa lijfgar hn̄ eilijflega. Þvi þ ſkal ſkie / ſagde Lauſnaren̄/Joh.11. Ad hvør ſem trwer a mig/þott hn̄ deye/þa ſkal hn̄ ſamt lifa. Giætū og þeſſ/Brædur mijner/ ad þott vier af Møñum Lidveitſlu þyggiū/ þa kiemur hun ſamt fra Gude. Edur hvadan̄ er þ ad oſſ kiemur Hialp a Stundum/ þadan̄ ſm̄ Olijklegaſt er/ꝛ vier vænkū hen̄ar ſijdſt fra? Edr var Moyſes/ þa hn̄ var Landflotta / Exod.2. til þſſ lijklegur/ ad leida Iſrael

Israel wt af Egyptalande. Gedeons Ætt var hin minsta a medal Man-
asse/ og hn̄ minstur medal sijna Brædra/ Jud. 6. Þo sende Gud hn̄ til ad
frelsa Israel af Hende Madianitana. Hañ sende Okienda Meñ af fiar-
lægu Lande/ til ad færa Syne sijnu Vegarneste/ er hn̄ var enn þa i Reif-
um/ Matth. 2. Hañ sende hm̄ eirn framande Mañ Simon af Cyrenia/
til ad bera Krossen̄ mz hm̄/ Matth. 27. Hañ sende Nicodemū z Joseph
af Arimathia/ til ad giora hn̄s Utfør heidarlega. Joh. 19. Eingen̄
Madur kan̄ um þ Nøgu ad hyggia/ hvornen̄ Gud fer ad hialpa/ þegar
hn̄ er nædugur/ Hañ kan̄ ad giefa Israel Vatn af Hellvne/ Num. 20.
Hañ gietur sendt Eliæ Fædslu mz Hrøfnunū/ 1. Reg. 17. og mettad
margar Þusunder Mañs mz fau̇m Braudū og Fiskū/ Joh. 6. Og eg veit
ad þar er nærre eingen̄ af oss/ sm̄ til Ara erū komner/ ad eige hafe hn̄
einhvorn Tijma reint soddan̄ undrunarlega Guds Adstod/ ef vier hefdū
Vit a epter ad taka/ og tilreikna þ Gude sm̄ hn̄s er / Enn sumer trwa a
Matt sin̄ og Megen / og þykiast sialfer afreka alla Hlute / Jafnvel
þott eg ætle ad hinū megtuga Himnaña Konunge verde lijted fyrer þvi
ad giøra oss Þrauternar so þrongar / ad mañlegur Kraptur næe skamt
til ad kasta þm̄ af sier / þ hefur hn̄ optlega synt. Hvad vard wr þm̄
fim̄ Konungunū sm̄ Abraham hrackte mz nockrū Hwskørlū sijnū? Gen.
14. Hvad vard af øllū Risunū i Canaans Lande / sm̄ hrucku undan
Josua? Jos. 12. Hvad vard wr Pharao er hn̄ treyste a sijna mykla Magt
og sagde: Hvør er Jehova/ ad eg skylde hlijda hm̄? Exod. 5. Hvad vard
wr hinū sterka Goliat / er David rotade hn̄ mz Steins-Høggenu? 1.
Sam. 17. Nockrer treysta a Vijsdoom og Framsyne / enn þ er z Hie-
goome. Hvad stodudu Absalon Achithophels Klokende? 2. Sam. 16.
Edur Adonia Joabs Slægvitska? 1. Reg. 1. Bæda þa sloou fra eig-
en̄ Þretter um̄ Halsen̄. Hvar fyrer? þviad Gud var ecke til Rædaneyt-
is teken̄. Sumer giora þen̄an̄ fallvallta Mamon ad sijnu Athvarfe /
1. Tim. 6. og vilia alla Hlute mz honū wtrietta/ enn þ er eitt vesælt
Traust. Guds Gæfa er hn̄ ad sønu/ ef hn̄ er riett feingen̄/ añars ecke.
Enn øngvum mæ hn̄ duga nema Drotten̄ hialpe / og allra sijdst mæ hn̄
Sælunne gagna/ nema fra sem giora sier Vine af hm̄ / er medtake þa i

eilyfar Tiallobuder/ Luc. 16. og eru þar fyrer ryker i goodū Verkum/ 1. Tim. 6. Eñ hvørneñ sē øllū þessū er hattad / þa er hinū þo verst fared/ er so lijtt treysta Guds syñu/ ad þr meina ad Høfdingia & Veralldar Maña Gunst mune duga þm̄ framar eñ Ast hiñs mikla allsheriar Drottens/ er ellu rædur bæde a Himne og Jørdu/ og giera þvi marga Oleyfelega Hlute þm̄ i Vil/ eñ moote hm̄. Og ætla ad þr mune kuña ad bera Skiolld fyrer sig/ er þo eckert eiga under sialfū sier/ þegar Drotteñ er reidur. Ofarer þra er so hafa breitt maa allvyda lesa i Ritningūñe/ So sē þegar Drotteñ reiddest Juda Konungū/ er þr leitudu Hialpar til Syrlands & Agyptalands Konunga/ og kiøru helldur ad vera fra Raudungarmeñ/ eñ ad læta Drotteñ rykia yfer sier & heita hñs Frelsingiar. Hvilykt skylldu øll Guds Børn varast / helldur leita hñs i allre Neid/ til hvørs þm̄ er varpad i fra Moodur Lyfe/ Ps. 22. Og hafa so Lyfferne syñu/ ad hñ þecke þa fyrer syn Børn/ syna Astmeñ og Brædur syns Eingieteñs Sonar JEsu Christi. Heyred þar fyrer Ord Drotteñs/ af Esaiæ Spaadooms Bookar/ 33. Cap. Hvør hñ geingur i Riettvyseñe og talar hvad Riett er / Hvør hñ hatar Rangindeñ og Agyrndeña/ og helldur syñū Hondū fra þvi ad þyggia Skeinkingar / Hvør hñ til byrger syn Eyru/ ad ecke heyre hñ Mañdrap/ og lykur Augu syn til/ ad eige siæ hñ þau Illsku Þøreñ/ Sa mun i Hædunū bua / & Biørgeñ munu hñs Virke og Verndar Hlyff vera / Hañs Braud mun hønū giefast/ sitt Vatn mun hñ vysst hafa. Eñ þu Doomare allrar Veralldareñar/ sem i Himnenū byr / vertu Sool og Skiølldur þiña Barna sē a þig vona/ og læt þau alldrei verda hinū skiæda Mordingia Diøflenum edur hñs Limū ad Herfange / Læt þau byda epter þier mz Þoleñmæde/ og sleppa þier ecke þar til þu blessar þau & iñleider i þyns Sonar Dyrd. Bænheyr þ naaduge Fader fyrer hñs Forþienustu/ Amen/ J JEsu Nafne / Amen.

Fimta Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled / Matth. 13. Cap.

J þañ

J Þañ Tijma. Adra Epterlijking lagde JEſus fram fyr er þa/ og ſagde: Himnarijke er lijkt þm̃ Mañe / hvor ed ſade goodu Sæde i Akur ſiñ / Eñ þa Meñ ſvaafu / kom Ovinur hñs og ſade Jllgreſe med i bland Hveitenu/ og gieck i burt. Eñ er Graſed ſpratt upp og bar Avoxt / þa auglijſtest og Jllgreſed. Eñ Þioonuſtumeñerner geingu til Hwſsfodurſins og ſøgdu hm̃: Herra/ ſader þu ecke goodu Sæde i Akur þiñ/hvad añ kiemur hm̃ þa Jllgreſed? Og hñ ſagde til þra: Fiandmadureñ heþur þ giørt. Þioonuſtumeñerner ſøgdu þa: Villtu ad vier førũ og wtleſũ þ? Og hñ ſagde: Nei/ ſo ad þier uppræted eige Hveited under eins / nær þier wtleſed Jllgreſed. Lated hvørtveggia vaxa allt til Kornſkurdareñs / og a Kornſkieru-Tijmanum ſkal eg ſeigia til Kornſkurdarmañaña: Leſed fyrſt ſamañ Jllgreſed / og binded þ ſamañ i Bindene til ad breña þvi. Eñ Hveitenu ſamañſafned i mijna Kornhlødu.

Exordium.

Þad eru hrædeleg Ord ſem Eſaias Spamadur talar til Gydinga Cap. 6. er hñ ſeiger: Heyred ævallt / Siaed ævallt/ og þecked þo ecke. Gud vere oß lijknſamur. Hvilijkt er þta ſkelþelega Straff? Hvad er veſælla eñ ad haþa Skilningar Viteñ aþ Gude þegged/ og haþa þo ecke Not aþ þm̃ til þra Hluta ſiñ þau eru tilgierd? Þad er ad vera lijkur þm̃ Skurgodunũ er David um̃ talar/ Ad þau haþe Muñ og mæle ecke/ Naſer og lycke ecke/ Hendur og þreiſe ecke / Fætur og gange ecke/ Pſ. 115. Og er þo ecke ad undra þott ſoddañ Straff kiæme yþer þa ſem þeſſa Malleyſinga / þeſſa dauda Hlute Stoda og Steina giørdu ſier ad Gudũ/ og dyrkudu þa i ſtadeñ hiñs liþanda Guds / ſem bæde þa og alla Hlute ſkapad heþur / Þvi David ſeiger hier ſtrax epter / ad þr ed giøra þau ſieu lijker þeim. Eñ þeſſ er ad giæta/Børn mijn/ad Spadoomur þeſſe Eſaiæ/ heþur ætt ſier leingre Alldur/ eñ um̃ hñs Daga/þvi þegar Drottiñ JEſus praedikade fyrer Foolked Epterlijkingunà um̃ Sæded er

fiell i þernslags Jørd/ Matth. 13. Og Læresveinarner spurdu hn̄ ad/ hvar fyrer hn̄ talade i Epterlijkingū til þeirra/ þa vijkur hn̄ þessū Spaadoome Esaiæ til Gydinga er lifdu a hn̄s Døgū & forsmaadu Evangelium Rijkesens/ er hn̄s bodade þeim/ segiande / Þar fyrer uppfylleſt a þm̄ Spaadoomur Esaiæ er seiger/ ad Heyrande mune þeir heyra & ecke skilia/ & siaande mune þeir sia & ei þeckia. Ecke er su Meining Frelsarans/ ad Gud vilie ecke unna þm̄ Skilnings sinna heiløgu Orda og Riettlæ inda/ þvi hn̄ vill ad aller Men̄ holpner verde/og komest til Sannleiksins Vidurkienningar/1. Tim. 2. Helldur seiger Esaias/ og Drotten̄ epter hn̄ Orsøkena til þessarar andlegu Deyfu og Blindne i sama Stad mz þessū Ordū: Hiarta þessa Folks er hart orded / & þr heyra þrønglega mz Eyrunū / og lykia Augunū aptur / so þr siae ecke mz Augunū/ & heyre ecke mz Eyrunū/ og skilie mz Hiartanu / ad þeir snuee sier og eg lækne þa/Es. 6. Hvar af audsiært er/ ad Søken̄ er hia Mønnunū/ og ecke hia Gude. Drotten̄ sette fram̄ margar Epterlijkingar i þessū sama Capitula/ og medal annara þa ed samstundis var upplesen̄/ en̄ eingen̄ var sa ed spyrde hn̄ epter hennar Þijding / nema alleina hn̄s Læresveinar/ So lijted ecktudu þr þessa Guds Giøf/þat fyrer var þm̄ ecke unt ad vita Leindardoom Himnarijkis. Ecke þarf eg þessa føgru Epterlijking fyrer ydur ut ad skijra/ Hin̄ stoore Byskup/ 1. Pet. 2. mz þa vellærdu Tunguna/Es. 50. hefur þ so vel giørt mz sam Ordū/ad ecke er Abota vant/ Þar hn̄ svarade Læresveinunū þannen̄ / Matth. 13. Sa er saae hinu gooda Sæde / er Mannsins Sonur / en̄ Akuren̄ er Heimuren̄ / en̄ hid gooda Sæded eru Rijkesins Syner / en̄ Jllgresed eru Syner hins Vonda/en̄ Ovinuren̄ er saade þvi/er Dieffullen̄/En̄ Kornskurdar Tijmen̄ er Ender Heimsins/ en̄ Slaattumennerner eru Einglarner. Þar fyrer so sem Jllgresenu verdur samansafnad og i Ellde uppbrenndt/ so mun og verda a Heims Endernū. Mannsins Sonur mun senda Eingla sijna/þr ed munu samansafna ut hn̄s Rijke øllū Hneixlunū/og þm̄ ed yfertroda Løgmaaled/kastande þm̄ i Elldsofnen̄/þar mun verda Op & Tanna gnijstran / þa munu Riettlaater skijna eins og Sool i Rijke sijns Fødurs. Hvør Eyru hefur ad heyra hn̄ heyre. Þesse er Utskijringen̄ /

Brædur

Brædur mijner / Og er þ Mœla saňaſt / ad hun er ſo ægiæt ad Gyding ar hefðu vel mætt forvitnaſt nockud þramar um̃ Skilning Epterlijking areñar / ſo ſm̃ Læreſveinarner gierdu / hefðu þr lagt nockurn Hug a ſitt Mal. Eñ þeſſ er ad giæta / Børn Guds / ad fyrſt ad Spaadoomur Eſaiæ naade til Gydinga ſm̃ lifðu a Chriſti Døgū / meir eñ 700 Arū ſijðar / og var þa af hønū ſtadfeſtur / þa er audvitad / ad hn̄ eirneñ nær til vorra Daga ſm̃ nu lifū / þui ſo ſem þ ad Guds Rijke er til vor komed fra Gydingū / ſøkū þſſ Þeckingarleyſis ſem i þm̃ var / Eph. 4. So eru og til vor komnar allar þær Vidløgur og Hootaner / ſem a þm̃ munu ad fullu hrijna / er giøra ſig þeſſ eñ nu i Dag Overduga / og forſmæ Guds Son og under Footū troda / Heb. 10. Nu fyrer þui ad eingeñ Þørf er ad ut ſkijra þeſſa Predikun HErrans framar eñ giørt er / ſo ſem adur er ſagt / Þa vil eg kvedia ydur þm̃ dyrmætu Ordū er hn̄ endar þſſa ſijna Vtleggingu mz : Hvør Eyru hefur ad heyra hn̄ heyre. Og allei-na tala um̃ þa Hlute af Gudſpiallenu / er oſſ vekia meiga til ad þeckia vorn Vitiunar Tijma. Hialpa oſſ þar til O þu goode Gud mz Naad þijns Anda / fyrer JEſum Chriſtum / Amen.

Utleggingeñ.

FRelſareñ ſeiger i øndverdu Gudſpiallenu / AD HImmarijke Sie Lijkt MAñe NOckrum Er Sæde Goodu SAde i AKur Siñ. Af hn̄s eigeñ Vtleggingu er audſied / ad Sæded merker hier aňad eñ i næſtfyr-erfarande Epterlijkingu / þar merker þ Guds Ord / eñ hier Meñena / ſ Guds Ord eiga ad heyra. Þeſſu gooda Sæde / ſæde Drotteñ ſtrax i Vpp hafe Skøpunar. Gott Sæde voru þau Adam ꝛ Eva / þegar Gud ſæde þm̃ iñdur i Alldingardeñ : Margt hefur þar Gras fagurt vered / mørg føgur Eik / ꝛ margur bloomlegur Avøxtur / þo eingeñ nærre til Lijka vid þau / þui Madureñ var epter Guds Mind ſkapadur ſelger Ritningeñ / Gen. 1. Varu þau þſſ vegna langt af øllū ſkøpudū Skiepnum a Jørd uñe / Eñ ſaſnſkioott kom þar Fiandmadureñ / Gen. 3. og ſtack þm̃ andleg an Svefnþorn / ſo þau tooku nidur fyrer ſig / og virdtu meir þa Skiep-nu Guds / ſm̃ þm̃ var myklu Dœdre / helldur eñ ſialfa ſig / epter Slægds-arfulltre Dioful ſins Aeggian. Sijdaň hefur hn̄ alldrei vantad Sæde til

ad spilla Guds Akre mz. Strax var þar eirn Mordinge i Adams Hws-
se/ Gen. 4. Og þott ad Gud sette hañ wt fra þm̃ litla Sapnade siña
Barna/ þa var a Jordune/ þa varde þ ecke leinge/ þar til Ovinureñ
sade aptur Illgresinu a medal Hveitesins/ z kom Guds Sonu/ sm̃ voru
þr af Nidium Adams/ er Guds Otta giættu til ad elska Mañaña Dæt-
ur/ sm̃ voru Cains Afspreinge/ hvar af Or þ Illgrese/ fyrer hvert ad
Gud upprætte hina vankrwdu Verølld/ Gen. 6. Þegar hønu i þ Siñ
vyrdtest Kornskieru Tymeñ komeñ vera/ z ecke var epter nema Illgrese
eitt a Jorduñe/ ad fratekñu Noa og hñs Hyske/ og þo var þar eirn
Spottare/ eirn Ohlydeñ Sonur i hñs Hwse/ Gen. 9. So ad epter Flood-
ed/ þegar þar voru ecke nema atta Kornstanger i Guds Akre/ þa var þo
eitt Illgrese a medal þra/ Og er framlidu Stunder / kræfde þta And-
skotañs Sædverk so Hveited/ ad þess giætte valla/ og þ so miøg/ ad þad
ætlade ad vaxa upp i Himeneñ þegar þr bygdu Turneñ Babel/ Gen. 11.
og ætludu sier ad taka Rædeñ af hiñi Almættuga/ so ad eige skylldu þr
adskiliast/ og so hefur þ jafnañ geinged fram epter Ylldunu. Þegar
Gud kallade Abraham af Ur i Caldea Lande/ Gen. 12. og uppfrædde
hñ sialfur i þre Himnesku Speke/ þa sade hiñ alvitre Hwsfader goodu
Sæde i Canaans Lande/ þo spratt þar upp strax eitt Illgrese/ eirn Rad-
Fugl Ismael/ Gen. 21. eirn Ofsooknare/ eiñ Ambatt/ sem ad vanvyrte
Hwsmoodur syna/ Gen. 16. J Kvide Rebecku voru tvær Pioodir / og
sa meire ofsookte hañ miña/ Gen. 25. Esau Gudlaus Madur hiñ frooma
Jacob/ Gen. 27. Og þo var ecke Jacobs Hws fyrer utañ Illgrese/ Þar
var ein Lauslæt Doottir/ Gen. 34. Þar voru tveir Mordingiar/ Gen.
34. Þar var eirn Sonur/ er fleckade syns Fodur Sæng/ Gen. 35.
Þar voru nyu Brædur/ er selldu siñ eigeñ Broodur Mansale/ Gen. 37.
Langt er allt soddañ upp ad telia. A medal tolf Christi Læresveina
var þar eirn Drottens Svikare/ Joh. 6. Þegar Akur hñs Christne var
sem bloomlegastur/ so ad aller Hluter voru Sameigenleger med þeim
Trwudu/ og þr selldu Eigner synar/ og baru fram fyrer Fætur Postu-
lana/ Act. 4. þa skaut Diøfulleñ þar strax Illgresenu iñ. Þegar Ana-
nias og Saphira leindu af Jardar Verdenu/ Act. 5. Hverneñ Simon
hiñ

hiñ Fiølkuñuge/Act. 8. spillte Guds Christne/er lioost/bæde aꝥ Postulaña Giørningum og ødrū Christeñdooms Søgū. Og hverſu miøg Paulus kvartar uñ Vanſkickunena i Drottenſ Kvølldmaaltijd/ 1. Cor. 11. ſo ſkamarlegt Samræde med Nákomnū ſier/ Er hñ ſeiger/ ad ecke heyreſt jafnvel medal Heidingiaña/ 1. Cor. 5. Þad maa alkuñugt vera aꝥ hñs Brefum til Safnadarenſ i Corintho. Fyrſt nu ad Dioꝥulleñ ſieck ſlijku til Vegar komed a medañ Gud talade ſialfur vid Meñena/ eins ⁊ Madur vid Mañ talar/a medañ hñs eingieteñ Sonur voru Holldſ Jklæddur/ſlutte Eyrende ſijns himneſka Fødur hier a Jørduñe/ medañ heilagur Ande mz ſynelegū Krapte ⁊ Jarteiknū auglijſte ſitt Guddoms Almætte i Møñunū ⁊ a medal Maññaña/þa ætlunſt ecke til ad hñ mune nu ſijdur verka i Børnū Vantrwareñar/Eph. 2. Þar vier meigū gleggelega vid ꝥ kañaſt/aꝥ þm Løſtum ⁊ Skømum er Daglega i Vøxt fara a medal vor/ad Sathan er ofañ komeñ/ hafande Bræde mykla/Apoc. 12. Þvi mætte oſſ vera umhugad ad þeckia vorn vitinnar Tijma/ er oſſ ſo optlega bodadur verdur i Guds H. Orde/ og vilie meñ ecke Guds Vitiunar Tijma þeckia/ þa þecke meñ þo Andſkotañs/ þvi ſijdañ Christne hoofſt i Lande þeſſu/hygg eg hñ alldrei hafe meira Rijke haft vor a medal i ſumum Hlutū/eñ nu uñ Stunder. A øllū Olldū hefur hañ ſaad Jllgreſenu a medal Hveiteſins. Eñ þo hefur ꝥ optaſt vered og vijdaſt/ad Skømeñ hefur Skøm heited/⁊ Dygdeñ Dygd/jafnvel hia þm/ſm ecke hafa Dygdena elſkad nie hatad Skømena: Eñ nu heyreſt mier ad meñ hrooſe ſier aꝥ Løſtunū/ og ſetie Dygdaña Nafn uppa þa. Jſmael er tekeñ til ad ofſækia Jſaac/ ⁊ Agar ætlar ad reka Sara wt wr Hwſenu. Achimelech er fareñ ad drepa hina ſkilgietnu Brædurnar/Jud. 9. ſo hñ ſtidlu Sonureñ meige einſamall rijkia. Agyrndeñ er Framſijne køllud/ Drambſemeñ Hefdingſkapur/Hræſneñ Vitſka/þegar meñ briooka Rietteñ/kalla meñ ꝥ ad byggia hñ/ Þegar meñ ſleppa Skwlkū og Jllrædis Meñū Ohegndum/þa nefna meñ ꝥ Kiærleika og Myſkunſeme. Hyrduleiſe og Toomlæte i ſijnu Kalle ⁊ Embætte/heiter Speckt ⁊ Fridſeme. A Døgum Christi/ Onijttu þr Guds Løgmaal med ſijnū Setningum/ Matth. 15. Þa høfdu þr ecke Løg-Book nema Moiſis Løgmaal. Eñ þſſ

vore

være Oskande/ad ecke Onÿttu meñ nu Konungsens Løg med sÿnum eigeñ
Þootta/nær þm̄ rædur so vid ad horfa. So þalsar nu Andskoteñ Guds
Stedia a medal vor/og setur hns Mind & Yferskript a sviken Maalm/
& þta verkar hn̄ mz Slægd og Kuñattu so mikelle/ ad so sem ad Jll-
gresed er vandþeckt þra Hveitenu/ ædur eñ þ er þullvaxed/ Matth. 7.
So þeckia meñ ecke þessa Ulþa/þyrr eñ Saudargiæran̄ er aþ þm̄ dreig-
eñ/ og þr bÿta Nøþuded aþ Skømeñe / so hun fær ecke leingur dulest.
Veit eg ad Fiandmaduren̄ brwkar Einþelldne & Hugleise margra til sÿk-
ra Hluta/ & er þ noogu Jllt/ þvi Grætlegt er til þess ad vita/ ad Fa-
kiænskan̄ & Otteñ þyrer þvi/sem eckert er/skule so drottna i Verolldeñe/
Ad þaer añadhvert vite hvad þr eiga ad giøra / edur þore þoott vita
meige. Eñ hvørneñ sem þvi er vared/ þa villda eg þess Oska/ ad þegar
Drotteñ lÿtur aþ Himnum ofan̄ yfer Mañaña Sonu/ Ps. 14. ad han̄
heþde þa ecke Orsøk til ad klaga eins og Jeremias Cap. 5. Er hn̄ seiger.
Nu vel/ sa aume Flockureñ er Skynlaus/vitande ecke neitt aþ Drott-
eñs Veige/og aþ sÿns Guds Riettindū. Eg vil ganga til hiña Volld-
ugu og tala vid þa/þeir munu vita aþ Drotteñs Veige/og sÿns Guds
Riettindum/ Eñ aller saman̄ hoþdu þeir Oked þroted og Togeñ i sund-
ur slited. Hvar þyrer kiemur nu øll þesse Olucka? Þvi heþur Fiandmad-
ureñ so mykeñ Framgang? Er hn̄ sterkare eñ Gud? Fiærre sie þvi/Hañs
Sonur hefur einu siñe rænt hn̄ siñe Harneskiu og sÿnū Vopnū a hvør hn̄
treiste/Luc. 11. Hvad þa? Hvør er Orsøkeñ? Þvi ad meñ vilia helldur
lia Limu sÿna til Jbrwdar Syndeñe/helldur eñ Riettlætenu til Verkþæ-
ra/Rom. 6. Gud vill læta erþida i sÿnum Vÿngarde/Matth. 20. Þar
þyrer vill margur haþa sig undan̄ þeigeñ ad liæst hm̄ til Þioonustu/ jaþn
vel þott ad þm̄ sieu Launeñ vÿs a Himnū er hm̄ til Handa ganga / eñ
þ er iñdællt ad giørast Verkþræll Andskotañs / þvi hn̄ leggur Kodda
under Høþud Syndarañs/ Ezech. 13. þott Meñ þyrer vÿst vite/ad hn̄
laune med Ellde og Breñesteine/Apoc. 14. med Ope og Tañagnÿstran
Matth. 13. so sem Drotteñ adkvedur sÿdarst i Utskÿringu þessarar Epts-
erlÿkingar. ÞEGar MEñ SVaþu Kom FJandmaduren̄ Og SA-
de JLLgresenu MEdal HVeitesins / seiger j Textanū. Ecke er med
þessu

þessu meint ein Stiett helldur eñ añur/ Eñ alleina Tækeþære þ sm̃ Ovinureñ brukade til ad þa Illgresenu nidursad i Akureñ/ þ var Svefntymeñ. Samt ma eg taka mier Orsøk hier aþ til ad tala þar um̃/ad eg hygg oss verde nockud svefnsamt allmørgũ i badũ þm̃ Stiettũ sm̃ Yfirradeñ haþa/ so ad Fiandmañenũ þar fyrer optlega gieþist Tækeþære til ad spilla Guds Akre mz Illgresenu. Taked fyrst til a mꝯnũ Helgedoom sagde Drotteñ vid Jerusalems Eingla / er hñ baud þm̃ ad sla þa alla sem ecke teiknader voru/Ezech. 9. Eg vil fyrst taka a oss sm̃ berum Arons Skruda. Hvørneñ mun lyda um̃ hinar smau Kornsteingur nar i Guds Akre ? Mun þar ecke vanta a stundũ þañ heilnæma Vøkva/ er þar eiga ad spretta aþ / so ad þm̃ kyñe saþnad ad verda i Byndene Guds Barna/ þegar Uppskieru Tymeñ kiemur ? Eg hygg ad i þessu sie mikell Brestur hia allmørgũ/hvad Gud nadarsamlega lagþære/og gieþe þm̃ ad ydrast er i þessu er so miøg Aboota vant. Eñ seiged mier/ Hvad giøra þr ed þañeñ breita ? Soþa þr ecke ? Mun ecke Fiandmadureñ hafa nooga Orsøk til ad sa Illgresenu þegar so til geingur ? Þad er hægt ad giøra Hveited ad Illgrese/eñ ad lata Hveited aptur hverþa til siñar fyrre Natturu/ þegar þ er einusiñe orded ad Illgrese / þ heyre eg sagt ad sie Omøgulegt / svo er þvi og vared i Guds Akre / margs Ungmeñis Nattura kañ ad vera good/ eñ þvi velldur Fiandmadureñ/og þr sm̃ eiga hier um̃ ad hyrda/ nær þr forsooma sitt Verk / og gieþa hm̃ Rum/ ad hun venst a þ Illa sem er audnæmt/ þvi hun heyrde lyted af þvi Gooda/ og dregst so Unglingureñ a Legg/ ad bægt kañ vera vid ad giøra / Venur so adra epter sier / nær hñ er gamall ordeñ / So ad þesse Orep sooft smygur so Mañ af Mañe / þar til hun spiller heilũ Akre. Þeir sem eta þta Illgrese/ sem hier gietur um̃ i Evangelio/ verda blinder edur glaumskigner/ Hvad munu þr verda sem uppalast med þeim er svo eru uppalder ? Blinder aþ Blindum Leidtogurũ. Og þetta sia nockrer aþ vorũ Kieñemøñum og leggia þar ecke til. Sofa Meñ þa ecke ? Mun Sathan forsooma þta Tækeþære? Eg vil ei tala um̃ þ/hversu lyted ad sumer aþ oss vanda Kieñingũna af Predikunarstoolnũ/ Fiñast munu þr ed ætla sig vel hafa reked Guds Eyrende. eþ þr fylla upp Eyru Til-

 heyrend

heyrendaña mz Nærveyste nockru og Mælge ꝥre er hvørge a heima/ eñ
giæta ecke ad þvi/ hvørt hiñ Sturlade finnur Huggun þar i / hiñ Fæ-
vyse Leidrietting/ hiñ Dofne og Hyrdulause Uppvakning/ hiñ Oguds-
leige og sa ed forsmaer Gud og hñs Riettinde/ ꝥ sem hm̃ tilheyrer/ sm̃
er Nootun Guds Reide og eilifrar Fyrerdæmingar. Hvørt aller þesser
fiña ꝥ i eirnre Predikun/ ꝥ athuga sumer Meñ ecke so gaumgiæfelega a
stundū/ Þegar Meñ hripsa eitt hvad vt vr eirne Book til ad giøra Af-
søkun sijna / giætande ecke miøg smaasmuglega ad / hvørt ꝥ gagnade ad
tala a ꝥre Tijd/ edur i þm̃ Sofnude/ sm̃ hm̃ er a Hendur falen til Um-
oñunar/ samt þvo Meñ Hendur sijnar fyrer Folkenu/ z kalla sig saklausa
af Bloode hiñs Riettlaata/ Matth. 27. sem þo ecke hrijn a þm̃ er tap-
ast/ søkū Fæfrædis þessara Vesælinga. Eñ hñ sm̃ i Guds Stad er
settur/ forsoomade ad giefa hañs Hiwū i riettañ Tijma ꝥ þm̃ byriar /
Luc. 12. og ætlar ad Gud mune ecke krefia þess af siñe Hende sijdañ /
Ezech. 33. jafnvel þott hiñ Fæfroode meige deya i sijnū Syndū / nema
Gud vilie meire Myskun a giøra/ vegna hñs Toomlætis er hm̃ a ad und-
ervijsa/ og aamiña Foreldra og Hwsbændur ad giøra Skylldu sijna/ þar
sem hñ fær ei sialfur tilkomest. Seiged mier/er ecke þvilijkt ad sofa ?
Mun Ovinureñ ecke færa vt siñ Reit i Guds Akre vid allt ꝥta ? Eg
vil ei færa mier til Orda / hvørsu ad margur Leigulide er ragur i þvi ad
straffa Odygder og Glæpe hia þm̃ sem eru nockurs Mæls metande /
ein Maaltijd Matar/eirn Bikar æfeings Dryckiar/ eitt Hundrads Virde
edur miña a Stundum/ þvær af allar Synder hiñs Gudlausa/ hia þm̃
er so eru lynder/ launande so skamarlega sijnū Velgiørda Møñum / ad
ꝥr pretta þa um̃ Gagn Saalar siñar/ og þañ mesta Velgiørning er ꝥr
kyñu þm̃ aptur ad sijna/ sem er ad seigia þm̃ til Synda siña/ So vanhel-
ga ꝥr Gud fyrer eirn Mitzlhnefa/ so sm̃ Drotteñ ad Orde kiemst/ Ezechi.
13. Oa þott eckert af þessu i mille kome/ þa helldur Otteñ fyrer Ofrijke
þess Volldugra / mørgum af þm̃ er sig kalla Umbodsmeñ Christi so i
Taume/ ad ꝥr ecke þora Muñenū upp ad lwka/ hvøriar hellst Skamer
og Klæke sm̃ ꝥr hafa aa. O vei/ O vei/ Seiged mier i Guds Naf-
ne/ seiged mier/er ecke þvilijkt ad sofa ? Mun ecke Fiandmaduren hlæa

ad

ad þessu / nær Guds Þienarar draga hans Ploog so kappsamlega / og
Pina/ ad þ meige um̃ vorar Tijder seigia / er Drotten̄ sagde fordū um̃
Hyrdarana i Juda: Aller þra Vokumen̄ eru blinder og vita alls ecker/
Mallauser Hundar eru þr/ og kuña ecke ad giellta/ Þeir eru later/ligg-
ia og sofa giarna/ Es. 56. og þesser hiner grædugu Hundar/ kuña þo
alldrei sadder ad verda / Og þra hid Skiðarsta velldur / ad Men̄ eru so
spaker i þui ad vm̃vanda vid adra i Guds Stad. Balaks Fiemuner
orka þess ad Asnan̄ verdur þliootare til ad seigia satt / helldur en̄ Spaa-
madurin̄ sem a hen̄e sittur/ Num.22. So þegar eirn Hoþdinge fær ecke
ad heyra Sañleikañ af Preste sijnū/ sin̄ æ og mæ seigia hm̄ til Syndaña
sañ allrar Misvyrdingar/ þa verdur hñ a Stundū ad heyra þ af Fiand-
man̄e sijnū/af hinū minsta Þienara /af einū Bonda/s ad giorer Ekosin̄
til Kieñemañsins/er þra ætte ad giøra sier til Forsvars hia Gude/en̄ hinū
til Sælar Baka og øngrar Mijnkunar/ Nema hñ þykest meire Madur
en̄ David er þolde Nathan Spamañe sañyrden̄ Reidelaust/2.Sam.12.
Og eþ hñ heyrer þ af øngvū aþ þessū / þa mun hñ þ heyra aþ Doom-
ara alls Holldz a skidarsta Deige. Og þott Men̄ sieu nu so spaker vid
Hoþdingana og þa hvørtta Ballo Men̄ Ottast / þa vantar Men̄ ecke su-
mahvørja a Stundū/ ad bruka sijns Embættis Myndugleika vid Lijt-
elmagnan̄ / ecke til ad leidrietta hñ / edur til ad vandlæta i Guds Stad /
helldur til ad Otta Mønum mz þui Vallde er vier høþum til ad leysa ≠
binda Syndena a Jørdu/ Matth.16. og til ad heþna sijn a þm̄ er Men̄
þykiast varhendt eiga / Gud veit ad eg lijg ecke / ad þesse mune Dæmen̄
giefast / og þo þleire en̄ eitt. En̄ eg bid ydur / ad þier athuged / þier
sem þta adhaþest / eg bid seige eg i Guds Naþne / ad þier athuged / hvad
skielþeleg Hæbung ad þta sie / og hvørsu ad Blood Drottens JEsu / þ
dyra Sattmælañs Blood mune hroopa i Himenen̄ / þegar þ er so almen̄e
legt halldeð aþ einū Synda Præl / er næst ad þessu Guds Vm̃bode /
sem þyrer þra ≠ allra Maña Synder er Krossþestur / Seiged mier þier
Þrarar / mun Gud haþa nockrū um̃boded ad þoottroda þañen̄ sitt eiged
Blood ? Hvørs min̄ste Drope ad er dyrmætare / en̄ ad Himen̄ ≠ Jørd
meige i nockurn Samjoþnud koma. Þessu vil eg haþa viked til þra er

 setia

setia eirn Besæling wt fra heilegu Altaresins Sacramento fyrer litlar edur ongvar Saker / og optlega þær er þr sialfer þykiast vid hn eiga Vited þier ecke/þier Næsnarar / ad þvilijk Vtsetning er eitt Drottens Reidarslag til þess ad straffa mz Gudlausa Menn / og hns Nafns Forsmænara. Þo skammest þier ydar ecke ad taka ydur þ i Hend til ad slaa þa mz / er ydur er illt i Skape vid. Hvørsu vel hafe þier geimt ydar Herra Bodords ? er hn seiger : Blessed þa er ydur bølva/ Giored þm Gott ed ydur ofsækia/ Matth. 5. Ad þier sieud Børn mijns Fødur sm a Himnu er. Enn þegar þier brwked hns Dyrdarfullu Stoormerke til ad refsa þeim er þier þykest eiga Hefnder ad gialda/hvørs Syner erud þier þa ? Ecke hns er skipade ad lyda Illgresed til Kornskieru Tijmans/ helldur hins sm er Mordinge Saalnanna/ Joh:8. Ecke hns sm gieck i kring/ giorde Gott og Græddde alla / Act. 10. Helldur hns er geingur um kring sem greniande Leon/ leitande ad þeim er hann fææ uppsvelgda / 1. Pet. 5. Þegar DROTTenn JEsus gieck um Samariam fordum Daga / þa sende hann undann sier Lærersveinana / ad tilreida sier Herberge i Borgenne/ enn Bæjar.Menn villdu ecke taka vid hm/ þvi hann hafde þann Snid a sier/sm villde hn reisa til Jerusalem/ Enn Samaritans høfudu alla þa/er sooktu helgar Tijder þangad/þa reiddust þr Jacobus og Johannes/og søgdu : Meistare/ villtu ecke ad vier seigium ad Elldur kome af Himne og fortære þm eins og Elias giørde/ Enn hann blessadur snerest vid / straffade þa og sagde : Þier vited ecke hvørs Anda þier erud / þvi Mannsins Sonur kom ecke ad hann fortijnde Saalum Mannanna/helldur ad hn þær hoolpnar giørde /Matth. 9. Þetta giørdu þeir Johannes og Jacobus af Einfelldne og Ovørfu Vandlæte vegna Drottens /og þo ætalde hann þa so hardlega/Enn af hvørium Anda giøred þier þta ? Ecke Guds /helldur Andskotans. Seiged mier / Er ecke þad ad kalla Elld af Himne /ad bana Mønnum hina kroptugustu Lækning Saalar sinnar/ʒ steipa þm so til Helvijtis /ad so myklu Leite/sm i ydar Valldestendur. O þier skinlauser Vargar / Lated af soddann Æde/ nema þier sialfer vilied þola Bræde Drottens um alla Eilijfd/i þvi Dijke sm rijkur af Ellde ʒ Brennesteine/ Apoc. 21. Vakned upp og sofed eige leingur/

Gøred

Giøred ydran/ þvi ydar Hiarta er ecke riett fyrer Gude/ Act. 8. Hver Eyru hefur ad heyra/ hn̄ heyre. Eg villde og giarnan eitt vid ydur talad hafa/ þier Veralldar Hofdingiar/ mz ydar goodu Leife. Munu þr ecke finnast ydar a medal/ er Svefnhøfgve renne a i Doomara Sæte/ edur nær men̄ eiga ad giera Verk sin̄ar Kallanar/ sm̄ Gud og Konungurenn hafa þm̄ a Hendur falled? Eg vil eige tala um̄ þ/ hvørsu men̄ leita sier Fordilld ar i ad spilla Stefnū og Vitnū/ þvert a moote Løgmalenu/ nær Men̄ um rædur so vid ad horfa/ ad utleggia Løgenn epter þvi/ sm̄ men̄ þykiast vid þurfa i þ sin̄/ og aka þm̄ eins og Seglum epter Vedrenu. Þau mu nu Dæme giefast/ ad eirn og hin̄ same Doomare hefr i eirnre Søk dæmt epter einu Løgmale / og þvert a moote hinu sama i ødru eins Male/ Ecke fyrer nockur Ollfk Atvik edur Hattalag Sakan̄a / helldur alleina epter þvi/ sm̄ hn̄ hefur un̄ad þm̄ til/ sm̄ hafa vered fyrer Doome han̄s. Seiged mier / Er ecke þta ad sofa? Þyker ydur ecke Von a ad Akur Fiandman̄sens grooe vid þta. Hvørsu Ohlyhdner eru men̄ i þvi ad tradka Malunū/ og þoott eg segde Bligdunarlauser/ þa segda eg ecke ofmyked/ þvi men̄ giøra þ so berlega a stundū/ ad þ er øllū heilvita Men̄um augliost/ ad men̄ setia þær Flækiur i Dooma synna/ sm̄ eirn Talsmadur/ edr sa sem ætte ad veria Nøfud sitt/ skyllde ecke an̄arstadar þora ad bruka sier til Forsvars. Eg vil eige fa mier til Orda um̄ open̄bera Riettar Neitun/ hvørsu Slægvitrer men̄ eru i þvi ad skioota Malum a Frest/ an allra Orsaka/ so ad hin̄ Fatæke og Einstædingurenn/ og jafnvel a stundum þoott hn̄ sie Malsmetande/ ef Doomarenn er hm̄ mootfallenn/ þr neidast til ad standa af Riette synū/ og þm̄ leidest edur hafa ecke Efne a/ ad sækia hn̄ framar/ og vilia helldur giefa epter Søk syna/ en̄ spilla Tyden̄e/ og voga Gotze og Omake uppa þan̄ Riett/ sm̄ men̄ eiga ad sækia i þvi lykar Hendur. Hvad synest ydur nu gooder Men̄? Mun ecke Skalkurenn og hin̄ Ogudlege vaxa vid allt þta/ og æfa sømu Skam̄er Otkalaust? Og þegar hm̄ so hrøckur yfer/ søkum Rangsleitnis þeirra/ er Riettenū eiga ad styra/ þa kallar hin̄ Ohlutvande/ ad Gud hafe Þocknan a sier/ af þvi hn̄ lætur hn̄ vaxa til Kornskieru Tymans /En̄ þr sm̄ Gud hefur um̄ bod ed/ forsooma ad taka Hneixled og hid vonda i burt ur Israel/ Deut. 17.

Þegar

Þegar nu so ber vid/þa kalla eg ad Riettureñ soþe/aþ þvi eingeñ er til ad vekia hñ/ Er ecke slijkt ad rada Dioþleнũ Verkþræla til Handa i siñ Akur? sem ad myklu siþr forsooma hñs Verk/ eñ hiner er Guds Ploog eiga ad draga/ og være gott eþ hier med være kyrt lated. Eñ þess være Oskande/ad ecke lidu meñ alleina hinar verstu Skamer og Ohæfu/helldr og tæke þær ecke i Forsvar/ so sm er Vanskickun ꝛ Ploode under Guds Orda Heyrn/Gudlastaner/ Vanbrwkun hñs dyrdarþulla Naþns/ til ad skieña siñ Naunga mꝫ/ og margt þvilijkt þleyra/sm Heidvirdur Madur mætte skamast sijn ad nefna/ Eñ sumer ecke blygdast vid ad þorsvara/ edur ad miñsta Koste nærre Ostraþþad lata/so þ sm añarsstadar i christnū Londum/ er mꝫ Vtlegd/ edur ꝛ ødrum þwngum Alogū straþþad/þvi sleppa meñ hier alldeiles/ edur og lakast straþþa þ so sm litla Yfersioon eñ ongvañ Stoorglæp. Eg heþe lesed i Guds Mañs Rite/er liþde þ Hundrad Arum hier i Lande/hvors Saal nu lifer i Himnenũ/ eñ Miñing eñ er ægiæt a Jørduñe. Hañ seigest hafa talad vid eirn Mañ/ er sagt haþe/ad hñ ecke villde sveria rangañ Eid/þoott hm̃ sex Hundrud gieþed være/ eñ heþde hid siøunda vered i Bode/þa mundu kañskie haþa tuñed a hañ tvær Grijmur / skriþar þesse Guds Madur. Þetta var ad søñu ein Hoþud-Skom/er hñ talar um̃/ Eñ ecke hygg eg meñ þurþe ad kaupa soddañ nu um̃ Stunder Sumstadar/ þad mun þæst Okeypis/eþ Doomareñ er velviliadur þm̃ er æliggur/ Sierdeilis ef ecke liggur vid nema Guds og Konungsins Riettur. Seiged mier/ Mun þ ecke eiga hia þeim heima/er so breita/ sm̃ Drotteñ seiger vid Juda/Ezech.16. Øllũ Skiækium verdur Fie giefed til/ Eñ þu heþur gieþed þijñum Fylgiu-Moñum Peninga. Er ecke þta ad soþa?Er þ ad undra ad þuñskipad er i Guds Akre aþ Hveitestaungeñe/ nær svo til geingur/ og þoott Guds Þienarar kvarte hier um̃/ꝛ bære saþnvel slijkt under Løg a stunduũ/epter Skylldu sijns Embættis/þa fa þr ongvu a orkad/ mæta helldur Ara-sum þar þyrer/og ei blygdast hiner þar vid/þoott þeim sie hier um̃ brixlad/helldur sla vid þvi Hnackanũ/so sm̃ Meñ plaga ad seigia/ ꝛ giøra eins ꝛ Salomon seiger um̃ Skiækiuna/ ad hun striwke sier um̃ Andlited og seige. Eg heþe eckert illa giort/Prov.30. Þeir blygdast þar vid ad

soñy

sonũ um̃ Stundar saker/ eñ reka ei ad sijdur Fiandans Eyrende / so sem hefdu þeir Halld sitt og Veitslur af honũ þeiged/ eñ ecke aꝼ Gude nie Konungenũ. Hyke nu nockrũ so sem ad ꝼta hitte a sig/ þa mun sa gieꝼa Hlood aꝼ sier sem æfiemur/ eñ margt af þessu er almeñara og kuñugra/ eñ ad hier ad þurꝼe mørg Vitne ad leida. Eg ꝼiñ ꝥ ecke mz þvi ad graꝼ ast þar epter/ þetta er yfer allt seiger Drotteñ um̃ Klæke Gydinga/ Jer. 2. Brief og Doomar Maña skulu ꝥ satt giøra/ er eg ritad heꝼe/ ⁊ sialꝼ er þeir ed æꝼa þvilijkt munu þad þeckia/ þoott eige vilie þeir ad giøra/ nema þeir sieu ꝼorbrender i Samvitskum / og hafe mist alla Tilꝼiñingu: Nema hiñ grædugu Hræꝼugl Dioꝼulleñ hafe rigna læted i Augu þm̃ heitũ Saur/ eins og Titlingarner i Augu hiñs gamla Tobiæ ꝼordũ Daga/ Tob. 2. Sagañ seiger ad hñ hafe læknadur orded mz Galle Fiskiareñs / þegar þvi var rỹded a hiñs Augu / þa datt Hreistred aꝼ þeim/ Tob. 11. Eñ eg veit ecke hvad þessũ mune til Lækningar verda/ ꝼyrst Guds Blood ꝼær þess ei orkad/ og ecke ꝥ beiska Gall ⁊ Edik er honũ var bored/ Matth. 27. þegar hñ kvaldest ꝼyrer þessar ꝼra og allrar Veralldareñar Synder. Eg veit ecke hvad ꝼra Augũ mune upp lincka / nema hin stæka Svæla Helvijtis Ellds / hun mun lincka þeim upp ad vijsu / añara Maña Augũ skiemer Reikureñ og slioꝼgar þau / eñ þessa mun hiñ eilijꝼa Svæla heilskygna giøra/ ad þr svo Loksins siae hver añars Skom̃/ sem hafa giørt Samband a moote Gude ⁊ hñs Christe/ og ecke villdu upplæta sijn Augu a moote hñs Riettlætis ⁊ Nadar Geislũ/ medañ þr plagudu hñs Utvalda i Rijke sijns Fødur / sem er Høꝼdinge þssa Heims. Og ꝥ er um̃ þa riett sagt er Seneca skriꝼar um̃ Claudium / ad hñ ecke þeckt hafe ad hñ daudur var/ ꝼyrr eñ hañ sæ Lijkꝼør sijna. Seiged mier nu i Drottens Nafne/ seiged mier/ er ecke þvilijkt ad soꝼa/ er ecke ꝥ ad vera Sædmadur Fiandmañsins/ ⁊ spilla Guds Kornekru aꝼ øllũ Kreptũ ? Hver Eyru hefur ad heyra hñ heyre. So heyre þier nu Ord Drottens sem i Landenu bæed / þier sem hñs Umbod er a Hendur ꝼaled. Heyred þier sem standed ꝼyrer Alltare hiñs Allra Hæsta/ hvad hñ bijdur ydur / aꝼ Ezechielis Spædooms Bookar 33. Cap. Eg heꝼe sett þig fyrer Vørd yꝼer Israels Hws/ nær eg seige

til

til hiñs Ogudlega/ Þu skallt Dauda deya/ Og þu varar hñ ecke vid/ z seiger hønũ þ ecke / so ad hiñ Ogudleige kuñe ad vakta sig vid sijnu Ogudlegu Athæfe / so ad hñ meige lifa / þa skal hiñ Ogudlege deya fyrer siña Synda Saker / eñ hñs Bloods vil eg krefia af þiñe Hende. Og so ad þier kuñed mz þess meira Frelse og Myndugleika og betre Samvitsku/ ad straffa/ Ogna og amiña i Guds Stad/ þa haged Lijferne ydar so sem Christi Þienarar z Raadsmeñ hñs Leindardoma/ 1. Cor. 4. giefande øngvum nockra Hneixlan/ so ad vor Þioonusta verde ecke løstud / helldur i øllum Hlutum hegdũ oss/ so sem Guds Þioonustu Meñ/ epter Bode St. Pals /2. Cor. 6. Heyred þier hiner Volldugu i Landenu/ og þier sem Gud hefur Sverded i Hendur feinged/ heyred þier Ord Drottiñs / Læred gott ad giøra/ leited epter Riettenũ/ giøred riett hinũ Undertryckta/ læted hiñ Munadarlausa Løgũ naa/ og taked ad ydur Maalefne Eckiuñar / Esa. 1. Halldeð Doomeñ z Riettvijsena/ Frelsed hiñ Undertryckta af Hende Ofsooknarañs/ og sturled ecke hiñ Framanda / Føðurleysinglañ og Eckiuna/ og giøred øngvum Ofrijke seiger Drotteñ Zebaoth/ Jer. 22. Huxed ecke mz ydur/ ad nær þier þessar Guds Amiñingar ad øngvu hafed/ ad hñ mune þa vera lijkur ydur/ þoott hañ þeige/ Ps. 50. og læte ydur vaxa til Kornskieru Eyñmañs / þvi hañ mun straffa ydur/ og tala vid ydur under Augun/ nema þier ydrest af Hiarta. Læted af Illu og læred Gott ad giøra. Vandlæted i Guds Stad/ z uppræted Hneixlid og hid Vonda wr Israel/ Deut. 22. Añars mun þ heita fyrer ydur. O þier af Moisis og Aarons Hwse / Hvør sem mig forsmaaer / þañ vil eg forsmaa /1. Sam. 2. Þijn Saala skal vera fyrer hñs Saalu/ 1. Reg. 20. Þier erud Guder kallader/ z aller erud þier Syner hins hæsta/ gooder Meñ/ eñ þo munud þier deya so sm̃ Mañeskiur/ Ps. 82. Heyred þra til samañs Andleiger og Veralldleiger/ Heyred hvad Drotteñ seiger ad Alyktun i Utleggingũñe/ Ad Illgresenu mune verda kastad i Elldsofneñ/ þar mune verda Op og Tañagnijstran. Ef þra Doomur verdur so straangur/ sm̃ fyrer ydar Vanræktar Saker tapast / Hvilijkur mun þa ydar Doomur verda / nema þier giallded Varhuga vid. O þier christner Meñ/ O þier sm̃ mz Guds Sonar Bloode erud Endurkeypter og

og i hñs Dauda ſkÿrder/ Act. 20. Giefed Giætur ad ſialfū ydur og allre Hiördeñe / ſem Gud hefur afrekad mz ſÿnu eigeñ Bloode / hver i ſiñ Stad / Punded er ſtoort / Reikningſkapureñ er mikell / Guds Blood er dÿrt / hañs Reide er þrong / Doomareñ er ſtrangur / Lÿfed er ſtutt / Daudeñ er vÿs / Helvÿte er heitt / Eilÿfdeñ er laung / og þier vited ecke nær ed Hwſſbondeñ kiemur. Eñ i hvoria þa ætt ſm̄ Eikeñ fellur / þar liggur hun / Eccles. 11. Læted ydur þvi ecke villa med Ogudlegū Heimſens Dæmū / bered ydur eige ſamañ vid þa ſm̄ þier kalled ydur verre / Þra Fordæming verdur ecke ydar Afbøtun / þvi hver eirn mun ſÿna Byrde bera / Gal. 6. Nema þier ætled ad ydur mune þar fyrer verda woorra i Helvÿte og Kvølunū ad adrer ſæta þyngre Hefndū eñ þier þikiſt hafa tiluñed. Satt er þ ad ſøñu / ad Guds Riettlæte mun ſkamta Hegninguna epter Tilverknadenū / og Vega Straffed wt epter þyngd Syndaña / eñ giæt þeſſ ad øllū mun verda þar Obærelegt / og ſo ſm̄ ad Vtvalder i Dyrd Himnaña munu eige efunda hvør añañ / þoott eirn ſkÿne fegra eñ añar / ſo munu eige helldur Fordæmder hafa neina Roo af þvi / þoott eirn kvelieſt meir eñ añar / mæl þvi ecke Vonſku þÿna ſamañ vid hñs / ſm̄ forþienad hefur heitra Helvÿte / helldur giør Ydran a medañ þar ſeigeſt eñ þa i Dag / Hebr. 3. ſo eige komer þu i þañ Kvalaſtad / Luc. 16. helldur ſkÿna meiger eins og Sool i Rÿke þÿns Fødur.

Þad veite hiñ goode Gud / øllū þm̄ ſm̄ under hñs Merke ſtrÿda i Vtlegd þeſſare fyrer JEſū Chriſtū / Amen.

A Hreinſunar Hatijd Mariu.

Gudſpialled / Luc. 2. Cap.

A Þeim Tÿma. Þa Dagar þeirra Hreinſunar fullnuduſt epter Moyſes Løgum / høfdu þau hañ til Jeruſalem / uppa þad þau a Hendur fæle hañ Drottne / ſo ſem ſkrifad er i Løgmæle Drotteñs / ad allt hvad Kallkyns var / þ er fyrſt opnade ſiñar Moodur Kvid / þa ſkyllde kallaſt Drottne helgad. Og ad þau giæfe Offred epter þvi ſem ſeigeſt i Løgmæle Drotteñs /

enn/ tvær Turtil-Dwfur/ eda tvo Dwfu Unga. Og sia/ ad Madur var þar i Jerusalem/ sa ed Simeon hiet/ z þesse Mañ var Riettlatur og Gudhræddur/ bijdande epter Huggun Jsraels/ og heilagur Ande var med honum. Simeon hafde og Andsvar feinged af heiløgum Anda/ ad hañ skyllde ecke Daudañ sia/ nema hañ sæe ædur þyrre Christ Drottens. Og hañ kom af Andans Tilladan i Mustered/ og þa Forelldrarner høfdu Barned JEsum i Mustered / og giørdu fyrer honum epter Sidveniu Lagaña/og hañ took hañ þa uppa sijna Armlegge/ lofade Gud og sagde: Drotteñ/lææt nu þiñ Þioon i Fride fara/ epter þvi sem þu hefur sagt. Þvad mijn Augu hafa sied þitt Hiælpræd/ þad þu tilreidder fyrer Auglite allra Þiooda. Eitt Lioos til Upplyrtingar heidinum Þioodum/og til Dyrdar þijns Folks Jsrael.

Exordium.

MArger Veralldar Høfdingiar / sem og adrer Vijser og Goodermeñ hafa sier Oskad/ad þr mættu lijfa svo leinge i Heime þessu/ ad þr feinge bunded Enda a Fyrerætlan sijna / eñ þ hefur þeim misiafnt tekest. Augustus Keysare er sagt ad optlega hafe talad þ vid Vine sijna/ ad hñ villde lifa meiga / þar til hñ hefde ad fullu skipad Rijkisstioorneñe i þvi Romverska Vellde / og verdur ecke a moote þvi sagt/ ad honu tokst þ ad miklu Leite. Eige verdur þvi helldur neytad/ ad i þessu Asetninge var mikel Hugprijde. Hiñ stoore Solimañus Tyrkiañs Høfdinge æskte sier ad deya ecke fyrr/ eñ hñ hefde uñed Høfudstadeñ i Keysarañs Rijke / eñ Gud liet þ ecke epter hm/ Daudeñ vañ a honu ædur eñ hñ fieck Borgena uñed/ Og hender fra marga þa sm alla eina vilia lifa til þess ad seilast a adra / og ræktekta aftrugar Hendur til fra Hluta sm eige eru fra. Vijsenda Mañaña Osk er su giarnañ ad þr mættu lifa so leinge/ þar til þr hefdu afloked Erfidestijna/ Skriptu og Bookū/ og ødru þvi er þr fyrer Stafne hafa / Og er i slijku tvent ad Goda/ Eitt er nockurskonar ærlegur Metnadur/z Elska goods Rafns og Rikteis epter sig daudañ/hvad ecke er Lasts verdt/þvi hun hefur mørgum

um komed til Hyne og Aſtundunar. Anad er Vilie og Aſetningur til ad kienna odrum / og fierdeilis Epterkomendunum / ſem loflegt er og mikellrar Hrooſunar verdt / þvi þad ber epter ſier Elſku og Hugþocka mikenn til Mannkynſins / hvørin eckert er ægiætara / eckert Eude þeckara / og ef eg maa ſvo ad Orde komaſt / eckert Gude liufara / þvi hun eiſkar oll ſijn Handaverk. Enn hvornenn ſem ollu þeſſu er vared / þa er eitt naudſynlegt / og eitt er þad gooda Hlutſkipted / ſem eingenn maa af þeim taka / Luc. 10. er þad hafa vtvaled / ſem er ad hafa ſvo lifad / ſvo trwad og ſvo tilreidt ſig / ad ur enn Madur geingur Veg allrar Veralldar / Joſ. 23. ad hann ſie full viſſ þar um / ad hann i Fride fare af þeſſum Heime / Þvi pryſa eg Hlutſkipte hins gooda og gamla Simeonis / Ecke ſvo mieg i þvi ad hann hlotnadeſt ad ſiaa Heimſins Skapara og Endurlauſnara med ſijnum Augum / ſo ſem hann hier ſeiger i Lofſaungnum / og ad taka hann uppa Armlegge ſijna / ſo ſem hitt / ad hann vt af fullu Trauſte um Guds Naad og eiliffa Viſt med honum / ſaung ſo ad ſeigia þenna gledelega Lofſaung yfer ſialfum ſier : NV LAt þu Drottenn Þioon þinn i Fride fara epter Orde þijnu / þuiat mijn Augu Hafa SJed Þitt HJAlpræde. So þad maa kalla ad hans Lykpſalmur / og Fædingar og Fagnadar Diktur Endurlauſnarans tilkvedenn / være eirn og hinn ſame. Sæll er ſa Kvidur er þig bar / og þau Brioost er þu mylkter / ſagde Kvinnan fordum vid vorn HErra / Enn hann ſvarade henne : Hvad um þad / Sæler eru þeir ſem heyra Guds Ord og vardveita þau / Luc. 11. Þetta kiemur mier til þeſſ / ad mier þyker meir koma til þeſſ / ad Simeon beid med Polenmæde epter Huggun Iſraels / og ad heilagur Ande var med honum / helldur enn hins / ad hann ſaa JEſum / og took hann i Faung ſier / ad ur enn hann ſkylldeſt vid þetta Lyf / þvi eingenn er þvilijk Sæla og eingenn Styrkur i Daudanum ſo mikell / ſo ſem ad hafa ſied JEſum med Trwarennar Augum / og þadmad hann med hennar Ormum / þad kiener hann ſialfur er hann ſagde vid Thomam / Af þvi þu ſaaſt mig Thoma trwder þu / enn ſæler eru þeir ſem ecke ſiaa og trwa þo / Joh. 20. Þenna Koſt eiga aller þeir ed Ord Guds heyra / i hvoriu JEſus Chriſtus hinn Kroſſfeſte er oſſ fyrer Augum afmaaladur / Gal. 3. So ſem epter þvi geingur / hann mun med Simeone allshugar feigenn og gladur ſkiliaſt vid hreckvijſa Verolld þeſſa /

og kalla Daudann sinn Abata. Og fyrer þvi ad þessa gooda Manns ed myndt i Gudspiallenu/ er strax var uppleséd/ Þa viliū vier af hm̄ læra/ hvørnenn vier eigū fridsamlega ad lifa / so vier kuñum i Fride hiedañ ad fara. Þar til hialpe hiñ Nadarfulle Gud / fyrer Forþienustu sins Einġieteñs Sonar JEsu Christi/ Amen.

Utleggingenn.

HVad Mañа ad Simeon þesse vered hafe greiner ecke Ritningen um/ þeir ed skrifa ad hañ hafe Kieñemadur vered / fara eckert til sins Mals /þad er eige helldur lijklegt/ añars munde Gudspiallamadureñ ecke hafa þagad um̄ þ / helldur eñ um̄ Zachariam Fødur Johañis skrifara / Luc. 1. Lijklegre er fra Meining, er ætla ad hañ vered hafe Sonur Hillels er Gydingaña Meistarar seigia ad vered hafe Lærefader Gamaliels/hvar ed sagde hina røksamlegu Meining sijna um̄ Christne Boded/ Er Ølldungarner hielldu Radstefnu um̄ Postulana og fra Lærdoom/ Act.5. Þetta er ad søñu ecke vijst / eñ ef svo er/ þa var þ ecke ad undra þott Gamaliel framar ødrū skigndest i þeña Lærdoom/ þar hñ hefur máski heyrt af sijnum Meistara / ad Huggun Israelis epter hvørre hañ beid/ munde ecke fiærlæg vera/ hvad hñ raaded hefur af Spaadoomunū þm̄ er voru af Messia/ er þa tooku marger fram̄ ad koma. Meistarar Gydinga høfdu marga Læresveina/ Joh.4. sm̄ siaa maa af Christo og Johañe/ Luc.10. So hefur og aan Efa Simeon haft fleire eñ færre/ og er þ vijst/ ad hñ hefur ecke sijdst talad fyrer þm̄ um̄ þessa Nofudgrein Trwareñar/ er hlioodade um̄ Messiam og hñs Tilkomu/ þvi ecke hefur hañ vered sa einaste er vænte epter hinum saña Messia med Afhyggiu so mikelle / Þad seiger oss Lucas i þessum sama Capitula / af hvørium Gudspialled teked er / þar hañ skrifar ad Anna Dootter Phanuelis af Kyne Aser / hafe talad af hønum til allra þeirra er Endurlausnareñar bidu til Jerusalem / hvørier aan Efa vered hafa af Skola Simeonis edur hñs Lijka. Hvar af oss sie þ kieñdt/ad Meñ velie til ad uppfræda Børn sijn/ Ecke einasta vijsa Meñ og lærda / helldur Gudhrædda/ha ed undervijse þm̄ i Otta Drottens/og temie fra ungu Are a Rettvijse & Gudrækne/ ef þeir vilia ad þau life svo i heime

Heime þessū / ad þau sieu viss umī ad deya Riettlætra Maña Dauda / Num. 23. nær þaug leisast hiedañ. Þad stendur hier i Gudspiallenu um Simeon / Ad hañ hafe Riettlætur Madur vered. Ecke meinar Ritningeñ hier / ad hñ hafe af siælfum sier vered fullkomlega Riettlætur / þ er ecke hiá mañlegū Kreptū ad fiña. Aller vier meigum seigia mz Job / Cap. 9. Vilie eg Riettlæta mig / þa fordæmer miñ Muñur mig. Ef eg seige mig Saklausañ / þa sijner hñ ad eg er Rangllætur. Villum vier þyrer Gude Riettlæter vera / þa meigum vier kasta fra oss / bæde voru Riettlæte ꝛ voru Ranglæte: Riettlætenu i þañ Mata / ad Madur treiste ecke a þ / helldur reikne þ Þreck ad vera / so hñ æviñe Christū / ꝛ fiñest i honum / hafande ecke sitt Riettlæte / sem er af Løgmalenu / helldur þad sm er af Trwñe a JEsum Christū eins ꝛ Paulus / Phil. 3. Eñ Ranglætenu þess vegna / ad Trweñ et daud an Verkaña / seiger Jacob / Cap. 2. Og Gud er heilagur / hm̄ lijkar ecke Ogudlegt Athæfe / Ps. 5. Hvad ecke er i þeirre Veru sagt / ad Madureñ giete alldeilis afklædst þssum vonda Syndareñar Ham / a medañ hñ lifer i Holldenu / helldur æ hañ af fremsta Megne ad leitast vid ad krossfesta hiñ gamla Mañeñ / Rom. 6. Judar seigia i Skrøksøgu siñe eirnre / ad þegar Noe giørde Sonu sijna fra sier til ad byggia Verolldena / þa hafe hñ feinged þm̄ i Hendur nockrar Reliqvias edur Meniar hiñs gamla Adams / Fodur vor allra / kañske lijkar þm̄ ed Papistar hafa þykiast epter sijna Helga Meñ / og eru i mykla Gillde hiá þeim. Hæviſleg er Saga þesse ad søñu / eñ þo miñer hun mig a ad hugleida med Trega nockrum / ad Forfadereñ Noe / sem var Riettlætur Madur / Gen. 6. og Riettlætesins Predikare / 2. Pet. 2. til hvors ad aller Meñ i hiñe seirne Verolldu eiga Kyn sitt ad rekia / Hañ hefur oss epterlæted nockrar Leifar hiñs gamla Adams / er vier Daglega fiñū i vorū Limū / so ad Paulus seiger: Holldeð gyrnest i moote Andanum / ꝛ Andeñ i moote Holldenu / og þa er hvørt a moote edru / so ad þ þier vilied fadnvel ecke giøra / þ giøred þier / eñ ef þier leidest af Andanum / þa erud þier ecke under Løgmalenu / Gal. 5. Eñ ef vier ecke erū under Løgmalenu / þa erū vier Riettlæter / og þañeñ var ad søñu hiñ gamle Simeon Riettlætur. Eñ ecke meinar þo Gudspiallamadureñ hier þetta

Riettlæte/edur þad oſſ verdur fyrer Lauſnarans Forþienuſtu tilreiknad/ heldur merker þetta Ord Riettlætur i þeſſum Stødū / þad ſama og vier køllum goodan̄ Man̄ og Raadſvin̄an̄/ þan̄ er vandar Ord ſijn ꝛ Giørder/ bæde fyrer Gude og Mønū /og ſo merker þad vijda i Ritningun̄e. Verku Froomur og Riettvijs ſeiger David/Pſ.37. þvi ſlijkum mun ad ſijdurſtu vel gaanga. Hin̄ Riettlaate ſa ed framgeingur i Einfelldne ſijns Hiarta/mun laata Farſæl Børn epter ſig ſeiger Salomon / Prov. 28. Þeſſa Riettvijſe a hver Chriſten̄ Madur ad temia ſier / an̄ars er han̄ ecke Chriſten̄/ um̄ hana hefur margur Heidinge vel talad/og hana ſo tamed ſier/ad lijted hefur ſijnſt Abooka vant fyrer Mañа Auglite / hvar med þr hafa giørt Skøm̄ til Chriſtenra margra hvørra/ þeir ed øngvan̄ elſka nema ſialfa ſig /og hyrda eckert um̄ hvørnen̄ þeir aſælaſt Lijtelmagnans. Ariſtoteles ſeiger / ad hun ſie hin koſtulegaſta Dygd / og allar Dygder ſieu i hen̄e foolgnar/þad er ꝛ ſatt/ þvi an hen̄ar meiga þær ecke Dygd an̄a Nafn bera. Vitſkan̄ og Framſijnen̄ et Hreckvijſe/ef ecke fylger hen̄e Riettvijſen̄. Hugprijden̄ er eitt Bøduls Sverd/ nema hun ſtioorneſt af Riettvijſen̄e. Vrlæted hvørt aller Men̄ elſka/ ꝥ er þo Gloopſka ꝛ Athlæe Man̄a/ ef ꝥ vantar Riettvijſena. Sa ſem eys wt Femunum ſijnum til Ourijtis/edur giefur þm̄ er ſijſt ſkyllde/ en̄ lætur Purfaman̄en̄ ꝛ Daglaunaran̄ miſſa/ mun hn̄ ecke Oſvin̄ur ꝛ Dare kalladur ? Sparſemen̄ er ein agiæt Dygd/ en̄ þo er hun beſt mz Riettſijne. Sa ſem ſparar ødrum ꝥ þm̄ byriar ad giefa/ han̄ er kargur og ecke Sparſamur/ ꝛ ef hn̄ ſparar ſialfum ſier ꝥ ſem Lijkamen̄ vid þarf/þa er hn̄ ſialfs ſijns Opocke/ ef hn̄ giører ꝥ af Kiergu eirnre/ og ecke til ad temia ſitt Hollд/ ad han̄ þeſſ betur mæe Gude þioonad/ eins og Paulus ſeigieſt þrælka ſin̄ eigen̄ Lijkama : En̄ hitt er Loflegt og Gude þægt/ ef nockur ſparar Lijkama ſijnum/jafnvel leyfelegt Epterlæte fyrer hans Saker. Eingen̄ Dygd er agiætare en̄ Myſkunſemen̄/ mz hen̄e kun̄a ſynduger Men̄ allra meſt ad lijkiaſt Gude Skapara ſijnum/ Luc.6. En̄ ef hun er an Riettlætis/ ſo men̄ vægia þm̄ ſem Gud bijdur ad ſtraffa/ þa er hun ein Svijvirding ꝛ meſte Glæpur i Auglite hins hæſta Doomara. Og i einu Orde ad ſeigia : Riettvijſen̄ er ſu Malesnmøta/ a hvøria ad ſtikaſt eiga Ord vor og Giørder

Giørdet. Veit eg ad einhver kan̄ ad seigia/ Eg ber ecke Vitsmune til þss/ ad sia og þeckia hvad Riett er/ Hvørnen̄ maa eg þa giøra þ? Mier kan̄ optlega ad skiootast ï slijku. Þar til svara eg: Ad hellst er þad i Doomum ꝛ ødrū Vandrædum/ ad men̄ þurfa so mykillrar Skynsemie med/ og er þm̄ raadlegt/ sm̄ eru sier Faavitsku siñar medvitande/ ad þr sieu þar fra/ og ecke trode sier iñ i Doomara Sæte/ edur hlaupe til þessa mykla Vanda eins og lijfadur Hestur til Bardaga/ sm̄ þo margur Daare giører/ en̄ hvørnen̄ sm̄ þvi er varid/ þa er þad almen̄elegt/ ad margur giører verr en̄ hn̄ veit/ En̄ øllum kan̄ yfer ad siaast/ þad er Man̄legt/ og maa þad hver Madur ødrū jaata/ En̄ i Daglegre Vmgeingne/ i Kaupū ꝛ Sølum/ i Vmtale um̄ Naungan̄/ i Spekt og Kyrlæte vid hn̄/ i þre Virdingu/ sm̄ men̄ eiga ad sijna Forelldrum og Yferbodurū/ þa er eingen̄ Heilvita Madur so faa vijs/ ad hn̄ ecke nockurn Veigen̄ vite hvad hn̄ a ad giøra/ ef han̄ giefur sier Stunder til ad athuga þ. Og hvad um̄ gilldet/ erum vier ecke aller noogu Vidkvæmer og Gran̄skigner/ til ad þeckia þ/ sem oss sialfum er a moote broted? En̄ þessa Hugreñingu skylldū vier brwka/ nær vier eigū nockru vid adra ad skipta/ Þvi hier ætla eg duge fw ægiæta Regla/ sm̄ Frelsaren̄ hefur oss epterlaated. Hvad þier vilied ad Men̄erner giøre ydur/ þ giøred þm̄ eirnen̄/ Matth. 7. Og sa sm̄ hana hefur jafnan̄ fyrer Augū sier/ hn̄ mun sialldur syndga. En̄ þta forsmaaer nu Heimur þesse og þyker i þvi lijtill Vijsdoomur vera/ samt ætlar hn̄ sier ad deyia Simeonis Dauda/ jafnvel þott þm̄ verde ad Skinding i burtu svipt/ a medan̄ þr hvad mest eru ad efla Svik/ Prette/ Fiedraatt/ Vnderferle/ Fiandskap og allra Handa Raangsleitne/ eins og ad þvilijkra sie Himnarijke. En̄ eg seige ydur i Vmbode Guds/ fyrer hvørium eg stend/ ad nema þier giøred ydran/ leggid af Ligar og Prette/ Agyrne ꝛ Vnderhyggiu/ og adra þvilijka Løstu/ sem mootstrijda Riettvijsen̄e/ þa munud þier ecke iñganga i Guds Rijke. Þetta kieñer mier JEsus Christus/ hvør sialfur er alls Hollds Doomare/ og rædur fyrer Himnenū/ er han̄ sagde/ Luc. 18. Hvør han̄ ecke medtekur Guds Rijke so sem Vngbarn/ han̄ mun ecke iñganga i þad. Vered ydur nu saman̄ vid soddan̄ eitt Barn/ ꝛ ran̄saked hvert þier erud þvilijker i Goodlyndenu ꝛ

Ein-

Einfalldleikanū/ & ef þier kuñed ad fiña þſſ nockurn Mun/ þa vited ad þier erud eins lꝏngt fra Himnarijke. Þar er ei vid ad dyliaſt / nema þier villed reingia Ord Drottens. Seiged mier/ hverier munu ſitia til Bords mz Simeone/ mz Abraham/ Iſaac og Jacob i Rijke Himnaña / Matth. 8. Þad ſeiger David oſſ i Pſalmenū 15. mz þeſſū Ordū: Drotteñ / hvør mun bwa i þiñe Tialldbwd? Hvør mun ſtadnæmaſt a þijnu heilaga Fialle? Hañ ſa ed framgeingur Flecklaus/ og giører Riett-vijſena/ og talar Sañleikañ wt af Hiarta/ hvør ed ecke bakmæler mz ſiñe Twngu/ og Nꝏunga ſijnū eckert Illt giører/ og leggur ecke ſijnū Nꝏ-unga neitt laſtlegt til/ hvør ed einkis aktar hiñ Ogudlega/ eñ i Heidre hef-ur hiñ Gudhrædda / hvør ed helldur þ er hñ ſver ſijnū Nꝏunga/ hvør hñ giefur ecke Fe ſitt wt uppa Okur/ & tekur ecke Mwtur yfer þañ Sak-lauſa/ hvør ed þta giører / hm̄ mun vel vegna æfeñlega. Hier ſiaed þier hvørier ad verda mune Bordgieſter i Lambſins Brwdkaupe. Ydur hefur fyrer Laungu boded vered/ lꝏngt er ſijdañ Hwsbondeñ liet ſeigia: Mijner Vrar og aled Fe er ſlꝏtrad/ allt er til Reidu/ Komed til Brwd-kaupſins/ Matth. 22. Rañſaked nu ſialfa ydur hvørt ad þier erud ſkrijdd er Brwdkaups Klæde/ ef hñ kañ ad koma um̄ Midnætte/ þ er/ nær ydr minſt varer. Eg veit þier ſeiged / ad Gud hafe mørgū Syndernar fyrergiefed/ O jꝏ/ þ er ſatt/ eñ þo þm̄ einū ſm̄ fra hafa ydraſt wt af Hiarta. Lꝏted af Illu og lært Gott ad giøra. Eſ. 1. Þetta vited þier hin rꝏngſnwna Kynſlood/ eñ merked þad þo ecke / ſamt uppeted þier þo Guds Folk / og aled ſialfa ydur / eñ Drotteñ ꝏkalla þr ecke/ Pſ. 14. So ſnwed aptur i Guds Nafne/ ſnwed aptur/ Eg grꝏtbæne ydur fyrer hid dijra Blood JEſu Chriſti og ydar Velferdar Saker / leited Fridar-eñs og fylged hm̄ epter/ Pſ. 34. Otteſt Drotteñ og giøred Riettvijſena/ Act. 10. ſo Gud fꝏe Velþocknan a ydur / og burtkaſte ecke eilijflega. Og er þ ſo ſagt um̄ Riettlæte Simeonis.

I añañ Mꝏta ſtendur hier um̄ Simeon/ ad hñ hafe Gudræken ver-ed. So ſm̄ ad øll ſw Skyllda/ er vier eigū Nꝏunganū ad ſijna/ og oſſ er fyrer ſkrifud i hiñe ſijdare Bodorda-Tøbluñe/ hun er i Riettvijſeñe iñe falen. So er og hin er vier eigū Gude ad giallda/ & oſſ boden er i hiñe

fyrre

fyrre / i Gudrækneñe foolgeñ. Hñ var Gudhræddur Madur seiger Lucas / hñ brwkar þ Ord er merker Guds Dyrkara / þañ ed ræker hñs Bodord / ecke so af Otta so sm̃ af Elsku z Virdingu. Þañeñ a z christeñ Madur lyndur ad vera / þott þ sie ecke Onytt ad hrædast Gud / af þvi hñ er Riettlætur / og strangur Vandlætare / Exod. 20. þa er þ eige fullkomeñ Guds Dyrkun / Otteñ dugar til þess ad reka Syndarañ til Guds / þegar hñ hugleider þ / ad hñ hafe hñs Reide forþienad. Eñ Jhugan Guds Fødurlegrar Giæsku / hñs Speke / hñs Þoleñmæde / uppvekur Elskuna i Mañsins Hiarta / sm̃ lætur oss verda eitt mz Gude / og kveiker soddañ Unadsemd i vorre Saal / ad Meñ forsmaa alla Hlute jafnvel hia Krosse Drotteñs / eins og St. Paall / Phil. 3. So eg maa seigia / Ad Otteñ er Fader Gudhrædsluñar / eñ Elskañ til hñs er Mooder ad heñe. Otteñ gietur hana i Fyrstuñe / (þvi seigia Gudlauser Meñ ad Otteñ hafe Gudena giørt) eñ Elskañ tekur vid heñe / elur hana og nærer i Hiarta Mañsins / a medañ hun er ecke Fullburda / eins og ein Mooder sitt Foostur / þar til hun kiemur i Lioos / og auglyser sig i goodum Verkū / og smaamsamañ vex hun eins og añad Ungmeñe / epter fullkomnū Mæler Christi Alldurs seiger Paulus / Eph. 4. Svo ad þvilyk daasamleg Skiepna heilags Anda / skyn so sm̃ eitt Lioos a medal hiñar hreckvysu Kynsloodar / so sm̃ ein Sool a Himnenū / ecke eins og Sool Ezechiæ Konungs / hvør ed gieck til Baka / 2. Reg. 20. ecke eins og Sool Josuæ / hvør ed stood kyrr / Jos. 10. helldur eins og Sool Davids / hvør ed gledur sig af ad hlaupa siñ Veg / Ps. 19. Þvi sa ed Gud elskar / hm̃ þyker iñdælt ad giøra þ hm̃ lykar / og lætur sier jafnañ i þvi frammfara. Cicero vitmaalar Gudræknena þañeñ / ad hun sie Riettvyse a moote Gude / hñ sagde vel / þvi hñ sagde allt þ hñ visse edur vita kuñe / og var ecke meire Von a heidnū Mañe / og hefur hñ þo eñ þa talad christelegar (ef eg maa so seigia um̃ eirn Heidingia) i ødrū Stad hier um̃ / þar hñ seiger : Ef Gudhrædslañ er i burtu tekeñ / þa gietur þ eige ødruvys orded / eñ ad allur Trwskapur og allt Samneyte Maña a medal / og hin kostulegasta Dygd Riettvysseñ fare og i burt / Þetta er vyslega talad / þvi sa sem ecke Gud Ottast / sm̃ ad i Augnablike gietur kostad hm̃ i

Afgrun̄ Helvýtis / hn̄ mun eige verda miøg hlýfen̄ vid sin̄ Jafningia/
Þad sem Men̄ a hinū Gudlausu Sathans Þrælū/er seigia i Hiarta sij-
nu : Þar er eingen̄ Gud/ Ps.14. hvørke hallda ꝥr Ord nie Giørder/ &
øngvū hlýfa ꝥr/ sem̄ ꝥr fra Hønd yfer. Til þessa eru Dæme/jafnvel i
Lande voru/ ecke miøg gømul/ og er hier af audsært/ ad ꝥ er dagsatt er
hin̄ sanne Skrifar/ ad Gudleysed take allan̄ Trwskap i burt wr Verøllds-
en̄e/ og spille so Sambwd Man̄an̄a/ad ecke er vært i Heimenū an ꝥss/
ad Men̄ Ottest Gud/ og ꝥta Valld Guds er svo rýkt a medal Man̄an̄a/
ad jafnvel Afguda Dyrkun Heidingian̄a / sem̄ voru an Guds i Heimen-
um/Eph.2. hefur þvi valldid/ ad ꝥr ecke uppætu hvør an̄an̄. Svo
eg vil hier um̄ seigia/ vidlýkt og Aurelius Alexander Keysare svarade þm̄
er villdu giøra Samkundur christen̄a Man̄a ad Dryckiu & Legu-Kofū/
ad miklu betra være ad Gud þar mz einhvøriu Moote dýrkadest / en̄ ad
þau skyllu brwkast til slýkra Odæda. Þad var Røksamlegt & Konung-
legt Svar af heidnū Man̄a / so vil eg seigia / ad betra er til ad hallda
Samvist Man̄an̄a vid i Heimenū/ ad dyrka Gud mz einhvøriu Moote/
þegar eige eru til þess brwkadar hinar verstu Synder og Glæper/ sem
Diøfullen̄ lætur sier þiona mz/helldur en̄ hafa øngva Trw a hm̄/þvi
ꝥ munde giøra Verølldena ad Herbwdū Madianita / hvar eirn ricte
Sverde a moote sýnū eigen̄ Broodur og Lagsman̄e/ Jud.7. Satt er
ꝥ sem̄ Johan̄es seiger / Ad hvør sem̄ ecke elskar sin̄ Broodur hvørn han̄
sier / hvørnen̄ kan̄ hn̄ Gud ad elska þan̄ hn̄ sier ecke ? 1 Joh. 4. En̄ eg
þore og ad seigia/ ad hn̄ sem̄ ecke elskar Gud/ sem̄ hefur skapad hn̄/endur-
leyst og helgad/ hvørnen̄ giefur hn̄ sin̄ Broodur elskad ? Þvi bægt mun
oss sem̄ Bonder erū / & under Syndena fellder/ Rom.7. ad elska Øvine
vora / Blessa þa er oss Bølva / giøra bm̄ Gott sem̄ vid oss Misgiøra /
Matth.5. Nema vier giørū ꝥ fyrer Guds Saker/ og verdur þvi Otti-
en̄ og Elskan̄ til Guds undan̄ ad ganga/ og sie hun alvarleg / þa er ein-
sætt ad hitt a epterfylger / þvi sa sem̄ hn̄ elskar / hn̄ vardveiter hn̄s Bod-
ord/ 1.Joh.5. og er ꝥta eitt af þm̄ hellstu sem̄ nu sagda eg/ ad elska Ø-
vin sin̄. Hvad sem̄ nu Heidingiar ritad hafa um̄ Gudhrædsluna er allt-
saman̄ goodra Giallda verdt/ og dugar ad Výsu til þess / ad sýna oss

christnum

christnū Monnū/hvorsu ad hun hafe þokt Omissande/jafnvel þm̄ er n est litu epter þvi Nalæga/ ꝛ ecke so epter þvi s̄ þar uppe er. Eñ St. Paall kieñer oss heñar Nytseme miklu betur/1. Tim. 4. Seigiande: Ad Gudhrædslañ sie til allra Nluta þarfleg/hafande Fyrerheit/ bæde þssa Lijfs s̄ nu er/og so hins komanda. J gamla Testamentenu/hafde þesse Nefud Dygd mykel Fyrerheit um̄ tijmañlega Farsælld/so sm̄ allvijda ma lesa/bæde i Moisis Bookū ꝛ añarstadar/Kañskie þss vegna ad Guds Folk a þm̄ Dogū/hofdu fleire Bodorda ꝛ Setninga ad geima eñ vier christner Meñ/ so ꝛ voru ecke Fyrerheitēn so lioos um̄ Dyrd hiñar epterkomande Sælu i Guds Rijke/Eñ sijdañ JEsus Christus hefr afmaad Ovinskapeñ/Lögmaal Bodordaña/sm̄ vaṙ iñefaled i Setningunū fyrer sitt Holld/so sem Paulus ad Orde kiemst/Eph. 2. Sijdañ vier höfū feinged ad sia og heyra þ sm̄ marger Konungar ꝛ Spaameñ gyrntust ad heyra ꝛ sia/ og sau þ ecke/Luc. 10. Sijdañ hafa Guds Astviner ecke so stoor Fyrerheit um̄ Lijkamlega Farsælld/ ꝛ þ til þss/ ad Sætleike epterkomande Alldar/hvörn vier smeckū i hinu gooda Guds Orde/Heb. 6. Hañ yfergnæfer allañ tijmañlegañ Fegnud ꝛ Medlæte/ so ad þr ed Gud elska og lijda fyrer Christi saker/eru glader i Hörmungunū/ ꝛ hallda þ mykeñ Fegnud/nær þr rata i ymislegar Freistingar/so sm̄ Jacob bijdur Cap. 1. Vitande þ/ ad Reinsla Truar vorrar/ hun ablar Poleñmædis. Ecke er vid þ ad dyliast/Br. M. /Ad sa sem vill Gudhræddur vera/hn̄ ma beiga siñ Hrygg under Christi Ok/ 2. Tim. 3. Eins og þegar eirn Kappe byr sig til Orustu/ ꝛ þott Gud læte hönū heppnast Luku ꝛ Heidur i Verölldeñe/ sem hn̄ og hefur mörgū af sijnū Astvinū veitt / þa er þar þo alltijd einhvör Baratta/añadhvört hid iñra edur hid ytra. Sie þar ecke añad/þa er þar Andskoteñ og hn̄s Prælar / sem jafnañ ofsækia þa sem feinged hafa a Maala med Christo. Sathan kieppist vid af ellu Megne ad niðurbriota Guds Rijke/ og alldrei lætur hañ af ad sliota sijnum Orfum a Guds Her i Veröllðu þessare/so leinge sem hn̄ heiter Diefull ꝛ Andskote/ Og þarf til þess mykla Gudhrædslu ꝛ Alvörugiefne ad kaa hm̄ og hn̄s Orū i moote standa/ bæde Synelegū ꝛ Osyneleḡu. Eñ þegar hlū mykle Guds Kraptur er so mattugur i Breiskleika siña Astvina/

ad

ad þr þa stadist Aræser vondra Mañna/ þeg^r hñ styrker þa & støduga gier er i sijnū Ordū & Trwñe allt til Æfeloka/ þa kalla eg ad hvad mest sañ est Ord S:t Pals/ ad Gudhrædslañ hafe Fyrerheit þessa Lijfs/og hefur hiñ almattuge Gud þad optlega og Undrunarsamlega framkoma lated/& lætur eñ nu i Dag a øllū þm̃ er høñū treista. St. Pãll kallar hina Ufvøldu Guds/ þau Kier i hñs Hwse/ er hñ hefur til Neidurs sett/Rom.9. A þsse Kier fellur Dupt nockud a stundū/so þ hender sig/ ad þau verda safnvel groomtekeñ. Wonder meñ eru ein Þvaga/ sm̃ hañ hreinsar þesse sijn Kier med/so þau verda hæf til Þionustugiørdareñar/ og setur þau so aptur iñ i Guds Hws/nær þau eru hrein orden / eñ Þvøzuñe kastar hñ i burt/ ad hun verde Footū troden. Gud leifer ad þr ed hñ Otkast/verda a stundum nidurþryckter/ eñ alldrei underþryckter/sa sm̃ fæst vid eirn Gudhræddañ Mañ/ þ er so sm̃ berie hñ eirn Klett mz Vende/Vendureñ slitnar/ eñ Kletturen verdur hiñ same/ eins & sa er vill kiæfa Elldiñ med Oliu/hun fortærest/eñ Elldureñ logar þss gladar/ Þad er eins & ad binda Samson mz Streingiū/þeir hrucku i sundur eins og Nøfþrædur/er hñ riette sig/ Jud.16. Samson hiellt sijnum mykla Styrk/allt þar til Skiækiañ fieck rakad hñs Haar af. Guds Børn eru Oigrande/allt so leinge þau hallda sier vid Drotteñ JEsum/hver ad er Safnadareñs Høfud/ Eph.5. Eñ þegar þm̃ verdur þ ad taka hina flærædu Dalila Verølldena i Fadm sier/ þa missa þau allt sitt Abl/ Nun stiñgur fra Augu vt og giører þa Philistæis/ þad er Sathans Børnū ad Nerfæange/ sæ ad Spotte og Athlætre/ Nema Meñ vanse epter fra Pijpu/og er þa Daudeñ vijs/ nema meñ deyde sialfa sig ad nyiu eins og Samson/Jud.16. Þad er drepe hiñ gamla Adam mz hañs Gyrndum og Tilhneigingum/ og burtkaste Fijsn Augnaña og Drambsømu Lijfserne/ ad meñ verde heilskigner aptur / og sialfū Lioosed i hañs Lioose/er oss hefur fyrer siñ Dauda sett til Arfskiptis Heilagra i Lioosenu/Col.1. So er nu Gudrækneñ a sig komeñ/ og so er hun þørf og Nytsamleg/ sæ Onissande i þessu Lijfe/ Eñ þo gagnar hun hvad mest i Daudanū/þvi hñ verdur þm̃ Iñgangur til Lijfsins / er Gud offast/til ad medtaka þar Fyrerheit epterkomande Alldar. Sa sem hefur i Lijfenu

samid

kamid sier Riett oß sena vid Naungañ/ og Ottañ og Elskuna a Gude/ hñ
þagnar Daudanū / og seiger gladur med Simeone : Nu lætur Drottenñ
Pioon þiñ i Fride fara epter Orde þijnu/ Þvi eins og Simeon hafde
Andsvar þeinged af heiløgū Anda/ ad hñ skyllde eige Daudañ siaa / nema
hañ sæe adur Christ Drottens/ so bera og þesser jafnañ m̃ z sier Vitnis
burd heilags Anda i sijnu Hiarta/ad þr sieu Guds Børn / Rom. 8. nær
sem þau leisast i burtu hiedañ. Hvørnenñ kañ soddañ eirn Guds Ast vinur
Daudanū ad kvijda? Daudeñ er ad sønu hrædelegur/ þvi hñ er Verdlaun
Syndareñar/Rom. 6. Eñ hvøriū er hañ hrædelegur? Þeim sm̃ ecke eru
Heimenū dauder/eñ ecke þm̃/hvørra Lijf Christur er / eñ Daudañ kalla
þr siñ Abata/Phil. 1. Daudeñ er oss syndugum Mønū eins og Myrkrid
er Børnunū/ þau ottast þ / þess vegna/ad þau ætla i þvi mune vera
nockurskonar Vode/og sierdeilis þau/ sem heimsker Meñ leggia i Va-
na siñ ad fæla med Grylum og Ofreskium : So er Daudeñ / af þvi
meñ heyra so myked um hañs Grimleika talad/ þvi kvijda meñ so fyrer
hønū/og veit þo eingeñ hvad mykell hañ er? Hvør veit hvørt meñ fiña
meir til i Daudanū/eñ i Fædingūñe? Þetta man eingeñ / Eingeñ er
helldur aptur komeñ til ad seigia oss þitt. Þar er varla nockur so lijtel-
fiørleg Tilhneiging/ad hun ecke forsmæe Daudañ. Heiptræknenñ agtar
Daudañ ad øngvu/ Þad sijner oss þeirra Dæme/ er selia sitt Lijf fyrer
Lijf Ovina siña. Hvad margur hefur dæed fyrer Ast Kveña/ sm̃ er Nie-
goome i sialfu sier. Syrach kieñer oss/ ad hønū sem a moote geingur þyke
Daudeñ sætur/Eccl. 41. Offe fyrer Vanvirdu nockurre/ giører Daud-
añ lietteñ. Medaumkañeñ giører hid sama. Þegar Otho Keisare villde
helldur taka Lijfed af sialfū sier/eñ ad lata Stræ hoggva Lid sitt nidur
med Sverds Eggium/ þa voru marger af hñs Fylgiurū / er alleina af
Medaumkan løgdu Hendur a sialfa sig/ eñ ef Niegoomeñ virder Daudañ
so lijtels/ Hvad liettur mun hñ þa vera þm̃/sm̃ fara i Fride hiedañ / og
vita ad hñ er Iñgangur til Lijfsens. Ritningeñ taler um Daudañ / so
sem Endurlausn af Fangelse. Allur Israel sa Aaron leysast seiger
Num. 20. Eg girnest ad leysast hiedañ og vera med Christo/hvad myk-
lu betra er/seiger Pall/ Phil. 1. So þyker og øllū þm̃/ er Heimureñ er

Krossfestur vegna Christs/ & þr Heimenū/ Gal. 6. Þeir Andvarpa mz
Paulo og seigia: Æ eg syndugur Madur/ Hvør mun leysa mig fra þssū
daudlega Lijkama/ Rom. 7. Ottast þvi eige ad deya/ christeñ Madur/
helldur ad deya Jlla/ Þad mun þier til eilijfs Lijfs gagna. Þad er gott
Daudañ ad ottast/ til þss ad fordast þ/ mz hvøriu vier forþienū hiñ eilijfa
Dauda. Tijmañlegur Daude er ecke i sialfū sier Ognarlegur/ nema vier
seigia vilium/ ad þad sie Jllt/ ad sleppa wr Fangielse/ wr Þræl-
doome/ wr Sioovolke/ Þvi hvad er þetta Lijf añad? Þad er
hrædelegt sm̄ epter hñ kiemur/ ef ødruvijse fer eñ vel. Þad er vitañlegt
ad Daudeñ er Guds Børnū Jñgangur til eilijfrar Sælu. Og þvi
skyllda eg þa ei vilia ganga eitt Siñ i Bardaga til ad viña heillt Kone-
ungs Rijke? Eñ þm̄ er tapast/ verdur hñ Leid til eilijfra Kvala. Nu
veit eg ad Þioofureñ hrædest ecke Stigañ sm̄ liggur upp i Galgañ/ eñ
Snøruna hrædest hañ/ So er þad og darlegt fyrer þañ sem hefur
leitad epter Helvijte alla Æfe sijna/ ad hañ skule hiñ tijmañlega Dauda
hrædast/ og ecke miklu helldur hiñ Eilijfa sm̄ a epter fylger/ hañ mætte
Oska og feigeñ verda/ ad Helsootteñ og Fiørbroteñ mættu vara um̄ alla
Eilijfd/ ef hñ mætte þar mz sleppa fra hinū eilijfa Ellde sm̄ fyrerbweñ
er Dioflenū og øllū hñs Einglū/ Matth. 25. Þvi þar mun betur bijta.
Þar fyrer O þu syndugur Madur/ nær þu sier hiñ Nakta og villt ei
klæda hñ/ hiñ Svanga og villt ecke metta hñ/ og hiñ Þyrsta og villt ei
giefa hm̄ ad drecka/ ja nær þu sier Ovin þiñ hungra edur þyrsta/ og
villt ecke giefa hm̄ ad eta edur Drecka. Nær hiñ Vollduge og hiñ Ve-
sæle standa bæder fyrer Doome þijnū/ nær þu att ad vandlæta i Guds
Stad/ edur hialpa hinū Naudstadda til Riettareñs/ nær Reideñ tekur
þig/ nær Losteñ blindar þig/ nær Agyrndeñ kvelur þig/ nær Ofundeñ
freistar þijn/ og i einu Orde ad seigia/ nær Diøfulleñ/ Hollded & Heim-
ureñ vilia locka þig til ad styggia þiñ Gud/ lat þa Daudañ vera þier
Ognarlegañ/ Jmynda þier hñ þa so sm̄ eirn skielfelegañ Helvijtis Ar/
þañ er bweñ sie til ad gleipa Sálu þijna og færa i eilijfar Pijsler: Lat
sem hñ fyrer Dyrunū stande/ og eige ad heimta þig under hiñs vollduga
Guds Doom/ til ad giøra Reikning fyrer þ er þu ætlar Samstundes
ad

ad þremia. Þañeñ skulu Meñ Daudañ hrædast/ ꝛ hñ ed so giører/ ꝛ kemur sier þra Nugarþar/ ꝛ liþer þar epter i Guds Otta ꝛ Trwñe a christū/ hñ þarþ ei ad kvijda / hñ mun mz Simeone Daudanū þagna/ hñ mun i Fride burtu leysast og deya Riettlaatra Mañа Dauda. Hvad oss ollū/ ꝛ ollū sijnū Børnū / hvar hellst þau eru um̃ Heimeñ / uñe og veite/ Gud Fridareñs/ Gud Fagnadareñs og Gud Lijþsins og Daudañs/ þyrer siñ Eingieteñ Son JEsum Christum / AMEN.

Siøtta Suñudag epter Þrettanda.

Þessa Dags Evangelium sem skriþad stendur hia Matth. 11. Cap. og so Predikunena þar yfer/ mæ lesa þañ 27. Suñudag epter Trinitatis/ hvør og tilheyrer þessum Deige/ þvi þegar þesse Suñudagur inþellur / sem skialldañ er / þa eru ecke so marger Suñudagar a millum Trinitatis og Adventu.

Fyrsta Suñudag i Nijuvikna Føstu.

Gudspialled / Matth. 20. Cap.

A þañ Tijma. Sagde JEsus til siña Lærefveina / þessa Epterlijking. Himnarijke er lijkt einū Hwsþodur / sm̃ wtgieck sneñа Morguns/ Verkameñ ad leigia i siñ Vijngard. Eñ ad giørdū Samninge vid Verkameñena / ad daglegu Penings-Gialldе/ sende hañ þa i siñ Vijngard. Og nærre þridiu Stundu gieck hñ wt/ ꝛ leit adra Idiulausa standa a Torginu/ ꝛ sagde til þeirra. Fared þier ꝛ so i Vijngardeñ/ ꝛ hvad Riettvijst er mun eg geþa ydur / og þr geingu burt þangad. Og hñ gieck eñ wt aptur um̃ siøttu og nijundu Stund/ og giørde slijkt hid sama. Nær ellefstu Stundu gieck hñ wt / og þañ eñ adra standa Idiulausa / og sagde til þra : Hvar fyrer standed þier hier allañ Dag Idiulauser ? Þeir søgdu til hñs : Þviad eingeñ hefur leigt oss. Hñ seiger til þra : Fared þier og i miñ Vijngard / og hvad Riettvijst er skulud þier þaa.

Eñ

Eñ þa Kvølld var komed/ sagde Herrañ Vijngardsins til sÿns Raadsmañs: Kalla þu Verkmeñena/og gialld þm̄ Verdkaupeð / og tak til fra hinū Seinustu/ allt til hiña Fyrstu. Þa komu þeir sem nærre elleftu Stundu leigder voru/og medtook hvør þra siñ Pening. Eñ hiner sem fyrster komu/ þr þeinktu ad þr mundu faa meira. Og hvør þra medtook siñ Pening. Og þa er þr høfdu hñ medtekeð/ møgludu þr a moote Hwsfødurnū / og søgdu; Þesser enu Seinustu hafa eina Stund erfidad/ og þu giørder þa jafna vid oss / sem bored høfū Hita og Þwnga Dagsins. Eñ hñ svarade og sagde til eins þra: Vinur / eige giøre eg þier Orjett / Ertu ecke asaattur ordeñ vid mig um̄ eirn Pening: Taktu hvad þitt er / og far i burt / eñ þessū hinū Seinasta vil eg giefa so sem þier. Eda lofast mier ecke ad giøra af mijnu hvad eg vil? Eda ertu þar fyrer Raangeygdur / þo ad eg sie Goodgiarn? So verda Seinaster hiner Fyrstu/ z Fyrster hiner Seinustu/ Þviad marger eru Kallader/ eñ faaer Utvallder.

Exordium.

ÞEgar St. Paall/ 1. Cor. 2. skÿrer fraa hvør ad hafe vered Atferd hÿn i Christne-Bodenu/ er hønū var a Hendur faled/ þa talar hañ svo medal añara Orda: Þegar eg kom til ydar Brædur/ þa kom eg ecke med Yferlæte Ordaña edur Spekeñar / er eg bodade ydur Evangeliū. Þad maa sÿda siaa i heilagre Ritningu/ ad Gud hefur ecke viliad laata sÿn Eyrende vera bundeñ vid Maalsnille mikla. Þegar Moises afsakade sig fyrer Gude fraa Sendeforeñe til Pharao / talde hañ þ mest til / ad sier være þwngt um̄ Maal/ þa svarade Gud hm̄: Eg skal vera med Muñe þÿnū og kieña þier hvad þu mæla skallt/ Exod. 4. Vidlÿkt fieck Jeremias ad heyra/ er hñ taldest undañ ad flytia Guds Eyrende til Jerusalems Maña/og sagde; Ach Drottiñ/eg er ungur og kañ ecke ad tala/ eñ Drottiñ svarade: Seig ecke jeg er ungur/ helldur til þra sm̄ eg sende þig skallt þu fara / og þu skallt tala allt hvad eg skipa þier/ Jer. 1. Nu mun hinū Almaattuga hafa þocknast ad haga þessu svo: Sialfur hefur hñ

Hañ Mañenū Muñeñ giefed/ Exod. 4. skyllde hñ þa ecke vilia lata brw ka Gafur siñar sier til Dyrdar & Lofs: þar hñ ongvañ Nlut hefur i Natturuñe forgiefeñs skapad / aukhelldur Malfæred / sm er ein mz þm bestu Guds Gafū. Paulus kieñer oss Orsökena hier til mz berū Ordū/ 1. Cor. 1. Seigiande: Christur hefur sendt mig/ ecke til ad skijra/ helldr til ad predika/ ecke mz Spakmælū / svo ad Krossiñ Christi verde ecke ad ongvu. Hvorneñ ma Krossiñ Christi af Spakmælunū nockra Nidrun hafa? Þad kieñer Pall strax epter i sama Cap. Þvi sv Ræda um Kross eñ/ seiger hñ/ er Heimska þm sm fyrerfaraſt/ eñ oss sm hoolpner verdum Krapter Guds. Eingeñ Nlutur er svo foraktañlegur fyrer Heimenū/ svo sm Christi Kross / svo ad þa sm hñ a Herdū bera / kallar Postuleñ Afrak og Hreinsun Veralldar: Eckert er þo kroptugra Medal til ad dra ga syndugа Meñ til Himnarijkis/ helldur eñ hñ. Afreks Verk hefr allð rei þvilijkt uñed vered/ hvorke a Himnū nie under Himneñū/ svo sm þ/ er JEsus Guds Sonur vañ a Krosseñū / þegar hñ forlijkade Heimeñ vid Gud/ eñ nidurbraut Dioftulsins Rijke/ og took Herleidinguna ad Her fange. Þetta sitt Sigurmerke hefur hñ feinged sijnū Stridsmeñū/ ad þr bere þ fyrer Hertoga sijnū i hñs Bardögū hier a Jördūñe. Ekyll de nu svo dyrmætur Nlutur hafa sitt Agiæte af mañlegre Speke edur Malsnille/ þa være hm þ ecke lijted Nidurdrep/ Hiñs & añars vegna/ ad þ ma satt um oss iata / sm Pall eñ aptur seiger / Ad vier erū ecke marger skynsamer epter Holldenu/ 1. Cor. 1. ecke marger goſuger / eñ hia Gude er eckert Mañgreinar Alit/ Act. 10. hañ þecker best Sijna/ hañ hefur Fakroodū lated i Fafræde undervijsa / svo hñ giörde þa hygg na/ eñ þ er þo sv Fakiænska sm er allre mañlegre Vitsku ædre/ 1. Cor. 1. Hñ hefur mz hinu sama Fafræde leidt þa Hygg u til Guds Rijkis / sm hafa viliad fylgia Radū Pals ad verda Heimsker / svo þr Vitrer yrde. Þad sie eg a Nicodemo / Joh. 3. hvorn JEsus höndlade med/ svo sm añañ Brioſtmylking / iafnvel þott hñ være Meistare i Israel. Og ecke hefur þta einaſta vered Afferd St. Pals / helldur og añarra Christi Postula / hvorier i þessu hafa fylgt Dæme sijns Meistara / þvi iafnvel þott ad allvijda meige rekia Spor hñs Guddomlega Vijsdoms /

þa eru þess ꝛ mørg Dæme/ hvørnenn hann teked hefur Lykingar af almenne legum Hlutum/ til ad kienna Fabroodum Guds Gøtu/ til þess ad hinn heimsk ug ege Krapt Guds Speke/ sem i hm bioo/ mætte Sambara verda þeim Hlutum er þr best þeckiu/ ꝛ daglega fyrer Augum sau/ er skyllde ꝛan Af laꝛs minna þa a þau Lyfsins Ord sem framflutu af hans blessada Munne: Til Dæmis hier um vil eg taka hina føgru Epterlyking er stendur i þessu N. Evangelio/ wt wr hvørre margur Veralldar Vitringur hefur ræng ar Meiningar spunned / Enn eg vil med fam Ordum tala nockud framar þ ydar Kiærleika um hennar riettann Skilning/ þ framast eg veit af Guds Orde/ og þar med hugleida hvørnenn vier eigum ad skicka oss i Guds Vyn garde / svo oss verde ecke þadann med Oscæmd i burtu vysad. JEsu/ þu blessada Vynvidr/ a hvøriu vier innplantader erum / send oss þinn Anda/ sa ed leide oss i allann Sannleika/ ꝛ kienn oss riettann Skilning þinna N. Orda.

Utleggingenn.

ALLt fra Upphafe Manssins Sköpunar og inn til þessa Dags / hefur Drottenn wtgeinged til ad leigia Verkamenn i sinn Vyngard / og enn nu giører hann þ med ydranar og Syndanna Fyrergiefningar Predikun/ Rødd Hroopandans heyrest enn nu: Eydemørku Veralldar þessarar hia oss/ seig ande: Giøred verduga Avøxtu ydraneñe/ Oxenn er sett til Rotar Trian na/ hvørt þ Trie sem ecke ber goodann Avøxt mun upphøggvast ꝛ i Elld kastast/ Matth. 3. Hwsfadereñ hefur leigt Verkamenn i sinn Vyngard/ enn ecke Letingia / þar a Guds Eyrende ad giøra / um hvørt Jeremias svo seiger/ Jer. 48. Ad bølvadur skule sa vera sem Verk Drottens giører svik samlega. Einginn hefur sig sialfur leigdann i þenna Vyngard / þ er sann kvæded hier um/ sem Esaias talar under Personu Guds/ Es. 65. Jeg et fundenn af þeim sem ecke leitudu ad mier/ og mætte þ stoor Fasinna vera/ hvør sem þar riett ad hyggde / þar vier svo fundner erum / ꝛ i hans Vyn gard/ þ er i Ryke Guds Sonar setter/ad lata Syslauer þessa Heims vef last svo fyrer sier/ ad Menn heinke annadhvørt ecke a Guds Verk/edur ꝛ giøra þ med hangande Hende/ þarfara være þeim ad alldrei hefdu þr leig der vered/ og stæde enn nu a Torgenu idinlauser / þvi svo seiger Endur lausnarenn hia Luc. 10. um þa er ecke villdu med taka Guds Ryke / Jeg seige

seige ydur ad Sodomæ mun bærelegra vera a þm̃ Deige/ helldur eñ þre
Borg. Hvilijkt er ꝥta/ Br. M. ? Hwsbondeñ er wtgeingeñ ad leita
Þrælsins/ Konungureñ ad bioda hm̃ sem hafde burtu hlaupeð/ hiñ all=
eina Rijke hiñu Allsþurfanda/ Doomareñ Vtlaganũ/ Brudgumeñ heñe
sem drijgt hafde Hooraner mz mørgũ Elskuga/ & hñ sem oss hefur elsk=
ad i JEsu Christo þegar vier vorũ hñs Oviner/ Rom. 5. oss sem ad elsk=
udũ Heim þeña / & þad sem i hønũ er / Fijsn Augnaña & drambsamt
Lijferne/ 1. Joh. 2. Þess giefur Johañes/ 1. Joh. 4. J þvi er Kiærleik=
ureñ/ ecke ad vier elskudũ Gud/ helldur ad hñ elskade oss/ og sende Son siñ
til Forlijkunar fyrer Synder vorar / Þo fæst hin auma Mañeskia svo
lijted um̃ þa Idiu er heñe bodeñ er i Guds Vijngarde/ eins & Meñ væ=
ru þangad leigder til ad bada i Roosũ / og ecke til ad bera Hita & Þun=
ga Dagsins. Hefur þa JEsus sveitst Bloodenu/ Luc. 22. til ꝥss ad
vier skylldũ i Syndareñar Epterlæte lifa ? Hefur hñ Vijnpressuna trod=
ed/ Es. 63. til ꝥss ad vier skylldũ bæra svo Vijnber ? Hefur hñ litad siñ
Kirtil i Vijne/ og siñ Mottul i Vijnberia Bloode/ Gen. 49. til ꝥss ad
Syndareñ Blood Saltmaalañs almeñelegt hallde ? Heb. 10. Hefur hñ
þar fyrer afdrucked hiñ fleytefulla Kaleik Guds Reide/ ad vier skulũ sit=
ia ad Heimbode hiñar vondu Babilon/ af hvørrar Hoordooms Vijne ad
Þioodernar drucknar eru ? Apoc. 18. Fiærre sie þvi. St. Paall kieñ=
er oss ꝥ langtũ ødruvijse/ Eph. 2. er hñ seiger ; Viet erũ nij Skiepna i
Christo/ til ad giøra Goodverk þau er Gud hefur tilbwed ad vier gøng=
um i þm̃/ Eñ hvør eru þau Verk er hñ tilbwed hefur/ eda hvilijk Idia
er oss ætlud i hñs Vijngarde ? Þad telur Paall upp/ Gal. 5. Kiærleike/
Føgnudur/ Fridur/ Þoleñmæde/ Goodgyrne/ Giæska/ Trw/ Hoog=
værd/ Sparneytne.: Eñ mier er Spurn / Mun Brudgumeñ plocka
mørg þvilijk Ber/ þegar hñ iñgeingur i Alldeñgardeñ til ad skiemta sier
þar mz heñe sem hañs Hiarta elskar ? Jeg er hræddur um̃/ ad ꝥ farnest
ecke betur sumũ af Triaanũ / helldur eñ Eikeñe sem Frelsareñ bolvade
þegar hñ fañ ongvañ Avoxt a heñe/ Matth. 21. nema midur sie / þvi
hun bar ongva/ eñ eg hygg þvi vert/ ad fiñast mune ꝥr ed bere illa eina.
Gud klagade Jerusalem ad hun bære svo Vijnber og Villu Vijnvide /

Es. 5. Eñ þess være ad Oska/ad ecke yrde sagt til Christneñar/ svo sem hun na tekur til ad giørast / eins og til Jerusalem fordum / Samaria hefur ecke ad Helminge syndgad sem þu / þu hefur margfiølgad þijnar Misgiørder meir eñ þær/ og þu hefur riettlætt þijnar Systur mz þijnum Svijvirdingum / Ezech. 16. Førum eige viller vega/ Brædur Mijner / og þeinkium ecke ad vier munum þvi alleina fyrerhlijta/ ad vier leigder sieum / þad være hælfu verra / eñ ad seigia: Abraham hafū vier fyrer Fødur/ eñ giøra þo eingeñ Abrahams Verk/ Joh. 8. Vier erū ad señu leigder/ vier erum skijrder/ vier erū Christo i Skijrneñe iñplantader/ eñ hn̄ seiger Joh. 15. Jeg er hid saña Vijntrie/ ꝫ min Fader er Akur-Madureñ/ hvørn þañ Kvist a mier sm̄ ecke ber Avext/ mun hañ burttaka: Hn̄ seiger ꝫ ecke: hvør sm̄ mier er einusiñe iñplantadur/ helldur: hvør ſ blijfur i mier/ ꝫ eg i hm̄/ hn̄ ber mikeñ Avøxt/ þvi an mijn gieted þier eckert giørt/ eñ ef nockur blijfur ecke i mier/ hn̄ er utkastadur eins ꝫ Vijnkvistur/ ꝫ uppþornadur/ ꝫ þr samañsafna þm̄ ꝫ i Elld kasta/ og þr munu breña. Adur eñ Adam fiell fra Gude/ þa var hn̄ af hn̄ settur i eirn Alldengard/ hvørn hn̄ skipade hønū ad yrkia/ Gen. 2. Og fyrst þvi var svo hættad i Heilagleikans Stande/ þa er lijklegt ad Gud mune eige vilia læta þ nu ødruvijse vera i sijnū Vijngarde/ þar vier erū Syndareñar vegna/ under þ Løgmæl skylder/ ad neyta vors Brauds i Sveita vors Andlitis/ ꝫ næra oss mz Erfide af Jørduñe alla vora Lijfdaga/ Gen. 3. Eñ ef þ a svo ad vera i þm̄ Utriettingum/ sm̄ vier nærū a þsa Lijkamlega Lijf/ hvad miklu framar mun þad skylldt i vorū Saluhiaſpar Eyrende. Vier hofū aller stoort Pund af Gude medteked/ Eingeñ þarf meira med eñ hønū tiltrwad er: Nockrer hafa Audlegd Veralldar þessarar/ sumer Embætte/ nockrer Vitsku ꝫ Speke/ og sumer Abl og Atgiørfe Lijkamans. Af øllu þssu byriar Reikningskap ad standa: Eñ hvørneñ foorst hm̄ þ/ er bar sitt Pund fram Avaxtarlaust/ hvørt er hn̄ hafde i Jørdu grafed? Hañ fieck þañ Doom ad þr skylldu kasta hinū Onijta Thioon i hin ytstu Myrkur/ hvar vera munde Oop ꝫ Taña Gnijstran/ Matth. 25. Hvad mun þa verda um̄ hn̄/ sm̄ ecke einasta skilar Avaxtarlausu Punde sijnu/ helldur leggur þad a Sathans Bord/ til

til ad uppbyggia þar mz hñs Ríke; Lijtt gagnar hönũ ad vera leigdur i Guds Vijngard/ þvi hñs Idia er sw eina þar iñe ad giora Christs Kyrk tu ad Belials Krambwd/ lijkur þm/ er Gud talar um̃ Ezech. 16. Þu hefur tekeð mitt Gull og mitt Silfur/ sm̃ ad eg gaf þier/ og giort þier Mañslijkañ af/ til ad hooraſt mz. Niñ Onijte Þioon sagde vid Hwſsbóndreñ: Medtak hvad þitt er / eñ Hwſsbóndereñ mun vid hiñ vonda Þioon aptur seigia: Tak hvad þitt er/ sem er Fordæming Daudans/ gack i burtu fra mier i eylijfañ Elld/ sm̃ fyrerbweñ er Dioflenũ ⁊ ollũ hñs Arũ/ Matth. 25. Drage þvi eingeñ sialfañ sig a Tealar/ edur ætle þ/ ad i Drottens Vijngarde sie ekert/ edur Illt ad giöra. Hwſsbóndereñ hefde ecke atalid þa/ sem allañ Dageñ stoodu Idjulauser a Torgenu/ hefde þvi eins hættad vered i hñs Vijngarde/ þar fyrer er þ ecke noog ad leggia Hondena a Ploogeñ/ eñ lijta aptur/ þvi sa ed þ giörer/ hñ er ecke hæfur til Guds Rijkis/ eñ þott þ sie sialfsægd Skyllda vor ad erfida i Guds Vijngarde/ svo miked sem vier berũ Matt ⁊ Megne til/ þa vere eingeñ so blindur/ ad hñ ætle ad hñ hafe til Skulldar ad reikna hia Gude. Ad sönu seiger Páll/ Rom. 10. Ad sa sm̃ giörer hvad Lögmálsins er/ hñ lifer i þvi/ og þad sama seiger sialft Lögmaaled. Hvar eru þa Launeñ/ ef meñ skulu tala epter Guds Riettlæte? Ecke añad eñ hñ lifa skule/ og ecke deyia/ Levit. 18. Vier heyrũ ecke ad vorũ fyrstu Forelldrũ hafe heited vered Launũ nockrũ/ þoott þau vardveittu Guds Bodord/eñ ef þau bryte þad/ættu þau Dauda ad deyia/ Svo kuña vor Goodverk alldrei neitt ad forþiena af Gude/ þad kieñer oss Endurlausnareñ/ Luc. 17. seigiande: Er þar nockur af ydur/ sm̃ hefur eirn Þræl/ er plæger/edur helldur Hiörd a Beit/ ad hñ seige til hñs/ strax sem hañ geingur iñ af Akrenũ/ Kom hijngad og sit til Bords / eñ mun hñ ecke seigia hönũ? Bw til þ eg snæde/gyrd þig og þioona mier/þar til eg hefe eted og drucked/sijdañ skalltu eta og drecka. Mun hñ þacka þm̃ Þræl þ/ ad hñ giörde hvad hönũ skickad var? Jeg meina Nei: So og þier/þegar þier giort hafed/allt hvad ydur boded er/þa seiged: Vier erũ Onijter Þioonar/þvi vier giördum hvad vier ættũ ad giora: So hafa Goodverkeñ eingeñ Verdlaun epter Riettenũ/eñ hinũ Vondu tilheyrer Straff

ad riettu. Goodverkeñ eru jafnañ Skyllda/ eñ hin Vondu eru Afgiörd a moote Skylduñe. Hin bestu Goodverk forþiena eckert/ þvi ꝥ er eins og ad betala Skulld sijna/ eñ hid minsta Afbrot viñur til Reide/ þvi þa vantar svo miked til Skullda Lukningar: Þess gietur Jacob Postule 2. Cap. Sa sm̄ helldur allt Lögmaled/ eñ verdur Brotlegur i einu Boda orde/ hañ er sekur vid öll. Ad söñu stendur hier i Epterlijkinguñe/ Ad Hwssfadereñ hafe giört Samning vid Verkameñena/ um̄ eirn Pening/ Eñ ecke er ꝥ so ad skilia/ Br. M. / so sm̄ þegar Madur semur vid Mañ/ helldur talar Drotteñ ꝥa ad Mañlegū Plagsid. Peningur þesse er JEsus Christur/ hiñ sañe Israels Sicill/ mz hvörium Foornernar leystar voru fraa Lijflatenu a gamla Testamentesins Dögū/ Eñ syndugar Saal er fyrer JEsum Christū fraa eilijfū Dauda/ Eñ Samningureñ skiede i Ondverdu vid vora fyrstu Forelldra epter Falled/ þegar Gud af einskiærre Naad & Myskun siñe hiet þvi/ ad Kviñuñar Sæde skyllde i sundurmeria Höggormsins Hofud/ Gen. 3. Hañ verdur Itrekadur so opt sm̄ vier heyrū af Guds Orde/ ad vier sieū af Naad hoolpner vordner/ & ecke af Verkunū/ Eph. 2. Ad Gud hafe epter Myskunseme giört oss hialplega/ eñ ecke af Verkunū/ sem vier giördū/ Tit. 3. þegar oss sagt verdur/ ad hvör sem a JEsu Nafn trwer/ skule ecke fyrerfarast/ helldur hafa eilijft Lijf/ Joh. 3. Og þesse Samningur hefur eirn og hiñ same vered fra hinu fyrsta Fyrerheite/ & mun verda allt til Veralldariñar Enda vid alla þa/ er forlaata sig uppa Sonarens Forþienustu mz hreirnre Trw/ þvi JEsu ꝥzū bera aller Spameñ Vitne/ ad i hñs Nafne fæe ꝥr aller Syndaña Fyrergiefning/ s̄ a hñ trwa/ Act. 10. Og er hier af audsært/ ad ꝥa er eingeñ almeñelegur Samningur/ helldur lijkt þvi/ þegar eirn goodur og Raadvandur Madur heiter nockrū einhvöriu goodu/ æn allrar Verdskulldunar/ þa reiknar hñ sig skylldugañ ꝥ ad hallda/ uppa ꝥ ad hñs Ord bregdest ecke. Og ef ad finast kañ einhvör so Lyndur a medal vor/ sm̄ vonder erū/ Hvad miklu framar mun Gud/ sm̄ er alleina Goodur/ vera bundeñ vid sijn Loford/ Luc. 11. þar hañs Ord forgaanga alldrei/ þott Himen og Jord forgaange / Luc. 21. hvar fyrer eingeñ kañ wt af ꝥssu Lausnarans Orda Tilteke/ ad reikna til nockurrar Verdskulldunar

hia

hia Gude/ helldur blijfur hid sama/ sm̄ Pall seiger / Rom. 3. ad allur Heimurenn verde Løgmalleñ fyrer hönū. Og svo sm̄ þ/ ad þr sem komu um siøttu/ nijundu og ellæftu Stund/ feingu af Naad þ þr feingu/ so er og Samningureñ vid þa fyrstu af einskiærre Naad giørdur/ þvi sialf-raadur var Herrañ ad laata siñ Vijngard audañ liggia/ nema hñs Giæska hefde knwd hñ til ad leita epter þm̄/ er hñ mætte hialpa. Jeg veit ad nockrer hafa steitt sig a þm̄ Ordū/ er skrifar Jacob Postule/ 2. Cap. og þañeñ hliooda: Sier þu ecke ad Trwen hefur samverkad hañs Verk. um/ & Trweñ er af Verkunū til Lykta leidd/ & Skrifteñ er uppfylld/ er seiger: Abraham trwde Gude/ og þ vard hönū til Riettlætis reiknad/ Sioæed þier þar fyrer ad Madureñ Riettlætist af Verkunū/ og ecke af Trwñe alleina. Þetta hefur nockrū þott Gagnstædt/ þvi er bæde St. Pall/ og øll H. Ritning mz einu Hlioode vottar/ sm̄ er þrar Mein-ingar/ ad Madureñ verde af Trwñe Hoolpeñ / og ecke af Verkunum/ Rom. 4. Eñ þsſ er giætande hvør ad sie Meining Jacobs i þssū Pistle: Hañ atte Ordastad vid þa er hielldu sig vel Christna/ ef þr trijdu a Gud/ og jatudu hñ eirn ad vera eins og Diøflarner / eñ auglijstu ecke Trw sijna mz Christelegum Verkū/ Þad byrta þesse Ord/ er standa skømt̄ ɛadz i sama Capitula: Ef Brooder edur Syster eru nakeñ/ og skorter Dag-lega Næring / eñ einhvør ydar seiger / Fared i Fride/ vermed ydur og mettest/ eñ giefid þm̄ þo eige þ Lijkamanū er þarflegt/ Hvad gagnar þz Svo er og Trweñ/ ef hun hefur eige Verkeñ/ hun er daud fyrer sialfa sig. Hier giører Jacob bert fyrer Møñū hvad hñ meinar: So sm̄ þ er ecke Myskun ad seigia: Verm þig og mettast/ Svo er þ og ecke helldur Trw/ ad seigia: Eg trwe a Gud & hñs Son/ eñ afneita Gude mz Verkunum aptur amoot / Svo sm̄ þad er eckert Myskunarverk ad giefa allar sijnar Eigur Fatækum/ eñ hafa þo ecke Kiærleikañ/ 1. Cor. 13. Svo forþiena og eige helldur Verkeñ neitt i sialfu sier. Vilie eg seigia / ad Verkeñ viñe til nockurs hia Gude / þa vil eg og seigia / ad Efnid i einum Smijdisgrip forþienar Laun / af þvi hñ er vel giørdur / eñ svo sem hñ kuñe ecke ad giøra sig fyrer utañ Hagleik Mañsins/ svo hafa & Verkeñ allt sitt Agiæte af Trwñe/ sem er

Guds

Guds Verk i Mañenū/ Joh. 6. Seiged mier þa/ hvar er þra Verde skulldan? Trwen samverkar Verkunū seiger Jacob/ Eg jaata þ/ þvi an heñar væru þau Synd/Rom. 14. Nun verkar þ mz þm̄ / ad þau Syndlaus reiknast/forþiena þo eckert. Trwen fullkomnast af Verkunū/ Men sia ad eirn er sterkur af þvi ad hn̄ kañ ad lypta Miklu/ añars visse eingen þ hn̄ sterkur være. Lioosed þeckest ad vera Lioos af Byrtuñe. Abraham audsynde sig ad vera trwadan/ af þvi hn̄ gierde hvad Gud baud hm̄/ þañen fullkomnast Trwen af Verkunū en ecke ødruvyse/nema einhvør villde seigia/ ad Verken være Partur af Trwareñar Veru / og være þ eins og ad seigia / ad þ være Mañenū verulegt ad ganga og standa. Hiten fylger Elldenū / Harkañ Jornenu / Byrtañ Sooluñe/þo er hvørke Hiten Elldur nie Harkañ Jarn nie Byrtañ Sool/ eige helldur eru Verken Trw/ þo þau fylge Trwñe/og ecke riettlæta þau þo þau framkome af þm̄ sem Riettlaatur reiknast f Trwna. Abraham trwde Gude/og þ var hm̄ til Riettlætis reiknad seiger Jacob. En eckert gott Verk giefur Skriften um̄/ Gen. 15. þegar Gud matte hn̄s Trw so mikels/ helldur alleina um̄ þ / ad hn̄ hafe Gude trwad til þess/ ad hn̄s Sæde skyllde verda svo sem Stiørnur Himens/ en Jacob tekur þ saman vid hn̄s Trwarverk / þegar hn̄ villde offra Syne synū/ Gen. 22. til ad styrkia þar mz syna Meiningu / sem er sw/ad Trwen sie dauld an Verkaña/ af Verkunū riettlætest Madr/og ecke af Trwñe alleino: Vm̄ Auglysingu Trwareñar talar Jacob hier / og eige um̄ sialfa Trwna / um̄ Trwarjatninguna fyrer Møñū / og ecke um̄ Trwareñar Krapt fyrer Gude/ þ kieña mier hn̄s eigen Ord i sama Capitula: Syn mier þyna Trw af Verkunū. Og ad þier vited/ Brædur myner/ ad þta er meir en Hiegome eirn/ þa merker þta Ord ad Riettlæta / i H. Ritningu optast ecke añad en ad auglysa sig edur adra Riettlaata ad vera. Þu hefur riettlætt þyna Systur mz þynū Svyvirdingū seiger Drotten um̄ Jerusalem/ Ezech. 16. Hvørnen kuñe hun ad riettlæta / sm̄ sialf var øllum Skømū vafen? En þ kuñe hun ad giøra/ ad syna ad hun være sier riettlaatare. Ad þu riettlætest i þynū Ordū/þegar þu dæmest/seiger David um̄ Gud/ Ps. 51. Hvør vill Gud riettlæta? sm̄ sialfur er alleina Riettlaatur?

lætur? Eñ ad dyrka hans Riettlæte fyrer Meñū/ Ꝥ kuña Meñ ad giø-
ra. Tollheimtumeñerner riettlættu Gud/ er Þr skijrder voru med Skijrn
Johañis/ Luc. 7. Hvørneñ gætu Þr Gud riettlatt? Synduger Meñ
& framar ødrū Løstū & Lijtū hladner/ eñ ad þeckia og opeñbera Riettlæte
Guds / Ꝥ var þra Skyllda. Jacob seiger: Madureñ riettlætest af
Verkunū: Eñ hvørneñ kañ Madur ad riettlætost af þvi sm̃ er eins og
nidurlags Fat/ Es. 64. af þvi sm̃ er Synd/ Rom. 14. af þvi sm̃ er
Skylduverk Onytra Þioona/ Luc. 17. Eñ þess eru Verkeñ uppkomeñ
ad auglijsa/ ad Gud bijr i Mañenū fyrer Truna/ ad Tru Mañsins er
kroptug fyrer Kiærleikañ / ad Ꝥ sie lifande og ecke daud Tru/ hver ed
stiornest af H. Anda til goodra Verka / epter Bode vors Endurlausn-
ara/ Matth. 5. Svo lijse ydar Lioos fyrer Mønū/ ad Þr dyrke ydar Fød:
sm̃ a Himnū er. Nu er þessu svo vared / Br. M. ad eingeñ hefur til
neiñar Skulldar ad telia hia Gude / & þad er Ꝥ sm̃ Endurlausnareñ hier
seiger i Epterlijkinguñe under Personu Hwsfødursins: VJnur / Eige
Giøre Eg þier ORiett/etc: Fyrst eingeñ hefur af Gude neitt for-
skulldad/ er Ꝥ þa ecke noogu stoor Naad/ ad hañ hefur alla leigt i siñ Vijn
gard/ Ꝥ er / alla kallad til Ydranar & Syndaña Fyrergiefningar/ eñ þott
ad adrer bere þar Hita & Þwnga Dagsins / & sieu strax ad Morgne kall-
ader/ munu Þr meiga lijta røngu Auga til þess/ þott hañ sm̃ um̃ øngvañ
Hlut er nockrū skylldugur/ þott hañ/ seige eg/ mijskune einhveriū a Dau
dastunduñe? Mun Samuel meiga sia Ofsioonū yfer Paulo? Jerem-
ias yfer Tollheimtumañenū Mattheo? Matth. 9. Josias yfer Man-
asse? Baptista yfer Tito & Timotheo / edur þesser aller yfer Ræning-
ianū a Krossenū? Luc. 22. Fiærre sie þvi/ Gude er i sialfs Vallde /
ad læta hvørn eirn hafa svo miked fyrer Himnarijke sm̃ hm̃ þocknast/ þvi
aller medtaka af Naad og ecke af Verdskulldan. Og þo eirn sveittest
Bloodenu i Guds Vijngarde fra þvi Fyrsta hañ hefur Vit a / & til þess
hañ gæfe Ondena upp / þa hefur hañ ecke med Verkunū meira forþienad
af Himnarijke/ helldur eñ hiñ sm̃ i Andlaatenu var kalladur/ þvi a wilie
hiñs Eilijfa/ sm̃ er Guds Rijke/ og þess er Enda fekur/ sm̃ eru dauidleg-
ra Maña Verk er eingeñ Jefnudur / svo eitt meige med ødru kaupast ad

riettu n Sølum. Svo vill nu Drotteñ hafa synt / ad hiner Fyrstu
verde hiner Sidustu / þegar Meñ vilia ganga i Riett vid Gud / ꝛ mog-
la vid Husbóndañ / ꝛ Sijdarster hiner Fyrstu þegar hñ vill nædugur
vera / þm̄ sē hñ er nædugur / Rom. 9. og er þo ecke hier fyrer nockurt
Mañgreinar Alit hia Gade / Þvi Marger Eru Kallader Eñ Fæer Ut-
valder. Balaam / Saul / Achab / Judas / ꝛ adrer miklu fleire / þr voru
Kallader / eñ þeir breittu epter Fødur synū / ꝛ stoodu ecke i Sañleikanum.
Joh. 8. Gud hefur ecke sagt þeir sm̄ kallader eru / helldur þeim sm̄ er
Trwr allt til Enda / vil eg giefa Koronu Lijfsins. Apoc. 2. Utval-
ningen er ad sønnu alltid viss hia Gude / þvi hñ hefur Utvaled þa sm̄ hñ
veit i Kølluneñe støduger standa munu / eñ øngvañ hefur hñ kallad med
þeim Skilmaala ad hñ skillde eige kuña fra ad falla / eñ vier erū ecke visser
um̄ vora Utvalningu mz ødru moote eñ þvi / ad svo leinge sm̄ Trweñ er
i oss kroptug fyrer Kiærleikañ / Gal. 5. Svo leinge erū vier Guds Bø-
rn / ꝛ þvi rædur Petur riett / 2. Cap. 1. Talande um̄ Trwna ꝛ heñar
Avexte / fremied i Trw ydar Dygdena / i Dygdeñe Vitskuna / i Vitsko-
uñe Sparsemena / i Sparsemeñe Þoleñmædena / i Þoleñmædeñe Gud-
rækneña / i Gudrækneñe Broodurlegañ Kiærleika / i Kiærleikanū Elsk-
una / þvi nær þta er hia ydur / ꝛ yfergnæfer / þa giører þ ydur ecke idiu-
lausa / edur forgiefens erfidande / til Þeckingar Drottens vors JEsu
Christi / þvi hvøriū sm̄ þta eige fylger / hñ er blindur / ꝛ leitar ad Veig-
enū mz Hendeñe / gleimande þvi ad hñ er af gømlū Syndū hreinsadur /
Þar fyrer kosted Kapps um̄ Brædur / ad giøra ydar Kallan ꝛ ydar Ut-
valningu vissa / þvi nær þier þta giøred / munud þier alldrei falla. Med
soddañ Moote eñ øngvu ødru / verdū vier visser um̄ Utvalningu vora /
þar fyrer hefur ꝛ Gud vijsad oss i siñ Vijngard til ad erfida / eñ ecke i
Heimeñ til ad rañsaka sitt Leyndar Raad: Eñ so Meñ best vite hvørneñ
þ samañ hanger / þa seiger Paall þ mz fam Ordū / Rom. 8. a þeñañ
Hatt: Hvøria hañ adur þeckte / þa hefur hñ fyrerhugad / hvøria hñ fy-
rerhugad hefur / þa hefur hñ kallad / eñ hvøria hñ kallad hefur / þa hef-
ur hñ Riettlætt / eñ hvøria hñ Riettlætt hefur / þa hefur hñ Dyrdlega
giørt. Hvørrar Dyrdar og eilyfrar Farsælldar oss uñe ad noota um̄
eilyfar

Eilijfar Allder / Gud rijkur af Nad / þyrer siñ Eingieteñ Son JESUM Christum/ og sende þar til siñ Heilaga Anda/
AMEN.

Aññañ Suññudag i Nijuvikna Føstu.

Gudspialled/ Luc. 8. Cap.

Uꝫ þañ Tijma. Og þa ed margt Folk var samañkomed / og þad dreyþ til hñs wr Stødunñ/ sagde hñ i Eptterlijkin gu: Sa giecf wt sm̃ sæde/ ad sa Sæde sijnu. Og þa hñ sæde/ þiell sumt utañ hia Veigenũ/ vard Footũ troded/ og Fuglar Loptsins ætu þad. Og sumt þiell a Hellu/ og nær ed þ spratt upp/ visnade þad / aþ þvi ad þ haþde eige Vøkvañ. Og sumt þiell a medal Þyrna/og Þyrnerner sprutku upp med ꝫ kiæþdu þ nidur. Og sumt þiell i gooda Jørd / ꝫ þ vox upp ꝫ bar hundradþolldañ Avoxt. Þa ed hñ sagde þta/ kallade hñ: Hvør Eyru hefur ad heyra/ heyre hñ. Eñ hñs Læresveinar spurdu hñ ad / hvør ed være þesse Eptterlijking. Eñ hñ sagde: Ydur er unt ad vita Leynda Dooma Guds Rijkis/ eñ þm̃ odrũ i Eptterlijkingũ/ so ad siaande þa siae þr eige/ ꝫ oheyrande þa skilie þr þ eige. Eñ þesse er Eptterlijkingeñ. Sæded er Guds Ord. Eñ hiner vid Veigeñ/ eru þr sm̃ heyra þ/ eñ eptter þ kiemur Dioþulleñ og tekur burtu Orded wr þra Hiørtũ / so ad þeir skule ecke trwa og verda hialpleger. Eñ þr a Hellune eru þeir / sem medtaka Orded med Føgnude / þa þr heyra þ / og þesser hafa ecke Root/ hvørier um̃ Stundarsaker trwa / og a Freistingar Tijmanum falla þr þra. Eñ þ sm̃ þiell a millũ Þyrnaña/ eru þr/ sm̃ þ heyra / og velkiast i Sorgũ / Audæþũ og Gyrndũ þessara Lijþdaga / kieþiast og færa øngvañ Avøxt. Eñ þ sm̃ i gooda Jørd þiell/ eru þeir sm̃ heyra Orded/ og behallda þvi i goodu og sidsømu Hiarta / og færa Avøxt i Þolenmæde.

Exordium.

Ef þier vardveited mijna Setninga og mijn Riettinde/ Sa Madur sem þad giører/ hn̄ skal lifa af þvi/ seiger Drottenn/ Levit. 18. Riettvijst er þetta Løgmaal svo sem aller Doomar Drottens / enn Obærelegt er ꝥ syndugū Mønnum / þvi hvør er sa ed Løgmaaled halldeд giete ? Eingenn af øllū Adams Nidium/ nema hn̄ eirn sem gierdest Bølvan fyrer oss/ Gal. 3. er Løgmaalsins Bølvan forþienad høfdū. Bølvadur vere sa sm̄ ecke helldur allt ꝥ sm̄ i Løgmaalenu stendur/ so hn̄ giøre ꝥ/ seiger Moyses i Guds Umbode / Devt. 27. Þesse Kostur var Obærelegur þm̄ sm̄ ecke gieta eitt Augnablik Syndlaust lifad/ & er ꝥ vijst ad hinn naaduge Gud hefur ecke sitt H. Løgmaal wtgiefed i þre Meiningu ad nockur munde ꝥ hallded gieta/ helldur til þess ad Menn skylldu laga sinn Lifnad þar epter/ ad svo miklu Leite sm̄ mannlegur Kraptur fær orkad / og svo i ødru Lage til þess/ ad synduger Menn vita mættu hvad miked þa brestur a ad uppfylla ꝥ sm̄ Løgmaaled bijdur / svo ꝥ yrde vor Typtunar Meistare til Christum. Nu þott ad Løgmaaled sie strangt / þa hefur hinn goode Gud læted þvi alltijd fylgia Evangelium / allt fra þvi hann wtgaf hann fyrsta Naadar Bodskap / ad Kvinnunnar Sæde skyllde i sundurmeria Høggormsins Høfud / Gen. 3. Stoor var sw Naad ad sønnu/ og svo stoor / ad øll Verølldenn gietur hana alldrei fullþackad. Enn svo sm̄ ad hun er mikel/ svo er og miked fra Straff/ sem hana forsma. Þegar Jsrael villde sig hafa undannþeigenn ad tala vid Drottenn i Horeb / er hann wtgaf sitt H. Løgmaal/ Exod. 20. Þa sagde Gud vid Moysen/ Eg vil uppvekia þm̄ eirn Spaamann af sijnū Brædrum eins & þu ert/ Devt. 18. og eg vil leggia mijn Ord i hn̄s Munn/ hann skal seigia þm̄ allt hvad eg bijd hønū / og hvør sm̄ ecke heyrer mijn Ord/ sm̄ hn̄ talar i mijnu Nafne/ af þm̄ hinnū sama vil eg þess krefia. O vor Gud/ vert þu oss naadugur/ Hversu illa er þm̄ fared sem Gud vill krefia Skulldarsinnar? honum mun verda i hin ytstu Myrkur kastad/ og mun ecke þadann wtfara/ fyrr enn hn̄ hefur borgad hinn sijdarsta Pening/ Matth. 18. sem alldrei verdur um̄ alla Eylijfd. Þott Løgmaaled være bæde strangt og Riettvijst/ þa gieck þo ecke hinn Naaduge Gud epter þeim Sektū sem þad Mønnunū a Hendur sagde vegna þess Lausnargiallds/ er hn̄ hafde sialfur til.

tilbwed oss og þyrerhugad i sijnu Eingietnu Syne/sm var sw eina Boot vid þvi Saare/ er Dioffullen veitte Adam og ollu hans Nyske/ Forsmaae hana nockur/þa seiger Moyses oss i þm Ordu/ er eg strax umm gat/hvad vid þvi liggur/sm er ad Gud mune krefia þess af Hende hins sama. Ef nockur syndgade a moote Moysis Løgu/þa vard þ þo þorligt ad i gamla Testamentenu m Offrum og Foornfæringu/ i hvørium ad Christur var Fyrermyndadur/svo sm Paulus Hebr.10. vottar a medan Synden var under Guds Þolenmæde / En nu þar Skuggen er i burtu horfen/en vier høfu sialfa Hlutena/Rom.3. þa verdur Synden burttekenn med sanre Trw a JEsum Christu. Þetta verdur oss boded i ollu Guds Evangelio/ sem er hid Andlega Saaded/af hvørlu hiñ nyie Madur gieten verdur i Hiarta voru / um hvørt Frelsaren talar i þessa Dags Evangelio. En þ er grææklegt til ad vita/ ad þesse Naad er svo mergum framboden/ kiend og predikud/ en svo faaer hafa þess Not sem hier med sia fyrer þeirra eigen Forsoomunar saker. Vier vilium þetta H. Gudspiall nockud giør yfervega/ og af þvi hugleida hvad Drottenn seiger um þa Fernslags Jørd/er took vid Saadenu. O vor Gud/lat þitt Ord sm i Dag verdur kiendt falla i gooda Jørd/ svo vier faaum þar af Avext i Þolenmæde. Bænheyr þ Himneske Fader/fyrer þiñ Eingieten Son JEsum Christum/ Amen.

Utleggingen.

VOr Endurlausnare talar þanen um hina fyrstu Tilheyrendur i Upphafe Gudspiallsins/ ad sumt af Saadenu hafe falled utan hia Veigenu / og orded Footum troded/ og Fuglar Loptsens hafe uppeted þad. Hañ leggur þad sialfur svo wt/ ad þ sieu þeir/ sem vid Veigen eru/ en epter a kome Dioffullen og take Orded wr þeirra Hiørtum. Þeir eru vid Veigen seiger JEsus/og ecke a Veigenu. Þad mun vallda ad Orded er Dieplenn svo audsookt i þeirra Hiørtu/værn þeir a Guds Veige/mun de þ leingur vefiast fyrer hinu illa Ovin ad grafast epter þessu dyra Fie sood. Eg em Vegurenn/Sanleikurenn og Lyfed/ Eingen kiemst til Fodursens nema i giegnu mig seiger Lausnarenn/ Joh. 14. A þessu Veige Saaluhialparenar eiga oss Guds H. Ord ad leida/ aññars falma men epter

er Veigenū og eru blinder/2.Pet.1. Eñ hvorsu maa nockur sia Liooſed i hñs Liooſe/1.Tim.6. nema þ Christū hñs Liooſe/ſm er Guds Ord/ eþ meñ ſnwa þar vid Bakenu/ꝛ ecke Andlitenu/ eñ horþa aller uppa ſiñ Veg/Eſ.53. Nia Matth.7. ræder Frelſareñ um̄ tveña Vegu a þeñañ Natt. Gangeð iñ um̄ hid þraungva Ported/ þvi hid vijda Port ꝛ hiñ breide Vegur leider Aþvega til Glotunareñar/ ꝛ þeir eru marger ed hañ ganga. Þeſſer eru þr er vid Veigeñ ſtanda/Vt.M./a hvorra Vegū ad bijr Sorg ꝛ Armæda/ꝛ þeckia ecke Veg Fridarens/ Eſa.59. hvorra Vegz ad er hall/ꝛ þr munu dreiþaſt aþtrañ i Þokuñe og i heñe hrapa/ Jer.23. Lauſnareñ ſeiger/ad Sæded þalle utañ hia Veigenū/hañ meinar Akurreinarnar: þ ẽ i þær þellz/vardveiteſt/þvi Jørdeñ er plægd/ꝛ aller varaſt ad ganga þar um̄. Eñ þr ẽ vid Veigeñ ſtanda i Guds Akre/eru ſm Jørd/ er Ploogur Løgmalſins heþur alldrei geinged um̄ til ad myſkia Akureñ/ eige helldur Guds Vagn/ ſem ad er Evangelij Lærdoomur/ til ad þeita Jørdena. Hvad ſem þar þellur i/ verdur aþ Fuglum Himens/ þ er vondū Aundū uppeted/ edur ꝛ Footū troded/ þvi þa er Perlum̄ þ Svijn kaſtad/Matth.7.Hvørneñ bijr Gud i Mañaña Hiørtū: J ſijnu H.Orde. Hvørneñ ꝛ þ Hiarta tilreidt ad vera/ſem hñ vill bwa i: Angrad ꝛ ſundurkrameð/ Eſa.57. Þad ſem ecke fellur i ſoddañ Hiarta / þ þellur utañ hia Veigenū/ utañ hia Guds Akurreinum/og verdur Footum troded/ þvi aller Veiger Drottens eru Myſkun ꝛ Sañleiké/ øllum þm̄/er vardveita hñs Sattmaal/Pſ.25. eñ Vegur Ogudhrædðra mun fyrerfaraſt/Pſ.1. JEſus ſeiger ad Johañes haþe komed mz Veg Rietlæteſins/ Matth.21. Eñ hvørneñ var ſa Vegur er Johañes kiende: Giøred Ydran/þvi Guds Rijke er nalægt/Matth.3.Sa ſm ecke geing ur a þeſſū Veige/ hañ geingur ecke a Guds Veige/ ecke a Rietlæteſins Veige/ ecke a Fridarens Veige: i einu Orde ad ſeigia/ hañ geingur utañ hia Veigenū. Predikareñ ſeiger/Cap. 11. Ad hiner Ogudlegu gange a Vegū ſijns Hiarta/ Eñ hvørneñ Vegur er i þſſ Mañs Hiarta/ſm̄ dauſheyreſt vid Guds H.Orde: Þad er almeñeleg Þioodbraut Laſta ꝛ verſtu Klækia/hvar Agg/Reide/Præta/Mañdrap/Hoordomur/Frillulifnad ur/ſem aſ Hiartanu framkoma/Matth.15. haþa troded ſier Gadd i Jø-

kølldu

folldu Mañsins Hiarta / svo Guds Ord fær ecke Rwm i þeim / og ef nockud af Sædenu kañ ad hrioota þar iñ / verdur þad Footū troded. Þesser eru þr er fyrer Sidasaker ganga iñ i Guds Helgedoom / til ad byrtast fyrer Mōñū. Þier Hræsnarar / Vel hefur Gud um̄ þa talad fyrer Muñ Ezechiæ / 33. Cap. Þu Mañsins Son / þr koma til þijn svo sm̄ Folked er vant ad koma / og þr sitia fyrer þier so sm̄ mitt Folk / og heyra þijn Ord / eñ þr giøra þar ecke epter / helldur giøra þr Hæduijsur þar af mz Muñe sijnū / þra Hiarta stundar epter Abata / þu ert þm̄ eins og Amors Vijsa / sw ad lætur vel og er fogur ad leika / þvi þr heyra þijn Ord / eñ giøra þar ecke epter / og er þ skielfeleg Fæsiña / Br. M. er hiñ slæge Dioføll hefur blindad Maña Hugskots Augu mz / ad Meñ leggia Eyrun vid skam̄arlegum Ordum & fiflslegū Hiale / eñ byrgia þau fyrer Guds Evangelio / þau standa opeñ fyrer Hafgyu-Søngum Veralldareñar / eñ Brwdgumañs Raustu heyra þau svo þwnglega ad ecke er sijnt þau mune bregda vid fyrr eñ Hefud Engelsins Baasuna lætur i Skijū Himens. Dæmafrood Æfeñtijre & Lygasøgur laata Meñ sier iñdællt ad heyra / eñ vilie nockur fram̄telia Guds Daasemder um̄ Stoorvyrke vorrar Skepunar / um̄ Myskunar verk vorrar Endurlausnar / um̄ Leyndardoom vorrar Helgunar / þar velger Meñ vid svo sm̄ ødru Lieftmete / svo eg sie ecke añad i sumra Maña Fare / eñ ad þr mune þeinkia hid sama um̄ Guds Ords Þienara / sm̄ Athenu Borgar Meñ kvadu upp um̄ Paulū / er hn̄ talde þm̄ christelega Trw / eñ þr søgdu : Hvad mun Ordsnæpur þesse vila sier ? Act. 17. Giæted þo ad i Guds Nafne / christner Meñ / hvilijkur Hlutur ad Guds Ord er / þad er Foodur Saalna vorra / Matth. 4. þvi æn þess munū vier deya / þad er Lijf og Ande / Joh. 6. þvi æn þess erū vier i Syndunū dauder / þad er Leidarvijser til Himnarijkis / Ps. 119. þvi fyrer utañ þ munū vier ofañ fara i hin ytstu Myrkur / hvar vera mun Op & Tañagnijstran : Og fyrst vier þta vitū / & þ er i Hiertū vorū fyrer Doome Samvitsku vorrar sañprooftad / þa þyker mier sa ecke kvalræ dur vera / & ecke miked kvijda Helvijtis Pijslū / sm̄ lætur þ eins og añañ Vind um̄ Eyrun þioota / svo sm̄ þ kome ecke vid hn̄ / sm̄ af Gude er talad / & alltijd mune eitthvad til

eilijfs

eilijfs Lijfs verda. Nærst þessū talar Endurlausnarenñ um̄ þa er hn̄ samlijker grijttre Jerdu / i hvøria þegar Sæded fiell ⁊ spratt upp / þa visnade ꝥ af þvi ꝥ hafde ecke Vøkva: Þesser eru ꝥr sm̄ heyra Guds Ord ⁊ medtaka ꝥ mz Føgnude / ⁊ hafa þo ecke Root / ꝥr um̄ Stundarsaker trwa ꝥr / enñ a Freistingar Tijmanū falla ꝥr þar fra. Jeg kan̄ ecke añad ad seigia / enñ þessū er ad nockru Leite betur hættad enñ hinū / þvi lijklegre er sa til Apturhvarfs / sm̄ ad smackad hefur hvad sætur ad Gud er / helldur enñ hiñ sm̄ ævallt mootstendur H. Anda. Þo er ꝥ med þvi Moote ad ꝥr læte sig leidrietta af Anda Drottenñs nær ꝥr villt fara / añars munu ꝥr bwa vid vetre Kost enñ hiner / þvi ꝥ Orded sm̄ ꝥr heyrdu mun fordæma þa / Joh. 12. Petur fiell fra a Freistingar Tijmanū / enñ JEsu blijda Tillit snere hm̄ aptur svo hn̄ gieck wt ⁊ griet beisklega / Matth. 26. Aaron fiell fra þegar hn̄ Ottadest Folksins Reide / Exod. 32. Enñ hn̄ hvarf aptur a Guds Veg / svo hn̄s Synd var hm̄ ecke til Dauda reiknud. Sialfur Moyses var ecke længt þar fra / er hn̄ sloo tveim siñū a Kletteñ / Num. 20. hvar til hn̄ þo ei hafde Guds Bodord / Enñ aller þesser voru nærsta leidetamer aptur a Guds Gøtu. Judas fiell ⁊ fra / enñ skipadest ecke vid Christi Amiñingu i Kvølldmaltijdeñe / Joh. 13. ecke vid hn̄s blijda Avarp i Grasgardenū / Luc. 22. ⁊ ecke nema til Jlls vid hiñ harda Doom er hn̄ sæ ad ætlade ad ganga yfer siñ HErra / Matth. 27. Saul fiell og fra a Freistingar Tijmanū / enñ leitade ecke Guds i sijnū Mootgange / helldur Galldra Konuñar / 1. Sam. 28. þvi fiell hn̄ a sitt eiged Sverd / 31. Cap. Achab medtook Orded mz Føgnude / svo hn̄ sat i Seck ⁊ Øsku ⁊ griet fyrer Gude / 1. Reg. 21. enñ ecke ad Sijdur fiell hn̄ fra og sende til Frietta vid Baal / enñ liet aflijfa Spæmenñ Drottenñs. Þvi er eg viss um̄ / ad þesser mune Obærelegre Kost eiga enñ hiner / sm̄ alldrei hafa a Guds Veige geinged / enñ hvad mun ꝥssu vallda / Br. M. ? Ecke añad enñ ad Hiartad er hardt / svo ad Sæded fær øngvañ Vøkva. Guds Ord hafa eige giefad uñed so a Hriootskuna / ad ꝥ hafe smellfst i þeim fyrer hreina Ydran / ad hid himneska Sæded hafe feinged nockra fasta Root. Marger vilia Guds Viner vera þegar allt leikur i Lynde / enñ þegar Solbrune Mootlætingaña

tekur

tekur til ad hafa ſijnar Verkaner i Guds Akre/ þa viſna þr Avexterner brædlega ſem ecke eru vel groodurſetter. Ef Men̄ læta Steinen̄ i Elld þa verdur hn̄ gloandi um̄ Nrid / en̄ ecke mijkeſt hn̄ / nema hn̄ ad Oſku bren̄e/ Eins er þeſſ Man̄s Hiarta ſem̄ Spaamadurin̄ klagar yfer/ Jer. 8. ad ſie hardara en̄ Demant. Drotten̄ typtar þa mz Vende ſijns Ords / en̄ þr fin̄a þar ecke til / hn̄ heller yfer þa Oleo Fagnadaren̄s/ þ geingur eige in̄ i Steinen̄. Þegar Gud giefur Regn a Jørdena / þa fellur þ eins yfer frioofſama Stade og Ofrioofſama/ harda og minka. Þad er vijſt/ ad hvørtveggiu bera nockurn Avext medan̄ þ yferſtendur / en̄ þeg ar Solen̄ tekur ad bren̄a/ þa verdur ſw Grein þeſſarra / ad hvad ſem̄ yfer hina hørdu og Ominku Stade fiell / þ þornar brædlega upp/ þvi þ fan̄ eckert ſier lijke i Nelluſteinenū/ ſem̄ þ kyn̄e ad vardveita : hin Plaſſen̄ færa Avøxt þeſſ meire og meire ſem̄ Solen̄ meir verkar / þvi fra Mijkende hallda þvi er þau hlutu/ og hid beſta þar af ſtijgur ecke upp i Lopted aptur / helldur ſukijſt Avextenū i Vøkva og Veſſa : Svo verdur og Guds Ord predikad Vondū og Goodū / Bliwgū og Hardſvijrudū. J þeſſū bren̄er Elldur Mootlætingan̄a allan̄ Vøkva i burt/ en̄ i hinū ver kar hn̄ fridſamlegan̄ Avøxt Rietlæteſins/ Heb. 13. Alldrei hefur Guds Kyrkia meir eblſt en̄ i Mootgangenū. Þegar JEſu Nafn mætte ecke nefna fyrer utan̄ Lijfshæſka/ þa frioofgadeſt Guds Allden̄gardur beſt/ þegar Kraptur JEſu Bloods ſem̄ var i Ordenu/ fan̄ Guds Akur mijkt an̄ mz bloodugū Ydranar Tarū i Hiartanu þa kviknade Kiærleikuren̄/ þa ſpratt upp Þolen̄mæden̄/ þa grere Trwen̄ / þa voox Lijtelæted / þa lifnade Myſkunſemen̄ / þa dafnade Hoogværden̄ / þa bran̄ Elſkan̄ til Guds/ hvad heitaſt / ſoo ad hvørke Lijf nie Daude/ hvørke Einglar nie Valldſtietter nie Hofdingia Dæme / hvørke hid Nalæga nie þ Eptterkomanda/ hvørke Hæd nie Dypt nie nockur øn̄ur Skiepna/ kun̄e ad ſkilia Guds Elſkendur vid þan̄ Kiærleika ſem̄ er i Chriſto JEſu/ Rom. 8. En̄ ſijdan̄ Møn̄ū fook til ad leidaſt ad draga Oked mz Chriſto/ þa hefur ecke Ploogur Logmalſins riſt ſvo diupt i Man̄an̄a Hiørtū. Men̄ vil ia aller mz hm̄ rijkia/ en̄ fæer mz hm̄ lijda / og hyggia ad mætuleg Guds hrædſladuge noog til Sæluhialpar/ Þar fyrer folnar Hiarta Man̄ſins

svo ad Guds Ord/ þ himneska Sæded/ verdur ecke i Bein ꝛ Merg iñ-
drucked / fyrer þui vex ꝛ Korned i Guds Akre miøg svo þunt / svo ad
ein Staungeñ æper til añarar/ ꝛ Andskoteñ hefur mz Bale Oleyfelegrar
Neim,ins Elsku breñt off marga Dijla þar iñe/ Þar fyrer tem þier chri-
stelega Ydran/ O þu Guds Barn/ sm̄ villt Sæluhialpena erfa/ a medañ
Gud lætur þier ad Oskū ganga/ ꝛ lat Miñing þiña Synda ꝛ hñs Ast
giafa mykia Hiarta þit / svo ad H. Ande sm̄ byr i Ordenu meige una
þar iñe/ þt þu veitst ecke nær ed Nite Freistingaña tekur til ad breña/ og
þu þurfer brædlega a ad hallda / ꝛ þott þ verde eige fyrr eñ a Daudañs
Stundu/ sm̄ hvørn Dag yfer hanger/ þa þeink ad þær eru þa vyssar =
Eñ ongvū hefur veitt af a þre hørdu Tyd/ þm̄ einū hefur þa best veg-
nad/ vid hvøria Ande Drottens hefur talad i Hiartanu / i þui Ordenu
sm̄ þr ædur mundu og rootfestu þar iñe/ til heilnæms Veganestis i gieg-
num hiñ Myrkva Daudañs Dal / iñ a Land lifande Maña. Ninum
þridiu Tilheyrendū dregur vor HErra Dæme af þui Sæde sm̄ fiell a
medal Þyrna/ eñ Þyrneñ spruttu upp mz ꝛ kiæfdu þ nidur : Þad eru
þr seiger hñ er heyra Orded/ og velkiast i Sorgū/ Audæfū ꝛ Gyrndū
þessarra Lyfdaga / kiefiast ꝛ færa ongvañ Avøxt. Hvilyka Hindrun
ad þta Illgrese giøre Akurløndū Guds / eru fleire Dæme til/ eñ seigia
þurfe. Margañ hefur Bøksorg ꝛ Ahyggia fra Gude dreiged. Þar
sm̄ þiñ Fiesioodur er/ þar er þitt Hiarta/ seiger Endurlausnareñ/ Matth.
6. Hvørneñ fa Meñ þa under eins Gude þioonad ꝛ Mamona? Endu-
urlausnareñ seiger / ad Þyrneñ hafe vaxed upp mz ꝛ kiæft Sæded nid-
ur : Ecke seiger hñ ad Korned hafe ecke ꝛ nockud vaxed/ eñ þo er þ eige
ad meira Leite eñ svo / ad hñ reiknar þ fyrer ongvañ Avøxt/ hvar fyrer =
Af þui Þyrneñ høfdu Yfirhønd / eñ Kornstaungeñ þroskadest alldrei /
svo ad Axed næde vel ad springa. Lykt er þta Gudhrædslu sumra Maña/
þr ed giarna rækia Ord Drottens/ þr hafa þ um̄ Hønd/ þr bidiast fy-
rer/ þr færast fyrer Gude/ þr syngia ꝛ lesa / þr heyra giarna talad um̄
Gud ꝛ hñs H. Dadsemder/ ꝛ latast þ sialfer giøra mz fullre Alvøru /
eñ Krafa adra sm̄ þa eru toomlaatare i siñe Þioonustu. Eñ þegar Brod-
er edur Syster eru nakeñ/ ꝛ hafa Skort a tymañlegre Næringu/ þa giefa

þeir

þeir þm̄ þo ecke hvad Lijkamanū er naudsynlegt/ Jacob. 2. Þegar þr sia Þioofeñ/hlaupa þr mz hm̄ ad stela / Ps. 50. ef ecke mz almeñelegre Launung/þa mz Yfervarpe Laga & Riettinda. Eime þr nockud gyrnelegt / verdur Hryggsorgeñ þm̄ svo Obærileg sm̄ Achab / ad þr nærre þvi leggiast upp a Sængena/ 1. Reg. 21. Nær þ er ecke fyrer Augunū sm̄ eta skal/ þa er ecke Trweñ a Gud betur grundvollud eñ svo/ad Meñ spyria mz Heidingiunū / hvad skulū vier eta / eda hverin eigum vier ad klædast ? Matth. 6. Um Asnañs Skugga/& um Geitarhæreñ tønlast þr & kyggiast iñbyrdis/ þar til þr mættu um̄ Siþer verda uppetner/ & ef einhvør giører nockud af vid þa/þad rækia þr iñ til Daudañs. Eime þr Veg til ad Fiesletta einhvørn / spara þr ecke Roog nie Lijge/ Þyke eitthvad indælt vera / þa stendur Guds Elska & hñs Ord til Baka / eñ Holldenu er þioonad i þess Gyrndū & Tilhneigingū. Svo vaxa nu Þyrneñ upp fullū Fetū / eñ Sæde Guds Orda dempast & ber ecke Avøxt/ & a Gudhrædsluñe ber ecke fyrer Illgresesins Ofvexte / hvørt hun sie nockur i Hiartanu/þ vita eige adrer nema af Avøxtunū/ Hitt er Deigenū lioosara/ ad alldrei kiemst hun leingra eñ i Muñeñ/eñ hiner Limerner erfida i Sathans Akre/ Og synest mier ad þsser elske Gud mz sømu Elsku & hñs Limu/ er þr seigia : Vermed ydur & mettest/Jacob. 2. eñ giefa þm̄ þo eckert. Slijkt er i Raun & Sañleika ad hroosa sier af Gudhrædsluñe/ eñ afneita þo heñar Krapte/1. Tim. 3. Og svo sm̄ JEsus sagde vid Júda/ad ætsiæga Hæs Eckna & Fødurlausra under Hylmingu langra Bæna/Matth. 23. og kañ þ ecke ad fara a añañ Hætt/ Þvi eige verda Vijnbereñ samañleseñ af Þyrnunū/ nie Fijkiurnar af Þistlunū/ Matth. 7. Gudhrædsla soddañ Maña/ er eins og Tal hins Heimska/ fyrer Gude/um̄ hvørt Salomon seiger : Ad þ sie eins og Þyrnekvister i Hønd hins druckna/Prov. 26. Þyrnereñ er nærsta Bradþroska/vellder þ þvi/ad hñ dregur til sijn allañ Vøkva ur Jørduñe/svo þau Gresseñ/er i Nænd vaxa/þau fa ecke til Vidurlijfis/og ecki betre Vøkva sem hñ nijtur/ þess lijklegra er ad hñ befur bloomgest. Svo er Hreckvijsseñ/ þegar hun er plønfud i Nalægd Dygdaña/ (svo kalla eg Skin Gudhrædsluñar) þa tekur hun þess meira Abl. Þegar Dygdeñ er brynind med

 Lijkingu

Lykinga Guds Herſkrwda/ þa hefur hun ſtooran Myndugleika/ jafnvel þott þ ſie ecke nema Hanar eirn/ & Sathans Eingill i Lioſſens Eingel u ñ ſteipfur/ eñ eige ad ſidour mun rætaſt a þeim Spaadomur Eſa. 10. Elldureñ mun uppbreña hñs Þyrna og hñs Þiſtla a einum Deige. Þyrnarner eru bloomleger næſta/ eñ ſart ſtyngia þr ef Ogiætelega er a þeim teked. Þaneñ er Ahyggia og Bwkſorg þeſſara Lyfdaga/ Hun loſar øllu fegru/ Gulle & Silfre/ fullum Kornhlødū/ Ynde og Epterlæte/ eñ þr ed ſlyta Hiarta ſyñu þar med/ þr fiña þo eckert Ynde/ helldur eins & hiñ Watnsſiwke þyrſter æ þeſſ meir/ ſm hñ meira dreckur/ Svo er þſſ frekare Agyrndeñ/ ſem meire er Audureñ/ og hun etur ſialfa ſig / og elur ſig þo ſialfa/ Hun er bæde Hungur og Fylle/ Ynde og Sorg/ & þo er allt drei ſvo miked Epterlæted / ad ecke ſie meira Andſtreymid/ & þ ſm yfertekur/ ad hun kiefur þa Nadſemd/ er meñ eiga i Drottne ad hafa/ og mettar ſyna Þræla mz Harmabraude einu/ & dryckiar þa med Ominiſøle/ ſvo þm gleimeſt ad ſafna ſier Fieſiood a Himnū/ hvøriū ecke kañ Mølur nie Rid ad granda/ nie Þioofar eptergrafaſt/ Matth. 6. O þu dyrkeypta JEſu Brwd chriſteleg Kyrkia/ Læt þier þ til Rifia reña/ ad þiñ Bruſte er med Þyrnū Koronadur a yckar Heidurs Deige/ eñ þu ræktar þa Þyrnana beſt/ ſm hñs bleſſada Hofud hafa hvad ſaraſt ſtunged i Þyſtuñe/ Þad eru þynar Synder og þitt Epterlæte/ þu ſem ert afrekud med Guds eigeñ Bloode/ Act. 20. Svo þ er ecke allelydid Sorgarefne hvør ſm þeſſ giæter/ ad hid Oſorgeingelega Sæde Guds Orda/ ſem Petur talar um/ þad þrooaſt valla ſvo hier a Jørduñe/ ad Bindene hañs Barna verde fullt i Heimenum. Romveriar kølludu þad Opacklætañ Akur/ ſm ecke ſvarade Koſtnadenū & Erfidenu/ Eñ þ mæ hiñ Allsvalldande Hwſſ-Fader ad riettu ſeigia um ſiñ Akur/ þvi ef nockur vill meta til ſamans Guds Eingietens Sonar dyrmæta Blood / hvørs miñſte Drope ad er koſtulegre eñ øll Ryke Verallldareñar og fra Dyrd/ og ſvo hiñ fioorda Part af þm/ ſm Orded heyra/ad hinū Dreiknudum / ſm þar fyrer utañ eru/ þa mun hañ ſæka ad Chriſti Erfide og hñs Akurs Avexte ſie Olykt fared/ og øngvañveigeñ ſamañ ad jafna. Hvør Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre þ. Hvørier eru hiner fioordu Tilheyrendur/ Br: M: Þad eru

þr

þt sm JEsus samlyker þvi Sædenu/ er þiell i Gooda Jørd ⁊ bar hundradfalldañ Avoxt. Þetta þyder Drotteñ uppa þa/ sm behallda Ordenu i goodu og sidsømu Hiarta/ og þara þar aþ Avoxt i Þoleñmæde. Gud heþur loþad ad sitt Ord skylldi ecke koma toomt til sijn aptur/ þvi heþur hñ ecke loþad / ad þ skule hia øllū verka Saluhiaalpena/ hvar þyrer ? Þvi þar eru svo marger sm þvi ecke hallda i goodu Hiarta/ og ecke aller sem lita þvi Rwm i Hiartanu. Hid sama Ord var predikad Pharao og øllū hñs Þienurū/ Eñ þo seiger Ritningeñ/ ad sumer aþ þm haþe Ottast Ord Drotteñs / eñ Pharao þorherdte sitt Hiarta. Hid sama JEsu Christi Evangelium kiende Paulus ⁊ Barnabas i Iconio/og þar truþe mikill Fiølde / bæde Gydinga og Griekia/eñ Judar þr ed Vantrwader voru/ æstu upp Heidingiana i moote Brædrunum/ Act. 14. Hid sama Guds Ord kiende JEsus øllū þm/er til hñs heyrdu ⁊ sau hñs Krapta verk/ þo søgdu nockrer ad hñ Jarteikner giørde þyrer Beelzebub/ Luc. 11. Adrer leitudu epter Teikne aþ Himne/ þo fanst þar ein Kona / er þagnade hñs Kieñingu/og sagde : Sæll er sa Kvidur er þig bar/og þau Brioost er þu mylkter. Andsvar JEsu uppa Ord heñar miñer mig a ad tala um/ hvørsu Gledelegt ader Guds N. Ord / i þess Mañs Hiarta/ sm heþur Lysting sijna i hñs Løgmæle/Ps. 1. Hañ sagde/ Hvad um þ : Sæler eru þr sem heyra Guds Ord ⁊ vardveita þau. Eg þyckest vita ad mørg mune svo Lynd sm Kona þesse/er hun liet a sier heyra/ad hun villde haþa vered JEsu Lykamleg Mooder / heþde hun þañ Kost mætt eiga / eñ eg heyre ad hvørre eirnre christeñe Salu er bodeñ betre Kostur / sm er ad heyra Guds Ord og vardveita þau. Ecke haþde Maria miklu Blijdlæte Heimsins ad fagna/ þott hun være Mooder ad Konunge Himens og Jardar. Eñ þad heyre eg ad hun hafe vardveitt øll hñs Ord i sijnu Hiarta/ Luc. 2. Þad heyre eg og ad Simeon seiger i þssū Cap. Ad heñar Lundu mune Sverd i giegnū smiuga/ þad heþur mn alls Eþa vered/ þegar hun stood under Krossenū/⁊ hun sa hñs Hendr ⁊ Fætur i giegn um stwngnar/er hun elskade svo ā sitt eiged Hiarta. Af þssu sie eg Mariu sæla ad vera/ þvi þau Ord er hun vardveitte i sijnu Hiarta / hafa hialpad heñe sijk Oskop ad þola/ Þad sama veit eg ad Guds Ord verkar

ar i allra þeirra Hiortū / ſm̄ hñ elſka / og eru JEſu andlegar Mædur.
Mitt Ok er ſætt og mijn Byrde liett / ſeiger Endurlauſnareñ / Matth. 11.
Ecke þyker þ Heimſins Børnū / þr ed Oked i ſundur briooka. Eñ hvør
mun þ liett giøra? Þad giører Guds Ord / ſm̄ riett-trwud Saala vard-
veiter i Hiartanu / hvørt ed telur heñe Trw um̄ þad / ad Mootlætingar
þeſſara Tijma / ſieu eige verdar þeirrar Dyrdar / ſem þram̄ vid oſſ mun
koma i eilijþu Lijþe / Rom. 8. Sæler eru þier nær Meñerner hallmæla
ydur / og tala i giegn ydur alla Vondſku fyrer mijns Nafns ſaker / þo
Liwgande / Seiger hañ eñ aptur / Matth. 5. Fagned og vered glader /
þviad ydar Verdkaup er nooglegt a Himnū. Eñ hvør mun giøra oſſ
viſſa um̄ þeſſe Verdlaun? Þad giører H. Ande / ſem byr i Ordenu / þvi
er eirn Harmþrungeñ og Sundurknoſadur Ande vardveiter i goodu og
ſidſømu Hiarta / þvi hñ er Pantur vorrar Arþleiþdar / Eph. 1. Svo ſem
eg er þeſſ þullviſſ / ad mier verdur eingeñ Skotaſkulld wr lanudu Fie / a
medañ eg Pant heþe: Svo og langtum framar er eg þeſſ þulløruggur /
ad mier mune øll Harmkvæle þeſſa Heims med eilijþre Glede endurgolldeñ
verda / (ſaþnvel þo eg þeſſ Overdugur ſie) a medañ eg vardveite Guds
Ord i goodu og ſioſømu Hiarta / þvi Ande Guds ber Vitne mijnū An-
da / ad eg ſie Guds Barn / Rom. 8. Og Fæder AVøxt J ÞOleſimæ-
de / ſeiger Herrañ: Hvørugt gietur añars an vered / Sa ſem vardveiter
Guds Ord / hañ fæder Avøxt i Þoleñmæde / og hañ ſem Avøxt i Þoleñ-
mæde þærer / hñ vardveiter Guds Ord. Þeſſ gietur Johañes i hñs þyr-
ſta Breþe / Cap. 2. med þeſſum Ordum: Ef nockur ſeigier eg elſka Gud /
og vardveiter ecke hñs Bodord / hñ er Lijgare. Villt þu Chriſteñ Madur
vita hvørt ad Guds Ord byr i Hiarta þijnu edur ei / þa rein og proþa
ſialþañ þig / hvørt þu manſt þad af Gude er ſagt / hvørt þu heþur Lyſt
u ad tala um̄ hañ / hvørt þier misþocknaſt / er þu heyrer hñs Naþn laſtad /
hvørt þu gledſt aþ þvi / þa hañs Ord hefur þram̄gang / hvørt þu elſkar
þa / er hañ elſka / hvørt þu ert þliootur ad tilgiefa Misgiørdernar / hvørt
þu kieñer i Briooſte um̄ þa / ſm̄ Naud lijda / og elſkar þa ecke einaſta med
Orde og Tungu / helldur med Verke og Sañleika / hvørt þu audmyker
þig þyrer Gude med Packlæte þijns Hiarta / þegar þier vel vegnar / hvørt
þu

þu kysser a hȳns Vønd nær hȳ þig typtar/ þegar þu freistast af Andskot aña/ Heimsins ꝫ Holldsins Vielū/ eñ þier kiemur þa under eins i Hug hvad Gud hefur bañad/ hvørt þu lætur þa af / ꝫ Elskañ til Guds ræd ur meir eñ Fysn Holldsins. Fiñur þu ꝥta hia þier/ þott ꝥ sie i Veik, leika/ ꝫ a stundū meige ꝥbera/ þa er ꝥ vyst ad Guds Ord ꝫ hȳs Ande drottnar i Hiarta þijnu/ eñ añars ecke/ Þvi svo seiger Lausnareñ: Ef nockur elskar mig þa skal hȳ mijn Ord vardveita/ Joh. 14. Eñ ef Skap þitt bydur þier allt añad / þa seige eg þier i Nafne JEsu Christi hiñs Krossfesta ꝫ Blessada / sm̄ þijna Sælu hefur fra Helvijte endurleyst / tak þier Vara ꝫ bid Gud ad skapa i þier hreint Hiarta / ꝫ giefa þier nyañ Anda/ þt eg þori ad setia mijna Sælu i Ved/ ad þu geimer vandæra Sælu i heilbrigdū Lijkama/ ꝫ herbergiar voudañ Giest i vænu Hwse / eñ veitst ecke nær a Veggeñ skrifad verdur: Þu Dare / a þessare Nootti skulu þr þijna Sælu fra þier taka/ Luc. 11. Hvad gagnar ꝥ þa Mañenū ad hȳ eigne alla Verølld þessa/ ꝫ lijdur svo Skipbrot a Sælu siñe. O þu eilijfa Ord Fødursins sm̄ varst i Upphafe hia Gude / þyrer hvørn ad Allderna̅r skapadar eru/ Endurskapa þu Hiarta vort/ ad vier verdū nij Skiepna i þier / lat þu þitt sæta Ord vera vort ædsta Epterlæte hier tijmañlega/ svo ad vier meigū þess Dum̄rædelega Fagnadar nioota eilijflega. Veit oss ꝥ DHErra JEsu Christe/ fyrer þitt dyrmæta Blood ꝫ blessada Forþienustu. Þier sie m̄ Fødur ꝫ H. Anda/ Dyrd/ Heidur ꝫ Loff/ fra þvi nu er ꝫ um̄ Alld er Allda/ AMEN.

Suñudageñ i Føstu Jñgang.

Gudspialled / Matth. 3. Cap.

Þañ Tijma. Kom JEsus af Galilæa ad Jordan til Johañem / uppa ꝥ ad hȳ skijrdest af hønū. Eñ Johañes varnade hm̄ þess/og sagde: Mier er Þorf ad eg skijrest af þier/ ꝫ þu kiemur til mijn. Eñ JEsus svarade ꝫ sagde til hȳs: Lattu nu so vera/ þviad so hæfer oss allt Riettlæte upp ad fylla. Og þa liet hȳ ꝥ epter hm̄. Eñ er JEsus var skijrdur/ stie

hañ

hn jafnskiott upp wr Vatnenu. Og sia / ad Himnarner lukust upp yfer hm / og Johanes sa Guds Anda ofan stijga sem Dwfu / z yfer hn koma. Og sia / ad Rodden af Himne sagde : Þesse er Sonur min Elskulegur / ad hvorium mier vel þocknast.

Exordium.

Eg vil uppveckia þeim eirn Spamann af þeirra Brædrum eins og þu ert / sagde Drotten vid Moysen / Deut. 18. Þesse Ritning er a vorn Frelsara Drottne JEsu Christo ad fullu uppfylld / þar ed hn strax epter synа allra helgustu Skirn i Ane Jordan var settur af Gude synu Fodur til Kiennemans skapar og Spamans Embættis Nya Testamentesins / og smurdur mz Oleo Fagnadarens fram yfer syna Hlut takendur / Ps. 25. soo ad uppfyllest þ sagt er fyrer Munn Esaia / 61. Cap. z hin eilijfa Speken Guds upp a sialfan sig fæder / Luc. 4. Ande Drottens er yfer mier af þvi hn hefur smurt mig / hn hefur sendt mig til ad predika Voludu / ad leggia vid þau sundurknosudu Hiortun / til ad predika þm Hertekuu Frelsed / þm Fongudu Lausnena / hinu Blindu ad þr verde heilskigner / ad eg frelse hina Sundurkromdu. En hvornen ma eg þ skilia / ad þesse mikle Spamadur sie eins z Moyses / þar hn var Madur syndugur / en þesse an Syndar ? Þess er ad giæta hier i / ad Gud spaer ad hn mune eins z Moyses verda / en Moyses þo ecke jafn hm : Lijkur ad sonu i allre manlegre Hegdan og Edle uppatekennar Nattúru / en nærsta Olijkur epter þre Ord sm hn atte i Upphafe hia synu Fodur / og i Sanleika er vor Endurlausnare Moysi i morgu Hlutum lijkur. Moyses var eirn Madur / Christur er z Holld af voru Hollde / z Bein af voru Beinu. Moyses var af Gude sendur / en um sig talar JEsus hia Johane : Svo sm Faderen sende mig / þa sende eg yd ur / Joh. 20. Moyses wtleidde af Egyptalande / JEsus hefur frelsad oss af Syndarennar Þrældoome. Gud wthellte synu Anda yfer Moysen og gaf honu Vitsku z Speke til ad Dæma sitt Folk / miklu framar þo yfer JEsum Christum / þvi honu hefur han an Mælingar giefed. Joh. 3. Gud took af Anda Moysis z lagde yfer Olldungana i Israel /

rael/ Num. 11. Af JEsu Fyllingu hefum vier aller medteked Joh. 1. Þar var eige so plægadur Madur sm̄ Moyses/ Num. 12. Hver hefur svo plægadur vered sm̄ JEsus. Moyses var Hertoge i Jsrael sa ed leidde Guds Fylkingar i Eydemørkun̄e/ JEsus Guds Sonur er hin̄ mikle Hertoge/ sm̄ af Bethlehem er utgeingen̄/ Mich. 5. til ad ſæda hn̄s Folk Jsrael. Jsrael hræddest fyrer Auglite Drottens i Horeb/ Exod. 21. og sagde vid Moysen : Eige viliū vier framar heyra Raustena Drottens Guds/ far þu uppa Fialled/ og tala vid hn̄ fyrer oss. Af hveriu ræda er ad Moyses i þ Sin̄ hafe vered Medalgangare millū Guds og hans Folks/ þrar Meiningar hefur & vered Stephanus Pijslarvottur Drott-en̄s/ er hn̄ sagde um̄ Moysen/ Act. 7. þegar hn̄ þyder þen̄a merkelega Spaadoom uppa vorn Frelsara / seigiande : Þesse er hn̄ ed var i Sam-kundun̄e i Eydemørkun̄e mz Einglenū/ sa ed talade vid hn̄ & Fedur vora/ sa ed medtook þ lifanda Ord/ ad hn̄ giæfe oss þ/ En̄ þott ad Moyses i þan̄ Maata være Medalgangare mille Guds & Jsraels Sona/ þa hefur þo Sonur Guds eitt ædra Embætte ødlast/ vorden̄ Arnadarmadur hin̄s betra Testamentis/ sm̄ stadfest er uppa betra Fyrerheit/ Heb. 8. Vid þen̄a Mismun a mille Moysis & Christi Medalgøngu hefur Paulus kan̄ast/ Hebræos 12. Cap. mz þessū Ordū : Þier erud ecke geingner til þess Fialls sm̄ þreifan̄legt er / & mz Ellde bren̄ur / nie til Þoku edur Myrkurs & Ovedurs / nie til Lvdur-Þits edur Raddar Ordan̄a/ vid hvøria þr Ottudust er hana heyrdu/ þad eige yrde til þra Orded talad / helldur erud þier komner til Fiallsins Zion / og til Medalgangarä hin̄s Nya Testamentis JEsum/ og til Bloodsins Adreifingar/ þ betur talar en̄ Abels Blood. Þetta er þ dyrmæta Blood Guds Eingletens Son-ar/ Apoc. 1. JEsu Christi / mz hveriu hn̄ þvær oss synduga Men̄ sem komū i þen̄a Heim / i Skijrnarlaugen̄e af øllū vorū Syndū/ & uppa þ hn̄ helgade øll Bøtn til hialpsamlegs Medals Endurfædingaren̄ar / þa hefur hn̄ laated sialfan̄ sig i An̄e Jordan skijra / svo sm̄ vier nu Sam-stundis heyrdū af þessa Dags Evangelio / af hvøriu vier viliū einasta yfervega/ hvad stoor & mikell ad sie Kraptur Skijrnaren̄ar i Framkvæmd vorrar Saaluhialpar/ & hvørier ad sieu hen̄ar Avexter. Þu myskun-

 same

same Gud sm̄ bæde hefur plantad & Avoxten̄ giefur / gief þu ad um̄ þen̄a þin̄ hæleita Leyndardoom svo talad & eptirteked verde / ad þitt allra helga, ta Nafn vegsamest a medal vor / en̄ vier mættu᷃ þin̄ar eilifu Myskunar Saluhialpleg Not hafa / fyrer Fullting̃e þyns Elskulega Sonar i Krapte H. Anda / Amen.

Utleggingen̄.

DRotten̄ sagde vid Nicodemum fordum Daga: Joh. 3. Ad hvad sm̄ af Holldenu fædt være ꝥ være Holld / en̄ hvilijk ad sie vor Holldleg Fæding / ꝥ utmalar Guds Ande allra best fyrer Mun̄ Pals / er hn̄ seiger: Eph. 2. Ad vier sieu᷃ af Natturun̄e Reiden̄ar Børn. Hvad kan̄ þm̄ Aumara ad vera sm̄ under Guds Reide eru / þar hun er eirn fortærande Elldur / sa ed bren̄ur allt til nedsta Helvijtis? Devt. 32. En̄ hvøren̄ eru᷃ vier nu vid ꝥta Volæde kvitter vordner? Þad hefu᷃ vier ødlast i Skijrnarsæmu᷃. Þess gietur St. Pall / Eph. 5. seigiande: Christur hefur hreinsad Søfnuden̄ mz Vatnslaugen̄e i Ordenu. Han̄ seiger en̄ aptur / Ad Gud hafe þrifed oss ut af Vallde Myrkran̄a & sett oss i Rijke sijns Sonar / Col. 1. Nær mun ꝥta hafa giørst? Ad Vijsu i Skijrnen̄e. Hvørt er Valld Myrkran̄a? Þad er Diøfulsins Rijke / Eph. 6. Hvørt er Guds Sonar Rijke? Þad er Fridur & Fognudur i H. Anda: Rom. 14. Þier vorud fordu᷃ Myrkur seiger Pall um̄ Heidingiana / ædur en̄ ꝥr voru af Gude endurfædder / en̄ nu erud þier Lioos i Drottne / Eph. 5. Eins voru᷃ vier aller a oss komner / ædur en̄ Guds eilijfa Myskun endurbætte vorn syndugan̄ Getnad mz Vatne & Anda. Svo mikill Munur sm̄ nu er a mille Lioossins & Myrkursins / mille Dags & Nætur / mille Soolaren̄ar & ꝥra Hluta sm̄ hun upplijser / svo miked Diwp sm̄ þar er stadfest a millu᷃ Lazarum i Fadme Abrahams & hin̄s rijka Sælgiætings / þar hn̄ pijnest i Helvijte & Kvølunu᷃ / Luc. 16. svo stoor Mismunur er ad sijnu Leite mille ꝥra sm̄ alleina af Holldenu / & ꝥra sm̄ i Skijrnen̄e verda af Andanu᷃ fædder / þvi vor Lausnare seiger hia Joh. 3. Cap. vid Nicodemu᷃: Nema einhvør verde endurfædur af Vatne & Anda / þa kan̄ hn̄ ecke in̄ ad ganga i Guds Rijke. Þetta tala jeg ecke i ꝥre Meiningu / ad eg hafe hin̄ min̄sta Þanka þar um̄ / ad Sma

fornest

børneñ sm̃ añadhvørt i Moodurlijfe burtkallast / eda deya strax epter þad þau boreñ eru i Heimeñ/edur hindrast a einhvern Maata fra Skijrnareñar Blessan/ ad þau mune ecke eilijfs Lijfs Erfingiar verda/ helldur af þvi ad Drotteñ atte Ordastad vid Nicodemum/ eirn fullordeñ Mañ/sm̃ ecke var svo uppfræddur i þre Guds Rijkis Stioorn / sm̃ Christur hoof hier a Jørduñe / mz Endurgietningu syndugra Maña fyrer Vatn og Anda/ er Nijungar þottu hia þm̃ sm̃ af Umskurneñe voru / sierdeilis Phariseaunū/ af hvøriū Nicodemus var/ þa epter þvi (seige eg) ad hñ villde undervijsa hm̃ i Lærdoome Nija Testamentesins/þa sijner hñ hm̃/ ad sa ed nu vilie holpeñ verda/ hñ meige skijrast laata. Eirn Kongungur er ecke bundeñ vid þau Løg sm̃ hñ sialfur giefed hefur/ svo hñ meige þm̃ ecke umbreita/ nær þei skiedur a moote Guds Løgū/ þvi skyllde þa hiñ mikle Stioornare allrar Veralldar vera svo fastur vid sijna Setninga/ad hm̃ leyfdest ecke ad giøra sijnū Skiepnū Gott/mz þm̃ Hætte sm̃ hñs alvitra Raade haga þyker ? Guds Setningar skyllda oss under hñs Hlijdne i øllu þvi sm̃ i voru Vallde er/ eñ ecke sialfañ hñ / svo hñ þ ecke wforiettа kuñe sm̃ hañ vill / mz þm̃ Hætte sm̃ hñ sialfur vill. Foroktun Skijrnareñar z ecke heñar Brestur fordæmer syndugañ Mañ / eñ sa kañ ecke ad forakta sm̃ eige kañ ad adgreina Illt z Gott. Nia Gude er eingeñ Hlutur Omaattugur/ Luc. 1. þvi mun þa þsse vera ? Maattugur er Gud ad uppvekia Abraham Sonu af Steinunū/ Matth. 3. þvi þa ecke ad flytia þra Saaler i Abrahams Skaut / hvørra Lijfsstundū hañ sialfur ræður ? Ef Gud villde endurfæda Mañeñ an Skijrnareñar/ munde hñ þ ecke gieta edur meiga ? Sañlega. Eg sie hñ hefur endurfædt þa sem a Gamla Testamentesins Døgū lifdu/ fyrer Medal Umskurnareñar/ Eñ ef hønum þocknadest ølldungis fyrer utañ nockurt Medal ad endurgieta Mañeñ til eilijfs Lijfs / munde þ ecke i hñs Vallde standa ? eingeñ Efe er a þvi. St. Paall styrker mig i þre Trw/Rom. 4. talande þar uñ/ mz hvøriu Moote Abraham hafe vered reiknud Trw sijn til Riettlætis/ mz hvøriu Moote var hun tilreiknud ? seiger hñ/ Hvort þegar hñ var i Umskurneñe edur Yfirhwdeñe ? Ecke i Umskurneñe helldur Yferhwdeñe. Hafe nu Gud Abraham Fødur Trwadra endurfædt þ utoñ

Ji 2 Sac.

Sacramentaña medal / þvi ſkal hñ ecke kuña ꝛ vilia þ ſama giøra vid þa
ſ ecke verdr ſo lœngs Lijfs audid/ad þr meige i Skijrneñe endur fædaſt.
Ad eg ecke tale um̃ Adam/Set/Lamech/Matuſalem/Enoch ꝛ Noa/mz
Otal Þuſund ødrũ ſ meñ fyllelega trwa ad nu liſe mz Gude i Himnenũ/
ꝛ andader eru ædur eñ Sacramenten voru inſtiptud. Og ad meñ vite/ad
þſſu ſie eins vared ſijdañ Sacramenteñ innſett voru/þa ſie oſſ vitañlegt/
ad hañ ſem kuñe hoolpna ad giøra þau Børneñ i gamla Teſtamentenu/ſ
burtkølladuſt iñañ þſſ ættunda Dags/hvør ætladur vat til Umſkurnar-
eñar/Gen. 17. hañ ſm myſkunade ſig yfer þa ſem deydu i Eydemørkeñe
Oumſkorner/Joſ. 5. Nañ ſ uthellte H. Anda yfer Cornelium og þa ſm
voru i hñs Hwſe/ædur eñ þr nockurn Tijma ſkijrder voru/ſvo ad Pet-
ur ſagde : Hvør maa baña þm Vatned/ ſem medteked hafa H. Anda eins
og vier ? Act. 10. Nañs diwpir myſkunar Ydur/Luc. 1. ſ øngvañ Botn
hafa/Þau eru ecke øllſamañ utrunneñ i Skijrnar Sæeñ/helldr reña hñs
miklu Myſkunar Læker eirneigeñ til þſſara Smælingia/af hvøriũ Fad
er Myſkunſemdaña vill ecke ad nockur fyrerfareſt/Matth. 18. Þeim ſm
ekwader voru af Umſkurneñe hnickte vid þ/ad H. Ande fiell yfer heidnar
Þiooder/ Act. 10. ſem eckert af Gude viſſu ædur eñ þr ſkijrder voru/
Svo ſkiedur þad eñ nu i Dag/ad þ ſm Omøgulegt er fyrer Meñunũ/þ
er møgulegt fyrer Gude/ Matth. 19. David Konungur þott hñ ſtoor-
ſyndugur Madur være/þa er eckert ad heyra añad a hañs Kvedlingũ/eñ
ad hñ hafe ætlad ſier ellyffa Viſt hia Gude/ þegar hñ harmade ſiñ Son/
hvørn hñ gieted hafde mz Berſabe/ hvør ed framar ødrũ hañs Børnũ
mætte kallaſt gieteñ og fæddur i Syndeñe/ ſa ed og deyde ædur eñ hañ
umſkoreñ vard/ Nañ huggade ſig mz þſſũ Ordũ þegar hñ reis upp ur
Duptenu/ þar hñ griet Synd ſijna fyrer Gude: Eg kiem til hñs ꝛ hñ
ecke til mijn/2. Sam. 12. Af hvøriu audſied er/ ad hñ hefur vered full-
trwa þar um̃/ ad hñ være undañ ſier fareñ i þa gledelegu Viſt/ hvar ad
er Sødning Fagnadarens/ ſvo ſem hñ þ ſialfur kallar. Hvad fiarlæge
er ad ſieu Guds og Maña Doomar/ er a medal añarra audſied af Jonæ
Spamañs Søgu/ þegar hñ nærre þvi brixlade Gude um̃ ſijna Þolen-
mæde/Jonæ 4. med þſſũ Ordũ : Jeg veit þu ert Nadugur ꝛ Myſk-
unſamur

unſamur / Þolenmoodur og nærſta Goodgiarn ; Enn Gud ſvarade hønum þeſſu medal annarra / Munt þu riettelega reidaſt / þu hlijfder Lundenu uppa hvørn þu ecke erfidader / og eckert gierder þu til hns Fullkomnunar / þvi hun oox a Nootku / og Næturgamall viſnade hun : Skylde eg þa ecke hlijfa Ninive þeim ſtoora Stad / i hvøriu ad eru fleire enn hundrad og tuttugu Þuſunder / er ecke vita til hægre nie vinſtre Handar / og mørg Villudijr. Hafe nu Brunnur Miſkunſemdanna ſvo Nadugur vered / ad hann vilde hyrma þeim Oguðlega Stad vegna Omiſkoreña Heidingiañna Barna / hafe hann helldur viliad þola þeirra Illſku / ſem i Himenenn var uppſtigenn og hann / helldur enn ad eydeleggia oll Dijren ſem þar inne voru / Joh. 1. Þvi ſkylde eg þa ecke ganga wr Skugga þar umm / ad hann mune mz ſkuna ſig yfer eitt Omalga Fooſtur / ſem eckert kann til þeſſ / ad þad ei leingur lifer. Nu þott ad Gude voru ſie i ſialfs Valldc ad taka Manneſkiuna i Skatt vid ſig og endurgiefa til eilijfs Lijfs / mz hvøriu helſt Moote / ſem honum þocknaſt / epter ſinne Almættis Goodgijrne / Samt er þad hinn verſte Glæpur ef nockur forſmaier edur forſoomar þetta Hialpſamlega Medal. Þott eirn Næſtþader meige mz ødru Moote wtrietta þa Hlute / er hann ſkipar ſijnum Þienara / mun hinn þar fyrer vera Sikn ſaka / ef hann forſmaer ſijns Herra Radſtøfun. Gud hafde noog Rad ad ſla i Hel Kong Amalecitanna / þott ecke hefde hann brwkad Sauls Hend þar til / Enn af þvi hann var Toomlatur i Guds Eyrenda Framkvæmd / þa vard Iſraels Rijke rifed af hans Hende og giefed hans Þienara / 1. Sam. 15. Munde nockud Achab og hans Nws umflyia Olucknna / þa hann forſmade Drottens Vilia i þvi ad drepa Benhadad Syrlands Konung / 1. Reg. 20. Jafnvel þott hinn ſterke Gud hefde þuſund Veige til ad fortijna hann. Þad ſem Umſkurnenn var i gamla Teſtamentenu / þad er Skijrnenn i þvi nyia. Enn hvørſu mikeð hafe vardad um Umſkurnena / vottar ſialfur Gud / Gen. 17. þegar hann ſtipkade þ H. Sacramentum / ſeigiande: Allt Kallkyns / ſem ecke umſkier Yferhwd ſijns Hollds / hans Sal ſkal uppræktaſt fra mijnu Foolke / þvi hann hefur Onijtt minn Sattmaala / hver iu Samkynia er / þad Drottenn talade vid Nicodemum / og eg hefe adur umminſt. Nu þott ad Barnanna Velferd ſie hier undanteken / ſem adur

er sagt/ Þa vite þo hiner gømlu/ sm̃ forsooma a þeim svoddañ Hialp-rædesins Medal/ ad Gud vill þess krefia af þeirra Hende/ Þar þ̃ skielfdest og Zippora Kviña Moysis/ þa hañ tafde ad um̃skiera siñ Son/ Exo. 4. añadhvort fyrer heñar Vmtølur edur einhvørn añañ Tilgang/ eñ Gud mætte þeim i Giesta-Herbergenu og ætlade ad slaa Moysen i Hel fyrer þ̃ssa Forsoomun: Þvi skyllde ecke syndugū Møñum framar øllu ødru þykia mikels verdt um̃ þeñañ haaleita Hlut. Sa Stadur hvar vor Endurlausnare liet Skijrast/ hefur an Efa vered Betabara/ þar ed Johañes Skijrde/ sm̃ raada maa þar af/ ad Drotteñ gieck strax epter Skijrnena wti Eydemørkena ad freistast/ og epter Freistinguna kom hañ til Johañem i Betabara aptur/ hvar hañ var ad þessu Guds Verke/ Joh. 1. Þetta Ord merker Ferinstad af þvi mikla Daasemdarverke/ sem Gud giørde vid sitt Foolk/ þegar hñ leidde þ̃ i þessu sama Platze þurrū Footum i giegnum Ana Jordan iñ i Canaans Land/ og verdur svo hier um̃ skrifad/ Jos. 3. ad Ørk Drotteñs hafe staded midt i Fliootenu. Þetta ætte ad miña oss a/ ad JEsus Christus er hin saña Ørk Saattmaalans a mille Guds og Maña / hvør ed i Skijrneñe sameñ verdur: Hañ er sa riette Naadarstooll/ hvørn Gud hefur sett fyrer Trwna i hñs Bloode / hvar mz hañ frambijdur þ̃ Riettlæte/ sem fyrer hønū er fullkomed: Þar þ̃ ert þu miñ JEsu ofanstijgeñ i Jordan/ allt Riettlæte upp ad fylla./ þu hefur staded midt i Vatns-Floodenu/ svo vier þurrum Footū iñgeingiū i Guds Rijke. Þu eilijfe Jehoschua/ sem oss hefur hoolpna giørt i hærstum Nædū/ Þig hefur Gud/ hiñ Gud daasamlega miklad/ langt framyfer Josuam a þijnum Skijrnar Deige / þegar hañ gaf þier fyrer Skijrnar Saaest i Ordenu heidnar Þiooder og Endemørk Jardareñar til Arfleifdar/ Ps. 2. Þu blessada Saattmaals Ørk / J þier er bundeñ Saattmaale goodrar Samvitsku vid hiñ stranga og Riettlaata Gud/ 1. Pet. 3. hvørs Vtlagar vier erū vordner i Adam/ & Landraadū vid hñ seker mz Diøfulsins Þioonkan/ Þu hefur sundurklofed/ ecke Vatnsfølleñ/ helldur Himnana/ sem mz Yfertrodslu Løgmaalsins voru tilbyrgder. Þu ert adreifdur mz þvi rietta Saattmaals Bloode/ sem i vorn Skijrnar Saaer wtruñed oss til Riettlætis og Helgunar. Þu stoore Hertoge Guds

Heiløgu

Heiløgu Þusunda / þu hefur fyrer þyna N. Skyrn flutt oss yfer um̄ Jordan / og slited vora Utlegd / Þu hefur fært oss fra Egypkalande til Canaan / fra Myrkrunum til Lioosins / fra Dioøfulsins Valde / og sett oss i þitt Ryke / Col. I. Sieme hier nu christner Meñ / hvad miked oss Skyrneñ gagnar / og þott Gud rate adra Leid iñ i þad fyrerheitna Landed mz fra Sæler / er hañ sialfur burtkallar ꝍdur eñ þm̄ þssa Med als auded verdur / þa er audvitad hier af / hvad miklu svoddan Guds Raadstøfun orkar til vorrar Saluhialpar : J fꝍm Ordum ad seigia / Hun er þ fyrsta Port til Saluhialpareñar. Endurlausnareñ kallar sig Dyr Saudaña / Joh. 10. Hier verdur hñ allra fyrst a Veige fyrer øllū þm̄ / er sydañ eiga Lyfsins Veg ad ganga iñ i Guds Dyrdar Ryke / og hun er hin fyrsta Trappa til Andlegs Lyfs / svo sem hiñ Lykamlege Gietnadur til þss Holldlega. Vier erum i Skyrneñe Endurgietner / þvi Paulus seiger : Ad vier svo marger / sem skyrder erū / vier høf-um Jklædst Christo / Gal. 3. Eñ aptur seiger hañ / 2. Cor. 5. Ad ef nockur er i Christo / þa sie hañ ny Skiepna / og fyrer þssa nyia Skøpun byr Christur i vorū Hiørtum / Eph. 3. Fyrer hana kellumst vier Guds Mustere / 2. Cor. 6. Fyrer hana verdum vier iñplantader a hid saña Vyn tried / Joh. 15. JEsum Christū / Fyrer hana heitū vier Limer Christi Lykama / I. Cor. 12. Vier høfdum i Falle vorra fyrstu Forelldra mist hid saña Riettlæte / svo ad vorar bestu Athafner voru eige betre i Guds Auglite / eñ Nidlags Fat / Esa. 64. JEsus hefur bætt vort Raad med synu Riettlæte / eñ þad kuñe ecke þeim til ad reiknast / sem voru Guds Oviner / þvi hefur hñ i Skyrneñe endurfædt oss ꝛ giørt oss Guds Børn af Dioøfulsins Børnū / svo hñs Eingieteñs Sonar dyrdarfulla ꝛ yferqnæfañlega Riettlæte yrde tilreiknad hñs Brædrū eñ ecke Andskot-añs Lymū. Þad er ecke um̄ skør fram̄ ad Drotteñ seiger vid Johañem / LA: Þu So VEra / þAñeñ VYrior Oss Allt RJEttlæte Vpp Ad Fylla / Ad Christur þyrfte ecke siña Vegna ad skyrast / er kuñugra mz. al vor eñ um̄ þurfe ad tala / þvi hvørneñ kuña Meñ ad skygna Glased eda Soolena biartare ad giøra? Helldur er Christur skyrdur / svo vel sier umskoreñ / uppa þ ad hñ helgade Sacramenteñ / ꝛ forþienade oss Arf-

tøku

tøku Guds Barna fyrer þau sømu. Christur var ad sen̄u alltijd vort Riettlæte/ þvi Gud sende Sonen̄ i Heimen̄/ ad hn̄ vort Riettlæte yrde/ 1. Cor. 1. Han̄ er orden̄ Bølvan fyrer oss/ ad vier yrdū Guds Riettlæte i hm̄/ Gal. 3. Han̄ er Jehova vort Riettlæte/ Jer. 23. ⁊ ꝥta Riettlæte/ hefur vor HErra mz sijnū allra hellgasta Dauda oss wtvegad/ En̄ hier vantade ꝥ Medal mz hvørju oss skyllde ꝥta Riettlæte tilreiknast/ so ꝥ kyn̄e a oss ad hrijna/ hvørt eg seige Skijrnena ad vera/ ⁊ fyrer Skijrnena Endurgietninguna/ þvi erū vier ⁊ i hn̄s Dauda skijrder/ þvi trwe eg ꝥss fastar sm̄ St. Pall helldur styrker mig i ꝥre Trw er hn̄ seiger/ Tit. 3. Ad hn̄ hafe oss hoolpna giørt fyrer Endurgietningar Vatns Saen̄ ⁊ Endurnijungar H. Anda/ hvøriū hn̄ hefur nooglega wthellt yfer oss / svo vier Riettlatter fyrer hn̄s Naad yrdū Erfingiar eylijfs Lijfs epter Von̄en̄e. Svo er nu vor Skijrn bygd a Christi allra Helgaustu Skijrn/ en̄ af vorre Skijrn framkiemur Riettlætingen̄ fyrer Gude/ sm̄ er Fyrergiefning Syndan̄a. Þessu sijnest mier ad Faderen̄ lijse/ þegar vor Brooder/ sm̄ oss er ad øllu lijkur/ ad Synden̄e undanteken̄e/ þegar han̄ stie upp wr An̄e Jordan/ seigiande: Þesse er min̄ Elskulegur Sonur i hvøriū mier Velþocknast. Til hvørs er þin̄ Sonur i Heimen̄ komen̄ Naaduge Fader? Synduga Men̄ Sæluholpna ad giøra/ 1. Tim. 1. Þvi hefur hn̄ i sin̄e Skijrn allt Riettlæte uppfyllt? Til ad kalla Synduga ⁊ ecke Riettlata til Ydranar/ Matth. 9. Þvi liet hn̄ Skijrnena vera Jn̄gang sijns Kien̄eman̄lega Embættis? Þvi hn̄ villde hun yrde vor Jn̄gangur til hin̄s Andlega Kien̄eman̄sskapar. Þvi er Herran̄ af sijnū Þienara skijrdur/ Skaparen̄ af Skiepnun̄e/ Gud af Man̄enum/ Soolen̄ af Morgunstiørnun̄e/ hin̄ Heilage af Syndaranum/ Meistaren̄ af Lærisveinenum? Svo ad þu fyrer þessa og alla adra han̄s Forþienustu/ giørder synduga Men̄ þijna Þienara/ þijnar Skiepnur/ þijns Sonar Læresveina verduga og hæfelega i han̄s Nafne ad framkvæma a ødrum sijnum Lijkum þetta sitt Eyrende / og ad skijra med Vatne eins og Johan̄es / þar Drotten̄ sialfur vill med Anda skijra/ Þetta hefur hm̄ þocknast fyrer sialfan̄ sig ad wtrietta / i hvørium þu hefur alla þijna Velþocknan. Muntu þa hafa Þocka a þm̄ sem han̄ ecke skamast sijn/

Brædur

Brædur ad falla fyrer somu Skyrn ? Ef hann hefur i sinne Skyrn alle Riettlæte uppfyllt / kunt þu þa ganga i Doom vid Ranglaaten sem i hans Dauda er skyrdur ? Ecke er þ ætlande til þinna heitu Mizkunar Modra / sem giefed hefur oss Sonenn þegar vier vorum enn þa hans Ovinet / Rom. 5. ad þu muner ecke giefa oss alla Hlute med honum / Rom. 8. þar hann hefur i Endurgietningar Laugenne giert oss ad hans Bernum / þar fyrer vegsemum vier hans Guddoomlega Naatign i blijdgustu Audmykt vors Hiarta / enn nu i Dag standande i hans Auglite / med hans Þienara St. Petursordum / af hans fyrra Pistels 1. Cap. seigiande : Blessadur sie Gud og Fader Drottens vors JEsu Christi / sem ad sinne mikelle Myskunseme hefur endurgietad oss til lifande Vonar fyrer Upprisu JEsu Christi fra Daudum / til þrar Arfleyfdar sem ecke kann ad skiemmast / ecke saurgast og ecke ad rotna / hver oss er ætlud a Himnum. Hvernenn Madur sie epter holldlegu Edle / þ syner oss St. Paall a þui sem ad ongvu nyta sijna Endurfædingu / og ecke byrda um hana ad endurnyia. Um Skilningenn talar hann / ad Holldsins Vitsmuner sieu Reide og Fiandskapur i giegn Gude / Rom. 8. Um Viliann / ad holldsed gyrnest i moote Andanum / Gal. 5. Um Gyrndernar / ad þær stryde i moote Saalunne / 1. Pet. 2. Þott ad þesse Vanheilsa Saalarennar verde nu alldrei fyllelega læknud svo leinge vier lifum i þessu Hollde / svo sem Paulus þ nooglega vottar / med mikellre Hormuglegum yfer sialfum sier / Rom. 7. Þa samt verda vorar Saaler i Skyrnenne fyrer Verkan H. Anda tilbunar til ad mootstanda þui Jlla / og vorer Limer til Riettlætesins Jkvidar / epter þre Mæling sem ad þa Forgeingelega kann ad þola / svo ad þegar H. Ande straffar i oss Syndena / uppvekur Truna / ebler Þolenmædena / styrker Vonena / kveiker Elskuna til Guds og Naungans / ennadhvort fyrer Ord sins Heyrn / i hverin hann Ræger / edur og fyrer Gudrækelega Þanka / þa giefur sa hann samsinnt og auked sijne Endurnyiung sem hann ecke mootstendur / ennadhvort med Hyrdulefse / Þvermod edur sialfskapadre Vantru / hvar ad sonnu er i vorn Valldre fro sier allt vid Jlla / enn ecke Truenn / hvar ad er Guds Verk / Joh. 6. og seiger vor Endurlausnare oss afbra best Greinarmun a millum þessara tvennslags Flocka / þra sem hockur / og þra sem eingenn Not hafa sinnar Endurfædingar / Johs

15. Eg em ꝥ saña Vjntrie / eñ Fader miñ er Vjngards-Madureñ / sierhvørn þañ Kvist sm̃ ecke ber Avøxt/ mun hñ burt taka/ & hvørn þañ sm̃ Avøxt ber/mun hñ hreinsa/ ad hñ bere meire Avøxt: Svo verdū vier nu i Skijrneñe endurnijader til goodra Verka/ hvad Paulus vottar Rom. 6. Vier erū jardader mz Christo fyrer Skijrnena til Daudañs/ od lijka sm̃ Christur er upprisen fra Daudū fyrer Dyrd Fødursins / svo eigū vier ad ganga i Endurnijungu Lijfdagaña. Þañeñ verdū vier nu i Skijrneñe andlega Endurfæddir/ Riettlæter & Endurnijader / og þott ad vor Goodverk/ef nockur være/ sieu Ofullkomeñ / & ecke i sialfū sier betre eñ margra Heidingia/ þa samt lijka þau Gude betur/ þvi þau fram koma af þm̃ sm̃ i Skijrneñe eru Guds Børn ordner/ & Riettlæter i heilagre Vatnslaug fyrer þañ Fullnad sm̃ Gude er golldeñ i Christi saklausū Dauda / eñ oss tilreiknadur fyrer Endurfædinguna. Jeg fæ mier ecke til Orda um̃ þa sm̃ þar fyrer utañ eru/ 1. Cor. 5. Gud veit ꝥ sialfur sm̃ Mañeñ skapad hefur / af hvøriū Kropfe verkast i þm̃ þær Dygder sm̃ oss munde torsokt epter ad breita / og hvørt Alit þær hafa i Guds Dyrdarfulla Auglite/er hm̃ kuñugast sm̃ er Doomare alls Holldsins. Jeg þacka alleina hñs almættugre Goodgyrne ad hñ hefur oss sm̃ a hñs Nafn trvū/þessa Veg tilbwed/ & opeñberad til Sæluhialpareñar / og fa mier Orsøk hier ut af ad þeinkia/ hvad miklu Obærelegra oss mune verda a Doomsins Deige/helldr eñ þm̃/ef vier afrækiū þssa Guds Naad/ & gangū ecke verduglega þre Kallan/hvar iñe vier erū kallader. Draged ydur þar fyrer ecke sialfer a Tælar/ Br. M. svo sem mundū vier þar fyrer meira Frelse hafa til ad syndga ad vier erū Endurgietner. Þesse Guds Goodgyrne er ad krossfesta i oss hiñ gamla Adam / eñ ecke ala hñ a Lytre Syndarefnar. Nun er af Gude skipud til ad temia Holldsed / eñ ecke til þess ad rækia ꝥ svo miøg/ad ꝥ fremie sijnar Gyrnder/Rom. 13. Þad er noogu stoor Velgiørningur sem Gud oss giørde i Skijrneñe / ad hñ tilbioo svo vorar Sæler daudar i Syndunū / ad H. Ande kyñe i þm̃ ad lifa & verka Gudrækelegt Athæfe / þott ecke heimtū vier ꝥ af hm̃/ ad hñ læte sier ꝥ allt þocknast sem voru Hollde gott þyker. Skulum vier þa i Syndunū blijfa svo ad Naadeñ yfergnæfez seiger Paull/ Rom. 6.

6. ßiœrre sie því seiger hn̄/ vier sem dauder erū Syndeñe / hvørneñ
skylldū vier framveigis i heñe lißa ? Eß vier erū iñplantader Lijking
hn̄s Dauda þa munum vier ⁊ verda Lijking hañs Upprisu seiger hañ.
Hvør St. Páls Ord eg so skil/ ad fyrst Gud heßur deydt Abl Syndar-
eñar i oss mz sijns Sonar Dauda i Skijrneñe / þa haße hn̄ gießed oss svo
mikeñ Andakrapt ad vier gietū upprised af Dauda Syndaña/ svo þær
ecke drottne ßramar i vorū daudlegū Lijkama/ og være ecke svo/ad nock-
ud aß þessu stœde i voru Vallde/sem Endurfœdder erū/munde Ritning-
eñ ecke so tijdt skipa oss ad deyda hiñ gamla Mañeñ er sig fordiarßar i
Gyrndū Villudoomsins/ edur hvad er ꝥ Páll seiger/ Rom.12. Sam-
laged ydur ecke Heime þessū / helldur ummyndeð ydur mz Endurnijung
ydvars Hiarta. I øllū þvilijkū Greinū Ritniñgareñar sie eg ecke añad
eñ ad Guds Ande vorkyñe ecke endurfœddū Mañe ad þocknast hm̄. Svo
er þa Meiningeñ/ jafnvel þott ad vier i øngvañ Maata algiørder sieū/
edur kuñum Guds Løgmaal upp ad ßylla / samt hefur Gud gießed oss i
Skijrneñe so mikla Krapta/ ad vier gietū viliad hid Gooda/jaßnvel þott
hid Vonda lode vid oss/Rom.7. ⁊ þurßū ecke ad mootstanda H. Anda/
eñ adhyllast Holldsins Verk. Svo læted ydur nu sagt vera/ Br. M.
ad þier þessū Gudrœkelegū Amiñingū hlijduger sieud / ⁊ yferveged
Guds Owtseigiañlega Giœsku/ sem ydur i H. Vatnslaug hefur andlega
Endurgieted / ecke til þess ad þier liæed Limu ydar Ranglætenu til J-
bwdar / helldur ad þier helged Gud i þm̄ so sem nyjar Skiepnur. Allted
þañ Sooma sm̄ Guds Fødurleg Giœska heßur ydur i Skijrneñe veittañ/
þar ydur er Magt gießeñ Guds Børnum ad vera/ Joh. 1. hia hvørre
Sœmd ad allrar Veralldareñar Tign ⁊ HErradœme er Endeme ad reik-
na/Gal.3. Þier erud i Skijrneñe Christo Iklædder/ hvørsu meiged þier
þañ ßagra Skrwda nijda ⁊ ata mz saurugū Holldsins Verkum ? Vited
ad Christur ⁊ Belial eiga eckert Hlutskipte samañ / 2. Cor. 6. hvørsu
meiged þier þatveimur svo Olijkū Herrū þioona ? Þier erud i Skijrn-
eñe Christi Limer vorder / vared ydur ꝥ þier giered ecke Christi Lime
ad Sathans Limū /1. Cor. 6. Þier erud i Skijrneñe vijgder ⁊ helgad-
er til ad vera Guds Mustere/ eñ þañ sem ꝥ saurgar vill hn̄ straffa seiger

Paulus. Þier erud iñplantader a þid saña Vijntrie Christum/ Joh. 15. stæd til ad þier ecke verded afhøggner z i Elld kastader. Allt hvad Gud hefur ydur Gott giört i andlegū Efnū / ad hañ hefur giefed ydur sin Eingietiñ Son / Ad hñ hefur ydur fyrer hñ opeñberad sin Vilia / Ad hñ liet hñ hungra z þyrsta/ Ad hñ liet hñ afklædast/ hrædstrykiast/ Nækū z Sløgū Oguðlegra Maña undergiefeñ/ og m̄z Þyrnū Corone ad aū verda/ z um̄ sider þola hiñ smæaſſarlega Krossens Dauda / Ad hañ hefur tilreiknad ydur Ranglætū hñs blessada Riettlæte sem alleina fyrer hñ gyllder/ og utsendt siñ Anda i ydar Hiørtu til eins Pants z Insiglis þar uppa: Þad alltsamañ svo miked sem þ er/ sem þo er svo miked ad Himeñ og Jørd eru ecke Neystrans Virde þar hia ad reikna / Þad alltsamañ seige eg/er oss i Skyrneñe giefed / þvi er þ Skøm̄ vor / ad afrækia þessa stooru Guds Naad og ganga i Lid m̄z Fiandanū z hñs Arū/ sem ønguv launa þa Þioonustu er Meñ veita þm̄/ nema eilijfre Kvøl i Pijslū i þvi Dijke sem vellur af Ellde og Breñesteine/ Apoc. 19.
Hvar fra oss og øll sijn Børn vardveite goodur Gud i
Nafne JEsu Christi / A M E N.

Fyrsta Suñudag i Føstu.

Gudspialled / Matth. 4. Cap.

I Þañ Tijma. Þa var JEsus leiddur af Anda a Eydemørk / uppa þad ad hañ yrde freistadur af Dioflenum. Og þa hañ hafde fastad fiørutyger Daga/ og fiørutyge Nætta/ hungrade hñ sijdañ. Og Freistareñ gieck til hñs/ og sagde: Ef ad þu ert Guds Sonur / þa seig þu ad Steinar þesser verde ad Braudum. Eñ hñ svarade z sagde: Skrifad er / Madureñ lifer ecke af einusamañ Braude / helldur af sierhvøriu Orde / þvi sem framgeingur af Guds Muñe. Þa took Dioffulleñ hañ med sier i Borgena helgu / og sette hañ uppa Musteris Bustena og sagde til hñs: Ef ad þu ert Guds Sonur / fleyg þier hier ofañ af/ þvi ad skrifad er: Ad hñ mune biooda Einglū sijnū um̄ þig/ ad a Høn-

dum bere þig/ so ad þu steyter ecke Foot þin vid Steine. JEsus sagde til hans ; Enn aptur er skrifad / Eige skalltu freista Drottens Guds þijns. Og enn aptur flutte Diofullenn hann med sier uppa eitt miøg ofurhatt Fiall/ og syndе honum øll Rijke Veralldarennar / z þra Dyrd. Og sagde til hans : Allt þetta mun eg giefa þier / ef ad þu framfellur og tilbidur mig. Pa sagde JEsus til hans : Far i burt fra mier Andskote/ þviad skrifad er : Drottenn Gud þinn skalltu tilbid la/ og honum einum þioona : Pa forliet Diofullenn hann. Og sia þu / ad Einglar komu til hans/ og þioonudu honum.

Exordium.

Í 1. Sam. 17. Verdur oss kiendt umm David/ er sijdann vard Kon-ungur i Israel og Risann Goliath / hvorsu þesse var af hinum ad Velle lagdur med einum Slaungu Steine. Þesse Frækleikur Davids var svo miøg ægiætur/ ad Kvinnurnar geingu vt af Israels Borgum/ og sungu : Saul vann Sigur a Þusund/enn David a tiju Þusund/ 1. Sam. 18. Nu þott ad þra Aptreksverk Davids sie merkelegtar Hroos-unar verdugt/ þa hefur þo Sonur Davids/ Matth. 1. Herrann JEsus Christus eitt annad miklu meira unned a hinum helvijtska Goliath Andskot-anum/ sa ed brixlade Fylkingum Guds lifanda æ sijdann hann sveik vora fyrstu Forelldra i Paradijs/ þar hann hefur Hoggormsins Hofud i sundurbroted/ Gen. 3. med þeim Steine/ sem Vppbyggendur hafa forsmad/. þ et med sialfum sier/ Þvi sæed/ Hier er meire enn Goliath/ Hann var eirn Mad-ur/ Sathan er eirn Diofull. Þott Goliath være Ogurlegur / þa var hann allur þar sem hann var siedur. Sathan er ein Hamhleypa/svo hann bregd ur sier jafnvel i Lioossens Eingels Lijke/2. Cor. 11. Goliath fylgdu ad sonu miørg Þusund Philistæanna/ enn Andskotanum fylger Ofljyande Hervidiung Stiarnanna dreger hinn ærlege Drete i skinum Hala/ Apoc. 12. og mikla Sveit Ogudlegra Manna/sem hans Merke fylgia. Þennann sterka Hervijking hefur JEsus Sonur Davids sigrad/og afklædt hann sine Har-neskiu og sijnum Vopnum a hvor hann treyste/ Luc. 11. Hafe nu Kvinnurnar i Israel prijsad David med þessum Dyrdar Dikt/ fyrer þann Sigur/er hann

 vann

vañ a Rikanū/ þvi skylldu þa ecke Zions Dætur/ sem eru Guds Andlegar Meyiar syngia og spila i synum Hiørtū fyrer þeirra Konunge/ seigiande: David vañ Sigur a tiju Þusundum/ eñ JEsus Sonur Davids a Orrellande Þusundum Þusunda/ a margra Þusunda Hofdingia/ a Þusund Viela-Meistara/ og hefur synar N. Þusunder af hñs Vallde herteked. Medal añarra Drottens vors Frægdarverka/ heyrum vier i þessa Dags Evangelio eitt Einvyge millum þess allra besta og hins allra versta/ millum þess stoora Michaels/ og hins gamla Dreka/ sem kallast Diøfull og Andskote/ ecke a Himnenū/ svo sem Apoc. 12. verdur umgieted/ sem er Guds Nasæte/ helldur a Jørduñe/ hvøria Sathan kallar sitt Ryke. Og sokū þess/ ad þetta Nuggunarryka Efne verdur a þssū N. Deige predikad i Christnum Søfnudū medal vor/ þa viliū vier þ nockud framar yfervega/ og af vorum Hertoga læra/ hvørneñ vier eigum Holldsins/ Heimsins og Andskotans Freistingum i moote ad standa/ Eñ styrk hier til Drotteñ med Naad þiñe fyrer JEsum Christū/ Amen.

Utleggingeñ.

Bragt er ell Vielabrøgd Sathans upp ad telia/ Eñ Gud nade oss/ Fleire mættum vier þeckia/ helldur eñ ad vier hyrdum uñ/ ad varast. J þessu N. Evangelio heyrū vier/ ad hañ med þrefolldu Athlaupe ræder a Lausnarañ. J fyrstu seiger hañ: Ef Þu Ert Guds SOnur/ Þa Seig Þu Ad STeinar ÞEsser VErde Ad BRaudum: Med hveriu ad lyklegt er/ hñ hafe viliad reyna/ hvørt hñ være hiñ fyrerheitne Messias edur ei/ þvi hañ visse ad Messiæ voru aller Huter under Fætur lagder/ Ps. 8. "Og hañ var Herra og Erfinge allra Huta. Ef þu ert Guds Sonur seiger hiñ vonde: Þad ma ecke satt vera sem þu heyrder vid Jordañ/ ad þu Guds Sonur værer/ þar hñ lætr þig hungra/ Hvørsu ægiætlega hefur Gud syna Velþocknan i þier/ ad hañ hefur þig yfergiefed hier i Eydemørku a medal Villu-Dyra/ Marc. 1. Og ef so vera kañ ad hañ reyne þig med soddañ Moote/ þa bind Enda hier a/ og reyn aptur hvørsu Sañsogull og Halldeñordur hañ er/ og seig ad Steinar þesser verde ad Braudū/ svo þu neyta meiger. Jeg efast ecke uñ ad Holld og Blood mune og þvilykar Fortolur hafa fyrer þeim/ er Moote

drægc

drægt eiga i Heimenum. Gud hefur lofad þ hñ vilie miñ Fader vera/ Hvorneñ er eg þa vordeñ ad Nia-Barne? Hañ seiger ad Lyfed sie meira eñ Fædslañ ꝛ Lykameñ meir eñ Klædnadareñ/ Matth. 6. Nu hefur hñ mier hvorttveggia i fyrstu giefed/ þvi fæ eg þa ecke eitthvad þessu til Vidur hallds? Betra være mier þ eg hefde hvorugs hluttakande vorded/ helldur eñ eg a hvorutveggia Naud lyde. Ef eg er hñs Sonur/ þvi giefur hañ mier þa Stein fyrer Braud/ edur Hoggorm fyrer Fisk/ Luc. 11. þar hañ hefur þo sagt sig ad vera Fødur Myskunsemdaña/ 2. Cor. 1. Eñ eg sem vondur er og mørgũ Syndũ hladeñ/ villde þ ecke giøra vid mitt Barn. Þetta predikar Holld og Blood/ þegar þ er ecke Fyrer Augunũ/ sem eta skal. Hvad skal hier til seigia/ christeñ Madur? Þad sem JEsus And skotanũ svarade: MAdureñ Lifer Ecke Af EInnsamañ BRaude/ HEllдur Af SIerhvoriu Þvi Orde/ Sem FRamgeingur af GUds Muñe. Med þessũ Ordum hefur ecke Christur sagt þier/ ad þu skul-er burt kasta allre Ahyggiu fyrer Lykamlegre Næringu/ ecke lofad ad giefa þier þitt Braud/ nema i Sveita þyns Andlitis/ Gen. 3. Ecke heit ed ad Hrafnarner skule færa þier Fædslu/ 1. Reg. 17. þegar þu sefur med hinũ lata. Helldur svarade Frelsareñ Andskotanũ wt af med þessu Mooke/ og kiende þier under eins/ ad sasnvel þo hañ liete þig lyda Brest a Lykamlegre Farsælld/ Skylldir þu ecke ætla ad hñ mune eiga kastast vid þitt Faderne/ svo leinge sem þu hañ ottast/ og rænet hañ ecke synũ Heidre/ Þvi hvorn þañ Son/ sm̃ Fadereñ elskar/ þañ agar hañ/ Heb. 12. Ef Gud vill ad eg life/ þa giefur hñ mier Braud til ad lifa af/ Lætur hañ mig lyda Skort a Braude/ þa vill hñ samt ad eg life i Truñe og Voneñe. Jeg vil bera mig epter miñe Atviñu med øllũ þm̃ Hætte/ sm̃ Gud hefur lofad/ ꝛ epter þvi Orde sem framgeinged er af hñs Muñe. Þockn ist hønũ ad mitt Erfide skule ecke blessast epter miñe Tilætlan/ þa veit eg samt ad hñ hefur ecke burtkastad mier strax i Daudañs Hendur. Giefe Gud mier ecke Braud svo eg fæe lifad/ þa lætur hñ mig deyia svo eg elo lyflega life. Er mier vandara um̃ eñ hñs eingietnum Syne/ hvorn hañ liet hrungra svo hñ freistadur yrde? A eg ad taka mig þ undra/ þo hañ freiste mier um̃ Stundarsaker/ sem ecke er nema Attleidingur. Þad sm̃

hines

þiner Egyptsku sǫgdu vid Joseph/ Gen. 47. þad sama vil eg vid min̄ Gud seigia/ þegar Hungurs Nauden̄ took til ad kvelia þa allt til Dauda/ þa sǫgdu þeir: Lat oss med voru Lijfe og Eignum vera Pharaonis þræla/ þad sier liþa meigum og ecke deyia. Take Gud þ hn̄s er/ ef hm̄ svo þocknast/ og jafnvel sialft Lijfed/ hvert hn̄ sialfur gaf/ Jeg vil bæde med þvi og ellu/ sem mier tilheyrer/ vera hn̄s Præll/ svo eg Æfenlega med hønum rijke/ þad vardar mig ad litlu þott han̄ lǽte mig ecke liþa af Braude/ þegar eg liþe af þeim Ordum/ sem framgeingen̄ eru af hn̄s Mun̄e/ ad hn̄ vilie ecke freista min̄ yfer Megn fram̄/ helldur giefa Freistingun̄e han̄ Enda/ ad jeg stadest þaᴂ/ 1. Cor. 10. Madu̇ren̄ Lijfer Ecke Af Einusaman̄ Braude seiger Lausnaren̄: Orden̄ eru tekenn af Deuteronomij Bookar 8. Cap. þar Moyses sagde vid Israels Sonu: Þar fyrer hefur Gud þvijngad þig/ og lǽted þig Hungur lijda/ ad han̄ giæfe þier Man/ hvørt þu þeckter ecke og ecke Fedur þijner/ svo ad þeir kien̄du þier þad ad Maduren̄ lifer ecke af einusaman̄ Braude/ helldur sierhvøriu þvi Orde sem framgeingur af Guds Mun̄e. Jeg er hræddur um̄ ad þetta Maal kun̄e hia sumum af oss heima ad eiga. Nu munu þeir ed nu allvijda i Heimenum uppvaga hegra af Fedrunum/ svo þeir kien̄e þeim þad: Færed hingad/ fered hingad svo ad vorar Hyrslur fullar verde/ og þar sie eingen̄ Skortur i Husum vorum/ en̄ ecke ad leita Næringar sin̄ar epter þvi Orde sem framgeinged er af Guds Mun̄e/ ecke ad lǽra nockud þad Sogme er i/ med hvoriu þeir kun̄e sialfer sijna Næringu ad uppvega/ svo þeir vite og meige med goodre Samvitsku seigia þad þeir ete sitt eiged Braud/ 2. Tessa. 3. svo ad þegar Skorturen̄ uppa fellur/ þa fara Men̄ ad hnoda Braud af Steinum/ þ er af þeim Hlutum sem Gud hefur ecke þar til skickad/ og alldrei þar til ætlad/ þvi eru svo marger þeir ed med Pleyþelegu og Oarlegu Moote leita sin̄ar Næringer/ og bijda ecke epter þvi ad Gud hialpe/ bæde þess vegna/ ad þeir lærdu alldrei nema Oþygder af Fedrum sijnu til ad leita Brauds med/ heyrdu e um̄ þatt an̄ad talad/ hin̄s og an̄ars/ ad þr hafa o Guds eckert Traust/ þar þeir vita ad hn̄ ecke brukar slijka Atferd til ad fæda sijna. Þegar JEsum hungrade/ talar Sathan um̄ Braud/ þvi

han̄

hañ visse þ var þ hellsta sm̃ hñ mætte gangast þyrer. Þessa Slags-mune heþur Holld og Blood aþ sijnũ Meistara lært: þ sm̃ hvor er gieþ-eñ þyrer/ þar um̃ þeinker hñ optast / þ sm̃ einhvor vidþarþ/ þ brwkar Sathan til ad locka Mañeñ til vondra Verka: ꝛ svo sm̃ eitn klookur Veidemadur / hañ leggur þ Agn fyrer Dijred sm̃ hañ veit þvi lostugast þyker/ og þa þegar hñ hyggur þ haþa mesta Epterlengun/ svo þiskar ꝛ Sathan mz Þorseñe/ og kriddar Agned mz Vellystinguñe. Seig Þu Ad Steinar Þesser Verde Ad Braudũ: Þetta sagde hñ vid Guds Son ꝛ hñ lætur ecke aþ ad predika hid sama þyrer ødrũ sm̃ eiga Guds Børn ad heita/ jaþnvel þott þa drage eingeñ Naudur til/ og er þvi æ verr og midur/ ad hm̃ tekst meir eñ skyllde i sijku hia allra handa Foolke. Jeg spyr; Hñ er uppskier hvar hñ ecke sæde/giører hñ ecke Steina ad Braud um? Hañ sm̃ ætsigur Hws Eckna ꝛ Fødurlausra/ Matth. 23. under Hylmingu Laga ꝛ Riettenda/ hñ sm̃ svijkur sin̄ Naunga i Kaupum og Sølum/hñ sm̃ leggur Agn Onaudsynlegra ꝛ Skadsamlegra Hluta þyr. er hñs Opramsijne ꝛ Faarœde/til ad læta hñ hwngra a hiñe vondu Tijd/ eñ þeiter sialfañ sig þar med / sa ed iñehelldur Sveita þess er Erþidar / sa ed svijkur hañ i sijnu Erþide sem hñ elur/ klæder ꝛ launar hm̃/ munu ecke aller þesser ꝛ þr ed hm̃ lijker eru/munu þr ecke seige eg/giøra Steina ad Braudũ? Þetta eru Kraptaverk Andskotañs/er hñ verkar i Børnũ Vantrwareñar / mz hveriũ hñ þioonar sijnu Rijke / og leider margañ Einþalldañ til siñar Þioonustu. Sathan apar epter Gude / hvor ed alla Hute giørde aþ øngvu/ og Sathans Villdarmeñ epter Christo hñs Smurda/hvør ed stadþeste sitt Rijke mz Furduverkũ. Þegar Fiendeñ heþur kieñt einum ad þeita sig aþ øngvu nema añarra Bloode / hvert ad þeim Overũ er þloted burt wr Ædunũ / þa þenur hñ sig wt sem añar Jstru-Mage/Ps. 73. svo ad þaþrooder Meñ glæpa a hñ svo sem añad Furduverk / og meina þ sie aþ Himnũ komed sm̃ hñ talar ꝛ bijdur/ jaþn vel þott eingeñ sie Hiegome slijkur i Guds Oyrdarfulla Auglite. Ad eg nu ecke tale um̃ þa ꝫ þiggia Guds Olmusu/hvørla hñ skipar i sijnu Naf-ne ad gieþa hm̃/er hañ virdest ad kalla sijna Limu/ eñ under Skine Frat þogru Naþnbootar/ stela þr/ liwga ꝛ ræna / eru Bakmælugar/Opack-

læter / Jüyroter / Naadgiarner / Formæla þeim er brioota þeim sitt Braud/ og i Staden þess ad sanner Guds Limer leita sier Olmusu i hꝧns Otta/ hia þm̄ sm̄ hū hefur skipad ad medtaka þa svo sem sialfan̄ sig/ þa fremia þess er allra handa Skam̄er og Leste i hꝧns Nafne/ liuga vid ꝥ og syfkia / sveria ꝛ formæla / uppa ꝥ ꝥr fae sꝧnū Odæ dum skꝧlt fyrer Mon̄um. Þesser hygg eg framar øllū ødrū giøre Steina ad Braudum/ verda þo of oss a Stundū iafnframt ødrū sm̄ rietta Tilkølu eiga Bordsetter i þui almen̄elega Hospitale sem Gud allsheriar Konungur hefur stiftad i sin̄e christelegre Kyrkiu. Munū vier þessa mikel Not hafa/ Br. M. i Vpprisu Riettlætra / ef vier giørū ꝥ vꝧsvitande ? Eda þykiunst vier trwer Radsmen̄ vera yfer Guds Gotse / sem hū hefur oss til Vmrada/ og ecke opin̄legrar Eignar feinged / þar vier giørū øngvan̄ Greinar mun a þessum/ og køstum Forsorgun Guds Fatækra Lima / fyrer And skotan̄s Limu/ giørande þan̄en̄ ecke Steina ad Braudum/ helldur Braud ad Steinū i fra grædugū Mun̄e / hveriū Leyndarbraud smackast lystelega/ en̄ sidan̄ uppfyllest Mun̄uren̄ mz Smæsteina / svo sem Salomon ad Orde kiemꝛ i hꝧns Ordskvidū / Prov. 20. og sialfa oss ad fra Nuk tøkurū i Syndenne /under Skins Mꝧskunsemen̄ar og goodrar Meininga ar / en̄ allra hellst Man̄ords vegna / hvørt oss mun þo ecke fylgia epter Daudan̄ / allra sist in̄ i eilꝧft Lꝧf / þvi þar hafa ecke Fyrerheit nema þær Olmusur sm̄ giefnar eru i Læresveins Nafne / Matth. 10. Þad mæ vel skiliast um̄ þa sm̄ eru san̄er Christi Læresveinar/ takande sin̄ Kross uppa sig og fylgia hm̄ svo epter. Þetta giørū vier Brædur ꝛ þykiunst vel giøra/ iafnvel þott oss meige alkun̄ugt Bodord St. Pals/2.Tess. 3. er hū seiger :. Þegar vier vorū hia ydur budū vier ydurꝥ / ad ef nockur vill ecke erfida/ þa skal hū ecke eta / þvi vier heyrū ad nockrer ganga a medal ydar Oskickan̄lega/ giørande eckert/ helldur hugsa fafeinslega/ (hvørt Mark vier meigū þeckia a nockrū vorū Olmusumøn̄ū) þessū bioodū vier seiger Paulus/ fyrer Drotten̄ vorn JEsū Christū/ ad ꝥr erfide mz Spekt og ete sitt eiged Braud / En̄ ef nockur hlꝧder ecke þessu vorꝛ Bode/ þa teikned mier ꝥ til / og hafed ecke Vm̄geingne mz hm̄ so hū skam̄est sꝧn. Vm̄ hina fyrstu Freistinguna høfū vier

nu

nu heyrt þann̄ talad / en̄ þegar Sathan merker ad hm̄ tekst ecke ad locka JEsū mz Ekasemen̄e / reiner hn̄ til a hin̄ Veigen̄ / ꝛ vill freista hn̄s mz Oftrauste. Noogu vel talade Sathan um̄ sialfan̄ sig / Joh. I. Ad hn̄ sagdest hafa geinged um̄ krijng / þvi fyrer utan̄ þ hn̄ geingur um̄ krijng sem greniande Leon / leitande ad þm̄ sem hn̄ kun̄e upp ad svelgia / þa er hm̄ þesse Atferd nærsta tøm / er hn̄ brwkar hier vid Christū / ad fara um̄ krijng ꝛ leitast vid a allar Sijdur / eins og eirn slægvitur Hertoge þa hn̄ um̄situr eina Borg / en̄ Bæiarmen̄ hafa mz øllū Lids-Abla fyrerbwest i þm̄ Stad sm̄ þr ætludu sier mestrar Hættu Von / þa fer hn̄ ad þm̄ Ovørū i krijng ꝛ rædst þar til sem eingen̄ er Vørn fyrer. Svo giører Dioffullen̄ / giete hn̄ ecke flækt Man̄en̄ i Hyrduleyse / leitar hn̄ til mz ofmiklū Ahuga / ef ecke i Mistrauste / þa mz Oftrauste / ef ecke mz Hofmood / þa med Hugleyse / ef ecke i Heimsku / þa med Siervitsku og svo framveigis. Ef þu ert GUds SOnur / þa Fleyg þier hier Ofan̄ Af. Alkun̄ugt er oz / Br. M. hvad margur er a mzal vor þ Ovarlega fer mz sitt Lijf / svo sem være þ eirn Hlutur / er hn̄ kyn̄e strax aptur ad kaupa eins og adra Vøru ; Soddan̄ Apaskap kalla men̄ Hugprijde / ꝛ hvør Oxren̄ metst vid an̄an̄ / svo sm̄ være þad goodur Hlutur. Ad spara ecke Lijf sitt fyrer Guds Saker / þegar hn̄ vill þ svo hafa / ꝛ men̄ hafa Guds Ord fyrer sier / ad þad sie hn̄s Vilie / þad er hin̄ ægiætaste Hlutur og Elskumerke til Guds / þvi eingen̄ elskar eirn meir / en̄ hn̄ giefe sitt Lijf ut fyrer han̄ / Joh. 15. Svo er þ og Kostulegt / ef nockur vogar Lijfe sijnu / Lande og Lijdum til Varnar / þvi þer Kiærleikans Verk / Gud hefur þ og samþyckt / og boded allt̄ijda hia sijnu Folke Jsrael. Og jeg sie ad Lausnaren̄ ecke Ovirdte Hundrads-Hofdingian̄ / þott hn̄ Strijdsmadr være / Matth. 8. Eige helldur vijsade Johan̄es Strijdsmøn̄unū fra sin̄e Skijrn / helldur gaf þeim Bodord / hvernen̄ þr lifa skylldu i sijnu Stande / Luc. 3. En̄ þad skiedur tijdast / Br. M. ad þeir sem eru diarfaster i Heimskun̄e / þeir eru ragaster i þessū Hlutū / og kiemur þ ecke til af Hugprijde / helldur af Ovitsurleik og Einræde / af þvi Gud hefur vardveitt þa svo tijdt i Hæskanum / þa meina þeir ad þ skule allt̄ijd eins ganga. En̄ hvør vill skylda hin̄ Almættuga til þess? Han̄ vill ecke lata frwa sier til

 Fra

Fra Aluta/sem hañ ecke lofad hefur. Gud hefur lofad/ ad hañs Einglar bære oss a Hondū sier/ Ps.91. eñ ecke nema a Vegū vorū: Þvi Orde stal Diøfullen undañ/ þa hñ talade vid Christ/ og mæ skie hñ stele þvi & wr þijnu Hiarta/ þa hañ gyller fyrer þier Háskañ/ og þu meinar ꝥ sie allt þiñ Vegur/ sem þier hefur einusiñe fleyst yfer/ Slijkt er ad freista Drottens/ hvør Synd ad hefur hiñ versta Vitnisburd i Ritninguñe/ Eñ ef þu i burtu deyr midt i þessare hrædelegū Synd/ Hvad mun þa af Saluñe verda? Laat þvi ecke locka þig af Fiblslegre Akiefd edur fra nytu Hroose/ (sem þo er ecke nema i Heimskra Muñe) til ad lijda Skipbrot a Salu þiñe/ fyrer hvøria Guds Sonur er dæeñ/ Rom.14. Nu þott Daraskapureñ sie stoor hia mørgū i þessu/ þa er hañ þo ecke miñe i ødrū Efnum. Sathan visse ad skrifad var um̄ Messiam: Snart mun sa Drottnareñ koma til sijns Musteris/ Mal.3. Hefur hm̄ maatt þvi lijklegt þykia/ ad ef hñ þættest Messias vera/ þa munde hm̄ hier flest allt leyfast. Þegar Gud hefur nockrū stoort Umdæme i Hendur feinged/ og sett hañ uppa ꝥ hæa i siñ Stad/ þa er hætt vid ad Holld og Blood meige ad hm̄ hvijsla/ Hier kañ mier eingeñ ad granda/ Og hvad jeg ad hefst/ ꝥ mæ gott þykia. Fyrer þessar Sathans Umtølur hefur margur Hálsen broted/ Og af þvi hañ munde ecke til þess Stadar/ er hañ var tekeñ fra/ sem er Leyr Jardareñar/ Þegar hønū var lypt upp i Hædena/ þa vard Falled Hærra eñ hañ varde/ svo ad þad Leyrkiered/ sem Dvarlega var mz fared/ datt i Smæmola. Þegar meñ eru i Guds Stad setter/ þa þeinkia þeir lijtt þar til/ ad þeir eru af sama Efne gierder og adrer Meñ. Þetta hefur mørgū komed til ad ætla ad hañ være Guds Jgillde/ þegar hañ ried fyrer ødrum/ svo ad nockrer hafa lided ꝥ Hræsneñe/ ad setia þad hæleita Nafn uppa eina Vatnsboolu/ Hvar um̄ Caligula/ Nero/ Domitianus og adrer bera lioosast Vitne. Þar verdur ecke a moote mællt ad Madureñ er eitt drambsamt Dyr/ Jer.17. Strax sm̄ Luckuñar Svipvinde hefur brugded vorre Molld & Ösku i Lopted upp um̄ Stundarsaker/ þa villia sumer Meñ vera eins og Rik i allra maña Augum/ giætande ecke þar ad/ ad þegar Vedrenu slotar/ þa fellur Dupted a Jørdena/ hvadañ ꝥ kom/ svo þeir sem blinder urdu i þessum Þyt/ verda Heilskign

er

er aftur/ og troda ꝥ under Footunum/ fyrer hvøriu þeir hræddust litlu
adur. Hier vid kañast David Konungur/ sem bæde a sier og sijnum reynt
hafde Luckuñar Mislynde/ er hañ seiger/ Ps. 1. Ad þeir Oguđlegū sieu
eins og Ryk ꝥ/ hvøriu Vindureñ feyker/ þar fyrer kuñe þeir ecke ad
standast i Doomenū. Fyrer þvi hafe Gud nockurn þratt settañ/ ⁊ giort
hañ ædre ødrum Mønnū/ er ꝥ i Visdoome eda i Yfervallde/ er ꝥ i Aud
og Rijkedæme/ er ꝥ i Lijkamans Styrkleika/ edur ødru Atgiørfe/ þa
þeinke hañ mz sier/ ad hañ a ecke þar mz ad høndla/ svo sem hønū sialfū
lijkar/ helldur svo sem Gud hefur boded/ og hafe fyrer Augum sier þad
Pall seiger: Hvad er ꝥ Madur/ ad þu hafer þad ecke þeiged? 1. Cor.
4. Þier erud Guder seiger David/ Ps. 82. eñ þo skulud þier eins ⁊ Meñ
deyia. Tökū oss Orsøk þar af ad þeinkia/ ad þott Gud hafe sett uppa
oss nockra Lijking sialfs sijns/ edur Skugga siñar Tignar i þvi ad ræ-
da fyrer ødrum/ þa kiemur þo sa Dagur um sijder/ ad Meñ skulu standa
Reikningskap af fra Raadsmeñsku/ Luc. 16. Þad var vel tilfunded sem
Tals-Madur fra i Scytia sagde vid hiñ stoora Alexandrum: Ef þu
ert Gud þa ætt þu ad medbyta Møñunū þijn Giæde/ eñ ecke ad taka fra
fra þeim. Ecke var Guds Eingietnū Syne Omattugt ad stijga ofañ af
Musteris-Bustene/ eñ hañ villde ecke giøra Kraftaverk Andskotanum til
Epterlætis/ eige helldur til Skiemtunar Herodi edur hañs Villdarmeñ
um/ Luc. 23. Hañ giørde sijn Dasemdarverk alldrei forgiefens/ helldur
Møñunum til gooda/ Hañ læknade Siwka/ Act. 10. Mettade Hung-
rada/ Joh. 6. Uppvakte Dauda/ Joh. 11. Snere Vatne i Vijn þegar
medþurfte/ Joh. 2. Þu sem af Gude hefur fram yfer adra miked
þeiged/ Gack i hañs blessud Footspor/ og ef þu villt sijna þij-
na Yferburde i nockru/ þa giør þad til Gagns og Nota þijn-
um Brædrum i Heimenum/ og læt ongvum Jlla lijda af Guds
Gafū fyrer þijna Vanbrwkun/ eñ sijn ecke Fordilld þijna þar med/ And-
skotanū ⁊ vondre Verølldu til Athlæturs ⁊ Augna Gamans. Nu
høfū vier þañeñ heyrt þessar tvær Freistingar: Eñ þegar Sathan fiñur
ad hañ ecke neitt orkar mz Efasemeñe edur Oftraustenu/ mz hveriū hañ
plagar almeñelega ad pretta Meñena i Heimenū/ og eru hañs daglegar

Veidebrellur/ þa tekur hñ til þess sem hñ visse ad sterkost var/ sm̄ er Oe
leyseleg Gyrnd til Audæfa og Metorda. Textenn seiger ad hñ hafe fært
HErrañ uppa eitt ofurhætt Fiall/ og sẏnt hm̄ þadañ øll Rẏke Veralldar-
ennar og fra Ordd/ sagt sẏdañ : Allt Þetta Vil Eg Gefa Þier Ef
Þu Fellur Fram Og Tilbidur mig. Hier var æred miked i Bode E.
G. B. og er ꝥ Maala sañast / ad margur hefur loted Andskotanū fyrer
Miña. Miña var ꝥ sem Balaam vañ til þess ad hañ villde formæla
Israel / Num. 22. Miña var Gulltungañ og Kaapañ ⁊ þr 200. Sik-
lat Silfurs/ sem Achan miste Lẏfed fyrer/Jos. 7. Eige var Naboths
Vẏngardur svo mikels Virde/ sm̄ Achab tapade fyrer Lẏfenu/ Rẏkenu
og allre siñe Velferd/ 1. Reg. 21. Eige var Hætẏda Klædnadureñ og
þau tvø Centener Silfurs sem Gezi laug vt af Naaman hinū Syrlend-
ska/2.Reg.5. miked ad reikna hia þessu/ og hvad eru þr 30. Silfur
peningar sem Judas keypte/ Matth.27. fẏrer Skapara Himeñs ⁊ Jard-
ar. Hvørsu næm ad sie þesse Andskotañs Snara til ad veida syndugar
Saaler / þar eru Otal Dæme uppa. Eñ giæt ad þm̄ Ordum Christeñ
Madur sem þiñ Endurlausnare seiger : Hvad gagnar ꝥ Mañenū/þo hñ
eygnest alla Verølldu / eñ lide Tøpun a Saalu siñe/ Matth.16. Eg
medkieñe ad Gots og Peningar eru stoor Guds Gafa/ þegar þau eru af
Guds Hende medtekeñ/eñ ecke hripsud vt af Muñe sẏns Naunga/ hiñs
Fatæka/ Eckiuñar og hiñs Fodurlausa / Eñ eige eru þau þess verd/ ad
falla a Knie fyrer Andskotanū / til þess ad eignast ꝥ sem ecke er nema til
Þẏngsla / og til ad þrælka fyrer þm̄ Omaga sm̄ ecke hefur Vit a hvad
vid hañ er giørt/ til ad þioona einū Nẏdinge sem alldrei sadde siñ Þienara/
hvad þr þo aller giøra sem añadhvort abla Rimareñs mz Raungendū edur
festa sitt Hiarta þar vid. Hin grimu Villudẏreñ a Mørkeñe hafa siñ
vissañ Skamt/⁊ þau taka ecke Bradena nema hungrud/ eñ Grædge hins
Fiegiarna tekur alldrei Enda/hñ etur alltẏd/⁊ er þo alltẏd sollteñ/ hñ Ott-
ast ecke Gud/⁊ eige skamast hñ sẏn ꝥ Mønunū/hñ þyrmer ecke Fødr nie
Modr/hñ underþricker Eckiuna ⁊ ræner hiñ Fodurlausa/hveriu eckert er
her felegra Meistara-Stycke Andskotans/ eñ ad horfa uppa eirn Guds
Vesæling/sm̄ Naudsteddur er/⁊ slẏta þañ Bita Brauds fra hiñs Hung-
rudum

kudum Muñe/sem hin millda Drottens Hond hefur hönū riett til ad sed.
ia hañ a. Pad er satt sm̄ Pall seiger/ad Fegirndeñ sie Root alls hiñs
Jlla/1.Tim.6. Vilie Meñ uppræta Jllgresed ech Akrenum/ þa skulu
Meñ Rootena eirneigeñ burt taka. Eg efast og ecke um/ad sa sm̄ Agirnd
ēne heþur vtskrvpad vt sijnu Hiarta / hañ heþur og gyrdt þyrer marga
Leste/ Þvi hvad er þ Jllt/sem ecke fylger einū Fe-Prvka? Meinsære/
Mañdrap/Lijge/Svik/Fals/Agg/Præta og añad/sem hier vt aþ þad
eſt/ Svo ad eirn af þm̄ Spøku fordum/ er hañ var adspurdur/ hvert
ad være hid versta Dÿr a Jørduñe/ Pa svarade hañ: Ad þad vær Leon
og Byrner a Fiøllunū/eñ Agiarner Meñ i Bygdeñe. Jeg veit ecke lij-
kare Skurt-God eñ Mamon og Moloch/ Svijvirding Amons Barna/
1.Reg. 11. Hvør ed sitt Naþn hefur aþ Rike. Pessū Afgud offrudu
heidner Meñ/ og a Stundū Gydingar Børn sijn/ og lietu þau ganga i
gegnum Eldeñ/ honū til Pionustu/2.Reg.21. Hveriū ecke Athl. er
eru þr/sm̄ kveikia i Hiørtum Barna siña/ strax a unga Alldre Otrþ.lega
Elsku til Auds og Fiarabla/ og kieña þeim ad þiena Mamona þyrr eñ
Gude/ og ad haþa sitt Ynde og Epterlæte i Ohørfum Maurū/ langt
framar eñ i goodū Sidū og Dygdū/ þar til ad Lijf og Sal standa i
hiertu Bale. Og þott nu ad Metorda-Girndeñ halldest oþ þlestū ad ve.
ta nær Mañdygdunū/ þa eru þo bædar skadlegar/ og holldast giarnañ i
Hendur/ þo svo/ ad þar sem Metorda-Gyrndeñ er einsamañ/þa er hun
þess stærre eþ Agyrndeñ heñe ecke þylger/þvi Agyrndeñ er þung z dreg
ur hañ til Jardareñar/sm̄ vill kieppast uppa þ haþa: Eñ i þvi eru þær
svo lijkar/sm̄ ein Syster kañ nockurn Tijma ad vera añare/ ad þær gieþa
ta bædar Lækninguna ad skiædare Siukdoome z Sadninguna ad Sullo
te/ Þvi eins og hiñ Agiarne vill þess meir/sm̄ hñ meira hefur/z vant-
ar alltijd eitneñ þ/sem hñ hefur/ Svo er z hiñ Metorda-Giarne alldrei
anægdur mz þ Stand sem hañ er i/ helldur kieppest alltijd upper fer.
Þad er og þullkomlega satt/ ad Metordagirndeñ heþur ecke þærrū sterpt
eñ Fiesynkneñ/ Fyrer hana er øll Olucka iñkomeñ i Heimeñ: Þegar Døþ
ulleñ villde helldur stioorna eñ hlijda/ha hrapade hñ mørgū til Oluckū.
Jeg þykest vita ad Eva haþe ecke geingest svo þyrer Eplenu / helldur
mune

kunne þad hafa geinged heim̃ i Augu / ad hun ætte Gude lijk ad verda / Gen. 3. Hvad miklu Illu hefur nu Metorda, Girnden̄ af Stad komed sijdan̄ i Heimenum? Hun sloo Mariam Aaronis Systur mz Lijkþraa / Num. 12. Hun lauk Jørdun̄e upp under Core / Datan & Abiram / Num. 16. Hun heingde Absalon upp i Eikena / 2. Sam. 15. & 18. Hun blandade Ølku Zambri saman̄ vid Konungsins Hwſs Ølku 1. Reg. 16. Og er þ nu lijtels verdt og nærsta maklegt / þo hun slæe sin̄ eigen̄ Man̄ um̄ Haals / en̄ þ er miklu hryggelegra og aumkunarverdara / þegar heilu̅ Londu̅ og Rijkiu̅ Illa lijdur fyrer eins Hroka / og þad kostar margra Man̄a Gots og Velferd / þegar tveir Skoorer þrætta. Gud giæfe Men̄ villdu þo giæta þar ad / ad svo Æra sem Men̄ hafa af Metordunu̅ / er øngvan̄ veigen̄ verd þess Erfidis sem þar er uppa kostad. An̄adhvørt komast Men̄ þar til mz Riettu eda Raungu / ef mz Riettu / þa skulu men̄ leinge þrælka / ædur en̄ men̄ koma til nockurs / og fyrer miked Erfide komast men̄ til an̄ars Stærra / þvi þa men̄ eru þar komner / taka men̄ Valld yfer ødru̅ / en̄ missa Vallded yfer sialfu̅ sier / þvi ein kostgiæfen̄ Yfervallds Persona er ecke sialfraad / helldur allra þeirra Þienare sem̄ hu̅ er yfirboden̄ / og maa tijdt vaka þegar hiner sofa. En̄ hafe hu̅ geinged hin̄ ranga Veg mz Sathans Listu̅ / þa heiter Eignar Sæted Stooll Hadungaren̄ar / og er Svijvirding bæde fyrer Gude og Mon̄u̅ / svo sem̄ Predikaren̄ seiger Cap. 7. Ad sa sem ranglega tekur sier Vallded til / mune hatadur verda. Þvi hygg eg þ Riett være sem̄ Joas Israels Konungur sagde vid Amaziam Juda Konung / Þu hefur sleiged Edom / þar fyrer er þitt Hiarta upphafed / haf þu þijna Vegsemd og sit i þijnu Hwse / hvar fyrer skyllder þu skipta þier af Illu / so þu faller og Juda mz þier / 2. Cron. 25. Svo er nu Agyrnd & Ofmetnadur nærsta skadleger Lester / þar fyrer vilie Sathan freista þijn þar mz / christen̄ Madur / þa slaa hu̅ mz Guds Orde / svo sem JEsus giørde / Vijk fra mier Sathan / þt skrifad er / Drotten̄ Gud þin̄ skallt þu tilbidia / Og Hm̄ Einu̅ Þioona. Nu er þ olldungis Omøgulegt under eins Gude ad þioona og Mam̄ona / Matth. 6. Vilier þu þar fyrer ad þitt Hiarta sie Guds Mustere / þa rek Sathan wt þadan̄ mz hu̅s hølvadre

Aura.

Aura-Elsku. Sathan æ ecke þad hann giefur/ helldur er þ allt Þioof-stoled/ sem af hans Hende er þeiged. Vei þier Sathan/ Hvør hefur giefed þier øll Rijke Veralldarennar/ svo þu meiger þau aptur giefa? Þu ætt ecke Ræd a eirnre Mijflugu/ nema Gud leyfe/ Og þott þu mætter nockru hier um ræda/ þa viliu vier ecke taka þijnu Bode/ enn sleppa honum sem bæde Himen og Jørd hefur i sinne Hende/ sem oss hefur Sæl og Lijkama giefed/ sem oss hefur frelsad fra þijnu Vallde/ Col. 1. sem hefur giefed sitt Lijf i Daudann fyrer oss/ Joh. 10. sem hefur sendt sinn Anda i vor Hiørtu/ Gal. 4. sem ad ber Vitnisburd vorum Anda/ ad vier seum Guds Børn/ Rom. 8. O þu Eylijfe Konungur Dyrdarennar/ sem ad ert Hoogvær og af Hiarta Lijtelætur/ kienn þu oss ad epterfylgia þijnu blessada Dyrdar-Dæme hier i Heime/ svo vier meigum þier sijdann inn i þijna Eilijfu Dyrd fylgia/ og til þess himneska Hæbords uppkafter verda/ til ad syngia þeirre hæleitu Guddomsins Þrenningu eilijfa Dyrd og Lof um allar Allder Allda/ Amen.

Annan Sunnudag i Føstu.

Gudspialled/ Matth. 15. Cap.

I Þann Tijma. Og JEsus gieck burt þadann/ og foor i Landsbygder Tyri og Sydonis. Og sia þu/ ad Canversk Kona gieck wt af þeim sømu Takmørkum/ kallade epter honum/ seigiande: Herra/ Sonur Davids/ Myskuna þu mier/ mijn Dootter kvelst illa af Diøflenum. Og hann svarade henne aungvu Orde: Hanns Lærisveinar geingu til hans/ bædu hann og søgdu: Lætu hana fara/ af þvi hun kallar epter oss. Enn hann svarade og sagde: Eg em ecke sendur nema til fortapadra Sauda/ af Huse Israels. Enn hun kom og tilbad hann/ seigiande: Herra/ hiælpa þu mier. Enn hann svarade henne og sagde: Þad er ecke gott ad taka Braud ed Barnanna/ og kasta þvi fyrer Hvolpana. Enn hun sagde: Satt er þad Herra. Enn þo eta Hvolparner af Molum þeim/ sem detta af Borde Drottna þeirra. Þa svarade JEsus og sagde til hennar:

O Kona/ mikel er þyn Trw/ Verde þier so sem þu villt. Og a þeir-
re somu Stundu vard heñar Dootter heilbrigd.

Exordium.

HJer bidiñ i vorre Drottenlegre Bæn/ Børn Guds Elskul. Eige leid þu oss i Freistne. Nu er Tvøfolld Freistne til/ oñur kiemur af Gude/ oñur af Andskotanú/ oñur leider til Lyfsins/ oñur til Helvijtis. Su sem af Gude kiemur/ hun er heñar Lækning/ sem kiemur af Sathan. Þad er ecke Ofamt hinu almættuga Konunge/ ad læta Diøfulen dekta a sijnu eigeñ Bragde/ e sijna Freistne hyns Freistingar yfervinna. Eñ þo ad þessar Athafner Guds e Diøfulsins hafe sama Nafn/ þa eiga þær þo ecke samañ nema Nafned. Diøfulleñ geingur ecke i Berhøgg vid Meñena/ þvi hñ veit þeir fælast sig/ helldur hefur hñ tvo Stallbrædur/ sm ecke eru svo uggvæner/ eñ þo ecke øllu sijdur skadvæner/ Añar er hid ytra/ añar hid iñra: Þesse er vort Holld og Blood med þess Tilhneigingum/ Hiñ er Verølldeñ med sijnum illu Dæmu: Hiñ sijdare af þvi hñ er vondur/ e liggur i þvi Vonda/ 1. Joh. 5. þa leider hñ til hins Illa. Sa fyrre er hælfu verre. Margur kañ sa ad fordast adra/ sm ecke giefur fordast sialfañ sig. Holld og Blood er gamall Skutulsveirn Diøfulsins/ sem framreider allra Handa Sætar/ eñ þo Eitradar Vistir. Þegar Audsokeñ bijdur Mañeskiuñe til Sadnings / eñ Sæleñ liggur blind i Sængeñe eins og Isaac / og veit eige hvort þ eru helldur Jacobs edur Esau Hendur/ sm hun þreifar a/ jafnvel þo hana grille til ad þeckia Raustena/ Gen. 27. svo miked langar hana i þañ ferska Riett/ veit þo ecke ad giøra Grein a/ hvørt helldur hañ er med Boganu veiddur/ eda af Hiørdeñe tekeñ. Vei þeirre Borg / hvør ed bæde hefur Ovinena utañ fyrer Portunu/ e lijka iñe a Strætunum/ Eñ ongvu betur eru vier a oss komner i Andlegum Efnu. Alla Vega umkringer Hollded oss/ a hægre Sijdu med Gyrnd Audæfa e Metorda/ a vinstre Hlid med Vrbyrgd og Vrvinglan/ Fyrer framañ oss stendur Sialfs-Þoottenu og Virding vors eigen Agiætis/ A Bak vid oss Afsokun e Þeckingarleyse Syndareñar/ Iñvortis Sløg Samvitskuñar/ illar Gyrnder e Tilteigingar.

teigingar. Þesse er nu Andskotans Freistne og Elldleger Tkylur þess Hreckvyssa/ Eph. 6. Enn sökum þess þær eru syndugre Manneskiu svo skiæd-ar/ ad þar er eingenn Lijfs edur Heilsu Von/ eþ Dieþullenn/ Heimurenn og Hollded meiga skiñu þramfara/ þa freistar Gud Mañsins / Sælunne til Heilsubootar. Enn Gud freistar vor / bæde sialþra vor vegna og svo Naungans. Þad sem Dieþullenn giører mz illum Heimsins Epterdæmum til Ills/ þad giører Gud til Epterdæmis med Krossburdenum til Gods. Margur munde hallda sig Saklausann / nema Gud typtade hann og ride Mootlætinganna Vatne a vor blindu Augu/ svo ad vier sæum vora Ho-mynd. Þegar Gud birtest Fedrunum i Gamla Testamentenu/ þa skiede þ opt i einu leiptrande Skye/ og svo true eg þ verde enn nu i Dag/ ad varla sæe menn riett Gud sienann/ nema hñs Dyrd bregde þyrer oss i Þoku Mootlætinganna / Þvi a medann vel geingur/ þykest Madurenn svo sem sialþskiled eiga allt þ hann þiggur aþ Drottne/ enn þegar hñ tekur þ burt/ þa leita menn hñs med Angist. Kunnuglega talar David hier um / Ps. 30. Eg sagde þa mier vel gleck/ Eg skal alldrei skiliast þra Drottne/ þvi þu Drottenn veiter Stadþestu mynu Biarge med þinne Þocknan/ enn þegar þu byrger þitt Andlit þyrer mier/ þa skielþdest eg/ þa kallade eg til Drottens/ og eg grætbænde hann. Aptur þreistar Gud þra/ er hñ vill ødrum til Epterdæmis/ svo sem Abrahams og Jobs/ hvad lioost er aþ hans Søgu/ er øllum er skriþud til Epterdæmis. Og sieum vier nu af þessu/ ad Gud freistar Mannsins/ bæde þeim til Gagns/ er hann leggur sinn Kross a Herdar/ svo og ødrum til Fyrermyndunar. J þessu N. Dags Evan-gelio/ høþum vier Dæme eirnrar Kvinnu/ hvør ed þa þyrst leitade ad Christo / þegar Naudenn þrysste henne þar til. Og viliu vier þ nu med þss Lærdoomum yfervega / epter þvi sem Gud gieþur Raad til. Hialpa oss þar til Naaduge Gud þyrer þinn Son JEsum/ Amen.

Utleggingenn.

Þegar Marcus seigier þra þessare Historiu i hñs Gudspialla / Cap. 7. þa gietur hñ um ad JEsus haþe svo sem þaled sig i þessum Stad/ þvi hñ haþe geinged inn i eitt Hws / og hafe eige viliad læta neirn vita þad. Hvar varstu nu minn Herra? Sem seiger; Eg er fundenn aþ þeim

sm̃ ecke leitudu ad mier / þu sm̃ ad hroopader / Matth. 11. Komed til myn aller þier sm̃ erfided og þunga erud þiader / eg vil endurnæra ydur. Hvar varst þu þa? Er nockud þyn Hønd stutt vorden ad þu kuñer ecke / eda þitt Eyra svo tillukt ad þu vilier ecke hialpa? Sañlega er ꝥ ecke / helldur kiemur ꝥ hier fram sm̃ hin eylifa Speken seiger: Eg leik mier vid Mañaña Sonu / Prov. 8. Svo plagar Fader Myskunsemd-aña ad breyta vid syn Børn / hn̄ hylur sig um̄ Stundarsaker / svo ad Mañeskiañ leite hn̄s Andlitis. Visse JEsus ad Lazarus Vinur hn̄s laa veikur / Joh. 11. Samt var hn̄ Fiarlægur hønū a medañ hn̄ took hn̄ burtu. Eige var hønū Okuñugt ad Vynskortur var i Cana / eñ þo droo hañ undañ ad snwa Vatnenu i Vyn / þar til hn̄s Stund var komeñ / Joh. 2. Ymislega breyter Gud vid syna. Hvør hefur nockurn Tyma hn̄s Raadgiafe vered? Rom. 11. Hañ Deillde a Konungs Mañeñ þa hn̄ leitade hialpar vegna Sonar syns / Joh. 4. Hañ baud Hundrads-Høfdingianum ad ganga Samstundis heim og lækna Þioon hañs / Matth. 8. Hañ fañ strax Krapt wt af sier ganga þa hin Bloodfalls siwka hrærde vid hañs Klædafallde / Marc. 5. Eñ fyrer þessare Naudstøddu Konu hylur hañ sig. Þo kañ ecke Sool Riettlætesens ad leyna sier / þvi seigier og Marcus ad þesse Kona hafe heyrt af JEsu & þar fyrer til hn̄s komed / þvi hn̄ hafe eige gietad dulest. Hvar er þa Boon heñar? Hun hroopade og sagde: HErra SOnur Davids Myskuna Þu Mier. O hvad dyrmætur Hlutur er Krosseñ / hn̄ kañ ad reka Mañeñ wt af Tyro & Sidon / þad er af vondre Verølldu þessare til ad leita ad Christo. Hañ er eirn Andlegur Segelsteirn / sm̃ Mañaña Staalhiortū upprycker i Hædernar til Guds lifanda. HErra Sonur Davids seiger þesse Kona. Faaord er Bæn heñar / eñ eckert er hier eptirskiled þad sem audmiukre Syndugs Mañs Bæn a ad fylgia. Med Herra-Titlenū jaatar hun syna Vndergiefne / var hn̄ Herra / þa var hun hn̄s Ambaatt / eñ mz Nafne Davids Sonar telur hun sig i ætt vid hn̄. Ecke ꝥ hun være af David komeñ / helldur af Adam / hvørs Nidie David var. O miñ JEsu / þeir eru þyn Mooder og þyner Brædur / sm̃ eru þyner Læresveinar / Matth. 12. Eñ þyner Læresveinar eru aller þeir er þitt Ok uppa sig taka / og fylgia

hier epter/ Luc. 14. Medal hvørra þsse Utlendingur var eige hin̄ siðs arsta. Þad var heñe ecke noog miñ JEsu ad þu varst heñar Herra/ þ er añad ad kuña/ añad ad vilia/ eñ þ hun kallar þig Davids Son / þ er Holld af heñar Hollde og Bein af heñar Beinū / þ var bikurt Skeyte/ sm̄ an alls Efa hefur stunged þijn Myskunar Jdur. Þetta styrker St. Paull/ Heb. 2. Seigande: Hon̄ byriade Brædrunū i øllu samlijkur ad vera/ uppa þ hn̄ Myskunsamur være/ z trwr Biskup i þvi sm̄ hia Gude atte ad giøra/ þvi søkū þess hn̄ lided hefur þa han̄ var freistadur/ þa kan̄ han̄ og ad hialpa þeim/ sem freistader eru. Myskuna þu mier seiger Konan̄: Hun kiemur til JEsum / ecke svo sem til añars Læknerß þeim/ er Meñ biooda Laun fyrer sitt Omak/ ecke helldur i Trauste siñar Forþienustu. Myskuna þu miet seiger hun/ eñ ecke miñe Dootter. Jatande þar med/ ad ecke þyrfte heñar Dootter einasta Myskunar vid/ helldur være og sialf hun Overdug i Guds Auglite siña Synda vegna/ þad hn̄ skyllde hialpa heñar Lijfs-Afkvæme/ hvert hun eige einasta haf- de gieted og fædt i Syndeñe/ helldur uppaled medal Ogudlegra Maña vid Sathans Þioonustu / og i hañs Dyrkan. Lær hier af syndugur Madur/ Nær þu framkiemur fyrer Gud ad þiggia nockud af hn̄s ørlæti- Hende/ ad afneita sialfum þier og øllū þijnū Verdugleik / og giør ecke þijn Goodverk/ ef nockur eru/ad hiñe verstu Synd/ mz ofmiklu Trauste a þeim/ edur Omlæte vid sialfan̄ þig/ helldur seig þu med þessare Konu og David: Myskuna þu mier Gud epter mikillre Myskunseme þiñe/ og epter Mikeleik Myskunsemda þiña/ afmœ þu mitt Ranglæte/ Ps. 51. Þesse Famada Mañeskia leggur Orsøkena til/ hvar fyrer hun svo grætz bæne/ MJn DOtter KWelst Jlla Af DJøflenum. O Neyd / O Neyd/ O Sorg/ O Sorg/ Hvad goodur Skoolameistare ertu ? Og hvørsu sijnt er þier um̄ ad giøra þinar farmadu Tungurnar vel Talan- de ? Eckert er hier epter skiled/ sem eitt Mañs Hiarta kyñe ad hræra til Medaumkunar/ svo hier var a øngvañ Veg hægt undan̄ ad komast fyre er han̄/ sem allt Valld hefur/ bæde a Himne og Jordu/ Matth. 28. og er þo under eins svo Lijknsamur sm̄ Faderen̄ er Børnunū Myskunsamr. Ps. 103. Nu kallar hn̄ Herra/ þvi treyster hun ad hn̄ giete/ hun kallar

hn̄ Son Davids / þvi vard hn̄ ad vilia / hun bidur um̄ Myskun / Hvørt
villde þa Bruñur Myskunareñar lata sÿna Lækereña / ef ecke i svoddañ
Trwar Skaut? Eñ þetta eykur miøg svo a / ad hun bidur fyrer sitt eig
ed Lÿfs Afkvæme / hvørs Saal ad hieck af heñar Saal / eins og Jacobs
og Benjamins. Hun seiger : Mÿn Dootter / þad var sart / hun kvelst /
þad var herfelegra / hun kvelst illa / þ var Obærelegt / og þad af Diefl
enum / þad yfergieck alla kÿmañlega Hørmung. Lÿkamlegur Siwkdom
ur liggur æred þwngt a / og nærsta hart er ad siaa uppa sÿna þegar svo
tilfellur / eñ þad geingur nærst hinū bitru Helvÿtis Pÿslum / þegar And
skoteñ fær Leyfe til med sÿnum Illsku Krapte ad bwa i Syndugs Mañs
Hollde / og slÿta þ og kremia epter sÿnum Vilia. Hvad fast mun hin heita
Moodur-Ast hafa þreyngt ad hn̄s Hiarta / er sialfur seiger / Esa. 49.
Kañ nockud Moodureñ ad gleima sÿnu Barne / Syne sÿns Kvidar / og
þo hun gleime þvi / þa vil eg samt ecke gleima þier. Siaa eg kiem / vill
þesse Kona seigia : Eg er ein Vesæl Mooder og bid um̄ Myskun / ecke
um̄ Mune þessarar Verolldar / ecke um̄ Lÿf Ovina miña / alleina bid eg
ad mitt Barn / sem er Guds volud Skiepna / ad þ mætte fryast fra Diøf
ulsins Vallde og Ofrÿke. Mun ecke JEsus hafa þeinkt til siñar Mood
ur / sem stood sÿdañ under hn̄s Krosse / þegar hn̄ hieck þar svo sem Mado
kur eñ ecke Madur afmyndadur af Diøfulsins Prælum? Mun nu ecke
hañ / sem i bitrustu Daudans Angist og Helvÿtis Kvølum staddur saa
Aumur a siñe Moodur / mun hn̄ ecke / seige eg / hafa aumkast yfer þessare
voludu Mañeskiu? Eige er þad ad efa / sem sÿdar gaf Raun Vitne. Eñ
þo seiger Texteñ oss / ad hañ hafe ecke svarad heñe einu Orde. Hvilÿkt er
er þetta? Ofañ a alla heñar Neyd / eykur þetta nærsta miklu. Hin blessu
ada Riettlætis Sool / Mal. 4. upprañ heñe um̄ Stundarsaker / eñ
Skÿ Þagnareñar droo fyrer hana aptur. Hvad skal hier til seigia? Kañ
ecke þad eilÿfa Orded ad tala? Heyrer hañ ecke / sem Eyrad hefur plant
ad? Er hañ Afundeñ / sem øllum bÿdur til sÿn ad koma? Matth. 11.
Hvar eru nu þÿn Ord? miñ Herra JEsu / er þu sagder fyrer Muñ Es.
65. Cap. Þad skal skie adur eñ þeir akalla mig vil eg svara / og a medañ
añ þeir eru ad bidia / vil eg Bænheyra þa. Þetta sÿnest hier allt ad øngvu
verda.

verda. Eñ vier vilium standa hier vid um̄ Stund/ G. E. B. Þad være ecke gott fyrer oss/ ad vier skylldum øllum Stundū Bænheyrder verda/ Þeir eru eige aller/ sem Gud fæe til sijn leidt med Taume Nædarennar/ nema hañ slæe ødruhvøriu med Svipu Tiptunarennar. Þegar vel gieck/ snerum vier Bakenu vid Gude/ Vier forū illa med hañs Gæfur/ Vier forsoomudum ad brioota vort Braud hinū Þurftuga og Voladа. Oss fañst eckert til þegar Gud liet oss falla allt i Kiør/ ꝛc eige þædu meñ Guds Yrlæte/ svo sm̄ af hønum komed / helldur svo sem af vorum Nandabla/ vorū Atburdum/ vorre Framsijne: Er þa ad furda þott hñ meige þeigia um̄ Stundarsaker vid oss: Svo ad vier hølldū oss ecke Saklausa/ ꝛc lærū/ ad øll good Giøf og fullkomeñ Giøf kiemum ad ofañ fra Fødur Lioosaña / Jacob. 1. Og ecke giører Gud einasta þetta vid hina Prælatu/ helldr ꝛc vid sijn Elskuleg Børn. Sañlega hefur hñ kient i Briooste um̄ Eymd þessarar Konu/ eñ þo svarar hñ heñe ecke einu Orde: Hañ vill þeir bidie svo þeir fæe/ leite svo þeir fiñe/ knyie a/ svo fyrer þeim uppluked verde/ Luc. 11. Heyred David Konung/ sem var Astvinur Drottens/ hvørsu hñ klagar yfer hñs Þøgn vid sig / hvørt helldur hñ talar þ under siñe edur Messiæ Persoonu/ Hvar fyrer ert þu Fiarlægur mijnu Hiælpræde/ og svo fiærre mijnu Hroope Gud miñ / Dag og Noott kalla eg til þijn / og fiñ þo øngva Hvilld/ Psalm. 22. Nu/ þoott ad Gud svo þeige vid oss a Stundum/ þa mun hañ samt Hiælpena ecke leinge undañdraga / svare hñ ecke svo sm̄ vier viliū/ þa svarar hñ svo sm̄ hañ vill/ vier vitū eige hvørs vier bidiū/ eñ hañ veit hvad oss er fyrer bestu. Ef vier yrdū alltid bænheyrder / þa kañske hañ giæfe oss Høggorm fyrer Fisk/ edur Stein fyrer Braud/ Ja Høggorms Eyru fyrer um̄skoreñ Eyru / Steinhiarta fyrer Kiøtlegt Hiarta/ eñ þad sama er a moote hñs Fødurlegu Hiartalage. Hañ Bænheirde ecke Eliam þa hñ bad hñ ad taka sijna Sælu fra sier/ 1. Reg. 19. Helldur gaf hñ hønū Krapt til ad mootstanda Jessabel og ellu Achabs Hyrse. Hañ heyrde ecke svo brædlega Harmaklegun Jobs / eñ hañ gaf hønū yfermæta mikla Þoleñmæde/ Job. 2. Hañ took eige Kaleikeñ fra sijnū Elskulega Syne / helldur sende hønū Eingel af Himne/ Luc. 22. Og svo giører

Gud

Gud eñ nu vid hans Samarfa/ take hñ ecke fra þeim Hørmungena/ þa feuder hañ þeim þo Krapt til ad bera hana. Hvørt er betra ad reka Fiandmañeñ burt/ edur ad giefa einū Megn og Mœtt til ad sigra hñ? Hefde Goliath a Bak aptur hørfad/ hvar var þa Davids sigur? 1. Sam. 17. Hefde eige Israel Barest vid Cananita/ þa hefde hñ ecke eignast þ Fyrerheitna Landed. Hefde eige Jacob glijmt vid Gud / þa hefde hañ eige hloted Israels Nafn / Gen. 32. Og hefde ecke þsse Kona þreytt med Bæneñe vid hiñ Almættuga / þa hefde hun eige heyrt þesse Fagnadar Ord: Kona/ Mikel Er þijn Trwa. Þegar Læresveinar vor's Endurlausnara formerktu ad hñ svarade heñe engvu/ þa hrærdust þeir af medaumkan og seigia/ læt þu hana fara fyrst hun kallar epter oss. O hvad gott Epterdæme hefur þu hier Christeñ Madur? Sæler eru Myskunsamer seiger Endurlausnareñ/ þvi þeir munu Myskun hlioota/ Matth. 5. Guds Myskunseme þurfū vier Daglega vid/ og an heñar kuñū vier ecke ad lifa. Vilier þu ad Gud sie þier Nædugur/ þa vert ecke Afunden vid þañ sm̄ þig bidr/ eda fræstnweñ þm̄ s af þier vill Læn taka/ Matth. 5. Þvi hvørsu mæ Gud opna þier sijna Myskunar Truña/ ef þu tilbyrger þijna Læke fyrer hinū Naudstadda/og sie svo ad þu hafer eige Efne a ad Myskuna med Verke svo s þu vill der/ þa ælijtur þo Drotteñ Hiartad. Sa sm̄ Myskunar meir eñ hñ hefur Ræd til/ hñ hefur giort sitt Myskunar Verk jafnvægt sijnū Vilia / & hefur myskunad meir eñ hañ kuñe ad myskuna: Ecke er hier talad um̄ eirn helldur eñ añañ af Læresveinunū / helldur hafa þeir aller i einu Hlioode meint ad iñtaka Drottens Myskunar Hiarta. O Gud gæfe / christner Meñ villdu vera samtaka i Bæneñe. Hvad er þ vier seigium i vorre Trwarjatningu? Jeg trwe Samneyte Heilagra. Er þ alleinasta ad jæta eirn & hiñ sama Gud? Ad vera mz eirnre Skijrn skijrder? Ad koma samañ i einu Guds Hwvse? Og medtaka eirn og hiñ sama Lijkama & Blood JEsu Christi? Nei/ onguañ veigeñ/ helldur þar ad auke ad hallda Eindrægne i Andañum / Eph. 4. Med Bænū og Fyrerbeidslū fyrer øllū Meñū / 1. Tim. 2. Bidied hvørier fyrer ødrū seiger St. Jacob / Cap. 5. Ad þier Heilbrygder verded/ þvi miked mæ Bæn hiñs Riettlæta þa hun er heit-

Sialfur

Sialfur Drotteñ seiger/ Matth. 18. Ef tveir af ydur samþyckia a Jordu um̄ hvørn þañ Hlut/ sem þier bidied/ þa skal ydur þ veitast af mijnum Fodur/ sm̄ er a Himnū. Og ef Gud heyrer svo tveggia Bæn/ hvad miklu framar mun hn̄s Fodur Hiarta komast vid/ þa eirn heill Sefnudur vtheller sijnū Bænum i Eindrægne Andans? Gud elskar Meñena þa hn̄ sier ad hvør fra elskar añañ. Eirn Vatns-Drope/ ef hn̄ er einsamañ/ þa þornar hañ bradlega/ eñ falle hañ i Siooeñ/ þa geimest hañ Tijndur: Svo eru og Tara-Dropar christeña Mañа/ ef þeir falla samañ/ þa verdur þar eitt Vatns-Flood af sm̄ allt upp i Himineñ vex/ þar til þad fellur i Naadarstrauma hins Almattuga Guds/ sm̄ framflioota af hañs Naasæte/ og reña so aptur ofañ til vor a Jordena. Damparner sm̄ uppstijga af Jørduñe/ samañsafnast i Loptenu/ þegar þr verda ofur þunger og þietter/ þa sundurdreifast þeir af Vindenum/ sm̄ ecke kañ i giegnū þa ad briotast og falla aptr yfer ymsar Alfur Jardareñar/ heñe til Friofgunar. Andvarpaner Guds Barna/ sem uppstijga af heitu Hiarta/ þar samañsafnast fyrer Guds Naasæte/ þar til þær verda hañs Miskunar Jdrum ofur þungar/ svo ad Himnarijke lijdur Ofrijke/ Matth. 11. Þar af verdur hin hialpsamlega Naattdogg Guds Goodgirne og Miskunar/ sm̄ fellur af þvi himneska Hermon yfer þa jardnesku Zion/ Ps. 133. hvørre Ande Drotteñs sundurdreifer og vtskipter medal Mañaña Sona. Þad er eige noog/ þott eirn edur tveir bidie fyrer ollū. Þo Gud hafe miked giørt fyrer Bæn Moisis/ Abrahams/ Eliæ/ Elizei/ St. Pals og añarra Guds Astvina/ þa er Gud ecke skylldugur ad giera svo ollu Folke: Munu og fær vera þm̄ lijker a vorum Døgum. Margra Tru hygg eg ad nu meige leggia vid Abrahams og Eliæ Tru. Fyrer almeñelegre Plagu/ skal almeñelega bidia/ þvi a Stundum er Gud svo lyndur/ ad hn̄ vill straffa þa Goodu med þeim Vondu i Londenu. Hafed þvi Raad Gudvrlausnarans/ M. E. Luc. 18. Bidied Oaflatanlega og letiest ecke/ þvi hvar fyrer skyllde Gud eige frelsa sijna Vtvalda/ þott hañ undañdrege Reidena? Sañlega seige eg ydur/ hn̄ mun frelsa þa. Hvert Svar giefur nu Frelsareñ sijnū Lærisveinum hier uppa? EG Em EJge Sendur NEma Til FORtapadra SAuda Af Huse Jsraels. Þetta sijnest

noskap Hangskiled i fyrsta Alite/ enn hefur þo sinn stadfastann Grund-
voll i Ritningunne. Epter sijnu Spamanns Embætte var hann eige sendur
nema til Gydinga. Epter sijnu Kienemannlega Embætte / var hann ollum
sendur/ þvi fyrer alla hefur hann forlijkad. Hann bannade ad sonu Læresvei-
nunum ad ganga a Veg Heidingianna eda i Samversskar Borger/ helld-
ur til fortapadra Sauda af Hwse Israels/ Matth. 10. Þo seiger hann hia
Johanne / Cap. 10. Jeg hefe og adra Saude / sem ecke eru af þessu
Sauda Hwse/ þa byriar mier og hier til ad leida. Ecke heyre eg ad JE-
sus hafe a sijnum Hiervistar-Dogum predikad medal Heidingianna/ þvi þad
var hans Spamanns Embætte/ Hanns Tijme var enn þa ecke komenn/ For-
tialldet var enn nu ecke sundurrifed/ Þar var enn nu eige nidurbrotenn sa
Veggurenn/ sem a millum var/ Eph. 2. edur vorded eitt af badum/ þad
skiede allra fyrst i hans Pijnu/ Dauda og Vpprisu/ þvi skømu þar epter
baud hann sijnum Læresveinum ad fara wt um allann Heimenn/ Matth. 28.
St. Pall þorer ad seigia/ Rom. 3. Er Gud alleinasta Gud Gydinga/ og
eige Heidingia? Sannarlega og svo Heidingia/ þviad Gud er eirn/ hver
ed riettlæta mun Vmskurnena i Trwnne og Yfferhwdena fyrer Trwna.
Svo var nu JEsus sendur alleina til Gydinga epter sijnu Spamanns
Embætte/ Enn svo sem Faderenn sende hann til Gydinga/ svo sende hann sijna
Læresveina til Heidingia. Epter hinu Kiennemannlega Embættenu/ er hann
ollum Heime sendur / þvi Johannes seiger Fortakslaust/ Hann er For-
lijkun fyrer vorar/ og ecke einasta fyrer vorar (þad er Gydinganna) helld-
ur og fyrer allrar Verallldarennar Synder/ 1. Joh. 2. Epter sijnu Kon-
ungslega Embætte var hann og ollum sendur/ þvi hans Gud hafde giefed hann
Endemørk Jardarennar og heidnar Þioodet til Arfleyffdar/ Ps. 2. Og er
þad Epterteckta verdt/ ad þau tvo Kraptaverk/ sem Drottenn giørde med-
al Heidenna Þiooda/ annad þetta/ annad hia Gergesenis/ Matth. 8. Þau
voru bæde til ad auglijsa hans Almættis Herradom/ þvi i hvorutveggia
sinn rak hann Dioflenn wt/ sem kallar sig Drottenn Verallldar þessarar. Hvad
giører nu þesse Kvinna til vid Afsvar þetta? Nun lætur ecke af / helldur
sæker þessa Takefære / þar hun sier Læresveinarner tala hennar Maale.
Laat hier christenn Madur/ ad freystast ecke i Bænenne / þott Gud hialpe
ecke

ecke strax/ s̄ þu kallar/ þa hefr hn̄ þo ecke forgleimt myskunsamr ad vera. Fødurlegt Hiarta hefr Gud: hn̄ er ecke so s̄ Stockr edr Steirn. Forgiefſens hefr hn̄ þa straffad Gudleyse Mañaño/ s̄ ganga til Mœallar fra Elnr goda/ ef hn̄ være þm̄ sialfr lijkr. Gud er ecke eins s̄nadur og Madureñ/ ef nockur Ølmusumadur liggur iafnañ vid Dyr hiñs Rijka/ þa heiter hn̄ Prœbœneñ/ Oskickanlegur/ Heimtufrekur. Þad verdur svo fyrer oss Moñunū/ þvi vier megnū eige margra þorf ad fylla/ eñ Afgruñe Myskunareñar er ecke svo hattad/ þss optar hn̄ er beden/ þss kiærara er þad hønuū/ þvi hañ kañ ad uppfylla alla vora Naudþurft/ epter Rijkdoome siñar Dyrdar/ Phil. 4. Þeir neiddu hn̄ seiger um̄ þa tvo s̄m til Emaus geingu/ Luc. 24. Gud vill læta þvinga sig m3 heitre Bæn/ og þad er hønū Iñdælt ad þola Ofrijke af Trœudū Syndara. Sæ Prœkelfne er good s̄m Gude þocknast/ og sæ Orusta mætte liett falla/ þar s̄ Madur er viss um̄ Sigureñ. Sa s̄m af Tiñuñe vill Elldeñ fa/ verdur optar ad slæ/ eñ einusiñe. Vilier þu og ad Guddoomsens Eiæsku Neistar stockve vt af Hellu Hiælprædesins/ þa verdur þu optar eñ einu siñe ad slæ m3 Hamre Bænareñar/ og ecke aflæta/ þar til þu a einhvern hatt Bænheyrdur verdur. Meñ skulu og Audmiuklega bidia. Mattheus seiger/ þsse Kona hafe tilbeded hn̄: Marcus seiger/ hun hafe falled til Foota JEsu/ Marc. 7. Þad Ord er ad Sylfu satt s̄m David seiger/ Psalm. 34. Nalægr er Drottenn þm̄ Harmþrungnu i Hiertū/ og þa sundurkremdu i Anda frelsar hn̄. Hvør s̄m vill uppausa Vatn af nockrū Bruñe/ hañ mæ beigia sig. Hvør er Bruñur þss Eimanda og Lifanda? hn̄s ed fier þvott eingeñ sinæ/ hn̄s ed lifer i oss/ þo ad vier deyiū. Hvør s̄m vill af hønū Nad og Myskun uppausa/ hn̄ krioupe audmiukur a sijn Hialans Knie. Josua fiell til Jardar nidur/ og joos Molldu yfer Hofud sier fyrer Drottne/ Jos. 7. David lagdest flatur a Jerdu fyrer hn̄s Tignarvellde/ 2. Sam. 12. Sialfur Guds Sonur kastade sier flotū a Jerdena fyrer sijnū Himneska Fødur/ Matth. 26. Og þvi skylldū vier fa eige beigia Knie vor fyrer Fødur Drottens vors JEsu Christi/ Eph. 3. Sa s̄m vill vera mikell i Himnarijke/ hn̄ skal fyrst giora sig lijten hier a Jardrijke. Þad er ecke Vegur til ad lioka upp Guds Myskunar Jdrum/

ad standa um̃, i Kyrkiu & bidiast fyrer/ eñ þorsinn Tollheimtumañeñ sem
stendur langt i fra/ Luc. 18. Tak þijn Skoo-Føt af/ sagde Gud vid Moy-
sen/ þvi sa Stadur er Heilagur er þu stendur a/ Exod. 3. Vor Bæna-
stadur er Heilagur Stadur/ Þar er Guds Mustere/ hvar hellst þad er/
þar er øll Heiløg Guddoomsins Þreñing a Tale vid oss. Øll Ohrein-
ende Drambsemeñar/ allt Endeme sialfs Þoottans a þar i burtu ad ve-
ra. Hvørt Andsvar fær nu þesse angraada Mañeskia uppa þessa sijna
aud miuka Bæn? ÞAd Er EIge GOtt Ad TAka BRauded BArn-
aña Og KAsta Þvi FYrer Hundana. Hørd var þesse Ræda/ Hvørsu
mætte Drotteñ hunglegar svara? Eñ ecke fiellst heñe Hugr vid allt þetta/
helldur svarar hun: SAtt Er Þad HERra/ Eñ Þo Eta Hundarner
Af MOlum Þeim/ Sem DEtta Af BOrdum DRottna ÞEirra.
Þott Abrahams Muñur hefde hier komeñ vered til ad kieppa mz Bæn-
eñe vid Gud um̃ Sodoma/ Gen. 18. þa hefde hañ ecke kuñad betur ad
mæla. Ecke þyckest hun vid Sañyrde þesse/ helldur þess meir hun er O-
virdt/ þess Audmiukare er hun ad bidia. Hina hørdustu Freistingu giør
er hun ad sætustu Huggun. Þau Ordeñ Christi/ er heñe brixludu um̃
siñ Overdugleik/ þau brukar hun sier til Forsvars/ og þ sem syndest ad
horfa heñe til mestu Orvæntingar/ vard heñe til ædstu Blessunar/ og
er hier af audsied/ ad Gud lætur þeim alla Hlute til gooda verda/ sem hañ
elska/ Rom. 8. Hun slær vorn Herra/ ef svo mætte ad Orde komast/ med
hañs eigeñ Sverde: Satt er þ Herra/ eg em Hundur i þijnu Auglite/
og hefe ønguañ Riett med Børnunum. Þad er Riettvijst ad þau mettest
fyrst/ Þu hefur tilreidt eina mikla Maaltijd fyrer þau/ og þijner Brat
og aled Fie er slatrad/ Matth. 22. Eñ i slijku Giestabode munu nockrer
Molar a Goolfed falla/ sierdeilis þar Børneñ/ sem mett eru/ hyrda eige
svo vandlega þar um̃/ Þesser Molar nægia mier aumre Hunds-Tijk/ Eg
em hiñ Hundur: Eñ mun nockud Hussbondeñ slaa siñ Hund fra sier/ þa
hañ vill fylgia høñum epter? Eg er eige svo vænteñ/ ad eg girnest ad sitia
til Bords med Børnunum/ Leyf mier þo samt ad tijna Molana mz Hund-
unum/ þa Brauds-Mola/ sem þijn Børn vilia ecke nijta/ Leyf mier & mine
Drottur þa upp ad tijna/ & þo vid høfum þa ecke forþienad/ þa veit eg
ad

ad þu/sem ert eirn Herra/og þar ad auke Davids Sonur miñ Skapare/ og þo miñ Brooder/ þu muner eige ockur allra Besælustu Skiepnur / eñ þo þijnar Skiepnur/ad señu Hunds-Tijkur/eñ þo þijnar Hunds-Tijkur i Hwngre og Vesölld wt aþ deyia lata. Fyrer þessare svo eblugre Trw/liet hiñ Almattuge sygrast/ Hañs Hiarta brast i honum/ svo hañ hlaut heñe Myskunsamur ad vera/ Jer. 31. og Bruñur Myskunsemdaña vard ad opnast i slijkre Hræringu/svo ad þadañ wtþlaut eirn liþande Nadarstraumur / til ad eñdurnæra þessarar Kviñu Sorgbited Hiarta. Þañeñ verdur hñ hier yþeruñeñ aþ siñe eigeñ Giæsku/sem er þo Osigrande/ hañ verdur til Fanga tekeñ/ sem hefur Herleidinguna ad Herþange teked. Hañ þurþte valla eitt Ord til ad wtreka Dioþuleñ/ Matth. 4. Eñ med morgū Ordū fær hñ ecke þessa Tru þra sier reked/svo ad allt jid verde Soñur a hñs Male. Hvørn þañ sem til miñ kiemur/ vil eg ecke þra mier reka/ Joh. 6. Athuga þu nu/christeñ Madur/ nockud uñ þijn Eþne hier wt af. Munt þu i Guds Auglite betur vera a þig komeñ/ eñ eirn Hundur? Þu ert ad señu Christeñ/ þesse Kona var Heideñ/þu ert skijrdur og iñteken i Guds Sattmala/ hun var ecke. Þu heyrer Guds heilogu Ord Daglega/ eñ hun alleinasta Ryktед aþ JEsu : Eñ hygg ad hvad Endurlausnareñ seiger : Drottningeñ aþ Arabia mun upprijsa a eþsta Deige og dæma þessa Kinslood / þvi hun kom langa Vegu ad heyra Speke Salomonis/ & sioed hier er meire eñ Salomon/ Matth. 12. Svo er eg & hrædدur uñ ad Kona þsse mune dæma marga þa er Christner kallast/ hun sm hier ber Hunds Naþn/ kalde ecke epter sier ad leita ad Christo / og þylgia hoñū epter / þo hun yrde ecke svo fliootr bænheyrd. Eñ hver er nu sa er leite ad Drottne/eda kalle aþ Alveru til hñs i Hormungūñe? Drotteñ typkar oss / eñ vier þiñū þar ecke til /hñ slær oss eñ vier betrū oss ecke/Jer. 5. Meñ hoþa hardara Andlit eñ Steirneñ/ og vilia ecke snwa sier. Hundarner hora nockra Rækt a sijnu Aþkvæme. Þesse Heidna Mañeskia var of iñstu Hiartans Sorg tilknweñ ad leita sier Hialpar hia þeim Himneska Lækner vegna siñar Hoottur sm plagud var aþ Dioþlenū/eñ hvad þæer eru nu þr/sm þæra sijn Born til JEsum med Christeleañ Aga og Vñvondun / og giefa

eige jafnvel lided ad Omenskuñar Diøfull sie fra þeim rekeñ med Guds
Ords Kieñingu og goodre Tilsøgn. Þesse Kvina gieck wt af Tyro og
Sydon þeim Ogudlegu Stødunū til JEsum/ eñ hvad tregt er oss komed
til ad ganga wt af vondre Verølldu þessare og fylgia hønū / jafnvel þo
Saalen ligge Vitstola i Ande Syndareñar. Þesse Kviña reiddest ecke þo
heñe være ofuglega svarad / eñ hvad giøra þeir sm̄ møgla a moote Gude
þa ecke geingur allt ad Oskū/ z formæla hñs Nofudskiepnū/ þa þar ept-
er Skipan syns Herra eru oss mootfallnar/ hvøriar Gud hefr oz þo giefed
af Dum̄rædelegre Giæsku siñe til ad hallda vid voru Opacklata Lyfe-
Hundar komu z sleiktu Lazari Saar/ eñ ecke fieck hñ ad sedia sig af þeim
Molū sm̄ duttu af Borde hiñs ryka / Luc. 16. Svo fiñast og marger
Omyskunsamer/ Hardwduger eñ i Dag / hvøriet ed hafa Gnægt Ver-
alldar þessarar/ eñ laata þo siñ Naunga Hungur lyda/ og ef þesser Ogud-
leiger Lester skyllou fiñast medal Christeña Maña/ sm̄ ecke er ad efa/ hvad
erū vier þa betre eñ Heidingar i Guds Dyrdarfulla Auglite? O vor
Gud og Almaattuge Skapare/ vert þu oss Syndugū Lykusamur/ og til-
reikna oss ecke vorar Jllgiørder epter þeirra Verdskulldan/ helldur miñstu
þiñar mikellrar Myskunseme. Vor Dootter þer vor Saala / kvelst
hrwnglega af Diøflenū/ hvørre hñ Ognar med hrædelegre Miñing Jll-
giørdaña. Jlla høfum vier lifad/ eñ þu Christe ert fyrer vorar Jllgiørd
er uppheingdur/ fleire eru vorar Ranglætingar helldur eñ Taar vorra
Augna/ eñ laangtum fleire eru þo Dropar þiñar Myskunar/ sm̄ ad upp
reñr yfer oss Syndugū Moñū ny z fersk a hvøriū Morgne/ Harmagr.
Jerem. 3. Allra Maña syndugasta jaatū vier oss hvor i siñ Stad/ eñ
þeckiū þig þo ad vera hiñ allra Helgasta sm̄ fyrer oss Ranglaata er Bøl-
van vordeñ. Vier erū eige betre eñ Hundur i þynu Dyrdarfulla Auglite/
þar vier høfū forþienad ad wtelokast fra þeirre Himnesku Jerusalem /
Apoc. 21. Eñ samt erū vier þo þyner Hundar og viliū helldur svo heita
eñ Andskotañs Oskabørn. Vier kiørū helldur ad tyna Molana under
þynu Borde eñ hafa full Hws mz Ogudlegū: meigū vier ecke Børn kallast
þa giør oss svo sm̄ eirn af þynū Leigumoñū / Luc. 15. Meige og þad
ecke/ þa lat oss Riett hafa mz þynū Hundū. Þoott vier teliū oss Overd-
uga

uga ad sitia til Bords med Abraham/ Isaac og Jacob/ Matth. 8. Þa viliũ vier samt i þessu Lyfe skrÿda under Borded mz hiñe Canaaniskꝛ. Gott er oss ad ahanga Drottne mz hvøriu hellst moote þeir eylÿfa Myskun vill þ vera læta/ þoott vier sæu ecke þau Kiør s̃ Rÿkesens Syner/ þa hølldũ vier fullgott ad vera Dyraverder i Hwse Drottens vors/ Psl. 84. Þad næger oss þegar vier alleina ecke wtkastader verdũ i hin ytstu Myrkur. O þu Lÿknarfulle Gud og Naaduge Fader/ þegar vier allra sÿdarst wtgøngũ af Tyro og Sydon sm̃ er af Heime þessũ fyrer Tÿmañlegañ Dauda/ eñ Andskoteñ gyrnest ad kvelia vora Sæalu mz eylÿfum Pÿnslũ/ Myskuna oss þa fyrer JEsu Davids Sonar Skulld / og læt oss verda epter þvi sem vier vilium/ sem er/ ad vier frelster af Synd/ Dauda/ Diøfle og Helvÿte/ meigum þier þioona i Riettlæte og Heilagleika um̃ allar Allder Allda/ Amen/ i JEsu Nafne/ AMEN.

Þridia Suñudag i Føstu.

Gudspialled/ Luc. 11. Cap.

Þeim Tÿma. JEsus rak wt Diøful þañ er Mællaus var. Og þad skiede/ þa Diøfulleñ var wt fareñ / ad hiñ Mællause talade/ og Folked undradest þad. Eñ nockrer wt af þeim søgdu : Fyrer Belzebub Diøfla Hofdingiꝛ þa drÿfur hañ Diøflana wt. Adrer freistudu hañs/ og leitudu af hønum epter Teikne af Himne. Eñ er hañ sa þeirra Hugreñingar/ sagde hañ til þeirra : Hvørt Rÿke/ sem i sialfu sier er sundurþyckt/ þad mun eydast/ og hvørt Hws mun yfer añad hrapa. Og ef Andskoteñ er i sialfum sier sundurþyckur/ hvørneñ maa hañs Rÿke þa standast/ fyrst þier seiged mig fyrer Belzebub wtreka Diøflana? Eñ ef eg fyrer Belzebub wtrek Diøflana / fyrer hvørn wtreka þa ydar Syner? Þar fyrer skulu þeir og verda ydrer Doomendur. Eñ ef eg rek wt Diøflana med Guds Fingre/ Sañlega er þa Guds Rÿke komed til ydar. Nær ed sterkur Hervopnadur vardveiter sitt Andyre/ þa

er

er allt med Mak hvad hañ æ. Eñ nær añar Yberfterkare kiemur z yberviñur hañ/ þa blettet hañ hañ øllum Nertþum/ a hvør ed hañ treyste/ og i sundurskipter so hañs Herfœnge. Hvør hañ er eige med mier/ sa er a moote mier/ og hvør sem samañsafnar ecke med mier/ sa sundurdreyfer. Nær Ohreirn Ande fer wt af Mañenum/ reikar hañ uñ þurra Stade/ leitar ad hvyld og fiñur ecke/ þa seig er hañ: Eg vil apturhverfa i Hws mitt/ hvadañ eg foor wt. Og þa hañ kiemur/ fiñur hañ þad soopad og pryddt. Þa fer hañ og tekur med sier siø adra Anda sier verre/ og sem þeir eru þar iñkomner/ byggia þeir þar/ og verdur so þess Mañs hid seinasta/ verra hinu fyrra. Eñ þad skiede þa hañ talade þetta/ ad Kona nockur wt af Folkenu/ hoof upp sijna Raust og sagde til hañs: Sæll er sa Kvidur sem þig bar/ og þau Brioost sem þu mylkter. Eñ hañ sagde: Ja advijsu. Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord/ og vardveita þad.

Exordium.

Ecke er læn leingr eñ lied er seigia Meñ i Fornkvednū Ordshætte/ og er hañ sañur / þvi þegar Eiganden aptur heimter þa er hañs Riettur wte ad brwka sem Læned took: Og svo sm̄ þvi er hættad almeñelega a mæal vor Mañaña/so er þ eirneñ a sig komed a mille Guds og Sathans. Andskoteñ hefur a stundū nærsta Diarfflekur vered til ad hondla med hañs Skiepnur / þa hønū fyrer einhvørn Tilgang hefur þad leyft vered/ eñ ongvañveigeñ mæ hañ ræda yfer þeim moote Vilia hins Almættuga. Ad søñu heyrdum vier ei alls fyrer laungu/ad hiñ blygdunarlause Dioffull baud vorum Herra/ ad hañ villde giefa hønum øll Rijke Veralldareñar og þeirra Dyrd/Matth. 4. Eñ hvad miked Rijke hafder þu þa i Heimenū Sathan? Er þu þorder ecke ad brwa i Svijnunum fyrer utañ Leyfe Drottens vors/ Matth. 8. Syne sijnum hefur Gud feinged Rad yfer Verølldeñe/hvørn hañ sett hefur Erfingia allra Hluta/ Hebr. 1. Honum hefur hañ giefed allt Valld/ bæde a Himne og Jordu/ Matth. 28. eñ ecke Dioflenum. Þar fyrer/ þott ad Drotten kalle hañ Høfdingia þessa Heims hia/Joh. 14. þa er þad ei svo ad skilial

ia/ ad hañ med Frialsu hafe nockra Stioorn a Jordu i þeim Hlutum/ sem Valldstioornene vidkoma/ helldur meinar Lausnarenn þat med Heimenn sem eru þr Ogudlegu/ ꝥ eru Vantrwareñar Børn/ Eph. 2. i þvilíku Dioffullenn mattugur er til ad dryffa þa epter Villd siñe/ til allskyns Synda og Lasta. Ei þorde hñ ad granda Jobs Lijkama fyrr eñ Gud gaf hm̃ leyfe þar til / Job. 2. Ei gat hñ Petur siktad / þvi vors Endurlausnara Bæn maatte meira/ Luc. 22. Og svo sm̃ Andskotenn hefur eckert mz Christo/ edur þa sm̃ i hm̃ eru / svo kuña ei helldur hñs Børn Guds Børnum ad granda framar eñ Gud leyfer. Øll vor Hofudhaar eru taleñ/ ꝫ ecke fellur eirn Titlingur a Jordu an hñs Vilia/ Matth. 10. Nu þo ad Sathan vel vite/ ad hñ megnar eckert mz øllu sijnum Jllsku-Krapte a moote einu Guds Orde/ þa fær hñ ei vid sike Jllsku giort ad areita Gud ꝫ hñs Utvalda. Alldrei er svo sterkur Kastale/ ad ei þurfe ad vaka svo leinge Strijded yfersteñdur. Nu er Lijf þetta ecke añad eñ stijfelld Baratta/ Job. 7. bæde hid ytra og iñra/ þvi er Þørf ad Samleñ vake i Hiartanu/ ꝥ er Slot Lijkamañs/ og bidie svo ad vier føllum ecke i Freistne/ Matth. 26. Jeg sagde fyrer Skømu/ Børn Mijn/ ad Andskotenn hefde eckert med þa sem eru Gude Handgeingner/ eñ þad gillder a medañ þeir eru i hñs Þienustu/ eñ ecke añars. Svo marger sem ecke geingu wt af sijnu Huse þa Noott/ sm̃ Paaska-Lambed var ad Kvollde eted/ þr urdu frij fyrer Mord-Einglenum i Egyptalande/ Exod. 12. Guds Ostyneleg Kyrkia hier a Jørduñe/ er Hws ꝥ/ hvar iñe hid saklausa Guds Lamb/ ꝥ burt took Heimsins Synder verdur Daglega slatrad og offrad i Riettrwadra Hiertum þm̃ himneska Fødur til sætleiks Ilms: Genger þu wt af þessu Huse/ christeñ Madur/ þa kañ eg ecke ad seigia þier Skulteñ ꝥ Draaps-Einglenum/ eñ þyker hitt lijkara ad þu ne eiger i hñs Herdir falla. J þessu H. Evangelio høfum vier Epterdæme/ bæde uppa Andskotañs Jllskufulla Medferd a syndugum Møñum/ Og svo hñs Katna ꝫ reckrkse a moote Gude og hañs Børnum. Vil eg þvi i þetta Siñ tala/ 1. Um Dioffulsins Valld yfer syndugu Hollde a hinum fyrrte Degunum/ ꝫ so vtt. 2. Um hñs Jllsku i þvi ad spilla vorre Andlegre Velferd. Styrk oss þar til Naadarfulle Gud mz Krapte þijns Anda/ i JEsu Nafne/ Amen.

Utleggingeñ.

Mz iaz svo Aumkunarlega hefur þesse Mañeskia hallden vered/ sm hier
um ziertr i Gudspiallenu : Þvi hvad kañ Vesælla ad vera/ eñ þeg-
ar Tunga Mañsins er bunden i hañs Muñe/ svo hañ fær ecke talad vid
adra Meñ sier til Skiemtunar/ Eige kvartad um̄ þa Hlute/ sem hñ anga-
ra. Eirn Malleysingur er i Heimenū svo sm̄ fyrer utañ Heimeñ/ Hañ
hefar Tungu og talar ecke/ ꝛ ecke ollu betur eñ ein Lykneskia/ er hñ a sig
komeñ. Nu eykur þ þo miklū a/ ad ræda er af Gudspiallenu/ ad þesse
Plaga hafe vered af Diøflenum/ og er þvi ecke ad neita/ ad Gud hef-
ur Andskotanum leyft mikla Hlute i Lykamlegū Efnū/ a Døgū Gamla
Testamentesins/ a Hiervistar-Døgum vors Frelsara/ a Døgum hñs Po-
stula/ hvøria hñ sier i Lage wtsende i sijnu Nafne til ad planta sin
Wijngard a medal Mañaña Sona hier a Jørduñe/ og so nockra Stund
fram̄ epter Dødunum/ til ad styrkia og auka þessa Nyu Plantan / med
Atgliaingu sijns Mattar yfer Diøflenum. Hañs Owtseigiañlegre Mysk-
unsemе og Nad høfū vier þ ad þacka/ ad vier finnum ecke svo miøg þar
til a vorū Døgum / ad Diøflenum sie leyft ad hafa Walld yfer Mañ-
eskiuñe i Lykamlegañ Mata. Fiærre sie þvi/ ad eg seige þad Gud kuñe
ecke ef hañ vill/ ad bruka Andskotañ til ad straffa Synder Mañaña/ þvi
hñ er i hñs Hende/ svo sm̄ øll hñs Verk. Hitt efast eg um̄/ hvørt þ sie
hñs Wilie nu um̄ Stunder. Sa alvitre Konungur hefur þusund Vel-
ge og Mata til ad stioorna sijnu Rijke. Eins og eitt Kongs Rijke um-
breytest a marga Vegu epter Tijdunū/ svo sima u vier eirneigeñ/ ad þ er
skied i Guds Rijke hier a Jørduñe. Ad søñu er hañ ecke sialfur i nockru
Wmbreytañlegur/ helldur umbreyter hñ øllū Hlutū/ epter þvi sem hñs
Guddomlegu Spæke hafa þyker. Hañ talade sialfur vid Fedurnar fyr-
er Flooded/ Hañ giørde slijkt hid sama vid Abraham og hñs Epterkom-
endur/ allt til Moysen. Moyses took Riettinden af hañs Muñe/ og
fiek þad Israels Sonum/ og hañ gaf þm̄ fyrer hñs Hønd sitt Po. Løg-
mal/ Skrifad a Steintøflum til ad lifa epter/ Exod.24. Hañ stioornade
sialfur eins ꝛ eirn Wrralldlegur Konungur sijnu Folke/ þar til þeir vil-
du ei leingur lata hañ drottna yfer sier/ ꝛ hñ gaf þeim Saul Konung i
Bræde [illegible]/ Hos.13. Nu talade þo vid hañs Epterkomendur fyrer Muñ

sīna Spámaña/ og jafnvel i Herleidinguñe lagde hañ sitt Ord i þeirra Muñ. Eñ i Tijmans Uppfyllingu hefur hñ talad vid oss fyrer Soñiñ/ Heb. 1. og læted hñ sm̃ er utgeingeñ af hañs Skaute/ Joh. 1. openbera Meñunū sin̄ Vilia/ eñ þegar hñ stie til Himna og iñgieck i sijna Dyrd/ þa sende hñ Postulum sijnū H. Anda af sijnū Fødur / Joh. 15. sa er leidde þa i allañ Sañleik/ Joh. 16. og kiende þm̃ ecke einasta hvad þeir tala ættu fyrer þeim/ sem Sæluhiælpena erfa skylldu/ helldur og fyrer Herrum og Konungū/ Matth. 10. sem ofsooktu Guds Evangelium. Þesser eru þeir/ sm̃ oss hafa Guds Vilia skrifadañ epterlæted i Gudspiøll um/ Sendebrefū og Opeñberunū/ fyrer hvør ad Guds Kyrkia stioornast eñ nu i Dag hier a Jørduñe. Sijdañ þeirra Daga vitum vier ecke til ad Gud hafe talad vid Meñena/ nema i þessu sijnu H. Orde/ hvørt ed eñ nu Daglega kieñest ꝛ predikast medal vor. Af þessu sjáū vier hvørsu margbreytt ad hefur vered Rijkisstioorn þess mættuga Allsheriar Konungs hier a Jørduñe. Eñ hvad Sathans Vriettingū vidvijkur/ þa sie eg ad hañ hefur leyft høñū marga Hlute ad fremia a Gamla Testamentesins Døgū. Høñū þocknadest ad læta hñ slá siñ Þienara Job/ med Sarum og Kaunū/ Job. 2. uppa þad hñ reynde hañs Þoleñmæde/ og sijnde Andskotanū hvørsu ad Guds Kraptur være i Mañsins Breiskleika mættugur/ 2. Cor. 12. Hañ leyfde Tøframeñū Pharaonis marga undarlega Hlute ad giøra fyrer Sathans Kropt/ Exod. 7. 8. uppa þ hñ mꝫ þeim/ og þr med þm̃ yrdu til Skamar/ fyrer Moysi Guds Þienara. Gud leid høñū ad æklaga Josuam hiñ ypparsta Prest/ Zach. 3. svo þñ af hinum ædsta Biskupe Sælna vori a straffadur yrde/ og añad þvi um̃ lijkt/ er ad lesa i Søgum Gamla Testamentesins. Hvar fyrer munde nu Gud giøra þetta? Ecke þess vegna/ ad hñ ei giæte med sijnū Almættis Krapte alla Hlute verkad/ epter þvi sm̃ sialfur vill hañ/ þvi fyrer hm̃ er eckert Ord Omættugt/ Luc. 1. helldur eins og hñ liet Pharaonem standa og ecke um̃ Koll steypast/ þar til hñ optsiñes audsijnde sijna miklu Magt a hm̃/ Rom. 9. Svo liet hñ a þm̃ Døgū Andskotañ brwka a stundū sijna Magt/ til ad læta Mañkyned sia/ hvad miklu Gud være høñ? stækare/ svo þr lærdu ad trua a eirn Drotteñ Gud/ ꝛ øngvañ añañ. Alldrel

hefur þo Andskoten feinged svo mikla Magt til ad openbera sig Möñ
um/ svo sem a Holldsvistar Dögum vors Lausnara/ og lijtur þ eins wt/
svo sem Gud hafe viliad geyma sijnum Eingietna Syne þa sterkustu Ore
ustu moote hönum/ svo hñs Sigur yrde þess frægare medal Mañana.
Hañ talade vid hñ sialfañ/ eins og Madur talar vid Mañ / Matth. 8.
Hañ kvalde Doottur þeirrar Canaanisku/ Matth. 15. Hañ kastade þeim
Diöfuloooda a Vatn og Elld/ Matth. 17. Hañ bioo i þm tveimur Ger-
gesenis/ Matth. 8. Hañ giörde þeñañ Mallausañ/ sem vor Texte um-
talar. Hvar fyrer mun þetta skied vera/ V. M. Mañsins Styrkleika
fra Meñ ecke/ nema hñ hafe einhvorn ad reina Orku vid. Og svo sem
Endurlausnareñ seiger i þessu Evangelio/ þegar eirn sterkr Hervopnadr
vardveiter sitt Andyre/ þa er allt mz Mak/ hvad hañ a / etc. Þad var
vorū Herra þ minstu/ ad þvinga Diöfuleñ epter siñe Villd. Añad var
hñs Eyrende meira i Heimeñ/ s var ad loka þa Sekt/ er Mañkyned atte
Gude ad giallda. Eñ svo s Drottiñ i Gamla Testamentenu leyfde And
skotanū ad syna Megn sitt ödruhvöriu/ Möñunum til Epterteklar/ svo
leyfde h z fsir Illhvele ad vada hvad mest uppi z brwka Magt Myrk
rana/ a medañ Guds Sonur umgieckst hier a Jördūne i Mynd eins
Þioons/ þm öllū til Trwarstyrkingar/ s a hñs Nafn trua villdu/ ad þr
sia mættu ad svo Audvirdelegur/ sm hñ var/ þa være hñ þo sa sm af
Gude sendur være til ad nidurbriioota Diöfulsens Verk/ 1. Joh. 3.
Og med öllu ad sundurmola Höggormsins Höfud/ Gen. 3. Hefde z Guds
Eingieteñ Sonur strax/ sm hñ var til Himna fareñ/ bunded svo Hend-
urnar a Diöflenū/ ad hñ hefde ecke feinged ödruhvöriu od slaa sig sialf-
añ a Mañeñ/ þa kañskie/ ad Illþyded i Verolldeñe hefde sagt eins og
Pser sögdu/ ad fyrer Belzebub hefde hñ wtreked Diöflana a sijnū Hiervist
ar Dögū/ þvi gaf hñ hönū og nockurn Taum um Postulaña Daga sem
er ad sia af fra Giörninga Book/ z a medal añara þegar Satan mætte
til Kamar sier medkieña/ JEsum veit eg/ og Paal þecke eg/ eñ hvörier
erud þier? Act. 19. Þad er og lijklegt/ ad þaa tækū Fiskurū/ sm hielldust
fyrer Afskwm Verolldar/ munde ecke hafa stoorū frwad vered i þeim
Nutū/ sm svo eru Gagnstæder Holldlegre Skynseme/ sm Christs Evan
geliū

geliū er / hefde hn̄ ei stadfest fra Predikun mz þssū og ødrū jafnrægū Kraptaverkū. Dwsamlega hefur Gud uppbygt syna Kyrkiu hier a Jørduñe/hvør sm̄ þar ad vill giæta/ ad hn̄ hefur læted hana vaxa fyrer utañ allt Mañlegt Yfirlæte/ og alleina af þeim hlutū/sm̄ ecke standa i nockurs Mañs Valde/nema hønū sie þ af Gude giefed/ & er hun i þssu lyk Salomonis Mustere/sm̄ bygt var fyrer utañ allt Hamarsyste/ svo þar heyrdest ecke Axar edur Hamars Hliood/1. Reg. 6. Seiged mier/ hvert nockur Atrwnadur hefur svo byriast sm̄ þsse? Edur svo leinge stødugur staded/ nema hønū hafe framfylgt vered af Mañlegu Vallde? Eñ sydañ hiñ Alhage Smidur hafde svo fastañ Grundvøll lagt fyrer Spameñeña og Postulana/ Eph. 2. Og allra helst fyrer hiñ sterka Hyrningarstein/ hvørn Gud hefur sett i Zion/ Esa. 28. Ad hn̄ yrde Hefud Hyrningar um Alldur og Æfe/ svo ad vel mætte ofañ a byggia/ þa hefur hn̄ læted Spadoomanū slota og Kraptaverkunū liña. Gud giører øngvañ Hlut Forgiefens/ og svo sm̄ þ ecke var Naudsynlegt ad Gud talade framar vid Meñena/ edur opeñberade sig epter Postulaña Daga og Spamañaña/ þar allur Guds Vilie er openber i þra Bookū og Psalmū. Svo lagde hn̄ og Hapt a Andskotañ epter þ hn̄ ei þurfte framar auglysa syna mikla Magt a hønū. Jeg veit eingeñ Rok til ad Gud hafe giefed Sathan nockurn Tyma Taum/alleina til ad kvelia Meñena/þvi hn̄ hefur noog Rææd til ad straffa Synder vorar an þss/helldur oñadhvert til od reyna siña Barna Trw/edur sialfū hønū til Hegningar. Eda seiged mier/nær Sathan hefur auglyst syna Magt/nema sier til Svyvirdu og syru Ryke til Nidurdreps. Sydañ Gude hefur nu þocknast ad brwka eñur Medøl til ad stioorna med siñe Kyrkiu/sm̄ er hid skiæra Lioos Evangelij/ þa vill Gud ecke leika þ Mañlegre Forvitne med Opeñberunū edur Krapta verkum/þar þr eru Daufsakañleger/sem ei vilia Guds Orde trua. Herodes vænte ad hañ munde siaa Teikn af JEsu/ Luc. 23. eñ JEsus var ecke i Heimeñ komeñ til ad skiemta Herodi. Sathan villde eirneñ ad hn̄ auglysste sitt Almætte a Steinunum/ Matth. 4. eñ Christur synde hm̄ ad hn̄ var sa Almattuge Hyrningar Steirn/ s hns Hefud hefur i sund ur broted. Þetta Folk beiddest epter Teikne af Himne/ og þotte þ ecke

noog ad þeir sau Diofuleñ vtrekeñ/ eñ Herrañ sagde þeim skyllde ecke Teikn giefast nema Jonæ Spamañs/Matth.12. Þvi eins og Jonas var Ninive/munde Mañsins Sonur verda þessare Kynslood. En þr sem nu ecke vilia Gude trua/ nema þeir þykest Diofuleñ sia / skulu eckert Teikn sia/nema Mañsins Sonar/hvørs Greftrunar & Upprisu Teikn ad Jonas var. Og vilie þeir ecke þar med nægiast/ munu þeir sia hñs Teikn i Skyum Himens/ er hañ kiemur med Magt og miklu Vellde/ Matth.24. ad fordæma bæde þeirra Hiatru og þeirra Vantru/ sem a Jørdu byggia. J Aññañ Maata vil eg taka mier Orsøk af þessū Maallausa Mañe til ad skoda asamt ydur/ hvørt ecke er sumum Mønum i Verølldu þessare eins mikid Afatt i Andlegre/ svo sem hønū var i Lykamlegre Heilsu: Ei þurfum vier langt ad leita ad Dæmum þar uppa. Hvørra Kostur var betre þeirra/ er søgdu ad JEsus ræke vt Diøflana fyrer Belzebub/ edur þessa Maalleysings? J hinu fyrsta Bodorde hefur Drotteñ tilreidt sier eitt Mustere i Mañenum/ seigiande: Þu skallt ecke hafa añarlega Gude fyrer mier/ Exod. 20. Hvad hañ vtleggur i ødrū stad/ seigiande: Elska skallt þu Drotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þynu/ og allre Aundu þiñe/og øllu Hugskote þynu/Devt.6. Eñ strax i ødru Bodordenu hefur hañ skickad Kieñemañ til þessa Musteris/sem er Tungañ. Þegar Kieñemeñerner i Gamla Testamentenu fooru til Frietta vid Drotteñ/þa leitudu þeir hañs optarst i Helgedoomenum / svo tekur og Tungañ af Hiartanu/ allt þad hun tala skal/ og af þess Nægd mæler Muñureñ: Eñ seiged mier/ Verdur nockud Guds Mustere helgad/ þo þar være Hiegoomleg Afeñtyr og Skrøksøgur þuldar? Eñ siþdur verdur Hiartad helgad med faanytum Þaunkum. Ad eg tale ecke um skamarleg Ord og fiflslegt Hial/ sem Christnum soomer ecke/ Eph. 5. soddañ er undarleg Þøgn i Guds Eyrum. David bidur ad meñ sieu ecke eins & Hestar & Mvlar/hvøriū meñ verda Bitel & Beisl i Muñ ad leggia/Psl. 32. Eñ þad er Sorglegt ad vita hvørsu Maallausar Skiepnur eru fremre mørgum Gudlausum / sem vanhelga hañs H. Nafn / forsmaa hñs Ord/ hæda ad hñs Þienurū / spotta hñs Kieñingar og alldrei, edur allz,iallðañ taka sier hñs Dyrdarfulla Nafn i Muñ/ nema þa þeir liuga

edur

edur sveria. Asnan Talade fordū Daga/Num. 22. Þegar Gud sende sin̄ Eingel til Balaam ad mootstanda hønū og hun talade riett. Eñ þau Oskomdu Bylludyreñ sem ad nu uppalast i Heimenū a Andskotans Stalle hafa lært añadhvørt eckert edur Illt ad tala/þa Gud sender sijna Eingla/ Mal. 2. ꝥ er sijna Kieñemeñ til ꝥss ad leida þa til Himnarijkes. Eru ecke soddañ fraleitar Mañeskiur halldnar af Daufū Diøfle? Jeg vil nu ei tala um̄ Bænrækt arleysed i Heimenū. Hvør er sa er leite ad Drottne og akalle hñ i Neydeñe? Ps. 59. Meñ lata ſt koma samañ i Hwse Guds/og Meñ kriwpa þar nidur til ad Fridmælast vid hiñ Almattuga/ eñ Gud giæfe þad være mz sañre Tru/Litillæte og audmiwkū Anda. Allt ꝥ sem ecke er af Trwñe ꝥ er Synd/Rom. 14. Sa sem bidur an Trwar/ hañ bidur ecke einunges forgiefens/ helldur giører sijna Bæn ad Synd svo sem David Oskar þeim Ogudlegu/ Ps. 109. Og meñ lasta Gud meir eñ dyrka mz soddañ Bænum/ verande ecke einasta Mealhallter/ helldur verr eñ Mallauser fyrer hønū. Ecke þarf mikeñ Ordafielda til ad vera Malsniall fyrer Gude/ s er Hiartnaña z Nyrnaña Rañsakare/Jer. 17. Eingeñ sa Moises Varer bærast/Exod. 14. Og sagde þo Gud vid hañ/ þui hroopar þu þañest til mijn? Konan sem umgieftur/Matth. 9. Talede ecke Ord fra Muñe/helldur sagde mz sialfre sier/ef ad eg mætte ad eins snerta Falld hñs Klæda/ þa munde eg Heilbrygd verda/þo vard Myskun semdaña Afgruñ ad byrta sig fyrer heñe mz ꝥssū Ordū: Vert þu Hug-hraust Dotter/þijn Trwa giørde þig Heilbrygda. Hvør kañ oss hier um̄ betur ad undervijsa eñ sa Eingietne Sonur Fedursens sem er i hñs Skauṫe? Þar hñ seiger til siña Læresveina/ Matth. 6. Þegar þier bidiest fyrer þa vered ecke margorder svo sem Heidingiar þeir ed hyggia ad þeir fyrer Mælge sijna Bænheyrder verde. J Anda og Sañleika ber oss ad bidia/ Joh. 4. Þa tala meñ noogu sliett fyrer Gude/þui ꝥ er sa Malshattur sem honū þocknast. Aller meñ kostgiæfa ad tala fra Twngu sem Konunge ureñ talar/svo eiga vor Bænarord Guds Orde somlijk ad vera/ um̄ hvert David svo talar: Herra þijn Ord eru gloovande/z þar epter vill hñ brenta nær hñ seiger: Herra/ mijnar Varer skulu þijnu Lofe wtfleyta. Svo sem heitt Vatn i Sudpañe yfergeingur z skumar/hvert ed ei kañ leingur

ad

ad hallda sier i Katlenū fyrer Nita/ og þad kallar St. Paall/ Rom. 12.
Ad vera glooande i Andanū/ eñ þessar Glædur Hiartans æstundar hiñ
vonde Mællensis Dioful ad wtslöckva a einhvørn Hatt/ svo þo vier
tølū þa skule Gud ecke heyra/ & þo vier bidiū/ skulū vier ecke Bænheyrd
er verda/ og þo vier wtbreidū vorar Hendur þa hylie þo Gud sijn Augu
fyrer oss/ Esa. 1. Þvi glepur hñ fyrer oss i Bæneñe med Hiegoomlegū
Þaunkū/ med Vantrw/ med Epterlaungun til vorra Vra og Engarda/
eda med Velgiu Andañs/ svo vier ecke medtekner helldur wtskirpter verd-
um af Guds Muñe/ Apoc. 3. O oss auma/ vier erum ei betur a oss
komner eñ Lazarus/ hvør ed ecke kuñe ad ganga fyrr eñ Christur skipade
ad leysa af hønū Bondeñ/ Joh. 11. Svo erum og vier/ ad vier meigum
ecke tala riett vid Gud i Bæneñe/ nema hñ uppleyse Fiøtur vorrar Tun-
gu/ og wtreke Mælleysesens Diøful/ eñ legge Elldkol sijns Anda a
vorar saurugar Varer/ Esa. 6. Þañeñ erum vier nu vid Gud/ eñ vid
Naungañ øngvu betre. Hvør kañ stærre ad vera Tunguñar Brestur eñ
sa/ nær meñ giøra stooran Roog af þvi/ sem eckert er? Hvad kañ Vid-
urstyggelegra ad hugsast edur talast/ eñ ad brwka Tunguna/ hvør ad er
eirn hiñ beste Limur a Mañsins Lijkama/ sem giørd er til ad lofa Gud
siñ Skapara/ til ad forsvara siñ Naunga/ til ad semia Frid millū Sun-
durlyndra/ Ad brwka hana seige eg til ad myrda hiñ Saklausa/ og liwga
Lijf og Æru af sijnum Naunga? Lygeñ er verre øllū ødrū Andskotans
Illsku Aundum/ þvi er sa plaagadur med vondum Diøfle og þwngu
Mælleyse/ er sier hana temur. Øll Synder Lyge/ og fyrer hina fyr-
stu Andskotans Lyge/ Gen. 3. er øll Synd iñkomeñ i Heimeñ/ og sijdañ
wtruñeñ til allra Mañа/ & þott ad aller sieu ecke ad þessu fundner/ þa er
þo hier fyrer utañ merg Tunguñar Vanbrwkan/ sem i allañ maata er
Osæmande. Þar eru þeir til/ er eckert Velgiørt þyker/ utañ hvad þr
sialfer giøra/ & lasta añara Giørder/ iafnvel þær/ sem ecke Lastverdar eru.
Falle marguisleger Doomar um eirn Hlut/ kieppast þeir vid ad fylla
þañ Flock/ er fører a hiñ verra Veg. Þesser eru giarnañ sialfer hiner
skiøstu og ødrum lakare/ og af þvi þeir vita ad þeir eru sialfer Illa ræm-
der/ þa ætla þeir ad añara Ohroodur mune þeirra Afsøkun verda. Þu
Nræsn-

Hræsnare/ seiger Frelsaren: Drag fyrst Bitalkann ut ur þijnu Auga/ Luc. 6. Þad være vel adgiætande/ ad sa være Heilskign sialfur/ sem dæmer um annars Blinde. Jeg veit ad þad er Loflegt ad seigia einum til sinna Lasta/ þvi seiger Drottenn Gud/ Levit. 10. Þu skalt straffa þinn Naunga/ svo þu berer ei Skulld hans vegna/ enn þ a ad vera epter Skyn seme/ svo ad Saukuren dæme ecke um Svana Hlioded/ eda Hrafnenn um Sundfuglana. O Herra Gud/ Hver kann ad vita hvad opt hann syndgar? Ps. 19. Dæmed ecke seiger Endurlausnarenn/ svo þier verded ecke dæmd- er. Fordæmed ecke/ svo ad þier verded ecke Fordæmder/ Þvi med þui sama Mæler/ sem þier ødrum mæled/ mun ydur aptur mællt verda/ Matth. 7. Hvad margr dæmer sialfann sig Ovitande/ þegar hann adra dæmer þ sømu Leste/ er hann er mest hladenn sialfur? Og ecker er tijdara enn þ/ ad menn lyta þa ødrum/ er þeir vita mz sialfum sier/ viliande þannenn dyliast fyrer Mønn- unum. Þar eru og soddann Skynlausar Manneskiur til/ sem lyta sinn Naa- unga fyrer þa Hlute/ sem hann er ecke i sialfs Vallde ad giøra vid. Sodd- ann er eirn skadlegur Illsku Ande/ Þvi hvør hann foraktar Fatækann/ hann hæder Skaparann/ seiger Salomon/ Prov. 17. Svo er og um hvad ann- ad. Sie einhvør Vitgrannur/ Vesall/ Ofrijdur/ Malhalltur/ eda hef- ur nockurn þvilijkann Brest Nattúrunnar/ sem hann fær ecke adgiert/ þa finn ast þo soddann Vitstola Manneskiur/ sem ecke skammast sijn ad hafa þvilijkt ad Hæde. Heyr þu syndugur Madur/ er hann Fatækur/ seig mier/ J hvøriu ert þu Audugre? Þar hann vantar Fiemunena/ hverik Mølur og Rid kann ad granda/ enn þig vantar Þeckinguna a Gude og sialfum þier: er hann Vanskapadur z ei svo Giørvilegur/ Þorer þu ad seigia þ lijtt/ sem Gud hefur svo vera lated? Enn lijt þig hid Innra ef þu matt/ z skoda hvørnenn Dioffullenn hefur afmyndad Saalu þijna/ þad þu matt ecke lijta riettu Auga til Guds Skiepnu: hann er Vitgrannur og veit ei hvad giø- ra byriar/ Hvøriu ert þu Vitrare? Þar þu med Sialfs-Þoottanum z hans Nidran giører þig hennar þess Fávijsare sem Odur Madur er Heim- skum argare. Lucifer/ hvørs ed gieted er hier i Evangelio var af þeim i Samaria Beelsebub kalladur/ þad er Flugna Høfdinge/ og þ af þ vi ad Illsku Andunum i Loptenu verdur vid Flugur samlijkt/ Eph. 6. enn

þad er þeirra Art ad sækia þar mest ad ødrum lifande Skiepnū/sm̄ þad er Meinsamast/og hvar sm̄ Nøruned er af/ þar setiast þær a og stijnga. Þeim eru hiner Ogudlegu Spottarar lijker/ sm̄ eru þrottker um̄ añars Mein/ ꝫ una sier illa nema einhvør steyte sig / sveria sig svo i Ættena ad þeir sieu af Fiandanū/um̄ hvørn Paulus talar/ Eph. 2. ad hñ sie eirn Nøfdinge/sem Valld hafe i Loptenu/verkande i Þvermoodskuñar Børn um. Þesse Malhellte drottnar nu svo miøg i Neimenū / ad þott aller hafe hana a ødrum/ sm̄ Von er/þvi hun spiller hinū besta Nluf/sem er gott Mañord og Rykte/þa gieta svo fæer vaned Tungu sijna þar um̄/ og eru þeir af Diøflenū þunglega plaagader/ sem þañeñ lynder eru/ og være øllu betra ad þeim være Tangañ wr Muñe skoreñ/ helldur eñ ad þr sieu vel Talande til þess ad safna sier þeim Syndum/ er þvi vallda ad þeir ecke fæ eirn Vatsdropa til ad kiæla hana med/ nær þeir pijnast i Nelvijtis Ellde/Luc.16. Af hvøriū St.Jacob seiger/ad þvilijkar Tungur sieu upptendradar. Þvi ef Endurlausnareñ skipar ad wtstinga þ Auga/ ꝫ hneixlar/Math.18. þa er lijklegt ad hid sama meige þess helldur um̄ Tunguna seigia/sem hun er hæfare til ad drijgia fleire ꝫ verre Synder/ nær hun misbrwkud er. O Nerra JEsu Christe / þu saklausa Guds Lamb/sem ecke upplaukst þijnū Muñe/ helldur eñ Saudur til Slatrunar leiddur / Esa.53. Virdst þu ad temia vora Tungu til ad lofa og dyrka þitt N. Nafn a medañ vier hrekiunst i Vtlegd þessare/svo ad vier
þier eilijft Lof syngia meigum i Dyrd Nimnaña/ med øllum
Vtvøldum Guds Børnum/ A M E N.

Suñudageñ i Midføstu.

Gudspialled/ Joh. 6. Cap.

Þeim Tijma. Epter þetta foor JEsus yfer um̄ Siafarhafed Galileæ/sem liggur vid Stadeñ Tiberiadis / og mykell Mañfiølde fylgde hønum epter / þviad þeir sau hañs Jardteikn / sem hañ giørde a þeim sem siwker voru. JEsus gieck uppa eitt Fiall / og settest þar nidur med sijnum Læresveinum:

Sveinum: Eñ þa var Paskahatid Gydinga nálæg. Og JEsus leit þa upp / og sa ad mykell Mañfiølde kom til hañs / þa sagde hañ til Philippum: Hvadañ kaupum vier Braud so ad þesser neyte? Eñ þetta sagde hañ til ad freysta hañs þar med / þviad hañ visse sialfur hvad hañ villde giøra. Philippus svarade hønum: Braud fyrer tvø Hundrud Peninga nægest þeim ecke / so ad hvør eirn fæe þa nockud lited. Eirn af hañs Læresveinum / sem ad var Andreas Brooder Simonar Petri / sagde hønum: Eitt Ungmeñe er hier / sem hefur fim̃ Biggbraud og tvo Fiska. Eñ hvad skal þetta a medal so margra? Þa sagde JEsus: Lated Meñena setiast nidur ad borda. Eñ þar var i þeim Stad Gras miked: Og þar settust nidur ad borda / Kallmeñ ad Tølu / nær fim̃ Þusunder. Eñ JEsus tock Braudeñ / þa hñ hafde Packer giørt / og fieck sijnũ Læresveinum / eñ þeir feingu þeim sem til Bordsins hofdu setst: Slijkt hid sama af Fiskunum / so miked sem hvør vilde hafa. Eñ þa þeir voru metter / sagde hañ til siña Læresveina: Safned samañ þeim Leifum sem afgeingu / so ad eckert spillest. Eñ þeir søfnudu þeim samañ / og fylltu upp tolf Karfer medur þessar Leifar / af þeim fim̃ Byggbraudum / hvøriar ad voru auk þess sm̃ þeir hofdu neytt. Eñ þa er þesser Meñ sau hvørt Teikn ad JEsus giørde / søgdu þeir: Þesse er sañarlega sa Spamadur sem i Heimeñ skal koma. Eñ þa JEsus formerkte þad / ad þeir mundu koma og handtaka hañ / og giøra hañ ad Konunge / veik hañ einsamañ burt / upp aptur a Fialled.

Exordium.

EIrn af þm̃ gømlu Spekingum sagde fordũ Daga / ad Natturañ være ánægd med lited: Eñ ef vier eigũ ad skrifa under med hønum / þa munar nockru hvørneñ Natturuñar Þyding er tekeñ / þvi skiliest fyrer þetta ecke nema Sal og Lijkame i sialfũ sier / þa er þ satt ad þau þurfa ecke mikils vid af Veralldlegũ Munum sier til Vidrætis. Þegar Lijkameñ er Þollteñ ꝛ Ofroseñ þa er hønũ noog / eñ þegar Sal

eñ zyrnest ei framar þa er hun ánægd og vardar litlu med hvøriu þesse Naudþurft er uppfylld/þvi eins vel unde Adam i Skiñkyrtleñū Gen. 3. og Salomon i allre siñe Pryde / Matth. 6. og Johañes ollu betur i Ulfallds Feldenū/Matth. 3. helldr eñ Herodes i siñe Purpura Kápu/ Act. 12. Eñ sie Natturuñar Gloosa tekeñ fyrer Syndumspillt Mañs siñs Edle/þa hefur hun nær þvi alldrei noog/hun er Elldenum lyk sem þiſ neir logar sem neir er i hañ bored. Bloodsugañ slepper Hvødeñe um sider þegar hun er fullordeñ/ eñ Syndumspillt Natturá siallдañ þvi er hun legg ꞇ á. Sadningeñ er heñe Orsøk til æ meira Hungurs/og hun verdr alldrei sødd nema med Gullteñū. Vilie nockur sedia heñar Fyſn/ þa tekst þ ecke med ødru Moote eñ ad draga vid hana Foodred/ svo hun dragest sialf upp um sider. Hvad lyttels ad Natturañ af sialfre sier vid þurfe/ þ kieñer oss Frelsareñ hia Luc. 12. Cap: medal añarra þar hañ seiger/ Vered ecke Hugsiuker fyrer ydru Lyfe hvad þier skulud eta/ eda fyrer ydar Lykama/hvøriu þier skulud klædast/er ecke Lyfed meir eñ Fædañ? ꝫ Lykameñ meir eñ Klædnadureñ. Eñ þott ad vor Natturá þurfe ecke margra Hluta eda mikellrar Umsorgunar vid/þa hefur Gud samt til skickad ad Madureñ skule med Erfvide næra sig af Jørduñe alla sýna Lyfs daga. Þad gamla Logmal stendr eñ nu i Dag Oraskad/i Sveita þyns Andlitis skallt þu þyns Brauds neita/ Gen: 3. Gud hefur lofad ad blessa Israels Erfvide/ Devt. 28. eñ ecke hñs Idiuleyse/ hañ giefur ad sønnu þeim er hñ elska sitt Braud þa þr sofa/ Ps. 127. Hañ lætur Himneñ rigna/ Jardena groa/Fenadeñ Avaxtarsamañ verda ꝫ Vøtneñ af sier giefa allra handa Fiska/ soott Madureñ sofe : eñ samt hefur hñ þo ecke hier med leyft ad hañ skule alldrei vaka/ øngvum hefur hñ heited ad steikt Giæs skule fliuga i Muñ hanū. Leteñ er eirn lifande Daude og vakande Svefn/ ꝫ viñur ecke nema til Oþocka bæde hia Gude og Møñum. Ef nockur rietter einhvørium Olmusu og hñ neñer ecke vid ad vaka/ hvad kañ sa vid þvi sem giefur? og svo er þ eirneigeñ/þegar Gud upplykur siñe Milldu Hende til ad sedia allar lifande Skiepnur/ og lætur Grased vaxa a Jørduñe/Fiskeñ tingast i Vøtnunū/ Fienadeñ Avaxtast a Landenu/ eñ Meñerner forsooma ad hyrda þessar Guds Gafur/ er

þa

þa nockud Skulldeñ hia vorū Skaparas laangt fra þvi. Man liet hñ
rigna ad señu a Eydemørkuñe/ Exod. 16. eñ sialþer mættu Jsraels Syn
er þad samañlesa/ og alldrei veit eg ad Mañenum sie Atviñu siñe loþad
nema hñ haþe Vmsorgun þar fyrer med synu Erþide/ þo ecke med Neid-
inglegre Vrksorg/med hvorre Gud bañar ad þyngia Hiortun/ Luc. 21.
J einu Orde ad seigia/ ad leita fyrst Guds Rykis og hañs Riettlætis/
svo oss allt añad gott tilleggest/ Matth. 6. þad er sa riette Vegur/ eñ
þadañ fra liggia tvær Villegotur/ oñur til Lete og Omeñsku/ oñur til
oþmikillrar Ahyggiu. Badar verda oss bañadar i upplesnu Evangelio/
aþ hvoriu eg vil þad alleina tala i þessa Siñ/ hverneñ vier eigū Christe-
lega og Ærlega ad leita Næringar vorrar. Hialpa oss hier til goode
Myskunsemdaña Fader fyrer JEsum Christum Amen.

Utleggingeñ.

J Upphaþe þessa H. Evangelij heyrum vier / L. E. E. ad þegar vor
HErra foor yfer um Siooeñ/ sem liggur vid Staden Tyberias/ þa
haþe Mañþiolde mikill þylgt hønū epter/ þviad þr sau þær Jarteikner
er hñ giorde a þm siuku. Sañlega heþur þ vered Eyrende þessa Foolks
ad heyra JEsum og hñs Kieñingar hvoriar hañ Stadþeste med Kraptar-
verkunum. Þeir telia ecke epter sier ad þylgia hønū epter þo hñ geinge
a Eydemørku/ þvi JEsus Gieck Vppa eitt Fiall seiger Texteñ/ og
þeir kæst ecke um þad ad þr høþdu eckert til Matar med sier / ꝛ ei helldr
vær þar ad þaa i Obygdeñe. Lær hier aþ Christeñ Madr hverneñ þu ætt
ad haga Daglega þynu Framþerde. Þesser voru 5000. Ad Tolu/ eñ
Gud giæþe ad 5. findest i morgū Þusundū a medal vor sem lære sier um
hugad vera/ ad leita fyrst Guds Rykis/ og hñs Riettlætis/ ædur eñ þr
fara ad þyngia sitt Hiarta med Sorgum þessarar Næringar. Ecke er hier
giefed um ad þetta haþe skied a Sabbats edur Hvyldardeyge/ þad heþur
og ecke vered/ þvi añars munde Drotteñ haþa byrst i Samkunduñe/ og
ecke vered a Reisū þañ sama Dag: þu skallt ꝛ ecke meina ad þ sie noog
ad þu hlaupet til Kyrkiuñar hvorn helgañ Dag. Hvorn Dag ættu ad
Offra Gude þackargiørdeñe/þvi hvorn Dag er hñs Myskun ny ꝛ fersk
yþer þynu Neyþde/ Thren. 3. Þu medtekur a hveriū Deige þitt Dag-

legt Braud mz þynu̅ Muñe/ þvi a & þiñ Muñur Daglega ad lofa & prys
sa hñ 8 þig & allar lifande Skiepnur mettar mz siñe Velþocknan/ eñ þu
ert Hyrdukytell þar um̅/ & þier þyker þre Stundu illa vared vera/ 8 þu
giefur Gude til ad bidia hñ um̅ sijna Blessan/ eins & honu̅ sie veitt i þvi
ad myskuna þier. Hvørn Afgud giorer þu sialfañ þig? Meinar þu ad
eirnrar Stundar Erfide drage þier meira eñ hñs Adstod 8 i einu Augna
blike snere Vatne i Vijn / Joh. 2. sem med siñe Blessan mettade
5000. Mañs af 5. Byggbraudu̅? Mun þitt Vikuverk med allre þiñe
Ahyggiu verka meir eñ hñ sm̅ a 6. Døgu̅ skapade hid dasamlega Stoor
virke Himens og Jardar? Gen. 1. Og þo ert þu svoddañ Sialfbyrg
ingur/ ad þu villt ecke fa hñ i Lid med þier/ adur eñ þu geingur til þyns
Erfidis. Veist þu ecke ad Madureñ lifer eige af einusamañ Braude/
helldur af sierhvørju Orde sm̅ framgeingur af Guds Muñe/ Devt. 8.
Tveir Veiger liggia til alls Nægta i Heimenu̅/ añar i giegnum mykel
Umsvif med Martha/ Luc. 10. Eñ añar med Mariu ad þvo Fætur
JEsu med sijnu̅ Tarum/ og þerra þær med Harlocku̅ sijnu̅/ Joh. 11.
Ecke seige eg ad þessar Leider kuñe ecke samañ ad liggia/ og þoott sm̅ fare
hvøria/ ad þeir kuñe ecke bader ad hafa sama Næturstad/ þvi Martha
& Maria kuña vel ad forlykast i einu Huse/ þo svo ad hin giere ecke þssa
afskipta edur klage yfer heñe/ þvi huñ hefur utvaled þad gooda Hlut-
skipted/ Luc. 10. Luckulegt er þad Hws hvar Forsioon og Gudrækne
halldast i Hendur/ svo ad Maria bidur eñ Martha stydur/ Eñ skule añ-
ars hvors an vera/ þa er sa laangtum beiñe sm̅ liggur Riettlætis til
Guds/ helldr eñ hiñ sm̅ lætur oss flækiast i kryngu̅ hñs Skiepnur. Vor
Ahyggia og Erfide kañ ad bregdast. Hvad margur viñur Bake brotnu?
Og þryfst ecke samt/ eñ Gudrækneñ hefur alldrei nockru̅ brugdest/ helld-
ur verda þm̅ aller Hluter ad goodu/ jafnvel sialfur Skortureñ/ sm̅ ad
Gud elska/ Rom. 8. Sieu þeir Lijkamlega Volader/ þa eru þeir i Gude
Rijker/ sieu þr foraktader i Heimenum/ þa eru þeir þo mykels metner i
Himnenum. Skal eg kalla hañ Rijkañ sem a mørg Naut og Saude?
Og ecke myklu helldur hañ/ sem a Himens og Jardar Skapara.
Ef Gud blessar ecke sijna Þioonustu mz Rijkdoome/ þa bregdst þad þo
alldrei

alldrei/ad hañ blesse hana med sialfum sier. Sa er ecke rijkur sm̃ miked a/ helldur hiñ sem lætur sier nægia: Eñ hañ sem hefur Gud/ hñ er alleyd ánægdur/ þvi þegar hañ hefur Drottenn/ þa skeyter hañ hvørke um̃ Himen nie Jørd/ Ps. 73. Mig skal ecke furda þo Gud láte a stundum sijna Elskendur vanta Audlegd Heims þessa/ þvi hañ hefur giefed þeim lángtum̃ betra/ sem er sialfañ sig. Þegar nockur hledur sitt Skip med nytsamlega Vøru/ þa lietter hañ a sier Barlesteñe. Hvad skyllde hañ/ sem fullur er af Gude vilia þyngia sig med Mammona? Og mun hañ ei alla Vegana varast Diøfulsins Snørur/ sm̃ Gud hefur einusiñe veiddañ i sijnu Nete? Sa sem Gud hefur/ hañ hefur meir eñ allt/ og hañ sem ecke hefur Gud/ hañ hefur miña eñ ecke neitt/ svo verdur giefed þeim sem hefur/ og teked fra þm̃ sem ecke hefur/ eirneigeñ þad hñ hefur edur meinar sig hafa/ Marc. 4. Vier heyrum framveiges i Gudspiallenu ad Drotteñ seiger vid Philippum: HVar KAupum VJer BRaud/ SVo Ad ÞEsser NEyte? Allt Valld hafde JEsus a Himne og Jørdu/ Matth. 28. þo rádgast hañ um̃ þetta vid siñ Læresvein/ hvar þr. kuñe Fædslu ad kaupa. Med hvøriu Orde hañ bender þier til/ christeñ Madur/ hvørneñ þu átt ad leita þiñar Atviñu/ sm̃ er i allañ leyfelegañ Máta. Ecke ad Andskotans Ráde/ þvi hñ stelur øllu þvi hñ ræður til/ og ert þu þa hañs Þioofsnautur ef þu fyrer hñs Aeggian rætvegar þier Foostur: Ecke med Okre/ þvi Drotteñ seiger: Þu skallt ei fá þijna Peninga þijnum Broodur til Okurs/ Devt. 23. Ecke med Krægtu edur Harddrægne/ þvi Gud hefur Andstygd a þeim/ sem selur Lijtelmagnañ f. eirn Pening/ og hiñ Fatæka fyrer eirn Skoo/ Amos. 2. Næst þessu sitia i Andskotañs Rijke Þioofarner/ sem rætrietta sijnar Hendur til añarlegra Fiármuna/ um̃ hvøria St. Páll seiger/ 1. Cor. 6. ad þeir ecke eignest eilijft Lijf/ og i Sañleika þa er Þioofureñ Svijvirding bæde f. Gude og Mønnũ. Ad søñu seiger Syrach/ Cap. 20. ad lijdañlegre sie Þioofureñ eñ Lygareñ/ þo mune báder til Olucku verda. Eñ þegar eirn Ódáda Skielmer tviñar hrørttveagia samañ/ mun hañ ecke fletta Olucku ñar Snøru handa sijnũ eigeñ Hálse? Og þott hañ meige um̃flyia þa Timañlegu/ þa er eckert vijsara/ eñ ad hønum sálgad verde med ei-

lijfre

hyre Kirkingu i Helvijte/ þvi eg hafde nærre þvi sagt/ ad þad være Þioofsins Lucka/ ef hañ yrde heingdur/ ef skie mætte ad Galgeñ frijade hañ fra Helvijte. Heyred þier Sathans Børn/ ef nockrer erud/ sem meiged Ord mijn heyra/edur til þeirra spuria: Erud þier eñ nu ecke O-fyrster vordner af Bloode fátæks Almuga hier i Lande? Nær vilied þier læta af ad utsiuga Hws fra sem ydur Forsorgun veita mz sijnu Erfide? skulu Guds Børn leinge bera ydar Svijvirding? A Gud oss leinge reid-ur ad vera fyrer ydar Saker? Geingur ydur þad ecke til Hiarta/ ad hañ straffar þa fyrer ydar Skulld sem ydur ala? Hafed þier ecke heyrt/ hvørsu Gud vard reidur vid Israel fyrer einsamañ Achans Þioofnad? Jos. 7. Vited þier ecke hvad Drotteñ seiger him Zach. 5? Þad er sa Bølvan sem utgeingur yfer Landed/þvi aller Þioofar verda sagder fromer epter þessu Brefe/ eñ eg vil þad framkoma læta seiger Drotteñ Zebaoth/ ad þad skal koma yfer Þioofsens Hws/ og þess Hws sem sver falsklega vid mitt Nafn/ og þad skal blijfa i þeirra Hwse og eyda þvi med þess Stockum og Steinum. Þeinked þier þa fyrst hañ lijdur ydur ad plaga sijn Børn medañ ydar Tijme yferstendur & Magt Myrkrana/ þad Gud mune vera eins og þier/af þvi hañ þeiger? Ps. 50. og sier þo þetta/og ecke vitia um sijder ydar Ogudlegs Athæfes i sine Reide sem ad breñur allt til nedsta Helvijtes/ Deut. 32. Þar fyrer læted af Illu/ O þier Eytur Ormar og Nødrukyn og læred gott ad giøra/ Esa. 1. Hvør hañ hefur stoled hañ stele ey framar/ helldur Erfide med Høndunum/ Eph. 4. Maureñ er eitt veikur Hoopur/ þo utvega þeir sijna Fædslu um Sum-artijmañ. Kænijsen er & veikur Lijdur/þo byggia þeir sitt Hws a Stein-um. Grashoppurnar hafa øngvañ Konung/ þo gaanga þær ut allar i Hoop. Gøngurofañ viñur mz sijnum Footum/ & er i Konungaña Hijbijlum/ Prov. 30. Þla giøra hin vesælustu Kvykinde Jardar/eñ hvad giered þier & Gud hefr giefed Skynsemdarfulla Saal i heilbrygdum Lijkama? O þier hin Hreckvijsa Kynslood/hvørsu vilied þier umflijia Guds Reide & Fyrer-dæmingena? Math. 23. nema þier ydrest af Hiarta. Gudspiallamadureñ seiger ad JEsus Hafe Talad Þesse Ord Til Ad Freista Hañs Med/ Þvi Hañ Visse Sialfur Hvad Hañ Villde Giøra: Þu skallt og ecke

læta

læra þig það undra þoott Gud reyne þig/ Christen Madur: Gud freist-
ar ad sönu einkis Mañs til ills seiger Jacob/ Cap. 1. Eñ til goods freist-
ar Gud Mañsiñs/ svo ad Reynsla vorrar Trwar finest Gullenu dyr-
mætare/ 1. Pet. 1. til Lofs og Dyrdar Christo. Abraham vard freist-
adur/ Gen. 22. svo hñ være Fyrermindañ allra Abrahams Sona/ sw
Canaaniska/ Matth. 15. svo eingeñ ervænte þott Gud meige þeigia um
Stund vid Bænum siña Barna. Merkelegt er þetta ad Drotteñ spyr
Philippum ad þessu framar ödrum/ sañlega þvi hñ hefur Trwarveikur
vered/ svo ad það Dyrdlega Kraptaverk er hñ villde giera/ mætte þess
betur gaanga hönum til Hiarta. Eda hvad seiger vor Herra/ Joh. 14.
vid sama Læresvein er hñ beidde ad hñ syndi þm Fedureñ/ trwer þu ecke
ad Fadereñ er i mier og eg i hönum? Og varla ötruvtse voru hiner Læres
sveinar ner a sig komner/ hvar fyrer Endurlausnareñ strafar þa/ Matth.
16. þa þeir höfdu Brauded eptersliled seigiande: O þier Lytiltrwader/ eñ
þa skilied þier ecke/ muned þier ecke þau 5. Braudeñ þar ed voru 5000.
Mañas? Og hvad margar Karfer þier upptookud. Svo vill nu vor
JEsus med Reynsluñe og Auglysingu sijns Almættis midt i Freistingu-
ñe smaam samañ iñplanta Trwna hia sijnu Læresveinu/ og sama giet-
er hñ eñ nu i Dag þa hñ Hialpena undañdreger edur læter veniuleg Lifs
Medol bresta. Gud nade/ þoott Meñ sieu Christi Læresveinum i flestu
Olijker nu i Heimenum/ þa fiñast þo marger þeirra Lykar i þessu/ Braud
fyrer 200. Peninga næger þm ecke. Eñ hvad gierum vier? Strax sm
vier höfum ecke fullañ Maga Matar/ þa er þar Muñureñ fullur Or-
væntingar. Ef þar er ecke allt fyrer Augunum sm eta skal/ þa seiger hiñ
Vantrwade/ þoott Gud giøre Glugga a Himineñ/ þa kañ það ecke ad ske
ad Meñ life/ 2. Reg. 7. Eñ hiñ Matvande gietur ecke lifad vid það
Liettmete sem Daglega fellur/ hañ seiger hvar vill þesse giefa oss Kiot a
Eydemörku/ Num. 11. Syñest nockud Omögulegt/ þa hæder Mañleg
Skynseme þar ad. Hvørneñ skal þesse giefa oss sitt Holld ad eta og sitt
Blood ad drecka? Joh. 6. Þesse Orvæntingareñar og Ohoolenmædis Ord
byrgia tijdt og opt aptur Guds Miskuñar Ydur/ svo hñ lætur hina
Gudlausa verda epter Trw siñe. Heyred þier mier/ er þa nockurt Ord

Og O mætt-

Omattugt fyrer Gude? hn̄ sem̃ skapad hefur Steinen̄ kan̄ hn̄ ecke ad giefa Vatn af honum? Num. 20. Han̄ sem̃ giort hefur Vatned/ hvad liett veiter honum ad um̃hverfa þvi i Vijn? Joh. 2. Er honum nockud bægara ad lata mig finna Gull i Fisksens Munne helldur en̄ i Filsnū Jardar? Er ecke Hrafnen̄ grædug Skiepna? þo liet hn̄ Eliam fæ af hn̄s Munne Kiøt og Braud/ 1. Reg. 17. Þressar nockur Olium ut af Leyrkierum? Og þo fyllte Spamañsins Bæn og Eckiuñar Trw svo mørg Kier alle a Barma/ 2. Reg. 4. Þu seiger Gud giøre ecke Kraftaverk a þessum Døgum svo sem̃ Eliæ. Eg medkieñe þad/ þvi þss giørest ecke Þørf. Gud hefur giørt svo mørg Kraftaverk sijdan Eliæ Daga/ ad sa sem̃ ecke vill Gude trwa fyrer þau/ hn̄ munde ei helldur trwa þoott hn̄ sæe Eliæ Kraftaverk. Þar eru ei helldur marger a vorū Døgū/ sem̃ þioona Gude eins og Elias. Være þar Eliæ Trw/ hn̄s Arvekne og Astundan i Guds Þioonustu/ þa trw mier til/ ad Eliæ Gud er eirn og hiñ same/ og ecke umbreytest hn̄. Þu seiger Gud giører eingen̄ Kraftaverk/ en̄ hvørt er meira ad giøra alla Hlute af aungvu/ Gen. 1. Eda ad giøra Vatn af Vijne? Eda Steina ad Braudum? Mier sijnest eckert meira Kraftaverk en̄ þad/ ad Gud kan̄ ad forsorga þañ Vantrwada. Læresveinarner gætu ecke utreked Tunglmeina Diøfulen̄ fyrer þeirra Vantrwar Saker/ Matth. 17. en̄ eins mykid Vald hefur Gud yfer Diøflenū sem̃ yfer ødrum sijnaum Skiepnum/ þvi sijnest mier þad yfer Maata mykid Kraftaverk/ ad Gud læte hinū Vantrwada ꝯ Opacklaata nockurn Hlut ad nockru goodu verda. Þar fyrer E. G. V. ef Mañlegur Veikleike kan̄ ad koma iñ hia oss svo sem̃ Christi Læresveinum/ ef vier erum þeim lijker i Trwarveikeñe/ þa verum þeim ecke Olijker i Hlijdneñe: Þeir giørdu slijkt er þm̃ var skipad/ þeir stoodu ecke upp i Møsunum a sijnum Herra/ eins og ad være þetta Onedal svo sem̃ ad giøra vorer Þioonustumen̄ a þessū Døgum/ sie þeim skipad nockud Ovenjulegt/ þa hroopar hiñ lake ad þar sie Lioon a Vegenum/ Prov. 22. Giørum þvi Verk Kallanar vorrar i Guds Otta/ og vørpum allre vorre Ahyggiu uppa Gud/ hn̄ mun þvi vel til Vegar koma/ 1. Pet. 5. JEsus Took BRauded J Sijnar HEndur seiger Texten̄: J þær blessudu Hendur took hn̄ þad/ i hvøriar

Fade

Fadereñ hefur lagt alla Hlute/ Joh. 3. Framar seiger Eutspialled ad hañ hafe lited Augũ til Himens og giørt Þacker. Ey þurfte vor JEsus þessarar Blessunar vid/til ad giera Kraptaverk fyrer sialfañ sig/ þad vottar hñ sialfur hia Joh. 11. seigiande. Eg þacka þier Fader ad þu Bænheyrder mig/ eñ eg visse þu munder mig Bænheyra/ helldur vegna Fooksens sm̃ i kryngum er/ svo ad þeir trwe þad þu hefur sendt mig. Þar fyrer skallt þu vita/ Syndugur Madur/ hverium Gud giefur Daglega syna Blessan/ ad þiñ Endurlausnare hefur giefed þier eitt blessad Dæme hier med/ þad þu trwa skyllder ad þyn Fæng og Fæda verdur þa helst til Blessunar þegar hun er i hñs Nafne blessud. Þad er ei miña verdt ad giæta feingens Fiar eñ ad abla/ sem u Atferd skal og Christeñ Madur hafa til hvørstveggia. Jeg sagde fyrer skemu þss skylde i Guds Otta leita/ svo seige eg eñ nu ad þess skal i Guds Otta neyta. Hvad seiger Drotteñ um̃ þa sm̃ treysta a Matt siñ og Megeñ/ Esa. 8. Vered iller þier Lyder/ og reñed þo undañ/ Heyrled ydur og hlaupeð þo a Flootta/ bwed ydur wt og flyied þo undañ/ alykted eina Radagierd og þar verde þo ecke af/ hafed Samtøk/ eñ þad hafe þo aungvañ Stad/ & allteins eru Sofn Maña & Addrætter þ utañ Blessan Drottens. Margur Hyrdulaus meinar/ad þa sie ecke nema fangett Hial/sa ed ecke einasta hleipr̃ & añar Hundr̃ til siñar Fædu/helldr̃ & lætr̃ sier alldreitil Hugar koma ad bidia Gud ad blesso syn Efne. Øll Skepnañ er good seiger Paall/ 1. Tim. 4. & eckert burtkastande/ef hun er mz Packlæte mzekeñ/þvi hun helgast þ Orded & Bænena. Eñ Gud nade hvada þack hin eilyfa Mis̃kunseme ma fa fyrer syna Daglega Blessan hia mergũ Mañe. Jeg meina þ sie sañast/ad vier setiunst nidur ad eta a stundũ/og risũ upp til ad dansa/ Exod. 32. O Mañeskia/ er þa Gud leingur ad svipta eñ ad giefa: reidur helldur eñ Myskunsamur ad vera? Syrach. 5. Late hañ oss nockud Mootdrægt tilfalla/ þ liggur svo þrongt mz oss sm̃ Bly/ eñ ef hñ opnar syna Myskunarryku erlætis Hend/ þ er hia oss lietlare eñ Fis. Framveiges stendur i vorũ Texta/ AD JEsus HAfe FEinged Ekinum LVresveinum BRAuded/ Eñ ÞEir FEingu ÞEim/ Sem Til BORDsens Satu/ SLykt Hid SAma Af FIskunum/ Svo MiJked

ed Sem NVær VJlde NAþa. Þetta sȳnest mier vera ein ægiæt Lijþs Regla þyrer Christen̄ Man̄/ hvørnen̄ hn̄ a ad høndla med Guds Gaþur sem hønū æ eru i Hendur feingnar. Jørden̄ er DRottens og allt hvad þar inne bygger/ Ps. 24. Sȳna Raadsmen̄ heþur hn̄ sett yþer Eigur sȳnar: Hvør er sa trwe Radsmadur/ seiger JEsus/ Luc. 12. er hn̄s Herra setur yþer sȳn Hiw/ þ hn̄ giefe þeim ī riettan̄ Tijma þad sem þeim ber? Sæll er sa Þioon/ sem hn̄s Herra þiñur svo giøra/ þa ed han̄ kiemur. Eins og JEsus þieck sȳnū Læresveinū i Hendur Brauded/ til ad wtskipta þvi medal Bordsitiendan̄a: Svo heþur hn̄ og þm̄/ er hønū þockn̄ ast aþhendt Audlegd þessa Heims/ til ad wtbyta medal Þurþtugra. Þu skallt ecke meina Christen̄ Madur/ ad þ sie allt þitt eiged sm̄ þu medþerdis hefur: Þad Braud sem aþgangs er i þȳnu Hwse/ er Forsorgun̄ hins Volada. Sa Mottull er þu þarþt ecke ad brwka/ er Klæde hins Naka/ Luc. 3. Þau Faung sem a an̄an̄ Veg hia þier skiem̄ast og fwna/ eru Lijþsbiørg hins Naudþurþtuga/ þar þyrer giører þu svo mørgū Fatæk um Oriett/ sm̄ þu mætter an̄ars/ þier ad skadlitlū hiælpa/ eþ þu þvi in̄e helldur þa hin̄ Volade/ sem er san̄ur Ølmusu Madur vid þarþ. Ei þurfū vier ad briioota nidur vorar Kornhlødur og giøra adrar stærre/ svo leinge vier høfū Fatæka hia oss. Korned liggur Jdiulaust i Hlødune og verdur kan̄ skie um̄ sijder aþ Ormum uppeted/ en̄ hia hinū Fatæka ber þ Avøxt/ svo sem a Akrenum. Soddan̄ Akursmen̄ eru nærsta þarþer. Jeg vil helldur sa einu Korne i Mun̄ hins Fatæka/ helldur en̄ tiju i Jordena. Jeg vil helldur ga hinum Volada tiju Peninga/ en̄ kasta Hundrad a Mangarans Bord/ hn̄ mun þvi med Þusundþølldū Abata aptur skila/ eþ ecke i þessum Heime/ samt i Vpprisu Riettlætra/ hvar eitt Vatnsdryckur mun ecke Olaunadur verda/ Matth. 10. Hin̄ ranglæte Radsmadur var Otrægdur vid sin̄ Herra/ svo sm̄ heþde han̄ eydt han̄s Gotze/ Luc. 16. Meined þier ecke og ad Hroop hins Fatæka og Eckiun̄ar mune Ofrægia þa i Himnenū þyrer liþanda Gude/ sm̄ liggia a Guds Gaþum/ svo sem Ormur a Gulle/ og ala Agirndena/ en̄ Fatækur þellur aþ Hungre i Froste og stoorre Neyd / þvi er illa wtsooad/ sm̄ oþvel er geymt/ þvi slijkt er Ellds-Matur og Orma Fæda/ en̄ kiemur ecke i Guds

Kistuna/

Kistunna/ svo þ verde ad Himneskum Fiesiood/ hvøriū Mølur og Rid kañ ecke ad granda/ Matth. 6. Fordum Daga i Gamla Testamentenu/ þa hafde Gud skiled sier vissar Foorner fyrer Syndernar/ ecke i þeirre Meiningu ad Blood Vxaña og Hafrana kyñe ad hreinsa Samvitskur-nar/ helldur voru þær i fyrermyndud epterkomande Giæde/ sem er Blood ed JEsu Christi/ hvørt ed hreinsar oss af ollū vorū Syndū. Eñ þesser Tijda Sider eru fyrer laungu afteknar/ þar Guds Eingieteñ Sonur er i Holldenu openberadur/ og hefur firer sitt eiged Blood einusiñe iñ-geinged i þad allra Heilagasta ad œfvegadre ellijfre Endurlausn/ Ebr. 6. Þo eiga vorar Foorner og Vpplyptingar Offur Daglega ad uppstijga i Himeneñ fyrer Guds Hæsæte/ ecke einasta med Bæn og Andvarpan/ helldur med Ølmusugiordū vid Fatæka. Þijnar Bæner og Ølmusu-giørder eru uppstijgnar fyrer Gud sagde Postuleñ vid Cornelium/ Act. 10. Þad er su Foorn sem Gude lijkar framar eñ Blood Vxaña & Hafra-kaña þa þ framkiemur af Trwudu Hiarta/ þvi seiger Paulus til Hebr. 13. Gott ad giøra og ad wtbijta gleimed ecke/ þvi ad slijkt Offur þocknast Gude. Hvar fyrer mun Gud læta suma meñ vera Rijka/ suma Fatæka i Heimenū? Møgulegt er hønū ad læta alla vera jafna/ & øngvañ þurfa añars med. Margar eru Orsaker þar til/ eñ þo ecke hin sijdsta ad Gud vill læta sig dyrka a soddañ Mañeskiū: þ þier giørdud einū af þessū minstu/ þ giørdud þier mier seiger alls Hollds Doomare a sijdasta Deige/ Matth. 25. Miked er þ/ ad Gud sem er einkis Þurfe vill þiggia i þvi sem hin-um Fatæka er gott giørt: þar eigū vier ad sijna vora Elsku til Guds/ þar er Skoole vorrar Gudhrædslu/ þar er þ Alltare s vier eigū ad leggia vora Gafu uppa. Ein Brwdur skiemter sier vid Mynd sijns Brwdguma þar til hañ kiemur. Vor Meistare er nu tekeñ fra voru Hefde og hafeñ yfer alla Himna: Mig hafed þier ecke alltid hia ydur/ eñ Fatæka hafed þier hia ydur/ sagde hañ/ Joh. 12. Þeir eru hans lifande Eptermynd/ og hañs Limer sem fara Vt og Austur/ og ecke hafa hvar þeir kuñe Høfde sijnu ad halla ad. Jeg meina ecke þa/ sem fyrer Omenskus-saker bidia um Ølmusu/ eda hina Drambsømu Lete-Maga/ sem alla Hlute heimta af Sialfs Vallde/ og giallda Bølvan og

Formæling i Lauu ef þeirra Hals er ecke fylltur/ helldur þa ſem añad-
hvørt hafa ſlited ſiñe Heilſu med Ærlegu Erfide/eda Gud hefr ſiñ Kroſſ
a Herdar lagt/(þvi ecke heyre eg miñ Herra hafa nockurn Hlut m̃z ſialf-
ſkylldu wtheimt/ þo hañ hefde allt Valld bæde a Himne og Jordu/
Matth. 28.) Þa byriar ad medtaka i JEſu Nafne/ og miñaſt þeſſ er
Drottẽ baud/ Deut. 15. Alla Tijma munu þar verda Fatæker i Lande-
nu/þvi byd eg þier og ſeige ad þu ſkuler upplwka þiñe Hende fyrer þijn-
um Broodur ſem þurftugur og Fatækur er i Landenu. Eñ þa þEir
voru nu metter (ſeiger Textiñ) ſagde hañ til ſiña Læreſveina/ ſafned
ſamañ þeim Leyfum ſem afgangs eru/ ſvo ad eckert ſpilleſt/ og ad
þeir hafe fyllt upp toolf Karfer med Afgangs Leyfar. Hier kieñer
vor Endurlauſnare þier Syndugur Madur Logmal Chriſtelegrar Fer-
ſioonar/ ſem er ad hyrda vel Guds Gafur. Gud ſa allt þad hañ hafde
ſkapad/og ſia þad var allt harla gott ſeiger Ritningeñ/ Gen. 1. Ef þad
var allt gott fyrer hønum i hvørs Auglite Himnarner eru ecke hreiner/
Job. 15. ſkyllde þa nockur Skiepna vera ſvo audvirdeleg i þijnū Augū.
O þu ſauruga Mañeſkia/ ad þu villder þar ecke um̃ hyrda? O Herra
Gud/ vorar Synder/ vorar Synder/ vort Opacklæte og Ofmetnadur
ſtendur mier nu fyrer Augum. Hvad gierum vier a þeim goodu Tijm-
unum/þegar Drottiñ lætur ſijna Bleſſan an Mælingar falla af Himn-
um ofañ i vort Skaut? Munum vier næſta hyrtner vera i Lande þeſſu
ad ſamañſafna þeim Leyfum ſem oſſ Afgangs verda? Er ecke allur añ-
ar Hiegome dijrmætare i vorum Augum eñ þad ſem Gud giefur oſſ til
Fooſturs? Velger ecke vora þioonuſtumeñ vid Daglegre Fædſlu? Hyrda
Meñ ſtoort um̃ ad nijta Guds Gafr? ſvo ſ giora mætte. Þeſſar Synd-
er berum vier ſijdañ/ kañ ſkie þad kiæme ſier ared vel i Dyrtijdeñe ſem
eingeñ nijter þegar allt er noog. O hvad margañ kañ þa ad hungra epl-
er. þvi ſem hañ nu Footkredur? Þo koſtum vier Skulldeñe uppa Gud eñ
eingeñ gæter ad þvi ad oſſ er þeſſe Hefndeñ næſta makleg/og ad vier hef-
um þad og añad þuſundſiñum verra forſkulldad. Latum oſſ þeſſara
Synda ydraſt/Børn mijn/og þær til Hiarta ganga med Gudrækelegū
Aminninge ad breyta forſiallega framveges. Gud hefur aungvañ Hlut
giørdañ

giørdan forgiefens/ svo vill han og ecke læta illa nie Onaudsynlega þar med fara. Svo er ꝫ ei helldur Gude þæg Metordagyrnd þeirra er sooa Guds Gafu til ad ætvega sier stort Nafn þar med. Hvad talar Drottenn um þa ed giøra sÿnar Ølmusur fyrer Mønnum? Sanliga seige eg ydur þ þeir hafa sÿn Laun wtteked seiger hn/ Matth. 6. Þad er Niegoomadÿrd og fangÿtt Hroos Mananna. Frelsarenn liet giefa þßu Foolke ad eta/ þar til þeir voru metter/ þvi er afgieck skipade hn upp ad safna. Þad er Christelegt ad metta Maga hinns Hwngrada/ enn ad sedia Auga hinns Grꝍduga er Onaudsinlegt: þar eru marger sm Menn giøra verre med ofur myklu Ørlæte og alltÿd reidubwna til ad gapa epter sama. Þad er Gudrækelegt ad safna Nægtum þegar vel geingur/ svo þar sie til ad hiꝍlpa af i þeirre vondu Tÿd. Þad er ein good Forsioon ad minnast þß umlidna/ hugsa um þad nærveranda/ og sia fyrer þvi Okomna/ þo fyr er utann Brwksorg ꝫ Ochristelega Ahyggiu. Josephs Framsÿne er hroosad ad hn fyllte Kornhlødur Pharaonis a þeim goodu Aarum/ og frelsade Landed af Hwngre þa illa gieck/ hvar fyrer hn kalladest Landsens Fader/ Gen. 41. Þad er ꝫ hꝍlfu verra ad eyda Onaudsynlega uppa sialf ann sig i Ofmetnade Klædnadarens og Ohoofe Matar og Dryckiar. Ad sønnu hefur Gud ecke bannad ad hafa Inndæle af sÿnum Skiepnum/ þo svo ad menn gledie sig med Otta/ og gleyme ecke hinum Þurfanga. Ecke er vÿst ad Doomur hins Rÿka hefde vorded svo skielfelega strꝍngur/ hefde ei Lazarus leiged vatnande fyrer hns Dyrum/ Luc. 16. Sialfur Gud hefur giefed eitt Løgmaal hier um sÿnu Foolke/ Deut. 16. Þu skallt vera gladur fyrer Drottne þÿnum/ þinn Sonur og þÿn Doottir/ þinn Þienare og þÿn Ambꝍtt/ Levitenn sem er innan þinna Portdyra/ hinn Framande/ hinn Fødurlause/ og Eckian sem er hia þier i þm Stad sm Drottenn Gud þinn hefur wtvaled þad hns Nafn skule hia þier bua. Svo hefe eg nu ad nockru Leite sÿnt þann rietta Veg til ad leita Atvinnu sinnar wt af þessu H. Evangelio/ epter þvi sem eg skil af Guds Orde. Svo leited nu fyrst Guds Rÿkis og hans Riettlætis/ Matth. 6. Brwked leyfeleg Medøl i øllum ydar Athøfnum og Vtriettingum. Treisted Gude ad hann mune ydur og ydar forsorga/ þa þier svo giøred/ bidied þann Almꝍttuga

uga ad bleſſa ydar Faung/ ydar Karſer og Afgangs-Leyfar ; Gleymed
ecke hinum Þurftuga og Volada. Lated ydar Olmyſur framkoma af
Truñe og Elſkuñe til Guds og Naungans. Nendled Vareigdarſam-
lega med Guds Giof/ og vered þacklater bæde i Orde og Verke / giøred
þetta/ og muñud þier alldrei Jlla fara. Eñ Drotteñ Gud eilyfur Kon-
ungur og alleina rykur/ hañ uppfylle alla ydar Naudþurft epter ſynum
Dyrdar Rykdoome i Chriſto JEſu/ Phil. 4. og giefe fyrer hñs For-
þienuſtu/ ad þier ad afſtadeñe Armædu þeſſa Lyfs/ mættud iñleidder ver-
da i Føgnud ydvars Herra/ til ad ſitia til Bords med Abraham/ Jſaach
og Jacob/ Matth. 8. og mettaſt af nægdar Giædum Guds Huſſ/
þad Bænheyre Myſkunſamur Gud fyrer ſiñ Son
JEſum Chriſtum/ AMEN.

Suñudageñ epter Midføſtu.

Gudſpialled/ Joh. 8. Cap.

J þañ Tyma. JEſus ſagde til Gydingaña og Hofdingia Kieñemañaña. Hvør er ſa af ydur/ þad hañ meige ſtraffa mig um nockra Synd? Eñ ef eg ſeige ydur Sañleikañ/ hvar fyrer trwed þier mier þa ecke? Hvør hañ er af Gude/ ſa heyrer Guds Ord/ þar fyrer heyre þier þau eige/ þviad þier erud ei af Gude. Eñ Gydingarner ſvørudu/ og ſøgdu til hañs. Seigium vier ecke vel/ þad þu ert Samverſkur/ og hefur Diøfuleñ? JEſus ſvarade ; Eg hefe ecke Diøful/ helldur heidra eg miñ Fødur/ og þier vanheidred mig. Eg leita ei ad miñe Dyrd/ ſa er ſem leitar og dæmer. Sañlega/ ſañlega ſeige eg ydur/ hvør hañ geimer myn Ord/ hañ mun ecke ſiaa Daudañ ad eilyfu. Þa ſøgdu Gydingarner til hañs. Nu þeckium vier ad þu hefur Diøfuleñ. Abraham er daudur/ og Spameñerner/ og þu ſeiger/ Ef ad ſaa er nockur ſem geimer myn Ord/ hañ ſkal ecke Daudañ ſmacka ad eilyfu. Hvørt ertu meire Fødur vorum Abraham/ hvør ed framlideñ er/ og Spameñerner eru og
fram-

framliđner? Hvørn giører þu sialffan þig? JEsus svarade: Ef ad eg vegsama mig sialfur / þa er myn Dyrd eingen. Minn Fader er sa sem mig vegsamar/ hvørn þier seiged ydar Gud vera / og þier þeckeđ hann þo ecke: Enn eg þecke hann/ og ef eg segde þad/ eg þeckte hann eige/ þa være eg eirn Lÿgare lykur ydur. Helldur þecke eg hann / og eg geime hans Ord. Abraham Fader ydar gladdest ad hann skyllde sia minn Dag/ og hann sa hann/ og vard gladur vid. Þa segdu Gydingar til hans: Þu ert enn ecke fimmtugur / og þo sast þu Abraham? JEsus sagde til þeirra: Sannlega/ sannlega seige eg ydur/ad adur enn Abraham var/ em eg. Þa tooku þeir upp Steina/so ad þeir kßstudu a hann. Enn JEsus fordade sier/ og gieck ut ur Musterenu.

Exordium.

Nær ad Annarar Konganna Bookar 9. Cap. Lesum vier / ad þegar Sendesmadur Spamannsins Elisæi hafde smurt Jehu til Konungs yfer Israel/ þa hafe hans Herra Þienarar sagt vid hann/ hvad villde þesse Vitfirringur til þin? Svo voru nu Jorams Villdarmenn Lyder / af þvi þeir ecke þecktu Drottens Raad. Jeg er og hrædđur um ad þoott eg i Dag epter Guds Skipan vilie smyria þeirra Sæler til Andlegra Konunga og Kiennemanna/sem af Gude eru med himnesku Oleo / sem er Guds heilagt Ord/ þa mune eg ecke betur umflyia i þeirra Augum sem Nállega Sinnader eru/ helldur enn eirn Vitfirringur/þegar eg tala um þa Hlute sem Guds Anda eru og Holldlegur Madur ecke skyniar/ 1. Cor. 2. Og er mier þo fyrer minstu ad eg af mannlegum Deige dæmdur verde/ 1. Cor. 4. Þvi gott er ad eiga Hlutskipte med St. Paale vid hvørn Festus Landsdoomare sagde þa hann talade um Christi Pijnu og Upprisu Framlidenno/ ad hann være galenn vorden/ Act. 26. Enn þad angrer mig fremur ad Holld og Blood gieffur sier ecke Stunder til ad ranssaka Dypt og Hæd Guds Vitsku / og þa Speke sem hun hefur Mønnunum opinberad. Þegar Felix heyrde talad um Truna a Christum/ um Hreinlifed/ um Riettlæted / um epterkomande Doom/ þa skielfest hann vid/ og lætur bijda ad hlusta til þess fyrr enn hann hefur Toomstund/ Act. 24. Agrippæ

Konunze liggur vid ad verda christen̄/ en̄ fyrer þvi ad hn̄ hefur añad ad syssla/ þa dregst þad undan̄/ Act. 26. Hin̄ Ryke Ynglingr vill ad sön̄u þa ad vita hia JEsu/ hvad hn̄ skule giöra/ svo hn̄ eignest eilyft Lyf/ en̄ þegar hn̄ heyrer ad hn̄ skule selia allar Eigner synar og giefa Fatækun̄/ þa verdur hn̄ hryggur/ Matth. 19. Hvad kiemur til þessa? Þad alleina/ ad Men̄ hafa ecke vel smackad hvad sætur ad Guder/ Ps. 34. og ecke kom̄ med Augu a þa Perluna sem Maduren̄ sa/ og sellde allt hvad hn̄ atte fyrer þa sömu/ Matth. 13. Þvi eingen̄ gyrnest þad sm̃ hn̄ ecke þecker. Og þad er Orsöken̄ hvar fyrer ad Guds H. Ord verda af svo faum medteken̄. Þad og añad ad þar er svo mykell Ovinskapur a mille Hollldsens og Andans/ Gal. 5. Lioossens og Myrkursens/ Riettlætesens og Ranglætesens/ Christū & Belial/ 2. Cor. 6. Guds Kyrkiu og Skurgodaña/ ad eingen̄ kan̄ til Christum ad koma/ nema sa Himneske Faderen̄ drage hn̄ seiger Endurlausnaren̄/ Joh. 6. Hvar til hn̄ brukar sitt H. Ord. En̄ þeir ed ei hyrda um̄ ad ganga i Lioosenu/ eda smacka hid gooda Guds Ord og Krapt epterkomande Alldar/ Ebr. 6. Hvernen̄ meiga þr umflyia þad ad Myrkuren̄ höndle þa ecke? Samt eru þo Guds Ord Lyf og Ande svo sm̃ Endurlausnaren̄ vottar/ Joh. 6. Og Gulled er Gull þo þad verde af Svyñunū Foottroded. Svo er og þad orded af Kroffenu Christi Heimska þeim sm̃ tapader verda/ en̄ oss sm̃ hoolpner verdum er þad Kraptur Guds seiger Paulus/ 1. Cor. 1. Eckert Stryd atte vor blessade Endurlausnare meira vid Synduga Men̄ hier a Jördun̄e/ en̄ ad giöra Mismun a mille Holldsens og Andans/ svo ad jafnvel Nicodemus sm̃ var eirn Meistare i Jsrael/ Joh. 3. Og Gudhræddur Madur/ hn̄ var i þessu nærsta tornæmur. Ad eg tale ecke um̄ þan̄ Ogudlega Hoop Phariseana og Skriptlærdra sem alldrei villdu laata telia sier Tru hier um̄/ og ecke lietu sier skiliast þ þo hn̄ segde/ þier dæmed epter Holldenu/ Joh. 8. Þier erud hier ad nedan̄/ eg er ad ofan̄. Og en̄ nu i þssu Samtale sem Drotten̄ a vid þan̄ O fyrerlatsama Flock Gydinga heyrum vier ad a mille ber um̄ þssa Spurningu. Eg vil um̄ þ alleina tala i þtta Sin̄ hvernen̄ þeim hattad sie sem af Gude eru/ ed af þessum heilögu Ordum. H Ja H A i E r Af G V e/ Han̄ H E y r e r G V d s O R d. DRotten̄ giefe oss þin̄ Anda hier til fyrer JEsum Christum Amen.

Utleggingeñ.

AF Gude eru aller Hluter i Ondverdu V. E. E/ Svo sem þar stend
ur Gen. 1. J Upphafe skapade Gud Himen og Jørd/ og eñ nu er
þad svo ad aller Hluter meiga af hønum seigiast/ þvi hñ stioorner og
styrer øllum Hlutum/ fra þvi minsta Skridkvikende Jardar/ allt til
þess stærsta Dyrs sm̃ er i Nátturuñar Rijke/ og i hønum erum vier/
lifum vier og hrærumst vier. / Act. 17. Eñ ecke er þad þo Meining
vors Endurlausnara i greindum Ordū. Þeir kallast og af Gude ad vera
sem i hañs Naadar Sáttmaala eru iñteknir/ svo sem Jsrael var til forna
kalladur Guds Foolk/ af þvi þeim var Guds Sáttmaal og hñs Ord i
Hendur feinged epter Guds Fyrerheite til Abraham. Svo erū og aller
vier af Gude sm̃ høfū Jklædst JEsu Christo i Skijrneñe/ Gal. 3. Og
eigum ad samteingiast hønū i Dyrdeñe/ Heilagleikanum og Rettrættañ-
legu Framferde/ Eph. 6. Eñ eins og þvi hättad er i voru Lijkamlegu
Edle/ ad Meñ taka ecke alltijd Vøxt edur Abl nie adra Koste i Arf ept-
er Foreldrana/ og margur er sijnum Ulijkur þo skylder sie/ svo eru þar
fleire Jsmael helldur eñ Jsaac i Huse Drottens sm̃ ad er christeleg Kyrk-
ia/ og þeir gánga ecke aller i Andanū sm̃ þo eru i ondverdu af Andan-
um Endurfædder/ þvi er og ecke þetta eigenleg Meining vors Endur-
lausnara i þessum Ordū/ helldur meinar hñ þa sm̃ fyrst eru af Vatne og
Anda Endurfædder i Skijrneñe/ Joh. 3. Og JEsu Christo fyrer saña
og lifande Trw eru iñplantader/ vordner andleger Kvister a þvi bless-
ada Vijntrie sm̃ hñ umgietur/ Joh. Cap. 15. Og bera þar fyrer myk-
eñ Avøxt/ hvøriū hñ hefur giefed Magt Guds Børnū ad verda/ þm̃
sm̃ a hñs Nafn trwa/ sm̃ ecke af Bloodenu/ edur Holldsins Villd edur
Mañsins Vilia/ helldur af Andanū eru fædder/ Joh. 1. Þeir ed skra
þad i sijnu Framferde/ ad þeir sieu fluttir fra Daudanū til Lijfsins af
þvi þeir elske Brædurnar/ 1. Joh. 3. Ecke seige eg þeir sieu einasta af
Gude sm̃ eru án Syndar/ þvi þa yrde eckert Holld hoolped. Ef vier
seigiū þad vier høfum ecke Synd/ þa tælum vier siálfa oss seiger Joh-
añes / 1. Joh. 1. Vreñ er ecke strax sett til Rootar Trieña sm̃ nockur
Blød følna/ þo Kvisturen um̃ nockra Stund bere ecke Avøxt/ þa er hñ

ecke strax afhoggvenn. Sa Himneske Vrtagards Vørdur bidur sinn Fødur ad hid vilia Trie meige enn nu standa eitt Aar/ ad hann meige bera Myke kryngum / og rækta þad/ Luc. 13. Þvi mun hann ecke kasta þui strax i Elldenn sem þad ber lyted Avøxt. Mun hann nockud wtslöckva þann lytilloganda Hørkveik/eda þann brakada Reyr i sundur briota/ Esa. 42. Nei aungvanveigenn/ hann mun forsiallega breida/ svo sem Faderenn talar umm sinn Son/Esa. 53. Hann mun auka oss Truna/Luc. 17. Og bidia sinn Himneska Fødur fyrer oss þ hun þrotne ecke/ Luc. 22. helldur tala eg hier umm þa sem syndga ad sonnu/enn lata þo ecke Syndena drottna i synum daudlegum Lykama/ Rom. 6. Þa sem af mannlegum Veikleika giøra hid vonda er þeir vilia ecke giøra/enn giøra þo so myked gott sem þr gieta/þar ed eirn og hinn same þioonar Guds Logmale i synu Hugskote/ enn þvingast þo til af Ofbellde Natturunnar ad þioona Syndarennar Logmale/ Rom. 7. Og i einu Orde ad seigia/ sa sem er syndugur ad sonnu enn þo fyrer Christi Forþienustu jafnann i Guds Auglite Riettlætur/og þott hann syndge/þa hefur hann Arnadar Manenn a Himnum JEsum Christum hinn Riettlata/ sem er Forlykan fyrer hans Synder/ 1. Joh. 2. Sa sem nu þannenn er af Gude og Gud i honum/ þegar hann hefur Gud/ þa hyrder hann hvorke umm Himen nie Jørd/ Ps. 73. Vei þeim sem er einnsaman seiger Predikarenn/ Cap. 4. Þvi ef hann fellur þa er eingenn ad reisa hann/ enn sa er allrei einnsamann sem Gud er med/ þvi Gud er i og med honum/ Rom. 14. Fellur hann/ þa stendur hann upp aptur/ þvi Gud reiser hann: ratar hann i nockra Villu/ þa viller þo Himnarenn allrei svo umm hann/ ad hann rate ecke heim aptur/ þvi Guds Nadarfullt Tillit avyttar hann. Hinn Gudlause fiellur ei til þo hann syndge meir enn hinn daude þo hann sie barenn/enn þad Hiarta sem lifer i Gude/ þad er vidkvæmt vid Brodd Syndarennar. Ei þurfte Nathan lengi ad telia upp fyrer David/ 2. Sam. 12. Drottenn leit einasta til Peturs/ og hann gieck wt og griet beisklega/ Matth. 26. Sa sem af Gude er/ hann yfergiefur alla Hlute Guds vegna/ hann er i Heimenum svo sem fyrer utann Heimenn/ svo sem Fatækur/ og þo marga Audgande/ svo sem eckert hafande/ enn eignast þo alla Hlute/ 2. Cor. 6. Sa sem umm Hafed siglir/ hann hugar þo jafnann umm hvornenn hann meige komast i gooda

Hofn.

Noþn. Nañ sem wt a Akureñ geingur til ad ervida/hñ heþur þo jaþnañ sitt Nws i Þwnkanum/ og til þff gioret hñ alla Nlute ad hñ þae þ vel forsorgad/ svo er og hñ sem aþ Gude er/ þott hñ verde ad þlækiast vid Syslaner Neimsins epter Naudþurþt Lýkamañs/ þa er hñs Takmark him Gude/ hñ slepper sier ecke svo vid nockurn Nlut/ ad hñ hallde ei heuñ: þalle hñs Erþide hønum liett og vel/ þad miñer hñ a ad þacka Gude fyr er sijna Giæsku ꝛ Epterlæte: vilie þ mootdrægt þalla/ þa yþergnæþer þo Guds Elska hia hønum. Ok Christi er hønum Hunang i Muñe/ og hñs Byrde liett a hñs Nerdū/ Matth. 11. Þvi Gud hialpar hønū til ad bera: hñ læter fyrer Guds Saker bæde hær og lægi ad vera/sadd ur og hungradur/ noog ad haþa og Skort ad lijda/ og alla Nlute forme ar hñ þyrer þañ sem hñ styrker JEsum Christum/ Phil. 4. Þoott hñ gange i giegnum myrkvañ Dal og Daudañs Skuggo/ þa hrædest hañ aungva Olucku/ Ps. 23. Were svo til ad nockur sie i Fangelse byrdur/ hvad vardar um þad? Jeg sie Paulus og Silas eru længtum gladare i Fangelseñu helldur eñ þeir sem ad Drickiu sitia/ Act. 16. Sooleñ upp- lioomar þeñañ vorn Norizont edur Sioonhverþis-Nrijng/ og gioret Alstnd Neimsins biarta fyrer voru Augū/ þo gieñr Skijs-Flookeñ byrgt hana þyrer off. Eñ hvør vill byrgia fyrer mier þa soñu Riettlætesins Sool? Mal. 4. Kañ nockur ad wtelykia fra mier Fodur Lioosaña? Jac. 1. Nañ sm kom ad luctum Dyrū/ og stood midt a mille sijna Læres veina/og sagde/Fridur sie med ydur/Joh. 20. Kuña nockur Myrkur/ nockrer Mwrar ad loka hñ wte þra mijnu Niarta? Svo hñ gieþe mier ecke sīñ Frid hvørn Verolldeñ kañ ei gieþa/ og hun ætlar mune vera Neluþte allra Eymda. Eþ eg er Landþlootta/ munu þeir nockud reka mig þang- ad/hvar ecke er Nønd Drottens/ Ps. 139. Sie eg forakradur aþ Neim- enum/ þad er mier noog ad eg verd heidradur aþ Gude/ aþ bædū kuña þaer under eins virdter ad vera. Sæler erud þier sagde Lausnareñ/ Matth. 5. Nær Meñerner hallmæla ydr ꝛ tala i giegn ydur alla Vond Ku fyrer mijns Naþns Saker þo liugande. Nvort skal eg nu helldur wt velia ad lijda illt med Guds Foolke/ Neb. 11. Eda ad haþa Tijmañleat Epterlæte Syndareñar? Jeg hyrde ei mykid um þa Wþundar Meñ sm

Gud hafar. Hvad liett fellur hønum ad forsmaa Heimeñ sm̃ forsmaadur er af Heimenum: hefe eg mist Agiæte Veralldar þessarar/ hvad rÿrar mier a þvi? Þad voru eingeñ wrteku Giæde / sem svo fallvallt voru / ad þau kuñu ad missast / og þo eg miste allt þad eg a inn ad Nwdeñe/ þa hefe eg þo eckert mist/ þvi eckert af þessu var mitt / þa eg kom nakeñ i Heimeñ/eñ Gud var alltÿd miñ med einhvoriu moote/ svo eg lifde ecke fyrr eñ eg ætte hañ fyrer Skapara / og þad Eignar-Skial bættest i Skÿrneñe / og vard underskrifad med JEsu dyrmætu Bloode/og iñsiglad med H. Anda/ svo ad miñ Vinur er miñ og eg em hans / Cant. 6. allt fra Moodurlÿfe epter Skøpunar-Endurlausnar og Helgunar-Riettenum/hønum vil eg alldrei sleppa/ fare allt añad sem aud ed verdur/Take hñ Heilsuna fra mier/þa er hm̃ ꝥ i Sialfs-Vallde/ eg a þar ongva Søk a/ eg by i Leigu-Hwse/ og a sa frialst ad byggia þad og briota/sem er Hwsbondeñ: hvørke sade eg nie plantade ꝥ helldur eñ Jonas Lundeñ/Jon. 4. Þo mÿn Saala kuñe um̃ Stund ad verda Orooleg i mier sem Jonæ/ þa veit eg ad su Sott er ecke til Dauda/ hun stendur upp þegar miñ Heilsugiafare tekur i Hønd heñar og seiger: Talitha Kumi/ þad er/ Stulka/rÿs upp / og er mier þad noog þegar miñ betre Partur er heilbrygdur/ ꝥ er Saaleñ. Þad kañ ecke stooru ad veikiast/ hvørs Kraptur ad Gud er / ꝥ sie mier noog ad eg veit eg er af Gude/og hñ er mier Nadugur/ þa hefe eg Frelse i Bondunũ/ Fødurland i Vtlegdeñe/ Heidur i Forsmaaneñe/ Rÿkdoom i Skortenũ/Heilsu i Siwkdoomenũ/Allshaattada Farsæld i allskonar Eymdũ ⁊ Hørmungum. Hvørneñ kañ sa ad klaga ad hañ vante Lioos/sem byr midt i Soolueñe? Kañ sa ad beria sier um̃ Armood / sem einusiñe hefur eignast allrar Veralldareñar Skapara? Hvad kañ mig þad ad vanta/sem Christur sie mier ecke? Vil eg hafa Mat og Dryck/þa seiger Christur : Mitt Holld er sañarleg Fæda og mitt Blood sañur Dryckur/Joh. 6. Vil eg Klædnad hafa/Iklæded ydur Herranũ Christo/seiger Postuleñ/Rom. 13. Er eg siwkur og þarf Lækninga vid/ þa er Christur Lÿfsens Trie/ hvørs Blød ad þiena til Heidingiaña Lækningar/Apoc. 22. Ef eg vil ugglaus bw/ þa flytur hñ mig vt i eitt sterkañ Kastala/ mÿn Saal

vonar

vonar uppa han̄ alleina / þvi han̄ er mÿn Von/ mitt Traust/ Ps. 18. mÿn Hiälp ꝛ mÿn Hlijf/ svo eg mun ei falla. Hia Gude er mitt Hiälp ræde/ mÿn Dyrd/ mitt Styrktar Biarg og mitt Athvarf er til han̄s/ seiger David/ Ps. 62. Kvijde eg vid Daudanum/ þa er Christur upprisan̄ og Lijfed/ Joh. 11. Og þo ad eg deye/ þa mun eg samt lifa/ epter þvi sem hn̄ lofad hefur. Vilie eg hafa alla Andlega Farsælld/ hvers kan̄ eg ad Oska/ sm̄ ad Christur sie mier ecke? þar hn̄ er mier af Gude gierdur til Riettlætis/ Helgunar og eilijfrar Sæluhiälpar/ 1. Cor. 1. Allt þetta hefur sa hiá sier/ sm̄ er af Gude/ ef ecke svo fullkomlega sem vier viliu̅/ þa samt er þar Vilie til hins Fullkomna/ sm̄ er ædre allre Tijman̄legre Farsælld/ Þvi ef Guds fullkomen̄ Jbwd er eckert an̄ad en̄ Himnarijke/ þar Gud er allt i ollu/ þvi skyllde þa ecke han̄s Vistarvera med oss a Jordun̄e / þvi skyllde hun ecke vera eitt Jardneskt Himna-Rijke? Sijnest mier þvi ad þessar tvær Sælur mune ecke i sialfu̅ sier/ nema þvi/ ad ein er betre en̄ on̄ur/ og ein algiørdare en̄ on̄ur / og engvan̄ an̄an̄ Mun giører St. Pall þeirra/ þegar hn̄ seiger/ ad nær þad kome sem algiørt er/ þa afleggest þ sm̄ Hälfverked er/ og ad vier sium̄ nu svo sem fyrer Speigel og i Rädgaatu / en̄ þa munum vier siä Auglite til Auglitis/ 1. Cor. 13. Framar/ E. G. B. hvad san̄arlegt er/ hvad ærlegt er/ hvad Riettvijst er/ hvad Hreinlegt er/ hvad Astsamlegt er/ hvad vel soomer/ er þ dygd nockur edur gott Rykte/ Phil. 4. Þad hugsar hn̄ epter sm̄ af Gude er/ og þ veiter hon̄u̅ lietlara ad uppausa af Brun̄e Nadaren̄ar/ helldur en̄ þm̄/ sem leita epter soddan̄ i Fræde Bocku̅ Heidingian̄a. Hvørier þoott um̄ Dygder ꝛ Man̄koste hafe skrifad bæde vel ꝛ Vijsurlega epter Man̄legu̅ hætte/ þa er þvi alltid svo vared ad sa sm̄ dreck ur vor Ohreinu̅ Farveige/ hn̄ maa vel vara sig vid ad ecke fliooke Saurenden̄ i Mun̄en̄ m̄/ og þo Vatned sijnest tært ad vera/ þa smackar þad alltid af Leyrnum / svo er og þetta. Vilie Men̄ af Heims-Spekingan̄a Vatns-Ren̄um drecka Vijsdoomen̄/ þa er alltijd hætt vid ad þar fliooke i bland nockrar Agner Holldlegrar Skynsemie/ sem ad er Reide og Fiandskapur i giegn Gude/ Rom. 8. þvi þo þær sieu vitrun̄ar i Upphafe af þm̄ san̄a Vijsdooms Brun̄e/ þa fer þeim eins og odru Vatne/ ad þad dregur Dam̄ af þm̄ Farveg er þ ren̄ur um̄. Trued mier/ svo eru og

Spekingaña Læker/ ad þeir tapa ſijnum Uppruna þa þeir reña um̃ Leyr veltu Syndumſpilltrar Nátturu. Þadſem adrer hafa m; ſtooru Erf=ide/ þ viñur ſa ſm̃ Gud elſkar med ſtooru Epterlæte. Eirn Romverſk=ur Heidinge/ þar ed hñ lá i ſijnum Lyſtegarde m; Kuñingium ſijnũ / og þotte vænt um̃ ſialfañ ſig / hañ ſagde : Gud giæfe / þetta være ad giora vel/ Meinande ſvo/ ad være þad ſvo iñtælt/ þa villde hñ alldrei añad giora. Eñ þvi er ecke ſvo vared fyrer þm̃/ ſem Gud elſka. Liett falla Loſtverkeñ/ſeigium vier/og ſvo er þ fyrer þm̃/ſem elſka Gud/ þvi þott ad Spilling Nátturuñar ſtrijde a moote þvi ſem Guds Anda er/ Gal. 5. þa verdur hun þo liettar yfer uñeñ af Elſkuñe til Guds / helldur eñ af Nátturuñar Kroptũ. Þegar Madureñ a eirn Vin og añañ Kuñ=ingia/ og þeir bidia bæder um̃ ſama Hluk/þa lætur hñ þo ſiñ Vin fyr=er ſitia/ og ſvo giører ſa ſm̃ elſkar Gud/ þo honũ þyke forvelldt ad láta a moote Holldenu/þa metur hañ þo Gud meir. Þar voru nockrer Spek=ingar i Fyrndeñe/ er kølluduſt Stoici/þeir villdu dempa eina Tilhneig=ing m; añare/ ꝛ ſetia þær ſvo i Lag/eñ þ er læ̃ngſamt nockud og vinſt alldrei vel/ þvi hofudeñ a þre Hydra/ N.B. Syndumſpilltre Nátt=uru/þau ſpretta jafnſkiott upp aptur þo þau ſieu ſmaamſamañ afhogg=veñ. Elſkañ til Guds er eirn Andlegur Hercules / ſa ed Hálſeñ a Skrijmſkenu ſundurbrytur/ ſvo þau ná ecke ſvo fliott ad vaxa : Hun ſetur Tilhneigingarnar beſt i Lag / ecke ad hun take þær burt eins og Stoici villdu giora/helldur þvijngar hun þær til ad giora ſijna Skylldu/ og temur þær med friálslegum og iñdælum Þrældoome/ Hun kieñer Elſkuñe ad elſka Gud alleina og eckert añad/Reideñe ad vandlæta i Guds Stad/ Ofundeñe ad kieppaſt ſem hærſt i Chriſti Skoola/ Orvænting uñe ad vona einkis Goods af Heimenum / Voneñe ad þola og bijda / Gledeñe ad hafa ſijna Unadſemd i Drottne/ Hrygdeñe ad angraſt ſiña Synda vegna/ Hrædſluñe ad Ottaſt Gud/ Dyrfſkuñe ad Ottaſt ei Meñ ena/ ſem ecke kuña nema Lijkamañ ad deyda : og hvad er hier margt um̃ ad tala/ hvørſu ad allar chriſtelegar Dygder uppſpretta af Elſkuñe til Guds og

N.B. Hydra var eirn Vatns=Ormur med mørgum Høfdum/ſo ſem Skálde=ñ dicta/ þo eitt være afhøggved / ox þad aptur : Eñ Hercules hioo a Hálſeñ/ ſo þau uxu alldrei ſijdañ.

og Naungañs? Hver iar alldrei kuña ad skilia helldur eñ Sooleñ ꝫ Lyrt
añ / Þad wtmaalar eingeñ betur eñ St. Paall / 1. Cor. 13. seigiande:
Kiærleikureñ er Þoleñmoodur og Vingiarnlegur / Kiærleikureñ er ecke
Øfundsiukur / Kiærleikureñ gierer eckert Illmañlega / eige blæs hñ sig
upp / hñ er ecke Opstopasamur / eige leitar hñ þess hvad hñs er / eige lat-
ur hñ giøra sig reidañ / hñ leitar eige epter Skada / eige fagnar hñ yfer
Ranglætenu / eñ fagnar Sañleikanũ / hñ umber alla Hlute / hañ trwer
ollu / hñ vonar allt / hañ umlijdur alla Hlute. Hvad Gott nu sie med
svoddañ Moote af Gude ad vera / þad hefur ecke fra Eyra heirt nie
Auga sied / og ecke hefur þ i fra Hug edur Hiarta komed / 1. Cor. 2. sem
af Heimenũ eru: eñ uppa þad sierhvør og eirn kuñe ad reina ꝫ proofa
sialfañ sig / og vita sitt andlegt Faderne / Þa leggur Drottiñ hier til eitt
Kieñeteikn fra sm̃ eru af Gude / sem er þta / ad þr heyre Guds Ord:
Eñ hvørneñ a þ ad heyra? Ecke svo sm̃ Judar / þeir ed heyrdu Rædu
Stephani / og skaaruſt i Hiertum sijnũ af Hatre / Act. 7. Ecke svo sm̃
Eutichus / hveriñ vard svo vært under Predikun St. Paals / ad hañ
sofnade og datt daudur ofañ wr Vindauganu / Act. 20. Drottiñ wt-
leggur sijna Meining sialfur i þessũ Texta / seigiande: HVer Sm̃ Geim
er Mijn ORd Hñ Mun Ecke DAudañ Sia Ad EIlijfu. Eñ þo all
ra best i Epterlijkinguñe um̃ Sæded / Luc. 8. seigiande: Ad Saded sm̃
fiell i gooda Jørd / sieu þr sm̃ heyra Orded / og vardveita þ i goodu og
sidsomu Hiarta / og færa þar af Avext i Þoleñmæde. Þetta er nu
vijst Mark a þm̃ sem ad eru Guds Børn. Drage þvi eingeñ sialfañ sig
a Taalar sm̃ þta heyrer / og ætle ecke hñ mune vera af Gude / ef hñ ecke
geimer hñs Ord. Sa Saudur er ecke af Hiørduñe sm̃ ecke þecker Raust
Hyrdersins / Joh. 10. Swelskar ecke siñ Vñusta / sm̃ ecke giefur heyrt
hñ tala. Sa Mage er ecke heilbrigdur sem ad velger vid Fæduñe. Hvør
su maa þa Gud lifa i þre Saalu sm̃ bijdur vid Guds Orde? Þar fyrer
syndugur Madur / ef þier leidast Guds heiløgu Kieñingar / siert þu treg-
ur til ad ganga þangad sem Guds Ord er um̃ Hønd haft. Þyke þier þ /
þa komed er vid þijn Mein og þijnar Synder straffadar / virdest þier þ
liettvægt sem af Guds Orde er fyrerheited / og þu aktar þ ecke mikels /

eþ þu heþur ecke Astundun ad þramkvæma þ i Verkunū sem þu heyrer med Eyrunū / svo saňarlega sem Gud liþer i Himnenum / þar er ecke hňs Ande i þier / og þu ert daudur i Syndum þijnū / hier um er ecke ad villa,t / eg seige Saňleika i Christo / og lijg ecke. Saleň er aňadhvert Guds Bævd eda Diøþulsins Fridla seiger Augustinus / og þo þ þyke gisfarlega talad / þa vitnar sialþur Saňleikans Muňur þad satt ad vera hia Luc. 11. seigiande: Hvør hň er ecke med mier hň er a moote mier / & hvør hň ecke samaňsaþnar med mier hň sundurdreiþer / & svo seige eg / Sa sem ecke heyrer Orded og vardveiter þad / hň þoraktar þad / eň sa sem þad þoraktar / þa mun þad þordæma hň a þm sijdasta Deige / Joh. 12. Jeg haþde nærre þvi sagt / ad betra være ad vera Kalldur eň Völgur i sijnum Saluhialpar Eþnum. Af hinū stærstu Syndurum haþa vorded hiner bestu Meň. Hvilijkur var Manasses ? 2. Paral. 33. Hvilijkur Pall ? Act. 9. Hvilijk hin Bersynduga ? Luc. 7. Eň þad er Furduverk / ad aþ einum Völgum skule verda heilagur Madur / hvar þyrer ? Þvi hň meinar sig ecke ad vera Vondaň / hň seiger: Eg em audugur & rijkur vordeň / og einkis Þurþe / eins og Eingelleň aþ Laodicea / eň Gud seiger: Þu veitst ecke þad þu ert Aumur og Fatækur & Blindur og Nakeň / Apoc. 3. O HErra Gud vert þu oss Nædugur / gæe hvør ad sialþum sier / þvi vær eigū aller þyrer Salu ad sia. Hvør a ad hugga þig i þijnu Andlaate / eþ þu hefur eckert numed aþ Guds Orde ? Þu villt Presturen kome til þijn þa þu berst vid Ondena / seig mier: A hň þa fyrst ad undervijsa þier ? Þegar Eyrun heyra ecke leingur / Tungaň talar ecke leingur. Seint er ad Hefklæda sig þegar a Hoolmeň er komed. Sa sim saung mz Bijslugunt Veralldar þessarar a Sumartijma Lijþsins / hň ma svell fa a hinū bitra Kallda Deige Daudaňs. O hvad Gott være þa ad haþa safnad nockru i Kornhlødu sijns Hiarta aþ þvi gooda Guds Orda Sæde / svo þar være nockud til Veganestis i giegnum þaň myrkva Dal og Daudaňs Skugga / sm er Vegur allrar Veralldar þra þessu auma Lijfe / Jos. 23. Svo aminne eg ydur nu i Drottne og grætbæne þyrer lifanda Gud og ydar Saluhialp / Ganged i Lioosenu medaň þad er hia ydur / svo Myrkureň hondle ydur ecke / Joh. 12. Þar eru vonder Dagar / Dioþullenn

ollen er ofan komen hafande Brææde mikla/ þvi hn veit hn hefur stuttan Tijma/ Apoc. 12. Afræked þvi ecke Guds heilaga Ord / hvørt ad er Sverd Andans/ so ad þier gieted Mootstødu veitt a þm vonda Tijma/ Eph. 6. Fiñe nockur sitt Hiarta ecke riett skickad til ad heyra þad / hn bidie Gud ad skapa i sier nytt Hiarta / þvi þad tekur eingeñ af sialfum sier/ verde hn ecke svo fliott Bænheyrdur/ þa bidie hn aptur og optur/ og vilie þ undandragast/ þa bidie hn Daglætañlega/ Luc. 18. Dag og Noott/ og þreife vid Gud m Tææneñe / ad þad Lambed af Kyne Juda kome/ og take sialfur þa læstu Book/ og virdest heñe sialfur upp ad lwka / Apoc. 5. Eingeñ Madur skal telia mier þa Trw/ ad Gud mune ecke giefa þm heilagan Anda sem han þar um bidia. Komed og med audmiwkum Anda under Ordsins Heyrn reidubwner ad medtaka allt þ sem Gud hefur befalad / eins og Petur sagde vid Cornelium / Act. 10. Wanskar og Veralldlegar Hugsaner sieu læangt i burt a þm Tijma/ þvi eingeñ kañ tveimur Herrum i Señ ad þioona/ Matth. 6. sierdeilis svo olijku sm Gud og Belial eru. Peinked ecke svo m ydur / eg veit þta adur / eg hefe þad ædur heyrt / þvi þott svo kuñe ad vera / þa hefur Gud sijna Tijma til ad verka i Hiartanu / og hn er i Ordenu/ þvi seu Eyrun/ sem ad eru Dyr Hiartans / alltijd opeñ fyrer Konunge Dyrdarenar. Vered ei Gryckium lijker/um hvøria Demosthenes sagde: Ad þa hn talade um Skugga Asnans/ þa hefde hn nooga Tilheyrendur / eñ þa hn talade um Gryklands Velferd/ þa siynge aller Fingrunū i Eyrun. Læted Svida Ræanglætingañā taka af ydur þañ Eyrna-Klæda/sm Pall umgietur/2. Tim. 4. Ad þeir vilie heyra þ þm þocknast & hvad Nijstarlegt er/ Esa.30. helldur vered Lærdoomunū og Streffunū H. Anda undergiefner. Fared og ei i Mañvyrdingar um Kieñendaña Smæfur edur Mælfære/ þvi allt Guds Ord er gott / og sa er eckert sem talar /helldur Gud sm verkar. Guds Kraptur fullkomnast opt i Veikleikanū/ 2. Cor. 12. hvad er Pall ? eda hvad er Apollo ? 1. Cor. 3. Þeir eru Þienarar hns / a hvørn þier trwed / epter þvi sm han hefur hvørium einū giefed. Drotteñ var ecke i Vedrenu/og ecke i Jardskialftanum/ og ecke i Elldenum þa hn talade vid Eliam i Hellenum / helldur i

Brudblœnum / 1. Reg. 19. Svo er og Gud ecke bundeñ vid stoora Malsnillo / og hñs Ryke er ecke iñeþaled i Ordum helldur i Krapte/ 1. Cor. 4. Sa sm alleina tekur epter þallegum Ordum og þegrũ Mœls-greinum/ hñ sleiker Nytena/ eñ Kiarnañ snerter hñ ecke. Vœr eigũ Nyt-ena ad brioota eþ vier viliũ riett þaa smackad epterkomande Alldar Sœt-leik / hvør oss mun skȳdañ œn Mœlingar frambodeñ verda i þvi Himn-eska Brwdkaupe/ þar hiñ þegurste medal Mañaña Sona/ Ps. 45. mun dryckia hana sem hñs Hiarta elskar / Cant. 3. med liþande Vatnsstraumũ sem þramþlioota aþ Stoole Guds og Lambsins / Apoc. 22. Til þrrar allra Tignarlegustu Nœrvȳdar ad samañsaþnast / uñ þu oss Konungur ei-lȳfrar Dyrdar/ z þitt vegsamlega Naþn þar eilȳflega ad prȳsa. Bœn heyr þad goode Gud fyrer Forþienustu þȳns Eingieteñs Sonar / AMEN.

A Bodunar Dag Mariœ.

Gudspialled / Luc. 1. Cap.

ENN a hiñũ siotta Mœnude var Gabriel Eingell send: aþ Gude i þa Borg i Galilœa/ s̃ neþnest Nazareth/ til þrar Meyar er þostnud var þm̃ Mañe ed Joseph hiet/ aþ Hw-se Davids/ z hette Meyareñar var Maria. Og Eingelleñ gieck iñ til heñar/ z sagde: Heil siertu Nœdarþulla/ Drotteñ er med þier/ Blessud ertu a mzal Koeña. Eñ þa hun sa hñ/ vard hun hrœdd aþ hañs Ordũ/ z hugleidde ad hvilȳk vœre þesse Kvedia. Og Eing-elleñ sagde til heñar: Ottast þu ecke Maria/ þviad þu þanst Nœd hia Gude. Sia/ þu munt Barn gieta i Kvide þȳnum/ og munt Son fœda/ og hañs Naþn skalltu kalla JESUS. Hañ mun mykell verda/ og kallast Sonur hins Hœdsta. Og Gud Drotteñ mun gieþa honum Sœte sȳns Fodurs Davids/ og hañ mun rȳkia yþer Hwse Jacobs ad Eilȳþu/ hañs Rȳkis mun og eingeñ Ender verda. Þa sagde Maria til Eingelsins: Hvørneñ skal þad skie/ aþ þvi ad eg heþe aungvañ Mañ kient? Eingelleñ svarade/ og sagde til heñar:

Heilagur

Heilagur Ande mun koma yþer þig/ og Kraptur hins Hædsta mun yferskyggia þig. Aþ þvi/ og þad hid Helga sem aþ þier mun fædast/ skal neþnast Sonur Guds. Og sia þu/ ad Elizabeth Frænd-kona þyn/ heþur og Son gieted i Elle sine / og þesse er siette Mánudur heñar/ sm kølluð var Obyria/ þviad Gude er eckert Ord Omøtt ugt. Eñ Maria sagde: Sia/ Eg em Ambatt Drottens/ Verde mier epter Orde þynu. Og Eingelleñ veik fra heñe.

Exordium.

SVo sem kallt Vatn er þyrstre Salu/ svo er goodur Bodskapur aþ fiarlægu Lande/seiger Salomon/Prov.25. Pad mæ i Dag seigia/ ad vier høþum goodañ Bodskap heyrt af fiarlægu Lande. Hvad er fiarlægra hvørt ødru eñ Himen og Jørd/ Gud og Madurinñ/ Himnarijke og Helvijte? Eñ hvad heyrum vier hier i Gudspiallenu/Ev. M. ? Vier heyrum ad Gabriel Eingell hafe sendur vered þra Gude / til hvørs? til einnrar Meyiar/ sem þostnud var þm Mañe/ er Joseph hiet/ þad er til daudlegrar Mañeskiu/ ≈ ecke var hñ einasta til heñar sendur/ þott hñ i þ Siñ ætte alleina Tal vid hana/ helldur til alls Mañkyns/ þvi lyser Eingelleñ a Fædingar Nootku Drottens/er hñ sagde vid Hyrd arana: Eg boda ydur mikeñ Føgnud/ þañ er skier øllu Folke/ Luc. 2. Mooder Drottens mætte kallast svo sm Vmbodsmadur alls Mañkyns-sins aþ Gude skickadur/ til ad taka fyrst allra vid þessare Heilsusamlegre Guds Nad/er sijdañ var opeñberud øllum Møñum/ svo sem vor þyrsta Mooder took vid þvi blessada Fyrerheite / ad Kviñuñar Sæde skyllde sundurmeria Høggormsins Høþud/ Gen.3. vegna allra siña Erþingia: Svo took og Guds Mooder vid Fullkomnan Fyrerheitesins / vid hinu þyrerheitna Sædenu/vid sialþum Lykamanum/sem ædur var þyrermynd adur i Skugganum/ þvi kalla eg þetta goodañ Bodskap af fiarlægu Lande/og iæta þ satt vera sem einn sagde um þessa dyrdlega Hætijd/ ad hun sie Bloomstur allra Hætijda. A heñe er Kvisturen aþ Root Jesse tekeñ þyrst til ad bloomgast/Esa.11. Veturen er umlideñ/Stoorvidred er horþ ed og burtuviked/og Bloomsturen lœta sia sig i Lande voru / seiger i

Lofkvædenu/ Cant. 2. Ja/ sa blessade Avoxtur er sig kallar Bloomstur Akursins/og eina Liliu i Dolunū. Hañ spratt fyrst upp i Nazareth / er þÿdest hin Bloomlega. Lÿted var þetta Bloomstur i fyrstuñe. Hañ var eitt Foostur i Moodur-Lÿfe/sÿdañ eitt Barn/og sÿdarst Æfe siñar vard hñ hiñ Fyrerlitlegaste ꝛ Forsmaanarlegaste/sm̄ Esajas vottar/Esa. 53. Jaa/miñstur allra þra/sm̄ hñ mz sÿnū Syndū kvaled hafa/ eñ fyrer þ hefur hñ ædreift marga Heidingia / og utbreidt sÿna Dyrd um̄ allar Alfur Heimsbygdareñar/svo ad vier jafnvel sm̄ hier liggiū a þssū Hala Veralldareñar/ Vier buum under hañs Skugga / og þott vier sieū af ollum Heimenum forsmaader/ samt hefur þo hiñ goode Gud virdt oss þess/ad hañ hefur breidt yfer oss siñ Klædafalld/þar vier laaū alls nakter a Vÿdavangenum i voru Bloode/ og sagt ad vier skylldū lifa/ Ezech. 16. Þvi meigū vier ei sÿdur eñ hvor oñur Þiood i Heimenum kalla þssa Haatÿd mikla/og hana mz Glede og Fognude hallda. Være ei þesse gledelege Bodskapur a Jordu sendur/þa være Christur ecke fæddur til ad helga vora Fæding/ ecke um̄skoreñ til ad taka a sig Logmaalsins Bolvan / ecke Heidingiunū byrtur/ ecke daaeñ fyrer Synder vorar/ ecke uppriseñ oss til Riettlætis/ ecke uppstÿgeñ til ad bidia fyrer oss / og ecke hefde hañ a Hvÿtasuñu Dogū sendt siñ Anda yfer sÿna Postula. Þvi maa eg seigia ad þesse Haatÿd ber allar Haatÿder i Skaute sÿnu og maa þra Mooder kallast. Hier hefur Gud Fader teked til ad hallda Brudkaup Sonar sÿns/Matth. 22. Hier hefr Sonureñ Trulofad oss sier i Naad ꝛ Myskunseme/ Hos. 2. Hier hefur H. Ande bygt sier eitt Mustere/ 1. Cor. 6. Ecke einasta i þm̄/sem er hid allra Helgasta i þessare Kyrkiu/helldur og i ollum hñs Limum/ ollum þm̄ andlegū Steinū/ sm̄ hañs Helgedomur er bygdur af hier a Jorduñe/og af hñs Fylling medteked hafa/ og þvi vil eg kvedia ydur/Br. M. med þm̄ Ordum er hiner Lÿkþrau meñ toludu sÿn a mille fordum Daga/er Gud hafde frelsad Samariam af Hende hiña Syrlendsku : Þesse Dagur/ er Dagur goods Bodskapar / 2. Reg. 7. Skylldum vier þeigia yfer þvi? Kuñug maa oss vera vor andleg Lÿkþraa i hvørre vier gietner ꝛ fædder erum/þvi skylldum vier þeigia yfer þessu mikla Hiaalpræde Drotteñs helldur eñ þeir? þar i Dag er

Guds

Guds Barna Borg aƀ Vallde Myrkraña ƀrelsud/ þvi ſkylldū vier draga vora Loƀgiørd? vora Ydran/ vora Þackargiørd undañ til Morguns? Gaungum þvi nær þeſſu N. Evangelio i Naƀne Drotteñs/og hugleid um aƀ þvi um̄ Stund hvørſu hæleitur og gagnſamur ad ſie þeſſe Leynd ardoomur. O Drotteñ ſtyrk oſſ med Krapte þijns Anda/ ſvo ad þetta Eyrende meige velluckaſt/ i JEſu Nafne/ Amen.

Utleggingeñ.

ÞAd er ƀægra/B. M. ad loƀa eirn Hlut/ ſem ecke er meira eñ almeñelegs Hrooſſ verdur/helldur eñ þañ ſem Aƀbrygde er allra añara Hluta/ velldur þad þvi/ ad meñ gieta prijdt þa Hlute med Ordunum/ ſim̄ ad i ſiælƀum ſier ecke eru ſvo prijdeleger. Eñ hvad ſkulum vier um̄ þa ſeigia/hvørra Dyrd og Agiæte eingeñ kañ med Ordū ad ætmæla/ſvo þegar meñ haƀa ſagt um̄ þa allt þad ſem Hiarkad bær uppþeinkt og Muñureñ ætkalad/ þa er þo eckert ſagt ſvo ſem verdugt er þvilijkre Hætign. A medal þeſſara dyrdlegu Hluta kalla eg ad vera Leyndardoom Holldtekiuñar Drotteñs vors JEſu Chriſti. Hvad Sendeføreñe ſiælƀre vidvijkur/þa var til heñar valeñ Gabriel Eingell/ecke eirn almeñelegur Eingell/helldr eirn Hoƒud Eingell. Veralldleger Kongar & Høƀdingiar/þegar þr leita Konþængs Sonū ſijnū til añara Konunga/þa velia þr til þſſ Eyrendis ſijna villduſtu Meñ/ſvo var & Gabriel valeñ i þſſa Sendeƀør/eirn Guds Kappe/ſvo ƀ hñs Naƀn hliodar/ & hñs Eingietnū Syne nærſta Handgeingeñ/ƀ ræda mæ af Danielis Spaadoms Bookar 9.Cap. Hvør & um̄ ſig vitnar/ Luc.1. Ad hñ ſtande ƀrame ƀyrer Gude/þvilijkur Sendebode hæƀde vel ſvo Tignarlegu Eyrende. Eñ til hvørrar var hñ þa ſendur? Ad ſoñu til eirnrar Konungs Doottur / þvi hun var aƀ Hæſe og Kyne Davids / eñ hvørre þa var øll Veralldleg Konungs Tign horƀeñ / ſvo hun var ein um̄komulaus ſætæk Mey / og ſvo Lijtels meteñ aƀ Heimenum / ad hun ƀieck ecke añad Rwm i Gieſta Herbergenu / eñ eirn Stall til ad leggia i ſiñ Frumgieteñ Son/ Luc. 2. Himens og Jardar Konung. O hvad ſatt er ƀ ſim̄ Poſtuleñ ſkriƀar: Þad ſem ugøfugt er ƀyrer Heimenū/ og ƀ ſem einkis meted er / þad heƀur Gud ætvaled/ og þad ſem ecke er / ſvo hñ aƀmæde þad ſim̄ er / 1. Cor. 1. Skijrlijƀe og

heilag

heiløg Fatækt Guds Moodur/ var miklu dyrdlegre i Auglite hins Hæsta Konungs/ sm̄ er alleina Vys og alleina Rykur / helldur eñ øll Ryke Veralldareñar og þra Dyrd/ Añars munde hn̄ hafa læted hn̄ fædast af Keysarañs Dootkur/ sem þa hafde Einvallds Rad i Heimenum/ eñ ecke af eirnre munadarlausre Stulku. Hvad þa? Mun hn̄s Tign nockud mynka vid þad/ad hn̄ hefur lytelæckad siñ Son? Fiærre-sie þvi/ þat fyrer er hun hvad mest vordeñ/ hefde hn̄ ei svo giert/ þa hefde Sonur-eñ ecke feinged Hioodernar og Endemørk Veralldareñar til Arfleifdar / Ps. 2. fyrer syna Holldtekiu hefur hn̄ Herleidinguna ad Herfange tekked/ allur Heimureñ var under Diøfulsins Vallde/ nema Gud hefde heited þvi blessada Kvinñar Sæde/ er i Dag var i Meyar Lyfe gieted / eñ med þvi hefur hn̄s Eingieteñ Sonur broted stoort Skard i Diøfulsins Vellde/ svo ad Johañes er hn̄ sæ Himnana opna/ þa sæ hn̄ þar Fiolda svo mikeñ/ ad eingeñ gat taled/ Apoc. 7. og hefur margur sydañ vid-aukest / sæ eykst eñ nu i Dag / og mun aukast þar til Verolld þrytur / Þacker sieu goodum Gude ad Eilyfu. Satt er þad / ad ecke mæ vid Guds Hatign auka/ hun verdur i sialfu sier hvørke stærre nie miñe af vorū Volldum. Eñ þo ad þessu sie svo hættad / þa verdur þvi ecke neytad/ ad Christi Persoonu hefur mikell Soome aukest i þm̄ Sigre er hn̄ fieck yfer Andskotanum/ er hn̄ flette hn̄ synū Herklædum a hver hn̄ treiste/ Luc. 11. eñ took synar heiløgu Þusunder af hn̄s Hende/ og fyrer þeñañ dyrdlega Sigur hefur Guds Sonur epter Mañdoomenū ødlast Nafn yfer øllū Nøfnum/ so ad i Nafne JEsu Christi skulu sig øll Knie beygia bæde a Himne ꝛ a Jørduñe og under Jørduñe/ Phil. 2. Eñ hvør neñ hefur hn̄ þeñañ dyra Sigur uñed nema i voru Hollde? Em̄ i Dag var i Meyar Lyfe plantad af heiløgū Anda/ i þvi situr hn̄ til Kraptar-eñs hægre Handar/ og i þvi mun hn̄ aptur koma til ad dæma Lifendur ꝛ Dauda/ eñ iñleida oss sem a hn̄s Nafn trwum i sitt Brwdkaup / og þvi kalla eg nu þessa Sendefør miøg vegsamlega/ fyrer þra Skulld sm̄ þessa Bodskapar noted hafa / þvi Gud auglyser hvad mest sitt Almætte / sin̄ Vysdoom og syna Fødurlega Giæsku / i þvi ad giøra Gott af þeim Hlutum sem i sialfum sier audvirdelegaster og verster eru/ svo sm̄ var alle

Mañ-

Mankyn i Synd og Dauda falled. Fra hvorium er þesse Sendefør? Fra Gude/ seiger Textenn. Þegar eg Gud nefne/ þa hefe eg noog sagt/ Eingenn er þvilijkur og ei kann nockur i Samjøfnud vid hann ad koma/ þad kann og eingenn Manna edur Eingla Skilningur ad grijpa edur jmynda sier/ hvad stoor Munur ad sie mille Skaparans og Skiepnunnar. Hann sem er Alvijs/ Almaattugur/ Eilijfur/ Omælannlegur og Orannsakannlegur/ þar hann bijr i þvi Liōse sem eingenn fær tilkomest/ 1. Tim. 6. Hann sem ecke einasta skoop Himenn og Jord af øngvu Efne/ stioornar þeim / vidhelldur / og vardveiter þau aan alls Omaks og Erfidis / fra Upphafe Skøpunar og inn til þessa Dags/ helldur kann hann ef hann vill/ ad skapa med einu Orde Ofal Þusund Verallder adrar eins & þesse sijnelege Heimur er. Hann sender af Himnum ofan til syndugra Manna / er hann styggt høfdu og til Reide reitt. O minn Gud/ hvad er þo Madurenn þess ad þu minnest hans? Ps. 8. Þegar eg hugleide þetta þa smelltest mitt Hiarta i mier upp af Blygdan/ ad svoddan ein skielfeleg Hatign/ hann gierer Sendefør ofan af sijnu Haasæte til vor daudra Hunda/ til vor syndugra Orma/ þar vier skridum i Leyrvelltu þessare / og maa hier af þessa Sendefør meire øllum Velgiørdum kalla/ þott eckert annad være. Enn hvilijkur er nu þesse Bodskapurenn? Þad syner oss fyrst Kvedia Eingelsins vid Guds Moodur. Heil siert þu Naadarfulla/ Drottenn er med þier/ blessud siert þu A Medal Kvenna. Hun maatte med øllu Riette kallast hin Naadarfulla / þvi hun vard Mooder ad honum sem er fullur Naadar og Sannleika/ svo sem Johannes umm hann vottar/ Joh. 1. Og ecke einasta hun/ helldur allar Andlegar-Christi Mædur/ sem er hvør ein riett trwud Saala/ Matth. 12. er af hans Fyllingu medteked hefur Naad fyrer Naad. Drottenn er med þier þu Hetia sagde Eingellenn vid Gideon fordum Daga er hann heilsade honum/ Judic. 6. þad rættest og / þvi fyrer hans Hend sloo Drottenn i Hel Madianita sem laau eins og Enges Sprettur i Jesreels Dal/ med þrim Hundrudum Manns/ Jud. 7. Enn þott þ·ære miked Guds Furduverk / þa var þad Lijted hia þessu / ad Maria bar i sijnum Kvide þann Drottenn Himens og Jardar/ sem ber alla Hlute med Orde sijns Kraptar/ Heb. 1. Blessud var hun a medal Kvenna/ þvi eingenn Kvenn

madur fra Upphafe Veralldar hefur svoddañ lijmañlega Sæmd hloted sem hun/ er giørdest þar Mooder sīn hiñ allra hæste var Fader ad hinum allra Hæsta. Eñ ecke hefur ein Rietkristeñ Sala er JEsum andlega gieted hefur/ miñe Blessun þeyged/ þvi lijser hñ sialfur/ er hñ kallar þa sijna Moodur / Systur og Brædur/ er hñs Ord heyrdu/Luc. 8. Fyrer þvi er þesse andlege Gietnadur svo miklu meire hinū Lijkamlega/ sīm ad allar Andlegar Gafur eru hinū meire og betre / Þvi þorgiefens hefde Mooder Drottens bored Heimsins Frelsara i sijnū Kvide/ nema hun hefde og bored hñ i sijnu Hiarta/ kalla eg hana þvi Sælle þar af / ad hun vardveitte øll hñs Ord / Luc. 2. helldur eñ af þvi ad hañ mylkte Brioost heñar/ þvi hvad um̄ þad/Sæler eru þr sīm heyra Guds Ord og vardveita þad / sagde hñ sialfur fordū vid Kviñuna er prijsade Sælu hñs Moodur/Luc. 11. Og soo gierer nu þesse Kvedia Eingelsins Sendeborena miøg svo fræga og veglega / ad eckert kañ gledelegra upp ad hugsast. Kvediuñe fylger strax a epter hefud Eyrended/ þ flytur Guds Sendebode med þessum Ordum: SJa Þu Munt BArn GJeta i Kvide þijnū og munt Son fæda / og hñs Nafn skallt þu kalla JESUS/ Hañ Mun Kallast SOnur Hins HÆsta. etc. Miked er i þessum Ordum iñefaled / og meir eñ syndug Tunga meige þad utskijra. Hid Fyrsta er/ ad hun skule Barn gieta / þad er Mañeskiu eins og hun var og heñar Fedur ad øllum Edlis Hattū/ ad Syndeñe eirune fratekeñe / þad skilur Eingelleñ undañ er hañ seiger: Ad þad Heilaga sem af heñe mune fædast / skule kallast Sonur Guds: Svo var þa Christur hluttakande Holds og Bloods eins og Smaborneñ/ Heb. 2. Svo sem Børneñ hafe sitt Holld og Blood/ þad er Mañlega Natturu / Saal og Lijkama af Foreldrunum / So hafe Christur af siñe Moodur og Feðrunū epter Holldenu/ bæde Saal og Lijkama. Nu seiger Drottenn sialfur vid Nicodemum: Hvad af Holldenu er fædt/ þ er Hollld/Joh. 3. og teiknade hñ þar med spillta Mañsins Natturu. Hvad þa? Var Manndoomuren Christi Syndum spilltur? Fiærre sie þvi/þar fyrer stendur hier i Gudspiallenu: HEilagur ANde Mun KOma yfer Þig/ Og KRaftur Hins HÆsta Mun yferskyggia Þig. Til hvørs? Til

þess

þess medal aňarra/ad helga og tilreida heňar Blood/ aþ hveriu Drotte ne var Lijkameň tilbweň / svo ad øll Fylling Guddoomsins kyňe ad bra þar i Lijkamlega/ Col. 2. Med hveriu Moote þad sie skied / veit Gud eirn/ sm er Meistare þessa Furduverks / um̃ hvert þad maa med Riettu seigia sm̃ skrifad er um̃ Salomons Hasæte / ad þvilijkt hafe ecke giort vered i nockru Konungs Rijke/ 1. Reg. 10. Og þad sem eg nu sagt hefe um̃ Christi allra helgasta Lijkama/og þad Efne er hň var myndadur af/ þad sama er um̃ hňs dyru Saal ad seigia. Lijkameň er Herberge Saalarennar / ecke mætte i svoddaň Herberge / sem aþ H. Anda var tilreidt fyrer Krapt hins allra Hæsta / ecke mætte þar byggia nema eirn Hreirn og heilagur Giestur. Maňsins Saal hafde framar syndgad eň Lijkameň/ hun var og Heþundur Syndareňar i Maňenu / Þvi mætte hňs Saala ecke sijdur Oflecked vera/ sm̃ Saaler vorar heþur vr Heliu leyst/helldur eň Lijkameň. Postuleň seiger ad i honu bwe aller Fiarsiooder Vitskuňar/Col. 2. Biuggu þeir i Lijkamanu edur i Saaluňe ? J Saaluňe ad vijsu/ eins og Ekinsemeň hia oss og þad Gott sem heňe fylger. Svo er allur Christur hreirn og heilagur sem ei kuňe aňars ad vera / þar haň var gieteň aþ H. Anda. Þvi epter þ Eingelleň hafde sagt/ ad heilagur Ande munde yfer hana koma/ þa leggur hň ħta til : Og Þad þ EJ laga Sm̃ Aþ ÞJer. Mun FÆdast SKal KAllast GUDs Sons: Og ad Meň gange vr Skugga um̃ þad / ad Christur sie gieteň i Meydar Lijfe eins og aňad Foostur / ad þvi fratekuu / ad þar komu eingeň Maňsvolld til / svo sm̃ hun seiger hier vid Eingeleň : HVorneň Kaň ÞEtta Ad SKie/ Þar Eg Hefe Öngvaň MAň KJendt ? Og Guds Ande samsiňer heňe / Matth. 1. seigiande : Ad Joseph hafe ei kiendt hana þar til hun fædde siň Frumgieteň Son. Ad Meň gange vr Skugga um̃ þad seige eg / þa vottar Matth. Cap. 1. Ad hun hafe fundest Þvngud aþ heilögum Anda/og nockru sijdar / Ad þad sm̃ af heňe gieted var / hafe vered aþ H. Anda/og samt er þo ecke H. Ande Fader ad Christo/helldur tilbioo hň og helgade/sm̃ ædur er sagt/þad Efne i Lijfe Jomfrwr Mariu sem Drotteň Myndadest aþ/ og framkræmde svo heňaň allra heilagasta Gietnad mz sijnu Oraňsakaňlega Guddooms Krapte. Þaň-

eñ byriade allt Riettlæte upp ad fylla/ Matth. 3. Br. M. þui þ vard af Syndlausu Hollde ad lukast sem aþ Syndugu var tiluñed. Pad Must ere vard heilagt ad vera/ i hvøriu þre Foorn ætte ad offra sīn Gude Ilska skyllde þyrer allar Veralldareñar Synder. Sa Kieñemadur hlaut ad vera Ostraffañlegur sīn iñganga skyllde/ ecke Einusiñe a Aare hvøriu (eins og Aaron og hīns Epterkomendur.) helldur ellu Einusiñe i pad allra Helgasta/ ad vtvegadre eilijfre Endurlausn / Heb. 9. þvi seiger Paulus/ Sooddañ Biskup heyrde oss/ Heilagur/ Saklaus/ Obleckadur/ fraskileñ Syndurunū/ og vordeñ Himnunū hærre/ Heb. 7. þad er upphafeñ yfer alla Himna/ hvar þad allra Helgasta er/ i hvørt hñ er iñgeingeñ og setstur Gude a hægra Veg i voru Hollde: Og sia Meñ aptur af þessu hvad gledelegur ad sie þesse Bodskapur/ og þesse Sendeþør vegsamleg. Eñ þ tekur yfer/ christner Meñ/ad Gud er hier Madur vordeñ. J sama Vetþange sem heilagur Ande tilbioo JEsu Mañdoom/ svo ad hun gat siñ Son/ under eins og i sama Augnablike took hīn eñur Guddoomsins Persoona Mañdoomeñ i Samþelag mz sier/med svo þostu Sambande og ecke Samblandc/ ad þ hefur sijdañ alldrei slitnad/ og mun ecke uñ alla Eilijfd slitna. Jñ Daudeñ gat þ ecke slited / saþnvel þott hñ adskilde Sæl og Lijkama Drottens / þvi añars hefde hñ ecke sialfur sijna Salu apturteked/hvøria hñ sialfur fra sier liet/Joh. 10. þta vottar Gu∂s Ande s sialfr var Verkmeistareñ/tvisvar i þzu N. Gudspialle. Fyrst þar hñ seiger: Ad Barned s hun gieta mune/ skule kallast Sonur hins hæsta/ þ er Guds/ þvi eingeñ er hñ hærre/ Aptur/ad þ Heilaga s af heñe mune fædast/ skule kallast Sonr Guds. Taked epter þzu B. M. þott eg tale i Fræþræde uñ svo haa Hlute/þañ sīn hun gat eins og Guds Son/þañ fædde hun eins z Guds Son/svo ad eingeñ Vmbreyting hefur vorded fra Gietnadenum allt til Fædingareñar / i Einingu Persoonuñar/ sīn ei er Von / þvi hia Gude er eingeñ Vmbreyting nie Skugge til Vmbreytingar /seiger Jacob/ Jacob. 1. Hvad þar Er Christur Guds Fødur Nattúrlegur Sonur epter Mañdomenū? Ad vijsu er hñ/eñ ecke epter Nattúrlegum Hætte/helldur fyrer Eining hiñar Guddomlegu og Mañdomlegu Natturuñar / sokum þss / ad hin eñur

Persoona

Persoona Guddoomsins / Guds eingetinn Sonur took a sig Mañdoomeñ/ svo gietur þad ecke adskilest/ ad sa sm̃ er Guds Sonur fra Eilijfu/ eñ i Tijmans Uppfyllingu vard Madur/ hñ er i Raun og Sañleika ad ollu Leite Guds Sonur/ og þar þyrer er hñ vor Fridur/ sem hefur giort eitt af bádũ / Eph. 2. Meñ kuña ad seigia/ ad hier um̃ sie ei svo Naudsyn. legt ad tala/ og ad meñ skilie ei þeñañ Leyndardom / sem satt er: Eñ svo mikid gieta meñ skiled sem Gud hefur viliad lata oss skilia/ oss til Salu⸗ hialpar. Þad er ecke lijtel Huggun fyrer eirn Syndara/ad Gud er Fader Christi epter Mañdoomenũ/ þar Christur kallar oss sijna Brædur / Ebr. 2. Adam var Guds Sonur/ sem Lucas vottar / 3. Cap. Eñ i Fallenu giordest hñ Diøfulsins Sonur. Hvørneñ atte nu Adams Sonur aptur ad verda Guds Sonur/ nema hiñ eilijfe Sonur Guds yrde Adams Son. ur/ sa ed geingest under Sekt Brædra siña? Þad sem broted var a moote Gude/ þ vard af Gude ad gialldast. Þad sem af Mañenũ var broted/ þ vard af Mañenũ ad bætast: Gud kuñe ecke einsamañ ad lijda: Madureñ ecke einsamañ ad fullnægia Guds Riettlæte. Hvørneñ atte þa ad sie/ nema Gud yrde Madur? og lide fyrer þ/ sm̃ vier m̃ voru Synduñ hofũ broted/ þvi er þta ecke lijtel Huggun / og hvad seige eg lijtel? Þesse er hiñ einasta Huggun syndugs Mañs / og eingeñ ôñur / Sa sem hana ecke hefur/ hm̃ er. vijst Helvijte/ þvi ecke[r]t Nafn er añad giefed Mañn⸗ um under Himnenum / i hvoriu oss byriar Saluhoolpnum ad verda/ helldur eñ Nafned JEsu/ Act. 4. hvørt hønũ var hier giefed/ hvad og kallad var af Einglenũ / ádur eñ hñ var giefeñ i Moodur⸗Kvide/ seiger Lucas 2. Cap. er hañ seiger oss Umskurnar Søgu Drottens. O hvijlijk Oppt Audæfaña og Guds Speke. Þetta er ein Feste / sem Guds Sonur gaf siñe Brødur i Trygda. Pant / i hvørte eitt Furdu⸗ verk hanger af ødru / eins og eirn Hlekkur af ødrum. Skapare Himens sins er ein Skiepna vordeñ. Eilijfdeñ er giefeñ i Tijmans Uppfyllin. gu / Gal. 4. Ein Jomfru verdur Olett / Esa. 7. Hun sem af Gude er skøpud / verdur Guds Mooder/ Hañ verdur i Moodurlijfe iñeluckt⸗ ur / sem Himnañá Himnar ecke teked fa / 1. Reg. 8. Hañ sm̃ duner i Himnenũ / hñ grætur i Stallenum / Sa ed allar lifande Skiepnur sedur/

Ps. 145. næreſt i Moodurkvide. Skiepnañ lætur til þ Efne sem Skap-
areñ var giørdur af. Sooleñ hefur Lioos feinged af Stiørnuñe. Mood-
ereñ var yngre eñ Barned/ eñ Barned stærra eñ Moodereñ. Miñ Herra/
þu sagder/ er þu vilder sÿna þÿnū Læresveinū ad þu værer Holld af
voru Hollde: Ande hefur ecke Holld nie Bein/ svo sem þier sioed mig
hafa/ Luc. 24. Eñ hier sie eg ad Andeñ er vordeñ Holld/ þvi Gud er eirn
Ande/ Joh. 4. og vard þo Holld. Svo seiger Johañes 1. Cap. Orded
vard Holld og bygde mz oss/ og vier saaum hañs Dyrd/ Dyrd svo sem
eingietens Sonar af Fødurnum. Þetta eru stærre Undur eñ øll Und-
ur/ og maa hier ad fyrstu og sijdustu kalla ad þesse Sendefer og þesse
Bodskapur sie Oasamlegur/ Haleitur/ og yfer allañ Maata Undrunar-
legur. Gud giefe oss þar ad koma sem vier meigum Eilijflega ad hønum
daast/ med þeim Fagnade/ sem ecke hefur hier Eyra heyrt edur Auga sied/
og ecke i Mañs Hug edur Hiarta komed/ 1. Cor. 2. Eñ nu viliū vier
skoda hvør ad sie Nytsemd þessa Bodskapar/ og er hun ad vijsu svo stoor/
ad hun verdur alldrei full þockud. Eilijft Ar skal til þess hafa ad veg-
sama Guds eilijfa Giæsku. Svo elskade Gud Heimeñ/ seiger Lausnareñ/
ad hañ gaf vt siñ eingietiñ Son til þess/ ad aller þeir sem a hañ trwa/
fyrerfarest ecke/ helldur hafe eilijft Lijf/ Joh. 3. Nær gaf hañ oss hañ
fyrst? A hñs Getnadar Deige/ eñ fyrst hñ hafde oss hñ einu siñe gief-
ed/ þvi skyllde hañ þa ecke giefa oss alla Hlute mz hm/ Rom. 8. Til
hvørs gaf hañ Soneñ? til þess/ ad þr sem a hñ trydu skylldu ecke fyrer-
farast/ þ er/ ad þm ecke skyllde verda skipad fra Guds Doomstoole i ei-
lijfañ Elld/ sem fyrerbueñ er Dioflenū og øllū hñs Arum. Hefde Gud
giørt oss ad Kvikendum Jardar og Viñudyrum/ og lated oss svo vt af
slockna eins og Fienadarens Anda/ þa voru þad good Kiør hia þvi ad
pijnast Eilijflega i Helvijte/ eñ hañ hefur eñ þa betur til vor giørt/ þar
aller þr s a hñs Son trwa skulu hafa eilijft Lijf/ þ er Oendanlega Dyrd
arvist & Sælu mz hm & i hønū/ fra eirnre Eilijfd til añarar. Hver vill
þa faa Ordū adkomed/ hvilijk Guds Ast oss er veitt i Holldtekiu Drottens?
Vier vitum aller hvilijk Byrde ad er Guds H. Løgmaal/ og hvørt ad sie
Straff þra er Løgmaaled briota/ þad seiger oss Moyses/ Devt. 27.

med

med svo skielfelegum Ordum/ ad jafnvel þeim mætte ofbiooda sem vita ad þr eru fra Lögmaalsins Bölvan frelsader/ og er þad þo ei nema tým̃an̄legt Volæde sem hn̄ uppreiknar / svo eg vil seigia / ad sa sem heyrde Lögmaaled og þess Vidlögur/og ætte sier ecke Lausnar Von fra þss Bölvan/ hn̄ være ad miklu Leite i Helvýte/ jafnvel hier a Jördun̄e/ og hefde ei nockra Rod um̄ eitt Augnablik. En̄ hvad seiger Paulus /Gal. 4.5: Þegar Tijmans Uppfylling kom /sende Gud Son sin̄ giordan̄ af Kvin̄un̄e Lögmaalenu undergiefen̄/ svo hn̄ leyste þa sin̄ under Lögmaalenu voru / uppa þ vier ödludumst Barna-Riettin̄. Nær skiede þ ? A hans Gietnadar Deige/ En̄ hvad miked oss sie i þvi veitt / smau̅ vier best/ ef vier hugleidū hvilijkur Munur sie þess/ad vera Samarfe JEsu Christi/ og svo hins / ad vera Þræll Lögmaalsins hier i Lijfe / og svo Fange Sathans i ödrū Heime. J einu Orde ad seigia/ allar Lijfs og Saalar Heiller sin̄ Guds Börn þyggia af Drottne/þær eru oss i þvi Augnablike veittar/ er JEsus var gieten̄ i Meyar Lijfe. Eingen̄ fegre Sool hefur yfer Heimen̄ skined en̄ sw / þegar Sool Riettlætesins Mal. 4. uppran̄ oss syndugū Mön̄um i hen̄ar Kvide. Vier vorū niðurseckter i Afgrun̄ herfelegustu Eymda & Volædis/ oss vantade þan̄ sin̄ liette oss eirn Streing til ad upprycia oss wr þessu Diwpe. Þriþættur Streingur slitnar torvelldlega seiger hin̄ Vijse/Eccl. 4. Þesse Streingur var Drotten̄ JEsus af Lijkama/ Saalu og Guddoomenū saman̄spun̄en̄/ hn̄ vor ofan̄lægaten̄ i Eymder vors Holds / med hm̄ hefur Guds megtuge Armleggur ryckt oss wt af Vallde Myrkran̄a / Oss vantade eina Foorn þa er kyn̄e fyrer Gude ad gillda / hana var ecke ad fa hia oss Men̄unū / eirn Brooder kun̄e ecke an̄an̄ ad leysa/Ps. 49. & þott Gud hefde skapad eirn heilagan̄ Man̄ af Adams Nidiū/og læted hn̄ lijda/þa næde hn̄ skamt bæde til ad giefa wtstaded hinar bitru Helvýtis Pijsler / svo og til ad fullnægia Gude fyrer Syndena/ þvi er Gud Madur vorden̄/ so Guddoomuren̄ hialpade Man̄doomenū til ad þola Pijslernar / og giöra Lausnargialdded dýrmætt og gilldt i Auglite hins stranga Doomara : En̄ Man̄doomuren̄ Gude (ef eg mæ svo ad Orde komast) til ad deia. Vier þurftū einshvörs Sattmaala vid til Stadfestingar þeim Fride er Gud

giörde

gierde vid Mañkyned. Sia Gud er Madur vordeñ/ hñ hefur trwlofad sier vora Natturu i Meyareñar Kvide: med þessũ Teingdum er Fridureñ stadfestur mille Nimens og Jardar / mille Guds og Maña / mille Riettlætesins og Myskunareñar. Vær þurftum nockurskonar Veg til Nimensins hvadañ vier wtlæger vorum. Gud er Madur vordeñ/ hñ er Vegureñ/ Sañleikureñ z Lÿfed/ Joh. 14. hñ er Jacobs Stige s̃ nær fra Jørdu allt til Nimens/ Gen. 28. Þvi hñ er ofañkomeñ af Nimne i vort auma Nolld/ eñ vort Nolld er uppnumed/ Fiølleñ eru læckud/ Dalerner eru uppfyllder/ Es. 40. Nimeneñ hefr læckad sig allt til Jardar/ Jørdeñ er upphafeñ allt til Nimna/ Og um þeñañ Jacobs Stiga munu Einglar a sÿdañ bera Sæler vorar i Abrahams Skaut/ til ad fagna þar eilÿflega. Vier vorum Gude merg tÿu Þusund Punda skyllduger/ Matth. 18. Þar læ ecke añad fyrer oss eñ ad verda kastader i hin ytstu Myrkur. Eingeñ hafde þad hañ giallda skyllde/ þvi er Gud Madur vordeñ. Fadereñ gaf oss eirn rÿkañ Broodur sem eirn gallt fyrer alla. Ad sÿdustu vilde Gud ecke einasta frelsa oss af Myrkrañna Vallde i Nelvÿte/ helldur og hefia oss til Rÿkis i Nimnenũ/ Eñ oss vantade Røksemd og Skial til þess/ ad hañ vilde svo giøra. Nañs giæska var alltÿd til reidu i fra Upphafe Veralldar/ sæ ædur eñ Grundvøllur Veralldareñar var lagdur. Eñ þad var ad ugga/ ad vier mundũ giøra hana Onyta a oss fyrer Vantruareñar saker. Þad var ecke lÿklegt ad eirn Glæpafullur Landrææda madur/ eirn Spillvirke/ sem alla reidu hafde Snøruna um Nælseñ og uñed til Gææ lgañs/ hañ munde ætla ad Konungureñ munde hañ apturkalla/ fra Gææ lganum til Rÿkis/ wr Bøduls Nøndunum til sÿns Næ bords / og giøra hañ Attleiding af Utlaga/ sitt Barn af Dioefulsins Þræl/ og siñ Þienara af Drotteñs Svikara. Þess vegna er Gud Madur vordeñ/ þar fyrer hefur hañ giefed oss þad Teikn/ er hañ hiet ad giefa a Døgum Achas Konungs/ Esa. 7. um hvørt ad gietur i þessa Nætÿdesdags veniulegũ Pistle/ þar svo stendur/ Fyrer þa Skulld mun Drotteñ giefa ydur eitt Teikn. Sia þu ad ein Jomfru mun Barn gieta/ og eirn Son fæda/ og hañ mun hun kalla Immanuel/ þ er Gud mz oss/ Gud i Mañenũ og Orded i Nolldenu/ Þad er JEsus/ Lausnare/ Frelsare/ Sæluhiælpare/

are/ þvi ſvo kuñe eingeñ ad heita nema Gud bygge i honum. Þetta er nu fullkomeñ Viſſa um̃ Sætt vora vid Gud/ ſa oſſ reidur var / þvi hefe hn̄ gefed oſſ hn̄ i hvøriū hm̃ alleina velþocknaſt/ Matth. 3. og offurſellt hn̄ i Daudans Pijſler til ad forlijka oſſ vid ſialfañ ſig/ Rom. 5. þegar vier eñ þa vorū hn̄s Oviner. Hvørneñ kuñum vier þa ad efaſt um̃ Vppgiøf vorra Synda ? Mun hn̄ keſta þm̃ i eilijfañ Elld ſm̃ a hn̄s Nafn trwa/er hn̄ took ſvo nærre ſier ad giefa oſſ ? Mun hn̄ tilreikna þm̃ Syndernar/ hvørra Synder hn̄s Eingietcñ Sonur hefur burtu bored/ Joh. 1. nær vier ydrunſt fra aff Hiarta ? Mun hn̄ klaga oſſ fyrer þa Handſkriftena ſm̃ hn̄ hefur alla reidu a Kroſſeñ neglt ? Col. 2. Fiærre ſie þ Fødur Myſkunſemdaña : Og þeſſe er nu ſa gledelege Todſkopureñ er eg i Vndverdu hiet um̃ ad tala. O eitt fagnadarſamlegt Ord/ O eitt ſañkallad Evangelium / O eitt aſtelegt Fridarbod / med hvøriu Heilſañ verdur frambodeñ hinū Veika/ Vppgiøfeñ hinū Seka/ Lauſneñ hinū Herteknu/ Frelſed Prælunū/ Lijfed hinū Dauda/ og þm̃ ſm̃ einkis Von ætti nema eilijfra Kvala i Helvijte/ med Dioflenū ꝛ ellū hn̄s Arum / eilijf Sæla / eilijfur Føgnudur og eilijft Samneyte mz hiñe hæleitu Guddoomſins Preñingu og heiløgū Einglū i hiñe himneſku Jeruſalem/ hvørrar Sool og Tungl ad Gud er/Apoc. 21. og hvar eingeñ Vmſkipte eru Lioſſens nie Myrkurſins/ Jac. 1. Þeſſarar Tignar/ þeſſarar Dyrdar og þeſſarar Full-Sælu uñ þu oſſ niootande ad verda goode Gud/ fyrer Aarnan og Forþienuſtu þijns Eingietens Sonar JEſu Chriſti vors Frelſara / AMEN.

A Palma Suñudag.

Gudſpialled ſtendur a hiñ fyrſta Suñudag i Adventu.

Exordium.

Hier høfum øngvañ Konung nema Keyſarañ / ſøgdu Gydingar fordum Daga/ Joh. 19. þa þeir villdu ecke lata Konung Dyrdareñar rijkia yfer ſier/Luc. 19. Eñ eg þykeſt vita ad chriſtner Meñ mune ecke ſamſiña þm̃ Ogudlega Flock/ þvi ſafnvel þott vier eigū Gude ad þacka fyrer Konunga vora / er hn̄ ſett hefur til ad ſtioorna ſijnu Folke/

ke / sierdeilis vier/ er hn̄ hefur millda og riettvijsa Konunga giefed eirn epter añañ/ þa vitū vier þo ad Gud heþur sett siñ Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion/ Ps. 2. hvørs Rijke ecke er aþ þessū Heime/ Joh. 18. Og þo er hn̄ Heimsins Skapare/ Heb. 1. hvørs Herradæme ad bræ þ̄ synduga Meñ um̄ Stundarsaker/ til ad uppfylla Spaadoom Zachariæ / Cap. 9. þegar hn̄ reid iñ til Jerusalem / eñ hn̄s Rijkisstooll varer þo un̄ Allder Allda/ Heb. 1. Vorer Høþdingiar stioorna m̄z Makt ꝛ miklu Vellde/ Verølldeñ er svo skipud/ ad ecke verdur ødru ákomed / eñ Christur i sijnu Nadar Rijke stioornar m̄z sijnu H. Orde ꝛ Sacramentunum/ þvi seiger Paulus/ 2. Cor. 10. Vopn Herþarar vorrar eru ecke Lijkamleg / helldur Kraptur Guds til ad nidurbrioota Gyrdingarnar. Veralldleger Herrar taka Skatt aþ sijnū Þegnum/ Matth. 17. og er þ̄ Riettvijst / þvi þesse vor Konungur heþur þ̄ skipad/ eñ hn̄ gieþur øllū allt ꝛ upplykur siñe milldu Hende/ til ad sedia allar liþande Skiepnur/ Ps. 145. Drottēñ sagde vid Petrum : Veralldleger Konungar / hvørt taka þeir Skatt aþ sijnū Børnum ellegar aþ añarlegum ? Eñ Petur svarade : Aþ añarlegū. Og vor HErra sagde : Þa eru Børneñ þrij/ Matth. 17. Eñ þad geingur ødruvijse til i Guds Rijke/ hier tekur Konungureñ Skatt aþ sijnū Børnum / sm̄ þo er ecke Gull nie Silþur / helldur harmþrwngen og sundurknosadur Ande. Fordum Daga mætte eingeñ mæta Persiaña Konunge/ nema hn̄ oþþrade hm̄ einhvørre Gaaþu / og er Bonde nockur vard a Veige þyrer einū aþ þm̄ / haþde hn̄ þ̄ ecke til er hn̄ kyñe ad biooda/ eñ i þessu Raadaleyse took hn̄ Vatn i Lwkū sier og þærde Konunginum/ og seigia Meñ þ̄ haþe vered vel þeyged. Vier mætū vorū Konunge daglega/ þvi allañ Dageñ wtbreider hn̄ siñ Fadm til vor/ Esa. 65. Eckert høþū vier þ̄ vier kuñū ad biooda þ̄ssū allsheriar Drottne/ Blood Vxaña og Haþraña þocknast hm̄ ecke/ Ps. 50. Allt Silfur og Gull er hn̄s/ jaþnvel vor bestu Verk eru eins ꝛ Nidurlags Fat/ Es. 64. Gudrækeleg Taar vorra Augna/ og þ̄ Vatn sm̄ ydrande Maña Høfud eru full aþ/ eirn audmiwkur Ande og lijtelaatt Hiarta er hn̄s Oþþur/ Ps. 51. Betur lijkar hm̄ Foota Þvottur hiñar Bersyndugu eñ Heimbod Simonar/ Luc. 7. Betur Mariu Audmijkt i Hiartanu/ helldur eñ Vmsorgun Marthæ i Hwsenu/ Luc. 10. Hiñ beiske Grgatur Peturs/ Math.

26. helldur eñ Offur Vitringaña/ Matth. 2. þott hvorutveggia væ, re þacknæmelegt. Hin besta Þegnskyllda Guds af Meñunū er þetta/ og Trwen sm̄ verkar fyrer Kiærleikañ/ Gal. 5. Eñ þesse Konungur svo mættugur sm̄ hn̄ er/ svo prydelegur sm̄ hn̄ er / svo alvalldur sm̄ hn̄ er/ svo giæskurykur sm̄ hn̄ er/ þa er hn̄ þo til vor komeñ hoogvær sitiande a Asnu eiñe. Naþe nu Konungur Dyrdareñar vered svo hoogvær þyrer vora Skulld / þa lætū oss ganga nær Gudspialle þessu / og læra nockud aþ hm̄ sm̄ er hoogvær ꝛ aþ Hiarta lytelætur / Matth. 11. þad er Hina andlegu Hoogværd sm̄ oss a ad þylgia iñ i Himnarykе m̄z Smæ, börnuñ/Matth. 18. Og um̄ hana vil eg tala þyrer yðrū Kiærleika wt eþ þessu H. Evangelio. Hvar til oss styrke hiñ Naaduge Gud i JEsu Naþne / Amen.

Utleggingeñ.

Fare þier i þad Kauptwn sm̄ gagnvart ydur er/ og strax munud þier Fiña ASnu Bundna Og FOlañ Hia Heñe / seiger Drotteñ. Af þessu er audsied/ad hn̄ visse alla Hlute / og eþ hn̄ var Alvitur/ þa var hn̄ og Almættugur / Allestadar nælægur og Omælañlegur / þvi Guds-doomsins Eigeñlegleikar meiga ecke ad skiliast / hvar þyrer vier sium̄ ad oll Fylling Guddoomsins heþur bwed i hm̄ lykamlega/ Col. 2. Hvad mangt eru nu aller daudleger Meñ þra svoddan Hæfign? Ad sönu heþur Gud lagt miked til margra / og þar verdur ecke a moote sagt / at Mad-ureñ er hin ypparlegosta Skiepna Guds sm̄ vier siaū m̄z vorū Augum/ eñ þ heþur JEsus þram̄ yfer alla adra/ ad hn̄ er bæde Gud og Madur. Hvilykt er þa þetta Oumrædelega Lytelæte / ad hn̄ sm̄ ell Dyr a Jordu̅ne skapad heþur / hañ virder sig svo Lytels ad sitia a einū Asna / sm̄ er eitt hid audvirdelegasta Kvikende medal Dyraña. Sia hier /christeñ Madr / hvad lytels verd ad sie Hoþþrakt Veralldareñar i Guds dyrdarþulla Aug-lite. Hier er ecke Pharaonis Vagn sm̄ Joseph var i þluttur/ Gen. 41. Ecke Mardochei Hestur sm̄ Ahassverus skipade hm̄ ad ryda/a styñū Neid-ars Deige/ Est. 6. Ecke hiñ Elldlege Vagn ꝛ Hestar sm̄ þærdu Eliam til Himna/2. Reg. 2. helldur eirn lytelmootlegur Asne/ Þo stærer eirn Ondugur Ormur sig aþ Vwningenū / og af þvi Yþerlæte er hn̄ hledur

ukañ a sig. Pad er alloğda ad sia i Æfesøgu Drottens/ hvad lijtels hañ hefur meted Ofblæte Veralldareñar. Hañ var fæddur i einū Stalle/Luc. 2. hñ foor a Fæte þegar hñ gieck um kring/giørde Gott ꝛ grædde alla/ Act. 10. hañ atti hier einū Asna/ og hygg eg þ hafe þo vered hid me sta hñs Yfzerlæte hier a Jørduñe. Peink nu um syndugur Madur/hvi lijk Fasiña þ sie/ad metnast i Hiarta sijnu þo Gud læte einhvørn sijna i Prijde Veralldar þessarar/ ecke seige eg/ ad Gude misþocknest lijkamlegt Hreinlæte eda fagur Brunadur i sialfum sier / þegar þau sambiooda þess Virdingu er þvilijkt brukar / langt helldur meina eg/ ad Gud hafe ongvañ Misþocka a þvi þott hñs Skiepnū sie halldeð til Prijdis/ þad sijner mier Aaronis Buningur/Exod. 28. þad vottar Sattmals Orkeñ og Nadarstoolleñ/Exod. 25. þad sijner Jerusalems Mustere/ 1. Reg. 6. þad sijner Salomon mz allre siñe Dyrd/ 1. Reg. 10. hvørre i Rikningsuñe hroosad verdur/ eñ hitt seige eg / ad stæra sig þar af / þad er Andstygd fyrer Gude. Ecke trwe eg ad hm hafe illa lijkad su Bygging er Nebucadnezar liet giøra i Babilon / eñ fyrer þvi hñ stærde sig þar af / þa vard hm giefed Villudijrs Hiarta / svo hñ aat Gras mz Kvikendū a Mørkeñe/ Dan. 4. Ecke hefur Gud reidst vid Herodem af þvi hñ var Malsniallur/ þvi sialfur hafde hñ hm Malfæred giefed/ eñ sokū þess ad hñ gaf ecke Gude Dyrdena / þa var hñ sleigeñ af Eingle Drottens / Act. 12. Hañ sie ad Gud hefde læted Hvalfiskeñ i Ægyptalande vera kyrrañ i sijnu Vatne/ hefde hñ ecke sagt : Mitt Vatn er mitt / og eg hefe giørt mier þad/ Ezech. 29. Ecke er vijst ad hñ hefde sett Krokeñ i Zenacheribs Naser/ hefde hñ ecke lastad Nafn Drottens. Þesse er hiñ riettlæte Doomur hiñs Alvallda Konungs / ad Dramblætū hrinder hñ af Stoole/eñ Lijtelatū giefur hñ Naad/ Luc. 1. Betra er ad audmijkiast mz hinū Hoogværu / eñ ad utskipta Herfange mz þm Drambsømu / seiger Salomon/ Prov. 16. Hvar af audsied er / ad þo Gud hefde mikled til hñs lagt/ og uophafed hñ a Stool sijns Fødur/ og giort hñ vegsamlegre/ bæde ad Vite og Rijkdoome/ helldur eñ adra Konunga i Austuralfuñe a hñs Døgū/ 1. Reg. 10. þa hefur hñ kañast vid/ ad hñ hefde þad allt þeyged og ecke teked af sialfum sier. Svo var og David hñs Fader

Fader lyndur / hvørs Audmykt ar merkelegt Dæme vier høfu i aňarar Sam. B. 6. Cap. Þegar Drottningeň Michol brixlade hm̄ mz þessū Ordū : Hvørsu vegsamlegur var Konungureň aþ Israel i Dag/ hver ed aþklæddest fyrer Ambættum Þienara siňa / og liet Nakeň sm̄ Fantar. Eñ hñ svarade : Eg vil leika fyrer Drottne þiñ sem ūtvalde mig/helld, ur eñ þiñ Fødur og hellduř eñ allt hñs Hws / og hefur skipad mig Hefd- ingia yfer Drottens Folk Israel/ og eg vil eñ nu miňe verda/og eg vil lijtelæcka mig i mijnu Auglite/ og vegsamast mz þeim Ambættunū / sem þu talader um̄. Ao eg tale ecke um̄ Abraham/Jacob/ Moysen/Josa, phat/Ezechiam og adra fleire / hvørier aller voru aþ Gude mz mikellre Tign sæmder/ og Þra Audmykt i Andanū er þo hroosad i Ritningunňe. Gud nade oss / hvad høfū vier ad stæra oss af syuduger Meñ ? Er ecke Madureñ ein Vatnsboola ? hvør þo ad þioote upp um̄ Stundarsaker aþ Vinde Luckuňar / þa hiadnar hun snøggsklioott aptur / þegar hiñ same a hana blæs. Er ecke allt Holld Hey ? Og allur þess Heilagleike/lijka svo ſ Bloomstur Akursens?Grased visnade ꝛ Bloomst red datt aþ/ þviad Ande Drottens blies a þ. Saňarlega er allt Folked Hey: Grased visnade/ og Bloomstred datt nidur/eñ Ord Drottens var- er Eilijfflega/Esa. 40. Hier er eingeñ undaňtekeñ/ rijkur eda fatækur/ gofugur eda ugøfugur / smaar edur stoor/ Vitur eda Vankuňande/ Þræll edur Herra/ og þetta eru Guds Ord/ hver æfeňlega vara/er oss þetta seigia : Take þvi eingeñ oþurdatt ad sialfum sier/ þvi allt hvad vier høfum / hvad gott edur Kostulegt sem þad er/ þad er þo alltsamaň Laans Fie/ og ecke vort eiged. Seiged mier/ hvar aþ skylldu Meñ þo stæra sig? Aþ Aud og Rijkedæme? Þvi skyllde eg hroka mier upp aþ þvi sem Luckaň kaň eins ad giefa einū Nijdinge/ svo sm̄ besta Maňe/sm̄ ablad er mz mikille Ahyggiu a mørgum Arū / eñ fargast i einu Augnablike/eþ til vill. Þvi skal eg giøra mig stooraň/ þott eg hafe eirn Omaga med- ferdis/ sem eg hlijt alltijd ad þrælka fyrer/ og svo er Opacklatur ꝛ O- riettvijs/ad haň sedur alldrei sijna Fyrerviňu? Viliū vier athuga/B. M. af hvøriu flester eru i fyrstuňe rijker vordner : Fæster munu þr ve- ra/sm̄ Natturaň hefur hialpad þar til ad øllu Leite/edur þeirra eittsam-

a.J Erfide/med hvøriu Gud hefur skipad ad næra sig af Jørduñe/Een.
3. Jeg vænte ad svo flester audgast/ ad þeir eda fra Forfedur hafe tek
ed nockud ranglega fra ødrū. Eñ seiged mier/ er þad Riettvijst ad meñ
stæra sig upp yfer einhvøriū af þvi/ ad hañs Forfedur hafa teked nock
ud fra hiñs Forfedrū? Einguni Mañe mun þad þykia/ þegar meñ gæ
ad hvørneñ Nlutureñ er i sialfū sier/ eda hvad er nu framveiges ad stæ-
ra sig af? Eru ꝥ Vitsmuner? Jeg medkieñe ad þr eru hiñ kostulegaste
Nlutur sem Gud hefur lagt til syndugra Maña/ eñ þo eru þr fallvallt-
er eins og añad/ Og hvad lijted er ꝥ vier vitum hia þvi/ sm̄ vier ecke
vitum? Madureñ veit ecke siñ Sess edur gaungu/ seiger Ritningeñ.
Og hvørsu vill hañ þo meira vita? og þott ad þeir sieu i sialfum sier
gooder/ þa verda þeir þo af vorre Misbrwkun optlega nijdder / allra
mest af Drambsemeñe. Riett gierde Gud/svo sm̄ alla Nlute i þvi hñ
gaf Nebucadnezar Villudijrs Niarta/Dan. 4. sem ædur er sagt/ꝛ sama
ætla eg þa hende/ sem forsmæ adra hia sialfum sier / og þykiast einer-
samañ vita alla Nlute/ hvad þa optast hender/sm̄ miñst vita/og þa þr
þykiast øllū hyggnare/ verda þeir Skiptingū heimskare. Margur
Gortare hefur og stært sig af Nreyste Lijkamans/ giætande ecke ad þvi/
ad lijtill Kville kañ ad svipta Mañeñ sijnu Afle. Sumer hroosa sier af
Fegurd Lijkamans/ og er hun ad søñu ægiætur Nlutur/ þa hun ecke er
brwkud til Lauslætis edur Ofmetnadar/eñ einsamañ er hun Agiætis lij-
til/ þvi Madur kañ ad mæla eitt Bijlæte fagurt/ og er þad þo ecke svo
gott/ sem hiñ liootaste Madur. Nvad er nu framveiges verdt ad stæra
sig af? Dygder ꝛ Mañkoster eru mest verder af øllū þm̄ Nlutū/sem fiñ-
ast hia Daudlegum Møñum/ eñ þr verda ad Okostū þegar Dramblætid
þm̄ spiller. Þvi seiger Salomon/ Vanvirdañ epterfylger hinū Stoor
læta/eñ hiñ sm̄ er Lijtellætur i Anda/mun Vegsemdeñ umfadma/Prov.
16. Lijtelætid er fegursta Skart Dygdaña/ an þess verdur Framsyneñ
ad Vnderferle/Riettlætid ad Nardydge/Nugprijdeñ ad Ofdyrfsku/Spar
semeñ ad Nijdsku/ Jeg meina hid Christelega Lijtelæte/ sem er eirn aud
mivkur Ande fyrer Gude/og kañast vid og þecker ꝥ/ad Meñ eru Meñ ꝛ
Mañlegum Tilfellum undervorpner. SJa hiñ KONungur KJem-
ur

ur Til Þijn HOOgvær/ seiger Texteñ. Ef Konungur Dyrdareñar/ Ps. 24. svo lijtellæckar sig fyrer oss syndugum Moñum/ þvi skylldum vier synduger Meñ stæra oss upp yfer vorū Brædrum. Drotteñ Himens og Jardar kiemur til vor aumra Maña/ sm̄ eckert tokū mz oss i þeñ añ Heim/ og munum eckert i burtu bera/ 1. Tim. 6. Hiñ fegurste medal Mañaña Sona/ Ps. 45. kiemur til vor/ sm̄ fra Hvirfle og allt til Ylia erum ecke nema Saar/ Benjar og Þrote/ Esa. 1. Lætū oss ꝥ til Hiarta ganga/ hvad stoor Munur ad er vor ꝫ hn̄s/ Vier erū þeir ed styggdum/ hañ er sa sm̄ misgiørt var a moote/ hañ þarf ecke vor med/ eñ vier kuñum ecke eitt Augnablik ad lifa fyrer utañ hn̄s Myskun. Lætū vort Hiarta komast vid af þvi/ ad hañ er siukur af Elsku/ Cant. 2. ofañ til vor komeñ/ þegar vier hañ høfudum. Ef vorar Synder ecke angra oss/ ef vier hrædunst ecke þeirra Straff/ þa lætum þo þañ Ouñrædeolega Elskuñar Bruna smellta vort Hiarta/ ad hn̄ kiemur mz svo mikille Hoogværd iñ til Jerusalem/ til ad læta sig kvelia og Krossfesta fyrer mijnar og þijnar Synder/ Christeñ Madur. Hañ grætur yfer Borgeñe/ hverrar Iñbyggendur ad ecke þecktu siñ Vitiunar Tijma/ Luc. 19. af hverium hañ visse þo ad hañ munde svo Hræduglega utleikeñ verda/ sem hañs Pijslar-Saga vottar. Fyrst hañ hefur nu allt þetta uñed fyrer oss synduga Jardarmadka/ þa lætum oss giøra ꝥ hañ oss skipad hefur/ sm̄ er ad læra af hønū hina søñu Hoogværd sm̄ Gud ælskur / giørande eckert af Kappe edur fyrer Hiegooma Dyrd/ helldur af Lijtillæte/ hafande hver añañ sier i Virdingū ædre/ Phil. 2. Audsijnum og vort Lijtillæte i Verkunū/ svo ad bæde Gud og Meñ siæe ad vier leggiū ecke ofmikla Virding a sialfa oss. Drotteñ sagde til Læresveinaña i ꝥssu Evangelio/ þegar hañ skipade þm̄ ad taka Asnuna: EF EInhver SEiger NOckud Til YDar/ Þa SEiged Ad HErrañ HAfe ÞEirra Þørf. Allt Valld hafde JEsus/ bæde a Himne og Jerdu/ þvi alla Hlute hafde Fadereñ lagt i Sonarens Hendur/ Matth. 28. þvi sijnest ad ꝥ hefde ecke vered umfram hn̄s Raad/ þott hañ hefde teked þetta Dijr ad fornspurdū Eigandanū/ þo vilde hn̄ ꝥ ecke giøra/ uppa ꝥ hn̄ sijnde oss hvørneñ vier eigum hver vid añañ ad breyta: Eñ hvad giøra sumer af oss? Þyker oss

ꝥ mikels

þ mikels verdt ad giøra Lytilmagnañ Þornspurdañ / ad þm Hlutum er vier eignast villū? Mun Jessabel virda þyrer sier ad leita Liwgvitna i moote Naboth / og læta grýta hñ sijdañ i Nel / þegar Achab vill eignast hañs Vijngard / 1. Reg. 21. O Gud giæþe ecke være þvilijk Dæme hia ossi / þott Meñ rædest þſi miña i / sm vier hoþū Valldeð miña helldur eñ Achab haþde. Ad sønu er Skickanlega og Lytelæta Umgeingne ecke ad lasta: Nun kañ ecke svo ad kallast Dygd / svo sm Dygdaña Førunautur / og margur heþur sa hana til ad bera / 8 ecke heþur sialfar Dygdernar / z mz heñe haþa sumer tekeð allt þra øllū / eñ þo er ecke hid saña Lytillæte i þvi iñeþaled ad taka Natteñ aþ þ Møñū / jaþnvel þo þ sie ecke lastande i sialþu sier. Utvortis z Iñvortis Lytilæte / er ad sønu hvorttveggia gott / eñ skule añarshvørs væn vera / þa villde eg helldur ad Natturen sæte fyrr a Noþdenu / helldur eñ ad Aumingians Kioell være riþeñ af hñs Kroppe / svo ad Gud klagade mig ecke sijdañ ad eg þielle þram i Pantsettū Klædū i hñs Nøse / Amos. 2. Vier heyrū i Gudspiallenu / ad margt aþ Folkenu sm epterfylgde Lausnaranum / NAþe BReidt Syn KLæde a VEigeñ / Eñ ADrer Noggved KVista Aþ TRiænū. Þad var stoort Audmyktar Merke aþ þſſu Foolke / z eg veit ad þier / christner Meñ / villdud sama giøra eþ þier mættud hañs Nalægdar niooka. Eñ trw mier til / ad hñ er ecke svo langt i burtu / sem þu hyggur / þvi hañ heþur sagt: Eg vil vera hia ydur allt til Enda Verалldar / Matth. 28. Og ef þar eckert añad er / þa eru þar nooger Klædleysingiar / sem hañ kallar sijna Lime / þ eru sañer Ølmusu Meñ: Breidū vor Klæde a Veigeñ fyrer þa / svo ad þr ecke i Klædleyse wt aþ deye / sem ad bera Teikn JEsu Christi a sijnū Lykama / og eru epter hañs Mynd skapader / svo vel sem vier adrer / sem betre Raad hoþum / þa oþþrum vier hinu sañarlega Lytillæte / og lækum Gud sia ad vier þykiumst ecke upp yþer þm sem hñ heþur miña tillagt. Christur vill ecke læta læta sier einungis mz Ordum / helldur mz Verke og Sañleika / Eph. 2. ecke helldur sijnum Limum / þvi hñ er Saþnadarens Hoþud / Rom. 12. eñ vier erū hvor añars Limur. Þar mun koma sa Dagur ad sagt mun verda til þra sem haþa medtekeð Guds Volada i hñs Naſne / þegar Christur mun i añad siñ iñrijda til Jerusalem / þ er til

sinnar christelegrar Kyrkiu / ecke grætande svo sem nu / helldur med Magt og miklu Vellde / þegar Hlioþud og Eingelsins Lúdur mun giafa yfer þá sem sem a Jørdu bwa : Komed þier blessader mijns Fødur / og eignest þad Rijke sem ydur var tilbwed fra Upphafe Veralldar / Þviad Hwngradur var eg / og þier gaafud mier ad Eta / Þyrstur var eg / og þier gaafud mier ad Drecka / Giestur var eg / og þier Hystud mig / Naken var eg / og þier Klæddud mig / Siwkur var eg / og þier Vitiudud mijn / i Myrkvastofu var eg / og þier Komud til mijn / Þa munu hiner Riettlaatu svara hønum og seigia : HErra / hvenær saaum vier þig Hwngradann og Føddum þig ? eda Þyrstann og gaafum þier ad Drecka ? eda hvenær saaum vier þig Giestkomenn og Hystum þig / eda Nakenn og Klæddum þig ? eda hvenær saaum vier þig Siwkann eda i Myrkvastofu og Komum til þijn ? Og Konungurenn mun svara og seigia til þeirra : Sannlega seige eg ydur / Ad hvad þier giørdud einum af þessum mijnum minstu Brædrum / þad giørdud þier mier / Matth. 25. Þa mun þad ecke koma i Epterþerþ ad hafa breidt sijn Klæde a Veigenn fyrer Christi Cimu / þad mun verda stoor Fiesioodur a Himnum / ad hafa lijtels aktad Gull og Gersemar / og Kostulegann Lwnad / þegar allt þetta stendur i biørtu Baale / og dugar til einkis nema ad kveikia Elld under þeim sem hafa fest sitt Hiarta þar vid. Þyke oss vænt um þann fannsta Skart / sem vier vefium i þenna forgeingelega Lijkama / og þad svo miøg / ad sumer af oss være til Frids ad flytia med sier nockud wr þessare Verolldu / þa er Raad þad vid þvi / ad klæda Fatæka / þeir munu oss þad med Abata aptur giefa / sem er Riettlætesins Skrwde / fægadur i Lambsins Bloode. Eckert berum vier i burtu med oss hiedann / nema þad sem Guds Voludum er giefed / þad mun oss aptur rijkuglega goldned verda i Upprisu Riettlaatra. Svo lææred nu af ydar Frelsara / Br. M. ad vera Hoogværer Og Af Hiarta Lijtelaater / bæde i Orde og Verke. Hann hefur ecke sagt til vor : Lææred af mier ad skapa allann Heimenn / ecke ad giora Kraptaverk i Heimenum / ecke ad raada fyrer Velferd allra Manna / helldur hefur hann skipad oss ad Læra af sier Hoogværdena. Sa sem vill byggia sitt Hws stødug lega / hann þeinke um Grundvoll Lijtelætesins / þvi hvør sa ed sig upphefur hann skal nidurlægiast / og hvør ed sig nidurlæger hann skal upphafenn ver

da/ Matth. 23. Enn þu O HErra JEsu Christe sem ert hid pullkom nasta Epterdæme Lijtelætesins og Hoogværdareñar / virdst þu ad taka burt fra oss Hroka Syndum spilltrar Natturu/ svo ad vier taka mættū þañ retta Veigeñ inn i þitt Rijke/ þad veit þu oss Myskunsame HErra /, sem heþur Lijtelæckad sialþañ þig/ uppa þ vier vegsamleger yrdū / og bid þiñ Himneska Fødur þyrer oss/ ad hñ sende oss þar til siñ H. Anda / Amen/ J JEsu Naþne / Amen.

A Skijrdag.

Pistilleñ / 1. Cor. 11. Cap.

Goder Brædur. Þvi eg medtook þad aþ Drottne sem eg heþe ydur giefed. Aþ þvi ad Drotteñ JEsus/ a þeirre Natt er hñ var svikeñ/ Took hñ Brauded/ giørde þacker/ braut þad/ og sagde: Taked og Eted/ þetta er miñ Lijkame / sa þyrer ydur verdur broteñ / Giøred þad i miña Miñing. Somuleidis og eirneñ Kaleikeñ / epter þad hñ haþde Kvølldmaalltijdena eted / seigiande : Þesse Kaleikur er Nytt Testamentum i mijnu Bloode. Giøred þetta so opt sem þier drecked þar af i mijna Miñing. Þvi ad so opt sem þier eted aþ þessu Braude/og drecked aþ þessū Kaleik/ skulud þier kuñgiøra Dauda Drottens/ þangad til hñ kiemur. Hvør hñ etur nu aþ þessu Braude/ og dreckur aþ þessū Kaleik Drottens Overdugur/ sa er sekur vid Holld og Blood Drottens. Enn hvør Madur prooþe sig sialþur/ og ete so aþ þessu Braude/ og drecke so af þessū Kaleik. Þviad hvør hñ etur og dreckur Overdugur / sa etur og dreckur sialfum sier Doom / Giørande ecke Greinarmun a Drottens Lijkama.

Exordium.

Sæll er sa Madur sem etur Braud i Guds Rijke/ sagde eiñ aþ þeim sem med Drottni satu / þa hñ var ad Heimbode eins aþ Phariseaña Hoþdingiū/ Lúc. 14. Nañ heþur mā Efa meint

meint hier mz alla þa Sælu er þm̄ bwen̄ er/ sem sitia til Bords mz Abraham/ Isaac og Jacob i Ryke Himnan̄a. Þesse Madur sagde ad vyssu satt/ en̄ forgiefens vænta Men̄ hinar eilyfu Sælu/ nema vier smaū hier i Lyfe nockurn Forsmeck hen̄ar / en̄ hvar smau vier hn̄ ? i Guds heilegu Orde ad sönu/ en̄ þo allra hellst i þm̄ heilogu Sacramentis. Hvilykur Fognudur er ꝥ eirnre riett-trwadre Sælu/ ad hun veit/ ad hun i Skyrn en̄e er vorden̄ Guds Vinur af Reiden̄ar Barne/ Eph. 2. og hluttakande allra JEsu Christi Velgiorninga/ sm̄ hn̄ mz sine beiskū Kiol z Tiiaden hefur oss afrekad og til styrkingar Trw sin̄e þar um̄/etur hn̄ Guds Lyka ma og dreckur han̄s Blood i og mz hinū Jardnesku Nutū Braude og Vyne. I Ordenu heyrū vier Raust Brwdguman̄s/ Cant. 5. en̄ i H. Kvölldmaltyd Drottin̄s / kysser hn̄ hana mz Kosse syns Mun̄s er hn̄s Hiarta elskar/ Cant. 1. þar uppvekur hn̄ Elskuna til syn/ þar styrker hn̄ Trwna/ þar lyfgar hn̄ Vonena / þar eykur hn̄ Eldena og giefur oss Forsmeck Himnarykis. David gat ecke meire Æru veitt Mephiboseth Syne Jonatans Vinar syns/ 2. Sam. 9. edur Vin synū Barsilai/ 2. Sam. 19. en̄ ad þr skylldu eta Braud vid hn̄s eiged Bord. O hvilyk Æra er ꝥta þa/ Br. M. ad Konung z Dyrdaren̄ar setz oss vid sitt eiged Bord? Han̄ framreider þar / ecke eiinn alen̄ Kalf/ eins z Fader hins tynda Son aren̄s/ sm̄ giefur um̄ i Eptirlykingun̄e/ Luc. 15. helldur sialfen̄ sig það saklausa Guds Lamb/ sm̄ fra Verölldaren̄ar Upphafe slatrad er/ Apoc. 5. Hwngrudū til Sadningar. Nathan Spamadur kun̄e ecke ad fa an̄ad vigtugra til ad syna David/ hvörsu mieg hin̄ fatæke Madur hefde elskad þan̄ Sauden̄ sm̄ hin̄ Ryke took fra hm̄/ helldur en̄ ꝥ/ ad hn̄ gaf hm̄ ad eta af synū Braudbita/ og ad dreck a af synu Kiere/ 1. Sam. 12. O JEsu/ vier erū þyner volader Sauder / þu hefur auglyst þin̄ bren̄ande Kiærleika i mörgū þynū Velgiorningum/ en̄ þo hvad mest i þvi/ ad þu hefur giefed oss þitt Holld ad eta og þitt Blood ad dreck a / það sama Holld og Blood sm̄ a Krossenū hieck og wthellt var/ en̄ nu situr til Kraptaren̄s hægre Handar til ad byrtast fyrer Auglite Guds/ til ad afmaa Syndena mz Fooruffæringu sialfs þyns/ Heb. 9. þu hefur til þessa Giestabods kallad Fatæka/ Vanada/ Hallta og Blinda/ Luc. 14. það er

oss aumar syndugar Mañeskiz/ hvøria Synden̄ z Diofullen̄ svo illa hofdu utleiked/ad fra Hvirfle z allt til Ylia var þar ei nema Saar/Beniar z Þrote/Es. 1. En̄ eg Ottast nærsta miog ad þeirra Lykar finnest vor a medal / er St. Paall svo hardlega avitar fyrer Osidseme fra og Vanrækt a þessu himneska Bordhallde / þar hñ seiger til Corinthios: Þessu hroosa eg ecke ad þier saman̄komed ecke til hins Gooda / helldur til hins Verra eins/ 1. Cor. 11. þvi giefur hñ þm̃ og eitt agiætt Bodord/hvørnen̄ þr skule tilreida sig under þssa N. Nautn i þssũ Orðũ: Hvør Madur proofe sig sialfur/ og ete svo af þessu Braude og drecke af þessũ Kaleik. Og ecke einasta hefur hñ þm̃ þad giefed/helldur og øllũ christnum Mønnum/er mz þessũ Hætte vilia kunngiøra Dauda Drottens/ hvar fyrer eg vil og ut af þessũ N. Pistle tala um̃ þa sierlegustu Hlute er heyra til christelegs Underbuunings þessarar haaleitu Drottens Kvølldmaaltydar. Hin̄ goode Gud virdest ad styrkia oss hier til med Naad syns Anda i JEsu Nafne/ Amen.

Utleggingen̄.

ÞAd a ad vera oss alkunnugt/Br. M. ad i Skyrnen̄e hefur Gud giørt eitt Nadar Sattmaala vid oss auma men̄/þar vier fæddunst i Heim þen̄an̄ dauder i Syndunũ. Nu er oss þ vitanlegt/ ad vier Daglega riusfum þen̄an̄ Sattmaala/ecke alleinasta af rasande Raade/helldur og optsin̄is mz Vilia og Asetninge/en̄ þvi vallda Guds diupu Myskunar Ydur/ad vier eigũ Kost a ad nyiu ad forlykia oss vid hñ/ og til þess hefur hañ sett og inn̄stiptad þ N. Alltaresens Sacramentũ /i hvøriu vor Skyrnar Sattmaale verdur ad fullu endurnyiadur/Guds Naad ad nyiu frambodeñ sannydrande Mañe/og hñ̄ avallt Skulldbunden̄ til ad giøra verduga Avøxtu Ydraneñe/Math. 3. Þad vill Drotten̄ boded hafa/er hñ seiger hia Lucam 22. Cap. Svo opt sm̃ þier giøred þetta/ drecked þad i mÿna Min̄ing/ Hvad Paulus i Textanũ kallar ad kunngiøra Dauda Drottens. En̄ hvøslykt a þsse Min̄ing ad vera/ Br. M.? Ecke svo sm̃ þegar vier dreckum Konungsins Skaal /edur Vina vorra og Naaunga/ þad være ad giøra lytid Greinarmun a Lykama Drottens og an̄are Fædu/ Helldur eigum vier þa ad min̄ast mz Hiartans Angre og Trega/ ad vorar Bloodugar Illgiørder

giorder hafa Dyrdarennar Hertoga Krossfestann/ad oss verda þær fyrer hans Dauda og Forþienustu alldeilis tilgiefnar/ ef vier ydrunst af Hiarta. Svo er nu Christeleg Ydran svo ad seigia/hin fyrsta Troppa sem ligg ur upp ad þessu Naborde Drottens. Enn þess er ad giæta/ Barn Guds/ ad hun sie heit og alvarleg. Christur giörde ecke umm Grunn ad lijda fyrer Synder þijnar/Þu ætt og ad læta þig af instu Hiartans Rootum angra þ/ ad þu hafer hann moodgad og moodger Daglega. Hier til heyrer nakvæmt og grandgiæfeleg Þecking Guds H. Bodorda: Hvernenn mæ hann þeckia Syndena/sem ecke er Sannfroodur um Guds Vilia? Enn hverssu mæ sa ydrast Syndarennar/ er hana ei þecker? Og sa sem ecke ydrast/hann etur og dreckur Overdugur/enn hann ed þ gierer/er sekr vid Holld og Blood Drottens/seiger Paulus i upplesnum Texta. O hversu hrædeleg mun þesse Sekt/ christner Menn? Vier kynnum ad leida oss i Hug / ad þeir ed vijsvitande athugalaust og Overduger ganga til Guds Bords/ Þeir væru ecke ollu minna seker i Auglite hins Riettlæta Guds/ enn þr sem hann Krossfestu/ þvi þr hafa Christi Vitne þar umm/ ad þeir ecke vitad hafe hvad þeir giördu/ Luc. 23. Enn þ mæ hvörium einum christnum Manne vera vitanlegt/ad Gud hefur sendt Son sinn i Heimenn syndüga Menn Saluhoolpna ad giöra/og ad hann sialfur hefur giefed sitt Lijf út fyrer sijna Saude/ Joh. 10. Hvöriu til Stadfestu hann giefur oss sitt Holld ad eta og Blood ad drecka. Edur seiged mier/ Hvad er þ sem Paulus til Heb. 10. kallar ad Foottroda Guds Son? og ad hallda Sættmælans Blood almennelegt? med hvöriu vier erum endurkeipter. Mun þ ecke stappa nærre þvi/ sem hier stendur i Textanum? Ad GJöra Ecke GReinarmun a DRottens Lijkama. Hvad er þ annad/ enn ad hallda hann almennelegann? Enn Paulus seiger/ad þr ed þvilijkt giöra/ ete og drecke sialfum sier Doom/ þ er/ ad þeir giöre sig eilijfrar Fyrerdæmingar seka/ nema þeir ræde Boot a sijku og ydrist af Hiarta. Kome þier þvi til Hugar syndugur Madur/ad þu ecke hafer svo verduglega geinged til Guds Bords/sem þad hefur byriad/þa örvænt þier ad sönnu ecke Guds Nadar/ helldur ydrast / og læt þier ei til Hugar koma ad brwka þessa Hialpsamlega Nautn/ fyrr enn þu hefur lært ad reina og prooja sialfann sig svo sem byriar/ þvi þu sier hversu

añ Naaſka þu ert vidkomeñ/nær þu ſtendur vid Herrañs Bord/nema þu giallder Varhuga vid. Drag þo ecke ſlijkt undañ mz Toomlæte og ödrum Vm̃ſvifum/þvi þu ſim̃ ert ſañfærdur þar um̃ i Hiarta þijnu/ad þu optlega hefur Onytt þiñ Skrnar Saattmaala; Þier mætte til Hugar koma/ ſem bliootaſt og optaſt ad forlijka þig vid Gud i H. Alltareſens Sacramento. Þar byrer/þott eingeñ eige ſvo Ofroodur ad koma i þeñañ H. Stad/ þa afſakar þad hañ ecke ad hañ hefur ei vered ſier vel um̃ Þeckingu Guds Bodorda ꝛ riettañ Skilning a ſijnu Saaluhialpar Efnum/þvi ſa ſim̃ aan Løgmaals ſyndgar/hñ mun aan Løgmaals tapaſt/ſeiger Paulus/ Rom.2. J Skijrneñe verdur oſſ uppa løgd almeñeleg Hlijdne Guds Bodorda. Vm̃ hana erum vier ſkylduger/ þa vier drøgunſt a Legg og giefum lært ad kuña nockra Grein Jlls ꝛ Goods. Sie þier þvi fyrſt um̃hugad/Chriſteñ Madur/ hvort þu ert ungur edur gamall/ad þu ganger ſmaaſmuglega i giegnu øll Guds Bodord/ mz allre Athygle/ Rañſaka hvad i þm̃ er boded edur bañad/ hvøriar Dygder i hvøriu eru bodnar/ꝛ hvørier Leſter edur Klæker þar eru bañader. Nockud af þſſu er ad ſøñu giert i þm̃ Bookū/er hlijda til vors Barna Lærdooms/ſa þu vel þott eg Oſka villde ad þ være nockud greinelegar. brijnt fyrer Vngdoomenū og Faafroodū/helldur eñ almeñelega giøreſt / ſvo þr lærdu ad þeckia Edle og Hattalag Chriſtelegra Dygda/ hvar af Vanart og Oedle Glæpaña er audþeckt. Þeink og ecke ad vondar Hugreñingar ſieu ecke Fordææmañlegar Synder. Til hvørs ſeiger Endurlauſnareñ/Matth. 5. Ad ſa ſim̃ lijtur eina Konu til ad girnaſt hana/hñ hafe alla reidu drygt Hoor mz heñe i ſijnu Hiarta; Hvar fyrer ſeiger hñ/ ſa ſim̃ reideſt Broodur ſijnū/ ſie Raads ſekur; Þvi ſagde hñ vid Phariſæana ; Hvar fyrer huxed þier ſvo Jllt i ydrum Hiørtum? Matth.9. Drage eingeñ ſiaalfañ ſig a Taalar til þeſſ/er hiñ alſkigne Gud Hiartnaña og Nyrnaña Rañſakare/Jer.17. ad hñ dæmer allt þvilijkt og fordæmer a oſſ/ nema vier þeſſ ydrunſt af Hiarta eins vel ſim̃ Orda og Verka/ Og hvad ſim̃ hñ hefur bañad ad giøra og tala/ þad hefur hñ og bañad ad hugſa. Og uppa þ Jdraneñ kuñe ad nockru Leite ad ſambiooda Stærd Syndareñar / þa athugum Grandgiæfelega Mismun fra / epter fra Hattalage og Atburdum/

burdum/ Tilgange og Orsøkum/ er oss droou þar til/ eñ eingeñ kañ ad lǽka edur ydrast riettelega þeirrar Syndar/ er hañ þecker ecke skǽrd heñ, ar og Illsku/ ꝫ. traudt kañ Madureñ ad lǽka af þm̃ Glǽp/ sm̃ hñ ecke veit hvøria Verkan hefur hafft i sier edur hvad sig hefur tildreiged ad drygia hañ. Þar eru til Ovitañlegar Synder/ sm̃ skie añadhvort af þvi ad meñ vita ecke hvad gioreſt ſvo sm̃ Paall/ er hñ ſagdeſt ei hafa vitad ad þad var hiñ ypparſte Kieñemadur til hvers hañ talade/ Act. 23. edur Mooder þeirra Zebedei Sona/ er ei viſſe hvers hun beidde/ Matth. 20. þǽr reiknar Gud ecke endurfǽddum Mañe til Syndar/ þvi eingeñ Fordǽming er a þm̃/ sm̃ eru i Christo JEsu/ Rom. 8. Eñ þo mꝫ þvi mooꝫke/ ad Vanvitſkañ kome ecke af Aſetninge til ad ſyndga/ ſvo meñ vilie ecke lǽra Gudz Vilia til þeſſ/ ad ei þurfe epter þm̃ ad lifa. Slíkar þſſū eru þǽr ed meñ giøra af raſande Raade af Gleymſku/ af Brǽdrǽde/ ſvo sm̃ þegar Petur hioo Eyrad af Malchus/ Joh. 18. þegar Lǽrſveinarner þrǽttudu um̃/ hvor þeirra meſtur være/ Marc. 9. þegar þeir villdu kalla Elld af Himne/ Luc. 9. Þeſſū Syndum er hiñ goode Gud og ſvo Nadugur/ þott þǽr i ſiálfū ſier ſtoorar ſieu/ hvar uppa allſtadar Dǽme eru/ Eñ oſſ byriar grandgiǽfelega ad taka Vara a Lífernis Hǽttū vorum/ og lǽra ad þekia Breſte vora/ añars mun Brǽdrǽded og Vangiǽtſlañ ecke afbaka meir þeſſhǽttar Synder/ helldur eñ Vanvitſkañ hin ar. Nu eru þo Synder/ sm̃ meñ drygia þvert a mooote Samvitſkuñe/ og ad heñe Naudugre/ hafande ad øngvu Gudz Bod fyrer einhvers Tilgangs ſaker. Þvilijkar Synder kuña ad verda ad ſtoorū Syndum/ þott þǽr ſieu ſmaar i ſialfum ſier/ Og þad sm̃ ecke er Synd i ſialfu ſier/ þ reiknaſt fyrer Synd nǽr Meñ ǽtla þad mune vera Gude a moote/ eñ gioꝫra þad ei ad Sǫdur / þvi hañ dǽmer epter Aſetningeñū / og ecke epter Vitsmunū. J Selſkap þeſſara Synda var Aaronis og Mariu / er þau mogludu i giegn Gude og Moyſe/ Num. 12. Davids þegar hñ took Hwſſfrw Vriǽ Hetiters Frillutake / eñ ſloo Bonda heñar i Hel med Sverde Amons Barna/ 2. Sam. 11. Þeſſar Synder verda ei af þveg nar nema med heitū Yrubar Taarū / þvi ſtoor Saar þurfa mikla Grǽd ſlu/ eñ hiñ riettlaate Gud er vandur ad Virdingu ſiñe / og lǽtur ei ad ſier

sier hæda/ Gal. 6. Þess er og ad giæta/ Br. M. ad þær Synder sem oss jduglega henda/ þær reita hiñ Myskunsama Gud nærsta miøg til Reide / þvi þad mætte skynast ad Meñ med svoddañ Ogudlegu Athæfe giørdu Leik til þess ad styggia hñ. Oss verda Syndernar med þvi Fororde tilgiefnar/ ad vier leggiũ af vora Illsku Vreytne/ Lætũ af Illu & lærũ Gott ad giøra/ Es. 1. þvi ef vier æfũ þañeñ Syndena/ jafnvel þott vier lætunst ydrast heñar / þa mætte virdast ad hin skiædarsta Synd hefde forbroted Fyrergiefningu allra hiña/ eñ eingeñ veit hvørt hñ fær Toom til ad ydrast heñar / edur hvørt Gud vill liena hønũ Ydran til Apturhvarfs/ (sem Paulus ad Orde kiemst/ 2. Tim. 2.) er svo leinge hefur giørt Handverk af Syndeñe. Þar fyrer byriar øllũ þm̃ er til Guds Bords ganga ad athuga / ad þær Synder er oss henda epter þad ad vier høfũ lofad Gude Betrun Lifernesins / þær eru þyngre og orka meire Hegningar eñ hinar er vier ædur giørdum / þviad i þessu Sacramente verdur Skyrnar Sattmaleñ endurnyiadur / sem ædur er sagt / og vier verdũ ad Nyu Tryggrofar vid Gud / nema vier af fremsta Megne leggium allt Kapp a ad hallda vor Sære. Vid þessum Syndum er flest øllum nockud hætt / jafnvel þm̃ sm̃ ecke eru langt fra Guds Veige/ og þær henda Guds Børn a stundũ / eñ um̃ þa vil eg ecke tala/ sm̃ eru svo samdauna vordner Ranglætenu / ad þeir ecke þeckia Syndena f. Synd / þott þeir vite ad Gud hafe bañad hana / þeir leidriettast ecke vid Guds Straff og Aløgur / þeir taka Syndena i Forsvar / og vilia riettlæta hana/ reidast Guds Þienurum edur og goodũ Vinum syñũ þa þeir ætalder verda. Þeir elska Syndena ecke alleina a sialfum sier / helldur og samsiña þeim er hana giøra/ Rom. 1. Þad hender Guds Børn/ ad þad Gooda sm̃ þau vilia giøra/ þad giøra þau ecke/ Rom. 7. Eñ þesser elska eckert Gott og hafa Gaman af Illu / bæde hia sialfum sier og ødrum/ lockande adra til vondra Verka/ og eru i þvi svo sm̃ nockurskonar Umbodsmeñ Fiandañs / þvi þad er hñs Embætte. Þessa nefner St. Pall 1. Tim. 4. forbreñdar Samvitskur / og munu þeir verda iller Apturhvarfs/ nema þeim sie i Tyma Grædslu leitad. Nu er eingeñ Efe a þvi ad svoddañ Mañeskiur fiñast i Guds Kyrkiu / fyrer

þvi

Þvi verd eg hier um̄ ad tala / þvi þa er Gudleysed komed a hina efstu Troppu / og gietur varla hærra stiged / og eingen̄ Hlutur er þeim hætsa-are en̄ eilyfft Helvytis Baal / nema þeir læte sig leidrietta af Guds Anda. Og er þad ecke nóog christen̄ Madur / ad þu lærer ad þeckia Syndena af Yfervegan Guds Bodorda / edur hen̄ar Naattalag af þvi sem̄ nu er sagt. Þu att þar ad auke / ad ran̄saka þitt eiged Lyferne / og ganga starlega i Riett vid sialfan̄ þig. Þad var Olucka vorra fyrstu Foreldra / ad þeir lærdu ad þeckia hid Illa / Gen.3. en̄ Gud er svo hagur / ad hn̄ kan̄ ad giora gooda Hlute af vondum / og þvi kan̄ Þecking Illstun̄ar ad gagna oss til Saaluhialpar / þo meir a sialfum oss en̄ a ødrum. Þad er ecke Man̄vandt ad þeckia hvad Illt er i an̄ars Fare / en̄ sa sem̄ dæmer sialfan̄ sig / han̄ verdur ecke af Drottne dæmdur: ꝥ skiedur nær Men̄ bera Lyferne sitt / Ord / Giørder & Hugren̄ingar saman̄ vid Guds Logmaal / en̄ þar hlyfest margur vid / sumer þess vegna ad þr ætla / ad þar mune ecke so skarprar Ran̄soknar vid þurfa / adrer hin̄s / ad þr kvijda vid ad sia hin strongu Saaren̄ / þvi þaug svijda magnlega nær þaug ran̄sokud eru med Logmaalsens Brodde / giætande ecke ad þvi ad soddan̄ verkar þo eptera Fridsamlegan̄ Avøxt Riettlætesens / Heb.12. kæra Men̄ þvi alla Hlute sier til Umbootar ecke einasta fyrer ødrum̄ / hvad ecke er svo ad laa / helldur og fyrer sialfum̄ sier & Doome sin̄ar eigen̄ Samvitsku / so ad hn̄ sem̄ lengt er fraa þvi ad elska Gud umfram̄ alla Hlute / hn̄ kallar sig vel hafa giort og afloked sine Skylldu / ef hn̄ les Bæn sijna Kvelld og Morgna / edur syngur hønum̄ eitn Psalm til Dyrdar. Sa sem̄ er giarn a Blootsyrde og Svardaga nefner ꝥ Hreyste Yrde / hn̄ sem̄ afrækir Guds Hvijldardaga / nefner ꝥ Astundan & Idiuseme / ef Men̄ formæla ecke Fødr & Modr / jafnvel þo þr sieu þm̄ Ohlydoger i øllu þvi sem̄ þr þora / & ef Foreldrarner klæda Børnen̄ & fæda / þo þr lijde ad þaug alest upp i øllu Reiduleyse / og jafnvel sumer i Skemm̄ og Lordgū / þa þykiast Men̄ hafa giort miken̄ Part Skylldu sin̄ar: sa sem̄ Reiden̄ er & Heiptrækur hn̄ kallar ꝥ Hugprijde. Hin̄ Lausláte vill laata Oskickanlega Umgeingne heita Man̄udleika og Kurteyse / hin̄ Agiarne nefner sig Framsyn̄an̄ og Forsiaalan̄. Þegar Men̄ ecke bera openberlega falskan̄ Vitnisburd edur sveria

Lijze uppa sin Naunga / þykiast Men vera skyllder vid hid Attunda
Bodord / og kan skie sumer hrædest þo meir Doomaran en Gud / en ecke
eru Men svo lijzer a þad alltijd ad bera Sannleikans Vitne / litla Smaa
Skreytne / edur Svigurmæle um sinn Naunga / Lausmælge / Roogburd a
millum goodra Vina / edur illt Umtal i Hegdingianna Eyru / þad reikna
Men sumer ad øngvu / en sumer ad hvørsdags Brestum / sem Gud muni
audvelldlega stijga framyfer / þott Men ydrest þess ecke miøg / edur æsk
þad ad Gud vilie fyrergiefa, epter þad þr hafa feinged Fyrergiefning Syndanna /
athugande ei þ / ad þvilijkt er næst til ad fordæma Syndarann / sem fyre
er litla edur øngva Synd er halldeð. Þvi seiger Lausnaren: Sa sem
uppleyser eitt af þessum minstu Bodordum / hann skal minstur kallast i Him-
narijke / Matth. 5. þad er / hann skal þar alldrei innkoma. Þannen byggia
Men Dygdunum / Andskotans Dætrum / Heima-Jørdena / sem er Hiartad /
af hvøriu framkoma vondar Hugsaner / Mannsløg / Hoordoomur / Frillu-
lijfe / Þioofnadur / Falsvitne / Gudlastaner / Matth. 15. en reka Dygder-
nar / edur riettara ad seigia / Mynder Dygdanna i Hiaaleigurnar / sem eru
Læte vor og utvortis Hegdan til þess ad forsvara Heimagardenn / og hyre
ast hvør fyrer ødrum / en Men giæta ecke ad þvi / ad hann sem Augad hef-
ur skapad / Ps. 94. hann sier hvad i Myrkrunum er huled / þvi skylldu
Men þa vilia fegra sitt Maal fyrer honum. Þvi dylia Men Siukdoom-
en fyrer Læknaranum / þvi striuka Men Purpura-Litnum yfer hin fwnu
Saaren / þad heiter ad færa Christ i eina Purpura Kaapu / ad dylia þ
honum Meinsemder sijnar / en ætlast þo til Lækningar af honum / eins og þeir
lietu sem hann Konungur være / en hielldu hann þo fyrer Illrædis Mann.
Guds Sonur ma øngvann Hooru-Farva lijda a sine Brude / ecke meir
en Gud villde lata bera Skiækiu-edr Hunds-Verd inn i sinn Helgedoom /
Deut. 23. Þar fyrer sie þad Alyktan þessa mijns Maals / ad þegar þu
christenn Saala ætlar ad trulofast þijnum Brudguma i H. Alltaresins
Sacramento / hvar þu att ad verda eirn Ande med honum / og Limur hans
Lijkama / 1. Cor. 6. þa lat alla Hræsne fiærre vera. Rannsaka þinn Lif-
nad sem adur er sagt / ber eckert i Bætesblaka fyrer þier hia honum sem veit
hvad med Mannenum byr / Joh. 2. Skignst epter hvad þier hefur framfared
a Guds

a Guds Veige sijdan þu seinast lofader þijnu Frelsara Trygdum/ hvørt þu hefur tamed þitt illfwsa Holld um nockurn Løst er a þig sirkdt hefur/ og hvøria Atburde þu hafft hefur til ad krossfesta hin ganla Mañen. Rom. 6. Yfervega hversu stoor HErra þad er sem þu moodgad hefur/ ad hn̄ hefur Vallд til ad kasta Lijfe & Salu i eilijfan Elld/ Matth. 10. Og þoer hn̄ svo þoleñmoodur og goodgiarn/ ad hn̄ hefur sparad þig og lated allt epter þier midt i Syndunū/ og kañ skie valla feinged eitt þack lætis Ord þar fyrer af Muñe þijnū/ hvørn þu hefur til alls añars brwkad/ hugleid fra Dæme sem ecke hafa meir syndgad eñ þu / hversu Gud hefur hegnt a þm̄ Ovirdingar siñar. Laat svo þijna Illsku kieña þier / og þitt Frahvarf giøra þig vitrañ. þeck og hversu Illt og biturt þad er/ ad þu hefur yfergiefed Drottiñ Gud þiñ/ Jer. 2. og þegar þu þañeñ giører/ þa gietur þu varla fared a mis vid þad/ ad Hiarta þitt brædne i þier svo sem añad Vax / af Ihugan Guds Naadar / af þeckingu Syndaña/ af Epterbid Helvijtis Pijsla sm̄ þier eru brwnar/ nema þu ydrest af Hiarta. Eñ vilie ecke hier med æ orkast / þa laat samt ecke af ad bidia Gud um̄ siñ H. Anda / sa ed skape hreint Hiarta i þier / og giefe þier nijan vissañ Anda/ Ps. 51. hvørs hn̄ mæ þier ecke synia vegna siña Fyrerheita/ þvi ef Madureñ stood upp a Nætturþele/ til ad fæ Vin sijn um þad hn̄ vidþurfte/ Luc. 11. Ef hiñ ranglaate Doomare / sm̄ hvørke Ottadest Gud nie Meñ/ ef hn̄ liet skipast vid Præbeidne Eckiuñar/ Luc. 18. Ef vier sem Vonder erum/ kuñum ad giefa Børnum vorū goodar Gæfur/ hvad miklu framar mun vor himneske Fader giefa þm̄ H. Anda sm̄ hn̄ þar um̄ bidia/ Luc. 11. þetta stendur æfeñlega støðugt / þvi hn̄ er trwr/ sialfū sier kañ hn̄ ecke ad neyta/ 2. Tim. 2. þess heitara sem þetta Angur er/ þess hægra er þad Gude/ allt fram̄ til þess ad þu taker til ad efast um̄ Guds Naad / eñ vid þvi er ecke hætt/ hn̄ mun fliootur verda til ad laata Trwna lifna/ nær þu ert svo a þig komeñ/ og sijna þier Krapt sijns Sonar Forþienustu/ med øllū hns Velgiørningū/ þa heiter þad svo : Saler eru þeir sm̄ hwngra og þyrsta epter Riettlætenu / þvi þeir munu fadder verda/ Matth. 5. þar fyrer Guds Barn/ þu hvørs Hiarta hns Ande hefur sundurmared med þeckingu Syndareñar & Guds

Giæsku/ þu skallt þess fullöruggur vera/ ad hvar sem ad Syndeñ yfer-
gnæfer/ þar yfergnæfer Naadeñ miklu framar/ Rom. 5. Fyrer þui
nær þu stendur vid Drottens Bord Raudur af Ovirdingu vegna þiña
Synda eins og Ephraim/ Jer. 31. Þa lijt Trwareñar Augum a þad
saklausa Guds Lamb /sem burt hefur bored Heimsins Synder/ Joh. 1.
hvørn Gud hefur þar fyrer sett til Naadarstools fyrer hn̄s Blood/
Rom. 3. hn̄ er forlijkun ecke einasta fyrer þeirra Synder er lifdu a hn̄s
Dögū/ helldur allrar Veralldareñar Synder/ 1. Joh. 2. þar fyrer er
hn̄ og fyrer þijnar/ hvørsu miøg sem þu ert hinū verstu Lijtum hladeñ/
þui harmþrwngeñ og sundurknosadañ Anda/ mun hn̄ ecke fyrerlijta/ Ps.
51. og til Stadfestu þar um̄/ giefur hn̄ þier i H. Alltaresins Sacra-
mento þañ sama Lijkama sm̄ broteñ var fyrer þig / seiger Paall hier i
Textanū/ þad skiede þegar þijnar Synder er hn̄ bar uppa Tried/ þegar
þær mördu hn̄s allra heilagasta Lijkama i sundur a Krossens Galga/ þeg-
ar Ogudlegra Maña Hendur nidurbrutu þ Mustered er hn̄ sialfur upp-
byggde aptur a þridia Deige/ Joh. 2. þier til Riettlætis. Hafe nu
hin eilijfa Giæska sparad þig midt i þeim Syndunum sem Krossfestu
hañ/ þui mun hañ þa ecke Naadugur vera/ þar þu ert a Veigenum
ad hverfa aptur fra þeim? Eñ þoott ad Ydranenn og Trwenn
sieu fullnoogar til ad ödlast Kvittun Syndaña hia Gude/ þa kañ þo
hvørug fra ad standast fyrer utañ nyia Hlijdne/ þui nema svo sie ad nock-
ur hafe fastlega asett ad sporna vid þm̄ Glæpū / hvørra Miñing ad
hm̄ vard svo beisk i Ydraneñe/ þa er þad heima hia hm̄ er Petur seiger/
2. Epi. 2. Ef ad þeir epter þ þr hafa umflwed Saurganer Heimsins
fyrer Þeckingu Drotteñs vors JEsu Christi flækiast i þm̄ aptur og ver-
da sigradar/ þa eru þra hin sijdare Kiør verre hinū fyrre/ þui betra hefde
þ n̄ vered alldrei ad hafa þeckt Veg Riettlætesins / eñ ad þecktum hönū
ad hverfa fra þui helga Bodorde/ sem þm̄ er i Hendur feinged: Eñ þad
hender þa/ sem seiger i hinum saña Ordshætte/ ad Hunduren geingur apt-
ur til Spijunar/ og þvoiged Svijn vellter sier i hinū sama Saur. Na
fyrer þui ad hier er ecke vid ad dyliast/ eñ Syndumspillt Nattura er eitt
Otamed Dyr/ þa er rædlegt ad taka til ad leggia vid hana Beisled nock-

ru mdur

ku ædur en̄ men̄ fara ad þorlǵka sig vid Gud i Sacramentenu / nema men̄ hafe þ ædur giørt langvaran̄lega/ sm̄ þo mun siallðseinged. Eing en̄ vond Tilhneiging sm̄ ecke er ad nockru Leite deidd/ mæ fylgia oss / Christner men̄/til þssa Bords. Ef Synden̄ liþer i oss/þa erū vier daud er i hen̄e/ en̄ eingen̄ giefur daudū Man̄e ad eta. Þetta er andleg Fæda/ og þvi hlytur sa andlegu Lýfe ad liþa/er hana medtaka skal. Brauded og Vijned medtaka aller og þar med Guds Lijkama / en̄ þar hia er en̄ur Nautn/ um̄ hvøria Drotten̄ talar/ Joh. 6. Sa sm̄ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood/ hn̄ skal ecke Daudan̄ smacka ad eilijfu. Nen̄ar verda þeir einer hluttakande er sig hafa verduglega tilreidt/ hun skiedur opt fyrer utan̄ Sacramented/en̄ þo a hun i Sacramentenu hellst ad skie. Vilier þu hen̄ar niootande verda / þa sim til ad þu framkomer skrydder Brud, kaups Klæde / Matt. 22. an̄ars verdur ecke af Trulofun̄en̄e vid þan̄ Fegursta medal Man̄an̄a Sona/ Ps. 45. Þad er ei noog ad hafa um̄ stundarsaker vtkeinsad Hiartam̄ Sooplinū Idranaren̄ar / helldur byrjar strax ad safna i þ hinū besta Dygdū/ svo ef hin̄ Ohreine Ande kan̄ aptur ad hverfa m̄ sio odrū sier Verre/ ad hn̄ fine þ þa ecke toomt/ og verde svo hitt sijdara argara hinu fyrra / Luc. 11. Veit eg ad þetta er eitt forvelldur Hlutur/þvi þ er su Barætta mille Holldsens ꝛ Andans er girnest hvørt i mootodru / Gal. 5. En̄ hvad skulu Men̄ seig, ias þar sm̄ eingen̄ Barætta er/þar er eingen̄ Sigurvin̄ing/þar byrer sa sm̄ æklar sier ad uppbyria n̄an̄ Lifnad / hn̄ legge mest Kapp a ad briota þær Girnder/ sm̄ hn̄ er mest tilhneigdur. Hier er ecke Okun̄ugt ef þu leggur nockurn Hug a þitt Mæl/af hvøriū Hlutū þu mest verdur lockadur til ad giøra Jllt/ varast þa hinu somu / þott ei sieu þr vonder i sialfum sier. Eingen̄ Hertoge strijder leinge einsaman̄/hversu vitur eda volldugur sem han̄ er/ og svo eru Lesterner ef þeir eru einer um̄ sig / þa er hægra ad fyrerkoma þm̄. Um̄ fram̄ alla Hlute/ þa læt Gud sia/ ad þier sie Alvara ad lifa vel/ og þa er hn̄s Adstod vys/ sm̄ þier dreg, ur þusundsinnum̄ meir en̄ aller þijner Atburder/þvi an̄ mijn megned þier eckert/sagde JEsus vid Læresveinana/Joh. 15. Sa s̄ ecke hatar Synd ena/ hn̄ geingur Overdugur til Guds Bords/ en̄ sa sem hana hatar/hn̄

hefur alvarlegañ Asetning til ad lata af heñe/þvi eingeñ vill Vmgeing ne hafa mz þm̃ sem hn̄ ad Natre hefur. Lat Gud þiña þetta hia þier/ nær hañ rañsakar Hiarta þitt/ og sok ecke sialfañ þig/ hañ giefur þu ecke sviked. Eg veit þad er Torvelldt ad lata allt a moote Hollde og Bloode/ eñ hafer þu nockurn Tijma af Hiarta ydrast z sunded til Guds Reide z Samvitskuñar Veike. Hafe þijnar Synder giert þier nockurn Tijma Helvijte heitt/þa raadgast um̃ vid sialfañ þig/ nær þu freistadur verdur af einhvorre Gyrnd / hvort þu eiger ad viña þad til skamvins Munadar/ad þola strax a epter slijka Kvol. Munde David hafa viliad leika sier ad somu Synd/epter þad hañ hafde svo leinge kæraft fyrer Gude? Munde Petur ecke helldur hafa i Daudañ geinged/ eñ ad afneita Christo/ helldur eñ ad lijda ad nyiu Atolur Samvitsku siñar / þegar hañ gieck vt og griet beisklega? Matth. 26. Ætla þier og ecke þad / ad lata epter þier eirn Brest/eñ þioona Gude i hinu/þvi sa sem brijtur eitt Bodorded/ hañ er i ollū sekur/seiger Postuleñ/Jac. 2. Eingeñ af þijn um Dygdū kañ ad standast fyrer Guds Riettlætis Doome/ hvoñ muntu þar þa riettlæta Glæpena? Snu þvi allt Ogudlegt Athæfe burtu/svo miked/ sem þu fær orkad / eñ þar sem þijner Kraptar þvijna / þa tekur Christi Forþienusta vid. Meina z ecke þ sie noog/ad þu nockra Stund ganger a Guds Veige/ þvi þeim sem er trwr allt til Daudans / mun eg giefa Coronu Lijfsins/ seiger Drotteñ i Opeñberingar Bookeñe/2. Cap. Og eg vil eñ framar seigia: Ad þad vill helldur fordæma þig/eñ riettlæta/ad þu hefur einhvorn Tijma Gude þioonad / ef þu hverfur þar fra aptur/ þvi þad er Teikn til þess ad Gud hefur lient þier svo mikla Krapta/ad þu giefur geinged hiñ rietta Veg sem til Lijfsins liggur/verdur svo Skullden hia þier/eñ ecke hia Gude. Vmfram̃ alla Hlute sia til ad þu Ottest hn̄ z elsker/ þa munt þu ongvañ Snattmaala giora vid hn̄s Ovine/ sem eru Holldeð/ Heimureñ og Dioffulleñ/ helldur munu allar Christelegar Dygder sialffkrafa spretta i Akre Hiarta þijns/ eins og Korned vex fyrer utañ Mañsins Omak/þa Sædenu er i Jordena kastad/ Og þad er sa einaste og beinaste Vegur til ad lifa Gudrækelega / og sa sem a honū er/fer alldrei villur Vegar. Nu hefe eg einfalldlega sagt hid

þid hellsta er þm̄ byriar ad hugleida sm̄ vilia verduglega til Guds Bords ganga/ eñ eg hefe sagt þ Børnum og fafroodū Mōñū/ hina sm̄ vyser eru og kuña Guds Veg/ þa næger ad miña a Christi Ord/ er hañ sagde/ Luc. 12. Sa þioon er veit sijns Herra Vilia og giører hañ ecke / hañ mun mørgum Høggū slegen̄ verda. Eñ þu sem Foornfærdur ert fyrer vorra Synda Skulld Herra JEsu Christe/ Styrk þu oss bæde i þssu og øllu ødru Verke Sæluhiælpar vorrar. Bænheyr þad vor Frelsare/ Hvoriū med Fødur og H. Anda sie Magt og Vellde/ Lof/ Heidur og Prijs um̄ Allder/ Amen.

A Føstudagen̄ Lannga.

Exordium.

ENgre Skiepnu siñe hefur Guds Giæska meira veitt eñ syndugū Mañe/ og varla er þo nockur tregare til ad þeckia hñs Giæsku. Þegar Adam hafde eckert a moote Gude giort / og ecke af hønū þeyged nema Skøpunena/ og svo Walld yfer hinum ødrum Skiepnum a Jørduñe/ þa er lijklegt ad eingen̄ Hlutur hafe hm̄ iñdælle vered eñ ad lofa siñ Skapara/ og gledia sig i Undran hñs Dasemdar verka/ eñ sijdañ Gud hm̄ meira veitte i Fyrergiefningu Syndaña/ og Fyrerheite þess blessada Kviñuñar Sædis/ Gen. 3. þa eru Adams Nidiar bitner fra þm̄ Hlutum sem heyra til Guds Dyrdar. Heilager Einglar sm̄ fraṁe fyrer hm̄ standa/ hafa einasta hiñ dyrdlega Skapnad og Sæluvist mz Guds af hñs Hende þeyged. Guds Sonur hefur Abrahams Sæde eñ ecke Þa upp a sig teked / Heb. 2. samt eru þeir þioonustusamer Andar / Heb. 1. Eñ Maduren̄ hvørn Gud hefur skapad/ skapadañ endurleyst/ endurleystañ endurgieted/ endurgieten̄ med JEsu Hollde og Bloode mett ad og dryckiad/ og upplijst med sijnū Astgiøfum/ hm̄ fiñst lijted þar til og er nærsta toomlaatur i siñe Guds þioonustu. Einglar komu og þioonudu Christo i hñs Mañdoome/ Matth. 4. eñ hñs Folk villde ecke þioona hm̄ / Eingellen̄ bodade hñs Gietnad / þeir prijsudu hñs Fædingu / Luc. 1. og 2. Eingellen̄ kom af Himne og styrkte hñ i Kvøleñe/ Luc. 22.

en hns Eigen giordu hns Saalu hryggva allt i Daudan. Einglarner bodudu hns Vppriſu hia Grøfene / en hans Folk og Preſtarner keyptu Liwgvotta til ad mootſeigia hene / Matth. 28. øll Skiepnan mæner ms vætriettu Nøfde epter Guds Barna Auglijſingu / ſeiger Paulus / Rom. 8. og hun ſtynur til ſamans / og er til ſamans ſvo ſm i Barnburde. Fyrer vora Skulld er Jørden bølvud / fyrer vora Skulld ma hun Þyrna og Þiſtla bera / Gen. 3. fyrer vora Skulld er hun Þrældoomenu underokud / en i øllu þeſſu auglijſer hun þo Dyrd ſijns Skapara / hvørn Mad uren vanvirder med Oþacklæte og vondu Verkum. Ef ad þeſſer þegdu þa mundu Steinarner brædlega hroopa / ſagde Frelſaren vid Gydinga / þa Børnen ſungu Noſianna / Matth. 21. O HErra Gud / høfdu Steinarner Orſek til ad hroopa þa Chriſtur inreid til Jeruſalem ? Hvad høfdu þeir ecke þegar hn var af Jeruſalem ſvo ſm Bølvan vætreken ? Ef dauder Nluter mættu vakna vid þa Lijfſins HErra kom til ſinar Arfleifdar / hvad mattu þeir ecke þegar Lijfed doo a Kroſſenu ? Skylldu Muſtereſens Vegger hafa giefed Nliood af ſier / hefdu Bornen þagad ? Hvad var þa øll Verolldeǹ ecke ſkylldug ad giora / þar aller løſtudu / hæddu og brixludu / ꝛ a Kroſſens Galga negldu henar Skapara ? Þetta hroopar øll Nætturan fyrer Oþacklætu og Ogudlegu Mankyne a Þijſlardeige allrar Verolldarenar Lauſnara / þvi ſampijneſt hun ſijnu Skapara i hns Þijnu / ſvo ſem ecke hefde hun Rænu a ad giora ſijns Embættis Ekyldu / þar Maneſkian var ſvo afſina ad hun aflijfade ſin Lijfgiafara. Þeſſe Nætturunar Vmbrot hefe eg ætett i Dag fyrer ydrum Kiærleika ad yfervega / Og vilium vier þar fyrer i þetta ſin hugleida þau ſierleguſtu Furduverk ſem ad ſkiedu i Þijnu vors Gudutlauſnara / med þm Lærdoom um ſm vier oſſ til Nuggunar og Aminingar taka meigu þar af. Styrk oſſ til þeſſa Verks O Gud i JEſu Nafne / Amen.

Utleggingen.

ÞAr urdu Myrkur yfer alla Jørdena / og Soolen miſte ſijna Byrtu / ſeiger i Textanum. Nvort þeſſe Formyrkvan hafe einaſta ſkied i Gydinga Lande / edur yfer allan Neimen / vil eg i þetta ſin ecke fa mier til Orda. Vær vilium alleinaſta færa oſſ i Nyt þetta Daſeimdarverk / til

til Gudrækelegrar Vmþeinkingar/ vitande ad þta svo vel sm̃ aller Eids Giørningar eru skieder oss til Lærdooms. Hversu mætte hid blessada Heimsens Lioos lysa Moñunū/ þar Mañaña Endurleusnare var Kralleñ/ og þad skiæra Lioos sm̃ upplyser alla Meñ sm̃ koma i þeñañ Heim/ Joh. 1. took under ad gaanga: Sool Riettlætesens/ Mal. 4. var siñe Vndergøngu nærre/ þar Daudans Skugga took til ad sia yfer þau allra Helgustu Augu sm̃ ad eru Þusundsiñū skiarare eñ Sooleñ/ Syr. 23. Þvi var þess øll Von ad hin Natturlega skammadest syn ad lysa. Þegar Meñ sia eitt vidurstyggelegañ Hlut sm̃ aller blygdast vid Augunū ad lita/ þa snwa Meñ sier undañ/ edur jafnvel byrgia þ Augu sier. Svolena kalla spaker Meñ Auga Heimsens/ hun hefur alldrei svo blygdunarlaust Verk yfirskined sm̃ þetta/ ad Gudlauser Heidingiar/ og Hardsvyrader Gydingar tooku Konung Dyrdareñar af Lyfe/ þar sialft Lyfed var aflyfad/ þar Daudañs Daude mætte Dauda deya/ Os. 13. þar Taqvreñ vard ad Nooktu Myrkraña Verko/ þvi byrger Natturañ fyrer Augu sier/ ad hun ei skyllde horfa a/ ad Natturuñar HErra være þañeñ af Døgū ræadeñ. I mikelle Sorg og Harmkvælū plegudu Judar ad byrgia sijnar Asiaaner. David giek mz huldu Høfde yfer um̃ Lækeñ Eidron/ 2. Sam. 15. Svo seiger Micheas 3. Cap. Siaaendurner munu til Skam̃ar verda/ og Spaasagnararner blygdast/ & þt munu aller byrgia sijnar Asioonur/ þvi þar er ei Andsvar fra Drottne. Hier byrger Himeneñ sitt Andlit/ og þoler þar ecke yfer/ ad hū sm̃ uppfyller bæde Himeñ & Jørd/ 1. Reg. 8. hū i hvørs Auglite Himnaña Himnar ecke eru hreiner/ Job. 15. sa hvørs Haasæte ad Himeneñ er/ Es. 66. hū skule a siñe Footskør einū Madke og ecke Mañe lykur verda/ Ps. 22. Formyrkvun Soolareñar orsakast þar af (epter þvi sm̃ hiner Vysu seigia) Ad Tungled geingur a mille Soolareñar og Jardareñar. Þo skiede þ ecke i þessare Formyrkvan/ þar Tungled var i siñe Fyllingu/ hvarfyrer hun var a moote Natturuñe/ þvi giefur þetta mier Orsøk til ad þeinkia þar um̃/ ad vorar daudlegar Illgiørder settu sig a mille Christi Mañdooms i Pijnuñe/ & þess blijda Auglits Fødursins/ hvør ad er Sool frar himnesku Jerusalem/ Apoc. 21. svo ad Geislar þns Fødurlegrar

Elsku/ nadu ecke ad skyna i giegnū þær/ yþer þañ Elskulegasta Guds/ og sw Velþocknan sm̄ hn̄ hefur i sinū Eingietna Syne/Matth.3. um̄ hvørþest/eþ so mætte ad Orde komast/i hiñ stoora Byrdar-Þwnga hn̄s Reide/ hvar ed kvalde JEsu blessadañ Lijkama og Saal allt til Daudans. Sia hier Christeñ Madur þañ breñheita Kiærleika lifanda Guds/ sm̄ hn̄ hefur elskad þig mz þegar þu varst hn̄s Ovinur/ Rom. 5. Er ecke þetta skied til þess ad þijnar Synder ecke adskilie þiñ Gud ꝫ þig? Es.59. Og þeg^r ad Skugge Myrkrana Verka ꝫ hiner þwlu Dampar þiña Illgiørda og Bodorda Brota stijga upp i Himeneñ þyrer hiñ riettlaata Dooma/ ad Christur mz siñe Forþienustu aþmae þær þa so ꝫ añad Skij/Esa. 44. og kaste þm̄ i Haþsins Diwp svo þra ecke ad Eilijþu miñst verde/ Mich.7. Vm̄ þssa Formyrkvan spaer Amos i 8.C. a þeñañ Hatt: A þm̄ Tijma vil eg laata Solena underganga um̄ Middeige/ꝫ allt Landed myrkt verda a Deigenū. Miñ HErra JEsu/ þvi munde ecke þad blessada Lioos Veralldareñar iñebyrgia siñ Liooma/ þar Lioome Fødurssins Dyrdar/ꝫ Jmynd hn̄s Guddoomlegrar Persoonu kæmde sialþañ sig svo sm̄ Paulus ad Orde kiemst/Phil.2. og Guddoomureñ (svo ad seigia) hulde sitt Auglit þyrer Mañdoomenū þegar Christur leid. Þvi skyllde ecke Landed myrkt verda? þegar Lijþsins Trie/hvørs Blod ad hiena til Heidingiaña Lækningar/Apoc.22. var aþ heideña Maña Myrskunarlausū Hondū upprætt aþ Lande lifande Maña. Epter þ mikla Myrkur sm̄ skiede þordū i Egyptalande/ Exod. 10. þa þylgde Israels Sona Frelsun og Vtleidsla aþ þvi Þrældooms Hwsenu/ eñ þssū Myrkrum heþur fylgdt eitt eilijþt Frelse fra Syndareñar Þrældoome. Epter Myrkureñ i Egyptalande kom Slatrun Paaskalambsins / Exod. 12. eñ i þessū Myrkrū verdur þ sama Paaskalamb slatrad a Krossens Altare/ sm̄ ber allrar Veralldareñar Synder/Joh.1. Gydingar høþdu bedid Christū um̄ Teikn aþ Himne / Luc. 11. Sia hier eitt Teikn sm̄ skied er i Augū allrar Veralldareñar. Hvilijkur mun hn̄ vera i Dyrdeñe/ sm̄ svo er kraptugur i Þijnuñe? Hvar mun hn̄ vera lifande/ sm̄ er svo Volldugur deyande? Hvad øblugur mun hn̄ Drottnande/ er svo drottna ad yþer hinū miklu Hoþudskiepnū i Mynd eins Þioons lijdande? J

Exod.

Exod. B. 10. C. skipade Drottenn Gud Moysi ad uppretta sijna Hond til Himens/ad þar yrde Myrkur yfer allt Landed/ og þar vart Myrkur ꝛ þoka i Egyptalande umm þria Daga/ so eirn Madur sa ecke sinn Brood ur/ enn øllum Israels Sonum var lioost i þra Hybijlum: enn sinæd hier er meir enn Moyses / hier er JEsus Sonur Guds lifanda / hann utbreider badar sijnar Hendur a moote Himnum a Krossens Trie / hier verdur Myrkur yfer allt Landed umm þriar Stunder; enn i þessu Myrkre hefur øllum andlegum Israels Sonum upprunned eitt skiært og sannarlegt Lioos/svo eirn Brooder þarf ei odrum ad kienna/helldur verda þeir aller af Gude lærd er/ Jer. 31. og aller þeir ed a JEsum Christum truua / hvør ed gefr sitt Lijf vt fyrer sijna Brædur / þeckia hvør annann fyrer Systur og Brædur/ og eru eitt innbyrdis svo sem hann og Faderenn eru eitt/Joh. 17. O þ Erra Gud/ hvad skal eg hier til seigia ? Eg vil bruka þ soma Orda Tiltæke sem Jeremias i 2. C. brukar yfer Syndum Israels Foolks/ seigiande: Himenenn skyllde grua þar yfer hrædast ꝛ skielfast miklega. Hier sijnest mier ad Himenenn og Himnanna Kraptar giere af Alveru þessa Tefelning Drottens. Enn þu Christenn Madur sem ert hin veikasta Beola eb Floo de þessarar Veralldar/kiemur þier ecke til Hugar ad byrgia þitt Andlit sem er fullt af Oþyrdingu/ þegar þu heyrer ad Soolenn sem daglega upp rennur yfer þier Ranglatum/Matth. 5. hun sortnar i þijns Skapara her beleggustu Niburlægingu? Veitst þu ecke hvad St. Paull seiger? Eph. 5. Þier vorud fordum Myrkr/enn nu erud þier Lioos i Drottne/ganged so s Liossins Børn. J þessu miklu Myrkru s þu heyrer i Dag vera talad umm hefr Leoned af Kyne Juda/Apoc. 5. Myrkranna Hefdingia sigrad ꝛ Her leidinguna ad Herfange teked/ Eph. 4. ꝛ þig s eilijflega atter ad kvel iast i ytstu Myrkrum mz Ope ꝛ Tannagnijstran/ þrifed vt af þrre Grif iunne/hvar ecktert Vatn var inne/ Zach. 9. Paulus skrifode þssi Ord til þeirra i Epheso/ sem af Heidingium høfdu Christner gierst. Þu ert og Christenn af Heidingium komenn/hvørier af Gude ecktert vissu. Seig mier/ Hefur þu aflagt Verkenn Myrkranna/ sijdann þu heyrder JEsum a Krosse, enn fyrer þig uppheingdann? Þegar þu les ad þu skuler Ottast og Elska Gud/ enn fremur þo ann Vmmþeinkingar þ hann vest lijkar/ sem er syndugt

Athæfe/ Eru ecke þ Myrkrana Verk? Þegar þu hugsar Illt i þijnu Hiarta og fremur allar Odæder under Skine Meinleysesins og Guds hrædsluñar/ eñ veitst þo ad hn̄ sier hvad i Myrkruñ er huled/ Syr. 23. Heiter þ ecke ad vilia blinda hn̄/ sem Augad hefur skapad? Þa þu sier eirn Vesæling Naud lijda/ sm̄ eins miked bærde iñ i Heimeñ ꝛ þu/ ꝛ allt eins miked mun þurfu bera/ eñ þu byrger þijn Augu fyrer hm̄/ ꝛ stijng ur þau helldur wt/ eñ ad þau skule sia Aumz a honum/ er þa ecke æred myrkt fyrer Augū þier? Þegar einū geingur i Vil/ ꝛ hn̄s Lucka er þier þo eingeñ Afdrættur/ eñ þitt Hiarta gremst yfer þvi/ ꝛ þu ert Rangeygdur af hn̄s Velgeingne/ munt þu þa þ Myrkre þiñar Ofundar/ giefa rakad þañ veg/ ſ Guds Born beta eiga iñ til Lijfsins? Þegar þu elskar þijn eigeñ Lyte/ og Bialkeñ i þijnu Auga skygger a alla þijna Klæke/ eñ Flijseñ i Naungans Auga/ er þier avallt fyrer Sioonū/ Matth. 7. Er þ ecke Svartnætte eigeñ Hooffans? Þegar einhvør af mañlegum Veikleika giører edur talar þier nockud a moote/ eñ þu sierst ecke fyrer/ safnvel ad voga þiñe eigeñ Velferd hønū til Olucku/ mun þa ecke Myrkur Foolskuñar afturbyrgia þijn Augu/ svo þau gæe ecke ad / ad skama Stund verde Hønd Høgge feigeñ? Þegar Sathan hefur þig uppa eitt ofurhatt Fiall/ ꝛ sijner þier øll Rijke Verallðareñar og þeirra Dyrd/ Matth. 4. eñ þu veitst upp yfer þier stendur Drottiñ Gud þiñ/ sm̄ þu alleina att ad tilbidia/ munu þa ecke reña a þig tvær grijmur/ hvørium helldur þu eiger ad þiena Gude edur Mam̄on? Ecke munu þr aller vera/ sm̄ wr goodre Samvitsku hroosa kuñe/ ad ecke hafe vorded myrkt fyrer Augū sier i þvilijku Tilfelle. Þegar dæma a mille Brooðurs ꝛ Brooðurs/ a millū Bloods ꝛ Bloods/ eñ hiñ Vollduge ber Fie i Doomeñ / eda Offeñ kvelur/ eda Vinattañ kytlar þa Hønd/ sm̄ a Sverdenu helldur/ Man þa el Andskoteñ setia Brillur uppa Riettarans Naser/ svo hn̄ ecke fæe raṅad þañ Høggstad sem hn̄ ætte? Villdū vier nu reña vorū Augun fra Skialgre Veralldar þessarar um̄ stundarsaker / og bera þsse Verk samañ vid Lioos Guds Heilagu Orda / þa þyker mier ecke Olijklegt ad Andlit vorrar Samvitsku munde rodna fyrer Gude. Med hvøriū Augū skal eg lijta þiñ Brooður Joab? sagde Abner fordū Daga/ þegar

Hasael

Hasael rañ epter hm̃ i Bardaganū / ef ad eg slæ þig i Hel ? 2.Sam.2.
Eñ hvøriu viliū vier Gude eilijfu Konunge og alleina rijkū svara/ þar
vier høfū hn̄s Son Krossfestañ? og fyrer vor Myrkra Verk/er Magt
Myrkrañа yfer hn̄ komeñ. Munū vier þora hélldur eñ Tollheimtumad
ureñ/Luc.18. ad lypta Augū vorū upp til Himeñs? Munū vier diarf-
are verda eñ vor Fader Adam? sa er falde sig fyrer Gude/ ⁊ þorde ecke
ad lijta hn̄s Auglit/Gen.3. Þar fyrer/Christeñ Madur/kañast þar vid/
ad þier ber Blygdun þijns Andlitis/ eñ hønum ber Dyrdeñ ⁊ Heidureñ/
Dan.9. J aññ Maata seiger Pijslar-Sagañ/ AD FORtiallded
i Musterenu RAfe i Sundurrifnad FRa OFañverdu/ Allt NIDur i
GJegn. Von var ad ꝥ Mustered sm̄ var mz Høndū giørt/ munde ei
standast þa Ogn/ ad hid dyrdlega Mustere hn̄s Lijkama var nidurbroted/
Joh.2. Þetta Fortialld adskilde ꝥ allra Heilagasta fra sialfu Muster-
enu/hvar iñe ad var a Døgū Salomonis/ Saattmaals-Ørkeñ/Naadar-
Stoolleñ ⁊ Vøndur Aaronis/sm̄ voru Skugge epterkomande Giæda/
Heb.9. Þvi sundur rifnar Fortialldeð/ ad Skuggeñ yrde burttekeñ/þar
vier høfum sialfa Hlutena/Ørk Saattmaalans er mille Guds ⁊ Mañа
var uppfest a Krossens Trie. JEsus sem er eirn Naadar.Stooll i sij-
nu Bloode/Rom.3. var hier øllū gefeñ. Kvistureñ af Root Jesse var
bloomgadur/Esa.11. Lijfsins Braud var af Himnū ofañkomed og øllum
frambođed/ svo ad hvør sm̄ æte þar af/skyllde ei Daudañ smacka ad ei-
lijfu/Joh.6. Jñ fyrer Fortialldeð i ꝥ allra Helgasta / mætte ei ganga
nema hiñ ædste Kieñemañ eitt Siñ a Are/ eñ ꝥ rifnar hier i sundur/ til
ad audsijna þar mz /ad hiñ ædste Biskup vorra Saalna/er fyrer sitt eiged
Blood/eiñu siñe iñgeingeñ i ꝥ allra Heilagasta/ad ut vegadre eilijfre End-
urlausn/Ebr.9. Þar fyrer er oss nu ꝥ allra Helgasta opnad/sm̄ er i Him
nū/svo vier høfū frijañ Tilgang til ꝥss Himneska Naadar Stools/ af
hvørs Fyllingu vier høfū aller medteked Naad fyrer Naad/Joh.1. Ei
mætte Almuge Mañа iñganga fyrer Fortialldeð i Musterenu/ Lev.16.
eñ hier er ꝥ sundurrifed fyrer hn̄s Dauda/ sm̄ hefur fullnægt Løgmaal-
enu/og lided fyrer ꝥ/sm̄ vier mz vorū Syndū høfdū forskulldad/svo ad
hvør eirn Riett-trwadur er Guds Kieñemadur i sijnu Hiarta/ Apoc. 1.

ſem er hn̄s Muſtere. Nū heƀur Fortiallded i ſundurrlƀed/ & þar mz i ſurtu teked þan̄ Veggen̄/ ſ̄ mille var/ & giort eitt af Badū/ Eph. 2. ſo þar yrde eitt Sauda Nws & eirn Hyrder/ Joh. 10. & ei være ƀram̄ Kall edur Kona/ Þræll nie Frelſinge/ Gydingur nie Griſkꝛ/ helldꝛ all' eitt i Chriſto Jeſu/ Gal. 3. Kien̄eman̄a Hoƀdingen̄ haƀde madꝛ riƀed ſijn Klæde a moote Guds Bode/ er hn̄ kien̄de Frelſaran̄ Gudloſtun: En̄ Gud Alls heriar uppa ꝥ hn̄ audſijnde ad hn̄ & hn̄s Selſkaƀur væru ſeker i ƀre Dhæ ƀu/ hn̄ lætꝛ Fortialldeð ſundurriƀna. Þeſſe Atburdꝛ ætte nu ad kien̄a oſ Mijner Elſkan̄leger/ ad ſundurrijƀa ecke vor Klæde / helldur Hiortu vor mz heitre Ydran/ Joel. 2. Giæt ad ſyndug Man̄eſkia/ hvad Ovidurkvæmelegt ꝥ er/ ad þin̄ Lauſnare hanger a hinū ſmanarlegaſta Kroſſens Galga. Han̄s Hørund er ſundurſlited aƀ Hwdſtrokunū/ ſundurmared aƀ Heggunū/ ſundurrifed aƀ Þyrne Broddū/ ſundurſtunged aƀ Nøglinū/ ſundurƀlakande aƀ Sarū & Beniū / og Lokſins ſundurkramed/ ſundurkreiſt & ſundurmared aƀ Guds elldlegū Reide Svipū & Obærelegū Þwingā þin̄a Synda/ ſ̄m hn̄ heƀur bored/ & Hegningaren̄ar ſ̄m a hm̄ la/ upp a ꝥ þu heƀder Friden̄/ Eſ. 53. Þegar þu villt ƀra ſyrer þier virda/ þa mætte þier under eins til Hugar koma/ ad draga þa Skyluna fra Augū Salar þin̄ar/ ſ̄m þar leinge heƀur ƀyrerhanged/ & glepur ſo ƀyrer þijnū in̄ra Man̄e / ad þu þecker hvørke Gud nie ſialƀan̄ þig. Villt þu vera Guds andlegur Kien̄emadur i þijnu Hiarta/ ſ̄m ad er hn̄s Muſtere/ þa byriar þier ad athuga i hvada Herberge hn̄ vill bwa/ ſ̄m er i einu ſundurknoſudu Hiarta/ Eſ. 57. Foorner gamla Teſtamenteſins eru ad ſøn̄u ƀyrer JEſu dyrmætu Foorn a Kroſſens Alltare aƀmadar og ad øngvu giørdar/ en̄ þar ƀyrer ſkallt þu ecke meina/ ad þu eiger øngva Skulld Gude ad gialld a. En̄ hvilijkt er ꝥ Oƀƀred ſ̄m hm̄ þocknaſt? Þar ſeiger David ƀra i Pſalm. 40: Blood Vxan̄a & Hafran̄a þocknaſt þier ecke: en̄ harmþrwngen̄ og ſundurknoſadan̄ Anda munt þu ecke ƀyrerlijta / Pſ. 51. J þridia Mata ſeigia Gudſpiallamen̄erner Ad JÖRden̄ HAƀe SKIALƀed. Hvad hrædelegur heƀur Jardſkialƀte þeſſe vered/ Børn mijn? þat ecke einaſta Fialled Golgata/ a hvøriu ad ſtood Drotten̄s Kroſſ/ helldur & øll Verallden̄ heƀur leiked a Reideſkialƒe. Plinius eirn heiden̄ Madur

ſeiger

seiger fra / ad a Valldstioornar Dögū Tiberij Keysara um̄ þetta Skeid hafe 14. Stader i Gricklande og i þre miñe Asia i Grunn nidurfallcd / hvørra Nøfn Cornelius Tacitus i añare Book siña Añala øll upptelur. Nefur nu þesse skielfelege Jardskialfte vered eitt Teikn Guds Almatt-ugs Reipkar Reide/þar hn̄s Eingieteñ Sonur i hvøriū hm̄ alleina vel-þocknast/ Matt. 3. er fyrer añarlegar Synder af hinū Syndugustu so hardlega wtleikeñ/ þ gieftur Messias til Vitundar i Ps. 18. mz þessare Narmaklögun: Daudans Angist heftur um̄kringt mig/og Belials Bœck er hafa Ognad mier / Eg kallade til DROTTens / og Jørdeñ tit-rade og skalf/ og Grundvøllur Fiallaña hrærdest og um̄turnadest/ þvi hn̄ vard reidur. O miñ Herra Gud/ Hvad stoor er þijn þoleñmæde yfer Syndeñe og Ogudlegu Mañaña Athæfe? Hier gieck svo mikil Ogn an a / ad Jørdeñ gat ecke stadest under þm̄ þwnga/ þa heñar Skapare leid. Natturañ took ad glidna i sundur/ þvi þær Hendurnar voru a Krosseñ negldar / sem vega heñar þwnga mz einū Fijngre og iñelyck'ia Siafar Hafed i sijnū Hnefa/Es. 45. Hañ ber alla Hlute mz Orde sijns Kraptar/Ebr. 1. Þvi skylldu þa ecke aller Hluter sundurbresta/þa hañ sm̄ heftur Ord eilijfs Lijfs/ Joh. 6. matte deyia. Þegar Lögmaaled var Fordū wtgiefed/ þa skalf Jørdeñ/ og Fiølleñ bifudust og titrudu eins z eitt Stra/Exod. 19. Eñ sia/hier liggur øll Lögmalsins Bøl-van a þm̄/ sm̄ Lögmaaled hafde wtgiefed / eñ hafde þo i allañ Maata uppfyllt Lögmaaled. Þvi skielfur Jørdeñ af Ognan/ad su Handskript eñ/sm̄ moote oss var/ er boreñ uppa Tred/og a Krosseñ negld/Col. 2. eñ Evangeliū/sm̄ er Kraptur Guds til Saluhialpar/ollū þm̄ sem trwa/ Rom. 1. er hier underskrifad med hn̄s Bloode/sm̄ vordeñ er Bølvan þ oss/ Gal. 3. Core/Datan og Abiram mogludu moote Gude/ þar fyr. er urdu þr lifande i Jørdena nidur ad fara/Num. 16. Eñ meire Moot-mæle heftur þu hier þolad miñ Herra JEsu/ þvi er ei ad furda/ þo Jørdeñ opne sig/z bioode sig til ad svelgia þa Ogudlegu Skalka/sm̄ þ saklausa Guds Lamb høfdu a Krosseñ neglt? Eñ hier siaū vier ad þitt Blood er Forlijkun fyrer allar Veralldareñar Synder/ad þijnū Kvølur-um heftur þyrmt vered fyrer þijna Bæn i þiñe bitru Þijnu/ Luc. 23.

eñ

eñ Natturañ mun sampynast sijnu Gude. Þeir hefdu hrocpad til þorna/ Krossþestu hañ/Krossþestu hñ/eñ hier opnar Jördeñ siñ Muñ til ad kuñ giöra þitt Sakleyse og æklaga Gydinga. Þegar Adam neytte þss þorbodna Avaxtar Jardareñar/þa var Jörduñe bolvad/ Gen.3. Eñ su Bøl van linadest þyrer þss þyrerheitna Sædis skulld. Nu mæ sijnast ad Jörd eñ/ þar hiñ Añar Adam/sm er Drotteñ aþ Nimne/ var pijndur a heñe/ ad hun kvijde vid ad heñe verde aþ nyiu bolvad mz eilijþre Bølvan. O Herra Himneske Fader/ Fader allrar Nadar og Myskunseme/vier meig um sæka þ uñ oss/sem Jeremias seiger i 5. Cap. Ad vier høþu hardar Asioonur/svo sem eirn Steirn/z vilium ecke uñvenda oss. Vor Hiörtu eru hardare eñ Klettur/þar Biörgeñ i sundur kloþna og Jördeñ skielþ ur/ eñ oss kiemur ei til Hugar ad læta oss Ogna þær Synder/sem haþa þiñ Son Krossþestañ. Maþer FRamlideña Lukust upp/Eñ vier erū svo dauder i Syndunum/ og svo diwpt nidurgraþner i Ranglæted/ ad vier þrañ ei rised upp wr hiñe þwlu Greþ Holldz z Bloods a moote vorum Herra. Af þijns Eingietens Sonar Sijdu/sem er Hella vors Hiälprædis/ wtreñur Blood og Vatn/Joh.19. Eñ aþ verū Augum gietur ei stocked eitt Ydranar Tar. JORdeñ Skalþ Og BJörgeñ i Sundurkloþnudu a Pijnu=Deige vors Herra. O/ Hvad meiga vor Hiörtu vera Steinū hardare/þar Miñing Drotteñs Dauda/er vier holld um a þssū Deige/ kañ þau ecke ad mijkia til Ydranar og Apturhvarþs þra Ogudlegu Athæþe. O hvad stoor Munur er þo a millū Guds og Mañá/ad hñs Hiarta brestur yfer einū ydrande Syndara/ svo hñ hlytur hm myskunsamur ad vera/Jer.31. eñ Syndarañs Hiarta er svo Obiþañlegt/ ad JEsu dyrmæta Blood/þyrer hvöriu øll Verolldeñ liek a Reidestiálþe/ þ þær ecke orkad þui ad Madureñ græte sijna Synd þ Gude. O þu almættuge Gud/ sm alla Hlute kañt framar ad giöra eñ vier kuñū ad hugsa edur mæla/Eph.3. Vmskier þu vor Eyru og Hiörtu mz Sverde þiña H. Orda/svo ad þau meige þiña til Synda siña og Christi bitru Kvalar: Lát oss medañ Nadartijmeñ eñ nu yþer stendur þeinkia þar til/ ad hñ mun apturkoma i Skijum Himens mz Magt og miklu Vellde. Maureñ mun breña þyrer hñs Auglite/ i hvöriū Himnarner munu þorganga/

ganga med Stoorbreſtum / og Noßudſkiepnurnar aß Hita brædno / mitur eñ allt þetta ſkier / 2. Pet. 3. O HErra Gud / gieß oſſ þa ad vier upp heßium vor Høfud / ſvo ad vier þeckium vorn Vitiunar Tijma / ſvo vier lærum ad ßela oſſ i Biargſkorunum / ſem eru bleſſadar Vnder ßijns Eingietens Sonar / og þar i dyliaſt medañ Reideñ fram̃ hia geingur / Eſ. 26. ſvo ad vier a þeirre vondu Tijd mættum ßraſtilder ßeim O-gudlegu er JEſum ad Niju Kroſſßeſta og Foottroda hñs Blood / Ebr. 10. þvo vorn Skrudaa i Lambſins Bloode / Apoc. 7. og med þvi dyrdlega Skarte iñganga i hñs Brudkaup og þa himneſku Jeruſalem / til ad loßa þig eilijßlega / þu hæleita Guddoomſins Þreñing. Þad veite oſſ Gud Fader / Sonur og H. Ande ßyrer Chriſti bleſſada Forþienuſtu / AMEN.

A Paaſka-Dageñ.

Gudſpialled / Marc. 16. Cap.

OG þa ed Þvottdagureñ var umlideñ / keyptu þær Maria Magdalena / z Maria Jacobi z Salome / dyrleg Smyrſl / ad þær kiæme z ſmyrde JEſum. Og miøg ſnem̃a Morguns eirn Þvottdagañ / komu þær til Graßareñar um̃ Soolar Vppruna. Og þær ſøgdu ſijn a mille: Hvør mun vellta fyrer oſſ Steinenum aß Graßarmuñanum? Og ſem þær litu þangad / ſau þær ad Steirneñ var aßvelltur. Eñ hañ var ad ſøñu næſta mykell. Og þær geingu iñ i Grøßena / og ſau eitt Vngmeñe ſitia til hægre Hlidar / ſkrijddañ ſijdu Klæde hvijtu / og þær urdu Ottaſlegnar. Eñ hañ ſagde til þeirra: Eige ſkulud þier hrædaſt. Þier leited ad hinum Kroſſßeſta JEſu af Nazareth / hañ er uppriſeñ / og er ecke hier. Sie þad þañ Stad hvar þeir løgdu hañ. Helldur ßared þier burt / og ſeiged hañs Læreſveinum og Petre / þad hañ mune

 ganga

ganga fyrer ydur j Galilæam. Þar munud þier sia hañ/ so sem hañ sagde ydur.

Exordium.

SA Steirn sem Vppbyggendur hafa burtu kastad/ hñ er vorde eñ ad Høfde Hyrningar / af Drottne er þesse / og er undarlegur fyrer Mönum / A þessum Deige hefur Drottenn þad giørt / føgnum og verum glader a hønum seiger David Kongur / Psalm. 118. Ad þetta Kvæde sie ordt um Mañkynsins Frelsara/ vottar sialfur hñ/ Matth. 21. er hñ þyder þeñañ Spaadoom uppa sig/ hvør og svo i hñs Dauda og Vpprisu ad øllu Leite framkomeñ ero Nvørneñ þeir hafe hønum burtkastad/ þad høfum vier heyrt a umlidnum Føstu Tijma. Eñ hefde Drottenñ ad eins vort auma Holld og Blood uppa sig teked/ og dæed i þvi sama fyrer allar Veralldareñar Synder / þa hefde hañ ad sønu ad fullu loked þa Skulld er vier ættum Gude ad giallda/ þar fyrer sagde hañ og under sitt Andlaat hangande a Krossenū/ ad þad fullkomnad være/ Joh. 19. eñ ecke vorum vier vysser i þvi ad hñ hefde gollded fyrer oss hiñ sijdarsta Pening/ nema hañ hefde af Fiotrum Daudañs leystur vered/ og þad sama kuñgiora læted/ og sialfur sig open berad / Og þvi kalla eg þad riett sagt/ ad JEsus Christus sie ad Høfde Hyrningar vordeñ i siñe dyrdlegu Vpprisu. A þessum Deige hefur Drottenñ þad giørt seiger Skallded / Føgnum þvi og verum glader a hønum: Eckert hefur oss þvilijkt til Riettæ bored/ Guds Born/ og eing eñ Sool hefur oss fegre uppruñed eñ þesse. Adra Daga giører hin natturlega Sooleñ med siñe Vpprææs / eñ þeñañ Sool Riettlætesins sialf / er hina skapad hefur. Þegar Sooleñ uppreñur forkmyrk vat hun hin aður Himmentunglen med Nalægd siñar Byrtu / Eñ þegar hin blessada Sool Riettlætesins undergieck i hinu bitra Dauda Strijde / þa giørde hun hina myrkva / þegar hun hvad fegurst skein: Svo miked Vald hafde hñ bæde a Himne og Jørdu midt i Daudanum/ hvad mikla Byrte mun hun þa bera i allra Riett-trwadra Hiørtum i siñe Vpprisu: Þesse hin fagra Sool rañ oss upp fyrst allra i hñs Gietnade/ eñ strax epter

eptet hñs Fædingu droou brædlega fyrer hana Ekj vors auma Holds Veikleika / og sijdañ Daudañs / er hañ þo ecke forþienad hafde. Eñ a þessum Deige er hun svo eitt siñ uppruñeñ / ad hun mun framar alldrei undergganga/ þvi Christur upprisen af Daudñ/ deyr ecke meir / z Daudeñ rijker ei framar yfer honum/seiger Paulus/Rom. 6. Þeir slatrudu honum svo sem Lambe / eñ hñ reis upp aptur svo sem ungt Leon. Johañes Baptista kallar hñ þad saklausa Guds Lamb/ sem i burtu ber Veralldareñar Synder/ i hñs Nidurlægingu/Joh. 1. Johañes Evangelista nefner hñ þad Leoned af Kyne Juda/sem Sigureñ uñed hafe/Apoc. 5. i siñe Upprisu. Fognum þvi og glader verum / christner Meñ / Syngiande og Spilande Drottne i Hiortum vorum. Guds heilager Einglar þeir himnesku Andar/ hverium Guds Sonur ecker hafde vel vegad med sijnum Dauda/þeir fagna sijnum Herra i hñs Upprisu/Joh. 20. þvi skylldum þa ecke vier allshuger fegner verda synduger Ormar? sem vorum Daudañs Meñ / hefde ecke Drottiñ uppriseð off til Riettlætis. Christi Postular trwdu ecke Upprisu Drottiñs fyrer Fagnadar Saker / Luc. 24. Þesse bræde Fognudur var meire eñ svo / ad hañ kyfde þeim ad grunda hvad sañast være i fliootu Bragde / eñ vier sem trwum fyrer þeirra Vitnisburd / Latum off þeim samfagna og glada vera/ þad biodur off Guds heilog Mooder / og heñar Selskapur / þad biooda off Einglar Drottiñs/ þad biooda off hñs Postular/ þad biooda off Himen og Jord/ þad biodur off sialfur hñ i hvors Nafne vier Seig kenum hroosum / seigiande til siñar Christne: Vakned upp og syngeð þier sem i Duptenu ligged/ þegar þier hafed nidursleiged hina Andvonu til Jardar/ Esa. 26. Og uppa þad/ Brædur miñer/ ad vier mættum þad þess betur framkvæma/ vilium vier af þessa Natthdardags Evangelio nockud gior yfervega Upprisu Drottiñs med þeim Avextum og Aminiñingum sem þar af rijsa. J þessu Eyrende hialpe off goodur Gud / fyrer Forþienustu sijns Eingietens Sonar med Nad Heilags Anda/ AMEN.

Utleggingeñ.

Þakker og Lof sie eilifum Gude fyrer þa Nad / ad JEsu Dyrdarfulla Upprisu parf ecke med Vitnum ad stadfesta / nu sem stendur / þvi þar er eingeñ a medal Christeña Maña / sem þad ecke jate / Ei a hinum fyrstu Dogum Christneñar / logdu Guds heilager Meñ ecke svo mikid Kapp a nockurn Hlut sem þeñañ / og þvi sagde Petur fordum Daga / Act. 1. Þad byriar ad eirn af þeim Moñum / sem med oss vered hafa alla þa Tijd / er Drotteñ JEsus gieck iñ og ut a medal vor / byriande a Skijrn Johannis / allt til þessa Dags / er hañ var fra oss uppnumeñ / ad eirn af þeim verde Vottur hañs Upprisu medur oss / og eñ framar þad Petur talde um fyrer Judum / hvorier JEsum Krossfestañ hofdu: Þier Afneitudud hinum Heilaga og Riettlata / eñ beiddust epter ad ydur yrde Mordingeñ giefeñ / eñ Hofund Lijfsens deyddud þier / hvorn Gud hefur uppvaked af Daudum / hvors vier aller Vottar erum / Act. 3. og um alla Postulana til samans ber Lucas Vitne seigiande / Act. 4. og med miklū Krapte vitnudu Postularner um Upprisu Drottens vors JEsu Christi: Þetta er ecke af Moñū skied / Br. M. helldur af Gude / svo ad hañs Sañleike stadfestut yrde a medal þeirra / til Myskunar þeim og Syndalausnar. Svo seiger Petur aftur / Act. 10. Þeñañ uppvakte Gud a þridia Deige / & giørde þad bert / ecke øllu Folke / helldur fyrer Vottum þeim / sem af Gude tilskickader voru / oss sem ad átum og druckū med honum. Og uppa þad ad Christi Lærisveinar ei kyñu ad fara villt i þessu / þa hefur hañ i heila 40. Daga umgeingest med þeim hier a Jordune / adur eñ hañ til Himna stie / Act. 1. og sijnt þeim klarlega / ecke einasta ad hañ upprisen være / helldur med sama Lijkama / og þo forklarudum / med Mañlegū Lijkama / og þo Dyrdlegum / med þeim Lijkama sem a Krossenum hieck / og i Grøfena var nidurlagdur / og þo er Volldulega upprisen / ad luktre Grøfeñe og Steinenum Dafvelltum. Ad hañ hafde Natturlegañ Mañs Lijkama vottar hañ / Luc. 24. Sioed og þreifed a / þvi Ande hefur ecke Holld nie Bein / sem þier sioed mig hafa. Ad þ være sa same Lijkame / auglyser hañ nockru sijdar i þessum Capitula Lucæ / seigiande: Sioed mijnar Hendur og Fætur / ad eg em þad sialfur: Hañ talade vid þa / hañ braut Braudid / hañ at og

og drack med þeim/eins og til forna/ hann liet þa þreifa a þvi sama Holl-de/ og synde þeim þær sømu Hendur sem a Krossenn negldar voru/ og þa Sijdu/ er med Lensunne var i giegnum stungenn/ þar hann þo i sama sinn inngieck til þeirra ad luktum Dyrum/ svo sem annar Ande / ad þeir sia mætti ad þad være hinn same Lijkame sem leid/ og þo Dyrd Oveniulegre prijddur: Ja/til þess ad ekert vantade þeim til Erwarstyrkingar/ Tock hann til a Moise og øllum Spamønnunum/ og lagde wt fyrer þeim allar Ritningar/ sem af hønum voru / Leidande þeim fyrer Siooner / ad Christo byriade þetta ad lijda/ og inganga svo i sijna Dyrd/ svo ad þeirra Hiarta brann i þeim/er hann talade vid þa a Veigenum/ Luc. 24. Enn svo ad þeir mætti fyrer vijst vita/ ad hnn bæde Gud og Madur være/ og ad Manndoomurenn være ecke i Daudanum vid Guddoomenn skilenn/ Itrekade hann eitt af þeim Kraptaverkum er hann adur giort hafde / og upp er teiknad hia Joh. 21. þegar hann kom til þeirra/ er þeir voru ad Fiskeveid um/og høfdu umm Noottena einkis ablad/enn hann baud þeim ad varpa wt Netenu til hægre Handar/ hvad svo tookst/ ad þeir gatu þau valla innedregt fyrer Mergd Fiskanna/ er i voru komner. Nu/þar ed Einglarner hafa Drottenns Upprisu bodad/ Heilagar Kvinnur þeim trwad/ Postu-larner hafa hann sied/ a hønum þreifad/og vid hann talad/ JEsus sialfur sig opennberad/ og wtlagt Ritningarnar/þær sem af hønum voru/og i hverium hanns Upprisa spaad var og fyrermyndud/ og Guds heilager Menn hafa Þusundum samann læted sitt Lijf uppa þennann Sannleika/ þa er hann vissare og a fastare Roku byggdur enn ad hønum mootseigia meige. Enn hveriar munu Orsaker þær/ Br.M. hvar fyrer ad svo vandlega er bwed umm þetta dyrmæta Efne ? Ein er su/ ad Guds Sonur i hnns Upp-risu hroosade Sigre yfer Dauda og Diøfle/ og auglijste oss syndugum Mønnum/vegna hverra hann þennann dyra Sigur unned hefur/ ad hann være Daudanns Daude og Helvijtis Olifian / Os. 13. Herleidingenn være ad Herfange tekenn / enn hann under eins hefde frijad fyrer oss hia Gude og Fødur. Þesse er hin hellsta Nytseme Upprisu Drottenns. Hina adra seiger oss Paulus/Rom.6.med þessum Ordum : Vier erum iardader mz hønum fyrer Skijrnena til Daudanns / ad lijka svo sem Christur er upp-

 vakenn

vakeñ fra Daudum fyrer Dyrd Fødur sins/ svo eigum vier ad ganga i Endurnyjung Lijfdagaña. Þar til er Christur daeñ/ ad i oss meige fyrer hañs Dauda/ deyddur verda hiñ gamle Madureñ / þad er Uppruna Syndeñ / ecke ad hun alldungis rot af deye / helldur deyr heñar Illsku Kraptur/ ecke ad hun burttekeñ verde / helldur heñar Sekt fyrergiefeñ/ ecke ad Madureñ i Endurgietninguñe heilagur verde / helldur medtekur hañ Heilagañ Anda / fyrer hvørn hañ framvelgis dempad gietur Holldsins Gyrnder / Ecke Riettlaatur i sialfum sier / helldur fyrer Christi Riettlæte/ fyrer hvert honum veitest sa Anda Kraptur ad hñ gietur uppriseð med Christo / og geinged i Endurnyjungu Lijfdagaña/ þvi seiger Paulus framveigis : Vitande þad ad vor gamle Madur er under eins krossfestur/ svo ad afmaaest Lijkame Syndareñar / ad ecke þioonum vier Syndeñe framar/ Rom. 6. Ecke seiger Paulus ad vier Syndlauser sieum / þvi þess er ecke ad vænta af Holldenu under Syndena selldu/ helldur seiger hñ ad vier ecke þioonum Syndeñe/ þad er lata um hana ecke Drottna i vorum daudlegum Lijkama / ad vier hlijdum heñe i heñar Gyrndum / svo sem hañ ad Orde kiemst i sama Capitula. Þesse er hañs Meining i Ordunum er vier strax heyrdum / þvi hñ svarar þvi sem hñ øndverdlega i Capitulanum þeim siøtta framsetur a þeñañ Hatt : Skulum vier þa i Syndunum dvelia/ svo ad Naadeñ yfergnæfe? fiærre sie þvi. Tveggia Guds Velgiørninga gietur og St. Paall i greindum Ordum : Endurgietningareñar og Endurnyjungareñar. Vier erum sardader med Christo fyrer Skijrnena til Daudañs/þad er Endurgietningeñ : Svo eigum vier ad ganga i Endurnyjungu Lijfdagaña / þad er Endurnyjungeñ : Nu fyrre skiedur i einu Augnablike i heilagre Vatnslaug : Nu sijdare a ad framkoma um alla Æfe vora/ & fara Dagvaxande / svo ad smaamsamañ afmaaest Lijkame Syndareñar / og svo sem vier i christelegum Frædum lesum / Ad sa gamle Madureñ/ þad er Uppruna Syndeñ / daglega dreckest og deydest / fyrer Ydran og Yferboot / eñ framkome og upp aptur rijse eirn nyr Madur / sa ed life i Heilagleika og Riettlæte fyrer Gude æfeñlega. Nu fyrre er alleina Guds Verk i oss/ svo sem Paulus seiger/ Tit. 3. Ecke af Riettlætis Verkunum

sem

ſem vier giørdum / heldur af Myſkun ſiñe heſur hañ oſſ hoolpna giørt fyrer Endurgietningar Laugena. Hin ſijdare ſtendur ad nockru Leite i voru Valde. Pad vottar St. Pall / Eph. 4. Endurnijeſt i Anda ydvars Hugſkots / og Iklædeſt einum nijum Mañe / ſem epter Gude ſkapadur er / i Heilagleika og Riettlæte. Hvørtveggia kallaſt Vm̃ſkurn Hiartans i gamla Teſtamentenu / Endurgietningeñ / Deut. 30. Gud mun um̃ſkiera þitt Hiarta. Endurnijungeñ Jer. 4. Vm̃ſkiered ydur fyrer Drottne / og burt-taked Yfferhwd ydar Hugſkots / Pier Meñ Juda og Jeruſalems Borgarar / ad ecke framebrune mijn Grimd ſvo ſem añar Elldur þañ eingeñ ſløckt fær / ſokum Illſku ydar Athafna. Hier kuñum vier nu ad ſiaa Skylldu vora / Brædur mijner / Og hve mikell Haaſke oſſ bweñ er / nema vier giølldu͂ varhuga vid / ꝛ riſſum upp mz Chriſto. Drottne voru͂ i hvørs Dauda vier ſkijrder eru͂ / Rom. 6. ꝛ ꝥ hvørn vier hoffu͂ Barna Riettheñ mꝫteked / Gal. 4. Ef þier erud uppriſner mz Chriſto / þa leited þeſſ ſ̃ þar uppe er / hvar Chriſtur er ſitiande a hægre Hond Gude. Hugſed um̃ þad ſem þar uppe er / og ecke þad ſem er a Jørduñe / ſeiger Pall / Col. 3. O hvilijk er Fæſiña Daudlegra Maña / þat vier vordner eru͂ Borgarmeñ Heilagra / og Guds Heimilis Meñ / Eph. 2. Pad Meñ ſøckva ſier nidur i Leyrvelltu og Endeme Heims þeſſa / ſem þo mun fyrerfaraſt med ollu þvi / ſem i hønum er / eñ yfergiefa ſijns Fødur Heimkyñe. Giætum þeſſ / ad vier erum i Skijrneñe vordner Kviſter a hinu Andlega Vijntrie Drottne JEſu Chriſto / til ad bera mikeñ Avøxt / eñ hvørn þañ Kviſt ſem ecke Avøxt ber / mun Vijngardsmadureñ / ſem er hañs Fader / af heggva og i Ellde breña / Joh. 15. O hvad herfeleg eru þau Vm̃ſkipte af einum Himneſkum Vijnvid / ad gioraſt Helvijtis Elldebrandur / af Chriſti Pienara / Sathans Præll / af Guds Oſkabarne / Reideñar Barn / og þad fyrer ſtundlegt Epterlæte Syndareñar / hvørrar Verdlaun eru i þeim Pitte / ſem rykur af Ellde og Breñeſteine / Apoc. 21. Eñ framar ſeiger Paulus / Col. 2. Pier erud greftrader med Chriſto i Skijrneñe / i hvørre þier og uppvakter erud fyr er Krapt Truareñar a Gud / ſem hañ uppvaked heſur. Hvør mun þeſſe Kraptur Truareñar vera / Brædur mijner ? Pad ſeiger Pall oſſ aptur /

Gal.

Gal. 5. er hañ svo ad Orde kiemst / ad i JEsu Christo (þad er i þeim
Hlutum / sem JEsu Christo vidkoma) gillde hvørke Umskurn nie Yfer-
Hud / helldur Tru su / sem fyrer Kiærleikañ verkar. Eñ hverier eru
þa Kiærleikañs Avexter & Paall kieñer oss þ / 1. Cor. 13. segiande: Kiær-
leikureñ er Þolenmoodur og Goodgiarn / Kiærleikureñ øfundar ecke /
Kiærleikureñ giører ei Illmañlega / hañ þytur ei upp / hñ er ei Osidsam-
ut / hañ leitar ecke epter þvi sem hañs er / hañ er ei Þunglyndur / hañ
þeinker ecke Illt / hañ fagnar ecke yfer Ranglætenu / eñ samfagnar Sañ-
leikanum. Hier telur Paall upp allar Christelegar Dygder / er af Kiær-
leikanū / svo & ødrū Bruñe framfliooda eins & adrer hrein' friooðgande
Læker / til allra þeirra sem vier eigum nockru vid ad skipta i Heimenum /
og sa sem temur sier þar & Daglega jdkar / hñ maa þess fullørugur vera /
ad hañ hefur med Christo vel upprised / og er hønum fyrer saña og lif-
ande Tru iñplantadur / þviad Elskañ er Kraptur Truareñar og heñar
Lijfsmark / Þar fyrer seiger Postuleñ Afdrattarlaust / ad Trweñ sie
daud aan Verkaña / Jacob. 2. Og St. Paall sem vard (fyrer þeirra
Skulld sem forlietu sig uppa Løgmaalsens Verk) ad hroosa Trwñe svo
mieg / ad nockrer hafa steitt sig þar a / þo aan Orsakar / og meint ad ei
þyrfte Goodverkeñ ad giøra / Hañ seiger sialfur / 1. Cor. 13. Þo ad eg
hefde alla Trw / svo ad eg megnade Fiølleñ wr stad ad hræra & hefde ecke
Kiærleikañ / þa være eg þo eckert. Viliū vier lijta til vors fyrra Nattar-
lags aadur eñ vier Endurfædder vorū / & heyra hvad Paulus þar um seig-
er / Eph. 2. Gud sa ed rijkur er af Naad fyrer siñ mikla Kiærleika / med
hvørium hñ elskade oss / hefur lijfgad oss med Christo / þegar vier dauder
vorum i Syndunum / og hefur under eins uppvaked oss / og aasamt
Christo JEsu sett oss i Himnarijke. J Skijrneñe riette Gud oss fyrst
allra sijna Myskunar Hønd / þegar vier miña kuñum ad hialpa oss i vor-
um Saaluhialpar Efnum / eñ eirn Briostmylkingur Lijfe sijnu / þa rei-
ste hñ oss upp wr Saurendum Nattuurlegrar Spillingar / þa took hañ
oss iñ i siñ eilijfa Sattmaala / þa trwlofade hañ oss sier i Naad og Mysk-
unseme / Os. 2. þa sette hañ oss i Rijke sijns Sonar / Col. 1. eñ hvad
er þad / Brædur mijner / ad vier briootunst wr Fadme hñs ad Nyu / med

Jokun

Jdkun vondra Verka er Guds Børnum sæma ecke/ og forlætum Meist-
ara vors Vngdooms / sem took oss upp þar vier laaum i voru Bloode
wtkastader a Vijdavængenum / Ezech. 16. eñ gøngum Dioflenum til
Handa/ hvørium vier afneytad hofum / og ellum hñs Verkum. Er þad
ecke ad kasta sier aptur i sama Saur/ þott vier einu siñe uppreister sieum ?
Edur munum vier þess nockur Not hafa/ ad Gud hefur med sijnū ster-
ka Armlegg handdreiged oss af Dioflenum i Endurgietninguñe/ ef vier
leggium Lag vort vid Sathan aptur ? Lætum oss til Hugar koma /
Brædur mijner / hvad margt og miked JEsus þolad hefur þegar hañ
mætte þo vel Sælu hafa / Heb. 12. ædur eñ hañ fieck uppriseð oss til
Riettlætis. Sa sem heyrer Guds Son yfergiefeñ/ Matth. 26. Gud
blessadañ um Allder/ Rom. 9. svo sem Bølvan uppheingdañ/ Gal. 3.
og hañ sem gallt þad hañ ecke rænte / medal Ræningia taleñ / Marc.
15. og veit ad þetta er skied fyrer alla þa Jllsku sem ad Syndareñ hef-
ur uñed til Helvijtis med / og ecke leitast vid ad krossfesta sitt Holld med
þess Gyrndum og Tilhneigingum / svo hønum mætte Christi vegna
Heimureñ verda krossfestur/ eins og Paale/ Gal. 6. þeim verdur alldrei
auded med Christo upp ad rijsa i Naadeñe / svo hañ eilijflega med hønum
life i Dyrdeñe. Fyrer þvi aamiñer Petur nærsta vel/ seigiande : Med
þvi ad Christur hefur nu fyrer oss lided i Holldenu / þa brinied ydur mz
sama Hugarfare/ þviad hvør a Holldenu lijdur/ hañ lætur af Syndeñe/
Eph. 4. svo ad hñ þadañ i fra/ hvad epter er Afeñar i Holldenu/ life/
eige ad Mañlegum Gyrndum/ helldur ad Guds Vilia. Hvad er þad
ad vier seigiunst ydrast vondra Verka/ nema vier ꝫ upprijsū mz Christo ?
Vier komum hvørt Ar/ og þriar/ fioorar reysur a Are epter þvi sem
hver er lyndtur til fram̄ fyrer Kiñemañeñ þar hañ situr i Guds Stad til
ad fyrergiefa oss Syndernar/ ecke þeim sem nalægiast Gud med Vørun-
um alleina/ Es. 29. helldur þeim hvørra Hiarta ad rett er fyrer Drott-
ne. Vier seigiunst bera Angur og Trega fyrer Syndena (Gud giæfe
ad Hugur saffnañ Maale fylgde / og ad vier villdum af heñe laata og vid
sia framveigis) og er hñ hefur svo i Guds Vm̄bode tilsagt oss Kvitt-
un vorra Afgiørda / meinum vier oss ad fara Riettlaatare heim aptur i

vort Nws/ Luc. 18. og pad er i Sanleika satt a þm/ sem vel hafa teint og proozad sialfa sig/ og af Alvoru audmykt sig under volduga Guds Nøud/ þviad Christi Loford er syrer þvi/ ad hvorium helst Guds Þien are fyrergiefur Syndernar/ þeim sieu þær fyrergiefnar/ Joh. 20. þo ecke nema þeim sem elska sin Lausnara og rækia hns Bod / þviad Ste-Pall lÿser Bolvan yfer þa sem ecke elska Drottenn JEsum/ 1. Cor. 16. og eru þeir þa langt fra Syndanna Fyrergiefningu. Ninne Bersyndugu fyrergafst miked/ þviad hun elskade miked / Luc. 7. Nvørnenn vilium vier kallast elska Christ edur med hønum upprijsa/ ef vier afrækium Bod hns ? Ef hann er vor Fader/ hvar er pa hns Heidur ? Mal. 1. Sa sinn ecke tekur sinn Kross uppa sig og fylger hønum epter / Matth. 10. hann er hns ecke verdugur : enn Kross er varla þvilykur Hollde og Bloode / svo sem ad uppfylla Christi Løgmaal / sem þo er ecke nema i einu Bodorde innefaled/ sem er/ ad bera hvør annars Byrde/edur elska hvør annan innbyrdis/ ad Vitne St. Pals/Gal. 6. þvi dæme eg svo / Brædur Myner/ ad sa sem ecke stundar epter ad vardveita Christi Løgmaal / hann elskar hann ecke/ sa sem ecke elskar hn/ nÿtur ecke hns Forþienustu/ sa sem ecke nÿtur hans Forþienustu/ hann er bølvadur/ og er enn þa i sÿnum Syndum/ hvørsu opt sem Presturenn lÿser þeirra Kvittun yfer hønum / þviad hn er Madur/ og veit ecke a stundum hvørium hn fyrergiefur Syndernar/ þviad Guds alleina er ad rannsaka Hiartad / þar fyrer eigum vier ecke ad taka pad sem Gud hefur talad mangradum Sælum til Trwarstyrkingar/ Illskunne og Prettvisinne til Asbatunar. Enn giætum ad oss i JEsu Nafne/ Brædur mÿner/ hvad opt høfum vier Syndanna Kvittun þeyged/ enn pad min tilbored hafa/ ad vier høfum aptur framkomed ecke eina asta med þær somu/ helldur og adrar verre a stundum. Hvad lÿtt hefur oss þa vered giefed umm ad hallda pad Loford / er vier giørdum Gude i Jatningu Syndanna/ adur enn vier þadum heilaga Aflausn af Hende hns Þienara ? Hvørsu treger høfum vier vered a Heyrn hans Orda ? Hvad Ofwser til ad elska vorn Naunga / ad forlaata hønum hans Afbrot/ ad giøra þeim Gott sem vid oss misgiøra/ ad forsvara hn og færa alla Hlute a betra Veg/ ad stilla Reidena/ ad læta hans Eggur kyrrar ?

og

og i einu Orde ad seigia / ad rijsa upp med Christo og bera Krosseñ epter honum/ þad er/ ad deyda þañ gamla Mañeñ er sig fordiarfar i Synd-um Villudoomsins / Eph. 4. Ja þvi verr/ ad margur mun finnast sa ed strax sem hñ er komeñ fra Prestsins Knioom / velltet hñ sier i sama Saur/ og hefur øngva Vidleitne til þess ad laata af ollu þvi Illa er hñ strax medkieñde og lofade Ambooti a / og þad i Oftrausie Nædar Guds og ßallvalltre Von langra Lijfdaga. Ecke er slijkt ad upprijsa mz Christo edur bera Krosseñ epter honum / helldur ad gabba hiñ Krossfesta. Eñ heyred hvad Paulus til Heb. seiger i 10. Cap. Sa sem ad øngvu hef-ur Moysis Løgmaal/ hañ skal epter Vitne tveggia edur þriggia Vægd-arlaust deya : hvad þijngra Straffs verdugur meined þier hañ reiknast muni/ er footttredur Guds Son/ og Sattmaalañs Blood / med hver-iu ad hñ Endurleystur er/ almeñelegt helldur /,og vanvirder Anda Naad areñar ? Hvad er þad/ ad vier sætum alleina vorar Synder fyrer Gu-de/ mun honum nockur þocknan i þvi ? Nañ þarf ei þess vid/ hñ veit þær betur eñ vær/ þviad aller Hluter eru berer & nakter fyrer hñs Aug-um/ Heb. 4. Þad er nærre þvi / ad brixla Gude med Jona Spamañe um sijna Myskunseme / Jon. 4. svo sem hñ ecke sie under eins Rieckt-latur/ og take alleina Skullda-Reikningeñ fyrer Skullda-Lukninguna/ hvad oss munde þykia lioott a einum Doomara / þvi kuñum vier þa ad ætlast til þess af Gude / hvers stranga Rieckłæte øngva Þurdu mun lij-da ? Þad sie fiærre /ad eg lijted giøre wr JEsu Forþienustu /hñs Pijnu og Dauda/ hñs Vpprisu og ollu þvi hñ uñed hefur oss til Myskunar / þviad hvad er jafnvægt Guds Rieckłæte ? hia hvoriu Himeñ og Jørd eru miña eñ eitt Sandkorn ad reikna/ nema þessar Afsgiafer Frelsarañs. Nitt seige eg / ad þad heyrer þeim ecke til sem ætla sier ad lifa i Synd-unum/ uppa þad ad Nadeñ yfergnæfe. Harmþrungeñ og sundurknos-adur Ande er alleina þad Offred sem Gude þocknast / Ps. 51. Hvar z ? þviad Christi Forþienusta hrijn a þvi / nær þvi er svo hattad / eñ ecke añars/ svo ad Gud vill ecke tilreikna Mañenum giordar Synder / eñ ecke er þetta Aflaats-Bref til ad meiga framveigis Syndena drijgia / þvi Christur er komeñ til ad uppfylla Løgmaaled / eñ ecke ad uppleysa þad /

Matth. 5. til ad forlijka fyrer Syndena/ en ecke til þess Madurenn skule syndga: til ad Deyda Syndena i voru Holldc fyrer sijna Vpprisu/ en ei til þess ad hun skule drottna i vorum daudlegum Lijkama. Þu seiger: Eg angrast af ollu þvi Illa sem eg hefe moote Gude giort / en hvar er þad Angur/ þegar þu leikur þier ad somu Syndum eins og odru Table? Þu seiger: Eg hata Syndena / lat þa sia ad þu elsker Gud/ og bryggjer ei þad hann bannad hefur. Þu seiger: Eg elska Gud sem mier hefur svo margar Synder fyrergiefed / lat þa sia under eins/ ad þu elsker ecke þad hann hatar / þviad þessum tveimur Herrum ma ecke i senn þiona/ Matth. 6. Annad er þad / ad Synden hender Mannenn og hann samþyckest henne umm Stund / Annad þad / ad lata hana drottna i sier / hafa Lyst af henne / og giora Handverk þar af / Þad Fyrra gietur ecke ad ollu Leite skiled vid oss a medann vier berum epter oss Lijkama þessa Dauda / svo ad jafnvel Paulus seigest giora þad Vonda er hann þo ecke giora vilie/ Rom. 7. Nicht Skiadara er hia Bornum Vantruarennar algeingt/ umm hvoria Paall talar/ Rom. 1. er hann uppreiknar Skammer þær ed medal Heidingianna tijdkudust / og alyktar med þessum Ordum: Hvorier ed jafnvel þott þeir þeckiu Guds Riettende (sem er ad þeir ed þvilijkt giora sieu Dauda verder) þa giore þeir þad ecke ad eins / helldur samþijna þeim er þad giora/ Rom. 1. Þegar Gud er hvad Nadugastur i sijnu Evangelio / þa er þad þo alldrei odruvijse enn svo sem hann seiger/ Es. 1. Lated af Illu og læred Gott ad giora/ komed sijdann og eigunst Leg vid/ þott ydar Synder sieu raudar sem Blood / þa skulu þær verda hvijtar sem Snioor/ og þo þær sieu sem Purpure raudar/ skulu þær verda hvijtar sem Ull/ og Paall er þvi samhlioode/ Rom. 8. er hann vottar / ad eingenn Fyrerdæming sie framar yfer þeim sem eru i Christo JEsu/ þeim sem ei ganga epter Holldenu / helldur epter Andanum. Þetta er eitt æfennlegt Evangelium / sem varad hefur i fra Heimsins Vpphafe / og geinged hefur i giegnum bæde Guds Testamenta/ og er svo Ouumbreytanlegt sem hann er sialfur/ hia hvorium ecke er Umbreyting nie Skugge Umbreytingar / Jac. 1. svo þott ad Eingell af Himne kiæme ad predika annad/ sem þo er Omogulegt/ þa villde eg med Paulo seigia: Ad þad

þad bølvad vera skyllde/ Gal. 1. Nijdum þar fyrer Raade St. Peturs/ er hñ seiger: Legged af Illsku alla / og øll Svikræde og Smiadur/ og Øfund og alla Bakmælge/ og gyrnest hiñar skynsamlegu og hreinu Miolkur svo sem nyfædd Børn / uppa þad/ ad þier prooest fyrer þa sømu / ef þier smackad hafed hvad liwfur Drottenñ er / til hvørs vier komner erum/svo sem til eins lifanda Steins/ hvør af Møñum er burtkastadur/ eñ af Gude er utvalenñ og dyrmætur / 1. Pet. 2. Nootteñ er umliðeñ eñ Daguren̄ tekur ad nalgast / leggium þvi af Verkeñ Myrkraña og Iklædunst Herklædum Lioossins/ Rom. 13. JEsus Christus er a þessum blessada Dags Morgne uppriseñ. Hañ er vordeñ morgum til Falls og Vpprisu i Israel / epter þvi sem hiñ gamle Simeon Raad fyrer giørde / Luc. 2. Riisum þvi upp med hønum / ad ecke falle hañ yfer oss/ & i sundurmerie med hinum odrum er hønum burtkastad hafa / Allra hellst þar vier vitum Tijmañ/ ad oss er mal upp ad rijsa af Svefne Syndaña/þvi nu er Hialpræded oss nær eñ vier nockurn Tijma trwdum/ sagde Paall / Rom. 13. Vier vitum ecke hvad nælæg ad er vor Endurlausn/ edur nær Hoßud Eingelsins Lwdur kvedur vid i Skyum Himens/ og þar vort Paaska Lamb Christur er fyrer oss Foornfærdur / þa hølldum Hatijdena ecke i hinu gamla Surdeyge Illskuñar og Prettvijseñar / helldur Osijrdu Braude Hreinlyndesins og Sañleikans / 1. Cor. 5. Þad saklausa Guds Lamb sem i burtu ber Heimsins Synder / Joh. 1. þad verdur eñnu Foornfært i Himnenum/svo opt sem oss verda Syndernar fyrergiefnar a Jerduñe / þvi seiger Postuleñ/ Heb. 9. Hañ er i Himeneñ iñgeingeñ/ ad hñ byrtest vor vegna fyrer Guds Auglite/ sialfur Foorneñ/ sialfur Kieñemadureñ/og sialfur Gud sa ed Foornena fyggur: Þvi ætte christeña Maña Lijferne ad vera eitt sijfellt Paaskahalld / þar til þad fullkomnast i Guds Rijke epter hañs Loforde / og vier munum eilijfar Paaskir med hønum hallda a Lande lifande Maña / þar ed verda mun eilijfur Hvijldardagur / Es. 66. og vier munum ma kostu Elskuñar Bande feingiast vid hñ sem oss hefur svo heitt elskad/ ad hñ doo fyrer oss Ranglata/ Rom. 5. hvør ad er sialfur Vpprisañ og

 Lijfed/

Lijked/ Joh. 11. Honum med Fødur og Heilögum Anda sie Ø, endanlegt Lof og Dyrd / nu hiedan i fra og ad Eilijfu / A M E N.

Annan Dag Paaska.

Gudspialled / Luc. 24. Cap.

Y Pann Tijma. Og sia / Ad tveir af þeim geingu a þan sama Dag til nockurs Kauptwns/ þad ed var fra Jerusalem sextiju Skeidarwm / ad Nafne Emaus. Og þeir voru ad tala um alla þa Hlute sijn a millum/ sem vid hof du bored. Og þad skiede þa þeir ræddust vid / og spurdust a sijn a millum/ ad sialfur JEsus nalægdest þa / og gieck jafnframm þeim. Enn þeirra Augu voru so hallden/ ad þeir þeckttu han eige. Og hn sagde til þeirra : Hvad er þad fyrer Rædu/ sem þid hondled yckar a mille reikande / og erud hryggver þar af ? Þa svarade eirn er Cleophas var ad Nafne / og sagde til hans : Ertu alleina so Framande til Jerusalem/ ad þu veist eige hvad a þessum Døgum þar hie giørst hefur ? Enn han sagde til þeirra : Hvad er þad ? Þeir søgdu til hans : Þad/ af JEsu af Nazareth / hvør ed var Spaadooms Madur/ Mattugur i Verkum og Ordum fyrer Gude z ollu Foolke. Hvørnen ad vorer Hofudprestar og Hofdingiar selldu han i Fyrerdæmingu Daudans/ og Krossfestu han. Enn vier Vonudum ad han munde Endurleysa Israel. Og yfer allt þetta er nu hin þridie Dag ur i Dag / er þetta skiede. So og hafa skielft oss nockrar Kvinnur af oss til/ þær ed arla hofdu hia Grøfenne vered/ og fundu ecke hns Lijkama/ komu og søgdu sig eirnen hafa sied Einglana Siooner/ þeir sem seigia han lifa. Og nockrer wr af oss geingu til Grafarennar / og fundu eins lijka sem Konurnar høfdu sagt / en han sau þeir ecke. Og han sagde til þeirra : O þier heimsker og treger i Hiarta / ad

trwa

skwa þvi ollu sem Spameñerner hafa talad. Laut Christur ecke þetta ad lijda/ og iñganga so i sijna Dyrd ? Og hñ took til fra Moyse og ollum Spamoñum / og lagde wt fyrer þeim allar Ritningar / þær af hønum voru. Og þeir tooku ad nælgast Kauptwned þad þeir geingu til / Og hañ liet þa sem villde hañ leingra ganga / þeir neyddu hañ og søgdu : Vertu hia oss HErra/ þviad Kvollda tekur / og a Dageñ lijdur. Hañ gieck iñ og var hia þeim. Og þad skiede/ þa hañ sat med þeim til Bords/ Ad hañ took Brauded/ blessade þad og braut / og riette ad þeim. Þa opnudust þeirra Augu / so ad þeir þecktu hañ / Og hañ hvarf fra þeirra Augum. Og þeir søgdu sijn a mille : Brañ ecke ockar Hiarta i ockur / þa hañ talade vid ockur a Veigenum/ og opnade fyrer ockur Ritningarnar ? Og þeir stoodu upp a somu Stundu / og sneru aptur til Jerusalem/ og fundu þa Ellefu samañsafnada/ og þa sem med þeim voru. Hvorier ed søgdu : DRotteñ er sañarlega uppriseñ / og hefur byrtst Simoni. Og þeir søgdu hvad giørst hefde a Veigenum / og hvørneñ þeir hefdu þeckt hañ/ i þvi/ hañ braut Brauded.

Exordium.

Þessa Nækijdis Dags Evangelio heyrum vier ad tveir af JEsu Læresveinum geingu fra Jerusalem til nockurs Kauptwns er nefndest Emaus/ þad þijder Kastala. Þad giefur mier þa Hugleiding/ ad aller vilium vier / Brædur mijner / laata leida oss wt i eirn sterkañ Kastala med David/ Ps. 108. svo vier kuñum Ohulter bwa / eñ þad er vansied / hvørt vier erum aller svo frwser til ad ganga med JEsu Læresveinum wt af Jerusalem: eg meina ecke hana sem er riett christeña Mañasamkunda hier a Jørduñe/ Gal. 4. edur hina sem þar uppe er / hvar vor Umgeingne ætte ad vera / helldur hana sem er i Þrælkan med sijnum Børnum/ hvør ed myrdte siñ Koning og giørde hñs Hws ad Ræningia Bæle / Luc. 10. þ er wt af hiñe vondu Babilon / Apoc. 17. & 18.

18. hvør ad er Ÿkneſkia Veralldar þeſſarar/ og ecke lætur aƀ ad kroſſƀe-
ſta Drottenñ ad Nÿu/ og opſækia hañ i ſÿnum Limum. Vier heyrum i
Gudſpiallenu/ ad JEſus hafe nælægſt þeſſa ſÿna Aſtvine a Veigenum
og geinged ſaƀnƀramt þm. Sinum til/ Brædur mÿner/ ad vier meig-
um og niota hñs Nalægdar a hiñe hættu og torvelldu Leid vorra Lÿƀ-
daga/ og ad hñ gange ſaƀnframt oſſ/ þar til vier erum til vors ſÿdarſta
Nerbergis kommer. Vier vilium aƀ Dæme þeſſara tveggia læra.
1. Hvad vier eigum ad giøra og adhaƀaſt/ ſvo JEſus vilie uña oſſ ſiñ-
ar Nalægdar. 2. Hvørneñ vier eigum hønum ad hallda ſvo vier
miſſum hañ ecke. Hialpa oſſ hier til goode JEſu/ og upplÿk vor-
um Augum ad vier þeckium þig/ Bænheyr þad HErra fyrer þÿna For-
þienuſtu/ Amen.

Utleggingeñ.

OG ſiaa ad Tveir aƀ þeim fooru þañ ſama Dag til nockurs Kaup-
túns/ ſeiger Textenñ. Aƀ hvørium? aƀ hañs Læreſveinum ſem uñi-
geinguſt med hønum/ ƀylgdu hønum epter/ heyrdu hañs Kieñingar/ hlÿd-
du þeim/ elſkudu hañ Liƀande og hørmudu hañ Daudañ/ eñ voru ecke vÿſ-
ſer i þvi ad hañ være upp aptur riſeñ. Viler þu Chriſteñ Madur ad
JEſus uñe þier Nalægdar ſiñar/ þa breyt epter þeſſum a allar Lunder
haƀ þÿna Umgeingne med JEſu/ tala vid hañ i þÿnum Bænum i þÿ-
nu Hiarta/ þa muntu ƀiña ad ſu Eilÿƒa Speken Guds heƀur Lyſt aƀ
ad bua hia Mañaña Sonum/ Prov. 8. Fylg hønum epter/ þad er tak
þiñ Kroſſ uppa þig/ añars ertu ecke hñs Læreſveinn/ Luc. 14. Hafe Gud
þyrmt þier ƀyrer utvortis Kroſſburde/ þa giør þ þeſſ helldur til Þack-
lætes vid hañ er ſo væger þÿnum Breyſkleika/ og Kroſſƀeſt þitt Holld
med þeſſ Gyrndum og Tilhneigingum/ þvi ſo ſeiger Paulus/ Gal. 5.
ad þeir giøre ſem Chriſto tilheyra/ þad eru þeir ſem eru Chriſti Lære-
ſveinar/ og nær þu kemur þier ſoddañ Kroſſburd/ þa maattu vita ad hañ
er hier Nalægur/ þvi hañs Kraptur er i Breyſkū Maattugur/ 2. Cor.
12. Heyr hañs Ord/ laat þier þad vera ſætara eñ Hunang og Hunangs-
ſeim/ Pſ. 119. Gack ſduglega þangad ſem þ er kient og uñ hønd haƀt/
og ecke ƀyrer ſidaſaker/ helldur til ad læra nockud þier til Trwarſtyrking-
ar

ar til Huggunar til Sidboota/og vert viss um̃ ad hñ er hier Nalægur / þvi hvar sem tveir edur þrÿr eru samañkomner i mÿnu Nafne/ þad er til ad þrÿsa mitt Nafn/ heyra mitt Ord/og tala vid mig i sÿnum Bænum/ þar vil eg vera midt a millum þra seiger Drotteñ hia Matth. 18. Eñ um̃ alla Hlute fram̃ þa kappkosta ad naa þvi Hlutskipte sm̃ bæde þesser hñs Lærespeinar og adrer hlutu/ sem var ad elska hañ / þad maatt þu sia a þeirra Dæme / þvi lÿser sialfur Drotteñ er hañ seiger: HVAD ER þad þyrer Ræda er þid høndled yckar a mille reikande / og erud hrygg ver HAR Aþ? Hvar fyrer voru þeir reikande? þvi Gud hafde sleiged Hyrdereñ/ og Sauder Hiardareñar voru sundurtvistrader /Matth. 26. Hvar fyrer voru þeir Hrygg ver? þviad fra Meistare var tekeñ fraa þra Nøþde: Hier med sÿndu þeir Elsku þa er þeir hoþdu a honum / og ecke leiner Cleophas Orsøkeñe til Sorgareñar i Andsvare sÿnu uppa Spurningu Drottens. Sia hvad kiærañ hañ heþur haþt hañ søgdu Gydingar er JEsus faradest vid Grof Lazari / Joh. 11. Þesser sÿndu hvad Kiærañ þeir høþdu JEsum/aþ þvi þeir syrgdu hañ Latteñ. Giør sama Christeñ Madur/þar þu veitst hañ er Uppriseñ og situr til Kraftarens hægre Handar. Elska JEsum/þa mun hañ þig elska/þvi svo seiger hñ/ Joh. 14. Hvør hañ elskar mig/ hañ vardveiter mÿn Ord /og Fader miñ mun elska hañ/og til hañs munum vid koma/ og Vistarveru hia honum giøra. Børn Veralldareñar faast ecke miøg um̃ þott þau vante JEsum/hvar fyrer? þvi þau elskudu hañ alldrei. Sa griet ecke þyrer Gull sem ecke atte þad / seiger Ordtæked. Heimureñ broser smatt ad þvi þott JEsus hverse honum/og þyker svo sem þad kome ecke sier vid hvert hañ er uppriseñ edur ecke/ þegar hañ heþur siñ Gullhnett ad treysta a / þa er hañ sattur. Þegar hañs Sothn/þad eru hñs saurug Verk og Oþreinar Gyrnder/meiga vera Omakslaus/þa er hañ til Frids þott JEsus vÿke wr hañs Landsalþum/ Matth. 8. þegar hñ heþur sÿn Skurgod i Dan og Bethel til ad vardveita sÿn Landamerke / og til ad hallda Stiorn yþer Folkenu ad ecke þalle þad fra honum til Guds Pioonustu sem i Jerusalem/ 1. Reg. 12. þad er i Guds Samkundu / tÿdkast / þa þykest hñ haþa vÿslega um̃ sig bved/ eñ þesser voru ei so lÿnder. Hvad

heirum vier hier i Gudspiallenu ? þeir voru ad tala a Veigenum um alla þa Hlute sem til hoþdu bored. Og framar seiger i Textanum / Þegar þeir voru ad bera sig samañ og spyriast a / haþe JEsus nalægst þeim. Hvørt hid sierlegasta Jñtak Rædunar vered haþe / þad ma sia aþ Andsvare Cleophæ / sem er: ad JEsus haþe vered Oþurseldur i Fyrerdæmingu Daudans / og sie nu allt hiñ þridie Dagur sidañ/eñ Engklarner haþe sagt Kviñunum ad hañ Liþde. Þeir haþa cañ eþa vered ad bera sig sundur og samañ um þetta / hvad hier um hallda skylde. O hvad satt er þad sem Drottiñ seiger/Es. 42. um siñ Son JEsum/þañ brakada Reir mun hañ ecke i sundurbriota / og þañ rinkanda Lijnkveik / mun hañ ecke utslockva. Mikell var þesse Veikleika Læresveinanña/ hvar þyrer hñ ꝛ atalde þa hardlega/svo sem hier stendur skdar i Gudspiallenu. Eñ meire var þo hañs Giæska sem villde samlaga sig þeim/ og vera hiñ þridie Madur a Reisuñe / til ad leidrietta þa/ ad ei skylldu þeir ganga framar i þessare Villu. Lucas skriþar ad þeirra Augu haþe svo halldeñ vered ad þeir þeckti hañ ecke / þad heþur ann alls Eþa aþ Gude skied: heþde Drottiñ strax opeñberad þeim sig/þa heþde hañ ei þeinged svo Orsøk til ad lata þa skamast sijn þyrer þeirra Vantrw og Þeckingarleysse a Ritningunum/ ꝛ ecke til ad kveikia þañ Bruna i Hiarta þeirra/ sem orsakadest aþ Vtleggingu Spadoomaña / hñ haþde adur naogu berlega talad þyrer þeim um sijna Pijnu ꝛ Vpprisu/Matth. 16. eñ þad haþde þo ecke svo mikeñ Stad i þeirra Hiarta ad þeir trydu Kviñunum er søgdu hñ uppriseñ. Mikel var Blindhe þesse / eins og hñ sem uppvakte Lazarum/Joh. 11. Doottur Jairi / Marc. 5. ꝛ Son Ekiuñar aþ Naim/ Luc. 7. hañ munde ei kuña ad lata sijna Saalu þra sier/ og taka hana aptur/ nær hønum þocknadest/ Joh. 10. Nu villde hañ þyrst lata þa þeckia Vantrw sijna aþ Vtleggingu Ritningaña / og sidañ auglysa þeim ad hañ være hiñ same/ er þær hoþdu umspad/ þar var ad søñu eim Etwarneyste i Hiarta þeirra / eñ hñ var svo diwpt þaleñ i Oskn Vanþeckingareñar / ad hañ sem visse hvad med þeim bioo/ Joh. 2. villde þyrst rydia heñe i burtu med Vtleggingu Spadoomaña/ og sidañ blasa ad hønum med sijnum Anda/ svo þar kviknade eitt

Elldur

Elldur af/ hvør ed sijdañ brañ i þeirra Hiarta / hvad þeir siálfer jatudu. Vidlijka Atferd brwkar Drottenn eñ nu i Dag vid sijn Boͤrn. Hvad opt eru vor Augu svo hallden ad vier þeckium hañ ecke / þegar vier rotum i einhvørn Mootgang/ þa kollum vier ad hañs Hond sie stutt vordeñ/ og ad hañ hafe þorgleimt myskunsamur ad vera / jafnvel þott vier i Guds Orde hoͤfum svo morg Fyrerheit um hñs Adstod i Mootlætenu. Þegar oss vantar hñs iñre Hugsvolun/ fiñum ecke til hñs Anda/ ecke til Fyrergiefningar Syndaña/ oss þykia þær stærre vera/eñ ad þær kuñe svo aud velldlega ad fyrergiefast / þa eru vor Augu svo hallden ad vier þeckium hñ ecke. Morg eru slijk Tilfelle fyrer þeim sem Gud elska / og þarf þo ei ad kalla þad Tilfelle eins og Læresveinarner hier kolludu/ þvi þeir þecktu ei Guds Raad/ miña hender hñs Born ꝛan hñs Vilia / helldur er þad Reinsla Trwareñar/þegar Meñ þykiast kallder i Bæneñe/ kallder i Ydraneñe/ efast um sijna Sꝛvalningu/ vantreysta sier ad þeir fæe stoduger stadeð allt til Enda. Þegar vier fordæmum oll vor Goodverk / ef þau mæ svo kalla / og ætlum ad Gud mune ei taka þau fyrer Averke Trwareñar/af þvi þau sieu svo Ofullkomeñ/þegar oss slijkt ad Hondum ber/ þa eru vor Augu svo hallden/ ad vier þeckium hñ ecke. Ja þegar ein almeñeleg Synd verdur svo stoor i þess Augum sm̄ eckert villde Gude a moote giora / ad hañ ætlar hañ mune vera sier Reidur / eins og Læresveinarner er þeir hoͤfdu gleymt ad taka Braudeð med sier / Matth. 16. Þa þeckium vier JEsum ecke. Eñ nær vier hoͤfum þañeñ yfergiefed sialfa oss/ þa opnar hañ oss fyrst Ritningarnar : J Mootlætenu feiger hañ oss þad sama og Læresveinunum : Byriade ei Christo þetta ad lijda og iñganga svo i sijna Dyrd ? Eñ sa skal med honum lijda sem med honu skal Dyrdlegur verda/ Rom. 8. Læte hañ hiñ Ogudlega vada uppe og hafa Yferhondena/ þa skipar hañ oss med David / Ps. 73. iñ i Helgedoomeñ/ þad er hñs heilaga Ord og Ritningarnar/til ad skoda þar hvør neñ hañ breyter vid hiñ Gudlausa / ef vor Saala er Orooleg i oss med David/ Ps. 42. af einhvøriu þvi er eg strax uppfalde edur odru þvilijku/ þa skipar hañ oss ad bijda epter Drottne / edur vier fæum ad heyra med Paulo : Lat þier nægia mijna Naad / miñ Kraptur fullkomrast i

 Breyskum /

Breyskum/ 2. Cor. 12. og þegar vier svo hefum leitad ad honum i Riikningunum/ þa mun hañ vera oss nalægur / þa finnum vier hañ/ þa blæs hañ ad Neista vorrar Trwar med sijnum Anda / svo ad vier þeckium Pant vorrar Arfleyfdar/ Eph. 1. og eyunst ecke um Guds Vinattu nie eilijft Lijf svo leinge vier hañ hefum/ þa breñur vort Hiarta i oss/ þar kviknar Elldur Elskuñar/Elldur Trwareñar/ Elldur Kiærleikañs/ sem eru Guds Foorner i hñs Mustere/ sem er vort Hiarta. Svo er nu Drotteñ JEsus nalægur ollum þeim sem a hañ trwa þott veiker sieu. Dasamleg var Giæska Drottens i þvi ad opeñbera sig Astvinum sijnu strax sem hañ var Uppriseñ af Dauda/ hvørier hañ þo aller hefdu yferhefed og fra hønum flwed/ Matth. 26. Nema hañs Mooder og Johañes med fa neinum Kviñum er stoodu vid Krosseñ / Joh. 19. Ja Petre sem hønum hafde þrisvar afneitad skipudu Einglarner sier i lage ad boda hañs Uppriisu / Marc. 16. Mariu Magdalenu / fra hverre hañ hafde wtreked sio Dioflа/Luc. 8. opeñberade hañ sig fyrst allra Maña / Joh. 20. and Efa þvi hun hefur vered Sorgbiteñ og Veiktrwud / þvi epter Christo spurde hun svo sem fratilidnum Mañe: Þeir hafa burtteked Herrañ miñ/ og eg veit ei hvar þeir hafa lagt hñ. Og af Samtale Drotteñs vid hana/ ma hvad mest raada/ hvørsu hønum hefur vered umhziefed ad hugsvala þeirra Armæddum Saalum. Snert þu mig ecke sagde hañ/ þvi eg em eñ nu ecke uppstigeñ til mijns Fødur / helldur far til Brædra miña og seig þeim/ ad eg fer upp til mijns Fedur og ydvars Fødur / etc. Skilie eg þetta riett/ þa er sw Meiningeñ / Maria hefur viliad fagna hønum sem Von var/og þreifa a hønum / eñ hañ liet sier svo ant um vera / ad hun flytte sijnum Brædrum strax þeñañ Fagnud/þvi varnade hañ heñe þess/ad ei skyllde hun tefia sig/þvi eg em eñ nu ecke uppstigeñ til mijns Fedur. Þier verdur noogur Tijme til ad tala vid mig/og þreifa a mier/þar til eg uppstijg/ far skindelega og kuñgior mijnum Brædrum þessa Glede fyrst. Þesse hygg eg sie Meiningeñ i Ordum Drottens / edur þvi skillde hañ añars bañа heñe ad snerta sig helldur eñ Thomæ & hinum Læresveinunum/Joh. 20. Eñ hvørneñ sem þessu er vared (eg læt hvørn eirn raada siñe Meiningu hier um) þa

tek

tek eg þetta til Dæmes um̃ þodurlega Giæsku Drottens ꝛ Medaumkun med þeim trwarveiku/ þeir hoþdu yþergeþed han̄ / han̄ leitar ad þeim ad þyrra Bragde / þeir mættu reiknast burthlaupner / han̄ kallar þa sijna Brædur/ Joh. 20. Þesser tveir sem geingu til Emaus / heþdu ecke nærre vered þegar hiner adrer þeingu Bodskapen̄ um̃ þad ad Drotten̄ hef de byrtst Simoni/ þo vill han̄ ecke ad þeir skule þara varhluta aþ þessa-re Blessan/ helldur medtaka hana Samdægris og han̄ uppreis eins og hiner/ hvar aþ þad mæ sia ad Truarveiken̄ kan̄ ecke ad hindra Nalægd Christi / helldur svo sem good Mooder lætur sier mest um̃hugad vera þ Barn sem veikt er/ svo er og Drotten̄ þeim nækvæmastur er i Trun̄e hvad veikaster eru. Ein veik Trw er og Trw/ein vanheil Hond tekur eins vel vid Olmusu og ein þullhraust. Ein liitel Trw er þo Trw/ Eirn Vatnsdrope er sömu Nattúru og Sioorin̄/ Ein liitel Perla/ er þo Perla/ Eirn Neiste er og Elldur/ Eitt Barn er svo vel Man̄eskia/ sem eirn Fullvorden̄/ Overguren̄ eins vel ꝛ Risen̄. Dootter hin̄ar Cananiþku/ Matth. 15. og hin̄ Tunglsiwke / Matth. 17. Bæde voru þau aþ Dioþlenum plægud/ en̄ eins hægt veitte Drottne ad lækna han̄/ þoott Fader hn̄s være Trwarveikur/svo sem hana/þoott Mooder hen̄-ar være Trwarsterk/og eins vel hialpade Drotten̄ Konungs-Man̄enū/ Joh. 4. svo sem Hundradshoþdingianum/ Matth. 8. En̄ hvad skulu þeir nu til Marks haþa um̃ þad sem Trwarveiker eru / ad þeir sien i Trwn̄e/ Hun er svo liitel a stundum og Olioos/ ad vier þeckium hana ecke þott hun sie in̄e hia oss. Magdalena sa JEsum og talade vid han̄/ en̄ þeckte han̄ þo ecke/ Joh. 20. Sama hender og Guds Börn/ ad þau ei þeckia JEsum a stundum/þoott han̄ gange saþnþramt þeim/eins og þessum Læresveinum. Skodum þvi Dæme þeirra/ ꝛ þærum þad heim uppa oss/ þeir voru Sorgbitner/ hvar aþ þvi þa vantade JEsum. Siert þu ꝛ hriggr af þvi ad þu þin̄ur ecke þin̄ Lausnara i Hiarta þiinu/ þad er nær þu eþast um̃ Syndan̄a Fyrergieþning/ þa leita epter hönum med Brwdeun̄e er gietur um̃ i Loþkvædenu/Cant. 5. Þu veist ecke hvar þeir haþa lagt Herran̄ þin̄ eins og Maria / þa brwka þessa Sorg til ad lækna sialþa sig med. Holld og Blood vekur hana ecke / þad Sorgar

fyrer þui sem Madureñ a ad eta ꝛ drecka/ eñ ecke fyrer Christo. Guds Anda Verk er hun i þier/ og er Christur þa ecke langt i burtu/ þui hañ og Heilagur Ande eru eitt/ og mun hañ koma i Leitena þegar minst von um varer. Þesser Guds Viner voru ad tala um̃ alla þa Hlute sem til falled hefdu um̃ Kraptaverk Drottens/ þar þeir sogdu hañ hefde vered SPadooms MAdur MAttugur i ORdum Og VErkum. Um̃ hañs Pijnu/ um̃ hañs Upprisu sem lioost er af Gudspiallenu: hafi og þetta til merkis/ sie þier indælt ad tala um̃ Gud um̃ hañs Dasemdar verk/ hñs Stoormerke/ hañs Velgiorninga/ hafer þu þijna Lyst i þessu og meiger giarnañ heyra adra tala þar um̃ þa byr Christur i þier. Eñ hafer þu Leida a Guds Orde/ þyke þier um̃ allt añad meira gaman ad tala/ ef þu venur Mañ þiñ til fullrar Rædu/ sieu skamarleg Ord ꝛ fiblslegt Hial þitt Epterlæte/ hallder þu Guds Dyrkun fyrer eckert/ þyke þier lijted koma til þess ad þioona honum/ og metur hañs Umbun ei ad miklu/ helldur forsmaaer þa ed til hñs vona/ þa tak þier vara/ þui svo sañarlega sem JEsus er þeim nalægur sm̃ langar epter honum þoott Veiktrwader sieu/ svo vissulega er hañ þier horfeñ/ þoott einkis Meins þykest þu kieña/ og fæst ecke aptur nema med heitre Bæn og sañre Ydran. Nu þoott þad sie heilnæmt og Gude þocknanlegt ad tala um̃ alla Drottens Velgiorninga/ þa er þo eckert Huggunarsamlegra eñ ad tala um̃ hañs Dauda og Upprisu/ svo sem þesser giordu: Þeir toludu i Fafrræde ꝛ Einfalldleika. Eñ Gud giæfe ad vier sem betur erum uppfrædder i þessare Himneſku Speke/ helldur eñ þeir voru i þad siñ/ vier villdum þess helldur lata oss þessar haleitu Guds Dasemder til Hiarta ganga og oss i Nyt færa/ sem vier erum Sañfroodare hier um̃. Eckert er þad i vorn Saluhialpar Verke/ ad Miñing JEsu Kvala/ hañs Dauda og Upprisu kuñe ecke ad útrietta i þui Hiarta sem jduglega þar um̃ hugsar. Þegar eg miñest a Synder mijnar/ sem opt hafa styggt fra mier Gud/ hiñ ypparsta gooda/ ꝛ mier ecke svo hitnar i Brioostе/ ꝛ eg giarnañ vilde/ þa mætte þ koma Guduñe upp a Hiarta mijnu/ ad Guds Sonr er f mig Ranglatañ Saklaus kvaleñ og deyddur/ Rom. 5. Þykest eg i Bæn ekke kalldur vera/ þa mætte þad smellta Hiarta mitt/ ad Guds Eingieteñ

Sonur

Sonur sveittest Bloodenu/er hñ badst fyrer/Luc. 22. under miñe Syn, da Byrde/ og vard þo ecke Bænheyrdur / svo hañ giørde myna Bæn kroptuga fyrer Gude/þoott hun sie veik. Hafe eg Ohocka a nockrum Mañe/og gick ecke svo flioott dreped þa Freistingu/þa hugsa eg til Pss/ ad Drottiñ miñ bad fyrer Yfertrodslu=Moñunum/ þeim er hañ kveldu/ Luc. 23. Og mun eg brædlega skamast myn ad rækia þad Skilræde / er miñ Brooder mier til giørde. Elske eg Neimeñ edur nockud þad sem i hønum er/þa rekur hañs Elska þad brædlega wt / sem doo fyrer mynar Synder/ þegar eg var hañs Ovinur/Rom. 5. svo eg meige Sylgfflega lifa ef eg forsmaae Neimeñ/ eñ elska hañ sem mig hefur svo heitt elskad. Opbioode mier Skærd miña Synda/ þa miñer heilagur Ande mig a/ ad Gud er dæeñ i mynu Holdde/og hafe eg sied hañ dæeñ fyrer mynar Synd=er/þa sie eg hañ vel uppriseñ mier til Riettlætis/ Rom. 4. Læresveinar ner þecktu Drottiñ i þvi hañ braut Brauded / svo þeckia og Christner Meñ hñ allra best/nær hañ brytur oss þ helga Brand i Alltaresins Sacramento/sm̃ ad er Meddeiling hñs Lykama/ ꝛ drecka þañ blessuñarreñar Kaleik er vier blessum/sem og er Meddeiling hañs Bloods / 1. Cor. 10. þa er hañ oss hvad nælægastur/ þa siaaum vier hañ hvad best med Aug um Trwareñar/ þa þeckium vier hañs Guddoomlega Elsku/ og skodum hañs Myskunar Ydur algiørlega/ ad hñ ecke einasta hefur giefed sitt Lyf i Daudañ fyrer oss og wthellt sytt Bloode/ helldur og fæder Saaler vor, ar a þvi hinu sama oss til Trwarstyrkingar um̃ alla syna Velgiørninga/ þar kuñgiørum vier hañs Dauda / þar skodum vier hañ uppriseñ / þvi læge hñ eñ þa i Grøfeñe/ hvorneñ mætte hañ giefa oss sitt Holld ad eta edur sitt Blood ad drecka ? Nu hefe eg svo nockud talad um̃ hver neñ vier eigum ad skicka oss svo JEsus vilie oss nælægiast. Epterfylg=er ad miñast a med faam Ordum/ hvorneñ vier eigum ad hallda hønum/ svo vier missum hañ ecke. Þad er ecke miña verdt ad giæta feingens Fiaar / eñ abla þess / og þad ma seigia um̃ JEsum / margur hefur ad søñu feinged hañ einusiñe iñ til syn/ er þo hefur mist hañ sydañ/ og sum, er alldrei aptur feinged. Judas sellde hañ eitt Siñ fyrer Agyrndarsok=er/ Luc. 22. og miste hañs svo ad Eilyfu/ heñ mun sier marga Stoll=

bræduꝛ

brædur i Heimenum eiga. Petur miste han og / en fieck han po aptur med beyskum Grate/ Matth. 26. pvi er pad vijst hier af/ ad Menn kunna ad missa JEsum/ pott Menn hafe eitt sinn noted hans Nalægdar. Par fyrer bannar Paulus oss ad hryggia heilagann Anda / Eph. 4. Jaa hann seiger: Vier skulum ei slöckva Andann / 1. Tess. 5. Sömu Atburde skal til pess hafa ad sönu ad hallda JEsu / svo sem ad lada hann ad sier i Fyrstunne/ hvorugt gieta Menn an Guds Anda/ pvi einginn kan JEsum Drottenn ad nefna fyrer utann hann seiger Paulus / 1. Cor. 12. Enn ad mootstanda ecke heilögum Anda/ pad er i Mannsins Vallde/ sierdeilis pess sem Endurfæddur er med Vatne og Anda. Eg vil ei itreka pad aptur sem ædur er sagt / umm pad ad niota JEsu Nalægdar / Enn eitt sie eg hier i Fare Læresveinanna / sem batt hann svo ad hann gieck inn og var hia peim: Hann Liet Sem Hann Villde Leingra Ganga / Enn Peir Neyddu Hann Og Sogdu: VErt Hia Oss HERRa HViad KVellda TEkur Og A DAGenn Lidur. Hvilikt ad hafe vered Naudung pesse / er auds sied hier af/ pad var ein audmiwk Bæn/ svoddann Ofriki hefur Drottenn opt lided/ svo neydde hann Konungs Madurenn / Joh. 4. svo neydde hann hin Canaaniska/ Matth. 15. svo neydde Abraham Gud er hann bad fyrer Sodomitum/ Gen. 18. svo neydde Moyses hann/er hönum tooksst ecke annad enn nyskuna Israel. Svo neydde Jacob hann er hann sagde: Eg sleppe pier ecke fyrr enn pu Blessar mig/ Gen. 32. JEsus lætur opt sem vilie hann leingra ganga / pegar hann leggur oss sinn Kross a Herdar / enn vier sium um ecke ad hann er oss nalægur/svo sem ædur er sagt. Pegar vor Gyrende luckast ecke/ sem vier po rekum i hans Nafne/ fyrer Manna Ofbelldis Saker / enn vier peckium ecke hans Tilgang. Hvad skal hier til giora? eigum vier pa ad sleppa hönum/ og leita Raads hia Heimenum? Fiærre sie pvi / Hvad pa? Giörum eins og pesser giördu / Neydum hann med audmiwkre Bæn og Andvorpum/ ad hann vilie hia oss vera. Eingum af oss hefur hvilijk Sorg tilfalled sem pessum Guds Vinum/ peir höfdu misst hann sem peir höfdu allt sitt Traust a / fyrer hvorn peir kan skie höfdu yfergiefed alla Hlute / eins og Petur sagde umm pa Tolf/ Matth. 19. Peir voru epter i Hers-Höndum / og pordu

valla

valla ad sia uppa nockurn Mañ/ þar aller vissu ad þeir hefdu vered hn̄s Læresveinar / er svo Minkunarsamlega var utleikeñ fyrer skekñu / og hvørsu uggvænt þeim vered hafe / þad sijner oss bæde Dæme þeirra er forlietu hn̄ i Grasgardenum / og St. Peturs / er Otteñ þreingde hønum til ad kañast ecke vid hañ / fyrer hvørn hañ þo Skemu ædur villde Lijfed láta / Matth. 26. sem og þad ad þeir lokudu Dyrunum ad sier / fyrer Hrædslu saker vid Gydinga / Joh. 20. samt neyddu þeir þeñañ framande Mañ / (þvi ei vissu þeir þa añars) til ad vera hia sier : Hvar fyrer ? af þvi hañ talade um̄ JEsum / og opnade fyrer þeim Ritningarnar / svo þeirra Hiarta brañ i þeim. Þessum Mañe villdu þeir ecke fyrer hvørn Mun sleppa. Eñ þu Guds Barn / sem þecker JEsum x veitst hañ uppriseñ og setstañ til Kraptarens hægre Handar / ad hañ bidie fyrer þier / Rom. 8. Villt þu ei taka þetta sama Raad / þegar þier synest hañ vilia fram̄ hia þier ganga ? O þu Guds Barn / Fodurlegt Hiarta hefur Gud: Hañ er hægt ad locka / er sialfur vill dansa / þu fekur alldrei svo feigens Hende vid Guds Nadar Hugsvølun / nær þig lang-ar epter Drottne a Þurrlendenu eins og David / ad hañ sie ecke Linþare til ad veita þier hana. Þegar Alexander hiñ storre hafde lagst um̄ Borgena Tyrum med sijnum Herflockum / þa skrifar Plutarchus / ad suma af Borgarmoñum hafe dreymt / ad Godeñ villdu flytia ur Borgeñe og i Herbuder Konungs / eñ þeir bundu þau med Hleckium ad ei skylldu þau burtu komast. O hvørsu miked høfum vier Christner Meñ Gude ad þacka ? Grætlegt er til þess ad vita / hvørneñ Andskoteñ hefur blindad Vantruareñar Børn. Vesælings Guder voru þad og aumur Atrunadur / ad trua a þañ sem þeir ætludu ad þeir mundu fæ til fanga teked / eñ Drotteñ JEsus hefur feinged oss adra Feste til ad binda sig med / þad er hn̄s eigeñ Bæn / hvør ed ritud stendur hia Lucam 11. Cap. og Matth. 6. Og skømu sijdar i sama Capitula kieñer hañ oss / hvørn-eñ vier skulum leggia þesse Bønd a sig / med þessum Ordum: Bidied og muñ ydur giefast / Leited og munud þier fiña / Knijed a og muñ fyrer ydur uppløked verda. Og eñ þa framar kieñer hañ oss / hvørsu ad þesse Feste sie sterk og Obilande / er hañ seiger : Þvi hver sem bidur / hañ skal

 medtaka /

medtaka/ og hvør sem leitar/ hann skal sinna / og hver sem ad ak nyr/ fyrer hønu u skal upplokeð verda/ enn med þessu hefur hann sijnt/ ad oss ecke ein asta byriade Dagleakannlega ad bidia / svo sem Lucas vottar / 18. Cap. helldur heitt og akaflega/eins og Drottenn i Grasgardenum/ Luc. 22. Eins og Tertullianus skrifar um Christna a sijnum Døgum / ad þeir kome saman i eitt/ og med nockurskonar Fylkingu og Ahlaupe take Gud til Fanga. O hvad Olijk er þesse kallda Veralld sijku. Menn hyggia þad sie noog/ ad falla a Knien og hallda Klutunum fyrer Augunn / og murra þar eitt hvad er þeir ei sialfer skilia / eins og Esaias skrifar umm Phitons Andann / og þa sem fooru til Frietta vid hina Dautu/ Es. 8. Er þetta Samneite Heilagra ? Er þetta hin sanna christelega Kyrkia ? Mun nockud Andenn bidia fyrer þeim med Ohumrædelegum Andvørpunum ? O vei / sannlega seige eg ydur / ad betra er alldrei ad bidia / þvi þeirra Bæn verdur ad Synd/ Ps. 109. og þeirra Guds Þioonusta ad Offre hinns Fauvijsa/ Eccl. 5. Þessara Læresveina Hiarta brann i þeim adur enn þeir neyddu hann med sier inn ad ganga. Sia og til christenn Madur / ad þu a einhvørn Natt fær smellt þitt Hiarta adur enn þu krijpur framm fyrer Guds Natign i þijnum Bænastad: þad er hægt ad giøra i Kyrkiunne under hans Orda Heyrn / ef þad er riett predikad / og þu liær þvi Eyrun / og þar fyrer utann / strax sem þu Augunum upplijkur a Morgna/ þa Ihuga hanns Giæsku og þijna Illsku/ hanns Tign og þinn Overdugleik/ hanns Velgiørninga og Vernd yfer þier/ og þitt Hyrduleyse og Vanþacklæte/ og nær þu hefur svo giørt umm Hrid / þa gack til Bænarenar / og bid Andann ad bidia med þier/ þvi þu viter ei hvørs þu att ad bidia/ Rom. 8. Brwka somu Aferd a Kvelldum/ og lat þessa Þanka svæfa þig / þa er þad vijst/ ad þu verdur a einhvørn Natt Bæn heyrdur/ Act. 7. Moyses var eitt fagurt Barn Alits / sem Ritningenn seiger / hann predikade svo vel fyrer Doottur Pharaonis med Barnsgraatnum er hann la i Reyrkistlenum / ad hun komst vid i Hiarta sijnu / og sa Aumur a honum/ Exod. 2. Miklu fegre mun sa vera i Guds Auglite sem med JEsu Bloode er adreifdur. O hvørnenn munu hins Mijskunar ydur sa leynt sier nær hann heyrer þeirra Graat / og sier fra

Tar

Thar sem ver erum hellt i þid rauda Naþ Guds Eingietens Sonar dyrmæta Bloods / hvørt miklu hærra kallar en Abels Blood / Hebr. 12. Þar þyrer mijner Elskuleger / gleymed ecke ad bidia jduglega og alvarlega um Navist JEsu: Slepped honum ecke þyrr en han blessar ydur til Fulls. Þegar honum er tapad / þa er ollu tapad / medan þier honum fast halldeð / þa er ollu halldeð / þott þier missed alla Hlute og jafnvel sialþt Lijþeð / þa erud þier jafn rijker / þegar þier eiged han sem allt Vald er giefed bæde a Himne og a Jordu / Matth. 28. Og haþe þar nockurn Tijma vered Þorþ a ad neyda JEsum til ad ganga inn til sijn / og vera hia sier / þa er þad a þessum skiourstu og verstu Døgum. VErt Þu Hia Oss HErra Þviad KVølda Tekur Og A Dagen Lijdur / segdu þesser Guds Menn. Þad maa kalla / ad alla reidu take mieg svo til ad Kvellda i Heimenum: Myrkur Ranglæte sins taka ad byrgia þyrer oss Sool Riettlætesins / hin sanna Guds Þecking og Skilningur a hans Orde / er umsnwen i Kapprædur og Þrætkaner. Þeir sem eiga ad haþa Lykel Vitskunnar / stunda þad mest hvørnen þeir meige þlækia ødra i Spurningum þeim er þeir ecke sialþer skilia / og þykiast mikler Menn þeg ar þeir vel Munnhøggvast / en hinne sønu Þeckingu Guds og hans Lærdooms sleppa Menn nu um Sinnder / og þad velldur þvi ad nockru Leite / ad Lijþerned er øngvanveigen svo sem Christnum soomer / þar Menn læta Guds Rijke vera foolged i Ordum einum. Men haþa Skyn Guds hrædslunnar en aþneyta hennar Kraþte / 2. Tim. 3. svo varla er ad þinna Trw a Jordu / Luc. 18. eg meina þa Trw / sem verke fyrer Kiærleikann / Gal. 5. Svo þad er stoor Naudsyn ollum Guds Børnum ad neyda Christum ad vera hia sier / þar allt teiknar til þess ad Dagur Drottens mune ei langt i burtu vera / og þott ei være / þa veit eg ecke nema þad Augnablik sem eg life a sie Kvølld minna Lijfdaga / þvi vil eg JEsu halld a og honum ecke sleppa / svo nær sem eg dey / þa deye eg med Lausnara minn i Fadmenum / og ad hvort sem eg liþe edur dey / þa sie eg hans / Rom. 14. Slepp þu mier sagde han þordum vid Jacob / þvi ad nu Dagar / Gen. 32. Minn HErra / eg vil ecke sleppa þier / þviad nu Kvelldar / Eg sleppe þier ecke fyrr en þu blessar mig / þvi eg veit ecke nær en Myrk

ur Daudans byrger myn Augu. Nootten er umliden / en Dagurenn tek ur ad nalgast sagde Paall a sijnum Dögum / Rom. 13. þad var og satt/ þviad þa var Sool Riettlætesins/svo ad seigia/ nylega upprunen/ og skein fagurt i Heimenum leinge fram epter Olldunum. En nu ætla eg ad þessu mætte umhverfa/ og seigia: Daguren er hardtnær umliden/ en Nootten er i Nand. Vert þvi hia oss Herra/ þviad Kvølldid tekur og a Dagen lydur. Ja O HErra JEsu Christe/ þegar dregur ad Nockre Æfe vorrar/ og vor Augu taka til ad formyrkvast i Daudanum/ svo þau siaa ecke leingur / Vert þu þa hia oss þegar aller hafa forlated oss/ og vier sialfer höfum yfergiefed oss/en varpad Saalu og Lijfe i þinn Myskunar Fadm/ Laat oss þa leggia vora Trwar Hend i þijna Sijdu/ og hennar Fijngur i Naglaforenn/ og gief ad vier þa sieum trwader og ecke vantrwader. Upplijsst þa vorum Saalar Augum / ad vier þeckium þig oss af Gude giefenn til Riettlætis/ til Helgunar og til eilijfrar Sæluhialpar. Bænheyr þad goode JEsu/fyrer þitt Blood og Forþienustu/Amen/J JEsu Nafne/

AMEN.

Þridia Dag Paaska.

Gudspialled / Luc. 24. Cap.

Upp þann Tijma. Þa Lærersveinarner voru nu enn ad tala um þetta/stood sialfur JEsus midt i mille þeirra/ og sagde til þeirra: Fridur sie med ydur. En þeir skielfdust og urdu hrædder / og meintu ad þeir sæe Anda nockurn. Og hann sagde til þeirra. Hvar fyrer skielfest þier/og þvi koma slijker þankar i ydar Hiortu? Siaed mijnar Hendur og mijnar Fætur / ad eg em þetta sialfur. Þreifed a mier og skoded/þviad Ande hefur ei Holld og Bein/so sem þier siaed mig hafa. Og þa hann sagde þad/synde hann þeim Hendur og Fætur. Og er þeir trwdu enn eige / fyrer Fagnadar saker/ og undrande þad/ þa sagde hann til þeirra. Hafed þier hier nockud Matarlegt? Og þeir lögdu fyrer hann Stycke af steiktum

Fiske /

Fiske/og Hunangs Seim. Og hañ took pad z at fyrer þeirra Augū. Og hñ sagde til þeirra : Þetta eru þau Ord/ hvør eg talade til ydar/ þa eg var eñ nu hia ydur/þviad þad hlaut allt ad fullkomnast sem af mier er skrifad i Moysis Løgmaale / og i Spaamaña Bookum og Psalmum. Þa opnade hañ þeirra Hugskot/so ad þeir skildu Ritning arnar/ og sagde til þeirra : So er þad skrifad/ og svo byriade Christo ad lijda/ og upp ad rijsa a þridia Deige fra Daudum/ og predikast laata i sijnu Nafne/ Ydran og Fyrergiefning Syndaña a medal allra Þiooda/upphefiande i Jerusalem. Eñ þier erud Vottar allra þessara Hluta.

Exordium.

FRidur a Jørdu og Moñum goodur Vilie / sungu Einglarner fordum/þegar Mañkynsins Endurlausnare var i Heimeñ boreñ/ Luc.2.þa matti þeir Himnesku Andar lijsa þessu Fridar-Bode i Umbode sijns Herra/ þar hñ laa eitt Omaalga Barn i Stalleñū/og atte þo margt epter Ogiørt/sm̃ ad þurfte til ad semia þeñañ Frid mille Guds og Maña. Eñ nu/þar hañ fyrer Krossens Dauda hafde afmaad allañ Ovinskap sem hañs Velvalda mætte fraa eylijfum Fride hindra/ þa lijser hañ sialfur þessum Fride yfer sijnum elskulegum Læresveinum/hvørier ad sijdañ fooru med þetta Fridar-Bod wt um̃ allañ Heimeñ epter hañs Skipan. Eñ fyrer þvi/ ad vier erum og þessa Fridar-Bods hluttakande vordner/ þa vilium vier af Gudspiallenu hugleida. 1. Hvilijkur ad sie þesse Fridur. 2. Hvorneñ vier eigum hønum ad taka. Þar til hialpe oss hiñ goode Gud fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingeñ.

HVilijkur ad þesse Fridur sie/ Brædur miner / þad siaa Meñ / nær Meñ athuga hvilijk ad var Sekt Mañkynsins/ er þad styggt hafde hiñ Almattuga Gud. Er Fridur Jehu ? sagde fordum Joram Israels Konungur / er hañ mætte hønum a Veigenum/ eñ Jehu svarade : Hvad gillder þig um̃ Frid ? þar Hoordoomar og Towfrar Moodur þiñs

ar vara eñ nu/ 2. Reg. 9. Ad vijsu er þad satt/ ad vor fyrsta Mooder hafde ecke þær Skaṁer adhafst sem Jessabel/ eñ þo ma ecke því neita/ af heñar fyrstu Synd/ eru komnar allar þær Synder / er i Heimenum hafa sijdañ drygdar vered. Þeirra Sekt varde allt til þess ad vor Fridar Nafdinge neglde þa Handskriftena a Tried / sem i giegn oss var/ under eins og hañs blessudu Hendur og Fætur voru a Krossen̄ negldar. Þar var eingeñ riettkalladur Fridur mædur fyrer syndugt Mañkyn/ safnvel þoott ad Synden̄ være allt þangad til under Guds Poleñmæde/Rom. 3. Noe Byggde Drottne eitt Altare epter þad hañ var frelsadur af Vatnsflóodenu og Foornfærde þar a allra handa hreinum Dijrum/svo ad Gud lyktade eirn Sætleiks Ilm og lofe Fride yfer Mañkynenu/seigiande : Ecke vil eg framar bølva Jørduñe fyrer Mañsins saker/Gen. 8. Þesse Fridr næde þo ecke nema til Lijkamlegs Frelsis/ eñ þa voru Sæler nar Okvittar vid Gud/ nema hañ hefde vitiad vor uppruñeñ af Nædu i sijnum Myskunar Ydrum med Sendingu sijns Eingietens Sonar i vort Holld/þegar þad saklausa Guds Lamb var a Krossenum Foornfært fyrer allar Veralldareñar Synder/ med hveriu ad bæde Noa og allar adrar Gamla Testamentesins Foorner eru helgadar og fullkomnadar / þa lyktade Gud til fulls eirn Sætleiks Ilm. Og þegar hañ hafde hialpad honum ut af Daudanum/sem Paulus seiger/Heb. 5. ut af því Reideñ ar Floode sem gieck iñ ad hañs Sælu i Kvøleñe/ þa hefur þesse mikla Hetia/ ad uppleystum Daudañs Fiøtrum med øllum Riette lijst þessum Fride yfer sijnum Brædrum. Þegar Brædur Josephs høfdu funded Fied i Seckiunum/er þeir ecke attu Von a/þa urdu þeir Ottaslegner/ svo þeir vissu ecke hvad þeir skylldu Raads taka / Gen. 43. þa sagde Raadsmadur hñs til þeirra : Fridur sie med ydur/Otteſt þier ecke/Ydar Gud og ydar Fødur Gud hefur sendt Fied i ydar Sioodu. Þeir høfdu i þad siñ ekert Illt giørt / samt Ottudust þeir og meintu sier munde kiendt verda um̄ þessa Varmeñsku. Eñ hvad hafde syndugt Mañkyn i moote Gude giørt? Þad hafde rænt hañ sijnum Heidre/ þad hafde Lijflaated hañs Eingieteñ Son med sijnum Illgiørdum / og ofañ a allt þetta ecke þeckte meir siñ Vitiunar Tijma/Luc. 19. helldur eñ Ja-

cobs Syner vissu hvørnenn Fied var apturkomed i Secke þeirra. Veralldleger Hoþdingiar/ er þeir giøra Frid vid anann/ þa stadþesta þeir hann med Breþum og Ritningum/ edur og seliast Gisla a. Þess þurþte ei hier aþ vorre Hende/ þvi vier ættum vid þann eirn ad skipta/ sem øngva Vissu þurþte aþ vorre Alþu og a alls Koste vid oss/ eþ vier ecke hellдum hans Fridar Sattmal. Enn svo hann tæke allann Eþa fra sijnum Læresveinum umm þetta Fridar Bod / þa sijner hann þeim þad / sem ellu sterkara og Obrygdulla var enn nockurs Konungs Hond edur Innsigle / er hann sijnde þeim sijnar Hendur og Fætur. Gledelegt var þetta Fridar-Bod Læresveinunum/ Vr. M. enn ecke høfum vier minna þeiged i þvi / hvørra Fedur voru ∞an Guds i Reimenum/ Eph. 2. Nytsijkur er hann sem vier høfdum þlwed þræ/ Ja/ þræ hvørium vier Daglega þlyium / og briootum hans Rad aþ oss med Syndunum? þad er Konungur Himinens og Jardar/ Drottenn sterkur Vandlætare/ vitiande Ræanglætis Fedranna a Sonunum i þridiu og þiordu Ættkvisl/ Exod. 20. Ja/ munde vitiad hafa i þusund Lidu allt til Enda Veralldar/ nema ad vier Riettlætter fyrer Trwna hefdum Frid vid Gud þyrer Drottenn vorn JEsum Christum/ Rom. 5. Nu er þad vijst ad Syndenn reiknast svo stoor sem hann er til/ sem hun er a moote giørd. Enn umm Guds Natign er kunnug ra enn þra þurþe ad seigia. O Guds Barn/ hvijlijk Glede er þad þa ad hafa Frid þeinged vid sloddann Konung/ og sloddann eirn Frid/ sem alldrei umm Aþe ma riwþast/ nema hann aþ oss toþenn verde/ hvar þyrer þvi er ecke ad gleyma/ad Komu edur enn Drottenn þieck Læresveinunum i Hendur Lykla Vallded til ad þyrergieþa og apturhallda Syndunum / þa histe hann Fride yþer þeim/ Joh. 20. Þar fyrer nær þesse Fridur til allra þeirra sem taka Kvittun Synda sinna aþ Gude þyrer hans Rade manna Þioonustu. Nu er eitt Aþlaks-Vreþ sem Christur underskriþar med þeirra Hende a Hoþud allra Riettetrwadra / enn Innsiglar þad sialþur i þeirra Hiarta med Heilogum Anda/ hvør ad er Pantur Arþleiþdar vorrar/ Eph. 1. Þess gietur Paulus/ 2. Cor. 5. seigiande: Gud heþur i Christo sætt Heimenn vid sialþann sig/ tilreiknande þeim ecke þeirra Yþertrodslur / og leggiande oss uppa ad boda Forlijkun þessa. Þvi hvørs Synd-

Synder kvittar eru/ hañ hefur Frid vid Gud/ Frid vid hañs Løgmaal/ og Frid vid Samvitskuna. O/ hvørsu fagrer eru þa Fætur þeirra sem Frideñ boda/ Esa.52. Og hvad kuñe Gledelegra þeim ad bodast/er sætu i Myrkrunum eñ þesse Fridur/ Nah.1. svo vier meigum þvi fagna er Zach. skrifar Cap.9. Hañ mun fyrer Testamentesins Blood wtleida hina bundnu af þeirre Grifiuñe/hvar eckert Vatn var iñe/ & boda Neid ingiunum Frideñ. Og hefur hin eylijfa Giæska ecke læted þar med bwed/ ad hañ hefur giefed oss Syndernar kvittar/ og giort Frid vid oss i sijnum Syne. Þad dyra Giald sem hin eylijfa Nætign lauk i vorū Nollde a Krossenum/mætte eñ þa meire Blessan/meire Sælu/og meire Fognud afreka/ þad var/ ad hañ sette oss i sijns Sonar Rijke/ Col.1. Hvørt ad ecke er Matur nie Dryckur / helldur Fridur og Fognudur i Heilogū Anda/ Rom.14. Þegar Veralldleger Hofdingiar giefa einhvorium Grid/ þa þykiast þeir vel giora ef þeir læta hañ hallda Lijfe og Landsvist. David gaf Simei Lijf/2.Sam.16. og þootte vel giort wr þvi sem ræda var. Salomon gaf honum Landsvist / þo med þvi Moote/ad hañ fære ecke wt af Jerusalem/1.Reg.2. Josua gaf Gibeonitunum Frid/ og þad til ad hallda Loford sitt er hañ villde ecke bregda / og lagde hañ þeim þo nockursonar Þrældoom uppa ad høggva Trie og bera Vatn til Þioonustugiordareñar / Jos. 9. Eñ hvad er Gud skylldugur ad hallda vid oss Meñena/ sem Daglega briootum þañ Eid er vier uñum honum i Skijrneñe/ nær hañ Trwlofade oss sijnum Syne fyrer hañs Blood med Heilogum Anda. Ja/ hvad opt høfum vier rofed þad Heit er vier svo tidt høfum giort honum i Skriptastoolnum/ ad afleggia og sia vid Syndunum. Og samt hefur hañ ecke einasta uppgiefed oss/og Daglega uppgiefur øllum þeim/sem vid hañ Frid mælast/ alla Skulldena / og þau mørgu tiju Þusund Punda/ er vier svo tidt verdum honum skylldugir/ Matth. 18. helldur lofar oss Omælañlegrar Dyrdar eylijfre Þyngd/ fyrer Muñ sijns Þienara St. Pals/ 2.Cor. 4. øllum þeim sem bera vilia hid sæta Ok Christi og hañs lietta Byrde. Ja/øllum þeim ed sier til hañs snwa vilia fra sijnu illu Athæfe og vonndre Breitne/ allt fram under Daudastundena. Nytsijkur er þa

þesse

þesse Fridur? edur hvør fær han̄ nooglega prijsad. Ecke hefur Drotten̄ heited sijnum Børnum Veralldaren̄ar Fride/ miklu helldur seiger han̄ þeir skule hafa Angist i Heimenum/ Joh. 16. en̄ þvi hefur han̄ lofad ad þeir skylldu hafa Frid i sier / Joh. 14. Ja þan̄ Frid sem Verollden̄ kan̄ ei ad giefa/ og þan̄ Frid sem eingen̄ kan̄ af oss taka/ Joh. 16. Svo leinge vier høfum Frid vid han̄ sem oss þen̄an̄ Frid alleina giefed hefur og giefa kan̄/ en̄ eingen̄ an̄ar. Þar verdur alldrei svo tryggelega bwed um̄ nockra Veralldaren̄ar Saatt edur Fridargiorning / ad Men̄ kun̄e ad seigia ad han̄ skule leinge stadfastur vera. Han̄ kan̄ ad vara i tveggia Konunga Tijd þeirra a mille / medan̄ þeir lifa bader/ og þo ecke alltijd. Hvad leinge helldst Sætten̄ a mille Syrlands og Samariam / er Achab og Benhadad giordu/ 1. Reg. 20. Hversu vel efnde Ptolemeus þad han̄ heited hafde Doottur-Man̄e sijnum Alexandro / edur Romveriar Gydingum/ 1. Macc. 10. og 11. En̄ upp a þan̄ Frid maa reida sig / er Gud heiter oss Syndugū Møn̄um / þar er alldrei Lyge fun̄den̄ i hans Mun̄e. Eckert er tijdara en̄ þad i Heimenum/ ad þegar Tveir hafa Osætter vered / og þeir latast þo sættast heilum Sattum og iafnvel sveriast Eyda a/ ad sa bregdur af er sijdan̄ fær Vallded meira/og fin̄ur sier allt til Orsaka helldur en̄ ad han̄ ecke hefne sijns Vanso / sierdeiles ef han̄ þyckiest hafa vorded under i Sætten̄e / þvi er þesse Malshattur Heimsens : Vakta þig fyrer þeim Vin er þu hefur sæst vid. En̄ þetta er ecke ad Ottast hia Gude/ oll hans Verk eru Myskun og San̄leike / Ps. 25. Han̄ er Trwr / sialfum sier kan̄ han̄ ecke ad neita / 2. Tim. 2. Nema ef vier vilium kalla þad Brygdmælge / ad þær Hefnder koma ecke strax yfer vondar Giorder sim̄ han̄ hefur hootad þeim / en̄ vier bregdum daglega af / og ecke giefum vier um̄ eitt Augnablik hallded vor Eære/ þo hefur han̄ ecke Vtskwfad oss / ecke hefur han̄ en̄ uu broted þan̄ Frid vid oss/sem han̄ giort hefur vid aumt Man̄kyn fyrer sijns Sonar Dauda/ Rom. 8. iafnvel þott þad sæka meige / ad a þessum Tijmum þafe allt Hold fordiarfad sin̄ Veg / ei sijdur en̄ a Døgum Noe / Gen. 6. svo Men̄ kun̄a øngva Orsøk til þess ad fara / ad Hin̄ strange og riettlꝛte Doomare ecke kollsteyper þessare vantrwudu Verelld/ nema þa/ ad

hañ er Gud og ecke Madur / Hos. 11. Þetta munu Þþgar þykia ꝫ eg tala / eñ giætum ad hvorsu þleyre Mañeskiur þar eru nu i Heimenum eñ a Døgum Noe/ hvorsu lijtell ad er Christeñdoomureñ hia Heidingiunum / hvad þaer aþ Christeñdoomenum sem iata þa riettu Trw / og hvad þaer af þeim sem hana iata/er þæra verduga Avoxtu þeñe. Hvort neñ a þessu stendur veit Gud eirn / þad er ei Meñunum unt ad vita. Verdama ad þar sieu þleyre Guds Born eñ Meñ hyggia / þvi Elias visse saþnvel ecke ad þar voru svo morg Þusund i Israels Rijke / sem ecke høþdu beygt sijn Knie þyrer Baal / 1. Reg. 19. eñ ættu Meñ epter ytra Alite edur mañlegre Skynseme ad Dæma / þa kyñe einhvor ad vijsu ad ætla/ ad i Oello þessare mundu ecke ollu þleire vera Rietlaater/ epter þvi sem Tala reñur til/ helldur eñ þyrer Flooded. Þetta skriþa eg alleina til þess ad Meñ þecke Guds Ousmr ædelega Giæsku og Trwfeste/ ad hañ helldur vid oss eñ nu i Dag þad Saattmaal er hañ giørde vid Noa. Hvad miklu þramar mun hañ þa hallda þa Saatt er hañ giørt heþur vid sijna Utvalda i Christo. Þess er og ad giæta/ Brædur mijner / ad þott vier giørum Frid vid Meñena sem oss Volldugre / Søkugre og Sterkare eru / þa er ecke trwtt uñ ad þeir kuñe ad duga oss þott þeir villdu/ nær adrer þeim sterkare rijsa a moote oss/ þvi allt Holld er Hey/ seiger Rødd Hroopandañs/ Esa. 40. Lijted gagnade þad Juda og Ephraim ad þeir sendu til Konungsins af Assyria og Aegyptalande/ þvi Drotteñ sagde: Hañ skal ecke kuña ad græda ydur / og ecke ad lækna ydar Sar/ þvi eg em svo sem grimt Leon a moote Ephraim/ og svo sem ungt Leon a moote Juda/ Os. 6. Svoddañ Muñur er nu a þeim Fride sem Veralldeñ gieþur/og þeim er Gud gieþur: Sieu þeir svo Mattuger/ svo Vinsterker/ svo Frændmarger sem þeir vera vilia / Eg a eirn Vin sem alldrei skal bregdast / eg em hañs / og hañ er miñ / Cant. 6. Hañ er megnugur uñ / ad setia Krook i Senacheribs Naser/ Es. 37. Hañ giekur dreckt Pharao og hañs Vøgnum / og Reidmoñum / Exod. 14. Hañ kañ ad slaa Jeroboams Her/þott hañ haþe umkringt Abiam/ 2. Paral. 13. og þockneft hønum ad laata vonda Meñ haþa yferhøndena/ þa vil eg seigia med David: Giøre hañ vid mig hvad Gott er i hañs

hans Auglite / 2. Sam. 15. pad næger mier ad eg hefe Frid vid han sem er Gud Fridarens / 2. Cor. 13. han giefur mier Frid i Ofsokn-unū/ Rijkdoom i Armoodnum/ Virdingu i Forsmæneñe / Heilbrigde i Siukdoomenū/Sadning i Hungrenu/Glede i Sorgeñe/ p næger mier ad hñ er miñ Vin/pegar aller mijner Viner hafa mig yfergiefed. E eig ed mier/hvad vill Verelldeñ giora þm er Gud hefur giort svo lynda/ecke meir eñ eitt Barn einum Risa edur Ekollahvelpureñ Leonenu. Ef eg er i Lande einhvoriu par sem herskatt er/ eñ veit po ad par er Fridur i mijnu Lande / hvar eg hefe Tru mitt / mijna Vine og Frændur og allañ lijkamlegañ Varnad / pa er eg po betur til frids pott eg sie medal Ovinastaddur/ eg er ei nema ein Mañeskia/ eg vil seigia med Spekingnum/Eg ber allt mitt med mier/eg vil a einhvern Hatt sia til hverneñ eg Lijfs afkomest og nae mijnu Fodurlande. Guds Born eru ad soñu i Hershondum/ i Utlegd pessare/ eñ peirra Uingeingne og peirra Borgar-Riettur er a Himnum/ Phil. 3. Allt hvad pau hafa i Verolldeñe/pad er ecke peirra/ Gud gaf pad ad soñu peim til Trækuner og Medferdar/ eñ pau hafa ecke fest Hiarta sitt par vid/ helldur hafa pau pad Gude apftur giefed/ eru pad Gots edur Eardar/ Metord og Virdingar/ Gull edur Silfur/ pad er ecke peirra eiged/ pad er Christis Fie allt samañ/og jafnvel sialft Lijfed/ eñ peirra Fasta-Eign er a Lande lifande Maña. Eg vil sia til hverneñ eg kuñe ad na pangad Lijfs/ hvar eingeñ skal Lijfed fra mier taka/ hvad mier alldrei mun bregdast / svo leinge sem eg hefe Frid vid hañ/ sem er Fridarens Gud / sem er Lijfsins Hofdinge/ Act. 3. JEsus Christus / hvør ed daudur var/ og sia hañ lifer/ Apoc. 1. svo leinge/ Eg veit miñ Endurlausnare lifer/ svo Ott ast eg eckert Strijd / honum er ecke um Megn ad leidseigia mier i giegnum miña Fiandmaña Hendur / sia i giegnum sialfañ Daudañ iñ til Lijfsins / og ad læta mig lifa pott eg deye/ pvi hvort eg life edur dey pa er eg po hañs/Rom. 14. pvi vil eg seigia : Daude hvar er piñ Broddur/ Helvijte hvar er piñ Sigur/ 1. Cor. 15. Gud er sa sem oss hefur Sig ureñ giefed fyrer Drotteñ vorn JEsum Christum/ honum sie Lof/Dyrd og Heidur ad Eilijfu/ Amen. Og er nu petta sagt par um/ hvilijkur

 ad

ad þesse Fridur sie/ Epterfylger ad tala um̄ hvorneñ vier eigum hønum ad taka.

Þad er ecke noog/ Guds Børn / ad þyggia Grid af einum Konun ge nema Meñ hallde þau. Zedechias Konungur took Grid af Nebu chadnezar / hvør ed gaf hønum Konungs Rijke i Juda epter Frænda sin̄ Joachim/ 2. Reg. 24. eñ hañ giørde Uppreist a moote hønum og hiellt ecke Sattena / hvar fyrer hañ took hyn̄ fangeñ/ stack hañs Augu wt og flutte til Babilon/ 2. Reg. 25. Margur hefur sa teked Grid af Gude i Skijrneñe fyrer Christi Blood/ sem skyfst undañ hønum aptur og giørest Sathans Madur/ med Vantrw og Syndsamlegu Athæfe / og verdur þa hin seirne Villañ argare hiñe fyrre/ Matth. 27. Hvar med gietum vier þa vid hiñ Almattuga Frid hallded ? Ef vier erum hañs Þegnar vordner/þa eigum vier hønum Skylldur ad gialda/ hin fyrsta Þegnskyllda vor vid hañ / er Audmiukt Þacklæte Hiarta vors fyrer þeñañ Hæleika Velgiørning / offred Drottne Lofgiordeñe seiger David. Varla ma miña vera Br. M. eñ ad vier offrum hønum Kalfum Vara vorra/ Os. 14. þad er Lofgiørdeñe er skijnum Eingietna Syne þvi saklausa Guds Lambe liet slatra a Krossens Alltare til ad for lijka Heimeñ vid sialfañ sig. Margur þykest ad søñu þeñañ Skatt luka Gude/ ef hañ syngur hønum eitt Psalmvers med Muñenum alleina / eñ hvørt ad Hugur fylge Mæle/ þad athuga Meñ ecke svo giarna / svo hañ mun hafa Orsøk til ad seigia vid marga þa sem læƚast þacka hønum hier fyrer : Þetta Folk nalægest mig med Vørunum/ eñ þeirra Hiarta er langt þar fra/ Es. 29. Eñ hvørsu miøg ad Meñ brioote Guds Frid af sier med þessu Oþacklæte / þad siaum vier medal añarra a þeim tiju Lijkþraa er JEsus hreinsade/ um̄ hvøria hañ sagde : Voru ecke tiju hreinsader ? eñ hvar eru hiner niju ? Luc. 17. fañst eingeñ sa ed aptur snere og glæfe Gude Dyrdena / nema þesse Vtlendingur ? Og hañ sagde til hañs : Statt upp og gack burt/ þijn Trw giørde þig hoolpeñ. Hiner voru alleina a Lijkamanum hreinsader/ þesse bæde a Saalu og Lij kama/ þvi eckert talade Drotteñ um̄ Trw þeirra / og mun Sælareñar Heilbrygde hafa fared þar epter. Eg er og nærsta miøg uggande um̄/

ad

ad þar finnest varla eirn a medal tiju / sem þetta Hialpræde / þennan mikla Frid sem oss er i Christi Dauda og Vppriisu bodadur/svo þecke sem byr-iar: Flester laata sier nægia med þad ad siina sig Kiennemannenum i Kyrk-iunne i Skriptastoolnum i wtvortis Jatningu Trwar sinnar Einusinne edur Tvisvar a Are/ enn hvort ad Samvitskann kiemst vid af Tilþinningu Syndanna / hvørt Elskann til Guds er svo mieg heit / þar uñi mætte efast hia allmørgum/ þvi annars mundu Menn hafa meire Vidleitne a ad hafna Syndunum / og Elskann til Guds munde framar spretta wt med Verkunum/ svo hann þar med yrde Dyrkadur/ þad er ad snwa aptur og giefa Gude Dyrdena/ ad snwa sier fra sijnu Ogudlegu Athæfe/ og taka sijna Jllsku Breitne fra hans Auglite/ Es. 1. Ef hann er vor Fader / hvar er þa hans Heidur ? Ef hann er vor HErra ? hvar er þa hans Virding ? Mal. 1. þad er minnst verdt ad lofa Gud og þacka honum med Munnenum/ þad giøra og Hrafs Vngarner/ seiger David/ Psalm. 147. og eru þeir ecke med hans Sonar Bloode afkeypter. Ecke kosta-de þad Gud nema eitt Ord ad skapa þa og allann Heimenn/ Gen. 1. enn hvad seiger Paulus vid oss ? 1. Cor. 6. Þier erud Verde keypter / þar fyrer Dyrked Gud i ydar Lijkama/og i ydar Anda hvørier ad eru Guds. Hvør-nenn skulum vier hann dyrka i vorum Lijkama ? Hvad seiger hann enn aptur/ Col. 3. Deyded ydar Jardneska Limu / Saurlijfe/ Ohreinleika/ Laus-læte/ vonda Girnd / Agyrne sem er Skwrgoda Dyrkan / fyrer hvørt ad kiemur Reide Guds yfer Børn Vantrwarennar. Legged af allt þvi-lijkt/ Reide/ Girnd/ Jllsku / Gudløstun / Klaamyrde fra ydar Munne / þad er ad dyrka Gud i sijnum Lijkama/ ad afsnijda þessa Limu hins Gamla Mannsins. Postulenn seiger/ af þ þvilijkt kome Guds Reide yfer Børn Vantrwarennar/Sized hvad Omøgulegt þ er ad hafa Frid vid Gud/ne ma Menn afleggie þesse Verk Myrkranna/ s Von er a/þvi ecke hefur Gud laated kvelia sinn Son til þess/ ad vier þioonum Syndenne i hennar Girnd um/ edur laatum hana drottna i vorum Daudlegum Lijkama/ Rom. 6. þvi hann hefur ecke kallad oss til Ohreinleika / helldur til Helgunar seiger Postulenn/ 1. Tess. 4. Enn hvernenn meigum vier Gud vegsama i vor-um Anda ? Þad er i Saalum vorum/ þad er ef vier førum Andans

Auexte/hvorier eru þeir? Pad seiger oss Paulus/Gal. 5. þad er Kiærleike/Fagnudur/Fridur/Polenmæde/Goodgirne/Goodþyse/Trw/Hoogværd/Bindende/og endar han svo þetta Tal med annare Malsgrein/sem alla Guds Pioonustu i sier innebindur/seigiande: En þeir sem Christi eru/Krossfesta sitt Hold med þess Girndum og Tilhneigingum: Hvar sem þad Daglega gioter epter þvi sem Guds Ande fær i hans Breiskleika verkad/han maa vera fullviss um Guds Vinattu/jafnvel þoott eingen giete fullkomen vered i þessu daudlega Holde/þvi ef vier gongum i Andanum/þa erum vier ecke under Logmalenu/Gal. 5. En þetta Frelse eigum vier ecke ad brwka til þess/ad lata epter oss Smaa-Syndernar/er vier svo kollum/og ætla þad sie noog ad varast Stoorglæpena. Þar er eingen svo lytil Synd til/ad ei sie hun noog til ad fordæma Mannenn ef Gud vill i Doom vid oss ganga. David bad Gud Forlats a syndum heimuglegum Syndum/Psalm. 19. Þvi mun þad ecke Ohult ad drygia hinar Smaau oyssvitande. St. Paall sagdest jafnvel ecke skyllde Kiot eta ef han visse sinn Brooder Hneixladest/1. Cor. 8. Og mun margur hallda þad fyrer litla Synd/þad er alldrei lytil Synd/sem Guds Riettlæte fordæmer/en han fordæmer allar þær sem vier litlar edur ongvar kollum. Pad er allt Synd sem Helvyte forþienar/en þær forþiena allar þad sem Madurenn lætur oyssvitande epter sier/og liggur i þeim viliande/jafnvel þoott ei sie þvilykt af Mannunum kallad nema Guds Barna Brester. Smaa-Regned væter eins miog og Stoordroparner/þær smaau Syndernar kunna ad verda hvad skadvænastar/þvi vier Reiknum þær ecke og verda þvi flestar/og þoott þær sieu smaar i vorum Augum/þa verda þær þo stoorar/nær vier byggium þeim leinge heima. Eirn lytill Ormur/þegar han er svolgenn i Magann/þa etur han svo leinge um sig/ad han verdur stoor/nema han annadhvort sie drepenn/eda honum sie uppsellt. Eirn lytill Pwke þegar han er einusinne innkomenn i Hiarta Mannsins/gietur vorded ad stoorum Diofle/ef han er latenn Hindrunarlaust/og þegar han er svo vaxenn/gietur han teked sio Anda sier verre/Luc. 11. Men taka eirn lytenn Dreing til Foosturs/ef han er Skalkur/sem marger eru/þa giør

er

er hañ ſig ad Nwsbonda/ nær hañ er þullordeñ/ og rædur ſijna Lijka iñ i Nwſed / þar til hañ med ſijnum Fielogum drepur Nwsbondañ / ef hañ þorer / og giorer ſig Nerra aþ Gotzenu. Svo eru hinar litlu Synderenar/ Þau dælitlu Børn Sathans / er vier leikum oſſ ad/ medañ þau ung eru/ þau verda vor Oþmeñe um ſijder / og taka vort Andlegt Lijf þra oſſ/ og eyda þeim Fieſiood wr voru Niarta ſem med Guds Bloode keypt ur er. Sumt Gaman og Gledſkapur/ ſem heiter Kurteyſe i þyrſtuñe kañ ad verda ad Nædne og Spieſkap/ ſvo þegar Meñ haþa leinge vanæd ſig a ad hæda Meñena/ og þvi er þrooſad aþ þeirra Lijkum/ er leita ſier Fordilldar i ſlijku/ þa þer þeim ſvo þram i Kunſteñe/ ad þeir þara ad hæda ad Gude og hañs Neilaga Naþne. Þad þyker hia oſſ Sakleijſted ad leggia Guds Naþn vid Niegooma ad Gamne ſier i Daglegu Tale/ edur kalla a Andſkotañ/ eñ ſa ſem þetta hëþur leinge tamed ſier/ honum mun ecke þykia miked þyrer ad brwka þad ſama til ad liwga Lijf og Æru aþ ſijnum Naunga/ hañ ſem reiknar þad fyrer engva Synd / ad hañ þorſoome ad ganga til Kyrkiuñar/ og leikur ſier ad Niegoomanum a Guds helgum Døgum / hañ kañ ad verda yþerhieþeñ i ſvo þræleitt Siñe/ ad hañ þeinke / ad þad ſie ecke nema þyrer Sida ſaker ad Meñ brwke helgar Tijder. Eg ſeige þetta til Dæmis um allt þad er Meñ giøra a mooteke hinum Bodordunum/ ſem hvør eirn kañ ad ſkilia / eþ hañ vill gieþa nockurn Gaum ad Framþerde ſijnu/ og taka Vara a Sælu ſiñe. Fyrer þvi/ ef þier vilied haþa Frid vid Gud/ Br. M. þa droped þeſſa Smaa Þwka/ edur ad vijſſu giored þa ſvo Vanmeta / ad þeir ecke verde ydar Oþur-Eble/ añars munud þier ecke Frid vid Gud haþa. Eñ ſokum þeſſ/ ad eingeñ aþ oſſ er ſvo Adgiæteñ edur Varkaar / ad ecke þalle Blett ur a vort Skijrnar-Fat a hvørre Stundu/ ſafnvel þeirra ſem beſter eru/ þa eigum vier i hvørt ſiñ/ ſem vier aþ nockurre Nroſun verdum yþerſtigner/ ad þvo hañ af med beiſkum Ydrunar Tarum / ef vier vilium Frid vid Gud haþa. Ja/ vier eigum ad ganga ſtreingelega i Doom vid ſialþa oſſ/ og ecke læta vora Ydran ſtijga þram yþer almeñelegar Synder/ þvi þær þordæma eins Mañeñ og hinar ſtooru / nema Meñ þeirra aþ Niarta ydreſt: Giætum þeſſ/ ad Gud er Riettlætur / hañ er

Epter-

Eptergangssamur og strangur Sooknare / han heimter ecke alleina stoor Summurnar / helldur vill han laata gialda hin̄ sijdarsta Pening / Matth. 5. Hvar med þaum vier þessa Sekt loked nema med Christi Forþienustu / sem er Oendanleg: Eñ hun verdur øngvum tilreiknud / nema þeim / sem ydrast aþ Hiarta Syndaña. Ad sönu kusta Meñ ecke allra ad ydrast sier i Loge / hvør veit hvad opt han̄ þellur? Psalm. 19. Getur þu uppreiknad alla þijna Ungdooms Breste? Hvør maa telia alla sauruga Þanka og Onytin Ord? Þad er ad vilia telia Sandeñ og Bylgiur Siaafarens / Eñ þar vier erum oss þess Samvitande / ad vier svo opt hrøsum / svo ad øll vor Reisa fraa Vøggunne til Grafareñar / er varla añad eñ eitt sijþelldur Blood-Vadall / þa eigum vier ad laata oss þad aþ Hiarta angra / ad vier erum svo under Syndena sellder / Rom. 7. Ja i Samtale vid vora Vine og Naaunga / edur og nær vier sleppum oss i Saman og Gledskap / þa byriar Riett-Christnum Mañe ecke einasta adgiætnum ad vera / ad ei stygge hañ Gud med Munne sijnum / helldur og i hvert Siñ / nær hañ kiemur til sialþs sijns aptur / ad hugleida hvørt ecke haþe hañ rasad med siñe Tungu / og þiñe hañ þad / sem an Eþa opilega þiña maa / ad laata sig þess af Hiarta ydra og bidia Gud um̄ Naad / eþ vier vilium vera þullvisser um̄ hans Vinattu / og ecke einasta eigum vier þær Synder ad þordast sem eru riettilignis a moote Guds skielþægu Natign / helldur og eþ vier vilium hans Vin er vera / þa eigum vier ad kappkosta ad hallda Frid vid vora Brædur i Heimenum / Rom. 12. Hvad er þad fyrer Fridur er Drottenn spaaer um̄ ad verda mune i Rijke Christi / Esa. 2. Ad þeir mune giøra Sverdeñ ad Ploogjarnum / og sijnar Spiooter ad Liaaum / og ein Þiood skule ecke ryckia Sverde moote añare / og þr skule ei þramar læra Stryds Aþerd. Hvad sijnest ydur / Born Mijn? Mun þetta vera sa Fridur / sem Verolldeñ gieþur? Ecke Teiknar til þess nu um̄ Stunder / þar ein Þiood rijs upp i moote añare / og Frændur og Naaungar berast Bana-Spioot epter / helldur er þad Fridur Guds sa ædre er øllum Skilningⁱ / Phil. 4. Þad er eſſ Andleg Farsælld / sem Guds Postular / Paulus /

Paulus / Petrus / Judas og Johañes i sijnum Opeñberunum saßnañ Offa Guds Søßnudum / eñ ecke er þad sijst Eindrægne Andans sem øll Guds Børn haßa a mille sijn / hvar helst þau eru i Heimenum / sa sem ecke er i þessum Fridar Saattmaala iñebundeñ / hañ er ecke Limur hiñar søñu og Osijnelegu Guds Kyrkiu. Vakte sig þvi hvør og eirn sa er vill Christi Limur heita / ad ei ale hañ nockurt Hatur til sijns Naunga. Og er þad ecke noog ad vier hølldum Frid vid Vine og Frændur / Tollheimtu Meñ og Þvtur giera og þad hid sama / Luc. 6. helldur bijdur Endurlausnareñ oss ad vier elskum Ovine vora / Matth. 5. þad Løgmaal er þrøngt ad søñu Hollde og Bloode / eñ ecke svo miøg þeim sem epter Gude er skapadur / og leitast vid ad breyta epter sijnum Lausnara / hvør ed beidde fyrer þeim er hañ kvøldu / Luc. 23. Eiger þu nockurn Ovin / Christeñ Madur / þa giæt þess ad Gud er þiñ beste Vinur / og Andskoteñ hiñ argaste Ovinur / giør þvi ecke þad hinum til Stygdar eñ þessum til Þægdar ad hatast vid þañ sem er þiñ Brooder epter Nattureñe / fyrer hvern Guds Sonur heßur Kvøl og Dauda lidid eins og þig. Eß þu hatar þiñ Ovin og þad svo miøg ad þu villder hañs Dauda / þa giør hønum gott / sia til ad þu fæer giørt þier hañ ad Vin med goodu Atlæte / fæer eru svo Hreckvijser ad þad tekest ecke / eñ eß þu fær þvi til Vegar komed / þa heßur þu droped Ovineñ eñ frelsad þiñ Broodur og gießed hønum Lijßed / 1. Joh. 5. Og aßrekad Saalu eina Gude til Handa / sem er stærre Sigur eñ þoott nockur heßde Konga rijkeñ under sig broted / þvi hun heßur Guds Sonar Blood kostad / hia hvøriu øll Veroldeñ er Fis ad reikna. Svoddañ Heßnd er ecke einasta Saklaus / helldur og Gude kiær og aß ellum hañs Lørnum vel liteñ. Gud giæße ad Christner Meñ villdu kemia sier þetta Hugarfar / þa munde Fridur og Eindrægne halldast betur Mañaa medal / helldur eñ skiedur nu um Stunder / þa mundu Meñ Frid haßa vid sia, lßa sig og Samvitsku sijna / Frid fyrer Heimenum / þvi sa ed þvi sijt giører / hañ er aß Gude fæddur / og yßerviñur Heimeñ / 1. Joh. 5. Frid fyrer Dioßleñu / þvi hañ er Christi Barn / sem Dioßlenum heßur ævsnarad / og troded hañ under siña Barna Fætur / Rom. 16. Ja

Frid vid hiñ lijfanda Gud sem øllu rædur bæde a Himne og Jördu / J hvørs Rijke ad Friduren og Riettlæted kyssa hvort añad / Psalm. 85. hier i Tijmanum/ eñ i Eylijfdeñe mun a Fridnum eingeñ Ender verda/ Esa. 9. Þeirrar Sælu Vistar niootande ad verda uñ þu
oss þijnum Børnum O þu stoore Gud Fridareñs/
Rom. 16. fyrer hiñ saña Fridareñs Høfd,
ingia JEsum Christum / Esa. 9.
AMEN.

Fyrsta Suñudag epter Paaska.

Gudspialled/ Joh. 20.

EN ad Kvøllde þess sama Þvottdags/ þa ed Lærisveinarn, er voru samañkomner ad lycktum Dyrum fyrer Hrædslu, saker vid Gydinga/ Kom JEsus þar/ og stood i Mided/ og sagde til þeirra: Fridur sie med ydur. Og þa hañ sagde þetta/ sijnde hñ þeim Hendurnar/ og sijna Sijdu. Eñ Læri, sveinarner gløddust vid/ ad þeir sau HErrañ. JEsus sagde þa eñ aptur til þeirra/ Fridur sie med ydur. Lijka sem Fadereñ sende mig/ so sende eg ydur. Eñ sem hañ sagde þetta/ blies hañ a þa og sagde til þeirra: Medtaked þier heilagañ Anda / hvørium hellst þier fyrergiefed Syndernar/ þeim eru þær fyrergiefnar/ Og hvørium helldst þier aptur hallded þær/ þa eru þær þeim aptur halldnar. Eñ Thomas eirn af þeim tools/ sem kalladest Tvijbure/ var eige med þeim/ þa JEsus kom. Eñ hiner adrer Læresveinarner søgdu til hañs: Vier høfum sied HErrañ. Eñ hañ sagde til þeirra: Nema ad eg siae Naglaførreñ i hañs Høndum/ og ad eg læte miñ Fijngur i Naglaførreñ/ og legge mijna Hønd i hañs Sijdu/ þa trwe eg ecke. Og epter atta Daga voru eñ aptur hañs Læresveinar þar iñe/ og Thomas med þeim/ kom JEsus ad lycktum Dyrum/ stood i Mided/ og sagde: Fridur sie med ydur. Sydañ sagde hañ til Thomam/

Thomam/ riettu þiñ Fijngur hijngad/ og skoda mijnar Hendur/ lypt upp þiñe Hende og legg i mijna Sijdu/ og vert ecke vantrwadur/ helldur trwadur. Thomas svarade og sagde til hañs: DRotteñ miñ og Gud miñ. JEsus sagde til hañs. Af þvi þu sæst mig Thoma trwder þu / Sæler eru þeir sem ecke sia og trwa þo. Morg öñur Teikn giørde JEsus i Augsyn siña Læresveina/ hvør ad eige eru skrifud i þessare Book/ eñ þetta er þvi skrifad/ so ad þier trwed þad/ ad JEsus sie Christus Sonur Guds/ og ad þier so trwader/ hefdud Lijfed i hañs Nafne.

Exordium.

HEgar JEsus hafde læknad hiñ Limafallssiwka med þvi Orde ad hñ sagde til hañs/ Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar / Matth. 9. þa prijsade Folked Gud / er þvilijka Magt hefde Mønnunum giefed. Ecke hefur þetta Folk svo undrast yfer sialfu Kraptaverkenu/ þvi þeir voru þessu alvaner af Frelsaranum/ añars mundu þr ecke hafa fært þeña veika Mañ til hañs/ helldur yfer þvi / ad hañ læknade med Orda Tilfæke þssu/ þvi þ hafde a þm Døgū ecke heyrst ad nockur Madur hefde Valld til ad fyrergiefa Syndernar / hvar af Pharisæi tooku Orsøk til ad bera sier þa Ohæfu i Muñ/ad hañ Gudlastade. Eñ hañ s auglijste sitt Valld til ad fyrergiefa Syndernar med þessu Kraptaverke/ svo ad þr ed þad sau undrudust og prijsudu Gud/ er þvilijka Magt hefde Mønnunum giefed/ hñ same hefur e þetta Valld i Hendur feinged syndugum Mønnum sijnum Postulum/ svo sm vier strax heyrdū af Gudspiallenu/ og ecke einasta þm/ helldur og øllū þeirra Epterkomurum allt til Veralldareñar Enda/ Matth. 28. ad þr i hs Nafne fyrer giefa Syndernar/ ecke svo sm af sialfum sier/ helldur svo sem Christi Þienarar/ og Raadsmeñ Guds Leyndardoma/ sem Paulus vottar/ 1. Cor. 4. Eñ svo miked/ svo haleitt og svo Guddomlegt sem þetta Valld er/ svo vandfared er og med þad/ bæde fyrer þa sem þad i Hende hafa / og svo hina er under þvi eru/ ad hveruger forgrijpe sig a hñs Dyrdlegre og Ognarlegre Naatign/ sem ad er Nøfundur þessa mikla Vmbods/ og fyrer þvi ad

a þessu

a þessu rÿdur / øll Velferd Christens Mañs (sem er ad þa Kvittun Syndaña) þa vil eg nu ad þessu Siñe tala um̃ þetta tvent / sem er 1. Hver ad sie Skylda þeirra er ødrū eiga ad boda þeirra Fyrergiefning / og 2. Hiña sem hana þiggia eiga. Gud styrke oss i þessu Verke med Nad syns gooda Anda i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingen.

TVent er þad sem Christi Þienarar eiga i þessu Eyrende ad athuga / semer 1. Ad ecke boda þeir Kvittun Syndaña þeim / sem heñar eru Overduger. 2. Ad þeir hallde heñe ecke fyrer hinum / er hun med riettu tilheyrer. Hiner fyrre eru med tveñu Moote / añadhvert eru þr Fafrooder / edur og Ogudleger og Hardsvijrader. Hverigum af þssū a Radsmadur Christi ad boda Syndaña Kvittun / ecke þeim fyrre / þvi sa sm̃ etur ꝛ dreckur Overdugur / hñ er sekur vid Holld ꝛ Blood DRottens / seiger Paulus / 1. Cor. 11. Eñ sa etur og dreckur Overdugur / sm̃ ecke reyner og proofar sialfañ sig / eñ hverneg ma sa reyna sialfañ sig er ei þecker Syndena? Eñ hverneg ma hñ Syndena þeckia an Logmals sins Þeckingar? an hvers ad jafnvel St. Pall ecke þeckte ad Gyrndeñ var Synd / Rom. 7. Þad er ellum Møñum kuñugt / ad eingeñ fær kvitta Syndena i Heimenū / utañ hñ bere Angur og Trega fyrer hana / eñ hverneg ma hañ lata sig angra þa Synd / er hañ þecker ecke / og er þetta þo ecke nema Helften af Skylldu vorre. Ecke er þad noog ad þeckia Syndena og angrast af heñe: Litlu gagnade þ Cain og Judas þoott hiñ segde / Myn Synd er meire eñ ad hun fyrergiefeñ verde / Gen. 4. eñ þesse / Jeg hefe illa giort þad eg sveik Saklaust Blood / Matth. 27. St. Peturs / Matth. 26. Davids / 2 Sam. 12. hiñar Bersyndugu / Luc. 7. og añarra svoddañ Maña Þeckingu / skal hafa til þess ad fa Syndena kvitta / Þar fyrer sakū þss ad Blooded JEsu Christi hreinsar oss af ellū vorū Syndum / 1. Joh. 1. og ad i eingum ødrū er Saluhialpeñ / Act. 4. þa kañ eingeñ ad fa hia Gude Lausn Syndaña fyrer utañ hñs Forþienustu / ꝛ er þad ad søñu ecke noog ad Meñ vite / ad hñ sie fyrer Synderñar daeñ / Rom. 4. helldur og ad tileinka sier hañs Forþienustu / og trua þvi fastlega ad þad saklausa Guds Lamb hafe eiñig syñar Synder

iburtu

i burtu teked/ Joh. 14. Þeim ſem ecke er um̃ þetta hverttveggia aldeilis ſañþærdur i Hiarta ſijnu/ hønum a Guds Þienare ecke ad boda Kvittun Syndaña/ helldur ad underviſa hønũ med allre Koſtgiæþne Veg Saalu hiaalpareñar/ ⁊ leida hñ til Chriſtũ med Heilſuſamlegre Kieñingu. O Gud giæþe ad þeſſu villdu giæta ecke einungis Kieñimeñerner/ helldur ⁊ þeir ed Bornum og Hiwum eiga ad underviſa og uppala i Aga og Um̃vondun Drottens/ Eph. 6. þa være eg viſſ um̃ ad ecke mundu ſvo opt-lega verda Helgedoomarner Hundum giefner/ Matth. 7. nie Perl[illegible] er Svijn kaſtad/ ſem mig ugger ad a ſtundũ ſkie mune þyrer Vanræktar-ſaker þeirra er Gud heþur um̃boded ad taka Vara a ſlijku/ hveriu vill eiñ Saalaus og Toomlaatur Leigulide ſvara hinum Allvallda Konunge a ſijdarſta Deige/ þegar hañ kreþur ſiña Sauda Bloods af hañs Hende/ eñ hañ heþur þorſoomad ad underviſa þeim/ og ad giefa Guds Hiwum i riettañ Tijma þad hønum byriad heþur/ hañ heþur talad þyrer þeim þ. ſem var Hiegoome/ haþt þyrer þeim nockrar þaanytar Spurningar/ ſem lijtt til Saluhiaalpar gagna/ til þſſ ad ſijnaſt vid ad giora eitthvad og ad ſyrra ſig Vijtum/ eñ alldrei lagt hiñ rietta Grundvell Saaluhiaalpareñ-ar i Mañaña Hiarta/ ei kieñt þeim Syndena ad þeckia/ ecke utliſt ad ſyr-er þeim heñar Greiner og Tegunder/ ecke utmaalad hverſu ad hun er vidurſtyggeleg þyrer Gude/ ei ſijnt þm̃ Veigeñ til ad þaa heñar Kvittun/ edur vaked Angur og Trega þyrer ſijn Aþbrot i þeirra Hiarta/ nie Krapt hiñar ſomu Trwar er verkar fyrer Kiærleikañ/ Gal. 5. Og i þeſſare Fakiænſku hleypur Veſælingureñ iñ ad Skriptar-Stoolnum/ og þigg-ur Kvittan Syndaña aþ Preſtenum/ jaþnvel þoott ecke ſie hñ heñe nær/ helldur eñ eiñ Heidinge/ ſem eckert af Gude veit nie hañs Chriſte/ og i þeſſu uppelſt hañ/ i þeſſu liſer hañ/ og i þeſſu deyr hañ og uppvaknar i Helvijte og Kvølunum/ nema Gud vilie meire Myſkun a giøra/ og ætl-ar ſig þo ad vera Full-Chriſteñ/ og ad Saala ſijn mune ſtrax i Himeneñ uppſliwga/ ẽ hun ſkreppr ut aþ Lijkamanũ/ af þvi eingeñ ſagde hønũ þ/ og eingeñ ad þvi ſañ/ hverſu ſm̃ hañ var O/froodur i ſijnum Chriſtiñ-doome/ þetta hid ſama vil eg ſagt haþa Forelldrum og Hwſbændum/ hverier i þſſu vera eiga ſvo ſm̃ Preſtaña oñur Hond/ þvi eþ ſatt ſkal

 ſeigia/

segia / þa er þad Skyldun fyrer eiñ Guds Ords Þienara ad hañ giete logt hvert Barn sier a Knie / og øllum allt þad kiendt sm̄ þr vid þurfa / sierdeilis i þessu fatæka Lande / eñ ad hafa alvarliga Umsioon hier um̄ / rañsaka hverneg þad til geingur / aminña þa sm̄ eru Hyrdulauser / Leidrietta þa sm̄ villt fara / straffa þa sm̄ moote mæla / vijsa þeim ut af Guds Kyrkiu og Samneyte Christeña Maña er ecke lata sig Leidrietta med hoogværum Anda / Gal. 6. þad a þm̄ ecke ad vorkyñast / eñ Gud naade Hveria Aðstod þr fa i slijku hia allmørgum / Oskande være ad ecke fyndust þr ed reidast ef ad slijku er funded / og leggia Hatur a Guds Þienara nær þr vilia forda Salum þrra vid Eylijfum Helvijtis Pijslum / þr hafa þra Gudrækelegar Aminñingar i Skimpe / og kalla þad Presta Firrur og Hlutseme / hvar fyrer? af þvi þr sialfer ecket kuña / eñ skam̄ast sijn ad læra þad gamler / er þr nentu ecke unger ad nema / og vilia helldur steypa sier og Børnum sijnū og hiwum i Afgruñ Helvijtis / eñ ad lata sig leidrietta / og er þad allt ofkuñugt af Fafræde hiña ungu i þessu auma Lande / hvad lijted ad hiner gømlu kuña mune. O þier Skynlausar Mañeskiur / kalled þier ecke þad hid argasta Mord ef nockur fargar sijnu Lijfs-Afkvæme / vijsvitande / og þo er þad Kiærleiks-Dygd / hia þvi ad spara þm̄ þad er þeim meige verda til Salargagns / þvi þad er ad myrda Salena / hver ad er med Guds Bloode Endurleyst / Act. 20. og er myklu miñe Synd ad bera ut Børn sijn nijfædd sem þo er hiñ verste Glæpur / þvi þa eru þau under Guds Myskunseme / helldur eñ ad flekia þeim upp Fiandanum til Þioonustu. Hafed þier ecke heyrt hversu ad DRottèñ vard reidur þeim er Offrudu Børnum sijn Moloch fordum Daga / Levit. 20. og lietu þau ganga i giegnum Elldeñ þm̄ Andskota til Dyrkunar? Deut. 18. Eñ hvad giøra þr betur sm̄ lata sijn Børn uppalast i øllu Reideleyse? vited þier ecke ad þier hafed þau i Syndeñe gieted og fædt / Ps. 51. Hvad liggur þa añad fyrer henum sm̄ af Natturuñe er Reideñar Barn / Eph. 2. helldur eñ Eylijflega ad fyrerfarast / nema hañ lære hiñ saña Christeñdoom / svo ad hañ meige umflijia tilkomande Reide. Þier seiged vel / þau eru i Skijrneñe Endurfædd og Guds Børn vordeñ / þad er vel / eñ hversu illa kieñed þier þeim

þm ad halda sin Skyrnar Sáttmála/ nær þau alldrei fá ad vita hvad Skyrnen er/ edur hvad þeim er riett i henne/ hveriu þau hafe þar Gude lofad / edur hverneg þau eige ad bera sig ad hallda þad/ edur fa þess Kvittun er þau afbriioota. O vei/ O vei/ hveisu aumur er þysse Christ endoomur/ bæreligra mun einum Tyrkia verda a Doomsens Deige/ en slykum Forelldrum/ og vil eg hafa þetta sagt til þra einungis sm Hyrdu lauser eru um Velferd synna og sinna / og meina ad Gud hafe giefed sier Bornen / alleina til ad leika sier ad / en ecke til hinna sem leggia nockra Rækt hier vid/ er Gud giæfe ad sem flester være. Aner adrer sem Guds Pienarar eiga Syndunum aptur ad hallda / eru þr sm kannskie hafa noog Vit a þvi er þr eiga ad trwa og giora/ en lifa alldeilis ecke þar epter/ helldur ganga fram i allskonar Syndum og Glæpum Ydrunarlaust forsmaande Gud, og hns dyrmæta Ord/og hafande ad eingu þad þeim sagt verdur i Guds Stad. Slyker eiga med riettu ecert Samneyte ad hafa med ødrum Guds Bernum/ hverier helst sem þeir eru Ryker edur Fatæker / Vesæler edur Vollduger / þvi ef Paall seiger/ 1. Cor. 5. ad ef nockur sa er Brooder (þad er Christen) kallast/ sie Frillulyfes Madur / Lastmall/ ægiarn / Skwrgoda Dyrkare edur þess Nattar / þa skule Menn einga Umgeingne med þvilykum hafa/ þa er þad auglioost ad þvilykum a ecke Syndanna Kvittun ad boda/ nema þeir Ydrest af Hiarta og afleate Glæpunum/ og sa Kiennemadur er seger þeim synar Synder kuitter i Guds Stad/ hann lygur uppa Gud/ er hann leyser þad sem Gud hafde honum alldrei umboded/ hn tekur fram þyrer Hendur a Christe sem Menn plaga ad seigia/ og giorer hann ad þeim Gude sm ad þocknast Ogudlegt Athæfe/ Ps. 5. Stoor Vande liggur a einum Kiennemanne i slyku/ ef hann vill þuinast trwa. Ecke seige eg ad þm skule þravyssa Aflausn Synda sinna / sm misgrunadur er um einhvern Glæp/ þad ma hinum besta Manne giora. Ein skiæd Tunga kann snarlega ad lioosta upp einhveriun Ohroodre um goodann Mann / hvar til þusund Dæme eru/ slykt a ad eingu ad hafa / helldur ad afstyra sworddenn vondu Umtale um Naungann. Einn Guds Pienare a ad vera Vandlætinga samur/ en þo med Skynseme/ og ecke byggia svo vigtugann Hluk sm ad

er

er Lyklavalldsens Brwkun a hverium Pvættinge/ Rom. 10. En þessa þarf ecke vid Br. M. Þar eru openberer Lester og Skamer sem ad eingu eru aktader/ hverke af þeim ed þær fremia og kan skie ecke helldur svo sem vera ætte af sumum sem þad ættu ad straffa. Hverneg mun þad tilganga med Guds heilaga Nafns Vanbrwkun medal Ohlutvandra Manna med Ydkun hans heilaga Ords? Munu ei finast þr ed hafa þan Offrgrip ad Athlæfre og i Fiölkyngis Mælum. Hvad er tijdara en Ohlydne og Otrw Barna og Niwa vid Forelldra og Hwsbændur/ vond Forlijkun mille Hioona/ Hardydge yfer bodarana vid hina aumu og vesælu sem under þrra Vallde eru/ svo Men læta Vargana hlaupa þrß en straffa Owfurnar. Hatur og Ulfbwd eru vorden ad Karlmensku og Hugprijde/ Men bera þad ecke einungis heimugliga med sier i Hiartanu/ hvar um Kieñemaduren el kan ad Dæma/ helldur syna þad Dagliga i Verkunum/ i Ordunum/ i Umgeingneñe / Okur og ræsælne/ Myskunarleyse vid hin Volada og Naudstadda/ Bakmælge og illur Munsöfnudur vid Naungan/ allt þetta eru daudlegar Synder/ og mæ öllum kunugt vera/ ad þær ei verda fyrergiefnar i Himnenum nema Men ydrest þeirra a Jördune/ og þad vita Guds Þienarar/ ad þyrer slijkt kiemur hans Reide yfer þa ed þad fremia/ Eph. 5. Nu seige eg þad ecke ad Men skule strax frawijsa þeim er i þssu kuna seker ad finast/ ef þr syna a sier nockur Ydrunar Merke/ sañvel þott Betruneñ verde ecke i einu svo merkelig/ hitt seige eg ad þr eiga þvilijka Syndara med allre Alud og Kostgiæfne ad aminna/ og Leidrietta þa med hoogværum Anda er fundner verda i nockurre Yfirsión/ Gal. 5. fyrst i Einrwme/ vilie þr ecke þar vid skipast/ þa i tveggia Gudhræddra Mana Vidurvist/ læte þeir en þa ecke af nie leitest vid ad betra sig/ þa veit eg ei betur en svoddan þverbrotnum Manneskium eige Syndernar aptur ad halldast/ þad kieñer oss ecke einasta DRottenn JEsus Matth. 18. med þssum Ordum/ ef þin Brooder syndgar a moote þier/ þa far þu og ætel han a mille þijn og hans/ ef han heyrer þier/ þa hefur þu auñed þin Brood ur/ en ef han heyrer þier ecke/ þa tak med þier ein edur tvo/ svo ad i Muñe tveggia edur þriggia verde öll Ord stadfest/ en vilie han ecke þm heyra/

heyra/ þa seig þad Søfnudenum/ eñ vilie hañ ecke Søfnudenum heyra/ þa hallt hañ svo sm̄ Heydingia og Tollheimtumañ/ helldur er og þssu aldeilis samhliooda Konungligt Løgmaal i þessum Løndum og Rÿkium/ um̄ þau Afbrot sem ecke verda svo hentuglega med Verallðligum Riette strøffud/ og ef DRottens skipar einum af Søfnudenum þañeg ad breyta vid þañ er hønum a moote brÿtur/ hvad myklu helldur mun þetta sagt vera Kieñemøñunum sm̄ i Guds Stad vandlæta eiga. Take þvi ecke eiñ DRottens Þioon Vara a slÿku/ þa er næsta hætt vid/ ad hañ giøre sig Hluttakara i añarligum Syndum/ og hafe Samfelag vid Ofricoß sem Verk Myrkrañа/ þvert a moote Postulañs Bode/ Rom. 1. Og er þetta nu sagt um̄ þa sm̄ Guds Þienarar eiga ad apturhallda Syndena. Eñ þar fyrer hefe eg um̄ Kieñemañaña Skylldu talad i þessum Stad/ ad eingeñ hafe þa edur Duyrde þoott þeir giøre Skylldu sÿns Embættis i slÿku þar þm̄ er svo mykell Vande a Hende.

Hverier ad hiner sieu er Syndena skal leysa hia/ er audsært af þvi ẜ alla reidu er sagt um̄ hina/ ẜ er alla synduga Meñ/ hversu hertzelega edr stoorkostliga sm̄ þr syndgast hafa moote Gude/ Jaa hversu leinge sm̄ þeir hafa vellt sier i Syndunum / þa sm̄ ad fulla Grein hafa a ad reyra og prooфa sialfa sig/ og læta sig af Hiarta Syndernar angra/ og leta Umboot med fastre Trw a Christi Forþienustu / þvi hiñ Naaduge Giæfskuñar Bruñur/ vill eingañ þañ fra sier reka sm̄ til hañs kiemur/ Joh. 6. þvi kallade hñ hærre Raustu fordū Daga og sagde: Komed til mÿn aller þier sm̄ Erfided og Þwnga erud þiader/ eg vil Endurnæra ydur/ Matth. 11. Og gyllder þetta ecke einosta um̄ þa sm̄ eñ ꝥ a eru full hrauster og kuña framveges ad betra sig/ helldur og um̄ hina sem fyrer Daudanum liggia/ og iafnvel þa sm̄ Mælinu tapad hafa/ ef þr eru med Rænu / og eiñ adgiæteñ DRottens Þienare merker þeirra Hiartaliga Epterlaungun/ Angur ꝛ Trega ꝥ Syndernar/ þviad a hveriū Tÿma/ ẜ hiñ Ogudlege snyr sier fra sÿnu Ogudligu Athæfe/ þa skal hñ lifa ꝛ ecke deyia/ allra hñs Synda skal ecke ad Eylÿfu miñst verda seger DRotteñ ꝥ Muñ Ezechielis/ Ezech. 18. Og þott hiñ Naaduge Gud ẜ allañ Dageñ utbreider sÿnar Hendur til Ohlydugs Foolks/ Es. 65. sie iafnañ reidu.

hvern ad taka vid Syndaranum nær han ydrast af Hiarta/ þa eru hans diupu Myskunar ydur þo allorei Nakvæmare en i Daudanum/ þvi þa veit oll Syndga Siætska sin ecke vill Syndugs Mans Dauda/ ad ecke er Tyme til ad draga Nadena undan. Og er þetta nu hanég sagt um þad helldsta sin ad Guds Ords Þienarar eiga ad taka Vara a i þssu hnleita Efne/ en fyrer þvi ad margur Einhalldur/ edur og svo Hyrdulaus/ kan ad sleyka sig a þssu Nadarenar Frelse/ þoott alldrei giøre Kiénem idurenn sitt Embætte svo Athugasamliga/ þa verd eg og nockud hier um ad tala/ og þad þsi helldur/ ad Andskoten er Þusund Viela Smidar/ vine han eckert a þa einu Sijduna/þa leitar han a hina/ þsier eru og med tvenu Moote/ anad hvert eru þad þr sem af Hyrduleise og Ofstrauste meina ad þeir fæe Kvittun Syndana ef Presturen þeim hana alleina tilseiger i Guds Nafne/ edur og hiner sem vegna Fiølda og Stærdar sina Misgiørda fa þvi varla trwad/ ad Guds Þienare hafe Vallo hier til þoott þr ydrest. Hvad vidvikur hinum fyrra Hoopnum sem vera mun ollu stærre/ þa vite þad sierhver ein/ ad lyka sin Christur sagde vid Lærisveinana fordum/ Luc. 10. Hver ydur heyrer han heyrer mier/og meinte þo alleina i þm Hlutum sin þier boded i mynu Nafne og epter mine Skyckan. Svo er þvi og vared/ ad ef nockur Guds Ords Þienare/ bodar þm Kvittun Syndana sin ecke ydrast og ecke trwa a Guds Son og hans Forþienustu/ þa er hans Þioonusta Onyt/ og verdur bædum þeim til Dooms-Afellis/ Prestenum ef han þad veit/ en hinum þoott Presturen þad ecke vite/ þvi ma hvers eins Samvitska bera hønum lioosast Vitne hier um/ En ef Presturen ofleyser Ogudligan an Vitundar sinar/ þa er hans Þioonustu hattad eins og einum Doomara/ þeim ed geingur rangan Doom epter følsku Vitne/ samt er ecke Doomaren Riettur/ þoott hin er dæmde sie Saklaus/ svo er og þs Blood yfer hans Høfde/ Ezech. 33. sem fakar Synder sinar fyrer Prestenum/ en þo ecke af Hiarta edur med verdugre Ydran/ en Guds Þienare er Syknsaka jafnvel þoott hans Þioonusta sie Ogyllo i Nimenum sokum þsi Ydrunarleysis er hana þiggur. Þad er næsta favyslegt/ad ein Syndare meinar ad sier verde sinar Yfertrodslur fyrergiefnar

ar / þott ecke ydrest hañ fra edur hafe nockurn Asetning edur Vidleitne til ad betra siñ Lifnad / ef Kieñemaduren alleina leggur hønum Nønd i Nøfud og bodar þeirra Kvittun. Giæt þess O aumur Madur / ad eingiñ hefur meire Mindugleika eñ sa vill er hønum gaf hañ. Nu er þad vyst / ad Gud tekur ecke vid Syndaranum nema hañ læte sig angra Syndernar / og lofe ad betra sig. Þad skal alldrei fiñast i allre Ritning, uñe ad Gud lofe Naad siñe nema ydrande Mañe / hvernig villt þu þa vænta þess af Kieñemañsens Hende / sem Gud hefur hønum alldrei i Hendur feinged; og hñ ecke siælfur vill edur kañ giøra vegna siñs skræ⸗nga Riettlætis sm̃ hønum eins skylldt er og Myskunsemeñ / og ma þad þier ecke gagna / þott ad Presturen sie þier samvitande i Ydruleisenu / læt hañ ei draga þig a Tælar / þott hañ eige ad vita betur eñ þu / þvi hañ giører i þvi Andskotans og ecke Guds Verk / ad boda þm̃ Kvittun Syndaña sem heñar er Overdugur. Þad er Diøfulsens Slægd / ad giøra lited vr Syndeñe fyrer Mañenum / og kalla ad Meñ meige kom⸗ ast af vid Gud med eintoomre Jatningu edur vtvortis Negdan Lykam⸗ ans. Vara þig i Guds Nafne / vara þig / slykt vill þier lited gagna a þiñe Daudastundu / þvi hiñ Ogudlege skal deyia fyrer siñar Synder seiger DRotteñ / Ezech. 33. Jafnvel þo hiñ Riettlæte Gud / vilie krefia hñs Bloods af þss Kieñemañs Hedne / er forsoomar ad seig ia hønũ til Syndareñar. Þad er merkelegt sem hier stendur i Gudspiallenu / ad þa dur eñ DRotteñ blies Læresveinunum i Hendur Lykla⸗Valldet / þa blies hñ a þa og sagde / medtaked heilagañ Anda. Nu þott Andans Gafa sie ecke svo ryk a þssum Døgum hia Guds Þienurum svo sem hun þa var / þar Vitnisburduren JEsu Christi er vidtekeñ af øllum þeim er Christner kallast / og jafnvel af þm̃ medkiendur sm̃ ecke epter hønũ lifa / samt er eingeñ Efe a þvi / ad Guds Ande er i þeim og verkar med þeim sm̃ hañ þar um̃ bidia af Hiarta / og rækia sitt Embætte. Eñ hver sm̃ ad bodar Ydrunarlausum Kvittun Syndaña / og hañ veit þad / hañ tals⸗ ar ecke af Guds Anda / þvi Andans Embætte er ad straffa Heimeñ um̃ Syndena / Joh. 16. Eñ ekkert er Stioornleysе meira / eñ ad seigia þa Synd kvitta sm̃ ei er / og sa þad giører / hañ stioornast ecke af heiløgum

Anda/ helldur dregur bæde sialfañ sig og adra a Tælar. Nu kañ einn hver ad peinkia/ fyrst ad Kvittun Syndaña er par i foolgeñ/ ad Mad ur ydrest peirra og trwe Christi Forpienustu / hvad parf eg pa Prestsens Pionustu vid? mier næger pad ad eg ydrast z trwe. Ey er hun par fyrer Gagnlaus Christeñ Madur/ helldur Omissande/ pvi fyrer utañ pad/ ad margur er veikur/ margur Trwarlijtell/ margur sturladur/ margur freistadur/ margur Efasamur / pa eru petta Guds Ord og Fyrerheit. Hver ert pu pa sm forsmaaer Christi Skickan? veitst pu betur hvad Syndugum Mañe gagnar til Saaluhialpar/ helldur eñ hañ sem pier hefur hana afrekad med sijnum Dauda? pad er vijst/ ad Gud bæde vill og kañ ad giora pañ hoolpeñ sem ecke nær heilagre Skijrn/ eñ hver sm hana forsmaer / pad verdur honum til Fordæmingar / og vidlijkt er i pessu / sa sm ei kañ ad na Prests Funde / pa er honum pad full t ad Guds Ande uppvekur i honum saña Ydran fyrer Syndernar og Trwna a JEsum / og hañ hefur noog i hiñe Andligu Nautn er Drottiñ um talar hia Johañem/ Cap. 6. seigiande: Hver sem etur mitt Holld/ og dreckur mitt Blood / hañ skal ecke Daudañ smacka ad Eylijfu / under hveria ad Andz Drottens afleysser hañ med peim Vitnisburde ad hañ sie Guds Barn / Rom. 8. Eñ sa sm forsmaer pau Medøl er Guds Sonur hefur skickad og iñsett hier til / edur pykest fra ei vid purfa/ hañ ma ei Christeñ Mañ nefna / eñ pad munu fr einer pykiast giora meiza er Syndeñ ecke miog til Hiarta geingur/ og heiter pad pa svo/ ad heiler purfa ecke Læknarans vid/ Matth. 9. Hiner sem ad hun er ofpwng Byrde vordeñ/ svo ad peir hafa ecke Frid i Beinum sijnum fyrer heñe/ Ps. 38. Peir munu Alls-Hugar fegner verda pessum Myskunar Ordum: Hvad pier leysed a Jordu / pad skal a Himnum leyst verda/ Matth. 16. Peir piggia med allre Hiartans Audmijkt eina Huggunar Grein af Mañe Guds Ords Pienara/ svo sm eiñ Svala-Dryck af Guds Nadar-Bruñe uppausen. Eñ hverier eru hiner? eg ottast pad mune meir vera Dofe Samvitskuñar/ helldur eñ Heilbrygde/ er peir treida sig uppa. Eg hefe talad vid suma Meñ/ sem hafa læted sier um Muñ fara / ad pau Ord er standa i vorum Skriptagange: Eg er hin

syndugasta

syndugasta og sviivirdelegasta Mañeskia sem verda mä bæde fyrer Gude og Mönum. Pau villdu þ ecke svo vidkuñast/ þvi ad þeir væru frii fyrer sumum Slæpum sem adrer drygia/ og skijnest þß vegna ad þad sie nockurskonar Nræsne fyrer Gude ad jata sig ad vera hiñ stærsta Synd-ara. Eñ eg óttast ad slijkt kome nockud af Ranñsooknarleise sialfs skijns/ Hver þecker Mañaña Hiortu nema sa sm þau skapad hefur? hver kañ ad vita hversu mykla Krapta eiñ hefur til ad mootstanda Syndeñe/ nema hañ sm þa giefed hefur? Hver veit nema eg sie stærre Syndare sm hañ meira lanad hefur/ helldur eñ hiñ sem ad verr lifer fyrer Mönunum/ eg sie margañ drygia þær Synder / sem eg vil bidia Gud ad vardveita mig fra/ eñ kañ skie ad miñ Skapnadur sie þañeg ad eg hafe Vidbiood a þeim/og er þad ecke mier ad þacka/ eñ life þo epter Syrndum mijnum i ødru sem eg er Lundlageñ a/ og hañ er ecke giefeñ fyrer/ verda mä og ad hañ hafe ecke þeiged svo mykla Andans Naad til ad strijda i giegn Syndeñe sem eg. Eñ hversu opt mootstend eg nu Guds Anda/ þegar hañ miñer mig a ad giøra þad ecke sem eg kalla litla Synd/ edur lata af þvi sem eg er vanur til/ eñ þyker ecke stoort i spuñed vera/ þegar eg þetta skoda / þa vil eg sia til hvert þesse Synd kañ ecke ad verda svo fordæmañlig i Guds Auglite svo sem hid versta Mord hia þeim sem ad Gud kañskie ecke eñ þa svo alvarliga Tuktad hefur med Streffun skijns Anda/ og hverneg sm þssu er vared/ þa veit eg eitt/ ad eingeñ veit betur hvar Skooreñ ad hønum krepper/helldur eñ sa sem hañ ber a Fætenum. Svo þecke eg og hia eingum fleire Synder eñ hia mier/þvi eg er eingū svo margra samvitande/og þad munu aller segia er rañsaka Hiarta sitt ytarlega/ Eñ sieu þar adrer syndugre/þad veit Gud/eg veit þ ecke/ og fell eg þa i Forundran yfer hñs Giæsku og Þoleñmæde yfer þm/þvi mier þyker varla meiga a þ auka ad hñ mig sparar. Ner seigest og ecke/ Eg hefe allar Synder drygt/ helldur allskyns. Margur er sa ed ecke hefur Mañ veiged/ ecke kreinkt skijns Naunga Hwsfru/ ecke stoled med Leind/ ecke Fals Vitne bored/ Eñ sa sem vill seigia/ ad hañ ei hafe drygt neitt þvilijkt/ hñ seiger under eins/ad hñ hafe þesse Bodord halld-ed/ sem eg þore ad seigia valla mune nockur vera/ og þvi er þsse Jatn-

ing riett/og ecke einasta riett/helldur þarþleg hverium Christnū Mañe/ og hafe Meñ ecke añad til Dæmis hier uſn/ þa hafa Meñ Ord Pals/ er hñ seger : Þad er sañarlegt Ord og i allañ Mata verdugt ad medtakast/ ad JESus Christus er komeñ i þeña Heim/synduga Meñ Saluhoolpna ad giøra/a medal hverra eg em hiñ meste/ 1. Tim. 1. Og et þetta nú sagt uſn þa/ sm̄ ad kallð-siñadet eru i þeirra Jatningu og Jdran fyrer Gude. Eñ þoott ad hiner sm̄ ad ofbiodur Stærd siña Jllgiørda/og Guds Reide er þr forþienad hafa/ þoott þeir/ sege eg sieu nær Guds Rijke/ þa er þm̄ samt nærsta hætt/ nema þr stioorneſt af Anda DRottens/ sm̄ byr i hañs Orde/ þvi Dioftulleñ er slægur/ svo sem hañ kañ ad mijnka Syndena fyrer hinū Toomlata og Hyrdulausa/svo gietur hñ og stæckad hana fyrer þm̄ Angrada og Hugsiwka. Eñ lat þier til Hugar koma Guds Barn/ ad þ eru ecke Krapfar þiñar Natturu/ sm̄ ad uppvekia i þier svoddañ Trega/ helldur er þad Ande Guds sm̄ ad stráffar Syndena þier til Leidrietttingar/ hañ sm̄ ad sært hefur Hiarta þitt med Brodde Løgmalsins/ Os.6. hønū er ecke uſn Megn ad græda þig med Smyrslum Evangelij. Sa sem vill giøra einhvern kostulegañ Grip af Gullenu/ hñ smellter þ adur med Elldenum/Svo lætur Guds Ande þitt Hiarta brædna i þier svo sem añad Vax med Þeckingu Syndarēñar/svo þu verder þess kostuligre i Guds Auglite nær hñ svalar þier aptur med Huggun siñe. sa sem meir er fyrergiefed hañ elskar meir sagde DRotteñ fordum vid Simon/ Luc. 7. Eñ þu veist ecke hvad mikid þier er fyrergiefed/ nema þier bitne alvarlega uſn Hiartarætur nar wt af Tilfiñingu eptyrsta Plysla/ sm̄ þu hefur forþienad. Vert þvi Epalaus uſn Kvittun Synda þiña/ nær þu ert svo a þig komeñ. Ad señu er þad satt/ ad stoor Saar þurfa mikla Grædslu/ og ad Synder vorar sieu hin verstu Saar/þad verdur ei utskafed. Eñ David seger/Forlat mier Synd mijna fyrer þijns Nafns skulld þvi hun er mikel/ sieu þær nu miklar/ þa er þo hiñs Nafn meira/ hveriū Gud hefur giefed Nafn yfer øllū Nøfnum/Phil.2. Hvert er hñs Nafn ? Eilijfur Fader og Fridar-Hofdinge/ Esa.9. Þar fyrer/svo sm̄ Fadereñ er Børnunum Lijknsamur/ svo vill hañ vera oss Myskunsamur. Hañs Nad yfergnæfer

ergnæfer allañ Skilning/ þar fyrer kañ Syndeñ allbrei ad vekia svo mikla Styrielld i angrædu Hiarta/ ad hvar sem ad hun yfergnæfer/ þar yfergnæfe þo Nadeñ miklu framar/ Rom. 5. Gud doo ecke til þess ad þu skylldet ørvænta helldur trwa. Meira kostade hañ ad giallda fyrer Syndernar helldur eñ fyrergiefa siþañ. Bæt þess vegna ecke þvi ofañ a allar þinar Synder/ ad þu giører honum þañ Oriett/ ad hañ sem pol- de hiñ smæ narliga Dauda ⁊ bitrustu Hel offtis Pyslter fyrer hinar verstu og hrooplegustu Skamer siña Doina/ hañ mune burtu reka fra sier eiñ Ydrande Syndara sem til hañs kiemur i Nafne hñs Forþienustu. hverki Ydranena nie Trwna tekur þu af sialfum þier/ Hañ sem kveikte i þier Ydranena/ hañ mun ei læta Trwna vanta/ þvi hñ veit ad hin er Onyt an þessarar. Þar fyrer/ nær þu hefur hiñ mesta Opocka a sialfū þier/ þa ert þu Gude hvad þeckastur/ þvi meire Glede er i Himnenū yfer einū syndugum sem Ydran giører/ helldur eñ yfer 99. Rietlætum/ Luc. 15. Nu þecke eg suma Meñ og hefe þeckt/ sem ad soñu ecke efast uñ Krapt og Verdugleika JEsu Forþienustu/ nie Guds Omælanlega Myskunseme ad þeim mune Syndernar fyrergiefast/ ef þr giøra verduga Ydran/ eñ þad liggur þeim yfermæta þrongt i Skape/ ad þeir fæe ei svo heita Ydran giørt ad hun sambioode Stærd og Fiolda Syndaña/ af þvi þr eru sier hiña verstu Glæpa og Bodorda brota medvitande/ eñ þeir fæe ecke svo Hiarta sitt i sundurmared med Løgmælsins Hamre/ sem honum lyke / er ecke byr nema i sundurkromdum Hiørtum/ Esa. 57. Og er þetta ad soñu ecke Ofyrersyniu/ þvi eiga svoddañ Mañeskiur ad kosta øllum Sælar ⁊ Lyfs Kroptum til ad sundurslyta og plaga Hiarta sitt med sduglegre Miñingu fra Glæpa er þeir drygt hafa/ og ecke sydur Giæsku Drott. eñs er þeir hafa styggt/ helldur eñ hñs Reide/ og mun þesshattar Mañ. eskia fyrer sduglega Bæn og Vana/ an alls Efa fæ Girnd syns Hiar- ta af honū er þesse Foorn alleina lykar/ Ps. 51. Eñ þoott ad Tareñ reñe ecke af Augunum/ þa er þad a stundum Natturuñar Brestur/ og heimter Gud þad af eingum sem hañ hefur ecke giefed honum. Nooa er þad ef hiñ iñre Madureñ klagar sig/ æsakar/ sakfeller og strafar. Eñ ef þier virdast þinar Synder eñ þa stærre/ eñ ad þier lyke vid sialfañ

þig/

þig / þa vit ad þetta er hin þægelegasta og mesta Yfferboot hia Gude / sem af þiñe Hende ma frramkoma/ og munt þu heyra med Ste Paale/ Laat þier nægiast mijna Naad/ miñ Kraptur er i Breisskum mattugur/ 2.Cor.12. og er ei Olijkt ad hiñ Alvijse Gud giøre þier slijkt til gooda/ þvi ef þu hefder hefest hafa ad fullu Ydran giort fyrer Syndernar/ þa maa skie/ ad þier være hætt vid ad falla til fra aptur. Fallt þier ffs vegna vid hans Myskunar Fætur og slepp hønum ecke fyrr en hañ hefur blesssad þig. Hier er oss gott ad vera sagde Petur/ þegar JEsus Forklaaradest a Fiallenu Helga/ vier vilium giera hier þriar Tialldbuder/ þier eina/ Moisi eina & Eliæ eina sagde hñ/ Matth.17. Eg gledst ad señu med Petre af ffsare Dijrdar, Sioon/ 2.Pet.1. & dæest ad heñe i allañ Maata/ eñ þore þo ecke ad Oska mier hiñar sømu/ a medañ eg ber epter mier Lijkama ffsa Dauda/ þeña fwla Synda Seck/ þeña vonda Nam fullañ allra Gyrnda og Lasta/ þvi eg kvijde vid ad mijn syndug Augu/ er svo margt Jllt hafa sied og vænt um þoott/ ad þau mundu ecke standast þañ Himneska Dijrdar Liooma / mier munde hid sama i Hug koma/ og Manoha sagde fordum Daga vid Kviñu sijna/ vid høfum sied Engel DRottens/ þvi munum vid eflaust deyia/ Jud.13. Eñ mætte mier þad heppnast O HErra JEsu sem hiñe Bersyndugu fordum / ad skrijda ad þijnum blessudu Footum/ og þvo þær i Taarum mijns Hiarta/ og smyria med Oleo miñar Ydranar/ Luc. 7. Þa villde eg segia/ hier er mier gott ad vera/ þar vil eg flatur liggia/ þadañ skal mig eingeñ draga/ þar skal mig eingeñ fordæma / þar skal eingeñ mier um mijnar Synder brijgsla/ helldur mun eg heyra þau Faguadar Ord/ hønum fyrergafst mykid/ þvi hañ elskade myked/ far i Fride þijn Trwa giørde þig hoolpeña. O HErra/ þegar vier køstum oss flater til Skarar Foota þiña/ Ps. 110. Ecke med Ovinum þijnum helldur med ffsarre Saka-Konu/ þa laat þiñ gooda Anda mala þesse Huggunar Ord i vorum Hiørtum. Bænheyr þad Naadarfulle Gud fyrer JEsu þijns Sonar Forþienustu/ og gief oss þar til ffsa þijns sama Anda Styrk og Adstod i hans Nafne/
AMEN.

Añañ Suñudag epter Paaska.

Gudspialled/ Joh. 10. Cap.

JEsus sagde til Gydingaña/ Eg em goodur Hyrder. Goodur Hyrder giefur sitt Lijf wt fyrer sijna Saude/ eñ Leiguliden og hañ sem ecke er Hyrder/ hvørs ad Saudetner eru ecke eigeñleger/ nær hañ sier Vlfeñ koma / þa yfergiefur hañ Saudena / og flijr i burt. Og Vlfureñ grijpur Saudena/ og sundurdreifer þeim. Eñ Leiguliden flyr af þvi hañ er Leigulide/ og giæter ecke Saudaña. Eg em goodur Hyrder/ og eg þecke mijna Saude/ og eg þeckest af mijnum / so sem ad Fadereñ þecker mig/ z eg þecke Fødureñ/ og eg legg mitt Lijf wt fyrer mijna Saude. Eg hefe og adra Saude/sem ei eru af þessu Saudahwse/ þa byriar mier og hier til ad leida / og þeir munu heyra mijna Rødd. Og þar mun verda eitt Saudahws/ og eirn Hyrder.

Exordium.

I Fyrra Pistle til Tim. 3. seiger Postuleñ/ad þad sie mykell Leindardoomur Gudhrædsluñar ad Christur sie Heidinginum Predikadur. Gudhrædslu nefner hañ hier Christeñdoomeñ / svo sem víjdar añarstadar i sijnum Pistlum/ þad er hiñ saña Lærdoom uñ Frelsara Heimsins. Þad er sw gledelega Hyrdersens Raust /er DRotteñ talar uñ hier i Gudspiallenu/ hver og hefur fagurt læted a medal vor/ þvi seiger hañ: Eg hefe og adra Saude sm̃ ecke eru af þssu Sauda-Hwse/ i hverium hañ bender til Spaadooms Ezechielis. 37. hvar DRotteñ svo talar: Miñ Pioon David skal vera Konungur yfer þeim/ og þeir skulu aller hafa eiñ Hyrder/ad þr gange i mijnu Rietterdum. Gledeligt er þetta ad heyra / Vr. M. fyrer þad Foolk er sat i Myrkruñum / Es. 9. Og fyrer þra Epterkomendur sm̃ erum vier. Eñ svo gledeligt sm̃ þad er/ svo hryggelegt er til þss ad vita/ ad þr eru svo fæer sm̃ þad vill rætast a nu a þessum verstu og sijdustu Døgum/ þvi soo

þeigens Nende sem ad marger af Neidingiunum tooku a moote hinu fyrsta Christne Bode / svo fæer eru nu þr vordner sem ecke drepe Nendeñe vid þsfarre Guds Nad/ og svo sem ad Christur fañ varla þañ er hñ þeckte i siñe fyrre Tilkomu/ svo er ad ugga/ ad hvad sm̃ hañ tefur vor þssu ad koma / þa mune hañ valla fiña Trw a Jørdu / Luc. 18. Edur þa er hañ þecke fyrer styna/ og fyrer þad ad þad er svo almeñt vorded/ ad daufheyrast vid Raustu hins gooda Hyrders/ þa vil eg wt af Evangelio tala um̃ þa Nlute er kuña ad uppvekia oss til ad lwa heñe vor Eyru/ svo ad vier ecke wt af sofnum i Daudanum. Gief oss þar til þiñ Anda Himneske Fader/ fyrer JEsu Forþienustu Amen.

Utleggingeñ.

VAkna upp þu sm̃ sefur/ og rijs upp af Daudanum seiger Postuleñ Eph. 5. svo mun Christur upplijsa þig. Eñ hvar vid skyllde sa vakna er sefur i Syndunum? hvar vid skyllde hñ upprijsa sm̃ er daudur i þeim? nema vid Raust hins gooda Hyrders/ er sagde fordum Daga þa hñ framsette Epterlijkinguna um̃ Sæded/ Matth. 13. hvert ad er Guds Ord/ hver Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre/ Guds Rødd er þetta eñ ecke Maña sagde Folked þad er heyrde a Tal Herodis af þvi hañ talade svo sniallt. Act. 12. Eñ eg ma þad ollu helldur fæera heim til þssa gooda Hyrders Sauðaña þess Biskupsens med þa vellærdu Tunguna/ Eſ. 50. Þad eru Guds Ord/ eñ ecke Maña er hañ talar/ og þykest eg noog hafa sagt þegar eg seige/ ad þad Guds Ord sieu. Þu Syndugur Madur er þetta heyrer/ lat þier þad til Hiarta gaanga / og hugsa hver sa er sem vid þig talar/ þad er eingeñ Jardneskur Høfdinge/ ecke Konungur edur Keysari/ og munder þu þo heyra þa med hiñe mestu Athygle/ eñ þad er DRotteñ Himens og Jardar/ sa ed hefur Konungaña Hiortu sier i Hende/ og oll Burtollldeñ leikur fyrer honum Reide-Skialfe þegar hañ talar/ Prov. 21. Mykill maa vera Munur Abrahams Forfødur og þhñar/ ad þegar hañ talade vid DRotteñ og þo i Mañs Lijke/ þa vard hañ svo audmiwkur ad hañ sagde: Nu villda eg þo tala vid DRotteñ þoott ad eg sie Molld og Aska/ Gen. 18. Og rak sa Guds Madur þo añarra Eyrende og ecke sitt i þad Siñ/ eñ þu sm̃ ad liggur hrasodur medal Ræningial,

ingia/ Luc. 10. Og giefur þier einga Biørg veitt / Ja þu sem velltet þier i Syndunum Daglega eins og eiñ Madur i siñe Nøklu / þu villt ecke heyra þegar DRotteñ kallar i sijnu heilaga Orde. Hugleid ad ef þu ætter ad taka Eyrende nockru af Hofdingia einhverium / og þu svarader hønum øllu ødru eñ þvi sem til þiñ heyrde / edur þu liet[?]est þad ecke heyra / munde hañ ecke bradlega reidur verda og reka þig a Dyr? edur læta i Fiøtur kasta? O hvad myked skilur þa Gud og Meñena/ hversu opt kallar hañ oss fyrer sig i sijnu heilaga Orde? Hversu opt verda oss hañs Eyrende a Hendur faleñ? Hvad tijdt bijdur hañ oss hvad vier giera skulum? og Ogiert lætum? Eñ þad geingur eins fyrer mørgum af oss/ eins og Syrach skrifar um hiñ heimska / ad þad er eins vid hañ ad tala og þañ ed sefur / nær þu hafder loked Rædune / spyr hañ epter hvad þu sagder / Syr. 22. Eins geingur þad mørgum þeim ed Orded heyra edur lesa / Meñ muna þad varla medañ þad heyrt edur lesed er / auk helldur ad þr bære þess nockurn Avøxt / Riett eins og St. Jacob talar hier um / ad ef nockur er Ordsens Heirare og ecke Giørare/ hañ sie lijkur þeim Mañe er siñ Nætturlegañ Yferlit i Speigle skodar/ Jac. 1. Þvi hañ skodade sig / gieck burt og gleymde hvilijkur hañ var/ svo fraum vier (ef vier þo sumer ad þvi giætum) i heilagu Guds Orde / hañs Giæsku og vora Illsku/ hañs Þoleñmæde og vora Þvermoodsku/ hañs Orutscigianlegañ Kiærleika og vort Natur og Leida sem vier berum til hañs Riettenda/ eñ vier gleymum þvi svo fliott ad þad hefur lijted Stad hia oss til Apturhvarfs fra Syndunū nie Lifnadarens Leidriettingar. Giætum þo ad þvi i JEsu Nafne/ giætum ad hversu dijrmætt ad þetta Orded er / og hvad myked þad hefur kostad oss ad byrta. Þad er ecke eins og þad Orded er Gud talade i Upphafe/ og skoop þar med Himen og Jørd / Gen. 1. Ecke eins og þad hañ talade til vorra fyrstu Foreldra/ er hañ straffade þau fyrer Syndena/ og rak vt af Paradys/ Gen. 3. Ecke eins og þad hañ talade til Israels Sona i Eydemørkuñe/ og þr beiddust undañ ad heyra þad/ Exod. 20. Helldur er þad Lijfsins / Joh. 6. Fyrer hvert ad Guds Sonur hefur uppa sig teked vort gruma Hølld og Blood / og i þessu sama Hollde lided allar Synder

 Mañlega

Manlegs Hollds/ Hrongur/ Þorsta/ Klædleyse/ Vtlegd/ Vrbyrgd/ Naudungar/ og Brigsle Oguðlegra Maña/ Ofsookner/ Fiøtur/ Hræka/ Hrædstroku/ Hogg og Slög/ og ad sijdurstu hiñ Smænarliga Dauda a Krossens Galga. Alt þetta vañ hin eylijfa Hætign til þess ad Opeñbera þetta Lijfsins Ord sijnum Fiandmoñum er geinged höfdu i Sveit med Andskotanum. Og þo skamast sijn ecke eiñ Giælffur og þverbroteñ Syndare ad troda þessa Guds Gafu under Footunum/ lætur naudga sier til ad heyra þad og læra/ og kallar þm̃ veitt i sijn Guds Sonar Vmbod a Hende hafa/ ef þr fa þriji honum til ad sijna sig under Heyrn Guds Orda/ seig mier þu sem ekur þier vid ad sitia under eiñe Predikun/ hvert mun Guds Son hafa kostad meira ad faa sitt Ord þier Opeñberad? edur þig ad heyra þad? þu munt nærre gieta er þu les hañs Pijslar-Søgu/ hitt veit eg ad hañ langade til ad lijda allar þær Kvaler sem þar i ritadar eru þiña vegna / eñ hvert þig langar svo til ad heyra þad Orded af Krossenum / þad bid eg sialfañ þig ad hugleida. Seiged mier eñ aptur/ hvers vegna mun hiñ goode Gud hafa uñed svo mijkid til aumra Maña Saluhiælpar? þurfte hañ þess sialfur vid? fiærre sie þvi. Himnarner vœska fra hañs Dijrd/ og Festingeñ Verk hañs Handa/ Ps. 19. Munde hañ hafa lided nockurn Skort a Dijrd siñe / þoott Mañeskiañ hefde Eylijflega kvalest i Helvijte? Nei / eins Vegsamlegt hefde vered hañs Riettlæte/ svo sem nu er hañs Giæska/ þoott eingum hefde hañ myskunad/ Er honum nockud veitt i vorre Þioonustu? langt fra/ þar standa frame fyrer honum Otal Þusund Himneskra Herskara sem lofa hañ og prijsa an Aflaats Noott og Dag / hverra Dijrdlegar Radder og Lofsaungar langt yfergaanga vort syndugt Kvak er vier lætumst vegsama Gud med hier a Jørduñe. Hvar fyrer lætur hañ þa sitt dijrmæta Ord Predika? hveriam til Gagns og Gooda? þier / þier / O þu Rænlans og þverbroteñ Syndare / og þad af einskiærre Naad siñe / og þo leggia synduger Meñ þeña Himneska Leyndardoom ad svo litlu / ad Meñ vilia naalægt allt añad heyra. Sie þad ei añad sem kuñe ad þvinga oss til ad hafa Mætur a Guds heilaga Orde/ þa lijtum til vorrar saurugrar Fædingar/ Hvad vorum vier nær vier fæddumst i Heim

þeñañ

þeßa aþ Moodur Lyþe; Reideñar Born / Eph. 2. Eintoomis Holld og Blood/ Joh. 3. Sem ei kañ Guds Ryke ad erþa/ 1. Cor. 15. Eñ hvad erum vier nu? Guds Børn og Erþingiar eylyþs Lyþs / Gal. 4. Eþ vier trwum a Guds Son og vardveitum hans Ord/ Eñ hvar fyrer er þad skied? mun ecke þyrer Guds heilagt Ord? hverk ad er i Vatnenu og med Vatnenu / nær vier giorumst Guds Born aþ Reideñar Børnum i heilagre Vatns-Laug. Svo er þa Guds Heilaga Ord hin þyrsta Mioolk / hveria vier Jñdreckum Strax med Moodur-Miookeñe / þyrer hveria vier odlumst hid Andlega Lyþ/ æn hvers hid Lykamlega / er eckert añad eñ Daude. Eñ Gud næde oss auma og synduga/ ad þegar vier drøgumst a Legg/ þa velger oss vid þessare Barna Fædu/ æn hverrar eingeñ Spekingur/ eingeñ Meistare/eingeñ Doctor heþur þo þullordeñ giørst i Guds Þeckingu. Eñ hvad veldur þvi/B. M.: Þad medal añara/ad marger Dvitrer og Hyrdulauser Forelldrar/er sialþer kañskie lyted edur eckert vita sier til Salu-hialpar/þeir leiþa Børnunum þyrr ad veniast a Brioost hiñar Gialþþu Hooru Veralldareñar/helld: eñ a hina Skynsamligu x Osviknu Mioolk er Ste Petur dreckur þm̄ til aþ/1. Pet. 2. ad þau vaxe i heñe. Giæted þo ad Salum ydar/Christner Meñ / þoott þier ecke miked hyrded um̄ Saler Barna ydar/ þvi Gud mun eþlaust kreþia þeirra aþ ydar Hende/ Ezech. 33. sem vegna ydar Forsoomunar eylyþlega glatadar verda/ Eñ þoott ad þad hafe vered Forelldraña Skulld ad þau haþe ei uppþrædt nockurn a hñs Vngmeñis Alldre/ þa vite hañ samt/ad þad verdur hñs eigeñ Skulld þegar hñ kiemur til Vits og Ara/ eþ hañ þer æfram̄ i sliku Dvite og Hyrduleyse/ Þar þyrer eþ nockur er sæ ad hañ vante þad er hañ vita þarþ til siñar Saluhialpar/sm̄ eg dylst ecke vid / ad þleire eñ þærre vera mune/ þa læte hañ sier um̄ alla Hlute fram̄ vera ant um̄/ ad fæ þess Leidriektting hiæ þm̄ sm̄ betur vita/eþ hñ elskar Salu syna/ og skameſt syn ecke/ þvi þyrer hverium vill hñ skamast syn? Ecke þyrer synum Saluforgara/ þvi eþ þar er nockur Guds Anda Neiste i heñi/ þa mun hañ þagna þvi ad eiñ þæfroodur Vesælingur vill leita Raads til hañs i synum Saluhialpar Efnum/ecke þyrer neinu Gudhræddum ed-

ur Vitrum Mañe/ þvi svo langt er fra þvi ad nockur sa sem Gud elsk-
ar mune hlæja ad þvi/ ad þr mundu kalla þad Lofs verdt/og vera eins
Lynder og þr sem i Himnenū eru/ hvar meire Fögnudur er yfer einum
Syndara/sem Ydran giörer/ helldur eñ yfer 99. Riettlætum/ Luc. 15.
Fyrer hverium skyllde hñ þa skamast syn? Fyrer Gærungum Verallde-
areñar sem jafnvel hlæja ad Gude og öllu þvi hönū tilheyrer. Eñ þess
er stoor Munur ad taka a moote þvi Spotte sem einkis er verdt/ og ad
standa med Kiñroda fyrer Guds Doome a sijdarsta Deige/ og hverneg
sem öllu þessu er vared/þa hygged ad/hvert ad sie miñe Mijnkun ad allet
vite þad eiñ verde ad fara til Helvijtis fyrer Vanvitsku saker/ ellegar ad
Leidriettast af ödrum sem betur vita/svo Meñ kuñe ad verda Erfingiar
Eylijfs Lijfs. Nu er þad ecke noog Guds Barn/ ad þu kuñer þiñ
Barna Lærdoom og viter hvad/ þu ætt ad trwa og nockurn vegeñ ad
giera/ þar eru svo mörg Tilfelle sem ad oss mæta a hiñe hættusömu
Reisu fra Vögguñe til Grafareñar/ bæde i Andlegañ og Lijkamlegañ
Mata/ad sa sem vill fara hina riettu Leid/hñ gietur ecke vered æn Leid-
arvijsers Guds Heilagra Orda/ hvert David seger ad sie Lioos a sijnum
Vegū & Lampe Foota siña/ Ps. 119. hañ sꝫ þo var eiñ vitur Konungur.
Med Guds Orde verdum vier endurfædder/med Guds Orde uppfrædd-
er/ þau temia vorn Ungdoom/ styrkia fullordeñs Areñ/ hugga Ell-
ena. Hvad er eiñ Unglingur sa ed ecke hefur Gud sier fyrer Augum?
Hañ er eitt Raadlaust Villudijr/eiñ galeñ Fole/þvi seger David: Hver-
neg kañ Æskumadureñ ad ganga siñ Veg Ostraffanlega? Ef hañ hellde-
ur sier vid þijn Ord/ Ps. 119. Þvi verdur mörgū þm̃ er Guds Ord og
goodar Menter forsmaa i Ungdoomenum/ ad þr elldast alldrei þoott þr
Attræder verde/ Eñ hvar eiga þeir Gud ad fiña? Hvar eiga þeir hañ ad
fiña? nema i hñs Orde/ Hvad er Madureñ þa hñ er fullordeñ æn Guds
Orda? Lætum hönū Rijkdoom hlotnast/ hañ er Sathans og Mammons
Þienare/ nema hañ lære i goodum Verkū rijkur ad vera/ sem Paulus
bijdur/ 1. Tim. 6. Eñ hvar skal hñ þad læra nema i Guds Orde? Læt-
um hañ setiast i Metord og Virdingar/ Hvad er hñ fyrer utañ Leidsögu
Guds Orda? Eitt Skip fyrer utañ Styre/nockurs konar Rif sem Vind-
ureñ

ureñ upp i Lopted þeiker/ þad siaaū vier (þvi verr) a morgū Afglapa/
sīn ad Luckañ tiller upp i hœañ Sess/ sialfū sier a stundum til Spotts
& Minkunar/ eñ odrū til Skada & Meinsemdar. Elleñ er ad señu i sialf
ke sier Neidarlig/ jafnvel epter Guds Bode/ Levit. 19. Oskande være ad
þiner Ungu hefdu þar epter Villa edur Vit a ad sÿna heñe tilbærleg.
añ Neidur. Eñ eiñ gamall Madur fyrer utañ Otta Drottens/ er Vid-
undur Veralldar/ þvi Guds Otte er þ sem hañ atte framar ellu ad læ-
ka a sÿnū Afþestundum og kuña odrum ad kieña sem yngre eru / maa
þvi sÿnast ad hañ hafe lÿteñ Avöxt Afe siñar/ ef hañ er ungum verre i
Þeckingu Guds og hañs Heilögu Orda. Seged mier/ i hveriu er vor
Christeñdoomur mest fyolgeñ? J þm þremur Hlutum ad eg meina / ad
ydrast Syndaña/ ad trwa þær verde sier fyrer Christum fyrergiefnar/ &
svo ad lata af þm framveges. Eñ hverneg villtu þeckia Syndena/ nema
Guds Ord sÿne þier hana? þad er eiñ Speigell i hverium Madureñ
kañ ad skoda hvilÿkur hañ sie. Ared edur Agnernar i Loptenu siaū vier
ecke sied/ nema i Soolargeislañ. Slœtū þess/ Brædur minner/ ad þoott
oss sie i Bodordunum sagt/ hvad vier eigum ad giora og Ogiört lata/ þa
er þ margt smaatt i Fare voru sem Bodordunū er moothstædeligt/ & vier
mundū ecke skÿnia nema oss være þ framar sÿnt af Guds heilaga Orde/
sem ad er hiñ fegurste Geisle þrar blessudu Riettlætesins Soolar. Eñ
eingeñ er afsakadur þoott eige vite hañ Guds Vilia/ þvi sa sem aan Log
maals syndgar/ hañ skal aan Logmaals fyrerfarast/ seger Postuleñ/ Rom.
2. Hvad eigū vier um sialfañ Gud ad tala/ Lÿted til hiña fyrre Daga-
aña sagde Moises vid Jsrael/ Lÿtū til Neidingiaña/ Fedra vorra/ hver-
ier ad geingu til Maallausra Skurgoda og þioonudu þm/ 1. Cor. 12.
O hversu mættum vier þa hinū allsvalldanda Gude þacker kuña med
grætande Taarū/ ad hañ hefur oss sÿna Naadign/ sÿna Giæsku/ sitt Riett-
læte/ sÿna Þolenmæde og sÿna Guddoomliga Speke openberad i sÿnu
heilaga Orde/ svo ad nær vier berum vort saurugt Lÿferne/ er vier
skodum i Speigle Logmaalsins samañ vid hañs Guddoomlegañ
Tignar Lioma / þa faaum vier Vit a ad skamast vor / ad ydra-
kast / ad audmÿkia oss under volldug Guds Hønd / og Offra honum

Þre

Þre Foorneñe er hønum alleina lijkar af vorre Hende/ sm̃ er Harmþrængd eñ og Sundurknosadur Ande/ Ps. 51. Nu þegar vier høfum svo þeckt Syndena/og siaum oss ecke añad bæed eñ eylijfar Helvijtis Pijsler/hvar villdum vier fa Boot vid þessu? være oss þad ecke opeñberad i Guds Orde ad hañs Sonur være i Heimeñ komeñ til ad kalla Synduga og ecke Riettlæta til Ydranar / Matth. 9. Þegar Andskoteñ lætur einum Glæpa-Mañe sm̃ allañ siñ Alldur hefur i Vondskuñe aled / Ofbiooda þær Syndernar sm̃ hañ hefur lockad hañ til/ svo hañ a skamt til ad Örvænta sier Guds Nadar. Hvar vill hñ fa Boot vid þssu? ef ei hefde hañ þau Lyknar Ord Guds / ad svo sañarliga sem hañ lifer vilie hañ ecke Syndarans Dauda / Ezech. 33. og oñur þvilijk. Nu þegar þu att ad uppbyria hina nyiu Hlijdne/ og syna ad þu siert Guds Barn vordeñ af Þræl Syndareñar / eñ Andskoteñ / Heimureñ og Hollded freista þijn/ hvar villt þu fa Rad til ad utslöckva öll Elldleg Skeyte hiñs Prettvijsa/Eph. 6. nema i Guds Orde? Hver kyeñer þier ad Krossfesta Hollded med þss Girndum og Tilhneiginḡ/ Gal. 5. nema Guds Ord? Hver yfirviñur Heimeñ/ nema sa sem fæddur er af Gude? 1. Joh. 5. Hvar færer? þvi hañs Sæde er i hønum seiger Johañes/ 1. Pist. 3. Hvert er þad Sæded? þad er Guds Ord seger Drotteñ i Epterlijkinguñe hia Lucam. Cap. 8.

Hier verd eg og ad miñast nockud a vora Kyrkiugøngu/og Heyrn Guds Orda i hañs Huse. Þad er oss øllum vitañlegt/ ad i synu Mustere hefur Gud sett Miñing syns Nafns/þar vill hañ dyrkast og tilbidiast/ Exod. 20. Þar eigum vier ad tala vid hañ i vorum Bænum / og heyra hañ aptur til vor talande i synu heilaga Orde/ þar eigum vier ad taka Riettendeñ af Kieñemañsens Muñe/þvi hñ er Eingell Drotteñs/ Malach. 2. Ritningeñ er ad søñu Bruñur hins lifanda Vatns er Christur vill oss giefa/ hver sm̃ af þvi dreckur/hañ mun ecke þyrsta ad eylijfu/ Joh. 4. Eñ vier meigum flester segia eins og hin fávijsa Samariska Kviña sagde vid JEsum fordum/ þad er diwpt ofañ i Bruñeñ/ eñ vier høfum eckert ad ausa med. Guds Ords Þienarar eiga ad vera oss i þssu svo sm̃ Rebecha var Eleazar Abrahams SendeMañe/ ad hun joos Vatned upp

af

af Bruñenum fyrer hañ og hañs Ulfallda / Gen. 24. Eins og Jacob
vär Rachel er hañ vellte hinum mykla Steine af Bruñenum / svo hennar
Fodur Hiørd kuñe ad drecka / Gen. 29. Þeir eiga ad sundurklÿfa Ord
Sañleiksins fyrer oss / 2. Tim. 2. Og giefa Guds Hiwum i riettañ
Tyma þad þeim byriar / Luc. 12. Þvi hverneg meiga þeir trwa nema þeim
sie Predikad seger Paalus / Rom. 10. Naf þvi Raad Salomonis er hañ
seger / Eccl. 5. Vakta þinar Fætur nær þu geingur i Guds Hws / og
vert helldur bwiñ til ad heyra / eñ til ad giefa Offur þiña heimsku.
Svoddañ Offur maa kalla fra Guds Þionustu er byrtast i hñs Hwse /
elleina fyrer Sida Saker / eñ hugsa allt añad eñ um̃ þad sem talad er.
Nu veit eg þo Christeñ Madur / ad þu seger / þott mijner Þankar kuñe
ad hvarfla hijngad edur þangad / jafnvel under Predikuneñe / þa fæ eg
ecke vid þvi giort / hversu vel sem eg villde. Eg veit þad er satt / og
þad maa hver Madur ødrum saata / þvi Mañsins Þankar eru vonder
fraa Barndoome / Gen. 8. Eñ hitt gieta Meñ vid giort ad þeir sieu ei
Laangdvølum i burtu nær Meñ under Guds Orda Heyrn sitia. Þvi
Raad eru nockur vid þvi B. G. ad miña verde af þessu helldur kañ skie
almeñeliga skiedur. Eg vil ecke hier tala um̃ Ogudlegar Mañeskiur er
setia sig til ad hugsa allt añad eñ þad sem af Guds Orde talad er / til ad
stytta sier med þær Stunder er þeir ætlu Gude ad giefa. Um̃ soddañ
Andskotans Mustere vil eg ecke tala / hinum vil eg Raadleggia er giarn-
añ vilia Orded heyra / eñ faa þad ecke giort sem villdu þeir / fyrer Natt-
uruñar Breyskleika Saker. Hid fyrsta er / ad nær þu geingur i
Guds Hws / þa giør þad ecke af Yfer drepskap / helldur Alvøru. Eñ
fyrer þvi ad soddañ Hugarfar tekum vier ecke af sialfum oss / þa bidium
Gud Iñelega um̃ ad giefa oss Astundan og Eptertekt siña heilogu Orda
nær vier Iñgaungum i hañs Hws / hvad nær vier giørum af Hiarta /
þa er eingeñ Efe a þvi / ad hañs Ande bidur fyrer oss med Oum̃rædelig-
um Andvørpunum / Rom. 8. Og framkvæmer i oss þad gooda Verked.
Hid añad er Eiskañ til Guds / hveria vier Holumst bæde med Bæneñe
ef hun er alvarlig og ydugleg / svo og med skÿfelldre Ihugan Guds
Tignar og vors Overdugleika / hañs Orlætis og vorrar Þarfar / hañs

 Giæsku

Giæsku og vorrar Illsku / hans Þolenmæde og vorrar Þvermoodsku / og kann oss alldrei ad bresta Orsøk til þessa / þvi a hveriu Augnablike med-tøkum vier hans Nádar Velgiørninga / og a hveriu Augnablike syndg-gumst vier a moote hönum / svo þegar vier berum þetta saman i Hiarta vorn / þoott ei sie nema Kvølld og Morgna / þa kunnum vier ecke ad fara a Mis vid þad ad þa eina brennande Elsku til hans sem oss Oguðliga og Syndugá Orma sparer i Náð sinne / og giører oss ei ad sijdur allt til gooda / þoott vier hann offsvitande til Reide reitum. Nu er þad vitan-ligt / ad ef vier elskum nockurn og virdum / þa vigtum vier hvert Ord er hann talar / og þyker vænt um þad / og þoott þad sie Heimska a Stund-um / þa er vor Breyskleike svo mykill / ad vier hølldum þad Gullvægt hvad sem kiemur af hans Munne kiemur / og þvi skylldum vier þa ecke elska Guds Ord ef vier hann Elskum / þar þau eru i sialfum sier dyrmætare enn hid besta Gull / og sætare enn Hunang og Hunangsseimur sem David seger / Ps. 119. Enn þa framar høfum vier ecke Ynde og Gaman af ad heyra talad um þa Hlute er oss þyker vænt um. Sioo-Madurenn tal-ar giarnann um Siglingar / Strijdsmadurenn um Orløg / hinum ágiarna leidest alldrei ad heyra rædt um Fiarafláan / Vijsenda Mannenum um Heims Speke / Løgvitringnum um þess Náttar Nyggende / þvi hvar ydar Fiarsioodur er / þar er ydar Hiarta sagde JEsus / Matth. 6. Aller erum vier Onæmer a hid gooda i Fyrstunne. Einn Vnglingur þa hann er fyrst settur til Menta / þa er hönum leid sw Ydia / enn epter ad þær hann svo mykla Lyst þar til / ad hann gietur varla annad giert / svo skal sa vita ad sier er vel framfared a Guds Vege sem elskar hans Ord / sæe Menn þyrst Elskuna / þa er ecke ad ugga um Epterteckena / þvi myner Saud-er heyra myna Raust seger Guds Sonur hier i Evangelio. Og seged mier Brædur myner / um hvad ætte oss vænna ad þykia enn um Sæler vorar sem vier þo ecke vitum nema fra oss teknar verde a hveriu Augnablike / þvi skylldum vier þa ecke giefa hinn mesta Gaum ad þvi er þeim hiálpa kann / ecke til nockurs Stundargagns / helldur til eylijfra Nota. Enn þessa Elsku og Rækt til vorra eigenn Salna munum vier ødlast ef vier venium oss a ad bera saman þa Dyrdlegu Vist sem øllum Guds Børnum er fyr-

erbwenn

erfwen̄ med Christo i hans Rijke / og svo Fordæmdra Pijsler i Helvijte / hvar þr eka synar Tungꝛ wt aþ Pijnu og Oþraun Kvalan̄a / Apoc. 16. J þridia Mata Barn Guds / nær þier an̄arliger edur synduger Þankar i Hug fliwga under Guds Orda Heyrn / þa læt þa semu verda þier til Uppvakningar / ad þu skam̄est þijn / ad þu hafer þan̄eg saurgad Guds Mústere / og slæ þan̄eg Andskotan̄ med sijnu eigen̄ Sverde / þvi ad vijsu mun þig angra þad ef þu ert Guds Barn / ad þu ert svo under Syndena selldur / Rom. 7. Ad þu giętur ecke eina Stund vakad med DRottne / Matth. 26. Og nær þig þad angrar / þa munt þu brádliga leyta aptur til ad þijna Hugsvelun Saalu þin̄e i þvi sem fyrer þier er talad aþ helgum Stad. Villdu Men̄ nu þetta þrent Gaumgiæfelega Athuga / þa er eg fullkomliga viss um̄ ad margur fære betre heim aptur i sitt Hws / Luc. 18. undan̄ Guds Orda Heyrn / helldur en̄ mig ugger ad Men̄ Almen̄eliga giøre / hvad Gud Nade. Nu er þad þo ecke nog Br. M. ad Men̄ heyre Guds Ord med Athygle / nema Men̄ fære þar aþ Avoxt i Þolen̄mæde / Luc. 8. Vier eigum ad Rootfesta þad / svo og Grooduarsetia i Hiartanu ad nær vier freistumst aþ einhverre Synd / ad vier þa strax hofum orugt Vijge / a moote hen̄e / i þvi sem̄ vier hofum numed aþ Guds heilagre Kyn̄ingu. Hvad giørde vor goode Meistare nær han̄ var freystadur / þoott ecke være honum hætt vid ad sigrast aþ Dioflenum / þa sloo han̄ samt þan̄ Ovin med Guds Orde i heilar þriar Reisur / svo ad hn̄ skam̄adest sijn / og forliet hn̄ seger Gudspiallamadurenn / Matth. 4. Giør þu eins christen̄ Madur / en̄ hverneg villt þu fa þad giort / nema þu hafer numed þad og geimt i Hiarta þijnu? Og kun̄er þu aþ einhverre Freistingu yferstijgen̄ ad verda / hverneg villt þu fa Lækning þar vid / nema aþ þvi sem̄ þu kant aþ Guds Orde? J sama Mata nær þu fær Orsøk edr Tækefære til ad giora nockud gott / þa eiga heiløg Guds Ord er þu hefur safnad i Fiesiood Hiarta þijns ad min̄a þig þar a / og giører þu ecke þetta / þa maa þier þ. ad litlu gagna / hversu Bænheitur / hversu Gudræken̄ sem aþ þu situr under eine Predikun / þvi þad vill eins tilganga og um̄ Saded / Luc. 8. þad er fiell i grytta Jord og a medal Þirna / ad sooddan̄ Man̄eskiur an̄adhvert medtake Orded med

Fagnade / eñ hafa þo ecke nockra Root / þvi um̃ Stundarsaker trua þeir / og falla fra a Tijma Freistingareñar / edur & ad Þirnen / þ eru Sorg / Audæfe og Þyrnder Heims þessa vaxa upp med þvi og kiefia þ / svo ad þad fære eingañ Avoxt. Eg efast ecke um̃ ad þar mune nockrer vera sin̄ asetia sier Gudrækeligañ Lifnad nær þeirra Synder eru strafadar i Guds Orde / eñ hvad færer þr sieu / er fylle þ med Verkenu / er audsært af Ozudligu Framferde Mañaña i Heimenū. Gud giæfe þar være eiñ Samaritan a mille thu Gydinga / Luc. 17. Eiñ Abraham i Gerar / Gen. 20. og tiju Gudhrædder i Sodoma / Gen. 18. Þig ydrar af Hiarta þess er þu hefur Gude a moote broted / og þu lofar ad syndga ecke vijsvitande fram̃veges. Eñ seg mier kiære / nær ætlar þu til þess ad taka ad lifa betur? Minu þeir ei fleer er hlaupa strax wr Tollbudeñe med Levi og fylgia Christo epter? Luc. 5. Nær ætlum vier ad taka til ad elska Gud & hañs heilaga Ord / ad virda og Ottast hañs Nafn sem oss byriar / ad heidra Foreldra og Yferbodna / Exo. 20. ad aga Børn sijn / og uppala þau i Otta Drotteñs / Eph. 6. Nær ætlar hiñ Heiptræke ad taka til ad elska sin̄ Ovin? Matth. 5. Hiñ Lauslæte ad giøra Sattmaala vid sijn Augu / Job. 31. Hiñ Agiarne ad læta af ad stela / ræna og svijkia / Eph. 4. Lygegreñ ad ræfia og baktala / 1. Pet. 2. Nær ætlum vier ad hreinsa Hiørtu vor af þessum daudligum Verkum og Suivirdingū? Kañskie nær vier giefum ecke leingur / edur nockru epter þ vier erū dauder. Eñ David seger / Ps. 115. Ad þeir prijse ecke Gud sem ofañ fara i Helvijtid / og mun þ þa verda nockud um̃ seiña / ad giallda hønū þa Skulld er hønū atte hver ad lukast. O þu Nadige Gud / skapa þu i oss hreint Hiarta / og gief oss eiñ nijañ vissañ Anda / Ps. 51. Snu þu oss Drotteñ / þa er oss snued / Jer. 31. Lat oss hafa Lysting vora i þijnu Legmale / og tala um̃ þ Daga og Nætur / Ps. 1. Sijn þijn heilogu Ord Epterlæte vorra Salna & þijn Rettinde framar af oss meteñ eñ Gnægd allra Audæfa. Jsrael sagde fordū Daga vid Moisen er Guds Reider sloou i Horeb / Vier viliū ecke framar heyra Raustena Drotteñs Guds vors / tala þu til vor / Exo. 20. Eñ Moises hefur ecke Forgiefens sagt til þeirra / Eiñ Spamañ mun Drotteñ Gud ydar uppvekia ydur / af Brædrum ydar

lykast

lijkañ mier/ hönũ skulud þier hlijda/ Devt. 18. Lijkañ ad sönu/ O Moises/ eñ þo miklu betre/ miklu ædre/ miklu fullkomnare/ hver ed eiñ tijttlog, ande Høkveik mun ecke wtslecktva/ edur brakadañ Reyr i sundurbrioota/ Esa. 42. Þad ert þu O Herra JEsu Christe sañur Gud & sañr Madr/ þar þ segiũ vier med fullu Trauste/ ecke med Jsrael/ helldr med Samuel/ Tala þu ODrottẽ/ þijner Þienarar heyra/ 1. Sam. 3. Vier viliũ hũs Roddu heyra/ er lætur oss segia/ Gioreð Ydran/ þviad Guds Rijke er nw lægt/ Matth. 3. eñ ecke oþmiog ottast Rødd hũs er seger/ Bolvadur sie sa sm̃ ecke helldur allt þ sm̃ skrifad stendur i Lögmalenu/ Devt. 27. Vier aumer og vesæler Jardar Madkar/ vilium hönũ heyra er seger: Komed til mijn aller þier sem Erfide drygeð/ & Þunga erud þiader/ eg vil endurnæra ydur/ Matth. 11. Eñ vier skielfumst ad heyra hũs Raust ed seger: Hver sem giorer þetta hũ mun lifa i þvi/ Levit. 18. Þar fyrer tala þu til vor ODrottẽ/ hvert helldur þad skiedur med Þrumu Lögmalsins til ad straffa i oss Syndena/ edur i Blijdvidre Evangelij til ad hugga oss aptur/ þa vilium vier Allshugar fegner segia/ Blessadur sie sa sm̃ kiemur i Nafne ODrottẽs/ Matth. 21. Gief oss þad Hiartalag O Herra JEsu fyrer þijna Forþienustu/ Amen.

Þridia Suñudag epter Paska.

Gudspialled/ Joh. 16. Cap.

Y þañ Tijma. Sagde JEsus til sijna Læresveina. Jñañ lijtels Tijma munu þier ecke sia mig / og þa eñ iñañ lijtels Tijma munu þier eñ sia mig aptur / þvi eg fer til Födursins. Þa sögdu sumer af hañs Læresveinum sijn a mille. Hvad er þad ad hañ seiger til vor/ iñañ lijtels Tijma þa munu þier ecke sia mig/ og þa eñ iñañ lijtels Tijma/ munu þier sia mig aptur/ þvi eg fer til Födursins. Þa sögdu þeir/ hvad er þad hañ seiger oss/ iñañ lijtels Tijma? Vier vitum ecke hvad hañ seiger. Eñ JEsus formerkte / ad þeir villdu spyria hañ ad / og sagde til

þeirra. Þier spyried ad þessu ydar a mille / þad eg sagde ydur. Iñañ lytels Tyma munu þier ecke sia mig / og þa aptur iñañ lytels Tyma munu þier sia mig. Sañlega seige eg ydur / þier munud syta og grata / eñ Heimurenn mun fagna / og þier munud hryggver verda / eñ ydar Hrygd skal snwast i Fögnud. Eñ Kona / naer hun skal fæda / þa hefur hun Hrygd / þvi hennar Stund er komeñ. Eñ þa hun hefur Barned fædt / miñest hun ecke þess Harmkvælis fyrer Fagnadar Saker / þviad Madur er i Heimeñ boreñ. Og þier hafed nu ad sönu Hrygd / Eñ eg vil sia ydur aptur / og ydart Hiarta skal fagna / og ydarn Fögnud skal eingeñ fra ydur taka. A þeim Deige munu þier mig og einskis spyria.

Exordium.

HAd verde mier ecke ad eg hroose mier af nockrum Hlut / nema af Krosse Drottens vors JEsu Christi / seger S. Páll / Gal. 6. Adrer hroosa sier af Audlegd siñe og Nægtum / eins og hiñ ryke Mañe / Luc. 12. Nocker af Metordū synū eins og Nebuchadnezar / Dan. 4. Sumer af Afle og Kallmeñsku eins og Goliat / 1. Sam. 17. Herodes af siñe Malsnille / Act. 12. og gaf eige Gude Dyrdena. Pilatus af Magt siñe / Joh. 19. er hañ þocktest hafa Valld til ad Krossfesta JEsum og til ad lata hañ lausañ / hiner af stoorum Ættum eins og Gydingar er sögdust hafa Abraham fyrer Födur / Matth. 3. Og hvad er þad sem ad Drambseme þessarar gialyfu Veralldar telur sier ecke til Gylldis / safnvel vonda Hlute. Hiñ Oguðlige Lamech hroosade sier af Foolskuñe fyrer Kvinnum synum / Gen. 4. og eru hanū aller þr lyker er stæra sig af Dyngdunum / þa hefur Andskoteñ synt Meistarastycke sitt i Hiarta Syndarans / hañ fyrst kiemur honum til ad drygia Glæpeñ / og sydañ ad lata sier vænt um hoñ þykia / þvi ef ad Hroosuneñ giörer jafnvel hina bestu Hlute ecke einungis Onyta / helldur og ad Synd / svo sem Lausnareñ vottar / Matth. 6. um þa er giördu Goodverk til Fordilldar sier / ad þeir hafa þegar syn Laun utteked / Hvad mun þad vera þa ad stæra sig af Klækiunum? Eñ Paulus er ecke svo syndar / hañ hroosar sier af þvi sem Ver-

ollgen kallar/ enkis Nyolf verdt/ af þvi sem hun forsmaer/ þvi sem hun andann flyr med Seglum og Arum/ og skal helldur fremia aller Dygder/ enn ad hun verde fyrer þvi/ þad er Krossenn Drottens JEsu Christi/ og þvi seger Postulenn hier strax epter/ Fyrer hvern mier er Heimurenn Krossfestur/ og eg Heimenum. Þad er alkunnugt/ ad Krossenn var hid smanarlegasta Pijslarfære i þa Daga/ og þvi var Þ Honum valed sem er Konungur Dyrdarennar til þess ad bera þar uppa vorar Synder. Enn svo hædugligt sem þad var/ svo mikla Andstygd seigest Paulus hafa a Heimenum/ og slijka Vidbiood hafe hann a sier. Sied hier christner Menn hverneg þeir eru Skape farner sem vordner eru eitt med Christo/ og hverra Kosta þeir eiga ad vænta sier i Heime þessum. Einga mun hann hafa kiærare hapt af Mönnunum enn sijna elskulega Lærisveina sem hofdu yfergiefed alla Hlute fyrer hans Skulld/ Matth. 19. og þo seger hann þeim fyrer i þessu heilaga Evangelio/ Ad þeir mune sijta og grata/ enn Heimurenn mune fagna/ Sama vill hann hafa sagt enn nu/ þeim er hann af Hiarta elska. Og vil eg þvi alleinasta upp af Gudspiallenu tala um þa Hlute sem oss meige leida til ad bera hans Ok Þolenmoodlega. O þu Krossfeste JEsu hialpa oss þar til med Naad þijns Anda/ Vænhefr þad O Herra fyrer þijna Forþienustu/ Amen.

Utleggingen.

ÞOtt eckert annad være sem kynne ad verka hia oss Þolenmædena i Mootlætenu/ þa mættum vier þo hugleida hvadann þad kiemur/ sem er fra Gude/ Hvert villt þu fyrer honum flyia? Seger nockud Leyrkiered til þess er þad giort hefur/ hvar fyrer giorder þu mig svo? Rom. 9. Og fyrst ad vier erum i Guds Hende svo sem Leyr/ þa er þad Oviturligt ad mogla a moote honum/ hvad helst sem hann vid oss gierer/ hann typtar oss sem oss giort hefur/ hann sem oss giort hefur/ hann hefur giort Himin og Jord/ stioornar þvi/ rædur þeim/ og kann ad eydeleggia þau nær sem hann vill/ þvi mun eg kieppa vid þvilijkann HErra? Þvi vil eg glijma vid sialfann mig? Og giora mijna Mædu enn þa stærre med Oþolenmædenne? Vill Veralldarennar Naad duga ecke a moote hans Vilia/ Prov. 21. Og eller Helvitis Kraptar meiga ecke auka hinu minsta vid mijna Plagu

fram

ꝺraka ÿper þad ſm̄ hañ æſett hepur/ þvi vil eg þakkpa vid ſvoddañ Nꝛ-
tign/ ſvoddañ Speke/ ſvoddañ Almætte ſem varer/ rædur og ſtioꝛnar
þegar Otal Hundrud Þuſund (hvilker Ormar ſem eg) eru ad Mølldu
vordner/ hvi mun eg þa beria Høfdenu vid hañ Stein ſm̄ a mig er
kaſtadur ap ſvo volldugre Hende? Þar ÿrer Br. M. nær Mooſtlæt-
ed off ad Hendum ber / þa hugſum til þeirrar Skylldu er vier eigum
Gude ad gialda / ſemer ad audmykia oſſ under hañs volduga Hend / 1.
Pet. 5. Hvad ecke er ſvo ſtoor Kunſt i Medlætenu / jafnvel þott vier
gleymum þvi optlegana. Eñ i Mootgæangenum ſieſt þad hveria Vird
ing vier høfum a hønum / og hvad myked vier vilium þyrer hañ viña.
Lijtum til Jobs/ þvi hañs Þoleñmæde verdur oſſ ap Poſtulanum ſett til
Epterdæmis/ Jac. 5. Þegar Guds Hønd hafde ſvipt hañ ollum ſijnū
Børnum / allre ſiñe Aleigu Þrælum og Ambættum / þa ſagde hañ/
Gud gaf og Gud aftook / ſie Nafn DRottens Vegſamad ad eylijfu/
Job. 1. Hønum var David lijkur þa hañ flyde þyrer Abſalon og ſagde/
2. Sam. 15. Sege hañ ſvo/ eg hefe ecke Þocknan a þier/ ſiæ hier em
eg / giore hañ vid mig hvad gott þyker i hañs Auglite / hvar ÿrer hañ
og ſeger / Pſ. 39. Jeg vard Mallaus og opnade ecke miñ Muñ /
af þvi þu gierder þad. Eins eigum vier Skape þarner ad vera Bræd
ur M. ef vier vil af Gruñe Hiartans vilium tiu vora Audmykt þyrer
Gude / og ef vier erū nu ſkylldnger til þeſſa alleina fyrer þvi ad hñ er
vor Gud/ vor HErra & vor Skapare/ hvad myklu framar erum vier þa
Skulldbundner/ þar ed hañ typtar oſſ alldrei nema ſiælfum oſſ til hiñs
beſta. Seged mier / mun nockud Gud ſæ ad er Bruñr allrar Giæſku/
mun hañ nockud hafa Ynde af þvi ad plaga ſijn Børn? Og ecke giøra
þad myklu helldur þeim ſiælfum til goods? Lætum oſſ ecke eigna Fødur
Myſkunſemdaña / 2. Cor. 1. þa Nardydge ſm̄ vier kellum hid verſta og
grimlegaſta a Fiandanum og hañs Limum / ſem er ad hafa Gaman af
Eymdum og Mootgænge ſyndugra Maña. Hvad þa ? Munde oſſ
þykia þad Stefnlegt Barn ſem flijge i Næred a Fødur ſijnum nær hañ
agar þad? Og er þvi verr og midur ad vier ſtreffum optliga vor Børn
og Þienara alleina til þeſſ ad ſkeyta Skape voru a þeim / Eñ hañ plæg-
ar

ar ecke af Hiarta edur straffar Mañaña Børn/ Thren. 3. Þar fyrer er
þad hid mesta Rænuleyse fyrer oss ad mogla under hñs Fødurligre Hyrt-
ingu. Seged mier eñ aptur/ þegar eiñ Læfner birlar oss swrañ Dryck
til ad giøra vorn Lijkama heilbrygdañ / edur hañ skier upp Særeñ svo
ad þau skule groa þess fliootara/ styggiumst vier nockud vid hañ? Edur
mootmælum þvi er hañ vill giørt hafa vid oss / þad giører eingeñ sa sem
heilvita er og elskar Heilsu sijna/ helldur þeckum vier hønum þar fyrer/
og giølldum hønum Laun þar a ofan/ jafnvel þoott hønum mistakest sm̃
optlega skiedur. O Guds Barn/ skylldet þu þa Efast vid hiñ gooda
Læfner? Hvers miwka Græders Hønd ad yfer þijn daudleg Sær til hve-
tra þu ecke kieñer fyrr eñ hañ lijfgar þau med Beyskiu Krossburdarens/
og ecke myklu helldur taka feigens Hende þar a moot / og giallda høn-
um allar Þacker þar fyrer. Ef eiñ Fader sæe sitt Barn framfara i
allre Vondsku og illu Athæfe / og hañ ecke straffade þad/ ef skie mætte
ad þad leidriettest þar vid/ munde hønum ecke a Hælse leiged vera af øll-
um Mønum? J Sañleika / þvi hañ være þss verdur hañ være Bødull
og ecke Fader er þañeg breitte vid sitt eiged Holld og Blood / og þo vil-
ium vier heimta af Gude / ad hañ læte oss bada i Roosum og lifa ad
Munudum vorum/ Ja fara fram̃ i allskonar Syndum og Glæpum/
og heita samt vor Fader/ þar hañ er þo sa Gud er ecke þocknast Ogudligt
Athæfe/ Ps. 5. Værum vier aan Tyftunar þa værũ vier Hoor-Børn
og ecke Syner / Heb. 12. Þarmed þvi sialfer Br. M. hvert helldur
þier vilied eiga Gud fyrer Naadugañ Fødur & þola Hyrtinguna/ edur ad
hañ kañest ecke vid ydur og læte ydur lifa ad eigeñ Villd ydar / og verde
ydur svo eiñ strangur og Ognarligur Doomare/ þegar þier eiged hønũ
Reikningskap ad standa af Ordum og Giørdum/ sm̃ ad er hin allra herfe-
legasta og skielfelegasta Olucka. Hvad sijnest ydur þa christner Meñ/
mun þad ecke vera tilviñande ad þiggia eina Naaduga Refsijng af sijns
Fødur Hende/ & þoott hun ætte ad vara um̃ allañ vorn Alldur sm̃ mieg
skalldañ er til þss ad verda kvittur vid øll þau Oskep sm̃ ad dynia munu yf-
er Sælkiera Veralldar þssarar i Helvijte og Kvølunũ fra eiñe Eylijfd
til añarar. Gud Naade oss auma og synduga / vier berum opt og tijd-

um eina vanheila Sæl i heilbrygdum Lÿkama. Þegar Lÿkamanum lÿd ur vel/ þa hyrdum vier a Stundum lÿtt um̃ Sælena/ hver þo ætte ad sia bæde fyrer sier og hønum/ þvi bæde skulu þau hin sømu Kiør hafa um̃ alla Eylÿfd/ eñ ef hun lætur epter hønum þad hañ vill/ þa velltest hun miøg vr Tign siñe bædū þm̃ til Obætañligs Skada. Hver veit nema Prote Drambsemeñar edur Vatns Sÿke Agyrndareñar / edur Kallda Hoofsemeñar / edur Brioost Veike Ofundareñar / edur Dofe Leteñar/ edur Ade Reideñar og Heiptrækneñar / plage Sælu þÿna og þu fiñer þar ecke til. Varla er nockur sw Sæl a medal vor sm̃ ecke hafe Snert af einhveriu þssu / eñ Krosseñ er sw eina Heilsuboot sm̃ a vid øllu þvilÿku. Vid Lÿkamans Siwkdoomū eiga adskiliañliger Dryck er epter þvi sm̃ hverium er hættad / eñ vid Sælareñar Meinum a alle eina Kross Bikar DRotteñs JEsu/þott hañ sie beiskur nockud/þad ætte oss einu ad gyllda þegar hañ giører oss heilbrigda/ nema vier elskū meir Daudañ eñ Lÿfed/Soottena meir eñ Heilsuna/ Kroppeñ meir eñ Sælena/og er þad þo ecke ad elska hñ ad læta þad epter hønum sm̃ heñe mæ til Skada verda / þvi hañ skal þss eylÿflega Giellda hafa sm̃ hañ i þssu fra heñe dregur sier til Tÿmañligs og fafeingeligs Munadar. Þar fyrer ef vier elskum vora Lÿkame og þad svo miøg sm̃ ad sÿnelegt er a flestum/ þa giørum þad þo fyrer Fra Skulld / ef eige añars vegna/ ad vier þockum Gude fyrer þad hañ typtar þa hier svo Fr ecke sÿdañ mæte eylÿfum Plagum i Helvÿte/1. Cor. 11. Þar fyrer Guds Barn/ nær DRotteñs millda Hønd slær þig a einhvern Hætt til ad græda Sælu þÿna þar mz/þa tak ecke alleinasta þar a moot med Þoleñmæde/ helldur og þacka hønum fyrer þañ Nadargiørning ad hañ ecke vill yfer-giefa þig i frælleitt Siñe edur i Gyrnder þÿns Hiarta/ Ps. 18. Og ef þu villt þacklætur vera fyrer svo stoorañ Velgiørning þa sÿn þad i Verkunum er þu sæfar med Muñenū. Vier høfum alla Reidu heyrt nockud um̃ þad hvar til ad Gud sender oss Krosseñ / sm̃ er til þss ad vier eige skulum hallda oss saklausa/helldur betra vort Lÿferne. Svipstum þvi ecke Gud sÿnum Asetninge edur sialfa oss þeirre Nad er hañ hugde oss ad veita. O hversu illa er þa fared med þssa Heilsusamligu Guds

Nad/

Naad/ og hvad lytil Not munt þu þa hafa þiſ ſyndugur Madur er þu lided hefur/ Ja ſtoor Giølld / þvi þad er ad giøra DRottenś Kroſſ ad Kœningians Kroſſe/ þad er riett ſvo ſm̄ Petur ſeger/ 1. Pet. 4. Ad lyda ſvo ſm̄ Þioofur og Jllvirke / og ſvo ſem hañ ed fellur iñ i añars Embætte. Nallt þad og ecke noog ad þu læter af ad ſyndga þiſ vegna ad þu gieter ecke ſyndgad/ añadhvert fyrer Neilſubreſti/vegna Fatæktar/ edur fyrer Otta Saker vid Meñena. Þioofureñ ſtelur ecke helldur þegar hañ er bundeñ / og ecke fremur Noorkarleñ ſyna Gyrnd nær hañ er vte lokadur/ hvad ecke er fra Dygdum ad þacka/ helldur rañſaka ſialfañ þig / hvad þier mune hafa afbatt orded / hvers vegna Gud mune hafa lagt þeña Kroſſ a þig/ og munt þu þad ſkioott fiña þegar þu ſtyngur Hendeñe i þiñ eigeñ Barm / Exod. 4. Og nær þu þad fiñur/ þa Naad Boot a þvi/ ydraſt þiſ af Hiarta og frem þad alldrei optar/helldur bid Gud ad giefa þier Naad ſyna til ad ſtanda a moote þvilykre Synd/ Med ſvoddañ Moote verdur þiſſu Himneſka Læknar launad/añad heimter hañ ecke af oſſ/ þegar JEſus ſa þañ Mañ gangande i Muſterenu er hañ ſkomu adur hafde læknad hia Vatnenu Betheſda/ þa krafde hañ einkis af honum / helldur ſagde alleina / ſia nu ert þu heill vordeñ / ſyndga ecke framar ad ecke hende þig añad verra / Joh. 5. Þar fyrer chriſteñ Madur / hafer þu ſiukur vered / hafer þu ratad i Armood og Fiarmiſſu / hafer þu vorded fyrer Araſum og Ofſooknum Veralldar Maña / eñ ert aptur vordeñ fullhrauſtur / fullrykur / og hefur feinged Magt yfer Ovinum þynum þa gialld eige þa Vanþeck aptur a moote Gude þynum/ hver ed ſende þier Kroſſeñ til ad betra þig / og lietta hon um af þier til ad ſyna þier Giæſku ſyna/ gialld honū ecke ſvo illa (ſege eg) ad þu brwker Heilſuna til ad drya ſomu Synder med hveriū þu vanſt til Siwkdoomſins/ Audlegdena til Ohoofs og Metnadar/Valldid til ad hefna a þm̄ ſm̄ vid þig ofgiørt hafa / þvi ef vier ſlykt giørum / þa hefde þad vered betra fyrer oſſ ad vier hefdum leiged i Kør og lifad i Armood og Forſmaan alla vora Daga/ ſvo ad Saleñ hefde kuñad hoolpeñ ad verda a Deige DRotteñs/ 1. Cor. 5. Nu eigum vier ecke alleina ad lyta til Guds Fedurligrar Giæſku/ i þvi ad lyda þoleñmoodliga allt

þad sem han lætur oss til Handa bera / helldur og til hans Oraskanligu Speke og Vijsdooms sem ad yfergnæfer allan Skilning. Ein Fader kan ad vilia Barne sijnu vel / en brestr kan stie Vitzmune til ad sia hvad þui gagnar / og þo han bere Skyn þar a / þa blindast vor Skynseme optlega af holldligre Elsku / en vid þssu er ecke hætt hia hinum Alvijsa Gude. Þar fyrer lætum oss þad sagt vera ad þoott vier eige skynium tiie siaum Guds Tilgang / þegar han neitar oss um þa Hlute er vier Oskum epter / þa er þad oss til hins besta / og eckert kan fyrer oss gagnligra ad vera edur upp ad hugsast en þad sem hn lætur vid oss framkoma / ef vier giefum ossølldungis a hans Valld og lætum han rada. Israel beidde Gud um Kiøt i Eydemørkenne / Num. 14. Og han gaf þm þad til Hegningar þm / þr beiddu hn t um Konung / 1. Sam. 8. Er þm leidddest ad vera under hans allra Vijsustu og Nadugustu Stioornan / og han gaf þeim ein Konung i Reide sinne / Os. 13. Þar er eingen Efe a / ad ef Barned mætte sialft rada / þa fære þad sier optliga ad Voda / og eins erum vier fauvijser eins og Børn i vorum Andligum Efnum / vier Oskum oss Heilbrygde / Audæfa / Metorda / allt þetta eru ad sonnu Guds goodar Gafur / en skadsamar þm sem ecke kuna med ad fara / Svo ad Endurlausnaren seger / jafnvel ef þijn Hønd edur þin Footur hneixlar þig / þa snid þad af og snara þvi fra þier / þvi betra er þier halltur og Handarvane inn ad ganga til Lijfsins / en ad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eylijfan Elld kastadur / Matth. 5. Ad sønnu heimter eige ORottenn af oss ad vier svo stort Jrædumst vid hveria þa Tilhneiging er vier freistumst af / þvi hn hefur giefed oss ønnur Medøl til þss / ad Krossfesta Hollded mz / madr en til þssa kome / en þ er hns Meining helldur en ad vier skyldum i eilijfu Ellde pijnast / þa være oss þarfara ad lata Lijf og Limu. Hversu vijs t hversu Nadugur er þa hin Goode Gud ad han agar oss i Maata / og svo sm oss ad minstum Skada verda meige / til þess ad vier kunnum ad umflija Helvijtis Pijsler / en verda hluttakande Guds Barna Sælu a Himnum med honum eilijflega? Og i þessum Guds Oransakanliga Vijsdoome høfum vier jafnan eina stadfasta Huggun / þvi hans Giæska og Medaumkan verdur han alldrei vidskila.

Fyrer

Fyrer þui/ þott ad Mootlæted ofbioode oss a stunū/ ⁊ vier þolū varla under þui rised/ þa lꜳtum oss til Hugar koma ad þad er oss af hønum uppa lagt/ sm̄ veit hve mikels ad vier vidþurfum og þolū. Stoor Sꜳr þurfa mikla Grædslu/ eñ hñ er trwr og freistar einkis yfer Megn fram/ 1. Cor. 10. Ecke eitt Hꜳr fellur af voru Høfde an̄ hn̄s Vilia/ Matth. 10. Og miklu sijdur hefdū vier vid svo margar Þrauter ad ber, iast nema þ̄ være epter hans Skamte og epter hans Velþocknan. Vier þurfū og ecke ad efast um̄ ad vier fꜳum Mootlæted stadest/ þott all, drei þyke oss svo Ovænliga ahorfast þegar vier køstū oss i hn̄s Myskun ar Fadm/ og under hans blessada Umsioon og Fyrerhyggiu. Þar fyrer sagde David/ þo eg rꜳfe i myrkvum Dal ⁊ Daudans Skugga þa hræd, est eg einga Olucku/ þui þu ert hia mier/ þiñ Vøndur ⁊ Stafur hugga mig/ Ps. 23. Og Drottēn seger vid hn̄/ þott Þusund falle þier til an̄ar, ar Handar/ og tiju Þusund til hiñar hægre/ þa skulu þr ecke nær þier koma/ Ps. 91. Svo øruggur Kastale er Drottēn þm̄ ed hn̄ otfast/ jafn, vel midt i Hørmungunū/ og þad geingur til eins og hn̄ sagde vid Lære, sveinana hier i Gudspiallenu. Iñan lijtils Tijma munud þier ecke sia mig/ og aptur iñan lijtils Tijma munud þier sia mig. Og svo sm̄ ad Læresveinarner skildu ecke i þ̄ siñ hvad hn̄ sagde/ helldur uppfylltest frra Hiarta af Hrygd/ af þvi ad hn̄ sagde þad/ Svo geingur þ̄ og til fyrer Guds Børnū optlega i Mootlætenu/ ad þau meina ad þau sieu yfer, giefeñ/ eñ samt heyrer hañ þeirra Grꜳtbeidne/ og frra Bæn er þockn, anlig fyrer hønū/ eñ hn̄s Tijme er eñ þa ecke komeñ/ Joh. 2. Hvert helld ur ad eg lijt þeña fagra Heim sm̄ ad er harla goodur svo sem øll Guds Skiepna/ edur eg þeinke um̄ hiñ Ogudliga sem Diøfulleñ hefur tilbw, ed og nidursøckt i hid vonda/ þa kañ eg hverke ad ørvænta i Mootgang enū / eige helldur ad efast um̄ Kvittun miña Synda sem eru Orsøk til Mootlætesins/ þviad i hinum og jafnvel a hinu miñsta Skrid. Kvikinde sie eg augliooft Dæme hiñs Guddoomliga Almættis/ Speke ⁊ Giæsku/ ad þvi er øllu: af hønū svo vijsliga stioornad og nidurskickad/ ad hn̄ þvi øllu vid Magt helldur/ hveriu i siñe Tegund fra Heimsins Upphafe i svo mørg þusund Ar/ ad þar er ecke ein eñ nu undergeingeñ/ og svo veit

eg þa fyrer vyst ad hönū er ecke um̄ Megn ad vardveita mig syndugañ Orm sim̄ ad epter hn̄s Mynd var i Adam skapadur/Gen. 1. og med hn̄s Sonar Dyrmætu Bloode endurleystur/1. Pet. 1. jafnvel midt i Sorgunum/midt i Armæsunum/ midt i Saalar e Lyfs sterkasta Ofbode ef hn̄ vill lata þad yfer mig koma. Eñ nær eg þeña fyrer mier virde og allar þær Odaader sim̄ af hönū i frame eru hafdar/ Villur/Meinsære/Gudlastaner/ Mañdrap/ Hoordooma/ Lyge/ Þioofnad/Ofbellde/Rangsleitne/ og alla þa Ohæfu er Sathan fær plantad i Hiørtum Vantruareñar Barna/ þa tek eg mier þar af Huggun og fullnadar Traust/um̄ hins myskunsama Guds Føðurliga Giæsku/ ad hañ ecke kollsteyper þessare vondu Verølldu/ helldur med Ryfdoome syns Langlundar Gieds/ Rom. 2. Vill leida svo marga til Yfirbootar sem aptur snwa vilia. Þvi veit eg ad hn̄ mune ecke Utskwfa mier Overdugū Synda Þræl/ edur lata mig einañ i Mootlætenu/þoott þad sie Straff miña Synda og Illgiørda/ þar eg læt mig fyrer Krapt hañs Anda vel af Hiarta ydra Synda miña / og a daglega Baraattu vid eitt Ofyrelaatt Holld sem kiepper i giegn Andanum/Gal. 5. Þvi hafe hañ veitt mier hid meira/ sem er ad ydrast Syndaña þegar eg var eñ þa Sathans Barn/ þa mun hañ ecke synia mier hins miña/sim̄ er ad vardveita mig i Mootgangeñi þar eg er hañs Þienare vordeñ fyrer hañs Naad / hveria hañ ecke hefur giefed mier til þess ad hun skyllde a mier Onyt verda/ helldur til Lofs og Dyrdar sialfum sier / eñ mier til eylyfs Saalar Fagnadar. DRotteñ sagde Læresveinunum fyrerfram þessar Hørmungar/ af hveriu medal añara sia ma hn̄s Guddoomligañ Vysdoom e. Giæsku ecke miñe/ Heimureñ seger alldrei nema Ogiæfu fyrerfram/jafnvel þoott hun sie hönum vyss svo vel sim̄ øllum þeim er hañ elska/ hañ Predikar eins og hiner Ogudligu/ Prov. 1. sem Von er a/ þvi hañ er ecke añad eñ Samkunda/ Apoc. 2. Andskotans/ er hañ hefur safnad sier af Guds Utløgum og Ogudlegum Synda Þrælum / þer segia far þu med oss vier vilium fiña miked Herfang og aller eiñ Stad hafa/ Prov. 1. Eñ ecke leggia þer til hins ad þer skulu og aller eitt Hlutskipte hafa i þvi Dyskenu sem vellur af Ellde og Breñesteine/Apoc. 21. Þad vill ecke DRotteñ / hn̄ sagde fyrerfram

fyrerfram bæde hier og optlega aňarsstadar Læresveinunum hvad a fra Daga drijfa munde / og hid sama hefur haň ollum þeim sagt er hønum vilia Eptersylgia med þssum Ordum: Hver sm vill miň Læresveiň vera haň take siň Kross uppa sig og fylge mier epter / Matth. 16. Eckert er þvilijkt Rad vid Mootgængenum svo sem ad bwast vid hønum / sa sm þad giører Daglega haň hefur myklu liett af Byrdeňe nær hun dettur a Bwumst vid Illu / þvi hid gooda skadar oss ecke / segia Meň i gomlu Ord tæke / J Dag em eg heilbrygdr / eg vil þeinkia med mier hverneg eg verda munde ef eg vanheill yrde / eg vil venia mig a ad læta eige allt epter mier þad mig gyrner / svo mier bregde sijdur vid ef þad kyňe mier ad Hondum koma sem eg giæte ecke af mier kastad þoott eg villde. J Dag em eg fullrijkur / eg vil þo brwka Heimeň svo ad eg ecke Vanbrwke haň / og svo miked af þvi sem Gud hefur lanad sem mier næger og mier soomer ad brwka / þa skal Fatæksteň alldrei kasta mier i neitt Hugar-Vijl ef eg kaň i hana ad rata / Eg vil hyrda þ Gud giefur eň ecke festa þar vid Hiarta mitt / þa mun mier þ'ykia miňa fyrer ad missa þad. J Dag ræd eg fyrer ødrũ svo ad aller hlijda m̃ynu Bode og Baňe sem eg er yferskipadur / þad Valld vil eg brwka i Hoofe ẽ ecke med Ofsa neinum / þvi þar kaň ad koma / ad þr ræde fyrer mier ẽ kyňe eg af þm̃ nockurn Ojøfnud ad þola / þa lijd eg hn̄ med betre Samvitsku / hafe eg ecke ædur til hn̄s uňed. Svo skal Madr bwa sier i Hageň / a medaň allt leikur i Lynde / kome þ ecke uppa er vier Rad fyrergiørum / þa er þvi Omake vel spillt / Alldrei visse eg Abata meire Skada / þvi ad minsta koste hugsum vier eige svo Jllt a medaň / og Lijklegt er ad vier munum ecke stæra oss svo mieg af Velmagteňe þegar vier bwumst vid hverutveggiu. Nu þoott ad allt þetta sm eg hefe sagt eige ad styja oss a ad lijda þoleňmoodliga þaň Kross er Gud oss a Herdar leggur / þa er þo ad hroosa þeirra Kiørum fram yfer alla Drotteňs Krossberendur / sm ecke einasta taka a moote hn̄s Ogun an Moglunar / helldur og hafa Glede og Ynde af þvi ad lijda nockud fyrer Christi saker. Eg vændest i Upphafe Ste Pals Ordum ad haň skrifar / Gal. 6. Þad verde mier ecke ad eg hroose mier af nockrũ Hlut / utaň af Krosse Drotteňs vors Je-

su

ſu Chriſti. Þegar Paall brwkar þetta Ord ſem hier ſtendur ad Hroo-
ſa/ þa merker þad ecke ſvo ad ſtæra ſig aff einhveriu / ſvo ſm ad ꝼagna
og glediaſt aff þvi/ ꝛ ad haꝼa Ynde þar aff. Sama Orda Tilfæke brwk-
ar hann/ Rom.5. segiande : Og ecke einaſta þad helldur hrooſum vier oſſ
eirneg edur gledium oſſ aff Hørmungunum/ vitande ad Hørmungenn verk-
ar Þolenmædena/ enn Þolenmædenn Reynſluna/enn Reinſlann Vonena/enn
Vonenn lætur alldrei til Skammar verda/ þviad Elſka Guds er wthellt i
Hiørtum vorum ꝼyrer heilagann Anda ſm oſſ er gieꝼenn. Þetta eru merke
leg og gullvæg Ord/ ſieu þau rieff yꝼervegud. Hvar ꝼyrer gledur hn ſig
i Hørmungunum/þviad Elſka Guds var wthellt i hns Hiarta fyrer hei-
lagann Anda ſm hønum var gieꝼenn. Heyrum þ Endurlauſnarenn ſagde
vid ſyna Læreſveina. Eg ſkal ecke lata ydur Munadarlauſa/ helldur ſkal
eg ſia ydur aptur/ Joh.14. Þad giørde ſa bleſſade Herra ad ſenn eptter
ſyna Vppriſu/enn hns ſyneleg Viſt med þeim/droo þa ecke langt a Veg
heꝼde hann ecke ſendt þeim H. Anda aꝼ ſynu Fødur/ Þvi ſagde hn/ Þad
batar ydur ad eg fare i burtu hiedann/ þvi nema eg ꝼare i burtu hiedann/
kiemur ecke Huggarenn til ydar. Þeſſe er hinn ſame H. Ande fyrer hvern
ad Paulus ſeger ad Elſka Guds ſie wthellt i ſitt Hiarta/hun giører Chri
ſti Ok ſætt/og hanns Byrde lietta/ Matth.11. Hun velldur þvi ad hns
Bodord eru ecke þung/ 1.Joh.5. hun deyfer alla Kvøl/alla Hrygd/ alla
Armædu Veralldar þeſſarar/ ſa ed hana heꝼur ꝼyrſt odlaſt/ hann þarꝼ ecke
Mootlætenu ad kvyda/hn ſootttredur allar Hørmungar/hønum er Heim
urinn Kroſſꝼeſtur og hn Heimenum/ þ ſie eg berſynelega a Chriſti Poſt-
ulum er þr voru glader aꝼ þvi ad þeir mattu lyda ſyrer JEſu Naꝼns
Skulld/ Act. 5. Þad ſie eg a hanns H. Pyſlarvottum langt fram eptter
Kꝼe Chriſtnennar ad þr geingu til herꝼeleguſtu Kvala ꝛ Pyſla miklu glad
are helldur enn adrer til Gieſtabods. O HErra Gud/fagurt maa þeim
vera Himna Ryke a ſydann/ hverium Gud er ſvo ſætur midt i Hørmung
unum/ ad þr ꝼinna ecke til ꝼra fyrer Elſkunne til hanns ſm typtar þa. Ad
þetta ſien ecke Ykiur/ helldur ad þvilyker Guds Viner ſieu til / þ votta
eg med Paals Ordum er hann ſeger/ 2.Cor .12. Eg em vel til Frids i
Veikleikanum i Forſmaanenne / i Naudunn/ i Oꝼſookuunn/ i Angiſtenne
fyrer

fyrer Christum/ þvi þa eg em veikur/ þa em eg mattugur/ og þ. er þ sama sm̄ DRottenn heiter hier Læresveinunum er hn̄ sagde: Ydar Hrygd skal snwast i Fognud. Ecke meinte hañ einasta þa Sælu Von er þr attu vyssa med honum eylijflega i hañs Dyrdar Rijke/helldur og Huggun Guds Anda i Mañraunonum/ þvi alldrei voru þr an Mootlætis hier a Jordune/ og samt skrifar Paulus / ad þr sieu svo sm̄ hryggver og þo jafnañ glader/ 2. Cor. 6. Nu þoott oss vante miked a ad vera svo algierder i Elskuñe til Guds sm̄ þssar DRottens Nekiur voru/þa eigum vier samt ad kieppast epter þra fullkomnu Dæme svo miked sem oss er moguligt / og hugga oss i ollum Mañraunum vorum vid epterkomande Sælu / vitande þad ad hin lietta Byrde Hormungareñar sem varer um̄ Augnablik / hun ablar oss yfergnæfañligrar Dyrdar eylijfrar Þyngdar/ 2. Cor. 4. Og þetta er þad Paalus seger/Rom. 5. Er eg strax aminntest ad Þoleñmædeñ verke Reinsluna/ Reinsluñ Vonena/eñ Voneñ late eige til Skam̄ar verda/Hvar fyrer? Þviad Trweñ/ er Voneñe jafnañ fylger/hun er Vera þra Hluta sm̄ koma skulu/ Heb. 11. Hvers vegna þr ed bera Christi Ok/ þr eiga vyst Himnarijke/ þ er Pantz epterkomande Farsælldar/ vid hvern hñs Brwdur gledur sig/þar til hñ kiemur/og Iñleider hana i Lambsens Brwdkaup/svo þegar hun hryggest af Mootlætenu/þa gledst hun eins miked edr meira af þrre Dyrd sm̄ vid oss mun framkoma i eylijfu Lijfe / hvertar eige eru verdar Mootlætingar þssara Tijma/Rom. 8. Þetta wtmalar vor Lausnare med nærsta fogru Dæme hier i Gudspiallenu/þar ed hñ seger: EIn KOna nær hun skal Fæda/ þa hefur hun Hrygd/þviad Heñar Stund er komeñ/ eñ þa hun hef ur Barned fædt minnest hun ecke þess Harmkvælis fyrer Fagnadar sak er/ þviad Madur er i Heimeñ fæddur. Hvad viña Meñ ecke i þssum Heime fyrer Veralldar Nægtingia og þad fyrer lijtil og Ovisst Laun? Sa margur vogar Lijfenu og kañskie siñe eylijfre Velferd a Stundum/og endest ecke til ad niota þss er hañ ætlar sier til Launa. O Guds Born/ þvi skylldum vier þa telia epter oss ad lijda nokud fyrer Himnarijke / fyrer hin eylijfu Launeñ / fyrer þad dyrmæta Hnossed af hveriu þr allrei sleppa kuña sm̄ riettelega Skeided hlaupa? 1. Cor. 9. Fyrer hina

 kostuligu

kostuligu Rietflætesens Corony/2. Tim. 4. Sem þm er opsþdis legd er ÿþa bareft goodre Barattu / halldeð Trwñe og goodre Samvitsku? Eiñ Nadur sa ed situr i Tign og Neidre Mun hñ ecke þacka sÿnu Fodur ad hñ heþur hñ svo vÿslega uppaled/ad hñ ma reiknast Frá Aru verdnr a sÿnum fullvordeñs Alldre? Mun hañ nockud telia þau Vandar Noggeñ er hañ heþur sleigeñ vered? Og hversu ættu vier þa allar þacker ad kuña vorum himneska Fodur sa ed tuktar sÿn Børn upp til eylÿfs Lÿfs/ til himneskrar Konungs Tignar/til ad liþa og rÿkia med hønum eylÿflega? Nver mun þa miñast Frá Taraña sm hañ heþur fellt i þessum Eymdardal/nema hañ sm ad heþur hellt þm i sin Sioòd/Ps.56. Og þa alla Reidu þerrad þau ap siña Barna Augum / Apoc. 7. Þa mun þad verda uppskored i Oyrdeñe sm hier var sad i Normungeñe/ Ps.126. Þa mun þeirra Gledesaungur þagurt læta i hiñe biertu Jerusalem er Guds Oyrd upplioomar/ Apoc.21. Nverra Op og Veinan ad Neimsens Børnum var til Spotts og Adhlaturs hia Sorgar-Vøtnunum i hiñe dimu Babilon/ Ps. 137. Verølldu þssare. Nverrar Aru og Vegsemdar oss uñe ad niota hin blessada Guddoomsins Preñing þyrer JEsu Christi Bloods Krapt og Forþienustu/ AMEN.

A þañ Almeñeliga Bæna Dag.

Pistilleñ/ Esaiæ 55. Cap.

Leited DROTTeñs a medañ Nañ er ad þiña / kalled A Nañ a medañ Nañ er nalægur. Sa hiñ Ogudlege læte ap sÿnum Veige / og Illvirkeñ ap siñe Nuxan og snwe sier til DROTTeñs/ þa mun Nañ Myskuna hønum/ og til Guds vors/ þviad i hia hønum er mikel Fyrergieþning.

Exordium.

I Gamla Testamentenu tilsette DRottañ eina Nætÿd sem halldast skyllde Arliga i hinu siøunda Manade / og a tÿunda Deige sama Manadar er Meñ sÿdañ kallad haþa Nreinsunar Nætÿd. A þm

Dege

Dege var boded ad Israel skyllde pyngia Sæler sijnar / pad er sialsa sig svo sem þar um̄ ma lesa / Levit. 16. Þesse Natiyo er ad sønu aptekeñ i Nyia Testamentenu med øllum sijnum Foornum. Oss næger sw eina og algiørda Foorn sm̄ einusiñe er iñboreñ i pad allra helgasta aþ hinū Yppærsta Biskupe Sælna vorra / Ebr. 9. Eñ samt er þo Ydraneñ fyrer Synderuar ecke aþtekeñ / svo leinge sm̄ vier ecke leggium aþ ad Syndga / svo leinge meigum vier ecke leggia aþ ad ydrast / eñ pad mun ei verda fyrr eñ Lykame Syndareñar verdur mz øllu aþmadur / Rom. 6. Þvi ætte med rieltu allt christens Mañs Lijþ ad vera ein Hreinsunar Natiyd / edur ad minsta Koste ættum vier ad gieþa oss nockra Stund a hverium Dege til ad ydrast og jæta Synder vorar. Sa sm̄ ætlar sier ad syndga nær Syndeñ flijgur hønum i Hug og ydrast sijdañ / hañ er ecke betre eñ sa sm̄ ætlar ad draga Ydranena undañ til Daudans / þvi hañ veit ei nær hañ deya mune. Nu erū vier oss medvitande þss Brædur mijner / ad þar falla svo marger Dagar wr hia oss / og kañ skie þvi verr ad nockrer þeinkia hier allsialldañ til / þvi er nu þsse Dagur aþ Konungenum tilsettur / ad hañ sie vor Føstu og Bæna-Dagur. Gud giæþe ad hañ være þar epter halld eñ aþ oss med allre Gudrækne svo sem hañ er Naudsynlegur / og ad ecke syndust þr sm̄ giøra Nad wr Føstuñe / mz hverre þo Guds heilager Meñ haþa þreyngt Bænū sijnum i giegnū Skieñ fordum Daga medañ Guds Foolk hiet Guds Foolk z Christneñ Christne / eñ sijdañ hun hiet Loami / pad er ecke mitt Foolk / z Meñ yfergaþu blūlitanda Gud / margur hver / eñ giørdu Magañ ad sijnū Gude / þa er Fastañ vordeñ ad Athlætre / svo vel sm̄ øll Alvørugieþne i Guds Þioonkan / Meñ hallda epter Blodunum eñ haþa slept Avextenum / svo David munde segia eþ hañ nu liþde / eg hulde mijna Sælu i Føstū og pad vard mier ad Brijxle / Ps. 69. O oss aumar og Ræmulausar Mañeskiur / mun hønum Fastañ mislijka? er seger hia Joel / Cap. 2. Snwest til mijn aþ øllu Hiarta med Føstū og Grate og Harme. Og svo ad þier vited ad pad ecke er ødruvijs i hinu Nyia Testamentenu / þa vil eg spyria ydur ad hvert Gude mune ecke haþa þocknast Fasta Cornelii sem var heidiñ Madur? er hañ sagde vid Petur / Act. 10. Nu er alla Reidu hiñ fioorde Dagur ad eg heþe fastad / og er

eg beiddest þyrer um̃ þina nijundu Stund i mijnu Huse / þa stood hiaa mier eiñ Madur i hvijtu Klæde er sagde vid mig / Corneli þiña Bæna og Olmusugiørd er miñst i Guds Auglite. Mun Endurlausnarañ haꝼa þott Fastañ Onyt? Er hñ sagde vid Læresveinana þegar þr gaatu ecke utreked Tunglmeina Diøfulen/ þetta Diøfla Kyn verdur ecke utreked nema med Føstum og Bænahallde. Verde Diøfullen utrekeñ af ødrum med Føstum og Bænahallde/ Matth. 17. Þvi skylldu Meñ ei kuña ad reka hañ ut fra sialfum sier? Verde Diøfulleñ utrekeñ med Føstuñe / þvi skylldu Meñ þa ei kuña ad faa Gude Iñbygt med heñe? Þvi þad er vijst ad hvadañ sem Sathan er utrekeñ / þar vill Gud bygg-ia/ þetta sege eg ei fyrer þess vegna ad Fastañ viñe til nockurs i sialfre sier/ eñ þad vitnar allt Guds Ord ad Bæneñ verde kroptugre fyrer hana / Fastañ maa eckert an Bænareñar/ Bæneñ verkar optlega an Føstuñar/ Fastañ hialpar til ad drepa hiñ gamla Mañeñ sm̃ er Andskote Bænareñar ꝛ alls Gudrækeligs Framferdis/ sie hun ecke i þeirre Veru giørd / þa er hun Hræsne. Heyrum hiñ gamla Syrach hier um̃/ sa sem þvær sig epter hiñ dauda/ og snerter aptur daudañ Mañ til hvers gagnar hañs Þvottur? Syr. 35. Svo er og sa Madur er fastar i sijnu Syndu/ og gierer aptur þær somu/ Hvad vañ hañ med þvi? Ad hñ audmykte sig/ hver mun heyra hñs Bæn? Esaias kieñer oss i upplesnum Pistle hverneg fyrer soñu Føstu eige Hattad ad vera / sem er ad hiñ Ogudlige faste frer sijn vond Verk ꝛ Illvirkeñ fyrer sijna Hugsan/og þañeg skipar hñ DRottens ad leita. Vil eg þvi ut af þessum Esaiæ Ordu̇ hugleida ad þessu Siñe hverneg vier eigum ad leita Guds hvern vier svo margfalldliga styggt hofum. Hialpa oss O HErra til ad giøra svo þetta þitt Verk/ ad vier þig funded og fundnum halldet giet um. Bænheyr þad goode Gud fyrer JEsum CHRistum/ A M E N.

Utleggingeñ.

HVerneg vier eigum DRottens ad leita/ þarf ecke langt epter ad leita/ þad seger sialfur Drotteñ oss/ Jer. 50. med þessum Ordu̇. A þeim Døgum skulu Israels Syner koma med Børnum Juda/ þr skulu ganga an Aflaats Grætande ꝛ leita Drottens Guds sijns. Gydingar leitudu

leituðu hňs a hǔns ſiðurſtu Kvalaña Noktu med Sverdum og Stauñgū/ med Lyktum og Logbrondum/Matth.26. Vier ſkulū ei, paňeg leita Drottenſ ſm̄ medkieñū ad vorar Synder haþa kvaled hñ ſm̄ var þra ſkil- eñ Syndurunum/ Ebr.7. Hverneg ſkulum vier hňs þa leita? Med Harmþrungnum og Sundurknoſudum Anda/ þad er med ſañre Ydran. Vegeñ vitū vier ad ſoñu aller til Christum/ eñ þad fellur ecke ellū ſvo liett ad ganga hñ. Eina Christelega Ydran er hægt ad neſna/eñ þ veitet mørgum bægt ad giøra hana/ ſaþnvel þoott oſſ breſte allðrei Eþne þar til/ ſm̄ eru Synder vorar og Ranglætingar / er Dagliga ſtīga upp i Himeneñ þyrer Gud. Margur lætſt ydraſt og ſæta ſſinar Synder fyrer Gude/ Eñ eg Ottaſt ad þegar Gud lijtur aþ Himnum oþañ yþer Mañ- aña Sonu/ þa mune hñ þiña ſvo marga Pharaos/Exo.20. Sauls/ 1.Sam.24. Jeroboams/1.Reg.13. og Achabs/1.Reg.21. Ydrañ/ þad er Nytut þyrer utañ Kiarna/ Sky þyrer utañ Vatn / . Viſnadar Eykur Avoxtarlauſar tviſvarſiñum upprættar ſvo ſem Judas Poſtule ad Orde kiemſt i ſiñū Piſtle. Eñ Davids/ 2.Sam.12. Joſua/ Joſ.7. Ezechia/Eſa.38. & Peturs/Matth.26. Slíkar munu þarre vera/hvad Gud Nadarſamliga betre. Hvad er þ þa Brædur M. ſm̄ eins christ- ens Mañs Ydrañ a ad haþa til ad bera? Tvent er þ fierdeilis. 1. Ad hun ſie heil og alvarlig. 2. Ad hun ſie ecke oþſein. Hvad hinu þyrſta vidvikur/ þa veit eg ad ſoñu ad hiñ Naduge Gud þiggur opt aþ oſſ Viliañ fyrer Verked/ þvi hañ þecker vorn Vanmatt og Oþullkom- legleika/ Eñ i Ydranar Verkenu heimter hañ aþ oſſ ad vier þramleggiū allt þ vier tilhøþum og drøgū ecke aþ. Sa ſm̄ kiemur þram̄ þyrer Gud til ad ſæta ſſinar Synder/og ad bidia um̄ Kvittun a þm̄/og ecke ræheller ſſnu Hiarta af fremſta Megne þyrer þonum/ ecke lætur Sælar og Lijk- amañs Krapta verda Samtaka i þvi ad ſundurmeria ſitt Hiarta m z Jo- hugan ſiña Illgiorda og Guds Giæſku/ ſſns Toomlætis og hňs Riett- lætis/ ſiña Lijſta & Helvijtis Eldz ſm̄ þau haþa þorþienad. Eg veit ecke ſege eg/ hvad miklu bañ er betre eñ Ananias og Saphira ſm̄ leyndu af Verde Akurſins/ Act.5. þvi eins og þau lugu ad heiløgū Anda er ſkynbarliga bioo i Poſtulunum/ ſvo mætt þu og vita/ad nær þu kiem-

ur i þiñ Bænastad/ þa stendur þu i Guds Auglite sem alla Hlute sier/ og jafnvel hin iñstu Filsne þijns Hiarta rañsakar. Gabba þvi ecke Gud med toomre ytvortis Negdan/ þvi hañ lætur ecke ad sier hæda/Gal. 6. Og hafe þig sa Glæpur nockrñ siñu hendt/þa vit ad þad er ein hroopleg Synd i Guds Auglite/ ja stærre eñ allar þijnar Synder/ þvi hun apturhelldur øllñ hinñ er þu ætter ad afþvo med heitum Ydrunar Tarum. Giør þvi Ydran i Nafne Drottens/ giør Ydran sege eg/ og lat þig angra þ af Hiarta ad þu hafer kastad Hondunum til svo veglegar Guds Þioonustu. Villt þu vita hvad mikla Ydran ad Gud heimter af þier fyrer Syndena/ þa vill hañ ad Beiskia Ydranareñar skule samsvarast Stærd Syndareñar / þar fyrer/ nær þu med sialfum þier les þitt Synda Registur fyrer Gude/ þa hugleid hve miked Gaman edur Glede þu hafdet af sierhverre Stoor-Synd sem þig rekur Miñe til/ og bid Gud ad sla a Hiarta þitt med Moisis Sprota/ ad þu meiger hryggiast svo miked sem þu gladdest ædur/ og verder þu hier um Bænheyrdur/ sem an alls Efa verdur ef þu bidur heitt/ bidur Idulega/ Joh. 16. og bidur i JEsu Nafne/ þa munt þu einkis Imissa/ þvi sw Glede er þu af Syndsamligu Athæfe hafdet/ og ablade þier Hrygdar i Guds Auglite sidañ/hun mun þier med einñ ædre og meire Fognude endurgolldeñ verda/ nær þu fiñur ad þu ert koittur vid Gud/ eñ sloppeñ wr Diofulsins Nete. Þess gietur Paulus / 2. Cor. 7. Þier erud epter Gude hryggver vordner/ svo þier hafed eingañ Skada af oss feinged/ þvi sw Hrygd sem epter Gude er/ hun verkar Ydran til Hialpræðis/hverrar ei þarf ad ydrast. Þegar þier vilied ydrast Brædur miñer/ og þier setied ydur uppa Doomstool ydar Hiarta til ad dæma sialfa ydur svo þier verded ecke af Drottne dæmder/ 1. Cor. 11. þa ælsted ecke Syndena epter Mañligum Þanka/ Vier fyrergiefum oss alltijd nockud sialfer/ og fiñum eitthvad til Afsokunar. Konañ bar Søkina uppa Ormeñ/ eñ Madureñ gaf Konuñe Skulldena/ Gen. 3. Aaron seger/ Eg kastade Gullenu i Elldeñ og þar af vard þesse Kalfur/ Exo. 32. Eins erum vier aller Skape farner eñ nu i Dag ef vier lætum oss sialfrada/ og vilium ecke lata Guds Anda vid oss rada. Metum þvi ecke Synder vorar epter

vorum

vorum Þootto/ helldur epter hans Heilagleika/ hans Riettlæte mooft hverium þær giordar eru. Mefum þær epter JEsu saru Pyslu/epter þvi Lausnargiallde sem Gud heþur loked i voru Hollde/ þa munū vier sia hvad reidur Gud er þm̄ Syndunū sm̄ oss jaþnvel þyker lijted i-spun-ed a stundū/ Þoott allur Heimureñ plyte i Tarū um̄ allañ siñ Alldur/ þa megnade hañ ecke hina minstu Synd ad hreinsa i Guds Auglite/ ne-ma hñs Sonar Forþienusta giorde þau gylld. Svo stoor/svo aþskræmi-leg er Syndeñ fyrer hñs Doome eñ Christs Forþienusta verdur eing um til Lids/ nema þeim sm̄ aþ Hiarta lætur sig angra Syndena/ ætla þvi ecke ad þu muner komast aþ vid Gud m; einfoomis Jatningu Muñ sins/ nema Hugur fylge Mæle. Sa sem alleina jatar Syndena med Muñenum/ eñ angrar hana ecke i Hiartanu/ hñ er eins og sa er tekur Viñbudernar aþ Sarenu / eñ leggur ecke Plastureñ þar vid. Guds Sonur er ad soñu i Heimeñ komeñ til ad lækna þad sundurknosada/Esa. 61. Eñ hvernig a hñ ad lækna þig Barn mitt ef Hiarta þitt er heillt & Obroted. Þar er eiñ Gull-Kalþur nærre þvi i hvers Mañs Hiarta/ þ er Veröllð þesse sm̄ ad sierhver aþ oss hefur eiñhvern Atrunad a/ epter þvi sm̄ hver er Lyndur til/ og jaþnvel þeir sm̄ Gud elska vilia/þeim er eins hattad og þeim/ er ad soñu tilbadu Gud i Jerusalem eñ oþþrudu þo a Hædunum/ 1. Reg. 22. Svo er þ þyrer oss aumum Moñū/ vær segium̄st lata Gud ganga þyrer/eñ þlester aþ oss haþa þo einhveria Nia-Tru/ sumer Rijkdoom/ sumer Metord/ og sumer Munade sijna / og a medañ vier hoþum þa fram-hia Gude / þa er hætt vid ad vier ecke aþ Hiarta ydrūmst/ þvi eigum vier ad breita vid þa eins og Moises giorde vid Kalþeñ/ hañ brende hañ til Osku/ kastade henum i Vatn/ og liet allañ Jsrael drecka hañ i sig til Blygdunar sialfum þeim/ ad þeir hoþdu teked Egyptalands Sugvirdingar framhia hinū liþanda Gude/Exod. 32. Svo eigū vier ad hondla vid Rachels Skurgod þeim er hun situr a og leyner / Gen. 31. þad eru Heimuglegar Syrnder Salna vor-ra / sem ecke eru audsienar ollum. Vier eigum od lata Moisen breña þær til Osku m; Elldingunū aþ Sinai/ & kasta þm̄ i Flood vorrar Jdranar Tara/ og drecka þær sialþer upp svo þær hverþe/ Exo. 32.

Alldeilis/og verde ad eingu/ þ vardar ad litlu hvort vier stondū rauder eþ Hvitdingu i Guds Auglite med Ephraim/Jer. 31. Hvi hn̄ sier þær hvert stia er / Laban og Jacob kunnum vier ad pretta/ Gen. 31. Enn ecke Jacobs Gud/ Ps. 94. Hvi hn̄ er Hiartnaña og Nyrnaña Rañsakare/ og sier hvad i Myrkrunum er huled. Sundurrijfed ydar Hiortu / og ecke ydar Klæde seger DRottenn/Joel. 2. Gydingar plogudu aþ hm̄ Dog um ad rijfa sijn Klæde nær þm̄ rañi Skap / aññadhvert þegar þeim bar nockur Sorg til Handa/edur þr vandlættu i Guds Stad/eins z Hræsn arinn Caiphas lietst giora/ Matth. 26. Enn hver Sorg skyllde oss meire tilfalla enn sw ad vier hofum hinn gooda Gud stygdann/ um hvern skylldū vier meir vandlæta enn um sialfa oss / þvi eingum erum vier svo margs Jlls medvitande/eþ ecke i Verkunū og Ordunum / þa samt i Hugreññingunum. Eitt sundurrifed Fat gagnar til lijtils/sundurrijfū vor Hiortu med Ydraneñe/ og þa munum vier finna ad jafnvel vort Rietlæte er ecke betra enn nidlags Fat sem Esaias votkar /Es. 64. Þa munum vier hvad best wtlijta i Guds Auglite. Þegar vier athugum hvar fra vier erum fallner/ þa mun hann giefa oss eitt nijtt Klædnad / svo ad Nijnkun vors Fatleysis ecke sjaest. Nu er þad ecke noog ad Hiarta vort klædne fyrer Gude um Stundarsaker eþ vier hverfum so aptur til somu Synda/þa vill þad lijted gagna ad vier hofum audmykt oss fyrer Gude. Þeirre Ydran er illa vared sem leggur Mañenum alleina uppa Hrygdena enn ecke burt tekur Sektena. Enn vid þad er ecke ad dyliast Br. M. ad þre Ydran er svo hættad sum leyfer Mañenū ad vellta sier aptur i sama Saur. Sa hinn Ogudlige læte aþ sijnum vondū Vege/ og Jllvirkenn aþ sinne Hugsan og snwe sier til DRottens/seger Textenn. Hier er þad ad merkia Born mijn / ad Spamadurenn kallar ecke ad Menn hafe snwed sier til DRottens nema vier tokū vora Jllsku Breitne fra hns Auglite. Þad er alkunnugt hversu ad hinn Gudlause Amon Sonur Davids Konungs breytti skomarliga vid Systur sijna Thamar / ad hann rak hana wt aþ Hwsenu/ er hann hafde vanbrwkad hennar Lijkama/ 2. Sam. 13. Enn so eigum vier eins vid Syndena ad breyta/ þvi hun er ecke betra verd/ vier heckium ecke hennar Lijte fyrer Blindū Hollдsens/fyrr enn Guds Ande rid-

ur

ur Smyrslum Ydrarnnar eñar a Augu vors iñra Mañs / Apoc. 3. Eñ
nær hañ svo giort hefur / og vier fyrer Naad Guds fechium vora Blygd-
an/ þa eigū vier med ollu ad rydia Glæpunum burt wr Hiortum vorum/
og eingu ad leyna af þui Sathans Herfange sem Gud hefr belvad/ Jos.
6. Helldur breña þad upp til kalldra Kola/ ad svo miklu Leite sem mogu-
ligt er i þessum daudliga Lykama/og Guds Giæska fær i oss verkad. Og
fyrer þui ad þessu er soo vared/ þa eigum vier Daglega ad endurnyia vora
Ydran / þui Daglega a hiñ gamle Adam i oss ad dreckiast og deydast.
Ecke sege eg þad ad Meñ giete Syndlaust lifad / þad er Guds eins ad
syndga ecke/ eñ þ er Gudhræddz Mañs ad ydrast Syndareñar og ræda
Boot a heñe / eñ Gud tilreiknar ecke þeim sem eru i Christo þær Synd-
ernar sem ad Oviliaedur Mañligum Breiskleika kuña ad henda oss / Hitt
vill hañ ad Meñ skule daglega ydrast/ þui daglega syndgum vier og for-
þienum ecke añad eñ Strafs. Gud hiælpe oss/ ef vier segdum ad vier
hefdum ei Synd seger Johañes / 1. Pist. 1. Þa dregum vier oss siælfs
er a Tælar/og Guds Sañleike er ecke i oss/ Ja allt vort Lyf er ei nema
Synd være þad ecke bætt fyrer Guds Sonar Dauda/ þegar vier hugdū
ad lifa eiñ Tyma syndlaust æfram/og vier lytum aptur nær hñ lidcñ er/
þa mætte oss hrella vid þui sem vier hugdum best ad giera / og svo morgt
Augnablik s er þar i/ svo margur Þyrne Broddur munde stynga Sælu
vora nema Motteñs Forþienusta hefde giort Athafner vorar gylldar i
Auglite hiñs stranga Doomara. Gud Næde oss fa rædar Mañeskiur
hversu ad vier erū under Syndena sellder. Sa sem vill skoda Stiernu
nockra i eiñe Sioonar-Pypu/ hañ skal leita leinge ad heñe ædur eñ hañ
fær komed Auga a hana/og nær honū hefur þad tekest/ er hñ svo skiælfs
hendtur ad hñ varla fær vidhalldest / svo ad hañ ecke misse heñar aptur/
svo erum vier i andligum Efnum / vier skulum fyrst leinge þvinga hiñ
gamla Mañeñ/ ædur eñ vier faaū hlna blessudu Jacobs Stiernu / Num.
24. JEsum riett siena/og nær vier þ odlast hefū þa eru vorar Træ-
ar Hendr svo Ostyrkvar/ad þar er nærsta hætt vid ad hun kuñe ad hver-
fa oss aptur/ nema Gud styrke vora Armlegge. Ja hiner bestu af oss
eru eins og þylge spakur Hundur/hañ reñur ad señu Vegeñ epter synum

Hwsboonda nockra Stund/ eñ ef hñ sier eitt Dyr/eiñ Sand/eiñ Hest/
eiñ Titling / þa hleipur hañ epter þvi. Svo eru og vorar Hugreñ-
ingar/vier reñum þiñ til Guds i vorū Bænum under hñs Orda Heyrn/
a vorum Yorunar Tijnum/og kañ skie nockrer optlega þar fyrer utañ/
eñ strax sem þar flygur fyrer oss eitthvert Glis Veralldareñar / einhver
Abata Von / eitthvert Reide Efne / eitthvert broslegt sem oss þyker
Skiemtan ad/ jafnvel þoott þad a Stundū sie Naunganū til Hneisu
og Ohroodurs / þegar þetta edur añad þvilijkt sem Verolldeñ er full af
bregdur fyrer oss/þa bregdū vier opt af Vegenū/og hlaupū epter þessu/
og gixtum vier þa lijtt undañ fareña Synda er oss urdu svo beiskar i Yd-
raneñe ad þar var ecke Fridur i vorum Beinum fyrer Guds Ognan/Ps.
38. Ef vier lætū oss villa Ofblæugt epter slijkum Hiegooma. Nu er
þar þo eingeñ sm̄ kuñe ad vardveita svo vel sitt Hiarta/Ja eg mā segia
Miñ og Neudur ad ecke verde a fyrer hønum i þess Hattar Hlutum og
þad daglega/fyrer þvi siaum vier og/ ad vier hvern Dag/ Ja a hverre
Stundu hefū noog Ydranar Efne /og er þess betur þess optar/ þvi sa
er sier temur þad Hugarfar/ hañ lærer bæde ad sia gior epter Afhofn-
um sijnū / svo og er lijklegt ad hñ mune ecke hverfa aptur til Stoorglap-
aña/þvi ef hñ svo lærer ad ydrast Daglega þrra Bresta sm̄ hñ fær varla
edur ecke vidgiørt/ þa mun hønū i Hug koma/ hvad sart þ mune kvel-
ia hñs Samvitsku ef hñ skyllde rata i nockurn Ogiørning. Svo eigum
vier nu ad leitast vid ad afmæ Lijkama Syndareñ*/Rom.6. Þad er illa
byggt ad brioota eitt gamallt Hws nidur og tilla þvi upp aptur af somu
Rofum. Meñ skulu ecke einasta deyda hiñ gamla Mañeñ er sig fordiarf-
ar i Gyrndum Villudoomsins/ helldur a þar ad upprijsa eiñ nyr Mad-
ur sa ed life i Heilagleika & Riettlæte fyrer Gude Æfeñlega/añars geing-
ur hiñ aptur/ og eiñ Diøfull sm̄ einu Siñe er wtrekeñ hñ tekur sio ad-
ra Anda sier verre/ Luc. 11. Og hverfur aptur i þad Hws hvadañ hñ
wtfoor. Giætum ad hverneg þr hafa breytt sm̄ af Hiarta hafa yd-
rast. Petur var miklu Trwar sterkare epter þ hñ hafde til fulls grat-
ed þad hañ hafde Trwna mist/Matth. 26. Og fieck svo meire Nad eñ
hñ mist hafde/Act.2. Eiñ stoor Syndare sm̄ af Hiarta ydrast hefur/
hañ

hañ er miklu lÿklegri til ad standa stødugur helldur eñ eiñ sem meinar ad sier hafe eckert a vorded / og er af Meñum goodur halldeñ. Gude er og miklu þægre svoddañ Stoorbrota Mañs Ydran og Ellska til Guds sem optast mikel er / af þvi hõnum fyrergafst mikid / Luc. 7. Helldur eñ Ydrunarlaust Meinleise þff er lÿted edur eckert þiñur til Synda siña / þar fyrer sie Ydraneñ svo heit svo kröptug og svo alvarlig ad þad beisk-ast i vorre Saalu sem adur þootte sætt i Lÿkamenu / og ad þad kvelie oss i Hiartanu / er ædur gladde i Holldenu / svo opt sem vier miñumst a vorar eigeñ Synder / edur heyrum þær af ødrum drygdar / og þa munum vier sÿdur aptur a nÿ samþyckiast þm Glæpunum er Drotteñ hefur oss eitt Siñ kvitta giefed. Exo. 29. Stendur ritad um Breñefoornernar sm og voru Syndafoorner / ad þær ættu med heilu Lÿke ad uppbreñast. Lev. 1. Er Kieñemøñunum skipad ad þvo Iñible svoddañ Breñefoorna og svo Fæturnar. Nu bÿdur St. Pall oss Rom. 12. Ad vier skul-um Offra Gude Lÿkame vora / eina lifande Foorn heilaga / Gude þæge-liga / þad er sw Breñefoorn er hõnum lÿkar i hinu Nyia Testamentenu. Þvoum þvi Iñibleñ / þvoum Hiarta vort / bleytũ þad vel i heitum Ydrunar Taarum / þvoum Fætur vorar af þm Saurendum er þær hafa ofast i a hinum breida Vegenum sm liggur til Gløtunareñar / Matth. 7. Drotteñ sagde vid Petur Joh. 13. Sa sm þveigeñ er hañ þarf ecke ad þvo nema um Fæturnar. Frelsareñ droo hier Dæme af þm sm Laug edur Bad taka / þr þvo Fæturnar sÿdarst þegar Lÿkameñ er allur þveigeñ. O Guds Børn / vier erum ad søñu aller þvegner / i Skÿrnarlaugeñe i hveria JEsu dÿrmæta Blood er vtkruñed / eñ vorar Fætur hafa sÿdañ geinged a Vondum Vege / og daglega eigũ vier Leid i giegnũ Ien og Ovege þssarar Verralldar. Eingeñ er svo vel Skoofatadur / Eph. 6. Svo reidubweñ ad fram gilgia Evangelio Fridarens / ad ei flettest nockud uppa. Forgiefens erũ vier i Skÿrneñe af þvegner nema vor iñre Madur skÿrest daglega i Taara, Floode vorrar Ydranar. Þad er ecke noog ad vera skÿrdur i Jordan / vær skulum og skirast i Mora / Exo. 15. Þvoõ þvi Hiartad sm er Bruñur Illskuñar / af hveriũ fram koma vondar Hugsaner / Matth. 15. Med christeligri Ydran / hreinst

Fæturnar med sama Nætte/og hiñ Oguðlige læte aþ sijnum Vege/ leggium soo þ ja Foorn uppa Drottens Alltare+. Þegar Aaron haþde helgad Samkundu Tialldbudena og Verkþære Þioonustugiorderenar og lagt Breñefoornena uppa Alltared/þa gieck Elldur wt fra Drottne og fortærde þvi/Lev+9+ Þegar hin Nyia Tialldbud Guds sm er Hiarta eins angrads Syndara / þegar hun er hreinsud og helgud med Ydrañeñe/ þa mun heilagur Ande i þvi birtast i einum Ellds-Loga/ og uppkveikia i þss Mañs Hiarta eina breñande Elsku til Guds/er hønum svo margar Synder heþur tilgieþed/ sa sm heñe heþur eitt Siñ nad/ hañ heþur nad þvi gooda Nutskiptenu / hønum mun hægra ad moostanda Syndeñe svo leinge hun ecke slockn^v/þa er ecke hætt vid ad hñ læte Syndena i sier drottna / hun uppbreñer allt Sorp Verølldligra Girnda i Hiartanu+ Þegar Gideon haþde lagt Breñefoornena uppa Klettin/ epter þvi sem Eingell Drottens baud hønum / þa riette Eingilleñ sin Staþ wt er var i hñs Hende og snerte Foornena / og þar spratt Elldur upp aþ Biargenu/og fortærde Kiøtenu og hinum Osyrdu Braudunum/ Jud+6+ Legg þsna Foorn christeñ Madur uppa þañ Stein sm Vppbyggendur forsmadu/ Ps+ 118+ Þañ wtvalda Hirningar Stein er Gud heþur sett i Zion JEsum Christum/Es+ 28+ Þar mun Elldur wt fra hønum ganga / Sa eiñ breñande Elskuñar og Trwareñar Elldur sem upptendrar þsna Foorn/svo Gud sm þþr i Hædunum lukte eiñ Sætleiks Ilm þar aþ ꝛ heþe eg nu soo um þ nockud talad hverþu ad Ydraneñ eige kroptug ad vera til Apturhvarþs fra Syndunu ꝛ til Moostødu þm+

Nu þooti ad Meñ sieu um þ saññærder i Hiarta sijnu ad eingeñ kuñe ad eignast eillijt Lijþ/ nema sa sm aþ Hiarta ydrast Syndaña og latur aþ þm/þa eru vier svo treger til þessa Verks/ꝛ vier latu oss allt añad meir umhugad vera Seged mier/hver er sa ed sege/þar er noogur Tijme til ad verda rijkur? til ad taka Veitslur ꝛ Virdingar? til ad reisa til Giestabods? Seger eiñ Jomþru/ þar er noogur Tijme til ad giptast eþ heñe bijdst þ R ad sm heñe lijkar/ edur sa hvers Asne edur Naut ad þellur i Pitt / ad þ sie noogur Tijme til ad draga þ upp+ Eda eþ Elldur kviknar i eins Mañs Huse/ad noogur Tijme sie til ad slockva hañ+ Eñ til

til þess ad kveikia vora Lampa / til ad fagna Brudgumanum Christo/ Matth. 25. til ad draga sialfa oss upp wr Fene Syndanna/til ad slöckva Baal Syndanna sem Diøfullenn hefur upptendrad i Hiarta voru/ til þess kellum vier ad alltijd sie noogur Tijme/ eins og hefdum vier Festebref af Gude uppa Lijfdagana. Vier vited hvad Ste Pall seger/Gal. 5. Holldz sins Verk eru openber/ sem eru Hoordomur/ Saurlijfe/ Ohreinleike/ Lausung/Skurgoda Dyrkan/Fielkinge/Fiandskapur/ Prætur/ Kapp-girne/Præittan/Sundurþyckia/ Flockadrættur/ Øfund/ Manndrap/ Ofdryckia/Ofneitsla/og þessu lijkt/ hvad eg sege ydur fyrer og hefe ædur sagt/ ad þeir ed þvilijkt giora erfa ecke Guds Rijke/ seger hann. Nu hafa aller af oss framed eitthvert af þessu edur þvilijku/kann skie leingst Allð-urs sijns/og sumer ecke enn nu afflæted/enn vier vitum ecke nær sagt verdur/ þu Dare/a þessare Nooktu munu þeir þijna Saal fra þier taka/Luc. 12. og sumer fa einga Advorun. Ecke kastar Daudenn ollum fyrst i Bana-Sængena. Margur deyr svo hann sier ecke Daudann fyrer Augum sier/ i einu Augnabragde i Svefne/ midt i Syndunum kipper hann sumum i burtu/ Enn þu veitst ecke hvad helst af þessu ad þier mune ætlad. Seg mier þa i Guds Nafne / seg mier / er þar alltijd noogur Tijme til ad ydrast/er þad viturlegt ad draga sijna Umboot undann i Trauste længra Lijfdaga / eins og hefdum vier giort Sættmæla vid Daudann? Vor Daudastund er alltijd/þvi skyllde vor Ydrunarstund alltijd verd/þu seger/ Þad tekst mier ecke / þvi medann eg syndga get eg ecke ydrast/þad er satt/ þvi Ydranenn kiemur ecke fyrr enn epter Syndena / Gud giæfe ad hun kiæme þo jafnann strax ad henne drygdre / og mundum vier sialldnar synd-ga / fyrst þvi verdur ecke ækomid ad vier hugsum til þess nær Syndenn grijpur oss / hvad heist Ydran þar verde æ epter ad filgia ef Syndenn æ ad verda oss fyrergiefenn. Gud giæfe vier villdum giora eins og Dwfa Noe/ Gen. 8. Hun flaug wt og kom aptur strax med eitt Oliu-Kvist i Munnenum sem var Fridar-Merke. Gud giæfe sege eg ad vier villdum eins giora þegar vier fliugum wt af Guds Ork med syndsamligu Af-hæfe/ ad vier villdum þa hverfa strax aptur i Orkena / og fridmælast vid Gud/ og ecke lijkiast Hrafnenum er alldrei kom aptur/Gen. 8. Br.

 M. svo

M. ſvo leinge ſem vier erum i Syndunum/ ſvo leinge erum vier und-
er Guds Reide / Joh. 3. Svo leinge vier an Ydrunar liþum erū vier
under Sathans Vallde/ Act. 26. Vitſtola ma ſa vera ſem þetta vill
eiga yþer høpde ſier: Eñ Gud frambþdur ſijna Myſkunſeme med þeim
Skilmaala/ J Dag J Dag medañ þu heyrer mijna Rødd þa forherd ecke
þitt Hiarta/ Pſ. 95. Dioþulleñ heiter oſſ og Guds Myſkunſeme med
þeſſu Skilyrde/ A Morgun/ A Morgun/eñ adur eñ þſſe Morgun
kiemur/þa kañt þu ad vera uppvaknadur i Helvijte og Kvølunū. Eſau
kom ſeint med Brædena/ þvi foor hñ a Mis vid Bleſſanena/Gen.27.
Pharao þuſte epter Iſrael vt i Haþed rauda / Exo. 14. eñ villde þijſta
ſier aptur til ſama Lands er Siooreñ gein yþer høþde hønum/eñ þad var
þa allt um ſeiña. O þu ſyndug Mañeſkia þu ſm̄ meinar ad þar ſie
alltijd noogur Tijme til ad ydraſt/þeink a þetta Dæme/Eþ þu geingur
Ottalauſt afram i hinu rauda Haþe bloodugra Synda og Jllgiørda / og
þeinker alldrei til Apturhvarþs/ hvad veitſt þu nær Guds Reide-Flood
ſteipeſt yþer þig ad þier Ovørum/ſvo þu gieter ecke aptur ſnwed. Spar-
ed Tijmañ ſeger Paulus /Eph. 5. Þegar vier høþum miked ad ſijſla
Vr M. er oſſ þyker aliggia/ þa køllum vier hvern Tijma hvert Augna
blik ad vera dyrmætt. O ſeged mier/ liggur oſſ a nockrū Hlut ſvo miøg
ſm̄ ad komaſt i Satt vid hiñ Almaattuga / þo latum vier oſſ ſvo lijtted
þar um̄ ant vera. Eþ nockur ſlepper goodu Tækeþære til ad framkvæma
einhvern Hlut ſier til Gagnſmuna þa hlæum vier ad hønū / eþ vier ecke
hyrdum um̄ hañ/aumkum hañ og ætelium eþ hañ er vor Vinur/ hende
þad oſſ ſialþa/ þa ydrumſt vier epter / eñ Dioſulleñ hlær ad oſſ ad vier
forſoomum ad taka a moote Guds Gioþ medañ hun er fyrer Hondum.
Margt kalla Meñ Heimſku i Verolldeñe/og hver aþ oſſ hlær ad ødrum/
eñ eingeñ er þvilijkur Daraſkapur ſm̄ ſa er oſſ marga hender / þad er ad
ſkioota Ydraneñe a Freſt. Hañ er ſyndgar i þvi Trauſte ad hañ mune
gamall verda hañ er lijkur þm̄ er brijtur Skip ſitt i þeirre Von ad hañ
mune komaſt til Lands a Flaka einum. Eg heþe adur ſagt ad Syndeñ
verde ecke fyrergieþeñ nema ad Ydraneñ ad nockru Leite ſambioode heñe/
hvetium Dege næger ſijn Pijaning ſeger Endurlauſnareñ / Matth. 6.

Munde

Munde þad ecke verda oss noogu þrøngt ad ydrast a hveriu Kvølde fyrer hvors Dags Synder / ef vier hefdum þeirra Registur vel uppskrifad i Hiartanu? Þott ecke skiootum vier þvi a Frest Dag epter Dag / Aar epter Aar / Mun ecke þesse Byrde verda nockud þrøng um sijder? Sa sem er ødrum hædur og a ad vinna Dags-Verk / ef hann forsoomar framann af Degenum / mun hann ecke þess betur meiga verda æ sier þegar hann tekur til Verksens? sa sem hefur i Ungdoomenenum lijtels agtad Syndena / Mun ecke Ydranen verda honum þess þyngre i Ellenne ef hann a Guds Rijke ad erfa. Vier vitum ecke hvad gamall David var þegar hann sagde ad Syndernar være sier ofþung Byrde vordnar / Hvad mundu þær ecke vorded hafa hefde hann dreiged þær undann allt til Daudans. Eingenn er sa af oss ad hann legge hinar þijngstu Klyfiar a hinn veikasta Eyk / og þo vilium vier kasta allra vorra Lijfdaga Syndum uppa vorn Hrygg þegar vier erum svo Ellemooder ad vier høfum noog ad bera sialfa oss. O hversu vijs-lega var ꝥ þvi giert af David? er hann beidde Gud ad læta sig ecke giallda sinna Ungdooms Synda / Ps. 25. Eitt Sar er hægast ad græda medann ꝥ er nijtt. Svo er og Synden / hun verdur best læknud ad ferskum Giørninge. A Morgnana taka Menn Læknisdoom inn a toomann Maga. Ydranenn er Lækning Syndarennar / sem þier hana Barn mitt a Morgne þijns Alldurs / medann þu fullhraustur ert / Þeink a þinn Skapara i Ungdoome þijnum ædur enn þeir vondu Dagarner koma / og þu seger / Þad lijkar mier ecke / Eccl. 12. Paulus skipar oss ad Krossfesta Hollded / Gal. 5. Enn þad er lijtill Kross fyrer hinn gamla Adam ad bana honum ꝥ sem hann giefur ecke haft Skiemtan af leingur / þad er ad vijsu ad offra Gude þvi hallta og lamada / Mal. 1. og mæla honum med Mæler hins Framanda / enn Fiandanum med Israels Mæler. Þyrm Elle þinne ef þu kannt henar ad bijda / og bijder þu ecke / þa munt þu finna ad þu hefr eingann Eka da nær Kvølld þinar Æfe kiemur / þoott ꝥ sie um Middege þijns Alldurs edur iafnvel fyrr. Veit eg ad Gud hefur mørgum snwed a sijnum gømlum Alldre / enn under þvi er ecke ad eiga / þoott hann sie Myskunsam-ur / hann hefur alldrei lofad ad læta þann kasta Ellebelgnum til ad ydrast / sem alldrei þeinker til ad afklædast hinum gamla Adam medann hann fullhraustur var. Þu giører mig ungann aptur svo sem einn Ørn / seger David:

Ps. 103. Þad er ann Efa þess vegna ad David endurnyiade syna Ydran Daglega. Eru ecke tolf Stunder i Degenū? seger Endurlausnareñ/ Joh. 11. Eg heyre Vijngards Herrañ liet Verkameñ leigia um̄ ellefftu Stund/ Matth. 20. eñ sijdar ecke. Veit eg ad Gud hefur morgū i And laatenu myskunad/ ꝛ hñ myskunar øllum sm̄ hañs Naadar leita / eñ þau munu Dæmeñ værre vera/ ad sa hafe snwed sier af Hiarta til Guds i Andlaatenu/ sm̄ hñ forsmaad hefur alla Æfe syna. Spaamadureñ seger i Textanū: Leited DRottens medañ hañ er ad fiña/ kalled a hañ medañ hañ er nælægur/ Svo sm̄ giøre hñ Raad fyrer þvi/ ad sw Tijd kuñe ad koma ad hñ laate sig ei leingur fiña/ ad hñ vilie ecke framar vera nælægur/ ad hñ vilie ecke heyra þoott vier margtalader sieū/ ꝛ wtbreidum baadar Hendur vorar/ Esa. 1. ad hañ iñeloke sig i einu Skye/ sm̄ eingeñ Bæn kiemst i giegnū/ svo sem Jeremias ad Orde kiemst/ Tren. 3. O Guds Børn/ laatū oss/ laatum oss ecke bijda epter fre Tijd/ hver veit nær hun er/ hver veit nær Mæler Syndañа er uppfylltur/ hver veit nær Nøfud-Eingelsins Lwdur kvedur vid i Skyū Himens. Snwed ydur þvi til Drottens Unger og Gamler/ Rijker og Fatæker/ Vollduger og Vesæler/ þa mun hñ myskuna oss/ og til Guds vors/ þvi hiaa hønū er mikil Fyrergiefning/ eingeñ Hlutur er hønū Omaattugur/ Luc. 1. Svo er og eingeñ Mæler hañs Myskunar/ fra hñs Kniam hefur eingeñ synjande fared/ sem hañs leitad hefur med Angre og Trega. Svo fliott sm̄ David jaatade Afgiørd syna/ svo fliott liet Drottiñ segia hønū/ Gud hefur þijna Synd i burt teked/ 2. Sam. 12. Manasses stynur ecke fyrr i Bøndunum/ 2. Par. 33. eñ ad hñs Misgierder eru fyrergiefnar i Himnenū. Miñ Herra JEsu/ þu sagder Fordū vid Simon/ Luc. 7. Þeim sm̄ lijted er fyrergiefed/ hñ elskar lijted. Herra/ þar er eingeñ af oss ꝫ hier liggiū a þiñe Footskør sm̄ lijted er fyrergiefed/ Morg tiju Þusund Punda eru oss uppgiefeñ hinū verstu Skullda Priootum. Herra/ ef þad er mogulegt/ þa gief oss ad vier elskū svo miked/ sm̄ oss er tilgiefed. Vier erū fortopader Syner sm̄ hefum sooad vorre Fødurleyfd/ eñ leytū þo aptur til Fødur Hwsa/ Luc. 15. Drotteñ þu hefur ruñed a Veg fyrer oss og breidt wt þiñ Fadm a moote oss/ þu hefur maatt oss a midre Leid og

teked

tekeð fagnande i moote oss / læt oss þui alldrei gleyma / ꝛ alldrei verda i svo frraleitt Sinne yfergiefna / ad vier hverþun burt apkut til ad eta Draf med Svijnunum / helldur ad oss smacker svo þijnar Vister / þijner Brat og aled Fe / Luc. 14. er þu tilreider oss hier i Nadenne / ad vier meigum sitia til Bords med Abraham / Isaac og Jacob i Dijrdenne / Matth. 8.
Bænheyr pad goode Gud fyrer JEsu Christi
Forþienustu / Amen.

Fioorda Sunnudag epter Passka.

Gudspialled / Joh. 16. Cap.

JEsus sagde til sinna Lærisveina. Nu fer eg til hans sem mig sende / og eingenn ap ydur spyr mig ad / hvort fer þu? Helldr ap þui ad eg talade þta til ydar / þa uppfyllteft yder at Hiarta ap Hrygd. Enn eg seige ydur þo Sannleikenn ad þad batar ydur / ad eg fare hiedann. Þui ep ad eg fer ei i burt hiedann / þa kiemur eige Huggarenn til ydar. Enn ep eg fer i burt hiedann / mun eg senda hann til ydar. Og þa ed hann kiemur / strapp ar hann Heimenn umm Syndena / og umm Rietlæted / og umm Doomenn. Umm Syndena / ap þui þeir trwdu ecke a mig. Enn umm Rietlæted / þviad eg fer til Fodursins / og epter þad siaeþier wig ecke. Enn umm Doomenn / þviad Hopdinge þessa Heims er dæmdur. Eg hepe enn nu margt ad seigia ydur / enn þier kunned ecke ad sinne ad bera þad. Enn nær ed sa Sannleiksins Andenn kiemur / þa mun hann kienna ydur all ann Sannleik / þviad hann talar ecke ap sialþum sier / helldur hvad hann heyrde / þad talar hann / og hvad epterkomande er / þad kunngiorer hann ydur / hann same mun og auglysa mig / þviad ap mijnu mun hann þad taka og kunngiora ydur. Allt hvad helldst Faderenn hepur / þad er mitt. Þar fyrer sagda eg ydur / ad ap mijnu mun hann þad taka / og kunngiora ydur.

Exordium.

EG mun bidia miñ Fødur seger Endurlausnariñ / Joh. 14. Og hañ mun senda ydur eiñ añañ Tals=Mañ / þañ er blijfe hia ydur Eylijflega / Anda Sañleiksins / hvern Heimuriñ fær eigi medtek-ed / þvi hañ sier hañ ecke / og þecker hñ ecke / eñ þier þeckeð hañ / þvi hñ mun blijfa hia ydur ꝛ. i ydur vera. Læresveinar Herrans voru Sorg-bitner af þvi ad hañ sagde þeim fyrer sijna Burtfør til fødursins / Joh. 16. Soo sem vier strax heirdū af Evangelio. Eñ til þſſ ad þr skylldu ecke allt Ofmiøg sturlast þar af / þa gaf hañ þm̃ þetta blessada Fyrer-heit / hvert hañ efnde strax epter sijna Himnafør / þar hañ sende heilag-añ Anda yfer þa med miklum Krapte og Undrunū / Act. 2. Er fylgde þeim æ sijdañ i øllum þra Embættis Vtrettingū / Og kañ hiñe þridiu Gudddoomsins Persoonu eckert Huggunarsamligra Nafn ad giefast eñ þetta / ad hañ sie vor Tals=Madur / Rom. 8. Þvi ef Gud er med oss hver er þa a moote oss seger Postuleñ. Eñ ad H. Ande sie Gud / ber Skijn kneñ vor lieosast Vitne um̃ þoott eige være þar til oñur Røk / þar vier verdum i hañs Nafne skijrder æsamt Fødur og Sonar / Matth. 28. Hañ er vor Tals=Madur i Hormungunum / þvi hañ kieñer oss ad fyrer þær byrie oss iñ ad ganga i Guds Rijke / Act. 14. Vor Tals=Madur i vorum Veikleika / þvi hañ ber vorū Anda Vitne um̃ ad vier sieū Guds Børn / Rom. 8. Vor Tals=Madur hia Gude / þvi hañ bidur fyrer oss med Oumræðeligum Andvørpunum / Vor Tals=Madur i þvi ad und-ervijsa oss / þvi hñ leider oss i allañ Sañleika / Vor Tals=Madur i Skaa-semdeñe er oss optliga hender / Sekum vors Overdugleika / þvi hañ er Pantur vorrar Arfleifdar / Eph. 1. Eñ svo sm̃ þad ad einū Tals=Meñe heyrer ecke alleina til ad forsvara og afsaka þañ er hañ ad sier tekur / og Naghreysta hañ og undervijsa hverneg hañ skule haga sier fyrer Doom-aranum edur sijnum Herra / helldur og er þad hañs Embætte / ad moot-standa hañs Ovinum / og ad sañfæra þa sm̃ a moote mæla / svo er þad og heilags Anda Verk / ecke alleinasta ad hugga Guds Børn / og leida þau i allañ Sañleika / helldur og ad straffa og byrgia Muñeñ a þra Ovinū. Þetta Embætte H. Anda er iñefaled i þm̃ Ordum / er Guds Sonur talar hier i Evangelio / ad hñ mune straffa Heimeñ um̃ Synderna og um̃

Riettlæted

Riettlæted og um̄ Doomen̄/Og fyrer þvi ad þau þykia ecke svo audskil-en/ þa vil eg læta þad vera Jn̄tak min̄ar einfalldrar Rædu i þetta Sin̄ ad vtskyra þau. DRotten̄ hiálpe þar til med Naad syns Anda i JEsu Nafne / A M E N.

Utleggingen̄.

NAer han̄ kiemur mun han̄ straffa/ edur San̄færa Heimen̄ um̄ Syndena/seger Endurlausnarin̄. Eingen̄ Efe er a þvi Br.M. ad þetta a ad skiliast um̄ hina stooru Vantrwaren̄ar Synd hver ed drottnade i Heimenum framar Veniu a Hierviſtar Dǫgum vors Lausnara: Eg sege i Heimenum/þad er i Vantrwaren̄ar Bǫrnum/ Eph. 2. Svo ad bæde Gydingar og Heidingiar voru under þessare Synd/ þar Gydingar Oskudu Teikns seger Pall/ 1. Cor. 1. En̄ Gricker (þad eru Heidingiar) leitudu ad Speke/ hiner villdu ecke trwa nema þr sæe Teikn og Stoormerke / og þoott þeir mǫrg sæe / Oskudu þeir samt Teikns af Himne. Þesser leitudu ad Speke og meintu ad þr med Nattuꝛun̄ar Skilninge þeinge griped hin̄ Oran̄sakanliga Guddoomsins Dyrdar Liooma sm̄ uppfyller bæde Himen og Jǫrd/ hvern Guds Sonur var sendur til ad open̄bera. En̄ fyrer þvi ad han̄ vard Gydingum ad Hneixlan en̄ Grickium ad Heimsku fyrer þra Vantrwar Saker/ þa var heilagur Ande vtsendur til ad san̄færa Heimen̄ um̄ þen̄a Guds San̄leika. Ad þetta svo eige ad skiliast er Degen̄ lioosara af Orsekene er DRotten̄ fæꝛer hier til/ sm̄ er þesse/ af þvi þr trwdu ecke a mig. Han̄ talar um̄ þtta svo s ein̄ undan̄faren̄ Hlut / en̄ þa var alla Reidu komed ad han̄s Burtfǫr til Fedursens. Nu er þad kun̄ugt hversu lioosér ad voru Spaadoomarner og Ritningarnar sm̄ af honum voru/hveriar hn̄ baud þm̄ ad ran̄saka/Joh. 5. Samt villdu þr ecke læta han̄ drottna yfer sier / þra eigen Sendemen̄ baaru Vitne um̄ ad alldrei hefde nockur Madur talad svo sem þesse talade/Joh. 7. Þo sǫgdu þr ad han̄ Gudlastade/þeir sau hn̄s Krapta-Verk / og jatudu ad eingen̄ kyn̄e þvilykt ad giǫra nema Gud være med honum / Joh. 3. Samt baaru þr sier þa Ohæfu i Mun̄ ad han̄ være samverskur og hefde Diofulen̄/Joh. 8. Þeir hefdu fyrer Augunū hn̄s allra heilagasta Lyferne / þo kǫlludu þr han̄ Ofneytsu Man̄ og Vynsvelgiara/

foelgiara / Vin Tollheimtumaña og Bersyndugra / Matth. 11. Þeir kuñu ecke ad strafa hñ um̃ nockra Synd / Joh. 8. Þo klǫgudu þeir hñ / soo sm̃ hañ ed fræsnere Foolkenu og bañade ad giefa Keisaranū Skatt / Luc. 23. Þesse var sw Gudlausa Vantrwareñar Synd sem JEsus hier um̃talar / hun verdur og a Stundum kǫllud Synd i Ritninguñe framar ǫdrum Syndum. Vm̃ Jeroboam stendur vtfda i Konga Bookunum / ad hañ hafe komed Jsrael til ad syndga / 1. Reg. 12. Þad er til Vantrwar og Afguda Dyrkanar / ef þier værud blinder (seger Lausnareñ vid Gydingana) þa hefdud þier ecke Synd / eñ nu þar þier seged vier siaum / þa blyfur ydar Synd / Joh. 9. Hvar eige kañ añad meint ad vera eñ Synd Vantrwareñar / þvi fyrer utañ hana hefdu þr þo margar Synder / Ja þesse er sw hrædelega Synd er hañ um̃talar / Joh. 15. 22. 24. Hefde eg ecke komed og talad til þra þa hefdu þr ecke Synd / eñ nu hafa þr ecke þad þeir kuñe ad skyla Synd siñe med / hvar fyrer miñ HErra? Þvi hefde þesse eina Synd i burtu vered þa hefdu allar hinar afmaadar vrded. Ja eñ aftur / hefda eg ecke giørt þau Verk a medal þra sem eingeñ kañ ad giora þa hefdu þeir ecke Synd / eñ nu hafa þr sied þau / og hata bæde mig & miñ Fødur / & þetta er sw stoora Vantrwareñar Synd sem ǫllum ǫdrum framar Synd kallast i Ritninguñe / hvor fyrer? Þvi ad medañ hun blyfur / blyfa allar adrar. Lækning Saalareñar og allra vorra Meina er alleina sw Forlykun sm̃ JEsus giørt hefur er hañ bar vorar Synder uppa Tred / 1. Pet. 2. Hver sem þvi ecke trwer þañ vill DRottleñ ad H. Ande sañfære / þviad med þvi ad trwa rettelega a hñ / verda allar adrar Synder i burtu teknar / vill hañ þvi ad Heimureñ verde sañfærdur um̃ þessa einu Synd / þviad fyrer hana eina verda allar hinar bundnar og aftur halldnar / þad giører JEsus bert / Joh. 3. Segiande / sa sm̃ ecke trwer hañ er þegar dæmdur / og aftur seger hñ i sama Capitula / sa sm̃ ecke trwer Syneñū / hñ mun ecke sia Lyfed / helldur blyfur Guds Reide yfer honum / Ja eñ framar / Ef þier ecke trwed þvi ad eg sie / þa munud þier deyia i ydar Syndum / þad er ad eg sie Lioos Heimsens / svo sm̃ hñ hafde skom̃u adur um̃ sig vitnad / Joh. 8. Siaed hier Br. M. ad Vantrwañ er ein Hǫfud-Synd / og ǫllū ǫdrū meire. Og

er nu

er nu audsæt hier af ad hun er sw Synd er DRottenn umtalar hier i Evangelio / og þoott ecke være añad til Vitnis hier um / þa eru þau Undur ꝛ Stoormerke er H. Ande byrte med siñ Guddooms Krapt und er eins og Saklepse Almætte og Guddoom Christi / strax epter hañs Himnafør / til ad sañfæra Heimeñ um þessa stielfelegu Vantrwareñar Synd/edur hvad sijneſt ydur um hina miklu Raust er kom af Himne svo sem þiootande Stormvidres / og fyllte upp Hwsed þar Postularner iñe voru/um þær Elldligu Tungur er settu sig yfer sierhvern þra/um þau adskilianligu Tungumaal er þr tøludu epter þvi sm̃ H. Ande gaf þm̃ wt ad tala/Act. 2. Seger ecke Lucas? Ad þr ed þad heyrdu hafe vord, ed fræ sier nymder ꝛ tvijlraader/segiande hver vid añañ: Hvad er þetta? Hvad virdeſt ydur um hina fyrstu Predikun St. Peturs er hañ giørde i sama Siñe? Hverneg hañ sagde þm̃ ad JEsus af Nazareth hefde ed-laſt Anda Fyrerheitesens af Fødurnum og wthellt þvi er þr þa saau og heyrdu/ og hverneg ad þeir ſtæruſt i ſijnu Hiørtu er þeir heyrdu þetta og søgdu: Gooder Brædur/hvad ſkulum vier giøra/seged mier/ var ecke þetta ad sañfæra þa um hina hrædeligu Synd ad þeir høfdu ecke trwad hønum/ helldur Krossfestu Nefdingia Lijfsens? Ad eg tale ecke um ell þau Undur og Jarteigner er fylgdu Christne.Bodenu i þa Daga / svo ad hiner Grimu Heidingiar sem voru an Guds i Heimenum/ Eph. 2. Geingu DRottne til Handa og medtooku hañs Vitnisburd. Þvi hroosar Paall segiande : Eg hefe allt fra Jerusalem og þar um kring/ allt til Illyricum fullkomnad Evangelium Christi/Rom.15. Nu þoott ad þetta sie eigenleg Meining Lausnarans i þessum Ordu sm̃ nu hefe eg sagt og sijnt med nockru Røkum/ þa eigu vier þo ad vita/ B. M. ad þta Embætte H.Anda nær einig til vor/þvi Frelsareñ sagde vid þa/ ad þsse H. Ande skyllde vera hia þm̃ Æfeñlega/ Joh. 14. eñ þeir eru fyrer laungu komner til Hvilldar Drottenſ/ samt hefur Gud ecke yfer-giefed sijna Christne/ þvi eigu vier eñ nu ad leita ad heñu i hñs H.Or-de s i fyrstuñe var predikod ad heñu samverkanda ꝛ styrkianda mz eptt-erfylgiende Tæknu /seger Marcus/ Marc.16. hvert hñ er eñ nu ecke vidſkila ordeñ. O hversu værū vier kavsiser ad þeckia Syndena nema
 H. Ande

H. Ande sannfærde oss þar um̃ i Guds Orde/ ja eñ þa epter þ vier hoꝼ⸗
um lært vorn Christeñdoom i Barnalærdoomenū/ þa kollum vier margt
þ Syndlaust ad vera sm̃ þo er ein fordæmanlig Synd fyrer Gude/ eꝼ hn̄
vill i Doom vid oss ganga/ ꝛ þar ad auke þa maa þ kunugt vera/ hver⸗
neg ad Christeñdoomenū er almeñeliga hattad Mana a medal/ þ sumer
kalla sig vel christna eꝼ þr trwa a Gud / og þvi ad Christur haꝼe pijnst
ꝼyrer Synder Heimsins. Eñ Ste Jacob helldur þ langtum ꝼdruvijse/
þar hn̄ seger: Ad Trweñ sie daud an Verkana/ Jac. 2. Nu eꝼ su Trw
er daud sm̃ ad ecke verkar fyrer Kiærleikan/ Gal. 5. svo sm̃ Paulus gier⸗
er Raad ꝼyrer hiñe somu Trw/ er þ þa ecke Vantrw? Ja i Sanleika/
hun er Vantrwñe verre/ þvi su Trw af hverre Madureñ alleina þecker
Gud/ og veit ad hn̄ er bæde goodur/ og þo under eins Riettlaatur / eñ
forsmaaer þo hns Vilia/ og ecke æstundar ad læra hañ/ svo hn̄ ad minsta
koste þeckia meige hvad langt ad hn̄ sie fra þvi ad hn̄ giete honū Fullnæ⸗
iu giort/ hun hiaalpar meir til ad fordæma eiñ helldur eñ Saaluhioolpeñ
ad giora/ þviad Dioflarner trwa þvi eiñeg/ ꝛ skielꝼast þar aꝼ seger St.
Jacob/ Jac. 2. Eñ seged mier/ hvar a Holldlegur Madur ad ꝼaa slijka
Þeckingu nema hn̄ sannꝼærdur sie þar um̃ aꝼ H. Anda. Petur seger til
Saꝼnadana i Asia/ Þier ꝼoorud aller villt sm̃ Sauder/ eñ nu erud þier
umhverꝼder til Hyrders og Biskups Saalna ydar/ 1. Pet. 2. Med hon⸗
um tekur Paulus under/ segiande: Þier vorud Myrkur til forna / eñ
nu erud þier Lioos i Drottne/ Eph. 5. Hvar fyrer munde þ skie nema þ
Verkan H. Anda sm̃ bioo i Ordenu og straꝼꝼade Heimeñ um̃ Syndena.
Holld ꝛ Blood heꝼur ecke opeñberad þier þetta sagde Drotteñ vid Petur/
helldur miñ Fader sm̃ er a Himnū/ Matth. 16. og hid sama maa eg seg⸗
ia um̃ Þeckingu Syndareñar. Fyrer Guds Anda erū vier endurꝼædd⸗
er i Skijrneñe/ Joh. 3. endurnyiader i Hugskotū vorū. Hañ skapar i
oss nijtt Hiarta/ Ps. 51. hañ leider oss til JEsum Christum/ an hvers
vier ꝼeingiū ecke til hns komest/ svo sm̃ vier medkieñū i hiñe þridiu Grein
vorrar Trwarjatningar/ eñ hvar med giorer hn̄ þetta? an Eꝼa i ꝼyrst⸗
uñe m3 Þeckingu Syndareñar. Seged mier/ Hvert er þ Oꝼꝼred sm̃ Gude
þocknost? Er þad ecke harmþrungeñ ꝛ sundurknosadur Ande? sm̃ David
seger/

ſeger/ Pſ. 51. Su Saal ſm̄ ad hrygg er vt aþ Stærd Jllſkuñar/ ꝫ geing ur bogeñ og veik/ þau Augu ſm̄ þreitt eru/ ein þvvngrud Saal mun Gieþa þier Dyrdena og Riettlæted Drottiñ/ ſeger Baruch/ Cap. 2. Eñ hvat viliū vier þa þeſſa Hrygd/ Hver vekur i oſſ þtta Andlega Hung. ur? þad giører Ande Drotteñs med þeckingu Syndareñar/ bæde i Guds H. Orde/ og ſvo med ſijnū kroptugu Jñvortis Hræringū/ þegar hañ dregur þa Skyluna fra Augum Saalareñar ſm̄ Andſkoteñ heþur heingt þar þ/ ꝫ vier ſiaū hverſu vier hoþū hiñ gooda Gud til Reide reitt med margra Ara Ohlydne/ ꝫ ſijner oſſ under eins Guds Ouñrædeliga Gieſku og Polenmæde yfer ølla þſſu ſm̄ mørgum þm̄ heþur ad Skyndingu i burtu kipt/ ſem kañſkie ecke haþa meir ſyndgad eñ vær. Hvad meined þier Br. M.? Munum vier taka þſſar Hugreñingar aþ ſialþum oſſ? O nei/ þvi vier erū ecke megnuger um aþ ſialþum oſſ til neitt gott ad hugleida/ 2.Cor.3. auk helldur ad framkvæma/ hvadañ þa? nema aþ H. Anda/ hver ed ſañþærer oſſ um Syndena. Gydingar hoþdu Løgmaled/ aþ þvi þecktu þr þo ecke Syndena/ Eige meintu þr ſumerhverier ad illar Hug. ſaner være Synd/ ſaþnvel þoott Løgmaled ſegde þeim / þu ſkallt eige Gyrnaſt/ Exo. 20. Þar þyrer lijker Drotteñ þm̄ vid Grafer Framlid. eña ſem utañ voru prijdelegar/ eñ iñañ fullar aþ allra handa Ohreckt/ Matth.23. Þeim munde haþa þoott þ undarligt ad ſa ſ reiddeſt Brood ur ſijnum ſkyllde vera Radsſekur/ Sa ſm̄ lite eina Kviñu til ad gyrn. aſt hana/ hm̄ heþde alla reidu drygt Hoor med heñe i ſijnu Hiarta/ Matth. 5. edur ad Madureñ være ſkylldugur til ad giøra þm̄ gott ſm̄ vid hñ mis. giører. Svo mikell er nu Munur Bookſtaþſins ꝫ Andañs/ hiñ deyder eþ hñ er eiñſamañ/ þeſſe lijfgar/ eñ brukar Løgmaled fyrſt til ad deyda/ þad er ad ſundurmeria og kieña Syndaranum ad hañ ſie Dauda ſekur/ og þañeg iñelykur Gud alla under Ohlydneñe/ uppa þ hñ myſkune øllum/ Rom. 11. Vited þier ecke ad þier erud Muſtere Guds? ſeger Paulus/ 1.Cor.3. Eg ætla ad ſvo þare beſt Guds Þioonuſtañ i þeſſare Kyrkiu/ ad Moiſes haþe Baſſañ i Løgmalenu / eñ Chriſtur Tenoreñ i Evange. lio/ þvi hins gooda Hyrders Rauſt mun þo yferkaka og hærra lata eñ Moiſis Reidarþruma. Þad er eiñ gledeligur Tvijſaungur i Eyrum

mædd.

mæddrar Samvitsku/og þo ræteſt þ med fullu ≈ ollu er Drottēn ſagde fordū Daga/ Guds Ryke er iñe hia ydur/ Luc. 17. jafnvel Angred fyr er Syndena er Guds Børnum þeckara eñ øll Heimſins Riæte hñs Son um/ og þau Tarēn er eiñ Syndare feller i Guds Siood/ þau ſmacka hönū betur helldur eñ Vijn hiñar flærædu Dalilæ Veralldareñar heñar Fylgiumøñū. Og þvi ſeger Lausnarēn hier ſtrax epter/ Ad H. Ande mune ſañfæra Heimēn um Riettlætid af þvi hñ fare til Fødur ſins. Christ meinar hier i fyrſtu ſitt eiged Riettlæte ≈ Sakleyſe/ þ hlaut a epter ad fylgia þegar Guds Ande hafde ſtraffad Heimēn um þa ſkielfelegu Synd/ad þeir krœdu hönū ecke/ helldur feſtu hañ uppa Galgañ/ er þr kuña þo ecke ad ſtraffa um nockra Synd/ þa hlaut þad a epter ad fylgia (ſege eg) ad hañ ſañfærde þañ ſama Heim um hañs Riettlæte ad þeir høfdu Lifſens Hertoga Krossfeſt/ ſvo ſm̃ Petur ſagde þeim/ Act. 3. þa kuñu þeir ad ſegia ad hañ være Timburmañſins Sonur / Matth. 13. ad þeir þecktu Fødur hañs og Moodur/ ad hañ være Samverſkur og hefde Diøfulēn / Joh. 8. Ad hañ fyrer Beelzebub Diøfla Høfd. ingia ræke wt Diøflana/ Luc. 11. þa kuñu þeir ad gefa hönum þad ad Dauda Søk/ad hñ kallade ſig Konungēn Christū/ Luc. 23. Ja ef hñ være Guds Son ad hñ ſkyllde ſtiga ofan af Krossenū/Matth. 27. Þa var þad Tijme fyrer þig O þu hiñ Gudlauſe Biſkup Caipha ad rifa þijn Klæde/ af þvi hañ jætade ſig Guds Son ad vera/Matth. 26. Þa var Tijme til alls þſſa þegar hañ ad ſigrudum Dauda/ Diøfle og Helvijte / upphafēn yfer alla Himna / hafde ſett ſig til Kraptarens hægre Handar og til Vitnisburdar um ſitt Almætte ſitt Riettlæte og Dyrdarfulla Hatign ſende hiñ H. Ande yfer ſijna Pioona og Ambætt er med ſtoorum Undrunum og Tæknum/ Ja yfer ſijna Fiandmēn og Dfſoknara / ſvo ad marger af Kieñemøñunum hlijdnudust Trwñi ſeger Lucas / Act. 6. Þegar umkomulauſer Fiſkemēn ræku wt Diøflana / læknudu Siwkdooma/ Opēnberudu leynda Hlute ſm̃ eingēn Maña kuñe ad vita/ ſvo ſem Ananiæ og Zaphiræ Dæme vitna/Act. 5. Og þetta ſkiede allt i hañs Nafne ſem hiner ædur høfdu kvaled / Hwdſtrykt og a Galgañ uppheingt mille tveggia Spillvirkia. Med øllū þſſū Guds doom

doomlegum Furdu verkum sanþærde nu H. Ande Veröldena i þa Daga/ þvi eg þer til Fodursins seger HErran. Þetta hid sama brukade H. Ande fyrer Munn Peturs til ad sanþæra þa um Christi Riettlæte er heyrdu a Tal hans/ Act. 2. Er han vitnar af Spaadoome Davids Kongungs um Upprisu og Uppstigning DRottens JEsu segiande: Ecke er David uppþarest i Himenen en hn seger sialþur DRottinn sagde minum DRott, ne sit þu mier til Hægre Handar / þar til eg legg Ovine þijna til Skarar Foota þier. Vite þvi allt Israels Hws fyrer vyst ad Gud heþur giort han ad Christe og HErra þenna JEsum er þier Krossþestud / Og ad þesse sie Meiningenn i Ordum DRottens/ vottar þad sem hier epter fylger/ og epter þad sioed þier mig ecke. Ad sönnu sau han Læresveinarner epter hans Upprisu en ecke med sömu Asiund og adur / ecke i Þioons Mynd / helldur svo sem einn Sigurvegara / ecke svo sem þr sau han i Grasgardenum bunden og þiotradan/ helldur Einglunum lijkan þar han gieck inn ad luktum Dyrum til þra/ Joh. 20. Ecke svo sem eina Belvan a Krossenn uppheingdan / Devt. 21. Helldur upprisenn af Daudum / ad Daudans Þijnu uppleistre/ allt þetta vottade hns Riettlæte og Sakleise/ þvi þad var Omoguligt svo sem Petur sagde ad han kyne af Daudanum halldenn ad verda / Act. 2. Enn allra hellst meinar DRotten hier sijna Himnafor/ ad þeir munde han ecke sia vr þvi ad han giordest þyrer þeim Osijnelegur/ og Skyed took han burt fra þeirra Augum / Act. 1. Og er nu af þessu öllu Riettlæte DRottens sanbevijsad fyrer Vitnis burd H. Anda sem kam Dogn þar epterkom yþer Postulana med sijnelegu Guds Krafte / svo ad þeir Tungur toludu / Diefla vtrceku / logdu Hendur yfer siuka og þeim batnade / sogdu fyrer Ovordna Hlute svo sem hn adur fyrer sagde og seger berlega hier i Gudspiallenu med þessum Ordum. Nær ed sa Sannleikssins Anden kiemur/ þa mun hn kienna ydur oll ann Sannleik / þvi han talar ecke af sialþum sier/ helldur hvad han heyrde þad talar han / og hvad epterkomande er þad kunngiorer han ydur / han same mun vegsama mig/ þvi af mijnu mun hn þad taka og kunngiora ydur. Hvad sijnest ydur Br. M. Er ecke þvilijkt ad sanþæra Heimenn um Riettlæte Drottens J Esu/ Og af þessu JEsu Christi allra helgasta Riettlæte hans

ger vort Riettlæte / eg meina þad oss tilreiknad verdur / þvi þad er Raunar hans Riettlæte / og þar fyrer heyrer oss og svo til þetta Emþætte H. Anda eige sijdur eñ þeim sin lisdu a Postulaña Dogum : Og byriar oss hier fyrst ad athuga þau Ord er hañ talade til Læresveinaña skomu sijdar/Joh. 16. Jñañ lytils Tijma munud þier ecke sia mig/og aptur Jñañ lytils Tijma munud þier sia mig aptur/þvi eg fer til Fødursins. Af hverium Ordum þad audsært er / ad DRotteñ kallar sijna Pijnu/ siñ Dauda/ sijna Greptran & Uppprisu i þessu Stad sijna Burtfør til Fødursins asamt Himnaføreñe. Nu er þad øllum Moñum augliost/ ad Riettlæte syndugs Mañs er i þvi foolged ad Christur er fyrer oss dæen/ uppriseñ og til Himna fareñ : Þvi seger og Pæll ad hañ sie dæeñ fyrer vorar Synder/ og uppriseñ oss til Riettlætis /Rom. 4. Eñ forgiefens være hañ dæeñ og uppriseñ/være hañ ecke til Himna fareñ og sestur til Krapkarens hægre Handar til ad bidia fyrer oss / hvadañ hañ og hefur sendt oss siñ Anda / sa ed Trwna i oss verkar fyrer hveria Madureñ alleina verdur Riettlætur fyrer Gude / Rom. 3. Allt þetta kieñer hañ best sialfur med þeim Ordum/Luc. 24. Er hañ sagde vid Læresveinana under sijna Himnafør/ Svo er þad skrifad og svo byriade Christo ad lijda og upprijsa af Daudanum a þridia Dege/og Predika lata i sijnu Nafne Ydran & Syndaña Fyrergiefning hia øllu Þioodu/ og kiennur þsse Partur Embættis H. Anda miøg vel samañ vid hiñ fyrra/ þviad i Yfeding Syndareñar er Ydraneñ foolgeñ/ eñ Riettlæted i Fyrergiefningu Syndaña / og þvi vil eg taka mier hin gledeligu St. Pals Ord i Muñ um þetta Efne er hañ seger/Rom. 8. Hver vill aasaka Guds Utvalda? Gud er sa sm Riettlæter/hver er sa ed fordæmer? Christur er sa sm dæeñ er/ Ja eñ framar uppriseñ/hver eiñeg er a hægre Hand Gude / sa eiñeg er Medalgangare fyrer oss. Sie þvi mitt Riettlæte ecke betra eñ nidlags Fat/Es. 64. Guds heilagur Ande hefur sañfært Heimeñ/ sañfært Løgmaled/sañfært Dioffuleñ /Ja sañfært mijna angrada & skurlada Samvitsku/sm klagar mig um Fiølda miña Synda daglega / hañ hefur sañfært þau sege eg um JEsu Christi Riettlæte sem vorded er mitt / þvi hañ er Jehova vort Riettlæte/ Jer. 23.

Og

Og bæde mier og øllum stoor Syndurum af Gude giefeñ til Riettlætis til Helgunar og eylijfrar Endurlausnar/ 1. Cor. 1. Hafe Adam forþienad med hiñe fyrstu Synd ad verda wtrekeñ wr Paradys med sijnu Ranglæte/ hafe hñ lokad heñe aptur epter sier og øllu sijnu Afkvæme/ Hafe eg hñs syndugur Nidie fylgt heñu epter i Ranglætenu svo þar er eckert hema fordæmañligt i mier þad eg hefe af hinum fyrra Adam medtekeð/ hvern Lucas kallar Guds Son/ Luc. 3. Eñ giørde bæde sig og mig og allt sitt Hyske ad Dioftulsins Børnum fyrer Yfertrodsluna/ þa lañfærer þo Guds good: Ande mig um þad/ad hiñ eylijfe Guds Sonur hiñ añar Adam/ sem er DRotteñ af Himne/ 1. Cor. 15. Hver ad hefur Davids Likel/ og upplijkur svo eingeñ kañ aptur ad læsa/ Apoc. 3. Hañ hefur bæde mier og øllum þeim upplokeð Rijke Himnaña sm mz Angre sijns Hiarta skrijda ad Footum hñs og segia/ Fader eg hefe Synd gast i Himeneñ og fyrer þier/ eg em eige verdur ad kallast þiñ Sonur/ giør mig svo sem eiñ af þijnum Leigu-Moñum/ Luc. 15. Hverier eru mijner Oviner? Hvar eru mijner Aklagendur? Þad er Løgmaaled/ þad er Heimureñ/ þad er Dioftulleñ/ þad er mijn eigeñ Samvitska/ eg Ottast þa ecke þegar DRotteñ er mier Nadugur fyrer mijns Endurlausnara Riettlæte. Þeir eru Bødlar Guds nær hñ er reidur/eñ þm sm i JEsu Christo er vid hñ sattur og kvittur giefa þr eckert Mein uñeð/ecke Løgmaaled/ þvi hañ er komeñ Løgmaaled upp ad fylla/ Matth. 5. Ecke Heimureñ/ þvi hañ segest hafa Heimeñ sigrad/ Joh. 16. Ecke Dioftulleñ/ þviad Høfdinge þñssa Heims er dæmdur/ Joh. 14. Ecke mijn Samvitska/ þvi Johañes seger/ ef ydar Hiarta fordæmer ydur/ þa er þo Gud meire ydar Hiarta/ 1. Joh. 3. Og Petur seger um Skijrnena ad hun sie Sattmaale goodrar Samvitsku/1. Pet. 3. Þoott eg hafe hñ yfertroded/ þa veit eg þo ad hñs Blood er wtruñed i Skijrnar Saæst sm mig Overdugañ Þræl hefur elskad meir eñ sialfañ sig. JEsus er bæde Gud og Madur/Guds Eingieteñ Sonur og þo Davids Sonur/ Matth. 1. Þar sie eg Gud hefur skrafad a Gude mijnar Synder/ og hañ Mañ og miñ Broodur epter Holldenu/ i hverium ad byr øll Fylling Gudddoomsins lijkamliga/ Col. 2. Hefur hañ ad afrekad miñe Endur-

 lausn

lausn sett sier til hægri Handar / Þar fyrer gietur hn̄ ecke straffad hans Riettlæte a mier / hvers Ranglæte hn̄ straffade a hm̄ / þegar hn̄ giørdest Bølvan fyrer mijnar Synder / Gal. 3. Sem eyl. ffa Bølvan forþienad heþe. Gud heþur allorei unned meira Frægdar Verk / helldr en̄ þa hn̄ leyste oss synduga Orma wr eylijfu Bane. Þorum sin̄um heþur han̄ att ad skipta vid þad sm̄ eckert var / svo sm̄ þegar hn̄ giørde Himen og Jord af eingu Efne / Gen. 1. Edur vid Skiepnur sijnar / svo sm̄ þegar hn̄ liet Soolena standa kyrra / Jos. 10. Klauff Hafed i sundur / Exod. 14. Sende Plagur yþer Egyptaland z an̄ad þvilijkt / en̄ i vorre Endurlausn matte hn̄ ad bijta vid sialfan̄ sig og sitt Riettlæte / hvoriu eige ma raska / þvi er eg þss fullørugur / ad hn̄ lætur ecke svoddan̄ Stoorvirke til Onyttes verda a þm̄ sm̄ treysta a Forþienustu hn̄s Eingietens Sonar þoott ad synduger sieu / þviad synduga og ecke riettlaata er han̄ komen̄ ad kalla til Yoranar / Matth. 9. Hvad skulu̅ vier þa hier til segia seger Pall / Rom. 6. Skulum vier dvelia i Syndunu̅ / svo ad Naaden̄ yfergnæfer̄ þiarre sie þvi. Drotten̄ seger hier i Gudspiallenu / ad heilagur Ande mune san̄færa Heimen̄ um̄ Doomen̄ / af þvi ad Hofdinge þssa Heims sie dæmdur / hver ad sie þsse Hofdinge / er audvitad / þad er Sathan / hver hin̄ same kallast Dioffla Hofdinge / Matth. 12. En̄ þar fyrer kallast hn̄ svo / ad Heimuren̄ liggur i hinu vonda / 1. Joh. 5. En̄ han̄ er alls ills Hofundur / honum þioonar mikell Herskare i Heimenum / allra hellst Man̄eskian̄ med adskilianligum Syndu̅ og Elæpu̅ / svo ad hn̄ er megtugur i Børnum Vantrwaren̄ar seger Pall / Eph. 2. Þad er i Heimsens Børnu̅ / han̄ er dæmdur / Ton̄ fyrer Ton̄ / Auga fyrer Auga seger Log-maled / Lev. 24. Sathan var ell Orsek i þvi ad Christur var deyddur / kvalen̄ / hwdstrijktur / og matti Helvijtis Pijsler þola / er Synden̄ hafde til un̄ed / þar fyrer er hn̄ dæmdur til Myrkran̄a Hlekia eylijflega i Helvijte / 2. Pet. 2. han̄ er dæmdur / þad er sigradur og wtreken̄ / svo seger Drotten̄ hia Joh. 12. under sijna Pijnu. Nu er Domz Heimsins / nu mun Hofdinge þssa Heims verda wtsnaradz / þ er alkun̄ugt hversu ad Satan drottnade i Verolldenne adr en̄ Jesus kom i Heimen̄ / ja adr en̄ hn̄ sigrade Diøfulen̄ a Krossenu̅ / hversu ad oll Lond voru full af hin̄e vero

stu

ſku Afgudadyrkan/ og ſialfre Guds Þioonuſtu a medal Iſraels Barna hafde hañ ſvo ſpillt/ ad þegar hañ ſem Løgmaaled hafde wtgiefed kom i Heimeñ/ hañ þeckte ecke Guds Løgmaal hia ſijnu Foolke/ þar yfer klagar hañ/ Marc. 7. ſegiande epter Eſaia/ Þeir Dyrka mig forgiefens er þr kieña þañ Lærdoom ſm̃ eru Maña Setningar/ þvi þier ganged fram̃ hia Guds Bodordum/ & hallded Maña Setningar/ Þvott Bikara & Kera/ og margt añad þvilijkt giøred þier. Eñ þegar Guds Ande var wthelltur yfer allt Holld/ ſvo ſm̃ Joel hafde fyrerſpaad/ Joel 2. þa urdu hier æ ſnøgg Vm̃ſkipte / ſvo ſem Lucas ſkrifar i Poſtulaña Giørningum 2. Svo hefur nu Drotteñ JEſus wtreked Diøfuleñ wr ſijnu Rijke med Guds Fijngre/ Luc. 11. ſm̃ er H. Ande/ vordeñ ſialfur Høfud alls Hefdingiadæmis/ & hefur flett hiñ ſterka Hervopnada ollū ſijnū Herklædū a hver hñ treyſte/ Matth. 12. ſvo Diøfulleñ hefur ſialfur naudugur bored Vitne um̃ hñs Almætte og Guddooms Krapt/ þvi lijſte hñ medal añara af Muñe Stulkuñar ſm̃ rañ epter þm̃ Paale og hñs Førunautū i marga Daga/ og hroopade: Þeſſer Meñ eru Þioonar Guds hiñs hædſta ſm̃ boda ydur Veg Velferdareñar/ Act. 16. Þañeg wt Diøfulleñ ſialfur ofañ i ſig allar Gudlaſtaner ſiña Verkfæra. Og þegar þr flettu hiñ H. og Riettlaata ſijnū Klædū/ og heingdu hañ naken uppa Træd/ þa hefur hñ under eins afklædt Hofdingia-Dæmeñ & Maktar-Vøldeñ/ og þau opeñberlega til Skodunar framleidt/ Col. 2. hroosande Sigre yfer þm̃ a Kroſſenū. Og um̃ þeña Doom ſm̃ nu þañeg er yfer Diøflenum geingeñ/ ſañfærde Guds heilagur Ande Heimeñ/ ecke einaſta þa Ogudligu ſm̃ mattu þreifa a ſlijku/ helldur og alla þa ſm̃ hñ umſnere til Hlijdnes Chriſto og giørde hønū Þioonuſtubundna/ og þ ſama verkar hñ eñ nu i Dag i Guds H. Orde / þegar þ er hreint og klaart/ og med Alvøru nockurre og Rokſeme kiendt og predikad/ þvi jafnvel þott ad Diøfulleñ ſie bundeñ/ þa lætur hñ þo ecke af ad ſkioota ſijnū Ørvum a Guds Her/ Þar fyrer chriſtner Meñ / fyrſt ad vor Konungur hefur ſvo miken Sigur uñed a Diøflenum / og ſvo Vegſamligañ Doom yfer hønū feinged/ þa latum oſſ ecke þa Skem̃-henda ad vier yfergiefū Herroga Lijfſins/ eñ gongum i Sid med Fiandanū aptur/ edur þioonū hm̃

framveges i Syndeñe og Ogudligu Athæfe a moote Samviskuñe/ Verk miñuger þss Eids er vier soorū hinum lifanda Gude i Skyrneñe/ ad vier jattum hönū og öllū hñs Stoormerkiū/ eñ afneitudum Fiandanū og öllum hñs Svikū og Vielum. Ecke hefur Guds Sonur þeña ꝥra Sigur uñed fyrer sialfañ sig/ þeirrar hæleitu Guddoomsins Dreñskapar Oraskanliga Riettlæte var fullnægt fyrer hina fyrstu Synd Diöfulsins/ þegar hñ vard utskufadur af Himne. Gud took Riett siñ af hönum fyrer sialfañ sig i eilyfū Kvölū/ fyrer oss synduga Orma & Guds Ovine er þsse fræge Sigur uñeñ/ syñu Lyfe/ siñe bitru Kvöl & Dauda hefur hiñ eilyfa Giæska til þess kostad ad fra Herleidinguna ad Herfange teked/ Eph. 4. og oss Sigureñ giefed/ med þssu dyrmæta Lausnargialde hefur hñ oss heilagañ Anda afrekad/ til ad kieña oss ad þeckia Syndena/ ad þeckia hid saña Riettlæte sm er af trwñe/ og til ad endurnyia vor Hugskot/ svo ad vier gietum ef vilium Gude þioonad. Verdi þvi eige svo Ohacklæter edur sialfum oss vonder ad vier slöckvum H. Anda/ 1. Tess. 5. Med vitsvitande Slæpum & Illgiördum i giegn vorū Frelsara sm oss hefur svo dyru Verde keypta/ og þar hñ hefur uthellt hönum i vor Hiörtu fyrst i Skyrneñe/ sydañ Daglega nalægt i syñu H. Orde ef vier forsmaum ꝥ ecke/ þa segium ecke ad þad sie oss Omögulegt Gude ad þocknast/ 1. Cor. 3. Þvi hañ kañ alla Hlute framar ad giöra eñ vier kuñum ad hugsa edur mæla þar sem hñ fiñur goodañ Vilia/ ꝥ er Slægd Diöfulsens ad hañ breiter vid oss eins & þeir sm Moises giörde fra sier iñ i Canaans Land/ þeir sögdu illa af Landenu/ Num. 13. Svo breiter og Sathan/ hvar sm hñ hefur vaned Holled a syñar Kræsingar/ ꝥ eru Skamer & Lester/ ad hñ kallar þad Omögulegt Gude ad þocknast/ þar hñ sie eiñ strangur Herra sm ad uppskiere þar hñ ecke sade/ Luc. 19. Þad lygur þu Sathan/ þvi fyrer utañ ꝥ ad allt hvad vier giörum er ecke utañ Hálfverk sem Postuleñ vottar/ 1. Cor. 13. og verdur þad svo af Gude þeiged/ þa styrker Andeñ vorn Vanmætt seger Paulus / Rom. 8. Og hañ bregdst alldrei þssum sm bidia um hañs Adstod/ og allt hvad vier giörum gott ef svo ma nockurt heita/ af þvi vier giörum þad er hañs Verk i oss/ hñ verkar þad ad Guds Bodord eru

eige

eige þung/ 1. Joh. 5. Hvar fyrer? Þviad Elſka Guds er wthellt i vorū Hiortum þyrer H. Anda ſem oſſ er gieþeñ/ Rom. 5. Hañ giorer Chriſti Ok ſætt/ ꝛ hñs Byrde lietta/ Matth. 11. Hvar þyrer? Þviad Elſkañ til JEſū yþervinñur alla Hlute/ og þad er eins og St. Pall ſeger: Eg þorma alla Hlute þyrer hañ ſem mig mattugañ giorer Chriſtū/ Phil. 4. J Chriſtelegu Lyþerne er miklu meire Glede ꝛ Bnadſemd/ ſoſ wel i þſſū Heime helldur eñ i allskyns Fullſælu Verallðareñar/ Eñ eþ vier eige til þſſ þiñum/ þa velldur þad þvi/ ad Vane Syndareñar er allt ofrykur i oſſ vordeñ/ Reinū til þyrſt og tøkum til ad beriaſt Karlmañlega/ Siaaū til hvert vier ei þiñum Adſtod H. Anda/ og þegar vier fyrer Guds Nad hofum yferuñed/ hvad aan alls Eþa ſkiedur ef vier leggiū nockurn Hug a vort Mal/ þa munum vier ecke vilia uñſkipta þoott allur Heimureñ i Bode være/ og kalla Strydꝫ Lyfils verdt hia þeirre Glede er vier þiñū i Vinattu Guds/ og I goodre Samviſku/ eñ þ maa eige undañ draga chriſteñ Madur. Teþ ecke ad ſnwa uñ til DRottens/ ſeger hiñ gamle Syrach. 5. Cap. og ſkioot þvi ecke a Freſt Dag þra Dege. Giorū oſſ vidſkila Ogudliga Verolld þeſſa og heñar Athæfe ſtrax ſem Andeñ kallar til vor aþ Openberingar Bookeñe/ ſegiande: Ganged wt aþ heñe mitt Foolk/ ad þier verded ecke Hluttakande i heñar Syndum / og medtaked aþ heñar Plagum/ Apoc. 18. og þetta lætur Gud a hveriū helgū Dege klijngia þyrer vorum Eyrum. Þegar Loth þordum Daga taþde ad ganga wt aþ Sodoma/ þa took Eingelleñ i Hønd honum / og droo hañ Halþveges Naudugañ wt þadañ/ ſvo ad hañ ecke tyndeſt i Bœlenu med odrum / Gen. 19. O hverſu opt tekur hinn Naaduge Gud i Hønd vora med Kroſſenum / med Epterdæmunum/ med hinum ſtrøngu Løgmalſins Hootunum / og dregur oſſ nauduga wt aþ vondre Verolld þſſare / ad vier ecke fyrerþorumſt med heñe. Loth beiddе Leyþes ad hañ mætti bwa i Zoar ſem var nalæg Sodoma / Gen. 19. Eñ hañ taþde þar ecke leinge/ heþur og ecke þorad Søkū þſſ hrædeliga Straþþs er kom yþer hinar Borgernar. Gior ſlykt hid ſama Barn Guds/ þegar þu ert einu Siñe fyrer Guds Nad wtgeingeñ fra Heimenum ſē er riett ein Sodoma/ þa ſtadnæmſt ecke i Nagreñenu/ þad er

tapp.

kappkosta ad deyda alldeilis hinar þorhu Synder / ret vt Ambættena/ Gal. 4. Þad er syndūspillta Nattura med Syne heñar / vondū Vana/ ad svo miklu Leite sm̄ þier er mogulegt. Drep hiñ gamla Mañeñ svo ad Christur meige i þier liþa / añars er hætt vid / ad þoott Zoar sie lijtil þa kuñe hun ad verda ad Sodoma þyrer Nagreñis Saker / og þig meige aptur langa til Kiøtkatlaña i Egyptalande. Og heþe eg nu svo talad um̄ þetta þreþalldt Embætte H. Anda / hvad eg hygg Guds Orde sam̄, hlioda vera / og under þvi er falleñ allur vor christeñ Doomur / sem er i fyrstu ad þeckia Syndena til ad ydrast / JEsu Christi fullkomna Riettlæte til þss ad trwa ad oss verdé hun fyrergieþeñ / og Doom Andskotans til þss ad aþneita honū og ollu hn̄s Athæþe / og hanger þetta svo hvert aþ ødru / ad eckert ma añars missa eþ vor christeñ Doomur a fullkomeñ ad vera. Eñ þu vor Gud sm̄ rijkur ert aþ Nad / kieñ þu oss ad þeckia Synder vorar / og ad ydrast þra aþ ollu Hiarta / og nær þu reiser oss a Fætur aptur wr voru Duþte z Osku med Trwñe a þiñ eingieteñ Son / þa giør oss hinar fyrre Synder svo leidar / ad vier stuggū vid þm̄ svo sm̄ añare Opeckt / eñ kieñ oss ad liþa Sparsamliga / Gudrækeliga og Riettþerdugliga / i Heime þssū / ad vier mættum Ostraþþanliger þiñast i Tilkomu JEsu Christi vors Frelsara / z aþ honū iñleidder verda i hid Fagnadarsæla Lambsins Brwdkaup. Gieþ oss þar til þiñ H. Anda Naduge Fader þyrer þañ sama þiñ eingieteñ Son JEsum Christum / A M E N.

Fimta Suñudag epter Paaska.

Gudspialled / Joh. 16. Cap.

OG JEsus sagde til siña Læresveina / Sañlegā / sañlega seige eg ydur / hvørs þier bidied Fødureñ i mijnu Naþne / þad mun hañ gieþa ydur. Hingad til haþe þier einskis beded i mijnu Naþne. Bidied / þa munu þier medtaka / so ad ydar Fognudur sie þullkomlegur. Þetta heþe eg talad i Ordskvidū til ydar / sa Tijme kiemur / ad eg tala eige leingur i Ordskvidum til ydar /

ar/ helldur mun eg kuñgiøra ydur Opeñberlega aþ miñnum Fødur. A þeim Deige munu þier og bidia i miñu Naþne. Og eige seige eg ydur/ad eg mune bidia Fødureñ fyrer ydur/þviad sialþr Fadreñ elskar ydur/ af þvi þier elsked mig/ og trwed þad ad eg sie aþ Gude wtgeing eñ. Eg em aþ Fødurnum wtgeingeñ/ og komeñ i þeñañ Heim. Eg yfergef aptur þeñañ Heim og fer til Fødursins. Og hañs Lære sveinar seigia þa til hañs. Sia/ Nu talar þu berlega/ og mæler ongva Ordskvidu. Nu vituñ vier/ ad þu veitst alla Hlute/ og þu þarft eige ad nockur spyrie þig. fyrer þad trwum vier/ þu siert aþ Gude wtgeingeñ.

Exordium.

DROTTeñ Gud þiñ er eiñ forterande Elldur sagde Moises fordum Daga vid Israels Sonu / Deu. 4. Hvøda mætte eiñ aumur Syndare þyrer sig eckert añad giører eñ ad þorþiena Daud añ/ ad koma fram þyrer svo Ogurlegañ Eld/ hvers Reide ad breñur yfer þañ sem hañ hatar allt til nedsta Helvitis /Deu. 32. Hverneg mun eitt Halm-Strá / ein Vats-Boola kuña ad stand vid svoddañ eiñ þorterande Elld/þo skulum vier fram þyrer hañ koma/ þvi hver vill dyliast þyrer hañs Auglite? Nu þockt ad þvilikt sie ad vorar Synder adskilie millum vors Guds og vor / Es. 59. Þa hroopade þo Fader Myskuñsemdaña/Komed til miñ aller þier sem Ervided og þunga erud þiader/ eg vil endurnæra ydur / Matth. 11. Hvar þyrer þockt ad Gud sie eiñ þorterande Elldur s Paulus ad Orde kiemst/Hebr. 12. Þa meigum vier þo taka þ uñ oss satt ad vera er hañ skrifar Gydingū til i sama Brefe og sama Cap: Þier erud komner til Fiallsens Zion/ og Borgar Guds Lifanda Jerusalem hiñar Himnesku/og til margra Þusunda Eing laña/ af hverium vier þaum hvad miked oss er veitt i Christo JEsu DRottne vorum/ ad vier sem fiærre vorum/ hvert a Fedur ad voru vær Guds i Heimenum /Eph. 2. Vier erum fyrer hañ vordner Guds Heima meñ/ og vor Borgar-Riettur er a Himnum/ svo sem Paall seger/ Phil. 3. Eñ med hveriu Moote faañ vier þa saurugar Mañeskiur hellst nærre

 komed

komed þessum [illegible] Dyrdar-Lioomañ sem ad byr i þvi Lioose sem einge i fær til komest/ 1. Tim. 6. Þad skieder i hiñs H. Orde og Sacramentunum/ eñ ecke sijdst i eiñe audmiukre christens Mañs Bæn/ þar hiñ vesæle talar vid hiñ Volduga/ hiñ Lijflause vid Doomarañ/ Þrællen vid Herrañ/ eiñ syndugur Ormur/ vid Himens og Jardar Skapara/ svo sem þa Madur vid Mañ talar og eiñ Vinur vid añañ/ Exod. 33. Hvar eiñ Harmþrungeñ og sundurkrameñ Ande þreynger sier i giegnū Skijeñ med Oitmiuk(?)ædeligū Andvorpunū fram fyrer Guds Tignarstool i Himnenum/ og verdur af hønum Bænheyrdur/ svo ad Himnarijke lijdur Ofrijke/ Matth. 11. Og til þessa Samtals bijdur oss nu hier i Dag Eingell hiñs mikla Rads/ þar hañ seger hier i Gudspiallenu: Sañliga sege eg ydur/ hvers þier bidied Fødureñ i mijnu Nafne/ þ mun hañ giefa ydur. Eñ hier er nockur Vande a Br. M. sem er ad vier høgum svo Bæneñe ad vier sieū visser um Bænheyrsluna/ og fiñū til heñar (þvi hañs Fyrerheit bregdast alldrei) Og þvi vil eg nu tala nockud þar um a þessu Stund arkorne/ hverneg Bæneñe eige hattad ad vera/ og er sierdeilis i þvi tvent ad athuga/ sem er/ 1. Ad hun sie heit og alvarlig/ 2. Ad hun frāmkome af trwudu Hiarta. Eñ hañ sem alla Hlute kañ framar ad vita eñ eg kañ fyrer ad mæla/ hañ styrke oss hier til med Nad sijns Anda fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingeñ.

ÞEgar vier vilium Offra Gude Bænum vorum og Þackargiørdū/ þa hugleidū fyrst allra/ hversu skielfelig Hatign þad er sem vier komum fyrer/ sem er Konungur Konungaña og DRottañ DRottnaña/ 1. Tim. 6. Sa ad er allrar Veralldareñar Doomare/ Gen. 18. Og i hvers Augū ad Himnaña Himnar ecke eru hreiner/ Job. 15. Svo langt er fra þvi/ ad nockurt saurugt meige nærre hønū koma þegar hañ reidur er/ eñ vier erum aller svo sem sa Ohreine/ seger Esaias/ 64. Cap. Og jafnvel vort Riettlæte er svo sem nidlags Fat. Hvad helst sem ad snerter þetta Fiall/ þad skal Dauda deyia / þar skal eingeñ Hønd snerta þad / añars skal þad grijtast edur i Hel skoted verda/ hvert helldur þad er Madur edur Kvikinde sagde DRotteñ fordū vid Moisen/ under þ hañ utgaf sitt H. Logmaal

Maal a Fiallenu Sina/Exod.14. Svo hrædelegt/svo Ognarligt er hňs Tignarvellde þegar hň vill þad sÿna. Nu vilium vier segia ad hň sie blÿdkadur fyrer Sonarens Forþienustu sm̃ satt er/eñ þſſ er ad gæta Br. M. ad þm̃ einum mun hň blÿdlega taka/sm̃ þyrer Christi Blood framkoma/eñ þm̃ einū mun Christi Blood ꝛ hňs Forþienusta þar til gagna/ sem heñar leita med Angrædu og sundurknosudu Hiarta. Lat þier þvi til Hugar koma syndugur Madur/ þegar þu þellur þram þyrer Gud i þÿnum Bænastad/ hvilÿkur Hæske þad sie ad koma nærre þſſum breñanda Ellde/ nema þu ædur soo til reiddur sierť/ ad þu þæer hň slecktañ med Tarū þÿns Hiarta. Þegar þu hefur nu Ihugad hvilÿkur ad Gud sie/ og hversu reidur syndsamligu Athæþe/ þa athuga hvÿlÿkur ad ert sialþur þu/Mollo og Aska svo sm̃ Abraham sagde/Gen. 18. Gieteñ og fæddur i Syndeñe/Ps.51. Og aþ Natturuñe til Reideñar Börn/Eph. 2. Ad söñu Endurþæddr i Skÿrneñe þyrer Christi Blood ꝛ Guds Vinur kalladur. Eñ hversu opt hefur þu nu roþed þiñ Skÿrnar Sattmala/ og ecke loked þÿn Sære hinū allra hædsta/ þu hefur vered tveñ til ad giöra allt þ sm̃ hň heþr bañad/ ꝛ nærsta tregur til ad framkvæma þad hň boded hefur/ og haþe Guds Nad verkad nockud gott med þier/ þa hefur þ þo aþ þiñe Hende vered Ofullkomed/ og giefr eingañ Vegeñ stadest i hañs Auglite sem er þullkomeñ og heilagur/ svo langt er fraa þvi ad þad meige sambiooda þvi illa sm̃ þu giert hefur / edur afplæna þad/ þvi þu giörder þo eckert añad eñ þad þu ætter ad giera/Luc. 17. Og er þo vel eþ þad svo er/ þegar þu hefur hvad bestur vered/ eñ teikna nu upp mz sialþū þier allt Ydiuleyse i Guds Vÿngarde/ alla Hiegooma Þanka / öll Onÿtiu Ord þyrer utañ Stoorglæpena/ Ogudlegañ Verknad/Ord og Hugsaner/og þoott ad Guds Reide og hňs Doomur sie eñ nu ecke felldur yþer þÿnar vidurstyggelegar og Klækiaþullar Athaþner þa er hañ ecke þier lÿkur þoott hň sime þad og þeige/ Ps. 50. Helldur er þad añad hvert ad hañ med Þolenmæde siñe vill draga þig til Yďrunar/ Rom. 2. Ellegar og ad hañ lætur þig vaxa til Kornskierutÿmans/þar til þu æsamt hinu Illgresenu verdur uppheggveñ og i Elld kastadur/ Matth. 13. Til ad giallda hönū þar/ med eylÿþum Pÿslum/þad sm̃ þu

ecke villder læka honū hier i Naadeñe med Angre þijns Hiarta/ og Af-
læte vondra Verka a medañ þar sagdest eñ þa i Dag/ Ebr. 3. Ber nu
allt þetta samañ vid hañs Guddoomlega Hatign / nær þu villt bidiast
fyrer/ hversu hañ er volldugur eñ þu vesæll/ hañ heilagur / eñ þu allur
i Synd/hñ hreiñ eñ þu hefur saurugar Varer/Og þegar þu þetta giør-
er med Athygle nockurre/þa er liklegt ad þier mune helldur eñ ecke reña
i Skap vid sialfañ þig/ ad þu syndugur Ormur hefur svo moodgad hñ
a hvers Footskør þu liggur/ ꝛ Valld hefur til ad fyrirna þier med Lijfe
og Saalu ofañ i eylijfañ Elld/Matth. 10. Og framar þessu/þa hugleid
hañs Giæsku vid þig framkomna/ þviad þu Ottest alleina hañs Magt
og Vellde/þad er Þræls Otte eiñ er jafnvel Dioflarner hafa og skielf-
ast þar af/Jac. 2. Eñ þoott hñ sie ecke Onytur Mañenū sm allt so æ-
apturkvæmt til Guds ef hñ ydrast og er i þvi ollu betur vared eñ Diofl-
unum/ þa er hañ þo ecke einhlijtur til Saaluhialpar/ þvi Meñ eiga ecke
Einungis ad Ottast Gud helldur ad elska hañ einneg / og kiemur Otteñ
helst af Jhugan hañs Mattar og Riettlætis/eñ Elskañ af Tilfiñingu
hañs Giæsku. Vilier þu þvi audmykia þig fyrer honū ut af Hiarta
i Bæneñe/þa laat þier i Hug koma hvilijkr þu varst þegar þier var kast-
ad iñ i Heimeñ svo sem ødru Hræi / i Andlegañ Maata daudū i Upp-
runa Syndeñe / og hverneg hañ hefur þig med Vatne og Anda End-
urgieted i Skijrneñe / Joh. 3. Til eiñar lifande Vonar / 1. Pet. 1.
Oz giørt þar vid þig Saattmaala goodrar Samvitsku / 1. Pet. 3.
Eg vil eige fra mier þad til Orda hversu ad hañ goodur er / ag ad hñs
Myskunseme varer Eilijflega / Ps. 118. Og ecke einasta fæder all-
ar lifande Skiepnur/Ps. 145. helldur og Mañeñ hver ed af sialfum
sier til er hiñ allra verste og Oþacklaataste af ollū Guds Handaverkū sm
hañ er yfer skipadur. Og þoott ad vier allt þetta heimtū af honum svo
sm med Sialfskylldu / og møglum þegar nockud kañ ad bresta/þa miñ-
est hañ ecke a vorar Jllgiorder / ecke a þa Glæpena sm ad hñs Eingiet-
eñ Son kvaled hafa/helldur a sijna mikla Myskunseme sm vered hefur i
fra Upphafe/Ps. 25. ꝛ alijtur Forþienustu Sonarens/hveria Synd-
areñ þo margopt forsmaaer/ og svipter oss ecke i burtu midt i vorū Oo-

gudligu

gudligu Athæfe / til þess ad hn̄ fæe dreiged oss til Ydranar / sem sparar margann þann sm̄ hefde forþienad ad eiga Saalu Felag med Core Datan ꝛ Abiram / hveria Jørdenn svalg i sig lifande / Num. 16. af þvi þr forsmaadu hn̄s Bodord. Lat þessa Dumrædelega Giæsku þijns Skapara smellta þitt Hiarta / nær þu kiemur fram̄ fyrer hn̄ ad bidia þier Fridar af hm̄ er þu svo stoorkostlega hefur til Reide reitt / og Daglega moodgad / og hallt þ fyrer vist ad þu muner Erendislaus fara / um̄ hvad helst sem þu bidur / nema þu fyrst af Alvøru bidier um̄ Kvittun Syndanna / þvi hier um̄ maa eg segia þ sm̄ hn̄ sagde er blindur var borenn ꝛ JEsus læknade / Joh. 9. Eg veit ad Gud bænheyrer ecke Synduga / ꝛ meinte hn̄ þar med Heidingia ꝛ Ogudliga Menn. Enn hvad skulum̄ vier segia? Þar er eingenn Christenn svo heilagur ad hann sie ecke Heidingiunum verre / nema hann þigge Kvittun Syndanna af Gude med sannre Ydran / þvi hann veit Vegenn til Lijfsins og geingur hn̄ ecke / Luc. 12. Drottenn hafde þann Formaala fyrer þm̄ Halfvisna er þaade Heilbrygde Lijkamans af hønum: Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar / Matth. 9. Enn miklu sijdur meigum̄ vier ødlast Lækning Saalarennar nema vorar Synder verde i burtu teknar. Og þessar Hugreiningar ættu nu ad bleyta vor Hiørtu fyrer Gude / þegar vier offrum̄ hønum̄ vorum̄ Bænum̄ / svo ad ecke hende oss þ sm̄ David bidur hinum Ogudlega / Ps. 109. Ad hn̄s Bæn verde ad Synd / hvad þo an Efa skiedur / nær vorar Bæner eru eige nema Flapur Munnsins / og ecke af Root Hiartans. Eg vil eige um̄ þ tala hvada Þerf ad Syndarenn hefur a ad bidia Gud. Vitum̄ vier ecke ad allar vorar Lijfs ꝛ Saalar Heiller þær hanga alleina af hanns Miskunseme? Hvad er Madurenn? ein Vatnsboola / ein gufa er siest um̄ stundarsaker ꝛ hvadnar sijdann / Jac. 4. Enn hve miklum̄ Haaska er þesse Vatnsboola þesse Reykur underorpenn? Þar er ecke svo vesæl Skiepna i Heiminum / ad eige kunne hvørn ad vinna oss Mein / nema Gud sie fyrer Raade voru / ein Myfluga kann ad taka af oss Lijfed / þad vier Etum og Dreckum kann ad saalga oss ef til vill / enn hvad villum vier þa tala um̄ hina megtugu Ovine Saalna vorra / Dioffulenn sm̄ er þusund Viela Smidur / Heimenn sm̄ er hn̄s Erendsreke ꝛ vort eiged Hold / hvers Girnder ad i moote Saalunne strijda / 1. Pet. 2. Hvere-

neg kunnum vier þessum ad veriast nema med Bænenne/ vier skulum þad a hinum Bænarlausu/ hveria Gud-hefur ypergiefed i præleitt Sine/ og einskis sylgfast ad giøra Gude a moote/ sleppande Taumnum vid And-skotann/Heimenn og sitt eiged Hold/leifande þvi sijnar Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. Þar til þeir munn umm sijder af þvi Skadsemd/ sem eylijfa fyrerdæming uppskiera/ Gal. 6. Og þvi munde Endurlausnarenn leggia svo ryckt a vid sijna Læresveina umm þenna Hlut hefde hann eige vitad ad þeir mættu ecke þess ann vera ad bidia. Vaked & bidied svo ad þier fall-ed ecke i Freistne/Matth. 26. Og aptur/ Vaked og bidied þvi þier vit-ed ecke nær Tijmenn er/Marc. 13. Nu kann einhver ad þeinkia/eg giet ecke ydrast Syndanna/ og ecke rækelega eda Heitt beded/ nema Gud giefe mier þad/og verd eg þad af hønum med Bæn ad þiggia i fyrstu/enn þa er eg syndugur kalldur og hardur og i allann mata illa skickadur til ad bidia Gud/allt kann þetta satt ad vera/enn seig mier Christenn Madur/gietur þu ydrast þess er þu tilgiorer Mønnunum? Vijst gietur þu/ þad sia Menn jafnvel a morgnu Skælk/ ad hann ydrast epter þegar hann er buenn ad fremia Glæpenn/ þvi skylldet þu þa ecke læta þig angra þad þu hefur Gude a moote broted/ ef þu nenter einnhvern Tijma ad hugsa umm framferde þitt og Guds Riettlæte. Gietur stoorbrota Madurenn beded Konungenn umm Lijf sitt? Edur sia hrongrade umm Mat? Þad gieta bæder þeir/ og þad af alvøru/jafnvel med Grætande Tarum/ Hvad mun þvi vallda/ ad þu gietur ecke beded hinn Almættuga Gud þanneg? Þad gætu þo Heidingiar/ þeir Tarnduft fyrer sijnum Afgudum þegar Hrongur edur Drepsoott þrijste þeim þar til/ svo ad Livius skrifar ad jafnvel þeirra Hofdings-kvinnur hafe soopad Godahofenn med sijnum Hærlockum/ med vidlijkre At-ferd/ hvort Olijku sie samann ad jafna/ svo sem þegar hin Bersyndugа kraup ad JEsu Footum/ og þvode þær med Tarum sijnum/og þerrade þær med Hærlockunum/ Luc. 7. Nu er oss Christnum Mønnum i sijku øllu betur vared/þar vier hefum medteked Heilagann Anda a Skirnenne/ svo ad eg þore ad segia/ ad þar er eingenn til Vits og ara komenn/ hvers Hiarta ad Guds Ande hafe ecke einhvern tijma/sem optlega snert & skored med þeckingu Syndanna og sijns eigen Overdugleika/ enn hvad velldur þvi

þvi ad hier er ecke meira af vorded hia ſumum? Pad ad vier hyrdum ecke um̄ ad booſtra Andan̄ med Bænen̄e/ miklu helldur ſlœckvum han̄ med Oguðlegum þønkum/ſvo hn̄ þær ecke Rwm i oſſ þeirra Nluta vegna ſm̄ hønum eru ſvo gagnſtæder/ og hn̄ hefur Andſtygd a/Agirnd/ Œfund/ Heipt/ Natur/Loſte/Drambſeme/ Elſkan̄ til þeſſa ſtallvallta Heims og þvilyker Geſter ſm̄ hn̄ vill ecke eiga Samſæte med/en̄ vier hoffum einga vidleitne a ad ryma wt wr Hiarta voru/hvad þo mørgū Hewingia heffur tekeſt ad miklu Leite/ ecke var Hundrads Hoffdingen̄ um̄ſkoren̄ ſvo Men̄ vite og þo verkade Gud Audmyktena og Trwna i han̄s Hiarta/ ſa þvi-lyka Trw ſm̄ ad Hoffundur Trwaren̄ar ecke haffde funded i Iſrael/ En̄ hvern Vitnisburd haffde þſſe Madr aff Ølldungū Gydinga? Pad ſeger oſſ Lucas/ Cap. 7. (verdur er han̄ þſſ/ſøgdu þr:) ad þu veiter hønum þad þvi han̄ elſkar Piood vora / og heffur vora Samkundu uppbyggt. Ecke var Cornelius ſkyrdur þegar han̄s Bæner og Ølmuſugiørder ſtigu upp ffyrer Gud/ Act. 10. Sia hier hverſu reidubwen̄ ad Gud er til ad hialpa goodū Vilia/lat vera ad þyn̄ Bæn ſie kølld i fyrſtun̄e/meinar þu ecke ad Gud þecke ad Man̄ſins Pankar eru voner i fra Barndoome/Gen. 8. En̄ lat hn̄ ffin̄a Vilian̄ hia þier/Syn hønū ad þu haffer Aſtunan til ad bidia/ & vert þeſſ ffulløruggur ad hn̄ mune hialpa þier med Nad ſyns Anda. Heiden̄ var hin Canaaneiſka/Matth.15. ſamt þreitte hun med Bænen̄e vid JEſum/ eige heffur hun teked þad aff ſialffre ſier /en̄ þ Ord ſtendur ſkødugt ſeger Poſtulen̄ 2. Tim. 2. Gud þecker ſyna/ han̄ þeckte Hiartans Gyrnd hen̄ar og Epterlangan/og þvi heffur han̄ hialpad hen̄e til ad ſtryda vid ſig/ ørvænt þier ecke ſlykrar Myſkunar aff hønū þar þu ert hn̄s Barn vorden̄ og Chriſto in̄plantadur i Skyrnen̄e. Pu ſeger/eg villde giarnan̄ af Alvøru beded giøra/ Seg mier/ Heffur þu beded Gud um̄ ad hialpa þier til ad bidia? Pu ſeger ſa / eg heffe beded/ en̄ eg ma ſpyria/hvad opt? hvad marga Daga? Vikur? Manude? Ar? edur hver ſu opt a Dege heffur þu beded? Heffur þu þreytt vid Gud med Bænen̄e? Heffur þu koſtad til þſſ øllū Saalar & Lyfs Kreptū ad bidia? Vera ma ad ſvo ſie/en̄ eige trwe eg þvi ad þu ſiert þa ecke Bænheyrdur/ eo ffin̄s er þu ecke til þſſ/ þa er ad vyſſu nockurs Aboota vant/aff þvi ſm̄ þu atte

til

til ad leggia/ þviad eƒ hiñ Ranglaate Doomare ſm̃ JEſus tekur Dæme af hiaa Lucam Cap. 18. Ef hñ liet þo ſigraſt af Ekkiuñar Bæn til ad giøra heñe riett/ þa giør þu ecke Fødur Myſkunſemdaña/ 2. Cor. 1. þañ Oriett/ ꝥ þu ætler ad hñ ſie hardudigre eñ ꝥſſe Gudlauſe Madr var. Miñ Tyme er eñ þa ecke komeñ/ eñ ydar Tyme er jafnañ til reidu ſagde Lauſnareñ/ Joh. 7. Madureñ er nockud gruñſær til ꝥſſ ad ſkignaſt i Vnderdiup Guds Leyndar Raads/ edur ad þeckia Tyma ⁊ Hentugleika ſm̃ Fadereñ hefur i ſiñe Hende/ Act. 1. Þu ſeger/ Drotteñ bañade ſijnum Læreſveinū ad bidia morgū Ordum eins og Heidingiar/ Matth. 6. ꝥ giørde hañ bleſſadur til ad vorkyña þier og mier/ þvi hañ viſſe ad Hiarta Mañſins er frraaſnued Gude eñ ƒuſt a Hiegoomañ. Eñ ecke misþocknaſt hønum langar Bæner þær ſm̃ af trwudu Hiarta ƒramkoma/ þeſſ vegna var hñ ⁊ ſialƒur allar Nætur a Bænum/ Luc. 6. Þar ƒyrer ſeger ⁊ Lucas 18. Cap. ad hañ haƒe ƒramſett þeſſa Epterlijkingu um̃ Doomarañ til ꝥſſ ad þeim byriade jduglega ad bidia og ecke Toomlaatum ad vera. Eg ſege ecke helldur ad þu ſkuler ſvo miøg leinge i einu bidia/ þvi Jllſka Mañlegs Hiarta þoler ꝥ ecke/ eñ bid þa þeſſ optar/ og heiter þad ſamt jduglega ad bidia. Þu ſeger/ Eg fæ eige vid þvi giørt ad mier ƒliwga i Hug marger añarliger Þankar nær eg bid/ þad er illt/ Bid Gud ad taka ſlijkt ƒraa þier/ ad ecke verde þijn Bæn ad Synd/ þvi ſvoddañ er ad vanhelga hina beſtu Guds Þioonuſtu. Eñ ſeg mier/ þegar þu lijdur Hwngur og Þorſta/ edur heƒur Breſt a Lijkamligū Munum/ gietur þu þa ecke bedid ſvo ad þu ecke um̃ añad hugſer? Ad vijſu gietur þu/ eñ trw þu mier ad hid ſama munde verda eƒ þu lieter þig hungra og þyrſta epter Riettlætenu/ Matth. 5. hvad þu munt braadliga ødlaſt/ eƒ þu aƒ Hiarta rañſakar hverſu ſtoorañ Skort þu haƒer a þeirre Hrooſan/ ſem ƒyrer Gude gyllder/ Rom. 3. Og hver ſem ad þeſſum Veikleika er undervorpeñ/ hønum vil eg raada til ad bidia helldur optar eñ leinge i einu/ þvi nockud aƒ ſlijku kañ ad Orſakaſt aƒ Skapſmunum/ ſm̃ ecke er ſvo hægt vid ad giøra/ jaƒnvel þoott Guds Kraptur kuñe alla Hluti ad verka i þeirra Breiſkleika ſm̃ hñ aƒ Hiarta oktaſt/ ⁊ eingeñ Eƒe er a þvi/ ad ſa ſm̃ elſkar Gud umfram alla Hlute/ hañ heƒur Ynde aƒ þvi ad tala vid hñ i ſijnum

Bænum/

Bænū/ og þarf ecke ſtoorū ad þvinga Náttúruna þar til/ þegar hūn hef-
ur fyrſt eignaſt Elſkuna a Gude/ og hañ kañ alldrei ad vanta Orſök til ad
bidia Gud/ Elſkañ miñer hañ a ſier hvern Guds Velgiørning til Þack-
lætes/ a ſiñ eigeñ Vanmátt til ad bidia um̄ Hiálp/ a ſínar Synder til
ad ydraſt fra/ og a Guds Dásemdarverk honum til Lofgiørdar/ ſvo ad
þoott ecke hafe hūn laangar Bænagiørder/ ſm̄ og kañ ſkie eige leife ſumra
Mañа Vm̄ſvif og Añrijke/ jafnvel þoott eitt ætte ad vera Naudſin-
ligt/ Luc. 10. Þa ſamt bidur hañ Daflátañliga/ og er þolugur i Bæn-
eñe epter Bode Poſtulañs/ Rom. 12. Hvet þegar hūn Iklæder Riettrw-
adañ Mañ Guds Herſkrwda/ Eph. 6. þa giefur hañ hønū þſſa Ytter-
høfn ad Endingu/ ſegiande/ med allre Bæn og Fyrerbeidſlu / bidiande a
hveriū Tijma i Anda/ og verande árvakrer til þſſ ſama med øllu Þol-
giæde. Og er nu ſvo wttalad um̄ þad fyrra er eg hiet a ad miñaſt / Eñ
þad ſijdara epterfylger med faam Ordum af ad ſegia.

Ecke þyrfte riett chriſteñ Madur añad til þſſ ad taka fra Saalu ſiñe
allañ Efa um̄ Bænheyrſluna/ helldur eñ þſſi bleſſud Ord er vor Endur-
lauſnare hier talade til ſiña Læreſveina: Hvers þier bidied Fødureñ i mijnu
Nafne þad mun hañ veita ydur. Eñ fyrer þvi ad JEſus talade þetta
til ſiña Aſtvina/ hverium hañ gaf þañ Vitnisburd ad Fadereñ elſkade þa
af þvi þr elſkudu ſig / Joh. 16. Þa kyñe Syndaranum ſm̄ Daglega
reiter Gud til Reide ad ſliwga i Hug/ ad þetta bleſſada Fyrerheit náe ecke
til ſijn/ þvi ad hūn ſie þſſ Overdugur/ Eñ eg mun framveges ſijna/ ad þad
øllum þm̄ tilheyre er hañs leyta med angrádu Hiarta/ øllum þm̄ er hañ
bidia i Anda og Sañleika/ Joh. 4. Øllū þm̄ ſm̄ eru ſtadfaſter i Bæn-
eñe/ Rom. 12. Svo ſm̄ eg nockud um̄talade i hinū fyrra Parte Rædu
miñar. Þad kieñer JEſus ſiálfur oſſ er hañ ſagde i Bæneñe til ſijns
Himneſka Fødur fyrer Læreſveinunum: Eg bid ecke einaſta fyrer þeim/
helldur og fyrer þm̄ ſm̄ fyrer þra Ord munu a mig trwa / Joh. 17.
Guds Sonur kom ecke i Heimeñ til þſſ ad kalla Riettláta helldur ſynd-
uga til Ydrunar/ Matth. 9. Þvi vill hūn allar ydrande Mañeſkiur bæn-
heyra/ og hvad meira er / ad þar er meire Glede i Himnenū yfer einum
Syndara ſm̄ Ydran giører/ helldur eñ yfer niju og nijutijgu Riettlát-

um / Luc. 15. Ecke fordæmdu Syndernar Hoorkonuñe sem Judar villdu giætt hafa / ad sia fra Kvittun hiaa Guds Syne fordum er hañ sagde vid hana / Svo fordæme eg þig eige / far burt og syndga eige framar / Joh. 8. Ecke bægdu Syndernar Tollheimtumañenum fra ad ganga riettlætare heim aptur i sitt Hws heldur eñ Phariseeñ / Luc. 18. Ecke leit JEsus til Synda hiña añara Tollheimtumañaña og Bersyndugra / ad hañ ecke þar fyrer æte og drycke med þeim / Matth. 9. Hvar fyrer? Af þvi þeir ydrudust Syndaña / Svo er þad nu vyst ad Syndeñ gietur ecke hindrad Bænheyrsluna / þegar hun er jatud fyrer Ydranena og afþveigen fyrer Forþienustuna / þvi þad Ord blyfur Æfenliga stødugt: Hvern þañ sem til myn kiemur vil eg ecke fraa mier reka / Joh. 6. Nu þoott ad þessu sie svo vared Br. M. þa eigum vier ad giæta ad hvar um vier bidium / ef vier vilium ad Trweñ sie bygd a hinum rietta Grundvelle / og ad vier ecke bidium af Gude þa Hluta sem añadhvert i sialfum sier eru Oleyfeleger edur oss skadsamliger svo ad vier ecke reyngium Sañsøgle Guds þoott vier ecke bænheyrder verdum / nær vier þañeg bidium. Þad sem vier eigum um ad bidia / er añadhvert Lykamligt edur Andligt. Um Lykamliga Hlute eigum vier med Fororde ad bidia / svo sem vier optliga heyrt hofum / þ ber til þess / ad vier ecke vitum hvers vier eigum ad bidia / vier meigum og ecke alls þess bidia af lykamligum Hlutum sem Holldid edur Lykameñ heimter / Riett er ad bidia um Heilsu og Heilbrygde / Føt og Fæde / Vernd og Vardveitslu fyrer lykamligum Ovinum vorum / Lucku og Framgang i voru Erfvide / þviad allt þetta a ad skiliast under dagligu Braude i DRottenligre Bæn / eñ um allt þetta a med Fororde ad bidia / þvi jafnvel þoott ad ecke sie þad lagt til hiñar fioordu Bænareñar þa stendur þar þo strax fyrer framañ: Verde þiñ Vilie svo a Jørdu sem a Himne / svo ad ef hinum gooda Gude sem veit hvad oss er fyrer bestu / ef hønum þocknast ad vier skulum hafa nockurn Brest a þessu / a Heilsuñe / a dagligre Atviñu / ef vier hliootum Oriett ad lyda og vera Forsvars lauser i Heimenum / þa eigum vier samt eingañ Vegeñ ad efast um Guds Trwfeste / þvi hañ hefur an Efa heyrt vorar Bæner þar eckert hender oss an hans Vilia / og komande mun hañ koma og ecke tefia / Hab. 2. Og þetta a ad vera Grund-

vøllur

vøllur Trwar vorrar þegar a moote blæs/ þvi ef vier viliũ i þvi bæn-heyrder verda ad hũs Vilie verde a oſſ ſvo ſm̃ i øllu ødru/ þa eigũ vier ecke ad vantreyſta þvi ad vier ſieũ bænheyrder þoott oſſ nockud vante/ og þad þſſ ſkyldur ad værũ vier an Typtunar/ hverrar aller eru hluttak-ande vordner ſvo ſm̃ Paulus ſeger/ Heb. 12. (hañ meinar Guds Viner) þa hefdũ vier Orſøk til ad efaſt um̃ hvert vier værũ af honum elſkader edur eige/ þvi hvern hañ Son ſm̃ hañ elſkar hañ agar hañ. Paulus ſeger eñ aptur ad vier værũ aumaſter allra Mañа ef vier trijdum alleina a Chriſtũ i þſſu Lyfe/ 1. Cor. 15. Eñ eg vil þvi vidbæta ad vier værũ og allra Mañа heimſkaſter/ ef vier elſkudũ Gud alleina fyrer þſſa Neims Velgeingne/ eins og hañ hafe ecke Þuſund ſiñum betra tilbwed þeim ſm̃ hañ elſka/ 1. Cor. 2. Þar er ecke nema Svikræde a þm̃ Nædunũ ſagde Jeremias vid Juda/ Cap. 3. talande um̃ Skwrdgoda Noþeñ/ og ſvo er þvi vared um̃ Velgeingne þſſara Tijma/ þegar hun geingur ſm̃ hædſt/ þa er hun a Stundũ eige nema Svik & Pretter/ hveria þo margr Ðꜳte giører ad ſijnum Gude/ edur ad miñſta Koſte/ þr ſm̃ Gudhrædder þykiaſt vera/ elſka hiñ ſaña Gud alleina fyrer þa Nlute ſm̃ hñ jafnvel giefur O-vinum ſijnum/ og verda þm̃ Orſøk til eylijfrar Gløtunar ſm̃ þ mis brwka/ þar fyrer ottaſt eg ad þr ſm̃ alleina elſka Gud fyrer ſlijka Nlute/ ad þr elſke hañ ecke riettelіga/ jafnvel þoott hañ eige fyrer allar ſijnar Gafur ad elſka/ eg veit og hverge i Ritninguñe boded/ ad Meñ ſkule bidia um̃ mikiñ Veralldar Aud/ edur Metord / og allra ſijſt um̃ Fall edur Slis Ovina ſiña/ er margur Neipttækur virder þo meir eñ ſtocra Fieſioodu/ ꜳ koſtar øllu þvi hñ a til ad ſvala Giede ſijnu a þm̃ hñ hatar. Miklu helldur ſie eg ad Gude þiell vel i Gied Bæn Salomonis/ er hañ beidde hñ um̃ Speke til ad dæma Foolked med. Svo veit eg nu hverke leyft nie boded i Guds Orde/ ad bidia um̃ þvilijkt/ og ecke er þad i hiñe ſtuttu/ eñ þo fullkomnu Bæn ſem Drottеñ hefur oſſ epterlꜳted: Gef Oſſ J Dag VOrt DAGlegt BRaud/ þad er hñs Atkvæde/ hvad Paulus beſt wtleggur/ 1. Tim. 6. Nær vier hofũ Fæde og Klæde þa verũ ꜳnægd-er þar med. Miklu helldur ſie eg hitt boded/ ad Meñ eige ſkule vera Nugſiwker um̃ hvad þr ſkule eta edur dreckа/ edur hveriu vier ſkulũ klæd

 aſt/

ast/ þviad vor himneskr Fader veit ad vier höfum alls þessa þorf/ Matth. 6. Ja ad vier skulum leyta fyrst Guds Rykis og hans Riettlætis/ þa mune oss allt gott til leggiast/ þui eigum vier ad trwa/ þui Gud kan ecke ad liwga/ og girnast eige framar/ vilie Gud veita oss meira/ þa tökum þ med Þacklæte / og brwkum svo ad vier sieum rijker i goodum Verkum epter Postulans Bode/ 1. Tim. 6. Og sa sem nu bidur Gud um Tijmanliga Mune/ han hafe þetta fyrer Grundvoll Trwar sinar/ og þeinke under eins til þess er Jacob skrifar / Þier girnest og þier hafed þo ecke/ þier öfunded og meteist /og megned þo ecke ad hreppa/ þier stryded og beriest/ og hafed þo ecke/ af þui þier bidied ecke/ þier bidied/ og fæed þo ecke af þui þier bidied illa til þess ad þier hafed til ad kosta uppa ydvarn Munad/ Jac. 4. Hvad hinum Andligu Gafunum vidvijkur/ Trwne/ Vonenn/ Þolenmædene/ Kiærleikanum og ödrum goodum Dygdum sem þar af spretta/ þa eigum vier fra ad bidia an Forords/ Hvar fyrer? Þui ad þar af ma allan Efa draga ad þær eru Gude þacknæmeligar/ þad er Vilie Guds ydar Helgan seger Paulus/ 1. Tess. 4. Enn vor Helgun giefur ecke framkvæmst nema fyrer H. Anda/ þar fyrer hver sem vill heilagliga og christelega lifa/ han bidie Gud af öllu Hiarta um sin Anda/ og trwe Ordum Frelsarans an allrar Efaseme er hn sagde: Ef ad þier sem vonder erud/ kunned ad giefa Börnum ydar goodar Gafur þui mun ecke Fader min himneskur giefa þeim heilagan Anda er han þar um bidia/ Luc. 11. Hier um talar svo Jacob Postule/ Cap. 1. Enn ef nockur af ydur þarf Skynsemdar vid/ þa bidie hn Gud/ hver ed giefur öllum einlæglega/ og telur eige epter/ og mun hönum giefed verda/ Enn bidie hn i Trwne efande um ekert. Hver er þesse Skynseme er Jacob talar hier um? Þad er a þeim Stukum er han framan til i sama Cap: Eggiar christna Menn a segiande medal annarra/ v. 2. Hallded þad fyrer hin mesta Fögnud Brædur mijner/ þegar þier falled i adskilianligar Freistingar/ og þoott hn meine hier sierdeilis wtvortis Mootlætingar / þa verdur þo Guds Börnum hid mesta Mootlæte ad þeirra eigen Holds og Bloods Freistingum og Tilteigingum / en Gaddoomliga Speke H. Anda skal til þess hafa ad yfervinna slijkt/ og til ad skynia hvijlijkt Gagn ad Freistingen epter sig

leider/

leider/ nær hun er sigrad/ eñ þa Styrkeme er ecke ad finna hia Holldlegū Mañe/ þvi hñ skyniar ecke þad sm̄ Guds Anda er seger Paulus/ 1. Cor. 2. Og eige verdur hun feingeñ nema med Bæn af Gude / og er þ nu an alls Efa vñst/ad sa sem bidur Gud um̄ H. Anda þar til/ hñ giefur ecke hia þvi sneidt ad verda Bænheyrdur/þvi hñ sm̄ þvi lofad hefur/ er, Jehova/ Mal. 3. og um̄breytest ecke/ og eckert hñs Ord mun a Jordu falla. Hvad velldur þa þvi Br. M. ad þar finst Skortur hia allmörgū a slykū Afgløfū Andañs? Hvar er hin forna Tru? Elskañ til Guds/ Kiærleikeñ/ Þoleñmædeñ og adrar christelegar Dygder? Meñ verda svo litt varer vid þær i Heimenū / svo ad hætt er vid ad Mañsins Sonur mune eige fiña Tru a Jordu/ Luc. 18. nær hñ kiemur/ hvad af hveriū. Eñ hvad mun þvi vallda B. G.? Nema ad Meñ eru svo almeñelega Toomlaater i þvi ad bidia Gud um̄ hiñ H. Anda/ sa ed plante þesse himnesku Aldine i Akre vors Hiarta. Svo sm̄ þad ad Gudhrædslañ (þ er hiñ sañe Christeñdoomur) er eiñ Hlutur sm̄ er til allra Hluta Nytsam. legur/ 1. Tim. 4. svo verdur hun ecke feingeñ nema med Riett-truadre Bæn af Gude. Þetta Dioffla Kyn verdur ecke vtreked nema med Fostū og Bænum sagde Drotteñ/ Matth. 17. Vm̄ Mein hiñs Tunglsiuka/ hvern hñs Læresveinar gaatu ecke læknad/ sekum Vantruar siñar v. 20. Og svo er þvi hattad um̄ Þvermoodskuñar Dioful er synduger Meñ eru plagader med/ hñ verdur ecke vtrekeñ nema med Bæn & Andvarpan. Þu lætst vel bidia Gud/eñ hve mikel Alvara þvi fylge/er af Bæn heyrsluñe audsied/þvi ecke eru Guds Fyrerheit Onyt vordeñ seger Paall. Phariseæarner villdu hafa grtjtt Hertañ er hñ sagde þm̄ Sañleikañ/ Joh. 8. Eñ hversu opt seger hñ þier satt i sijnu H. Orde um̄ sijna Reide/sitt Riettlæte/ sitt Vandlæte yfer Syndeñe/ & optur um̄ sijna Giæsku/ sijna Elsku og Myskunseme vid þa sm̄ Ydran giora/Giæ til ad þu ecke grtjt er Christ Drotteñs er þu tekur a moote ollu þssu med einu Steinhiarta/ edur hverneg villt þu Bænheyrdur verda ef þu svo giörer. Hvad velld ur þessu nema ad Meñ rañsaka ecke Lifnad siñ/ svo þr meige ydrast / ecke rootfesta Guds Ord i Hiarta sijnu svo þeir meige trua/ og ecke kieppast vid ad lifa þar epter svo Meñ fære Avoxt i Þoleñmæde/og þo undrast

Men ad þeir ecke bænheyrder verda/ Joh. 4. JEsus kom til hinnar Samaritisku þordu Daga vid Jacobs Brunn/ & beidde hana um ad drecka/ Joh. 4. Hann kiemur enn nu til Saalar þinnar i Dag/ hann þyrster epter hennar Velferd/ og gyrnest ad drickiast af Tarum þijns Hiarta/ svo hann meige giefa þier lifande Vatn ad þig eige þyrste Eylijflega. Bid Moisen ad vellta Steinenum af Brunnenum med Hende Logmaalsins / og mun Nodþurfted verda bræðliga fullt af Vatne/ & þig langa epter Drottne sem er þinn Meina Grædare/ þvi betra er þier ad Ormur Samviskunnar stijnge Saalu þijna hier i Nadenne/ svo hun vakne vid & snue litid uppa hinn sem fyrermyndadur var i Eyrormenum er Moises heingde uppa Tred þeim til Lækningar sem af Eitursormunum bitner voru / Num. 21. helldur enn ad hinn eylijfe Ormur kvelie þig sa ed alldrei deyr/ & sa Elldurenn þijne þig sem alldrei slocknar um Allder Allda/ Esa. 66. Giæt þessa Barn Guds og hreinsa Hiarta þitt af daudligum Verkum med sannre Ydran/ ef þu villt bænheyrdur verda/ þvi nema þu leytest hier vid af ollu Hiarta/ þa hefur þu eckert Fyrerheit um Bænheyrsluna i andligum Efnum sem þu kunner ad styrkia Tru þijna vid/ verdur svo Bænenn forgiefens/ þvi an Truarennar er Omoguleg Gude ad þocknast/ Ebr. 11. Og hier sium vier Orsokena hver fyrer Menn ecke um Andliga Hlute Bænheyrder verda/ þar fyrer nær þu kiemur i Guds Hws/ edur hvern annann Bænastad/ til ad færa Gude þitt Offur/ þa sia til ad þu flytier eige þangad med þier nockurt þad sem Gude misliekar/ Syndlaus gietur þu eige fram komid/ og þad er þar fyrer ad þu kemur til Guds / ad þu ert synndugur/ enn lat eckert Groom Jllskunnar drottna i þijnu Hiarta/ Rannsaka þann innstu Fijlsne þinnar Samviskku hvert þar er eingenn Gyrnd / eingenn syndsamlegur Asetningur/ og eingenn sa Giestur sem H. Ande ecke vilie bua vid/ og finner þu nockurn/ þa rek Diofulenn fra þier med Reide-Svip/ svo ad þu Guds Vinur verder/ og nær þu svo giorer/ maatt þu vera fulltrua um Ord Drottens/ er hann sagde Matth. 21. Hvad hellst sem þier umbidied/ ef þier trued/ þa skulud þier þad odlast/ og er þad Maala sannast Vr. M. ad þetta eru ecke lijtel Fyrerheit ad hafa sloddann Frelse hia þeim sem ollum Hlutum stioornar bæde a Himne og Jordu/ Enn svo sem þad et miked/

miked/ſvo ſkal og miked til þeſſ viña/Himeneñ er hærre eñ ſvo ad þar ſie
ſvo audſtocked upp i hñ/ Guds Jeruſalem er rambygdare eñ ſvo og heñ-
ar Port þreyngre eñ ad eiñ Veralldar Aſne klyþiadur aþ Syrnduñ ꝛ Sor
gū þſſa Heims giete broteſt þar iñ/ og þvi er þad Oſka Rad er Syr-
ach gieþur/ Eccl. 18. ſegiande : Adur eñ þu bidſt þyrer þa tilbu þitt
Hugſkot ad ecke ſiert þu eins og ſa Madur ſm̄ þreiſtar Drottens/ og þ
med þvi moote ſm̄ nu ſtrax ſagda eg/þvi ſvo ſm̄ Gud gieþur einlægliga/
ſvo vill hañ og bedeñ vera aþ einlægu Hiarta. Edur ſeged mier i Guds
Naþne/ſeged mier/Hvad er þ ad Meñ bidia Gud ad taka þra ſier hin-
ar vondu Syrnder/ Ößund/ Drambſeme/ Agyrne/Reide/ Heiptrak-
ne/ eñ bera kañ ſkie Hiartad þullt þram̄ þyrer hañ aþ ollu þſſu/ þ er ad
gabba Gud og riett ad freiſta Drottens /ſvo ſem Syrach ſeger/ Alldrei
heþur Gud heited þvilſku Skape neiñe Bænheyrſlu/ þar er ecke vid ad
byliaſt. Paulus ſkipar oſſ ad bidiaſt þyrer i ollum Stodū/ uppheþiande
heilagar Hendur aan Reide og Eþaſeme/ 1.Tim.2. Poſtuleñ þraſkilur
þ tvent ſem hñ viſſe ad meſt hindrar Bænena/ſem er Reidena og Van-
trwna/ og er ſialþſagt um̄ Reidena/ þvi þ er vor gamall Skilmaale vid
Gud ſem a hveriū Dege endurnyiaſt ad Gud fyrergieþe oſſ vorar Skulld
er eins og vier þyrergieþū vorū Skulldunautum/ og vil eg rada hinū
Heþnegſtruga/ ad hñ alldrei leſe Drottenlega Bæn a medañ hañ er hañeg
Skape fareñ/ þvi eingeñ aþ ollū hñs Bænum mun verda heyrd nema
ſu eina/ og hñs Synder med ſoddañ moote ecke ad Eylſtþu þyrergieþ-
nar. Vier bidium Gud þyrer allañ hañ Driett ſem hñs eingieteñ Sonur
ſiklaus holde/ad hñ ecke vilie miñaſt vors Ranglætis/eñ vier latum oſſ
alldrei aar miñe þalla þad litilræde ſm̄ vor Brooder oſſ tilgiorde. Er ecke
þetta ad heimta aþ ſiþnum ſamlagsþioon/ þ ſem miklu miña er eñ Drott-
eñ haþde oſſ uppgieþed/ Matth. 18. Hvilſkt Ranglæte er þetta? þvi
er einſætt þyrer hañ ſem vill þiggia Bæn ſiþno aþ Gude ad hreinſa vel
Hiarta ſitt aþ ſlyku/þvi eþ vier eigum ad bidia fyrer Ovinum vorum/
Matth.5. Under eins og vier bidium fyrer ſialfum oſſ/ ef vier vilium
kallaſt Born vors Fodur ſem a Himnum er/þa er ſkoſt ad vier munum
ecke eiga ad ala Natur til þeirra i Hiarta voru/ ꝛ er þeim beſt ſem hatt

er

er vid. slijku/ ad hīn synne þessu Natre a sialfañ sig og Metnad sin/ þ hīn syndugur Ormur dirfest ad koma fram fyrer hid hrædeliga Tignarvellde hins lifanda Guds med þvilijku Skape/ Ad sönu er Efasemeñ til mikillrar Hindrunar i Bæneñe/ eñ þo er lijklegt/ ad hin goode Gud vorkyñe heñe meir og hialpe heñe/ sierdeilis ef hun framkiemur af Hugleidingu vors Overdugleika/ þvi honum er vor Vanmættur kuñur. Ecke rak Drotteñ fra sier Fødur hins Tunglsiwka/ er sagde : Eg true Herra/ eñ hialpa þu Vantru miñe/Marc.9. Ecke Lærersveinana er þeir bædu: Auk þu oss Truna/ Luc.17. Ecke Konungs Mañeñ þoott hañ møtstade hañ um Vantruna/ Joh.4. Ein veik Tru/ hun er þo Tru/ eñ hañ vill ecke brækadañ Reyr i sundurbriota/ nie lijttlogande Hør-Kveik wtslockva/Es. 42. Svo heyred nu þetta Br. M. og læted ydur Mal mitt i Eyrum loda. Eñ þu fyrer hvern ad allar vorar Bæner eru Ja og Amen HErra JEsu Christe / bid þu þin himneska Fødur fyrer oss ad vor Trwa þrotne ecke/ Luc. 22. Og veit oss epter afstadna Baratku þssa Heims ad ødlast Verdlaun vorrar Trwar/1. Pet. 1. Þier med Fødurnum og H. Anda sie Lof/ Prijs/Heidur og Þackargiørd/ nu hiedan i fra og um alla Eylijfd A M E N.

A Vppstigningar Dag.

Gudspialled/ Marc. 16. Cap.

NN seinast er þeir Ellefu satu til Bords / openberade hañ sig/ og møtstade þeirra Vantrw/og Hiartans Hardwd/ þad þeir hefdu eige trwad þeim/sem hañ høfdu sied Vpprisen. Og hañ sagde til þeirra. Fared wt um allañ Heimeñ/og Prediked Evangelium allre Skiepnu. Hvør hañ trwer og verdur Skijrdur/ skal hoolpeñ vera. Eñ hvor eige trwer/ sa skal fordæmdur verda. Eñ Teikneñ er þeim mun fylgia sem trwa/ eru þesse. J mijnu Nafne skulu þeir Dioffla wtreka / nijar Tungur tala/ N ggorma upptaka. Og ef þeir drecka nockud Banvænlegt/þa skal þad þeim ecke granda/ Yfer Siwka munu þeir Hend-

ur

ur leggia / og þa mun þeim batna. Og epter þad / ad DRottenn JEsus hafde talad vid þa / vard hn̄ Vppnumenn til Himens / og situr til Guds hægre Handar. Enn þeir geingu wt / og Predikudu allstadar / DRottne samverkanda / og Orded styrkianda / med epterfylgiande Teiknum.

Exordium.

HAd er riettvyst hia DRottne seger Paulus / 2. Tess. 1. Ad endurgiallda þvyngunena þeim sem ydur þvynga / enn ydur sem þvyngader erud Endurnæring medur oss i Openberan DRottens vors JEsu Christi af Himnum med hans megtugum Einglum. Enn ef þad er riettvyst hia Gude ad endurgiallda oss þanneg sem þo til einkis unned hef um nema fyrer hans Forþienustu sem hefur erfidad i vorum Syndum / Es. 43. Hversu var þ þa maklegt og Riettvyst ad Christur Inngeinge i sijna Dyrd epter þad hann hafde lided þad sem vier med vorum Syndum hefdum forþienad? Ef þier elskudud mig þa mundud þier glediast af þvi ad eg sege ydur þad eg fer til Fodursens seger DRottenn / Joh. 14. Vier hofum heyrt Br. M. a fyrerfarande Hatijdum og helgum Dogum hvursu DRottenn var i Fatæktalenn / Luc. 2. Ad hann var Landflootta fyrer Ofrijke Herodis / Matth. 2. Ad hann var lastadur þa hann gott gierde / Matth. 12. Ofsooktur þa hann talade Sannleikann / Joh. 8. Hverneg hann var bundenn / hwdstryktur / Þirnum kryndur / hrakenn wt af Jerusalem / berande sinn Kross / og ad sijdustu a Galgann uppfestur svo sem annar Illrædes Madur / og midt i þssum bitru Pijslum hæddur / og med Galle og Edike dryckiadur / og øll þsse Hegning la a honum til þss ad vier hefdum Fridenn / Es. 53. O hversu byriade oss þa ad fagna og glødium ad vera þar vier heyrum i Dag ad hann er Inngeingenn i sijna Dyrd / vordenn Himnum ædre / og sestur a hægra Veg Gude Fodur / sierdeilis þar hann ecke einast a er i Hædernar uppstiggenn / Ps. 68. Hellour og Gafur edlast honum Monnum / Eph. 4. Hvers vier hofum neted / yfer hveria liklegt er ad Heims Endarenn sie komenn / 1. Cor. 10. Hverium hann ecke sijdur enn nockrum ødrum hefur bwed Braut til Himna Rijkis og eplyfrar Guds Barna Sælu med

sine Himnafør. Og þar oss verdur nu slijkur Fógnudur bodadur a þess-are Dyrdlegu Hatijd/ þa lætū oss ganga nær Evangelio/ og af þvi hug leida hina sierlegustu Velgiørninga og Avexte DRottens Uppstigning-ar. Hialpa oss til þessa Gudhrædsluñar Erendis Naduge Fader med Krapte þijns Anda/ fyrer JEsum CHristum/ Amen.

Utleggingeñ.

ÞEsser dijrmætu Avexter Uppstigningareñar vors DRottens eru med tveñu Moote. Adrer koma mest hønum vid/ eñ adrer oss alleina. Hvad viðvijkur þā fyrra þa er þecke miijn Meining ad DRotteñ JEsus hafe sialfū sier nockud forþienad med sine Kvøl & añare Pijnningu hier a Jørdunie/ oss er hañ fæddur/ oss er hañ gefeñ seger Esaias/ Cap. 9. Fyrer oss er hñ bundiñ/ hvodstryktur & a Krosseñ negldr/ hañs Erende a Jardrijke var ecke ad afreka sialfum sier nockurt Agiæte/ þvi hñ kuñe ecke ad giætare ad verda eñ hñ var i Upphafe siña Vega/ helldur ad leysa Mannfyned wr eylijfum Þrældoome. Þa Vegsemd er hñ auglijste i siñe Dyrdarfullu Himnafør/ hana meddeillde hñ Mañdoomenū strax sm hañ var gieteñi Modurlijfe þoott hñ sijnde hana miøg sialldan a sijnū Hier-vistardøgum/ svo hañ yrde oss ad øllu samlijkur ad frateteñe Syndeñe. Þvi er hañ þa med Dyrd og Heidre Coronadur? Ebr. 2. Þvi þad var Onøgulegt ad hñ kyñe af Daudanū halldeñ ad vera/ Act. 2. Þegar Gud blessadur um Allder hafde aflokad hinu stoora Þrekvirke Mañkynsins Endurlausnar i voru Hollde/ þa var allt fullkomnad/ þa þocknadest Gude ad upphefia vort Holld er hñs Sonur Jklæddest a siñ Tignarstool/ sier til hægre Handar. Hverier eru þa Avexter þesser er Christur epter Mañdoomenum hefur ødlast i siñe Himnafør? Þad seger oss Marcus i Gudspiallenu/ ad hñ hafe vered uppnumeñ til Himens og sitie til Guds hægre Handar. Þetta er ei svo ad skilia Børn miijn/ ad DRotteñ sie upp fareñ i þeña sijnelega Himen er vier lijtū med Augū vorū/ jafnvel þoott hñ epter alvijsre Radstøfun Guds sijnelega uppnumeñ være fra Jørduñe allt þar til Skÿed took hñ fra Augū Læresveinaña/ Act. 1. Vor Lausn-are er uppfareñ yfer alla Himna/ sem Paulus skrifar/ Eph. 4. Þad er i þañ Dyrdlega Himen/ hvar Guds Hūmrædeleg Hatign lioomar/ hver-

ia eingeñ Madur kañ ad siaa og lifa/ Exod. 33. Þvi er hn̄ ecke i þeña sÿnelega Himen uppstÿgeñ/ hn̄ er uppfareñ i þañ Himin hvar hn̄ uppfÿller alla Hlute sem Paulus vottar/ Eph. 4. Eñ aller Hluter eru ecke i hinū sÿnelega Himne/ þvi skulū vier ecke meina ad hn̄ sie vid hn̄ bundeñ/ jafnvel þoott hañ uppfÿlle hañ svo sē allt añad. Hañ er sestur til Guds hægre Handar sē hier stendur. Nu er Guds hægre Hønd allstadar/ þvi þad er hañs Ord og hañs Almætte/ þad er hn̄ sialfur sē ecke er nema Mattur og Ord/ Eñ Himnaña Himnar taka hn̄ ecke svo sē Salomon vottar/ 1. Reg. 8. Nu fÿrst DRotteñ JEsus er upphafeñ til Guds hægre Handar/ þa er hañ ecke svo i þeña sÿnelega Himen uppfareñ ad hañ ecke under eins sie allsstadar/ i þañ Himen hvar Gud bioo ædur eñ Himiñ var skapadur/ þangad er Christur upphafeñ/ hverneg kañ hn̄ þa ad vera iñeluktur i þē skapada Himne/ i þañ Himin hvar Gud mun um Alldur og Eylÿfd stioorna/ rada og stÿra/ þegar hiner skepudu Himnar forganga/ og hn̄ hefur þa eins og añad Fat samañ broted/ Heb. 1. J þañ sama Himen er Guds Sonur uppstÿgeñ/ þvi er þ oß smætt ad hugsa um þa Tign sē Gud hefur siñ eingieteñ Son prÿddañ med/ ad ætla ad hiñ skapade Himen sie alleina hañs Hæsæte. Vier skulum og ecke þad meina/ ad þoott svo kvede ad hier i Textanū ad vor Frelsare sitie til hægre Handar Guds/ ad Gud hafe Hendur/ edur ad hn̄ sitie svo sē Madur/ ad vier ei føllum i þa Villu sem Paulus ber uppa Heidingiana/ Rom. 1. Ad þr hafe breytt Ord Oforgeingelegs Guds/ i Mÿnd forgeingelegrar Mañeskiu/ þvi jafnvel þoott Ritningeñ tale þañeg a stundum/ þa talar hun svo ad Maña Plagsid. Og þoott ad Gud hafe sig i Mañs Lÿkan openberad/ svo sē Esaiæ/ 6. J Openberunū Johañis og vÿdar/ þa eru þ Orvæde ad hugsa ad hn̄ svo i Raun ꝛ Sañleika sie/ helldur er Gud eiñ Ande svo sē Johañis vottar/ 4. Cap. hverneg viliū vier þa Jmÿnda oß nockud hægra edur vinstra hia hønū sē uppfÿller Himeñ ꝛ Jørd/ ꝛ er allt i øllu/ Omælañlegur/ Osÿnelegr ꝛ Orañsakañlegr/ helldr er þetta sagt til ad utmaala þa Tign sē Guds eingieteñ Sonur hlaut i Uppstigninguñe epter Mañdoomenū/ Hin hægre Hlid var hia ølldum Þioodū virdugligre a þeim Døgum eñ sw vinstre. Þegar Betsabe gieck

iñ til Salomonis Konungs / fagnade hñ Moodur siñe / og sette hana a hægra Veg sier / 1. Reg. 2. enn Epter þsſ vegna / ad hñ hefur viliad veita heñe hlū mesta Neidur nærst sialfū sier. Drottningen stendur þier a hægre Hønd seger David / Ps. 45. er hñ kvedur um̃ Brwdkaup Christi og hñs Vnnustu Christneñar. Svo er nu med þessu meint ad Frelsaren epter Mañdoomenū sie Gude nærstr ad allre Tign / Magt & Vellde / Gud Fader & Guds Sonur eru jafner epter Guddoomenū ad allre Tign / fra Næsætt / þad er þeirra Dyrd / hun er ein / þvi Fadereñ er i Synenū / og Sonureñ i Fødurnum / Joh. 14. þvi nærst er Guds Sonur epter Mañdoomenū er situr hønū a hægra Veg / sialfū Gude nærstur / sialfur sialfū sier nærstur / hñ er sialfū sier ædre og sialfū sier lægre / þvi hñ er bæde Gud & Madr / & er þo hñs Mañdoomur øllū Skiepnum ædre / þvi hverium af Einglunū hefur hñ nockurn Tima sagt? Sit þu mier til hægre Handar seger Paulus / Ebr. 1. Og þessa Tign Mañdoomligrar Nattúru Christi vtmalar hñ greiniuglega med fogrū Ordum / Eph. 1. segiande: Gud Fader hefur sett Christum a hægre Hønd sier i Himnenū / langt fyrer ofañ allañ Hofdingsskap / Valld / Magt og Herradæme og øll þau Nøfn sem̃ nefnast / ecke einasta i þessare Olld / helldur & i hiñe sem̃ verda mun. Svo er þa Drotteñ JEsus sitiande til Fødur sins hægre Handar / afklæddur øllū þem̃ Eymdum & Harmkvælū er hñ bar i voru Hollde / vordeñ Konungur og Kieñemadur ad eylifu / svo ad i hañs Nafne skulu øll Knie sig beigia / bæde a Himne og Jord / og under Jordūñe / Phil. 2. þad er ad hñ lifer og rijker ad eylifu / Þvi ꝥ sem̃ David kallar ad sitia a hægra Veg Gude / Ps. 110. þad kallar Paulus ad rijkia / segiande / 1. Cor. 15. Hønū byriar ad rijkia / þar til hñ legg ur alla Ovine til Skarar Foota hañs. Og er nu þetta sa Avøxtur & Nytseme er Drottne sialfū tilheyrer / sainvel þoott ei sieum vier helldr Hlutlauser af heñe sem̃ sijdar mun sagt verda.

Eñ hvad vidvijkur þem̃ Avøxtum sem off syndugū Møñū til Gagns og Nytseme spretta af Drottens Himnaferd / þa er hiñ fyrste Sending H. Anda. Svo seger hñ sialfur / Nema eg i burtu fare / þa kiemur ecke sa Huggareñ til ydar / Joh. 16. Þetta sitt Fyrerheit efnde DRotteñ a

Hvijta=

Hvytasunnudøgum/svo sem alkunnugt er/og er þad ecke lytill Velgiørning-ur Br. M. ad hann sende sinn H. Anda yfer sijna Postula/ hann leidde þa i allan Sannleika/svo ad þeir skildu Leyndardooma Guds Rijkis/ad oss yrdu þeir sijdann opinberader/ hann giørde Kraptaverkenn fyrer þa/ og styrkte þar med Christne-Boded/svo ad þad Hiaalpræded sem fyrst var bodad af JEsu Christo/yrde og stadfest hia þeirra Epterkomendum sem Paulus vottar/ Heb. 2. Hann kende þeim ad forsmaa alla Hlute hia Drottens Krosse/ og hallda þa fyrer Dreck ad vera/til ad avinna Christum/ oss til Epterdæmis/ svo ad þeir uppfylldu Leifar JEsu Christi Pijsla a sijnum Lijkama/ sem er hans Christne/ Col. 1. Nu þo ad þetta sie einn haaleitur Velgiørningur/ ad hann wthellte sijnum Anda svo rijkuglega yfer Postulana/ þa høfum vier eingu minna þeiged ef vier rett adgiætum. Hid mesta Erfide skal til þess hafa ad leggia Grundvøllenn under eitt Hws/ svo var og ad Christs Kyrkiu. Hinn fyrsta Stein lagde Gud i Pijnu sijns Sonar/ þegar hinn dyrmæte Hirningar-Steinenn var af Uppbyggendum wtkastadur/ 1. Pet. 2. þar uppa byggdu Postularner og adrer helger Menn/ er vordu Lijfe sijnu og allre tijmanligre Velferd sine til þessarar Byggingar. Þess getur Paulus Eph. 2. segiande: Ad vier sieum bygder uppa Grundvøll Postulanna og Spamannana þar Christur er siaalfur Hirningar Steinninn. Giæted ad þessu er eg sege Br. M. þess meira sem lijdur a Bygginguna/ þess minne Þunga hefur þad ad bera sem Ovarliga er lagt. Þoott vier eigum Dagliga ad þiaa vorn eigenn Lijkama fyrer Guds Rijke/ hvad er þad hiaa þvi sem Postular Guds og adrer helger Menn urdu ad lijda oss til Epterdæmis/ Þeir baaru Hita og Þunga Dagsins/ Matth. 20. medann heitast var/medann Hadege var Christnennar. Vier erum umm elleftu Stundu kallader/ Gud wthellte yfer þa sijnelegum Afgiefum Andans/ til ad styrkia Kienninguna/ til ad styrkia þa svo þeir giæte Offsooknernar þolad / þu hefur ecke minne Afgiøf þeiged Christenn Madur. Faaned ecke yfer þvi soode JEsus ad Andarner eru ydur undergiefner/ helldur hinu/ad ydar Nøfn eru skrifud a Himnum/ Luc. 10. Bileam/ Num. 22. Saul/ 1. Sam. 10. og Judas/ Matth. 10. høfdu og soddann Gafur umm Hrijd/ þar fyrer voru þeir þo ecke Fullsæler. Sw var hin ædsta Gaafa

Drottens ad hñ gaf sijnũ Þienurum ad vera eitt med sier/eins x Fader-eñ og hañ eru eitt/ ad hañ vardveitte þa fyrer Heimenũ/þoott hñ tæke þa ecke burt wr Heimenũ/Joh.17. Og þessa Gaafu hefur hañ þier x sendt Christeñ Madur ef þu villt moote taka/ hañ hefur svo endurgieted þig i Skirnarlaugeñe med heilögum Anda / ad þu gietur samsint hañs Orde/hñ endurnyiar þig Daglega m; hinũ sama Anda(nema þu moot stander hönum)svo þu gietur trwad a Gud/heyrt hñs Ord/ tamed þitt Holld/ bored hañs Kross x elskad Naunngañ. Mier virdest Drotteñ hafe sömu atferd vid sijn Börn i sendingu heilags Anda eñ nu i Dag svo sm̃ hñ hafde vid sijna Læresveina sm̃ von er til/þvi Drotteñ hiet þeim þvi/ þar hñ seger hia Joh. 14. Eg mun bidia Födureñ ad hñ sende ydur eiñ añañ Huggara/ ad hñ blijfe hia ydur eylijflega. Þegar hñ kom til þrra ad luktum Dyrum og opeñberadest þeim/ þa blies hañ a þa og sagde: Medtaked þier H. Anda. Joh. 20. Ecke var þesse blæstur Heilagur Ande/ helldur hefur hñ bwed i hönum eins og i hinum mikla Storme a Hvijtasuñuñe/ þo var Mañligur Veikleike svo mikell hia þeim ad þr ecke trwdu fyrer Fagnadarsaker/ Jtem þoott hñ opeñberade sig fyrer þeim Nijustum epter Upprisuna þa trwdu þr varla svo ad Mattheus seger ad þegar hañ talade vid þa a Fiallenu i Galilea / þa hafe sumer efast/ Matth. 28. og under hñs Uppstigningu voru þr svo Ofrooder i þssu ad þeir spurdu hñ/ hvert hñ þa villde upprietta Israels Rijke/ Act. 1. Eñ er hañ hafde meddeilt þeim ad nyiu heilagañ Anda/ og blessad þa/ og þr sau hañ til Himens faranda/ þa jookst þeim svo Kraptur / ad þr geingu glader heim og prijsudu Gud seger Lucas/Act. 2. Eñ epter 10. Daga wthellte hñ yfer þa hinũ sama Anda med miklum Undrunum og Teaknum/ svo þeir efudust alldrei sijdañ/ soo fer Madureñ eñ nu ad vaxa/ þar til hañ verdur Fullordeñ epter Maata fullkomens Allurs JEsu Christi sm̃ Paulus adkvedur/Eph. 4. J Skijrneñe medtökũ vier heilagañ Anda/ Ecke er Vatned Ande/ helldur bijr hñ i Ordenu hvert ed samlagast Vatnenu/ hañs giæter ecke miked i Hiarta Ungbarnsins/ þo vita Meñ ad hañ bijr þar/ þviad slijkra er Guds Rijke seger JEsus/ Luc. 18. Þegar vier drögumst a Legg/ verdur hñ jafnañ Sama

fara

þara Ordenu hia þeim sem þad læra. Þoott ei þecke Børnenn JEsum grant/ helldur enn Læresveinarner hier. Þegar oss aukast Vitsmuner Og vier faaum Epterteckt nockra þa samverkar hann jafnann Guds Orde/ O Børn myn er ecke þetta ein stoor Astgiøf H. Anda? Ad eitt Ungmenne lætur sier skiliast þad/sem ei gaatu skiled edr villdu skilia hiner vijsu Heims Spekingar/ Philo / Celsus/ Porphyrius/ Lucianus/ og adrer miklu fleire/og þoott þad ecke skilie svo grant/þa kemur Guds Ande svo mann-lega Skynseme og verkar svo i Einfelldne Barnsens ad þad gefur sinn Skilning fangenn under Hlijdne Trwarennar/2.Cor.10. Svo þvi dug-ar til Saluhialpar. Er þad ecke ein stoor Guds Giøf/ ad vier sem fædumst Reidennar Børn/ Eph. 2. Vier skulum þo hvilijkann Kiærleika Faderenn hefur oss gefed ad vier meigum Guds Børn kallast/ 1.Joh.3. Hver kienner oss þad? Mun ecke heilagur Ande sa ed ber Vitne vorum Anda hier umm/Rom. 8. Er þad ecke ein Ovmrædelig Guds Gaafa/ad þegar vier syndgumst og høfum forbroted vora Arfleyfd iafnvel med Stoor-glæpum sem vorre Saalu verda a stundum ofur þwng Byrde/ad vier høfum þa Tals-Manenn a Himnum/ Mannenn JEsum Christum hinn riettlaata/ 1.Joh. 2. Sem oss sender sinn H. Anda af sijnum Fødur til ad straffa i oss Syndena svo vier ydrumst/ til ad kienna oss ad hann sie Forlijkun fyrer allar Veralldarennar Synder svo vier trwum / til ad endurnyia oss i Anda vors Hugskots/ svo vier giefum lifad nijum Lifnade. Þegar tveir Konungar sættast/þa seliast þeir Gisla a svo ad Vinaatta þra skule trygg-vare vera/ edur sa meire tekur af þeim minna til þess ad treysta sier hann. Enn Gud nade oss faraadar Mannesskiur/ Hvad þurfte Gud ad taka Pant af oss Þrælunum? Utlægunum/Oboota-mønnunum/ hvad þurfte hann oss Pant ad setia? Og þo hefur hann svo giørt. Hann hefur teked af oss einn Pant sem er vort Holld og Blood/ og sett þad a hægra Veg sialfum sier/ecke til þess ad hann trijde oss betur/ þvi hann visse od vier daglega mundum rinfa vor Sære/helldur ad vier kynnum henni þess betur ad trwa/ Einginn hef-ur umm Alldur sitt eiged Holld hatad/ helldur foostrar hann þad og nærer seger Paulus umm Mann og Konu/Eph.5. Fyrst Guds eingietenn Sonur hefur giørt vort Holld ad sijnu Hollde/ fyrst hann hefur trwlofad sier

Christn-

Christnena svo sem adra Brwde/ þa er þad vyst ad han̄ elskar þa sem eru Holld af hns Hollde og Bein af hans Beinū/ er svo heitt elskade oss ad han̄ gaf sitt Lyf i Daudan̄ fyrer sijna Qvine/ Rom. 5. Han̄ mun ei forsmꝛ sijna Brwde sm̄ skipar fyrer Mun̄ St. Pals syndugū Mønum ad elska sijnar Ekta-Qvinur eins og Christur Søfnuden̄/ Eph. 5. helldur lata Drottninguna standa sier a hægre Hond Jsklædda hinu besta Gulle/ Psalm. 45. Og til frekare Stadfestu hier um̄ hefur hn̄/ upphafen̄ a sin̄ Tignar-Stool sendt oss ein̄ Pant af sine Hende/ þ er heilagur Ande sm̄ er Pantur vorrar Arfleyfdar/ Eph. 1. hver og bidur fyrer oss med Oum̄ rœdelegum Andvørpunum seger Paulus/ Rom. 8. O hvilijk er Astgiøf þsse; Hver vill skipta hene vid Laknisdomana; Vid Tungumꝛlen̄; Vid Jardteiknagiørdena/ og smꝛū vier af þssu ad Guds Sonur hefur eingu mina veitt oss i sine Vppstigningu en̄ Postulunum/ hønū sie Dyrd og Prys ad eylyfu/ Amen.

Nin ønur Nytseme sm̄ vier høfū af Christi Vppstigningu/ er sw ad hn̄ situr til Fødursins hægre Handar og bidꝛ fyrer oss. Drotten̄ baud i gamla Testamentenu Aaroni og hns Sonū ad þr skylldu blessa Folked/ Num. 6. Þeirra Embætte var ꝛ ad bidia fyrer þvi. Lucas skrifar/ Cap. 24. Ad þsse vor ædste Kien̄emadꝛ (hvers Fyrermynd ad var Aaron i morgum Hlutū) ad i þvi hn̄ var ad blessa þa/ hafe han̄ vered numen̄ fra þeim. O ein̄ gledelegan̄ Vidskilnad/ O eina Elskurijka Kvediu/ O eina kroptuga Blessan/ þsse dyrmæta Blessan/ liggur en̄ nu i Dag yfer hinum andliga Jsrael/ þegar hn̄ tilbidur Gud i Anda og Sanleika/ Joh. 4. Svo ad hvers vier bidium Fodurin̄ i hns Nafne/ þ vill hn̄ giora/ Joh. 16. Drotten̄ stie upp af Fiallenu Oliveti/ Act. 1. Þvi hn̄ hafde þa wt til Bethania (seger Lucas Cap. 24.) er stood a sama Fialle/. Fra þssu Fialle reid Drotten̄ skdarst in̄ til Jerusalem ad han̄ Offrade sine dyrmætu Foorn sijns Lykama med hverre han̄ Verølldena Endurkeypte/ Fridstillte Gud/ en̄ braut under sig Diøfulen̄ og allan̄ hns Her/ og trood han̄ under sina Barna Fætur. Med þa somu Foorn uppstijgꝛ hn̄ hier/ vorden̄ Kien̄emadur ad eylyfu/ Ebr. 7. Ecke epter Skyckan Aaronis helldur Melchisedechs/ og byrtest med hene fyrer Guds Auglite jafnadarlega

arlega svo opt sem eiñ ydrande Syndare vid þarf. Þess giefur St. Páll / Ebr. 9. segiande: Ei er Christur iñgeingeñ i þad heilaga sm med Hondum er giort hvert ad er Fyrermyndan þss saññarliga / helldur i sialf-añ Himneñ til ad byrtast nu Auglite Guds fyrer oss. Hañ byrtest nu Guds Auglite seger Postuleñ / og var þ nockru epter hñs Uppstign-ingu / teiknande þar med ad þetta sie eitt sijfelldt Offur / Ekki þui sem uingiefur Num. 28. hveriu Israels Syner a stundum tænter voru af sijnum Ovinum / 2. Paral. 36. Eñ þetta kañ eingiñ ad hindra / eingiñ fra oss ad taka. Diøfulleñ med allre siñe Magt fær þui ecke spillt svo leinge vier truum a Guds Son. Nøfn Israelis Sona voru rituda Brioost Skiølld Aarons / Exod. 28. Med hvern hañ iñgieck i þ allra helgasta / svo sm til eins Miñisteikns fyrer Gude. Miñ HErra JEsu þu eylijfe Kieñemadur / þu blessader þijna elskulega Læresveina med Kieñe mañligre Blessan ædur eñ þu iñgieckst i Himneñ / þu barst þa ecke a þijnu / helldur fyrer og i þijnu Brioste til eylijfrar Miñingar fyrer þijnum Himneska Fødur / Jaa ecke einasta þa Herra / helldur og alla þa sm a þig skydañ trwad hafa og trwa munu allt til enda Veralldareñar / þar þu ert eiñ Kieñemadur freistadur a allañ Hatt lijka sm vier / þo an Syndar / Ebr. 5. Uppa þ þu kuñer ad samþijnast vorum Eymdum. O hversu er þesse Guds Gløf æskeleg? Hvad mæ gledelegra veitast ein-um Syndara sm eckert hefur añad eñ Daudañ og Helvijtis Pijsler for-þienad / þegar hañ a ad mæta fyrer þm hrædelega Doome hvar ed tebla er uñ hñs eylijfu Salu hialp / hvad mæ hønu sege eg gledelegra veitast eñ þad / ad hñ hefur Doomarañ fyrer Fødur / & siñ Broodur fyrer Tals mañ / hver vill læta sier þar Hugfallast / hver vill mistreysta Sek siñe / þui vil eg ælykta þetta mz Pals Ordu / hver er sa ed fordæme? Christ-ur er sa sm dæeñ er / sa hver ed uppriseñ er / hver og situr a hægre Hond Gude og bidur fyrer oss / Rom. 8.

Hin þridia Gagnseme er vier synduger Meñ høfuñ af Uppstigningu vors Frelsara er sw / ad hñ þar med hefur afrekad og tilbwed oss eylijfa Dyrdar-Vist i Himnenu / svo seger DRotteñ sialfr hia Johañem / Cap. 14. J mijns Fødur Hwse eru margar Verur / añars segda eg ydur: Eg

fer burt og tilbű ydur Stad/ eñ eg mun koma aptur og taka ydur til mijn ſialꝼs ad þier ſiëud þar ſm̄ eg er. Þad er merkelegt ad hñ ſeger ad þier ſieud þar ſem eg er. Nu er þad vitanligt ad hñ er i Guds Himin uppꝼareñ/ og ſitur til Kraptarens hægre Handar/ þad er ad ſøñu hønum einum ætlad ad ſitia a hægra Veg Gude/ ſamt erum vier ꝥ fullviſſer/ ad hver ⁊ eiñ aꝼ oſſ heꝼur ſijna Deild i Chriſti Lijkama/ 1. Cor. 12. Hvar fyrer þar ſm̄ mitt Hoffd rijker/ þar kalla eg mig rijkia/ þar ſm̄ mitt Høꝼud drottnar/ þar drottna eg ſem er Limur þeſſ ſama Lijkama. Þad er eiñ undrunarligur Hlutur / og ein ſtoor Dypt Audæꝼaña og Guds Speke/ ad Mañeſkiañ gieten og fædd i Syndeñe/ Jaa ſwo ed alldrei kañ Syndlauſt ad liꝼa hier i Lijkamanum/ Jaa margur ſa ed vellter ſier i Endemis Syndañ hiñ meſta Hluta Æꝼe ſiñar / hun ſkal þo eꝼ hun ydraſt ⁊ trwer a Chriſtum verda Englunū jøꝼn ſeger Poſtuleñ/ þm̄ himneſku Aundum er ſiñ Skapara ecke haꝼa i hinu miñſta ſtygdañ/ og ſiaa hañs Auglit aꝼ Aꝼlaꝼs/ Matth. 18. Jaa hvad meira er / ad vier ſkulū ſamlijker verda Chriſti dyrdlegum Lijkama/ Phil. 3. ſm̄ aan eꝼa ber langt aꝼ Einglaña Dyrd. Hveriu ſæter þetta Brædur M? Hver ꝼær þad ſkiled? Drottningeñ ſtendur þier til hægre Handar ſkrijdd hinu beſta Gulle ſeger David i Brwdkaups Vijſuñe/ Pſ. 45. Chriſtur epter Mañdoomenū ſitur a hægra Veg Gude/ þad merker ad hañ ſie hønum næſtur ad Tign og Heidre/ eñ hønum til hægre Handar ſtendur og ecke ſitur Brwdureñ/ Pſ. 45. Chriſteleg Kirkia/ ſvo miklu er hun Dædre ſm̄ von er til/ og þo næſt hønum ad Tign og Heidre/ ſvo ad hier maa ſiaa ad Mañeſkian i Dyrdeñe verdur Einglunū jøꝼn ad vijſu. Hvad ætte Chriſteñ Madur um̄ þetta ad hugleida? Mætte ecke Hiartad brædna aꝼ Audmykt ſvo ſm̄ añad Vax nær hañ þetta heyrer? Mun hønū ecke til Hugar koma med Abraham þad hñ ſie Dupt og Aſka/ Gen. 18. og ecke ꝥ verdur ad ſiaa iñ ꝼyrer Himnarijkes Dyr / auk helldur ad ſtanda a hægra Veg Guds Syne i hañs Dyrd. Eñ hvar ꝼyrer er ſyndugū Jardar-Leyr þvilijkur Soome veittur? Fyrer DRotteñs Vppſtigningu til Himens/ ꝼyrer þa dijrmætu Foornena er hañ heꝼur einu Siñe iñ bored i þ allra helgaſta. Brædur mijner/ køllum vier ecke eiñ Hlut ſvo mikels verdañ ſm̄ hñ koſte

ad

ad hefur. Nu er Guds Blood med hveriu Syndarenn er endurkeyptur/ Act. 20. Þess miklu ædra og kostulegra Englunum sem hann hefur þeim ædra Nafn/ þ er Heidur og Virdingu ødlast sem Paulus auglyser/ Hebr. 1. Enn nu hefur hann ecke Englana helldur Abrahams Sæde uppa sig teked/ i þui hefur hann lided/ i þui er hann upprisenn/ uppstigenn og sestur til hægre Handar Gude Fødur. Er þa ad undra Børn mijn þott hann giere oss Englunum jafna/ þar hann hefur oss med sijnu eigenn Bloode endurleyst/ Act. 20. hverium hann og giefur sitt Holld og Blood til ad eta og dreckia/ Joh. 6. hvert nu situr a hægra Veg Gude i Dyrdenne/ Plaga ecke Kongungarner ad hefia Ættmenn sijna til Virdinga/ alla þa sem i Nalægdne vid þa standa/ og sia ei giarnann ad adrer sieu þeim fremre/ þui mun ei DRott enn JEsus hveriu allt Valld er giefed bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28. Vera eins lyndur vid oss sem erum Limer hans Lijkama/ 1. Cor. 12. hveria hann skammast sijn ecke Brædur ad kalla/ Ebr. 2. Hanneg hefur nu Gud upploked oss Himnenum i sijns Sonar Vppstigningu/ og giefed oss ad sitia asamt med Christo a hønum seger Paulus/ Eph. 2. O hversu eru allar Heimsens Virdingar/ Audur og Epterlæte/ Hiegoome ad reikna hia þessare Tign/ þessare Sælu/ þeim himnesku Fiesiood/ og þo er Manneskian svo darlig ad hun tekur allt þetta fram fyrer þessa Dyrdar/ Vist med Gude og hanns utvøldum. Þar er i flestra Manna Nattúru nockursk onar Hugprijde / ef eg ma svo kalla/ jafnvel þott flester hana vanbrwke/ þad er ad komast sem hædst/ og eru þad serdeilis tvo Fiell sem Menn eru ad klyfrast uppa alla sijna Æfe/ þ er Magtarennar og Vitskunnar/ enn þar eru svo fær sem leitast vid ad komast uppa Zions Fiall/ Ebr. 12. Og na Þienustu hia hinum alvallda Konunge sem Gud hefur þar yfer sett/ Ps. 2. Hversu Andhæles geingur þetta Br. M. jafnvel fyrer þeim sem eru Kongborner i Skijrnenne/ þer taka ecke betur Vara a Tign sinne enn svo/ ad þer selia hana fyrer Glis Veralldarennar eins og Børn þau er kaupa vilia þad er þeim vænt umm þyker fyrer þess a Doonia. Oh hversu vissare og volldugre munu þa hins eylijfa Konungs Erfer og Brædur verda i hanns Rijke þui þer munu Einglana dæma seger Paulus/ 1. Cor. 6. Þad er Dioflana/ þer munu Gud þeckia svo sem þer verda af hønum

þeckter og sioo hañ og hañs Dyrd/ ecke svo sem i Speigle edur Rædgaatu eins ꝛ hier/hellor Auglite til Auglitis/1.Cor.13. Og er þo hin minsta Þecking sem eiñ einfalldur Guds Dyrkare hefur a Christo hier i Lijfe/ miklu vissare eñ allt Mañvit heims Spekingaña/ þvi Paulus seger/ 1. Cor. 1. Ad Gud hafe giort Speke Veralldar þessarar ad Heimsku/ og ad Heimska Guds sie Møñum hyggnare/ og Veikleike Guds Møñum ofl-ugre. Þegar Magt heideña Maña gieck sem hædst/ ꝛ Vijsdoomur Gydinga stood i Bloma sijnum ad fra Hyggiu/ þa voru hiner svo volldugar og þesser svo vijser ad þr hengdu Konung Dyrdareñar uppa Gaalgañ/ hverier kveggla sier til Skamar og sijns Nøfdingia Fiandans Rijke til Niourdreps/ svo hañ hefur alldrei vidriett sig siðañ. Þañeg er Magt Myrkraña og Skynseme Holldsens/ þau eru Volæde hia Guds Barna Veikleika/og Heimska hia fra Einfelldne i Guds Augum sem eiñ er vijs ꝛ alleina volldugur/Rom. 16. Og þoott nockur være Einvalldz Drott eñ yfer øllum Heime þessum ꝛ visse alla Naattwru Hlutaña/hvad munde þad vera hia þeirre Dyrd/ fre Speke og þeirre Sælu sem hiñ miñsti i Himnarijki er prijddur med / þvi ef hañ er meire eñ Johañes Baptista hvers Lijke ei var af Konu fæddur/Matth. 11. þa munu hiñer um skamt til þess safnvel i Hædege Magtar siñar. Og hefe eg nu svo talad fyrer ydur Br. M. um hina sierlegustu Averke Drottens Uppstigningar/ hverrar hiñ fyrste heyrer honum sialfum til sem er ad hañ er iñgeingiñ i sijna Dyrd/og eigum vier ad glediast þar af ad hañ er fareñ i burt hiedañ ef vier elskum hañ svo sem hañ sagde fordum vid Lærisveinana / sierdeilis þar vier erum ecke Hlutlauser þessarar Dyrdar/hañ svo sem frumgieteñ og eingieteñ Sonur hins hæsta hefur teked hiñ mesta Arf/maa oss ei nægia þad Afleidinguñi/ ad vier erū Samarfar Christi og Erfingiar eylijfs Lijfs/Rom. 8. Maa þad ei duga oss Landraadameñunū/ ad vier høfum Arfsvon i Onælanligrar Dyrdar eylijfre Þijngd? 2. Cor. 4. Gud hefur gefed sijnum Syni Endemørk Verallдareñar til Arfleyfdar/ Ps. 2. Ecke svo Fioll og Dale/Jørd og Skooga/Vøtn og Sioo og allt hvad þar iñe bygger/ svo sem hañs elskulega Brwdur sem hañ hefur utvaled af øllum Þioodū og Tungumaalū hvadur eñ Grundvollur Verallдareñar

var

var lagdur/ Eph. 1. Þess høfum vier notid Aumingiarner sem liggium under hinu ytsta Heimsskaute þssa/ Vier erum hañs Arfur/ og høfum vier sialfum oss alldrei betur varid / hiner adrer Avexterner hyra oss Møñunum til/ hañ hefur rijkuglega wthellt yfer oss heiløgum Anda svo vier riettlætter fyrer hañs Naad yrdum Erfingiar eylijfs Lijfs/ Tit. 3. Hañ situr til Guds hægre Handar/ og bidur fyrer oss/ Rom. 8. Svo ad allar vorar Bæner eru Jaa og Amen. Hañ hefur opnad oss Himneñ & tilbwed oss þa Sælu-Vist er eg fyrer skømu umtalade. Nu þar Gud Fader i sijnū Syne/ Guds Sonur af Fødurnum sendur/ og heilagur Ande sm̄ af baadum þeim framgeingur/ þad er øll heiløg Guddoomsins Þreñing hefur audsynt oss þvilijkañ Kiærleika sm̄ nu adur er sagt i Drottens Uppstigningu/ þa stijgū nu upp aftur a moote henū i vorū Hugskotū/ hū hefur vort Holld upphafed/ Lætum hū ecke Forgiefens hafa sendt ofañ siñ Anda til vor aftur/ ef vier erū upprisner med Christo/ þa leitū þss sm̄ þar uppe er/ hvar Christur situr til hægre Handar Fød. sins/ Col. 3. Þar sm̄ ydar Fiesioodur er/ þar er ydar Hiarta sagde Endurlausnareñ/ Matth. 6. Ef vier høfum medtekid heilagañ Anda sem hū hefur rijkuglega wthellt yfer oss i Endurgietningar Vatns Laugū/ hvar skyllde þa vor Fiesioodur vera nema i hønum/ i hverū ad byggia aller Fiesiooder Vitskuñar/ Col. 2. Postular Drottens horfdu upp i Himneñ epter hønum / Act. 1. Lyptum og Augum vorum upp fra þssū Jardneskum Hiegooma/ og skynium þ sm̄ þar uppe er/ Lyptū þeim til Hædaña hvadañ oss kiemur Hialpeñ/ Forsmaaum Heim þeña med øllu þvi sm̄ i hønū er/ þvi hañ mun fyrerfarast/ Gaungū þvi wt af Heimenum ad ecke fortijnumst vier med hønū. Drotteñ hafde Læresvein ana wt til Bethania þegar hañ stie til Himens/ Luc. 24. Hvert hañ er fareñ þad vited þier og Vegeñ þecked þier/ Joh. 14. Bethania merker Fatæks Mañs Hws/ Ef þier vilied epter hønum uppstijga/ þa giørest Andlega Volader/ þviad slijkra er Himnarijke/ Matth. 5. Falle ydur Rijkdoomur til/ þa fested ei Hiarta ydar vid hañ/ Giøred Fatækum gott svo þier sieud i Gude rijker/ & þeir medtake ydr i eylijfar Tiallbud er/ Luc. 16. Elias foor nakeñ til Himna/ 2. Reg. 2. Svo meiged þier

 og

og flyta pra Niarta ydar allt Veralldligt Yperlæte/eþ þier vilied hønum pylgia. Drottenn var naken Krossþestur/ Naken var hañ i Lijþblæj uñe vaþen/ hana skilde hañ epter i Grøþeñe. Naken heþur hañ uppriſed/ Naken uppſtiged/ jaþnvel þoott hañ haþe klæddur ſijnſt þyrer Lærefveinunum/ Þu ꝍtt og ad Krossþesta hiñ gamla Mañeñ/ þu ꝍtt ad greptrast med Christo/ ꝛ uppriſa med høñu/ Rom. 6. ꝍdur eñ þu þær uppſtiged. Aþklæd þig og ſvo med høñu/ Lat ecke eina Flijk Veralldligra Muna þyngia Niarta þitt ſvo þu meiger þliwga upp i Nædernar eins og añar Ern epter þijnum Frelſara/ Vrwka ſvo Neimeñ/ ad þu ecke vanbrwker hañ. Slijt þra þier alla Elſku til Veralldareñar/ Lat ecke heñar Þunga Vøru draga þig nidur þegar þu ꝍtt ad ſtijga til Nimens/ hvar vor Borgar-Riettur er/ hvadañ viet og væntum Drottens JEſu Chriſti/ Phil. 3. Nønu med Fødurnum og heiløgum Anda ſie Loþ/ Prijs og Neidur um Allder Allda/ Amen.

Siötta Suñudag epter Paſka.

Gudſpialled/ Joh. 15. og 16. Cap.

JEſus ſagde til ſiña Læreſveina. Eñ þa ed ſa Huggareñ kiemur/ hvorn eg mun ſenda ydur aþ mijnum Fodur/ ſem ad er Sañleikſins Ande/ hvør aþ Fødurnum framgeingur/ hañ mun bera Vitne aþ mier / Og þier munud mier Vitne bera/ þviad þier haþed i þra Upphaþe hia mier vered. Eñ þetta tala eg þvi til ydar/ſo ad þier hneyxleſt ecke. Þviad þeir munu forboda ydur / og ſa Tijme kiemur/ ad hvør hañ Lijþlætur ydur / ſa meinar ſig ad giøra Gude þægt Verk. Og þetta giøra þeir ydur/ aþ þvi þeir þeckia hvørke Fødurñ nie mig. Eñ þetta tala eg þvi til ydar/ ad nær ſu Stund kiemur/ad þier miñeſt þeſſ/ ad eg ſagde ydur þad. Eñ þetta ſagda eg ydur eige i Upphaþe / þvi eg var hia ydur.

Exordium.

Eingiñ

Enginn kann tveimur Herrum ad þioona/ þvi annadhvert hatar hann þann eina/ og elskar hinn annann/ edur ad hann adhyllest þann eina / og forsmaaer hinn annann/ Þier gieted ecke under eins Gude þioonad og Mammona seger Endurlausnarenn/ Matth. 6. Enn ꝥ sem hann hier seger um Mammon/ hver ad er Gud þessa Heims og hans Barna/ þad vill hann sagt hafa um sialfann Heimenn. Omoguligt er under eins Gude ad þioona og svo Heime þessum/ þad eru tveir svo Olijker Hussbændur/ ad hver þeirra tekur annars Þienara i burtu fra sier/ og þad þess vegna/ ad þeir svo Olijker eru/ þar fyrer aavarpar St. Jacob Postule Veralldarennar Vinattu/ 4. Cap. Þier Hoorkarlar og Hoorkonur/ vited þier ecke ad Heimsens Vinaatta er Guds Ovinaatta/ fyrer þvi sa sem vill vera Vinur Heimsins/ hann giorest Guds Ovinur. Og fyrer þvi ad þessu er nu svo vared/ þa hlioota Guds Børn adskilianleg Mootlæte og Hørmungar ad lijda/ um hvert Efne eg hefe nockud fyrer skommu talad/ er eg Oska ad goodann Stad funded hafe i ydar Hiørtum. Enn sekum þess ad margur sæ ed vill Gude þocknast/ hann þoler liuflega þad sem Gud leggur sialfur a/ svo sem eru Siwkdoomar/ Fatækt/ Astvina Misser og annad þvilijkt/ enn þad sem af Mannanna Hende kiemur/ þad er oss bagara ad þola/ og optlega upptendrast vort Hiarta af Reide og Hatre til þeirra/ af hverium vier meigum nockurn Ojøfnud lijda/ sierdeilis nær þad fram vid oss kiemur fyrer Sakleyse/ edur og i Stadenn þess er vier gott hugdumst giøra/ slijkt er ad sønnu Mannlegt/ og eingenn lææer þad ødrum/ Manna a medal/ þvi ad flester eru svo lynder. Enn ef vier adgiætum ad þad kemur eckert fram vid Guds Børn sem ad ecke sie epter hans Forsiaa og Tillaatsseme/ þa eigum vier þvi eins vel ad taka sem kemur af Mannanna Hende/ svo sem hinu er hann sialfur a oss leggur/ þvi ecke einn Titlijngur fellur a Jørdu aan vors Himneska Fødur vilia/ Matth. 10. Þvi mun oss þa nockurt þad henda sem ad hann ecke vill ad vid oss framkome/ og þetta er þad sem ad DRottenn JEsus fyrer seger sijnum Lærisveinum i þessu Heilaga Evangelio um Ofsookner vondra Manna/ og segest þess vegna tala þad til þra ad þr hneixlest ecke/ og ad nær sw Stund kiæme ad þeir þa minntust þess ad hann sagde þeim þad/ og vill hann þad sama sagt hafa ollum

sijnum

sijnū Børnū um̄ allan̄ Heimen̄/ þvi vil eg nu̇ af þssū Spaadoome Drottens/ sierdeilis tvent hugleida i þetta Siñ/ s̄m er: 1. Ad vier sieū skyllduger til ad giegna þvi m̄ þolenmæde er vier lijdum af vondū Mønnum Sakleysesins og Guds vegna. 2. Ad vier eckert rangt giørū til ad umflyia þeirra Ofbellde. Hier til hiaalpe oss goodur Gud fyrer s̄m Son JEsum Christum/ Amen.

Utleggingen.

ÞEIR Munu FORboda YDur seger DRotten̄/ Og Sa Tijme KJemur/ Ad HVer Han̄ Lijflætur Ydur/ Han̄ MEinar Sig Ad GJøra Gude Þægt Verk/ Vid hveria sagde Frelsaren̄ þetta? Vid sijna elskuliga Læresveina/ hverier hønū mn Efa hafa af Mønnum kiærast er vered/ hverier ad høfdu hans Vitne um̄ þ ad Faderen̄ elskade þa af þvi þeir elskudu sig/ og allt þetta rættest a þeim s̄m vonlegt var. Hver sem athugar Nødstrokur St. Paals/ 2. Cor. 11. Fangelse Peturs/ Act. 12. Lijflaat hins elldra Jacobi/ Act. 12. og Beinbrot hins yngra. Ja hversu ad aller Guds Heilager Men̄ og Vottar JEsu Postular/ eru her fe lega utleikner/ svo s̄m lioost er af Christendooms Sögunū/ Han̄ mun þad sia/ ad eckert Ord Drottens sie a Jørdu falled. Nu fyrst hønum þocknast hefur ad lata sijna kiærustu Vine þetta lijda af vondū Mønnū/ þvi skyllder þu og ecke fyrer Guds saker lijda vilia/ þ s̄m einhver Ohlutvandur vid þig aflaga giører? og taka þvi svo s̄m ødrū Krosse af Drottens Hende. Ad sønnu reyner ecke a þad fyrer oss i þessu faatæka Lande ad þola Ofsookner edur Lijflaat fyrer Evangelij Lærdoom edur Christi Vidurkienningu/ samt eiga Men̄ þo Gud ad dyrka med goodū Verkum/ med þvi ad hiaalpa hinum Saklausa/ og þeim sem Orietten̄ lijdur til Riettarens/ moottstanda þeim s̄m illa giøra/ og margur lijdur Oriett þ Sakleise/ og fyrer þad sem han̄ med soddan̄ Nætte gott giører/ en̄ aller þr ed þan̄ veg lijda/ þeir lijda fyrer Guds saker. Gud hefur boded ad hiaalpa þeim s̄m Ranginden̄ lijda og underþryckter eru af Ofrijkis Mønnum/ Villt þu ecke frelsa hiñ fangada sem til Dauda er dæmdur/ og þan̄ sem ad liggur vid Lijflati/ þar þu seger sia vier þeckium ecke þen̄a/ meinar þu ecke/ ad Han̄ sem ran̄sakar Hiartad hon̄ merke þad? Og hn̄ s̄m

tekur

tekur Vara a Saalu þiñe/ hañ þecke þad; Mun hañ ecke giallda hveriū Mañe epter Verkum sijnum seger Salomon/ Prov. 24. Þetta vill nu hiñ ædste Doomare hafa sagt þm̄ sm̄ meire Mattar eru/ og kuña ad hiaalpa þeim sem Oriett lijda/ seged mier/ mun hañ Syknsaka vera ef hañ giører þad ecke? Nei litlu betre eñ hiñ sem Orietteñ giørde/ eñ þoott hañ meige Armasum mæta þar fyrer/ þa a hañ þad ad lijda med Þoleñmæde fyrer Guds Saker. Gud hefur boded ad elska Naungañ / og þad ecke einasta med Orde ꝛ Tungu seger Postuleñ/ helldur med Verke og Sañleika/ 1. Joh. 3. Eñ hvad er tijdara i Heimenum helldur eñ Vanþacklæte fyrer Goodgiørdernar/ Drambseme Ohlutvandra Mañа er svo hæver/ og svo Rijklundud/ ad hun þykest eingum vera um̄ neitt skylldug/ hversu mikla Velgiørder sem hun þiggur/ og alla Hlute vill hun med Sialfskylldu hafa/ eñ gielldur hin verstu Laun fyrer allt undanfared/ ef ecke er Grædge heñar fullnægt i hverium þm̄ Hlut er hun hafa vill. Full er Verølldeñ af slijkum Sialfbyrgingum/ Þr sem nu fyrer slijku verda/ sm̄ margur er/ Þr lijda Guds vegna/ þvi Þr lijda fyrer þad sem Gud hefur boded/ hvert Þr meiga ecke Ogiørt lata/ ef Þr vilia christner Meñ heita/ og Guds Viner/ þvi hver sm̄ ad sier siñ Broodur Naud lijda og aftur lykur sitt Hiarta fyrer høñū/ hverneg maa Guds Kiærleike i heñū vera? seger Johañes/ 1. Pist. 3. Og meiga Þr þ ecke reikna þoott ad Heimureñ giallde illt a moote goodu/ þvi Paulus seger/ Rom. 12. Ef Ovin þiñ hungrar/ þa gief hønum ad eta/ og þyrste hañ þa gief høñū ad drecka/ ꝛ meigum vier ecke vera vandare hier um̄ eñ Fader Myskunsemdaña/ hver ad i giegn siñi Ootsegianligri Goodgyrne þoler hina mestu Oþock af syndugum Møñum/ og lætur þo rigna yfer vonda og gooda og sijna Sool uppreña yfer Ranglaata og Rietlaata/ Matth. 5. Þvi skulū vier ecke meina Br. M. ad þetta sie alleina sagt til Postulaña edur fra sm̄ lifdu a þm̄ Døgum/ þvi eingiñ er sw Stiett sm̄ ad nockur Madur lifer i/ ad eigi mæti hañ Andstreymi og Adkasti Verallddar/ ef hañ leggur Kapp a ad giøra Verk DRottens Guds sijns trwlega. Þvi er æ verr og midur ad þeir eru flester sem skioota þessu Omakenu hia sier/ uppa þad þeir meige i Fride vera/ hvad er ecke eiñ Guds Ords Þienare ef hañ er Vand-

lætingasamur i sijnu Embætte? Mun hönũ ecke Ovilld og Mañhatur
hræd vera? Eñ seged mier/ mun hañ þar fyrer meiga læta af ad straffa
Ogna og ãmiñar? Edur elska þa og fra Velferd er hönũ svo illa launa
hiñ mesta Velgiörning er af syndugum Mañe kañ vid añañ giördur ad
vera? Man hañ ecke meiga þeinkia hid sama og Paulus? Er hañ sagde/
Gal. 1. Hefda eg hijngad til Möñum þocknast/ þa væra eg ecke Christs
Þienare. Og þetta er riett ad taka siñ Kross uppa sig og fylgia JEsu
epter/ Matth. 10. Sa giörer vel sem lijdur med Þoleñmæde þ Gud a
hañ leggur/ og hañ gietur ecke af sier kastad/ eñ sa giörer eñ þa betur sem
med fræsũ Haga geingur i Bardagañ a moote Fiandanũ og hañs Verka
færum/ þar hañ kyñe þo ad skiota sier undañ sem marger giöra/ hañ er
eiñ Guds Kappe/ og mæ vænta sier þrrar Kvediu sem Gedeon fieck af
Englenũ fordũ/ DRotteñ er med þier þu Hetia/ Jud. 6. Hvad skulu
Meñ tala um̃ eiñ riettvijsañ Doomara/ ef Meñ eiga þo fyrer mörgum
þvilijkum Rad ad giöra i hreckvijsre og skynlausre Villd þessare. Eñ ef
nockur er sa er vanda vill sitt Embætte med Röksemd og Stioornseme
nockurre/ og hallda uppe christelegũ Riettendũ/ þa er hönũ ecke einasta a
Halse leiged af þeim er þvi mæta/ sem ecke er svo ad undra/ þvi blindur
er hver i sialfs sijns Sök/ helldur og af þeim er þad eckert vidkiemur og
eige Kunia hvar um̃ þr dæma/ Ja/ mæter Aræsũ af þeim er sialfer ættu
hvad mest Riettenũ fram̃ ad fylgia/ hverier ed brwka Lögeñ eins og Reikne
Peninga þa er Meñ læta merkia svo mykla edur litla Tölu sem Meñ
sialfer vilia. Aller þr ed nockrum Ofsunda fyrer verda af svo hrecki-
vijsum og heimskum Möñum/ þr lijda fyrer Guds saker/ þvi hñ er sa ed
sagt hefur fyrer Muñ hins vijsasta Konungs/ Sa sem riettlæter hiñ O-
gudlega og sakfeller hiñ Riettlæta/ þr eru bader eins Svivirding fyrer
Gude/ Prov. 17. Og eru ecke alleina þr ed i Guds Stad vandlæta eiga
med Ordum/ edur þr sem yfer Riettenũ skipader eru þessum Mootgange
vondra Maña undervorpner/ helldur hefur Diefulleñ sijn Verkfære
nærres þvi i hveriu Hwse til ad spilla Christneñe og goodũ Sidũ. Eiñ
vandlætur Hwsboonde mæ slijku mæta af sijnũ Hiwũ/ af sijnũ Börnũ
a Kundũ/ sem af ödrum̃ vel i þra sem ecke hyrda um̃ ad vanda Rad sitt/
og

og ámæla þm̄ er adra vilia haꝼa aptur aꝼ Illu/gieꝼa þm̄ styggeñ Ord/og kalla ad þr eige eckert med sig/þr mune brúka sijna Sidu þm̄ ad Þackarlausu. Þetta er ecke lijtil Skap-Raun Børn M. ꝼyrer þa sem ottast DRottenn og ángrast aꝼ ad sia Oguðlegt Framꝼerde/ og sia ꝼyrer þra Ómanligar og eylijꝼar O-farer eñ ꝼaa þo eige vid þm̄ giørt sokum Þver-moodsku og Strákskapar/ hiña er þr villdu leidriett haꝼa/ Ja þad er þeim meira Angur helldur eñ margt þad er a siaalꝼum þm̄ liggur. Eñ aller þeir ed ꝼyrer þvilijkt lijda meiga nockurt Adkast Illyrde edur añad verra/ þr lijda ꝼyrer Christi Saker/ þvi Gud heꝼur skipad ad uppala sijn Børn i Lærdoome og Umvendun DRottens/Eph. 6. Hañ heꝼur boded ad vier skulum leidrietta þa er viller ꝼara med hoogværu Anda/ Gal. 6. Ja/ sa ed þad ecke giører nær hañ sier siñ Broodur villt ꝼara/ hañ samþyckest heñu/ og giører sig Hluttakara i añarligum Syndu/1. Tim. 5. Og heꝼe eg nu þañeg sijndt Br. M. ad sierhver eiñ aꝼ oss giętur ꝼátt Hlut i þessum alvijsa Spaadoome DRottens/eꝼ vier vilium þycka ꝼyrer Gud edur vandlæta i hañs Stad þvi alldrei þrijtur þar Andskotans Børn þau er gieꝼe þm̄ Orsøk þar til er DRotteñ ottast/og eyra þvi illa ad hñs Dyrdarꝼulla Naꝼn sie vanvirdt/hñs Ord forsmaad/ og hñs Setningar vijsvitande under Fotū trodner/ og þvott ad Meñū sie Ohætt uppa Lijꝼ og Landsvist/þa er þ eige þra Giæsku ad þacka/ þ allt guðlegt skick og Rettende ꝼorsmaa/ þvi hañ sem ad hatar eiñ Guds Ords Þienara ꝼyrer Heilsusamliga Kieñingu/edur eiñ Yꝼervallds Mañ ꝼyrer riettañ Doom/ Ja hañ sm̄ bølvar Fødur og Moodur/ Hussbændum edur ødrum þm̄ sm̄ hañ leidrietta vill/hañ er ecke langt ꝼra þvi ad taka Lijꝼed aꝼ hønū/ edur reka hañ wr Lande/eꝼ hañ þad þyrde vegna Heꝼndareñar. Nu er þessu svo vared sm̄ eg sagt heꝼe Brædur mijner/ og þvi verdur eige mootsagt/eñ allt þetta eigum vier Þolinmoodlega ad lijda ꝼyrer Guds saker/ og ecke hatast vid þa er vier meigum þola þad aꝼ/ helldur giero Skylldu vora med Þolenmæde. Giætū þss er Frelsareñ seger hier i Gudspiallenu/ Ad þeir ed giøre þetta/ meine sig ad giøra Gude þægt Verk/ svo kuña og hiner Skynlauser ad vera/ ad þr ætle sier sie Oriettur giør/ og þeir ed þeim vel vilia/giøre þetta aꝼ Oꝼsa og Illgirne/ Lat þier þo til

Hugar koma syndugur Madur/ ad þad er Driekt fyrer Guds Augnum/ hvernin þu þionar/ ad hataſt vid ſvo ſtorwdar Maneſkiur / þvi þeir eru ecke Naturs/ helldur Medaumkunar verder/ hverſu vollduger edur viſſer/ hverſu riker edur ſterker ſem þeir eru / þa eru þeir allra Skiepna Veſælaſter/er ſvo hafa gleymt Gude og ſine Velgerd/ad þeir ſkynia ecke hvad þeim er til Gagns edur Ogagns. Þetta giora þeir ſeger Frelſaren/ af þvi ad þeir þeckia hvorke Fodurenn nie mig. Ef ad Hundur biſ/ tur nockurn/ edur Heſtur ſlær hann/ hvnn kan Madur ecke ſvo ad reidaſt ſvo ſem einum Manne ſem Gud hefur Vit og Skyn giefed/ en hinn O- Gudlige ſa ed ſeger i ſinu Hiarta/ þar er eingenn Gud/ Pſ. 14. hann er argare enn Heſtar & Mwlar/hverium Menn hlioota Beiſle & Bitel i Munn ad leggia/Pſ. 32. og þvi ſkylldu eg þa villa hefna mijns Vanſa a ſoddan Andſkotans Vinnudyre/ ſem ei veit hvad hann giorer. Menn lata Dods Manns Verk vera ſaklauſt vid Konungenn epter Logunum / og þvi ſkylldu Menn þa ecke hafa vidlijka Myſkun vid hann/ ſem ſvo er yfergiefenn i ſpraſleitt Sinne/ ad hann hvorke þecker Gud nie hans Chriſt? og ecke miklu helldur leitaſt vid ad leidrietta hann/ helldur enn villa hans Olucku. Lijt til þijns Endurlauſnara þar ed hann hieck a Kroſſenum/ & beidde fyrer Yfertrodſlu Mannanna/ ſa þeim er giordu a moote honum þa allra ſtærſtu Syndvirding ſem nockurn Tijma hefur framenn vered a mille Himens og Jardar/ og þo villde Brunnur Giæſkunnar lata þetta fyrer Afbotum gyllda/þeir vita eige hvad þeir giora/ Matth. 27. Og hverſu lijted er þad nu ſem þu matt lijda af þeim ſem ecke eru kannſkie ollu syndugre enn þu fyrer hans ſkulld/ hia þvi ſem hann leid Saklaus þinna vegna. Þar fyrer/ nær ſem einhver Veralldarennar Sonur mootmæler oſſ þegar vier giorum Guds Verk/ þa hugleidum hvilijkt Vegſemd þad er ad likiaſt Guds Eingietnum Syne i þvilijku/ og ſpillum ecke þeim Heidre med Opolenmædenne / þvi ef vier giorum þad Villuger/ þa hofum vier Laun/ enn giorum vier þad Naudunger / þa er oſſ þad þo uppalagt ſeger Paulus um ſig/ 1. Cor. 9. og þeinkium ecke ad Læreſveinenn ſie yfer Meiſtaranum/hafe þeir Huſſe-Fodurenn Beelzebub kallad/hvad munu þr giora vid hans Heimamenn? Matth. 10. Og þeſſa Hygan munum vier lata ſpekia Hiarta vort ef vier meir

mngrumſt

ængrumst af þvi sm̄ Gude er i þessu a moote giört/ helldur eñ sialfum oss/ og blöndudum ecke hveriutveggia þessu saman. Og maa þad ecke letia oss/ þoott ad lyted vilie morkast vid vora Tilhlutan i Guds stad. Heyrum hvad sialfur Christur seger/ Esa. 49. Eñ eg sagda/ eg erfidade forgiefens/ og fyrerkiæme svo myñu Styrkleika fyrer eckert og til Onyttes/ þo ad mitt Malefne sie Drottens/ & mitt Embætte myns Guds/ eñ þar um ber Raun Vitne/ hverneg hañ blessadur Hollden u Jklædd-ur lagde allañ Hug a Guds Eyrende. Hver hefur þvilyk Mootmæle/ Hædungar/ Brixlaner/ og allra Handa Ovirdingu þolad fyrer Guds Verk sm̄ hañ? Eckert er tydara i Heimenū eñ þ ad hañ skipast ecke vid fra Aogiörder/ sm̄ Guds Eyrende reka/ samt vill Gud þ þo giöra laata/ sumu Nafne til Dyrdar/ og þm̄ til Nota er þ medtaka/ eñ hinū til þess stærre Fordæmingar/ og maa þig einu gyllda syndugañ Mañ med hveriu Moote þu Gud dyrkar. Drotteñ JEsus visse ad Judas var Glötunareñar Son ur/ samt talade hañ Guds Eyrende fyrer hönū/ advarade hañ þ sama Kvelld og hañ sveik hañ um̄ Noottena/ Joh. 13. aaminte hañ i þvi hañ sveik hañ/ Matth. 26. Þu verdur fyrer Ovirdingu af Heimenū/ eñ seg mier/ Er nockur Virding stærre? nockur Nafnboot svo fögur/ svo sem Guds Barn ad heita. Nu seger Endurlausnareñ/ Matth. 5. Blessed þm̄ er ydur bölva/ giöred þm̄ gott sm̄ ydur Ofsækia/ svo ad þier sieud Börn ydar Födur sm̄ a Himnum er/ þar fyrer hver sm̄ hugleider eylyfa Himnarykes Glede og Fögnud Guds Barna og ecke reynger Sañsögle Christi/ hönū mun lyted þykia fyrer ad lyda nockur Hallmæle & Armæser af Vitlausum Mönnum hier i Heime fyrer þad Dyrdlega Verdkauped/ sm̄ er noogleg a Himnū/ Matth. 5. Hier til lytur David er hañ seger/ Ps. 27. Eg munde snart hafa yfergiefed mig/ ef eg eige tryde ad eg sia munde Giæsku Drottens a Lande lifande Mañа. Og vilium vier fra Dæmū fylgia er JEsus talade þetta vid & þeirra Samþioona/ þa skul um vier ecke fiña ad þeir hafe stoorum Ofolenmooder edur reider vord-ed/ nær þeir voru Falsklega aaklagader fyrer Herrum og Landsdoomur-um. Hvad skal eg tala um̄ hid saklausa Lambed/ Guds Eingieteñ Son þegar þeir sögdu hañ være Samverskur og hefde Diöfuleñ/ Joh. 8

Svarade hann alleina þessu/ Ecke hefe eg Diøful/ helldur vegsama eg minn Fødur. Þegar Judas sveik hann/ Vinur/ hvar til komst þu hyngad? Matth. 26. Þvode Svikarans Fætur/ Joh. 13. ſkömu (adur enn Diøfullenn foor i hann/ þegar Biskups Þienarenn sloo hann/ Joh. 18. Hafe eg illa talad/ þa beviſsa þad/ og hafe eg satt sagt/ hvar fyrer slær þu mig? O þier aller hns Viner/ øll hns Børn/aller hans Læresveinar/ aller sm vilied honum i Dyrdenne epterfylgia/ komed hyngad og læred af honum/ þvi hann er hoogvær og af Hiarta lijtelaatur/ Matth. 11. Svo var hann Þolenmoodur sm ecke visse af Synd/ 2. Cor. 5. & atte þo alls Walld/ bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28. Enn þu sm Daglega syndgar og ecke forþienar annad enn Straff/ munt þu ecke jaata ad Gud hafe ollann Riett til ad straffa þig? Jaa/ þad munt þu ad vyſsu jaata/ Enn seg mier/ mun hann þa ecke friaalst eiga med hverju moote ad hann typtar þig/ mun Barned nockud sysla um vid Fødurenn/ hvert helldur ad hann straffar þad med Hende edur Vende? Þad heyrdest ecke a Job/ Cap. 1. hver oss er settur fyrer Þolenmædennar Epterdæme / hvert helldur ad Gud liet Elldenn falla af Himne og brenna hans Eigur/ ellegar ad þeir af Caldæa og Sabarænu hans Gotze/ J øllu þessu syndgade ecke Job seger Ritningenn / helldur sagde hann: Gud gaf og Gud aftook / sie Nafnid Drottens lofad ad Eylifu. Þad er eitt Hræsnesfull Þolennmæde ad seigiast vilia þola allt þad sem Gud leggur a/ enn vilia eckert Mønnunum lijda/ eins og þeir giøre nockurt þad er hn leyfer þeim ecke/ sa sm Lyfalaatast a hn fyrergiefur Bødlenum/ enn slær allre Skulldenne uppa Doomarann/ nu giettu vier ecke giefed Gude Skulldena/ þvi vier jaatum ad vier hofum til alls þss unned sem hann a oss leggur / og þvi skylldum vier þa reidast hans Bødlum sem eru vonder Menn/ þoott hann leyfe ad þad a oss framkome sem hann visse ad þeir af sialfs Daadum munde Oriett giøra/ sierdeilis þar vier erum sialfer vonder/ þar fyrer hversu sm þ er Oriett vyſst af þrra Hende/ þa er þad af Guds Alfu riett /og eckert annad enn vor forþient Laun/og vilie einhver þvi ecke trwa ad Gud stioorne i þann Maata Verkum Omilldra Manna/ synu Nafne til Dyrdar enn synum Børnum til Leidriettingar (þvi allt verdur þm til Gooda er Gud elska) Rom.

8. Hañ lese þad er-skrifad i Bæn Postulaña/ Act. 4. J Sañleika komu þr. samañ ÿfer þiñ H. Son JEsum/ hvern þu smurt hefur/ Herodes og Pontius Pilatus med Heidingiunum og Jsraels Foolke til ad giora allt þ er Hond þijn og þitt Raad hafde asett ad skie skyllde. Nær nu Guds vollduga Hond epter sijnu alvijsa Raade stioornad ogudlegra Maña Verknade og Athæfnum i Fordæmingu sijns eingietens Sonar þier til Saluhialpar og Myskunar christeñ Madr/ þa lat þig ecke undra þoott hañ styre þeim til ad aga þitt lauslaata og drambsama Holld/ til ad temia þig lijkadañ Kalf eins og Ephraim/ Jer. 31. þier til Andligrar Heilsu- bootar / helldur minst þu nær ed vonder Meñ þier rangt tilgiora/ ad þu hafer þad med þijnum Syndum forskulldad/ og munt þu brædlega snwa þvi Hatrinu er þu ber til hañs/ er vid þig afgiorde a þijna eigeñ Synd/ med Harmþrængnu og sundurknosudum Anda/ þ er þ Offrid sem Gude lijkar/ Ps. 51. Svo giorde David Konungur/ 2. Sam. 16. Er Simei bølvade honum/ og kastade Steinum a hañ/ eñ Abisai sagde/ þvi skyllde þesse dauder Hundur bølva mijnum Herra Konungenum / eg vil fara og taka hañs Hofud af/ eñ Konungureñ svarade/ Hvad hefe eg med ydur þier Børn Zeruja/ hafe Drottiñ skipad honu/ bølva þu Da- vid/ hver vill segia: þvi giører þu þañeg? Og er nu svo wttalad um hiñ fyrra Parteñ.

Hvad hinum sijdare Parteñu vidvijkur/ þa ma oss þad sagt ad vera/ ad vier eigum fyrer eingum Mañe svoddañ Virdingu ad bera/ edur ad nock- urs Mañs Elsku edur Otta svo miked ad laata/ ad vier þess vegna styggium vorn Gud a moote Samvitskuñe/ þad er oss vitanligt Br. M. ad noogu eru margar Synder vorar sem oss henda af vors eigen Hollds og Bloods Tilteigingu til ad fordæma oss/ þoott ad ecke styggium vier hiñ gooda Gud med þvi ad taka syndugа Meñ fram fyrer hañ. Gud bijdur i sijnu H. Løgmaale/ Þu skallt ecke hafa añarliga Gude fyrer mier/ þ er hid fyrsta og hid ædsta Bodord/ Matth. 22. Og þegar þ er broted/ þa eru øll bro- teñ/ eñ hvad giora Meñ þegar þr giera olla Hlute ad Mañaña Villd/ hversu Ogudleger sem þeir eru/ eñ kasta Guds Bodordu a Bak sier apt- ur/ eñ þad er ecke ad dyrka eitt lifanda Skwrgod/ sa þañ sem er verte eñ

eitt

eitt Skurgod/ þvi ein̄ Tre-Stobbi er saklaus þoott han̄ sie dyrkadur/ Nia, Tru Mañaña giører han̄ ad Svivirdingu/ en̄ sa sem̄ ætlar ødrum til ad giøra Dygder og sierhvad þad sem̄ Gud hefur bañad/ hn̄ er Diøful/ og sa ed han̄ dyrkar han̄ dyrkar Diøfulen̄/ þu segest ecke dyrka han̄ þoott þu giører ꝥ sem̄ hn̄ bydur/ þu viter ad Gud sie ædre/ og øllu betre/ og han̄ ein̄ eige ad dyrka/ þad er illt ad þu veitst þad/ þad vill fordæma þig en̄ þa meir helldur en̄ ef þu ꝥ ecke visser. En̄ seg mier i hveriu er nu Guds Dyrkun in̄efalen̄/ i þvi ad trua a hn̄/ Elska hn̄ og Ottast/ og giøra epter hans Bodordum/ en̄ seg mier aptur/ hvern Ottast þu meir Gud edur Mañen̄/ nær þu hrædest hn̄ sem̄ ecke kan̄ ad deyda nema Lykaman̄/ en̄ forsmaaer Gud sem̄ Lijfe og Saalu getr kastad i eylyfan̄ Elld/ Matth. 10. A hvern truer þu meir? Nær þu þykest einkis þurfe er þu hefur Mañsins Vinattu a medan̄ þu hræsnar fyrer hn̄s Borde/ en̄ svo lyted reider þu þig uppa Gud sem̄ þig skapad hefur fædt og forsorgad/ ad þu viñur þad til ad missa hana ecke/ ad þu giører alla Hlute sem Gud bañad hefur/ hvern elskar þu meir? Er þu villt jafnvel fara til Helvitis fyrer Mañen̄/ en̄ fyrer Guds Saker stendst þu ecke ad sia hn̄s Reide-Svip/ er þu meinar ad hafe nockud af þin̄e Tymanligre Velferd i Hende sier. O vei/ O vei/ er ecke þvilykt ein hrædeleg Afguda Dyrkun/ og miklu verre en̄ øll Svivirding Heidingiaña fra er af Gude eckert vissu? Paulus seger/ 1. Cor. 8. Ad Skurgoded sie eckert/ og hræddust þr þo Skurgoden̄ er þau dyrkudu / en̄ christner Men̄ hveriu m Gud er i Holldenu Openberadur þr Ottast Men̄ena meir en̄ Gud/ jafnvel þoott han̄ sie allt i øllu/ og þykiast vel hafa komed Kaupe synu ef þr fa sellt Guds Vinattu fyrer Mañsens Kiærleika/ edur til ad umflyia hans O-blydu. Drotten̄ seger fyrer Mun̄ Oseæ Spamans/ Cap. 2. Vm̄ Gydingaña Samkundu/ hun þecker ecke ad eg er sa sem̄ ad gief hen̄e Korned og Mustina og Oliuna/ og eg fæ þm̄ nægianliga Silfred og Gulled af hvertu þeir giøra Baal/ hversu vel a þetta heima hia þeim/ er hin̄ goode Gud veiter alla Hlute yferfliootanliga til Notkunar/ en̄ þr ecke einasta utsiuga Nus Eckna og Fødurlausra/ Matth.

23. Og selia hiñ Volada fyrer eiñ Skóo / Amos. 2. Helldur og giøra sier eiñ Afgud af þessu i Hiarta sijnu / hvert ed vera atte Musteri H. Anda. 1. Cor. 6. Þad er Svivirding Foreidsluñar i Helgū Stad / og þad er þm ecke noog ad þr dyrke hañ einsamler / helldur eins og Nebucadnezar liet udhroopa ad hver Madur under Lijfs-Strafft skyllde dyrka Bel / svo villa þeir fyrer ꝥ sa Svivirdingu af øllū heidrader verda / og ad aller hlijde þeirra Bodi ⁊ Bañe / hversu sem ꝥ er Oriett ⁊ Oguðlegt / ⁊ þsse Vanmeñe ottast Meñ framar eñ Gud og hñs Sañleika / edur hvad er tijdara eñ þad? Ad nær eiñ Lijtilmagne a vid eiñ Magtar-Mañ / þore er eingeñ Muñeñum upp ad lioka / eingeñ Sañleikañ ad vitna / þeir hlaupa i Felur ⁊ hafa adskilianleg Undanbrøgd til þss ad Dygdeñ verde ecke strøffud eñ Sañleikureñ i Lioos leiddur / sia giefa sig helldur Fiandanum sijnum Fødur / helldur eñ ad þeir stygge hiñ Volduga / og iafnvel a stundū þañ sm þm kañ eckert Mein ad viña / Ecke er þetta Christen-Doomur / bærelegra mun einum Ærligum Heidingia verda a Doomsens Dege / Matth. 11. helldur eñ þvilijkum Diøfulsins Hamhleypū. Hvad kuña Meñ þo ad sia þad a einum daudligum Mañe / hversu Volldugur sem hañ er / ad Meñ ottast hañ meir eñ Gud? Hañ kañ ad fyrra þig allre þiñe Aleigu / þad gietur og Gud i Augabragde / hañ kañ ad steypa þier ur Heidre þijnū / mun Gude nockud bagt um þad vera? Hoñ gietur sett þig i Fiøtur og Iarn / Gud gietur sleiged þig med skiædū Siukdoome / hñ gietur teked Lijfed af þier / og er þo ecke hætt vid þvi i Lande voru / eñ Gud kañ ad deyda eylijfū Dauda / og setia þa er hñ forsmaa i ꝥ Fangelse hvadañ eingeñ Endurlausn er / Matth. 18. Hvert er i ui meira? Eg vil taka til þss mesta Skadrædis er Meñerner kuña ad giøra / ꝥ er Daudeñ / eñ hvad er hañ hia Helvijte? Þad er svo Ognarlegt / ad eg er viss um ad ef nockur mætte sia Þijsler fordæmdra / munde hañ hlaupa ut i Þusund Daudans Hættur / til þss hñ sæe þær alldrei optar / og þo sigla Meñ med Seglum og Arum undañ eiñe Vatns-Boolu / sm þo kuñ ecke ad skada oss nema a Lijkamligre Velferd / og þad þo ecke framar eñ Gud leyfer hønum. Nu ef þu ætter allt þad er þu kiærast hefur ad missa / fyrer hvern er þier skylldara ad missa ꝥ? Fyrer Gud edur hiñ Oguðliga?

man Nadaren gafa skapad sig? Hefur han giefed þier Lyfed? Hefur hn̄ forsorgad þig fra Moodur Lyfe? Hefur hn̄ giefed þier Gotz og Pen-ingar? Hefur han upphafed þig til Heidurs? Hefur han verndad þig og allt þad þier viðkiemur? mun eige lykara ad þu misser þad hans vegna ef missast skal sem gaf þier þad i Fyrstunne/ og þvi hefur ollu vid Magt hallded allt til þ. sa Dags/ helldur en̄ hins sm̄ þier gaf ekkert af þessus. Þvi þ han kan̄skie gaf þier/ þad took hn̄ af Guds/og jafnvel þoott hn̄ hafe stoled þvi fra Naunganū/ og er vissastur til ad taka þad fra þier aptur oz langtum meira/ þad fyrsta honum reñur i Skap vid þig/ þvi svo er Vinatta Heimsens. Eg vil eige þar um̄ tala/ ad sa sem hræder einn til ad giora Orietk einu Siñe hn̄ hefur hn̄ fyrer skulldbunden̄ Þræl i ollū Skatta og Dygdū skyðan/ og vilie hañ ecke/ þa er honū Oluckan̄ buen̄/ þvi svo plagar Heimur þsse ad launa synum Þienurum/ Ja hañ skal ecke viña sier hin̄ minsta Ohagnad til ad forsvara hañ ef hañ yrde af ødrum þar um̄ sooktur/ helldur mun hn̄ svara eins og Gydingar Judæ/ hvad kemur þad vid oss? Sia þu fyrer þvi/ Matth. 27. Og kuña þr sier ecke betre Sidu helldur en̄ fra Foringe Dioffullen̄/þvi svo breyter hn̄ vid þa er honum liast til Þioonustu/ hañ teiger þa fyrst til Syndaren̄ ar/ og launar þm̄ sydan̄ med eylyfu Helvijtis Baale/ og hañeg er þad ad offtast Meñena framar en̄ Gud. En̄ hverneg launar nu Gud aptur þm̄ er stoduger standa i hans Þioonustu/ og ecke offtast Mañen? Þad ma oss af Ordunū kuñugt vera/ hn̄ launar ollum goodum Launum bæde hier og Eylyflega/satt er þad ad morg eru til þss Dæme ad hañ hefur giefed synu Atvine i Mañaña Valld/ þo alldrei svo ad hn̄ ecke hafe vered þm̄ til aññar Nuidar. Eg er viss um̄ ad St. Paall er hn̄ stood fyrer Festo og Agrippa/ Act. 26. hefur unad miklu betur Hag synum helldur en̄ hver af hans Aklazendū/ hveria Reiden̄ og Hatred svo plagade ad þeir eyrou eingu nema þeir feingiu honum i Hel komid/ añars hefde hañ ecke Offrad þm̄ ad þr væru þvilyker sm̄ hañ. Þegar hn̄ hafde i 14. Daga hrakest i Sioo Stormi og Olguñe/ og aller ørvæntu sier Lyfs/ sende Drotten̄ sin̄ Engel til hañs/Act. 27. Og liet segia honū/Ottast ecke Paall/þier byriar ad koma fyrer Keisarañ/ & hversu ad hin̄ mattuge Gud hafe matt

ugur

ugur i honum vered fyrer Keisarans Doome/ þvi lyser hañ/ 2. Tim. 4. segiande/ J mijnu fyrsta Forsvare var eingeñ hiaa mier/ helldur yfergafu mig aller/ eg Oska ad þ verde þm̄ ecke tilreiknad/ eñ DRotteñ var hia mier og styrkte mig svo ad Evangelij Bodskapur yrde fullkomnadur fyrer mig/ og þad heyrdu allar Pioodir/ og eg vard frelsadur af Munñe Leonsins. Og þoott ad Gud tale ecke svo berssnelega vid oss a þessum Dögū/ svo sm̄ hñ þa talade vid Paal/ þa talar hñ samt i sijnu H. Orde/ og dregur allañ Efa af þvi ad saa sm̄ honū treyster i ollu Ærligu/ ollu Riettvijsu/ ollu Guds Eyrende/ hñ mun alldrei til Skamar verda/ þoott hañ sijnest ad hafa oss i Mañana Vølld giefed um̄ Stundar Saker/ þvi þ Ord stendur stødugt/ Gud þecker þa sm̄ hañs eru seger Postuleñ/ 2. Tim. 2. DRotteñ er miñ Styrkur eg ottast ecke hvad mun mier Mañneñ giora? Seger David/ Ps. 117. Eiñ goodur Fader þegar hñ hefur strijkt Barned/ þa kastar hañ a Stundū Vendenū i Eldeñ og brener hañ/ og svo breyter Gud vid Skalkana/ hveria hñ brukar eptlega til ad hirta sijn Born med/ þvi skylldu Meñ þa ottast þa/ nær Meñ hafa svo sterkañ svo Riettvijsañ og svo Giæskurijkañ Forsvare. Mañ sm̄ Gud er/ þ mun ganga þm̄ eins og St. Paall spaær/ 1. Tim. 3. Vñ Villumeñena a sijnum Dogum hverneg hañ samlijker þm̄ Jannes og Jambres er moot-stoodu Moisi svo stande þsser i giegn Sañleikanū (seger hañ) fordiarfader Meñ i Hugskotū/ fraa hverþer Trwñe: Eñ þr munu eige meira framkoma/ þviad þra Faasiña mun ollum openber verda svo sem og hiña vard. Og þoott ad Guds Astviner ecke eige ad fagna yfer Oluclu Fiandmaña siña/ miklu helldur bidia Gud ad giefa þm̄ Leidriettiing til Ydranar sm̄ Paulus kiendur/ 2. Tim. 2. Og segia Verde þiñ Vilie/ þa samt er þetta ein Obrygdul Huggun fyrer þe sem reka Guds Eyrende nær þm̄ mootmællt verdur ad hñ er þeirra Styrkur sm̄ ad sai nevel seger til Siafar/ Hofsins/ hijngad skallt þu komast og ecke leingra/ hier skulu þijnar stolltar Bylgiur seggia sig/ Job. 38. Nær vier erum i Vinattu vid hañ þa kañ eingeñ Ovinur ad granda oss/ og nær hañ er Ovinur/ kañ eingiñ Vinur ad hialpa oss/ þvi skylldi eingeñ voga hid minsta moote Gude ad giora fyrer Otta edr Elsku Saker vid hñs Ovine/

 þeir

þeir vega aller miña eñ eckert/ Ps. 39. J mier hafed þier Frid/ eñ i Heim-
enum hafed þier Angist/ vered Orauder eg hefe Heimeñ yfer uñed seger
Frelsareñ/ Joh. 16. Hvad kuña oss Meñerner ad giøra/ Ofsækia oss/
Fe fletta/ had næla/ bryxla og vanvirda/ eg vil þad allt Þusund siñum
helldur lijda/ eñ ad vita mier i minsta Mata Von hañs Oblijdu/ þvi
ad glijia annars Mañins Vilde under Guds Reide/ þ er ad hlaupa unde-
añ Sins Lausnara til ad verda fyrer Reidar slagenu/ hversu miklu betra er
þa miklu gledeligra alla Hlute ad þola fyrer Christi Nafns saker epter
Hre Meiningu sem hañ veit ad sierhver eiñ bored gietur/ og oss mun þarfe-
ligast/ Ja Dyrdarsamligast og Fagnadarsælast verda/ þa vier munum i
hañs Rijke med hañ i eylijfu Sigre hroosa/ þvi hver sem hitt utvelur/ hañ
ma ad þessa tveñu vissu ganga/ añad hvert Eylijflega ad fyrer farast med
Heimenum/ edur ad taka svo mikla Ydran fyrer þad sem hañ lict epter
Heimenum a moote Guds Vilia/ sem kañ ad sambiooda þeirre Oham-
ingiu er hañ hugdest ad umflijia. Þad sie fiærre ad eg selie þier
mijna Fødurleyfd sagde Naboth vid Acab fordum 1. Reg. 21. Er hañ
falade hañs Vijngard til kaups/ Þad forbiooda Gud miñ Herra
JEsu/ ad eg selie þañ Hinn teska Arf sem þu hefur mier afrekad med
þijnu allra helgasta Bloode fyrer Veralldareñar Frid/ hver ad er Reide
og Fiandskapur i gegn Gude/ Hvad er eiñ Vatns-Drope hia Sioofar-
Hafenu? Hvad er eitt Sandkorn hia allre Heims-Bygdeñe? Hvad eru
Mootlætingar þessa Tijma hia þeirre Dyrd sem vid Guds Børn mun
opinber verda? Rom. 8. Hvad er hin lietta Byrde þessarar stundlegu
Armædu hia eylijfre Þijngd Dyrdareñar? Gud giæfe Meñ villdu hier
um þeinkia/ þa munde þeim sijdur ofbiooda allt Yferlæte og Skarkale
Veralldareñar Sona/ hverier ad eru ein Gufa er siest um Stundarsaker/
seger Jacob Cap. 4. og hverfur sijdañ/ eñ sa eiñ er stadfastur sem varp-
ar allre siñe Ahyggiu uppa hañ/ sem alltijd er hiñ same/ og hvers Ar ad
þrotna ecke/ Ps. 102. Þvi fyrer vil eg segia med Postulanum: Eg em
vel til Frids i Breiskleikanum/ i Forsmaneñe/ i Naudunum/ i Ofsookn-
unum/ i Angistiñe fyrer Christum/ þvi þa eg em veikur/ þa em eg
mattugur. Þetta Siñe og Hiartalag virdst þu O Gud ad veita øllū

þijnum

þijnum Børnum sem a þig vona/ og beriast under Merkium þijns Sonar i Vtlegd þessare/ þar til þu inleider oss i eylijfa Himnarijkis Vist til ad medtaka þijn Nadar-Fyrerheit med ollum Guds Børnum. Veit oss þad og gief Himneske Fader fyrer Arnan og Forþienustu þijns Eingietens Sonar JEsu Christi/ AMEN.

A Hvijtasunu Hatijd.

Gudspialled/ Joh. 14. Cap.

OG JEsus sagde til sina Lærisveina. Hvør han elskar mig sa mun vardveita mijn Ord/ og Fader min mun elska han/ og til hans munum vid koma/ og hia hønum Vistar veru giora. En hvør han elskar mig eige/ sa vardveiter ecke mijn Ord. Og þad Orded sem þier heyrdud/ er ecke mitt/ heldur Fødursins þess sem mig sende. Þetta talade eg fyrer ydur/ a medan eg var hia ydur. En Huggaren sem er hin heilage Ande/ han er min Fader mun senda ydur i mijnu Nafne / han sialfur mun kienna ydur alla Hlute / og minna ydur a allt þad sem eg sagda ydur. Min Frid læt eg hia ydur/ Min Frid gief eg ydur/ eige so sem Heimuren giefur/ þa gief eg ydur. Ydart Hiarta hryggest ei nie skielfest. Þier heyrdud þad eg sagda ydur / eg fer burt og kiem aptur til ydar/ ef þier elskudud mig/ þa gleddust þier vid þad / ad eg sagda ydur/ ad eg fer til Fødursins / þviad Faderen er mier meire. Og nu sagda eg ydur þad/ adur fyrr en þad skiedur/ so ad þier trwdud þvi/ þa er þad være skied. Hiedan i fra mun eg ecke tala margt vid ydur. Þviad þessa Heims Høfdinge kiemur/ og med mig hefur han eckert. Heldur so ad Heimuren vite þad eg elska Fødurin/ og þad eg giøre so sem Faderen hefur mier boded.

Exordium:

JEXODJ BOkar 25. Cap. talar DRottenn þaneg um̃ sijna Vist medal Israels Sona: Þeir skulu giora mier eiñ Helgedoom/ og eg skal bwa a medal þeirra. O miñ Gud / hvsligker eru þesser þijner Velgiorningar/ þad mætte noog þyk̃a ad ell Natturañ ber Vitne um̃ Guds Dwrssegianliga Giæsku/ ad Himnarner framtelia hañs Dyrd/ og ad Festingeñ kuñgiorer hañs Vegsemd/ Ps. 19. svo ad Meñ kyñu ad leita ad hoñu aþ hñs Skiepnum/ og ad hñ heþur ecke læted sig vera an sijns Vitnisburdar þar hañ veiter oss gooda Nlute/ gieþande oss Regn aþ Himne oþañ/ og hagkvæma Tijma til ad bera Avext/ uppþyllande Hiortu vor med Fædslu og Fognude sm̃ Paulus seger/ Act. 14. Noog mætte allt þetta þykia sege eg/ þoott ecke heþde hin Ogrhpanliga Naking sett Boolþestu sijna medal syndugra Jardar Madka sem eru Dupt og Aska. Nu þyker oss þesse Vegsemd Israels Sona þorkuñar væn og vegleg Br. M. svo sm̃ hun og i Raun og Sañleika er / eñ vier heþum þo i Christo ollu meira þeiged/ þvi Dyrd hins siþare Mustereslins / sm̃ er hañs Christne hier a Jorduñe / hun er vorden miklu meire eñ hins þyrra/ svo sem Drotteñ spaade þyrer Muñ sijns Þienara Haggæi Cap. 2. edur hver Nlutur mæ þar vid jaþnast ad Orded vard Hold og bygde med oss / Joh. 1. ad i einum Adams Syne byr oll Fylling Guddoomsins Lijkamliga / Col. 2. ad Guds Eingieteñ Sonur er hluttakande vorden Holds og Bloods eins og smaa Borneñ/ Ebr. 2. Eñ þoott ad þetta sie Upphaþ og Grundvollur Heilsugiaþareñar/ þa munde oss ecke ad þullu stoda Hollvtekia Drotteñs/ nema hñs Fodurlig Giæska heþde giort eñ þramar vid oss e. þnt Þ. er hñ lopade hia Zach. Cap. 6. segiande: Sia eiñ Mañ hvers Heite ad er græn Kvistur / hañ mun bloomgast i sijnu Stad og uppbyggia Drottne eitt Mustere/ 1. Cor. 3. þad er Guds Kyrkia i Mañaña Hiortum/ i hveriu Christur byr þyrer Trwna/ Eph. 3. og hañ er þar sialþur Kieñemadur i sijnu Naæte og Raad Fridarens a mille beggia/ Zach. 6. Nu þoott ad þesse Naavist Guds sie ollum Moñu þrambodeñ/ þa nææ de þad Drotteñ ad svo

fæer verda þeirar Nyttgiande/ en hvad velldur þvi/ nema ad Menn leggia ei miøg Kopp þar a ad innbiooda þessum Gieste. Vier høfum hüs Ovine me hia oss/ med hveriu hann vill ecke Samsæte eiga/ þvi vilia Menn ecke ut hyssa/ og þvi missa þeir hans Nalægdar og Velgiørninga er svo lynder eru/ En svo ad aller þeir ed leggia nockurn Hug a þetta/ meige vita med hveriu Kostum hønum meige innbiooda/ þa hefur JEsus þad sagt med berum Ordum i upplesnu Gudspialle/ þar hann seger: HVer Hann Elskar mig/ sa mun vardveita mijn Ord/ og Fader minn mun elska hann/ og til hans munum vid koma/ og hia hønum Vistarveru giøra. Þesse dyrmætu Ord vil eg nockud framar yfervega fyrer ydrum Kiærleika/ og af þeim framtelia þa hellstu Hlute er eiga ad locka Hiørtu vor til ad elska Gud hinn oppersta Gooda fram yfer allt annad/ hann virdest ad kveikia i oss sijna Elsku/ svo vier þetta Eyrende svo framkvæmt gietum/ ad hønum sialfum lijke/ fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingen.

TVær eru Verallder Br. M. ønnur Synileg/ i hverre vier lifum/ ønnur er þar uppe/ hvadann vier væntum Frelsarans JEsu Christi/ Sum hveria St. Petur talar ad i henne mune Riettlæted byggia/ 2. Pet. 3. hina siaum vier med Lijkamlegum Augum/ þessa med Trwarennar/ þvi Trwenn er Vissa þeirra Hluta sem koma munu/ Hebr. 11. og hun synir þad sem ecke er Synilegt. Hvert sem vier nu helldur rennum Sálarennar edur Lijkamans Augum/ og lijtum i kring oss med Athygle nockurre/ og Gaumgiæfne þeirra Hluta er fyrer oss bera/ þa giefur christenn madur ecke hia þvi sneidt ad elska Gud allra Hluta Skapara fram yfer alla Hlute. Lijt christenn Madur a hinn fagra Skapnad Heims þessa/ hversu kostulegur hann er/ hann hafa heidner Menn a Latinu kallad Mundum fyrer hans Fegurdar saker/ og Grisker i sama mata Cosmon/ søkum hans Prijde. Athuga hin fogru Himensens Lioos/ hversu þeim er vijslega nidurskipad/ þau hafa sinn afmarkadann Gang allt fra Veralldarennar Upphafe allt til þessa Dags/ svo alldrei hefur enn nu broted Noott nie Dag/ Vetur nie Sumar/ Hita edur Kulda i Dagkvæmann Tijma/ Gen. 8. Vird fyrer þier Nattúru Dyranna/ Fuglanna/ Fiskanna/ Grasanna/ hver

svo

ſvo eru prydeleg / ad Salomon i allre ſiñe Dyrd var ecke ſvo ſkrÿddur ſem eitt af þeim / Luc. 12. Eñ ſeged mier / fyrer hvern hefur Gud allt þetta ſkapad? Seger ecke David / Pſ. 8. Þu hefur ſett hañ (Mañiñ meinar hañ) yfer þyn Handaverk og lagt alla Hlute under hyñs Fætur. Sagde ei Drotteñ Gud i Upphafe Skopunar: Drottned yfer Fuglū Loptſins og Fiſkum Siafarens / Gen. 1. Itrekade hañ ecke hid ſama epter Flood-ed vid Noe og hyñs Epterkomendur / Gen. 9. Sagde ei St. Paall / ad hañ hefde af einu Bloode giort allt Mañkyn / Act. 17. ad þad bygde alla Jardar Kryngluna / og hañ hafe afmarkad Tymana med ſynu Bloode / og ſett Endemork Bygdum Mañā: Seig mier chriſteñ Madur / hvern ſkyllder þu helldur elſka eñ þañ er ſvo vel hefur til þyn giort wt af einſkiærre Giæſku ſiñe / eñ eingre þiñe Forþienan? Þyker þier nu nockud Indælt edur Elſkuverdt a þeſſum Guds Skiepnum ſem hañ hef-ur lagt under þynar Fætur / þier til Nota og Epterlætis / þa gleim ecke ad elſka hañ þo um fram alla Hlute ſem þetta hefur þier gefed / þad hei-ter ad fara aptan ad Sidunum / ad þacka Þienaranū ſem færer þ ſem Nyſſbondeñ gefur / edur ad virda Ambættena meir eñ Drottninguna / eñ ſtærre Oriettur er Gude gior i þvi ad elſka hañs Skiepnur fyrer þad Gooda ſem hañ hefur ſæmt þær med / fram yfer hañ ſem er Bruñur og Uppſpretta alls hiñs Gooda. Lat þvi ſia chriſteñ Madur ad þu temier þier Lunderne St. Paals / er hañ ſagde / Phil. 3. Ad ſeñu reikna eg alla Hlute Skada ad vera fyrer Yfirburde Þeckingareñar JEſu Chriſti myns Drotteñs vegna / hvers eg hefe alls a mis fared og reikna Þreck ad vera / ſvo eg æviñe Chriſtum. Þegar þu hefur nu þañeg hiñ meira Heim i gegnum ſkodad / og þu ſier eckert i hønū þ er ei drage þig jafn-vel nauduga til ad elſka hiñ gooda Gud fram yfer alla Hlute / þa ſkoda og hiñ miña ſem er Madureñ / þad ert ſialfur þu / hañ er og med tveñu moote Andlegur og Lykamlegur. Lyt fyrſt til þeſſ Lykamliga / Hver hef-ur myndad þig i Moodur-Lyfe? Hver hleipte þier þar ſamañ eins og odrum Oſte / Job. 10. þad giorder ecke ſialfur þu / ecke Foreldrar þyn-er / þynar Hendur hafa giort mig og tilbwed mig ſeger David / Pſ. 119. Hver hefur leidt þig wt þadañ ſvo dæſamlega i Lioos þeſſa Heims? Hver

hefur

heþur gieþed þier heilbrygda Saal i heilbrygdum Lijkama. Alut hversu þiñ Skapnadur er vegsamligre eñ allra añara Dyra a Jerduñe/ hver þo ecke haþa Gud a neiñ Veg skygdañ/ eñ þu reiser hañ til Reide Daglega. Hocneft þier nu nockud a sialþum þier/ og þyke þad vænt og veglegt sm Gud heþur til þyn lagt/ svo sem þad og er i allañ Maata/ ſ a lææt hñ þo fyrer ganga er giørde þig svo vegleganñ/ og sæmde Drotlnara allra Sluta under Himnenũ med siñe eigeñ Mynd i fyrstu Skøpun. Athuga hvad hañ heþur þier meira giert/ hñ heþur ecke slept þier Forsteduløusñ iñ i Veroldena/ i hønum liþer þu/ ert þu og hrœrest þu/ Act. 17. Hañ heþur gieþed þier alla Slute anægianliga til Notkunar/ Act. 14. Hañ lætur syna H. Engla/ Ps. 91. þa himnesku Anda þioona þier & vardveita fra ollu vondu/ ollum Slisum/ allre Dgiæþu/ Jaþnvel midt i Syndeñe/ hveria þu gieturecke vid þig skiled allt svo leinge ad þu ert i Hølldenu. Eru þeir ecke aller Þioonustusamer Andar seger Postuleñ til Heb. 1. utsender þeim til Þioonustu er Saluhialpena Erþa skulu. Ja Andskoteñ sialþur sagde epter Davids Muñe vid vorn Frelsara/ Matth. 4. þad sm satt var þo i allre Meiningu. Skriþad er sagde hañ/ ad hañ mune biooda Einglum synum um þig/ ad þeir bere þig a Høndum sier ad ecke steiter þu Foot þiñ vid Steine. Seg mier hver þiña Vina edur Vandamaña tekur svo Vara a þier/ hveriũ er svo mieg um þig Hugad? Skyllder þu ecke hafa Fødur og Moodur Syne og Dætur fyrer hañs Skulld/ Luc. 14. Ad þu mætter verda hañs verdugur/ Elska þvi ecke jaþnvel þitt Lyþ allt i Daudañ hañs vegna sem þier heþur Lyþ og Lijkama gieþed/ og vert miñugur þess er Christur seger/ Matth. 10. Sa sem þiñur syna Saalu hañ mun tapa heñe/ og sa sem tapar Saalu siñe miña vegna hñ mun þiña hana. Eg vil ei margt tala um Saalena sem er hiñ Ædste Partur vors Skopnadar/ miñst o Christeñ Madur hvadañ þu ert/ Lijkameñ er ad soñu aþ Leyre Jardar/ eñ Saalañ aþ Gude/ (med hveriu Moote veit hñ best sialþur) og mest fyrer þo Skulld seger Lucas 3. Ad Adam haþe Guds Sonur vered/ þvi sialfur Gud blies liþande Anda i Mañsens Naser/ Gen. 2. Eþ vier erum nu skylldugur ad elska Fødur og Moodur aþ þvi þau haþe oss gieted og fædt i

Heim þeña. Hvad miklu framar er þ skylldugt ad vier leggium alla Ast a hañ/ af hvers Dyrdar-Lioma vier og vor Ande i Fyrstuñe kveiktur er. Vel talar St. Pall hier um̃/ Act. 17. Segiande. Nu þar vier erum Guds Afspreynge þa byriar ad vier ei þeinkium ad Gud lijkur sie Gulle ꝛ Silfre edur Steinũ/ nie vel smijdadre Likneskiu edur Mañа Þankum. Eñ svo sem̃ þad er Ovidurkvæmeligt sem̃ Postuleñ hier um̃ talar/ svo er þad og Afgudadyrkun stoor og merkelig Gudløstun ad elska nokud af þessu samfram hønum/ og mæ þad øllum heilvita Møñum sialfsagt vera hvilijkur Glæpur þ sie ad lia svo gøfugañ Hlut sem̃ Saaleñ er til Þrælkunar Syndeñe/ edur Veralldareñar Munum/ hver ed mun fyrerfarast med øllu þvi sem i heñe er/ þar fyrer æmiñer Johañes næsta heilnæmliga/ segiande: Elsked ecke Heimeñ/ nie þad sem̃ i Heimenũ er/ Ef nockur Heimeñ elskar þa er ecke Kiærleike Fødur sins i hønum/ 1. Joh. 2. Eñ Gud af hverium Sala vor iñblaaseñ er/ hañ blijfur og hañs Ar þrotna ecke/ Ebr. 1. Athuga hin skynlausu Dyreñ/ þoott þau sieu dasamliga skøpud/ þa hafa þau ecke Skyn a þeim̃ Hlutũ er fyrer þau bera/ Ei rañsaka þau sitt Edle/ ecke er Framsijne hia þeim mikel/ einneñ Nærverska/ Sidseme/ Adgreining Goods edur Ills/ og allra sijdst Þeking Skaparans. Skyllder þu nu ecke syndugur Madur elska hañ fra øllum ødrum Skiepnum/ er svo mikid meira hefur lagt til þijn helldur eñ añara Skiepna sem̃ ad Sooleñ er Saurnum biartare/ þar Madureñ er eitt Dyr fullt af Rade ꝛ Skilninge/ hañ kañ Grein a Illu ꝛ Goodu/ hañ gietur udvaled hvert hañ vill/ hañ veit hvad soomer edur ei/ hañ eiñ kañ ad læra ad þeckia Vilia sijns Herra/ hañ hefur uppfunded allañ Nagleik/ allar Kunster og Lister i heimenum/ hañ hefur udreiknad Himensins Hlaup/ og veit Tijma og Stunder fyrerfram/ hañ skygnest iñ i leynda Doma Natturuñar/ svo ad Guds Oudsegianlig Vitska sem̃ Natturuña hefur skapad udbreidur sig i Skynseme Mañsens um̃ allt Natturuñar Rijke epter þeim̃ Maata sem hun fær vidtekid i þessum dauđlega Lijkama/ Eñ þo er þ fyrer øllu ad hun þecker Gud siñ Skapara/ ꝛ a þañ Kost ad fa a hañ sier til Myskunar og Saaluhialpar/ i hveriu ad er iñefaleñ Sidarskapun hins iñra edur Andliga Mañs sins. Þeink til þess

christeñ

christeñ Madur ad þu fæddest i þeña Heim Reideñar Barn/ og daudur i Syndunum / Eph. 2. þvi hvad sem af Holldе er fædt þad er Holld/ Joh. 3. eñ Holld og Blood erfa ecke Guds Rÿke/ 1. Cor. 15. Eñ Gud hefur af Oumræδelegre Elsku til þÿn/endurgieted þig til eiñar lifande Vonar/ 1. Pet. 1. og sett þig i sÿns Sonar Rÿke/ Col. 1. svo þu meig. er Guds Barn kalladur verda og Samarfe JEsu Christi / og til þessa hefur hñ ecke vared Gulle nie Silfre/ helldur sÿns Eingietens Sonar dÿrmætu Bloode/ þvi svo seger Paulus/ Act. 20. ad Gud hafe med sÿnu eigeñ Bloode Hiørdena endurleyst/ og þetta giørde hañ þegar þu eñ varst hañs Ovinur / Rom. 5. Madureñ mætte seigiast van Guds i Heimenum epter Falled/ svo sm Pall um Heidingiana talar/ Eph. 2. adur eñ Gud took Adam i Sætt aptur. Alle hñs Nyske mætte kvijda vid ad deyia/eñ skamast sÿn ad lifa / eñ hñs Oumsegianligu Giæsku og hinum diwpu Myskunar Ydrum i hveriũ hañ vitiade vor uppruñeñ af Hædũ/ Luc. 2. Þeim er ad þacka ad vier høfũ fryhañ Tilgang til Hnaᵒ Stools Myskunareñar/ Act. 5. og skømumst vor ecke/ þvi hañ skamast sÿn ecke ad kalla oss sÿna Brædur/ Ebr. 2. Vier kvijdum ecke vid Daudaᵒ anũ / þvi hvert sm vier lifum eda deyiũ þa erum vier Drottens/ Rom. 14. og þoott vier deyium sm a hñs Nafn trwũ/ þa skulũ vier samt lifa/ svo vier erũ fyrer fullørugaer/ad hverke Daude nie Lÿf/ hverke Einglar nie Høfdingia-Stiett/nie Vellde/ hverke Hæd nie Dypt/ eda nockur øñur skepud Skiepna fær oss skiled vid þañ Kiærleika sm er i Christo JEsu Drottne vorũ/ Rom. 8. Hvad sÿnest ydur Br. M. / skylldum vier ei biooda hm allar Aster/er vier høfũ svo Oteliande Velgiørder þeiged af/ hañ ed fyrergiefur oss Daglega svo margar Synder/ hñ ed ecke vill gleyᵒ ma oss / þoott ad Mooder gleyme sÿnu einasta Barne/ Esa. 49. hvers Hiarta ad brestur svo hañ hlÿtur oss Myskunsamur ad vera/ Jer. 31. þad fyrsta vier snwũ oss til hñs af ellu Hiarta. Þañeg breyter hñ vid vorn iñra Mañ/og svo sm hñ forsorgar þañ ytra edur Lÿkamañ/svo lætur hñ ecke helldur hiñ an Forsorgunar. Þad kieñer JEsus oss i Textanum/ er hañ seger: HVør Sem Elskar Mig/Hañ VArdveiter Mÿn Ord. Matur er Mañsens Megen seger Ordtæke gamallt/ eñ svo sem Lÿkame

ec-

ecke þryʃþaſt kañ man Fædſluñar/ ſvo kañ og ecke Sꝍaleñ man Guds Orda/ þvi þau eru hennar Foodur/ þar þyrer ſeger Endurlauſnareñ ad þau ſieu Lijf og Ande/ Joh. 6. Ec ſa nockur er elſkar einhvern ad hñ hate hñs Male Fiærre er þvi/ helldur kieppumſt vier vid ad eiga ſiñ opptaſt Tal vid þa er vier unnum vel/ þar þyrer eþ vier segiumſt Gud elſka/ þa aþrækiũ ecke hans Ord. Meñ hallda ad ſa Lykame ſie ecke heilbrygdur ſiñ velger vid Matnum/ og hverium hañ verdur ecke til Notkunar/ dylſt og ecke þar vid chriſteñ Madur/ ad þijn Sꝍala er ecke heilbrygd/ og ecke elſkar þu Gud ſvo ſem byriar/ eþ þu heþur Leida a hañs Orde/ ꝛ þykia þeir Tijmar leingſter er þu ꝍtt ad hlyda þvi. Eñ hvad ſeger Paulus hier um? 1. Cor. 16. Bøluadur vere ſa ſem ecke elſkar Drottenn vorn JEſum Chriſtum/ þad er hñ muu eylijflega fyrerþaraſt/ og ecke einaſta er þ Merke þra er Gud elſka/ ad þr vardveita hañs Ord/ helldur er þ Avoxtur hañs Elſku. Eñ hvad er ad vardveita hañs Ord? Þad er ad giøra epter þvi/ eþ ecke ad þullu þvi þ er ſyndugũ Mañe Omøguligt/ ſamt eigum vier ad leggia allt Kapp þar a/ eñ Elſkañ til Guds er ecke Ydiulaus/ hun orkar þvi ad Guds Bodord verda ecke þvong ſvo ſiñ Johañes ſeger/ 1. Epiſt. 5. Svo ad hver ſiñ Gud elſkar hañ heþur ſijna Lyſting i Løgmale Drottens og talar um hñs Vegu Daga og Nætur/ Pſ. 1. Verdur ſvo Jdkaneñ ad Nattꝍru fyrer þiñ ſama Mañe/og hañ um ſkiþer eñ Ande med Gude/ 1. Cor. 6. Endurnijadur epter Mynd þſ er hñ ſkapad heþur/Col. 3. Eñ þvi velldur Elſkañ til Guds ad oſſ þyker Fæda þſſe ſætare eñ Hunang og Hunangs Seimur/Pſ. 19. ſem Von er til/ þar vier þiñum i þvi Krapt epterkomande Alldar/ Heb. 6. Nær vier tijnum þa Molana er detta aþ þvi himneſka Borde med Ærwareñar Mañe. Þvi ſkylldum vier þa ecke um alla Hlute þram ſtunda Elſkuna til Guds er ſvo margt gott med ſier færer. Eg vil ei tala um þad er hier ſtendur i Gudſpiallenu: Og FAder Miñ Mun ElSka HAñ. Einge kañ ad ſegia þ/hvad gott þ ſie ad vera elſkadur aþ Gude/nema hañ ſem Gud elſkar/Þvi eþ nockur elſkar Gud hañ er þrꝍddur aþ hønum ſeger Paul/ 1. Cor. 8. Og þegar riett-trwud Mañeſkia heþur ſijna Vapnſemd i Drottne/ ꝛ gledur ſig i hñs Elſku meir eñ i nockru Gieſtabode/

bode/ þa finnur hun hversu gott er ad vera af Gude elskadur/ þviad vor Elska a Gude er Avoxtur hans Elsku til vor/ þær kunna ecke ad skilia helldur enn Soolenn og Birtann/ þad vottar sa Læresveinn sem JEsus elskade/ 1. Ep. 4. Vier elskum hann þess vegna ad hann elskade oss fyrre. Hver sem þeinker med sier/ hversu vijs/ hve Mattugur/ hve Giæskufullur/ hvad Obryggdull/hversu trwr ad Gud er/ hann mun segia ad Abraham hafe goodur Hlutur i Skaut fallid þegar hann var Guds Vinur kalladur/ Jac. 2. Enn ecke atte Abraham/ ecke Lazarus/ Joh. 11. ecke Postular Christi/ Joh. 15. alleina þetta Nafn/ helldur aller Abrahams Syner epter Andanum/ Rom. 4. Þad eru aller riett-trwader sem elska Gud/ þeir eru eins vel til þess borner/ þeim tilheyrer umm Alldur og Æfe þad Fyrerheit er Gud gaf Abraham/ Gen. 17. Ad hann villde vera hans Gud og hans Sædis epter hann/ þann vantar fatt/ sem Konungurenn elskar/ hann giefur sæmt hann med Tign og Heidre/ hann giefur veitt honum Fullsælu Fiar/ hann giefur lated hann lifa ad Munudum sijnum/ epter þvi sem hann er lynde til/ enn þo giefur hann ecke giort hann fullsælann/ ei megnar hann ad fæ henne alltijd Heilsuna aptur ef hun missest/ ei giefur hann giefed honum Samvitskunnar Frid/ og allra sijdst mæ hann honum Himna Rijked veita/ enn hvad vill hann vanta sem Gud hefur til Vinar/ hann rædur einn fyrer ollu þessu. Jeg veit Menn segia ad Guds Viner sieu optlega vesæler/ sivker/ særet/ Ofsookter/ underþryckter/ og a alla Vegu adþreyngder/ Enn þad er eckert Stoormerke fyrer Gud ad hann læte Vine sijna una vel Hag sijnum nær þeim ad Oskumm geingur eins og Abraham/ Isaac/ Jacob/ David/ Salomon og adrer fleire/ enn þegar hann lætur Postulana ganga glada wt fra Radenu nær þeir Hwdstrykter voru/ Act. 5. Þa Daniel syngur Guds Lof i Leona Grofenne/ Dan. 7. Þa Paulus & Sylas eru kaster i Myrkvastofunne. Act. 16. þa sia Menn hvørsu goodur hann er/ hversu hans Elska vinnur alla Hlute/ hvøllijkur sa Fridurenn er sem Verølldenn mæ ei giefa. Og hvad mæktugur hans Kraptur er i Breiskleikanum. Gud næde oss auma syndugar Menn/ Hvad vinnum vær ecke fyrer Hiegoomann i Verølldenne/ sem oss lyster til? Hvad sparar hinn Stoorlæte fyrer Metord? Hinn Agiarne fyrer Aud? Hinn Heiptræke fyrer Tapun Ovina sinna? og sinn er vid hveria Heimskuna

 bunden/

bunden/ og þegar Men eru svo med miklu Erfide komner til annars meira/þa gieta þr þo ecke sagt/Et ꝛ Dreck Saala myn/Luc.12. Og Ostred a Morkenne sem hefur sitt Foostur/ er sælla en þeir / þvi þ ber ei Ahyggiu fyrer Morgundegenum/en ad naa Guds Vinattu/hyrda svo fra er um/ safnvel þoott þa sie allt feinged/þa hun er feingen/ þvi hn elur Þn fyrer sijnu og veit hvers ad þeir vidþurfa. Allt þetta færer Guds Elska med sier / en uppa þ ad Frelsaren læte oss vita hversu heitt han elskar þa ed han elska og vardveita hns Ord/þa seger han hier: OG Til HAns Munum Vid KOma Og VJSTarveru Nia HOnum GJora. Er ei svo Br.M. / ad vier heimsækiun þa giarnan er vier kiæra hofum. Epter þessum Mannlega Plagsid talar Christur/ han þarf ecke ad ferdast langa Vegu til ad heimsækia oss/ þvi hn er Gud/han er allstadar/ han er ecke langt fra sierhverium einn af oss. En Frelsaren kallar hier ad koma til vor/ þegar han kiemur med sinne Verkan og Afgiefum i Hiartad/hn hafde skommu ædur sagt i þessum Capitula/ Eg mun bidia minn Fodur ad hn sende ydur Anda Sannleiksins/sa ed blyfe hia ydur ad Eylifu/ Joh.14. En hier segest han æsamt Fodurnum vilia sialfur koma/svo sem Von er til/ þvi hvar Fader og Sonur er/ af hveriu Anden framgeingur/þar er ꝛ sialfur Anden. Christur segest vilia sijna sig þm ed sig elska/en han sijner sig ecke nema fyrer H.Anda/ þvi hn er þ er vitnar um hn og leider oss i allann Sannleika. Þegar þu nu christen Madr sitr under Heyrn Guds Orda/og þu fellst a þ sm þar er af Guds Alfu talad. Þegar þu ydrast þinna Synda sm þier verda þar fyrer Augun leiddar/þegar þu trwer þo ad hvar sm Synden yfergnæfer þa mune Naaden yfergnæfa miklu framar/Rom.5. Þegar þu fær Leida a Syndenne ꝛ Kappkostar ad lifa nyium Lifnade/Þegar þu i Monraunnunum fær Huggun nockra af þeirre Sælu Von sm þm er heitenn/er bera Krossenn epter Christo/ þegar þu hrærest til Medaumkunar yfer hinum Volada/og til Vandlætingar moote hinum Ogudliga/ nær þitt Hiarta brennur i þier/ Luc.24. er han talar vid þig i sijnu Orde/ og þu vid han i þijnum Bænu/ þegar þu wteys þijnu Hiarta fyrer hm/ꝛ hn eys þar inn aptur Hugsvolun sijns Anda/ Og i einu Orde ad segia/þegar þu

þiñur i Hiarta þÿnu Elſkuna til Guds og Naungans/ ſm alldrei kuña ad ſkilia/ þegar þu allt þetta finnur/ þa matt þu fullviſſ um þ vera/ad øll heiløg Guddoomſins Þreñing er ad Viſtum med þier / og þu kant ecke ad fara a Mis vid þ/ ad þu ſiert Guds Barn/Rom. 8. Ecke einaſta ſegeſt Endurlauſnareñ aſamt ſÿnū Fødur vilia koma til vor/ helldur Viſtarveru hia oſſ giera. O hvgliẏkt er þetta Br. M./ Hvadañ kiemur mier þ ad Mooder DRottens mÿns kiemur til mÿn ſagde Elizabet ford um vid Mariam/ Luc. 1. Eñ meir er þ ad ſialfur Drottēn Drottnaña vill til vor koma / ecke ſvo ſm hañ kom i Holldeð med Þræls Mynd/ helldur med ſÿnū Guddooms Krapte i vor Hiørtu/ Eñ þ er eñ þa meſt ad hñ vill Viſtarveru hia oſſ giøra. Þegar vorer Viner heimſækia oſſ/ þa teþia þeir ſialldañ leinge/ og þeſſ kærare ſm þr eru oſſ/ þſſ meira Angur læta þeir oſſ epter ad Skilnade/ eñ Christur heþur loþad ad hañ vilie ecke læta oſſ epter eina/ helldur vera hia oſſ allt til Verallðareñar Enda/Matth. 28. Eþ vier yþergieþū hañ ecke/þa mun hañ oſſ alldrei yþergieþa nema vier ſlockvum Andañ/ 1. Theſſ. 5. þa mun hañs Lioos i oſſ æþeñlega breña/ꝛ vier i vorū Anda glooande verda. Vorer Viner giera oſſ Koſtnad þa þeir vitia vor/ jaþnvel þoott þ telie eingeñ epter þeim ſm hñ elſkar/ Eñ hiñ Almattuge og alleina rÿke Konungur Hÿrdareñar er ecke Koſtnadarſamur þar ſm hñ er ad Heimbode/ Hañ fær er alls Nægter med ſier/ þvi allt Silfur og Gull er hañs og øll Dyreñ a Mørkeñe/Pſ. 50. Ecke vill hañ neinum tilſeigia eþ hañ hungrar/ eñ eþ hañ lætur ſÿna Elſkendur vanta þetta ſvo ſm hañ opt giører/ þa gieþur hañ þm i ſtadeñ Allsnægta / þad Siñe er lætur ſier ſÿna Luku nægia/ hvad St. Paall kallar Aviñing Gudhrædſluñar/1. Tim. 6. og þau þigg ia eins vel aþ hønū eiñ Bita Brauds/ſvo ſm full Hus Andæþa. Þegar Chriſtur umgieckſt hier a Jørduñe/kom hñ alldrei ſvo i nockurs riett truads Mañs Hus/ad hñ ei kæme med Bleſſan. Hañ var eñ ecke i Heimeñ boreñ þa hañ kom i Hus Zachariæ og Elizabetar / og þau æſamt Barnenu i Moodurkvide fylltuſt aþ heiløgum Anda/Luc. 1. Hañ kom i Hus Peturs og færde Moodur hañs Heilſu ſÿna/ Matth. 8. Hañ kom i Capernaum og gaþ hinum Limafallsſiuka ſÿnar Synder kvittar / ſvo

hañ

hañ spratt upp og gieck / Matth. 9. Hañ kom i Jairi Hws / og pærde hañs Doottur Lijfed aptur. Hañ kom i Landsalfur Tyri og Sidonis og rak Dioefulen wt af Doottur hiñar Canaaniſku / Matth. 15. Hañ kom i Hws Zachæi / og gaf þvi Hwse Velferd a þm̃ ſama Dege / Lu. 19. Svo þad mæ ſatt um̃ hñ ſeta ſm̃ Petur ſagde / ad hañ hafe geinged um̃ kryng / giort gott og grædt alla ſm̃ Vnderþrycktir voru af Dioflenum / Act. 10. Eñ ef hñ þvilijkt giorde þegar hñ bar vorar Synder ꝛ erfid-ade i þeim / Eſa. 43. Hvad miklu ſtærre Hlute mun hañ nu giora / þar hañ ſitur til Kraptarens hægre Handar / og er þo ad Viſtu̅ med oſſ æ-ſamt Fodur ſijnu̅ og H. Anda? Hier um̃ mæ eg ſegia eins ꝛ Paall / Rom. 5. Ef vier erum ſætter vid Gud þegar vier vorum hañs Oviner fyrer Dauda hñs Sonar / þa munu̅ vier eñ framar nu i Sætt komner hoolp-ner verda fyrer hñs Lijf. Gud bleſſade Obededom medañ Ork Drott-ens var i hñs Hwſe / 2. Sam. 6. Hier er Ork Sættmaalans a millum Guds og Maña JEſus Chriſtus / ſm̃ er Nædarſtooll fyrer hñs Blood / Rom. 3. Hvada Bleſſan mun hönum ecke fylgia? Mig ſkal þad ecke undra þoott ad Guds Bornum i hveriu̅ hñ bygger / þyke lijted koma til Yfirlætis Veralldareñar / þar hñ ſem bijr i Himnenum / hverium ad þioona Þuſund og tyiuſiñum hundrad Þuſund H. Eingla / hañ hefur hwed ſier Viſt i þeirra Hiarta hier a Jorduñe ſem hañ elſka og hñs Ord vardveita. Þeſſe er ſw oñur Verolld / er eg i Upphafe talade um̃ / hvet ed upp byriaſt hier i Nædeñe / eñ fullkomnaſt ſijdar i Dijrdeñe / þa Gud verd-ur allt i ollu / um̃ hveria Eſajas Spæmadur Cap. 64. og Paall Poſtule Samſaga verda / 1. Cor. 2. Ad þad hafe ecke Auga ſied og ecke Eyra heyrt / og ei hafe þad i nockurs Mañs Hug edur Hiarta komed hvad Gud hafe þeim fyrerbwed er hañ elſka / hana ad byggia / heñar nioot-ande ad verda / og i heñe eylijft Lof ad ſyngia vorum Gude / ſem oſſ hefur Sigureñ giefed / uñe oſſ ſialfur hañ fyrer Son ſiñ JEſum AMEN.

Añan Dag Hvijtaſuñu.

Gudſpalled / Joh. 3. Cap.

Jeſus

JEsus sagde til Nicodemum/ So elskade Gud Heimiñ/ ad hañ gaf wt siñ Eingieteñ Son/ til þess/ ad aller þeir sem a hañ trwa/ fyrerfareſt ecke/ helldur ad þeir hafe eylijft Lijf. Þvi eige sende Gud Son siñ i Heimeñ/ ad hañ fyrerdæmde Heimeñ/ helldur ad Heimuriñ frelseſt fyrer hñ. Hver hañ trwer fyrerdæmeſt eige. Eñ hver hañ trwer eige/ hañ er nu þegar dæmdur/ þvi hañ trwer ecke a Nafn Eingietins Guds Sonar. Eñ þesse er Doomuriñ/ ad Lioosed kom i Heimiñ/ og Meñerner elskudu meir Myrkred eñ Lioosed/ þviad þeirra Verk voru vond. Hver sem jlla giører/ hañ hatar Lioosed/ hañ kiemur og eige til Lioosins/ ad eige ſtraffeſt hañs Verk. Eñ hver sem Sañleikañ giører/ hañ kiemur til Lioosins/ so hañs Giørder verde kuñar/ þvi þær eru i Gude giørdar.

Exordium.

TRwudum er allt møguligt/ seger Ritningeñ/ Marc. 9. Þad hefur Christendoomureñ fram yfer adra Speke ad hañ verkar alla Hlute med Guds Krapte. Sijnaſt mætte ad Abraham Fader trw adra hafe vered nockud holldlega Siñadar/ þegar hañ sagde vid Gud er hñ hiet hønū siñe Giæsku/ hvad villt þu giefa mier? Eg em Barnlaus/ Gen. 15. Þvi ad i þad Siñ hefur Guds Vinur ecke liked nema epter Lijkamañlegre Farsælld/ eñ Gud giørde betur vid hñ/ þvi hñ þeckte hañs Hiarta/ og gaf hønum ecke einaſta eiñ Son vid eiñe alldraðre Kviñu/ Gen. 21. Helldur og þar ad auke eiñ Son af hañs Lendum i hverium ad blessadar eru allar Þiooder/ Gen. 22. Þad er JEsus Christus/ Matth. 1. Gud blessadur um̃ Allder/ eñ þo fæddur af Fedrunū epter Holldenu/ Rom. 9. Sa sm̃ hñ a hañ er alldrei Barnlaus/alldrei Arflaus/ alldrei Hiælparlaus/ þvi hañ a þañ/ hver ad er DRottiñ sem er mattugur til ad hiælpa/ hveriumi Gud hefur giefed Endemørk Veralldareñar til Arfleyfdar/ Ps. 2. Þad Barn sem oss er fædt og þañ Son sm̃ oss er giefeñ a hvers Herdū ad er Høfdingia Doomureñ/ hvers Nafn

hñ kallar Undarlegur/ Rad/ Hetia/ Sterkur/ Fader Eylijfþdareñar/ Fridar Høfdingia/ Es. 9. Þeña siñ Eingeteñ Son seger sialfur Soñureñ ad Fadereñ hafe utgefed fyrer Heimeñ i þssa Dags Evangelio/ til þss ad aller þr sm a hañ trwa skule ei fyrerfaraſt helldur hafa eylijft Lijf/ af hveriū dyrmætu Ordū eg vil tvent hugleida. 1. Hversu veglegad sie þsse Gafa. 2. Hvar til hun gagne oss. Þu goode Gud sem oss hefur hñ sialfur Overdugū giefed/ styrk oss med Naad þijns Anda/ ad vier mættū þetta dyrmæta Eyrende svo framkvæma ad þier lijke fyrer JEsu Christi Forþienustu/ Amen.

Utleggingeñ.

MENN plaga ecke alleina ad virda eina Gafu af þvi hversu dyrmæt hun er i sialfre sier helldur og hinu/ af hveriū hun er gefeñ/ og med hveriu Giede ad hun er utelateñ/ Eg virde meir þañ Skeinck sem gefeñ er af Konungenū/ helldur eñ af mijnum Lijka/ og sa er mier hvad kiæraſtur er eg þigg af Fødur mijnū edur Vin þm sem er eins og sialfur eg. Nu heyru m vier i Textanū ad þsse Astgiøf sie fra Gude komeñ/ eckert kañ þvilijkt ad segiaſt edur nefnaſt/ svo miklu ædre sem Gud er øllū sijnū Skiepnum/ svo miklu er þsse Skeinkur Dyrdligre ollu þvi er adrer gefa/ eige sijdſt fyrer hañs Skulld sm giefed hefur. Landſtiornareñ i Epheso/ er hñ villde stilla til Frids Borgar Mugeñ sem Demetrius hafde uppæſt a moote þm St. Pale/ Act. 19. Hañ kañ eckert gylldara til ad setia þa med eñ þad/ ad hañ sagde/ ad Bilæte hiñar miklu Dianæ i Epheso være af Himnū ofanfalled. Svo var nu Andskoteñ kroptugur i Børnum Vantrwareñar ad Heidingiar skipuduſt alleina vid þad sm ædur voru svo Olmer ad Arslum giengde/ af þvi þm þootte þ Soome svo mikill ad fra Fulltrwe skyllde fra Himnū komeñ vera. Ætt um vier þa ecke christner Meñ/ ad leggia hina meſtu Virdingu Aſt og Elsku a þad sm vier vitum komed vera fra hinū saña Gude/ hver ed ollu stiornar bæde a Himne & Jørdu/ & sañvel þ sm vier køllū hñs miñſtu Gafur sem þo eingar litlar eru/ auk helldur þad ad hañ hefur gefed oss siñ Son. Jacob seger ad øll good Giøf og øll fullkomeñ Giøf kome ad ofan fra Fødurnū Lioosaña/ Jac. 1. Eñ af hveriu Giede ad Fader

Lioosaña

Lioosaña hafe oss giefed þessa Giøf sem er øllum meire/ þad seger hañ oss sialfur i Gudspiallenu med þessū Ordū / SVo ELskade Gud HEImeñ. Langt vorum vier fra þvi synduger Ormar vtlager fra Gude og hañs Helgedoome/ad þ være nockurt hia oss nema Synden ein er mætte hræra Gud til Medaumkunar/ auk helldur hñ kyñe ad elska oss fyrer nockra vora Verdskulldan edr Agiæte. Mañeskian var svo a sig komeñ epter Synda Falled ad Ritningeñ talar þar svo um̃ epter Mañligū Plagsid/ Gen. 6. Gud ydrade þess ad hñ hafde Mañeñ skapad/ og samt elskade hañ oss þo svo ad hañ gaf oss ecke nockra almeñeliga Gafu/ svo sem þegar hañ lætur rigna yfer vonda og gooda/ og Soolena uppreña yfer Ranglæta og Riettlæta/ Matth. 5. Helldur siñ Eingeteñ Son/ og þad ad fyrra Bragde/ ædur eñ vier hofdum Vita / edur nockra Atburde til ad elska hañ. J þvi er Kiærleikureñ seger Johañes/ 1. Pist. 4. Cap. Ecke ad vier elskudū Gud/ helldr ad hñ elskade oss & vtsende siñ Son til Forlykunar fyrer Synder vorar. Eg ætla ad vorum fyrstu Foreldrū yrde nærsta Raadfaatt i Paradys þegar þau hofdu Gud styggdañ/mundu þau hafa nockra Vidleitne ad blijdka hañ? Mundu þau geta hitt uppa þetta Guddoomlega Vijsdooms Raad? Ad Gud skyllde Madur verda til þess ad forlijka Heimeñ vid sialfañ sig/ fravijs voru þau til þess/ Atburderner voru þeir einer ad fela sig/ þvi þau voru nakeñ/ Gen. 3. Og ad bera Skulldena af sier hvert um̃ sig / þesse voru Vrrædeñ einasta. O hvilijk Dypt Audæfaña og Guds Speke/ Rom. 11. Snemma braukst vt hin Guddoomliga Elska af hñs Hiarta/ strax er hñ hafde lagt hiñ Riettvijsa Doom a Mañeñ ad hañ skyllde deyia/ lagde hañ þa Lyknarfullu Rood med ad Kviñuñar Sæde skyllde i sundurmeria Hoggormsens Hofud/ Gen. 3. þetta sitt Myskunar rijka Fyrerheit hefur hñ efnt i Sendingu sijns Eingietens Sonar hijngad i vort auma Holld fæddañ af Kviñuñe/ eñ þa þegar vier vorum hañs Oviner/ Rom. 5. þegar vier eñ þa vorum dauder i vorum Syndū/ þesse er hin Guddoomliga Elska er DRotteñ prijsar hier i Gudspiallenu/og þ ecke um̃ Skør fram̃/þvi Paulus talar hier um̃/ Rom. 8. Ad Gud hafe ecke hlijft sijnū Eingietnum Syne/ helldr giefed hañ vt fyrer oss alla/hañ sparade hañ ecke til ad fætast i Ar-

 mood/

mood/ecke til ad verda Land=Flootta/ecke til ad þola Skam̃er og Næd-
ungar af þeim sem hañ took undañ eylijfre Skøm̃ og Nædung. Ecke
til ad lijda Krossens Dauda fyrer þa er hñ deyddu/ ⁊ ecke til ad þola Hel-
vijtis Pijslir fyrer þa sem̃ hafdu giørt Samband vid Daudañ og Sætt-
mala vid Helvijted/ Es. 28. Hañ sparade hañ ecke fyrer Syndena sem
Gude alleina illa lijkar/ Ps. 5. helldur giørde hañ i hvertū hønū alleina
velþocknast ad Synd/ safnvel þoott ecke visse hñ af Synd/ 2.Cor. 5.
Eingeñ elskar nockurn meir eñ ꝥ ad hñ giefur sitt Lijf wt fyrer hñ seger
Lausnareñ/ eñ Gud elskar siñ Son eins og sitt eiged Lijf/ þvi hañ er
Lioome hañs Dyrdar/ Heb. 1. Hañ er sa sem er i hñs Skaute/ eñ fyrer
þvi ad Gud kuñe ecke einsamañ ad deyia/ liet hañ siñ Son deyia i Mañ-
ligu Holdе/ i Mañligre Natturu er hñ af Fedrunū hafde/ hver fyrer
þviad i hønum byr øll Fylling Guddoomsens Lijkamlega/ Col. 2. Þa
heiter hñ sa Madur sē hønū er nærstur/ Zach. 13. Ja hñs Sonur/
safnvel epter Mañdoomenū /ecke eiñ Sonr/ er sie Ættleidingur svo sem̃
vier erū ꝥ hñs Skuld/ helldur Guds himneska Fødr Natturlegr Sonur
ꝥ Jwod Guddoomsens/þvi Texteñ seger ad hñ hafe wtgefed siñ Einget-
eñ Son. Hvad ecke a ad skiliast epter Guddoomenū alleina/ helldur og
epter Mañdoomenū eingu sijdur/þviad i hønū hefur hñ Kvøl ⁊ Dauda
lided/ ⁊ allt ꝥ er hñ vañ til Arnadar og Myskunar syndugu Mañkyne.
Eingeñ vill missa siñ Son/Jacob villde ei voga sijnū yngsta Syne i þa
Hætu ad lata hñ fara med sijnū Brædrū ofañ til Ægyptalands þoott
þeir neyddu hañ þar um̃/ Gen. 42. og þm̃ læge Lijfed a. Eñ Gud gaf
oss siñ Son Obedeñ og ofurselldе hañ i Daudans Kvøl fyrer oss sem̃ ecke
vorū Syner helldur Reideñar Børn og af Natturuñe til Satans Þræ-
lar/Eph. 2. Kviñan sw sem̃ umgiekur/ 1.Reg. 3. hun villde helldur ad
sw sem̃ ecke var Mooder skyllde eignast siñ Son/ helldur eñ Lijfed være
af hønū teked/svo miøg elskade hun sitt Lijfs Afkvæme/hun villde viña
þad til ad Qvina sijn mætte hafa Glede af Barnenu/ svo þad mætte þo
Lijfe halldа/ þvi heñar Jdur tendrudust upp sijns Sonar vegna/ seger
Ritningeñ. Eñ hiñ eylijfe Bruñur Giæskuñar vitiade vor fyrer sijn mysk-
unar Jdur/⁊ elskade svo Heimeñ ad hñ wtgaf siñ Eingeteñ Son i Daud-
añ/

añ/uppa þ ad aller þr. sm̃ a hñ trwa heþdu eylþþt Lÿþ. Þegar Drott. eñ spaer um̃ Biæsku sÿna er hañ vilie audsÿna sÿnu Foolke þyrer Christ um og i Christo/þa tekur hñ svo til Ords/ Malach. 3. Eg skal tiæ þm̃ Mÿskunseme/ svo sm̃ eiñ tiaer Mÿskun sÿnũ Syne þm̃ er stundar hñ. Miñ Herra og min Gud/vier meigũ þ med Kiñroda medkieña ad þu heþ ur sÿnt oss meire Mÿskun eñ þÿnũ Eingetna Syne a hñs Dauda Dege/ Hañ vard ecke Bænheyrdur er hñ beidde ad Reideñar Kaleikur mætte þræ sier takast/Matth. 26. Jæ/ ecke þoott hñ beidde i heilar þriær Reisur/ eñ hvers vier bidiũ þig i hñs Naþne/ þad villt þu veita oss/ Joh. 16. Þad skal ske (þad eru þÿn eigeñ Ord) ad ædur eñ vier bidiũ þa villt þu bænheyra/Esa. 65. Þiñ Eingeteñ Sonur þieck einga Vægd/ jaþnvel þoott eingeñ kÿñe ad straþþa hñ um̃ nockra Synd/Joh. 8. eñ vier heþũ Mÿskun ødlast sm̃ til alls ills hoþdũ uñed. Þiñ Sonur þieck eckert ad svala sier med i hiñe bitru Pÿnu nema Gall og Edik/Matth. 27. Læter þu oss nockud til handa bera til þess ad lÿkiast høñũ/ Læter þu oss drecka hañs Kaleik/ Ps. 119. hier i Nadeñe/ þa kriddar þu hañ med Svølun þÿns H. Anda. Þu dreiper a oss med Sætleik epterkomande Alldar/og leider oss þram̃ ad þerskũ Vøtnum/svo miklu betre Koste hoþũ vier nu Þrælarner ad bwa vid eñ þiñ Eingeteñ Sonur. Hver er sæ aþ oss ad hñ ecke haþe þar hañ meige Hoþde sÿnu ad halla/Matth. 8. Hver er svo oþsooktur/ pÿndur og kvaleñ sem hñ var/ A hveriũ heþur þvÿlÿk Hegning leiged? Satt er þad ad hañ er iñgeingeñ i sÿna Dÿrd/ Luc. 24. ad øllu þssu aþloknu/ Eñ vier sm̃ ad varla drepũ hinu miñsta vors Fingurs i þiñar Reide-Flood/Luc. 16. sm̃ gieck yþer Hoþud høñũ. Vier skulum og iñganga i hñs Dÿrd eþ vier trwũ a hañ/ og er þ Mæla sañ, ast ad vier viñum svo lÿted sem eckert til þeirrar Dÿrdar sm̃ hñ heþur oss med siñe Kvøl aþrekad/ Þoott vier bærũ Jobs Raun/ Job. 2. & Giesi Lÿkþræ allt þræ Vøggũñe til Graþareñar/ hiæ þvi sm̃ hañ hlad heþr þyrer vorar Synder/høñũ sie Loþ/Dÿrd & Heidr um̃ Allder/Am̃. Svo heþe eg nu allt hÿngad til nockud talad um̃ Agiæte þessarar Nim̃neskũ Gaþu/ Epterþylger ad tala um̃ heñar Gagnseme.

Nytseme eins Hlutar metũ vier aþ tveñu/ añadhvert ad hñ gagnar oss til

til ad umflyia hid vonda/edr til ad ødlast hid gooda. Hverttveggia fiñum vier i wtsendingu Guds Eingetens Sonar/ Þad fyrra kieñer hañ oss i Gudspiallenu med þessū Ordū : AD ALLer þEir Sem A HAñ TRwa FYRerfarest Ecke. Tvent hefur og DRotteñ til þess giort/ad þr skule ecke fyrerfarast sm̄ a hañ trwa. Fyrst ꝥ ad hn̄ hefur lided þeim til Epterdæmis/ þad Añad ad hañ hefur lided þm̄ til Forlykunar. Vm̄ hid fyrra talar St. Petur/ 1. Pist. 2. segiande : Christur er dæeñ fyrer oss og hefur oss epterlaated þad Dæme ad þier ganged i hañs Footspor. Þegar hiñ gamle Adam sm̄ byr i oss / a ad leggia wt þau dyrmætu Ord sm̄ Paulus skrifar/Rom. 8. Ad sa sm̄ ecke þyrmde sijnū eigen Syne/helldur gaf hn̄ wt fyrer oss alla/ hvar fyrer skyllde hañ ecke giefens veita oss alla Hlute med hønū ? þa skilur hn̄ þau um̄ ꝥ sm̄ hønū lijkar / Hønum þyker ecke miked koma til þess Lijfsens Brauds sm̄ af Himnum er ofañ komed/Joh. 6. Hañ vill Kiøt hafa/ Num. 11. og er ecke til Frids/ ella ꝥ er Sælgiæte Holldsens og þess Munadur/hn̄ etur sig fullañ þar af/þar til ꝥ geingur wt um̄ hn̄s Naser og sælgar þeim er ala hn̄ svo kappsamlega/ svo þeir drepast Þusundū samañ/og verda Helvijtis Ellds=Matur ad sijdustuñe/Eñ þegar Paulus nefnèr hier alla Hlute/þa meinar hn̄ þa ed Sæluñe gagna/ þad er audsært af øllū þssū sama Capitula/hvadañ Ordeñ tekeñ eru/ Hvar af vier siaum Børn mijn/ ad ecke er Guds Sonur oss til þess sendur ad vier skulū laata epter Holldenu þess Girnder ad rækia/Rom. 13. ef vier vilium a Guds Son trwa svo vier fyrerførumst ecke/helldur svo sm̄ hn̄ er einusiñe dæeñ Syndeñe/ seger Paulus/ Rom. 6. þad er fyrer Syndena/ og deyr ecke framar/ svo eigū vier heñe Daglega ad deyia/ꝛ med hønū Daglega ad upprijsa/ ad vier ei framar lifum i heñe/svo sm̄ hn̄ hefur sigrad Heimeñ/svo eigum vier ad forsmaa Heimeñ/ og svo sm̄ hañ hefur wtsnarad Dioflenum og troded hañ under siña Barna Fætur/ Rom. 16. svo eigū vier ad reka hañ wt wr Hiarta voru / med øllu hn̄s Hyske. Vier eigum ecke ad hafa eina Klauf epter a Egyptalande/Exo. 10. helldur breña upp þañ Amalecita med øllu hn̄s Gotze/kviku og daudu/1. Sam. 15. med sañre Ydran og Afla te Syndaña/svo ei verde Israels Rijke fraa oss teked. Þad

kiefter

kienner oss Paulus/ 1. Cor. 11. Eff vier dæmdum sialffa oss/ þa yrdum vier ecke dæmder/ Enn þegar vier dæmumst aff Drottne/ þa verdum vier leid-rietter / svo ad vier ecke fordæmumst med Heimenum. Þanneg er oss nu Christur sendur til Epterdæmis / bæde i Lijfnadenum og svo i Krossburdenum/ Hvertveggiar Omissande til þess ad uppfylla Tøpunena/ Enn forgiefens heffde hann lided oss til Epterdæmis/ nema hann og heffde lided oss til Forlijkunar / hvar fyrer til Forlijkunar ? þui vier vorum missätter vid Gud / hvers vegna ? Fyrer Syndena/ Hvad haffde Synden forþienad ? eylijfft Elld med Dioflenum og øllum hans Arum. Hver heffur Syndena burttekid ? þ heffur Guds Sonur giørt er hann bar hana uppa Tred / seger Petur / 1. Pet. 2. Þvi sagde Johannes Skijrare/ er hann leit Christum koma til sijn/ Sioed þad Guds Lamb sem i burtu ber Heimsins Synder / Joh. 1. Til þessa þyker Heimenum lijted koma / eg trwe hann dylliest vid ad þar mune svo heitt i Satans Badstoffu/ sem Prestarner segia / annars mundu Menn ecke bidia sier og ødrum svo opklega Helvijtis / sem Menn giøra/ Enn vilied þier ecke trwa þeim / þa trwed Guds Orde/ trwed Ritninguññe. Eg veit ad ydur þyker þad lijted Heimsins Børnum / ad þier skulud alldrei umm Ässe Gud sia i Dyrdenne/ þvi þier haffed alldrei sied hann nie hyrdt umm ad sia i Nadenne/ enn svo þyker Paale þad miked ad hann seger: Ogudliger munu straffast med eylijfre Glatun / fiarlæger Auglite Guds z Mætte hans Dyrdar / 2. Thess. 1. Enn hlusted til hins ad þar mun verda Op og Tanna Gnijstran/ Luc. 13. Þeir munu eta sijnar Tungur wt aff Pijnu/ Apoc. 16. Þessar Pijsler eru Vægdarlausar / Jac. 2. Og ecke svo sem þessa Heims Mooflæte / hvar Menn faa nockra Linun a stundum/ þrra Ormur mun ecke deyia/ og þeirra Elldur ecke wtslockna/ Es. 66. Þad er eylijft Sman / Dan. 12. Eylijff Hegning/ Matth. 25. Og Þoka Myrkranna/ Jud. v. 13. Sem umm Eylijfd er tilbwenn hinum Ogudligu/ 2. Pet. 2. Eff þier nu haffed nockra Lijkamliga Tilfinning / eff þier varla liffad gieted þa ydur vantar Sælgiæte ydar og Veniuligann Adbwnad/ eff þier gieted ecke af ydur bored nær þier fæed Hoffudverk edur Sijdu-Sting / hvad mun þa verda i Eldsins Dijkenu sem vellur aff Ellde z Brennesteine/ Apoc. 21. Eff ein lijtil Vanvirda er þier

svo

ſvo kalled i þſſu Lÿfe kvelur ſvo ydar Hiarta ad þier ſvÿfeſt einkis til ad
hefna ydar/ hvad mun þa verda hin eylÿfa Skøm? Þier munud þeinkia
ad eingeñ hafe yfer ødrum ad ſtæra ſig a þeſſu Forſmanareñar Lande/
eñ giæted þſſ ad þier munud kveliaſt i Augſÿn H. Engla/ Apoc. 14.
Hverra Lagsmeñ ad eru Guds Vtvalder/ er þier Foot-troded hafed i ydar Velmagt. Þier munud ſiaa alla hellaga i Guds Rÿke/ Luc. 13.
eñ ydur vtkaſtada/ Ja margañ þañ ſm þier Triett giort og uppſvelgt
hafed/ og ecke reiknad verdugañ ad þurka ydar Skoo/ þa munud þier
ſiaa til Bords ſitia med Abraham/ Jſaac og Jacob i Rÿke Himnaña/
þegar hiner Fordæmdu Gløtunareñar Syner ſiaa þetta fyrſt/ þa mun
Vþündar Ormureñ taka til ad bÿta af alvøru/ þa mun ecke duga ad ſefa
hñ med Lÿfſlæte Abels/Gen. 4. Nie Mañſale Joſephs Gen. 37. edur
Dræpe Nabots/ 1. Reg. 21. Þvi hñ mun alldrei deyia/Eſ. 66. Og
vilied þier ecke ødrum Guds Møñum trwa hier til/ og ſeged/ ad hverke
Eſaias/ Jacob/ Petur nie Judas hafa vered i Helvÿte ad þeir kuñe þar
fraa ad ſegia ſvo ſem margur Gloopur lætur ſier um Muñ fara/ þa trwed þo Guds Syne. O þier hin Vantrwada Kynſlood/ hañ var i Helvÿte þegar hñ kvaldeſt fyrer ydar Synder ſvo þier ſkylldud ecke fyrerfaraſt helldur hafa eylÿft Lÿf. Eingeñ kañ betur ad ſegia oſſ hverneg þar
er hattad helldur eñ hñ ſem þad hefur tilbwed handa Dioflenum/ hñ ed
ſialfur hefur þolad Helvÿtis Pÿſler/ hañ ed ſialfur er þangad ofañfareñ til ad predika Øndunum i Fangelſenu/ 1. Pet. 3. Þad er til ad
ſtraffa þa. Hañ er Guds Sonur/ hañ ber alla Hlute med Orde ſÿns
Kraptar/ Ebr. 1. Allt Valld er høñu gefed bæde a Himne ꝛ Jørdu/
Matth. 28. Og vard Helvÿte høñu þo ſvo heitt ad hñ ſveitteſt Bloodenu/ Luc. 22. og hroopade a Kroſſenum Gud miñ Gud miñ þvi hefur
þu yfergiefed mig/ Matth. 27. O Vatns-Boola/ O Heyſtraa/ munt
þu þa gieta bwed vid þeña fortærande Elld? Og þu ſkallt þar þo eylÿfflega bwa/nema þu ydreſt ꝛ trwer a Soneñ/ Joh. 3. Vilied þier nu ecke
Guds Syne trwa/ þvi þ er ſvo gamallt ad høñu er lÿtt trwad af Heimenum/ þa trwed þo Dioflunũ/ þier erud vaner þm ad trwa þoott þr liuge/
giøred þeim ecke þañ Triett ad trwa þm ecke/ nær þeir ſatt ſegia/ Þeg-

ar

ar Drotteñ rak hina mørgu Diøfla wt af hinū Oda Gadareno/ Marc.
5. þa bædu þeir hañ ad ſkipa ſier ecke i Vnderdiwpeñ/ Luc. 8. þad er i
Helvijte/ þvi ſvo kallaſt þad Apoc. 9. og vijdar/ ſvo kvidu þeir vid þm̄
Loga/ ſem̄ alvaner voru Kvølunū. Seig mier/ Mun þier ecke bregda
vid ef þier yrde ad Skyndingu burt kipt wr øllu þijnu Sælgiæte og
ſteypt i Helvijte og Kvalernar eins og hinum Rijka/ Luc. 16. J þetta
Siñ toludu Diøflarner Alveru/ þvi þeir ræku ſitt eiged Erende/ eñ
ad þier liwga þu ſyndugur Madur/ og mæla upp fyrer þier Helvijte eins
og adra Konungs Høll/ trw þm̄ ecke/ þvi Fader þeirra er Lygare i fra
Vpphafe/ hañ ſtood ecke i Sañleikanum/ ei helldur þeir/ þar fyrer eru
þeir i Helvijte ofan ſtygner/ og bundner Myrkrana Hleckiū/ 2. Pet. 2.
Til ad frelſa oſſ fra þeſſum Oſkøpum er nu Guds Sonur wtgiefeñ/ til
þeſſ er hañ fæddur/ Hwdſtrycktur og a Kroſſeñ negldur/ Eñ Gudſpialled
ſeger oſſ eñ nu meira/ HEilldur Ad Hañ HEfde EyLijft Lijf/ ſtendur
hier. Þad er vitanlegt af St. Pals Ordum/ Eph. 2. Ad vier fæd-
umſt dauder i Syndeñe/ þad Natturlega Lijf bærer med ſier Andlegañ
Dauda. Nær tøkū vier til ad deya? Þegar vier lifū i Skijrneñe þiñar
Mooder vor chriſteleg Kyrkia med oſſ fyrſt eitt Andligt Lijfs-Mark/ fyr
er hvern: Fyrer hañ ſem̄ af Gude er wtgiefeñ til þeſſ ad Heimureñ ſkillde
hafa eylijft Lijf/ ſvo ſeger Pall Tit. 3. Ad Gud hafe rijkuglega wthellt
yfer oſſ heilogum Anda fyrer JEſum Chriſtū vorn Heilſugiafara/ ſvo
ad vier Riettlæter fyrer hñs Nad yrdū Erfingiar eylijfs Lijfs/ Eñ ſa
ſem̄ ſkal eylijfs Lijfs niooka/ hañ verdur hier i Lijfe fyrſt ad lifa Andligu
Lijfe/ þad hlioottū vier i Skijrneñe ſem̄ ſagt er. Þeſſ gieter St. Petur
er hñ ſeger/ ad Gud hafde Endurgieted oſſ til lifande Vonar/ 1. Pet. 1.
Eñ þ kañ audvelldliga aptur ad miſſoſt ſvo vel ſem̄ þ Lijkamliga/ nema
hiñ iñre Madureñ ſem̄ i Fyrſtuñe er eins og Briooſtmylkingur o ſa kem-
eñ/ nema hañ ſie Dagliga nærdur og Endurnijadur/ ſvi lætur Paulus
þetta fylgia hvert ødru ſegiande/ Tit. 3. Ad Gud hafe oſſ hoolpna giort
þ Endurgietningar Laugena og Endurnijungar heilags Anda. Þetta
Andliga Vøxt og Þroſka ødlumſt vier eins vel fyrer Chriſtum ſvo vel
ſem̄ hid Andliga Lijf i Fyrſtuñe/ Þad kieñer oſſ Paulus/ Eph. 2. ſeg-

iamoe: Vier erū Guds Verk skapader i JEsu Christo til goodra Verka/
hver Gud hefur tilbwed ad vier gaungum i þm̄. Saleñ velldur þvi
ad Lijfnad vor/ ecke giører þad Fædslan alleina/ helldur er hun svo sem
nockurskonar Medal i hveriu ad verkar Mañsens Ande hönū til Þroska
þar til hañ full vaxeñ er. Christur er vort Andligt Lijf/ hañ er Lijf hins
iñra Mañsens/ Fædañ er Guds Ord/ i þvi verkar hañ med sijnum Anda
þar til vier naaum ad vaxa epter fullkomnū Mæler Christi Alldurs sem
Paulus ad Orde kiemst/ Eph. 4. Og þetta andliga Lijf er mest foolged
i Deydingu Holldsens/ þau tvö eru hvert a moote ödru/ Eins Lijf er
añars Daude/ hiñ gamle Madureñ og hiñ nyje/ sem epter Gude er skap-
adar/ þeir berast Bana-Spiotot epter/ eñ sa er Munureñ/ ad hiñ gamle
fær sialgad hinum nyia i einu/ svo hañ a stundū alldrei vidrafnar aptur/
eñ hiñ nyie fær alldrei svo dreped hiñ gamla ad hañ ecke aptur gange.
Til Fanga verdur hañ tekeñ fyrer Guds Krapt/ eñ alldrei verdur hönum
svo fyrerkomed ad ei briootest hañ um̄ svo leinge vier erum i Holldenu/
vel sie þeim er gieta lagt hin sterkustu Fiötur a hañ/ og þvi kallast hañ
daudur/ þegar hañ naer ecke ad framkvæma sijnar Gyrnder/ þegar Meñ
hepta Reidena og Gyrndena og adrar Tilhneigingar sem af þeim vaxa med
Christi Anda þa hetter hiñ gamle Adam daudur/ þvi lijser Paulus er hañ
seger/ Col. 3. Þier erud dauder og ydar Lijf er foolged med Christo i
Gude. Hver hefur nu aprekad oss þetta Lijf? Þad hefur Christur sem
ad er vort Lijf/ eñ var wtgiefeñ i Daudañ fyrer oss svo vier hefdū eylijft
Lijf. Þad vottar Pall eñ aptur/ Gal. 2. segiande: Eg em Krossfest-
ur med Christo eñ life þo samt/ ecke eg nu/ helldur lifer Christur i mier/
eñ Hvad life i Holldenu/ þad life eg fyrer Trw Guds Sonar er mig elsk-
ad hefur og wtgiefed sialfañ sig fyrer mig. Af þessu Lijfe framkiemur
hid eylijfa Lijf sem adur er sagt. Meñ bioodaecke Daudum Mönum til
Bordz/ helldur lifande/ svo mun og eingeñ Bordsettur verda med Abra-
ham Isaac og Jacob/ nema Daudeñ hver ad er Sendebode hitte hañ lif-
ande i Christo. Hier seger i Gudspiallenu/ Ad Gud Hafe Svo Elsk-
ad Heimeñ: Þad er alla Meñ/ þvi aller vill hañ ad hoolpner verde/ og
komest til Sañleikſens Vidurkieñingar/ 1. Tim. 2. Eñ þvi velldr Fiand

Madureñ

madurēn ſem er Mordinge Sālnaña/ ad hñs Guddoomlige Kiærleike
fær þvi ei til Þegar komed ad aller hoolpner verde. Þvi ſkeniur hier
ad þetta eylÿfa Lÿf hlotneſt þm̄ alleina ſm̄ a Guds Son trwo/ eñ hvi-
lÿk Gæfa er þetta Lÿf Børn mÿn? Vier kuñū ecke ad leida oſſ i Hug nie
Hiarta hvilÿkt þad ſie nema hvad vier af Guds Orde heyrum/nema hvad
Guds Ande ſÿner oſſ ſvo ſm̄ fyrer Speigel og i Rædgatu/ 1. Cor. 13.
Þegar hñ lætur oſſ þ ſmacka/og vekur i oſſ Sætleik epterkomande Allda-
ar/ þ er Gnoogt Fagnadarens og gledelegt Lÿfferne til Fodurſins hægre
Handar/ Pſ. 16. Vorer Lÿkamer verda Englunū jafner/Luc. 20. Ia
ſamlÿker Chriſti Dÿrdlegū Lÿkama/Phil. 3. Þeir munu einkis vidþurfa/
ei Fædſlu ei Fatnadar/ þvi Guds Rÿke er ecke Matur nie Dryckur helld-
ur Fridur og Fognudur i H. Anda/Rom. 14. Þeir munu Dÿrdeñe Ju-
kloedder verda og ſkÿna eins og Sool i Rÿke ſÿns Fodur/ Matth. 13.
Vorar Sæler munu i Ouumrædeligum Fognude lifa/1. Pet. 1. Dÿrd-
leger Hluter verda i þier talader þu Borg DRottenſ ſeger David/ Pſ.
87. er hñ ſpaer um̄ Chriſtnena/ eñ Paulus ſegeſt hafa heyrt i hinum
þridia Himne Ouumrædeleg Ord ſm̄ eingeñ kær wt. talad/ 2. Cor. 12.
Verallдareñar Sælgiæte er alldrei ſvo miked/ alldrei ſvo marguÿſligt ad
ei fæe Meñ Leida a þvi/ þeir ſm̄ hafa ſÿna Unadſemd þar i verda þo ad
fridda þad med Afblaate nockru. Eiñ ſkal hwngra adur eñ Maturen̄
ſmackar vel/ hañ ſkal þyrſta adur eñ Dryckureñ þyker hōnum goodur/
eñ i Sælu Himnaña er eckert Afblaat/ eingeñ Bid epter nockru/ þvi ſvo
ſm̄ Englarner ſiaa jafnañ Guds Fodur Andlit/ Matth. 18. Svo munu-
um vier og giøra þar vier erum Englunū jafner/i hveriu ell Sala er
foolgeñ. Job i øllum ſÿnū Mañraunū huggar ſig þar vid einaſta ad
hañ mune ſiñ Endurlauſnara ſiaa med þſſum Augū (ſeger hñ) Job. 19.
Þad er med ſÿnum Lÿkamligū Augum. Þegar Paulus hafde eitt ſiñ
vered i Himnenum og ſied Guds Dÿrd/ þ var honū ſvo minneſſtædt/ ad
hñ var þvi villde alla Hlute lÿda fyrer Chriſti Saker/ og þaneg eru þr
lynder ſem Gud openberar ſÿna Dÿrd i Hiortanu med Von epterkomande
Dÿrdar. Eñ ef þañeg er vort Faangelſe Br. M. hvilÿkt mun þa Kongs
Rÿked verda? Þad er ecke ad undra/ þoott hin ſaña Guds Kyrkia ſtynie &

Andvarpe i Himeneñ epter Guds Barna Sælu/ Rom. 8. Þar Guds
Aadlit ikker yper heñe/ þoott ei sia ū vier hñ hier Auglite til Auglitis/
helldur svo sm i Speigle og i Rad-Gatu/ 1. Cor. 13. Aristoteles var
eitt Siñ spurdur ad hvad Fegurleikeñ være/ eñ hñ svarade ad þ være fyrer
blindañ Mañ ad spyria ad. O oss auma/ þoott oss af ollu Hiarta lange
epter ad sia hiñ liþanda Gud/ þa sea Meñ þad ecke fyrer Blindu Hollds
sens/ z er þo Epterlaungun þsse miklu Jndælle eñ allur Fognudr Ver-
alldareñar. Gud haþde lagt myked til Moisen/ og prydt hñ med kostu-
legum Gaþū fram yþer adra Meñ/og þo var hñ ecke ánægdur nema hñ
mætte sia Gud/ þad var honū ecke noog ad tala vid hñ/ eins z Madur
vid Mañ/ Exod. 33. Helldur villde hañ og sia hañs Dyrdar Liooma/
heþde hañ þ mætt og liþa. Hvilik er nu Guds Barna Sæla i eylyfu
Lyfe/ og miklu meire ædre og Dyrdlegre/ eñ ad nockur snudug Tunga
fae wt-talad. Hugleided nu christner Meñ/ hvilika Asigieþ Meñ þeig
ed haþa i Vitsendingu Guds Eingietens Sonar/ hñ er wtgieþeñ til þess
ad ei skylldud þier fyrerþarast/ ecke breña i hinū glooande Helvytis Ofne/
ecke verda Lagsmeñ Dioþlaña i Myrkrana Fangelse/ ecke bera eylyfa
Skōm og Forsmaan sem þier med ydar Syndum haþed forþienad/ hañ
er wtgieþeñ til þess ad þier haþed eylyft Lyf/ eylyfa Sælu/ eylyfañ
Fognud og Unadsemd um Allder Allda/ hvar þier sia munud svo sem
þier erud señer/ og þeckia svo sem þier frædder verded/ 1. Cor. 13. Þier
munud sia Guds Hatign er ydur heþur skapad/ gledia ydur i hñs Elsku
er kunde hañ til ad gieþa ydur þeña siñ Son. Þier munud sia ydar
Frelsara er ydur heþur leyst med sijnū Dauda wr eylyfu Bañe/ þier mun
ud sia ydar Holld og Blood upphaþed a Guds Tignar-Stool honū til
hægre Handar/ þier munud sia heilagañ Anda framgangande aþ Fodur
og Syne/ þañ gooda Anda Guds sm ydur heþur Endurgieted/ Endur-
nyiad/ leidt i allañ Sañleika/ straþþad i ydur Syndena/ huggad ydur
aptur/ styrkt ydur i Mootgangenum/ og þa munud þier fyrst sia ad
Harmkvæle þessara Tyma voru ecke verd þrar Dyrdar sem ydur er þa aug-
lyst/ Rom. 8. Born myn hveriu villed þier nu gialda fyrer þssa stooru
Elsku? Hvers kreþur hñ aþ ydr? Einkis nema ad þier elsked hñ aptur i
moot/

moot/hvar mz verdr þ giortt ecke mz Orde z Twngu helldr eñ Raüng añ/helldr mz Verke z Sañleika/ 1. Joh. 3. Gude var Alvara ad giefa oss siñ Soñ. Lætū oss vera þ Alvoru ad elska hñ aptur/ Eþ þier elsked mig þa vardveited mjñ Bodord seger Christur/ Joh. 14. Giorū svo/ þa lætum vier hñ sia/ ad vier elskum hañ/edur eþ riett skal segia/ vier siaum þ sialþer og þiñum þad/ þvi ecke þarþ hñ ad leitast epter hvert vier elskum hañ sm rañsakar Hiortun og Nyrun/ eñ eþ vier viliū vita sialþer hvert vier elskū Gud edur ei/ þa spyrū eckert þyrer hñs skulld/ eins og hañ þyrmde ecke sijnum Eingietnum Syne þyrer vora Skulld/ þviad i þvi auglijste hañ sijna Elsku. Breñum upp allar vorar Tilhneigingar med Elskuñe til hañs/ hun er eiñ Elldur/ eþ vier erū Abrahams Syner/ Joh. 8. Eþ vier hoþū Trw Abrahams/ þa giorū Abrahams Verk/ Jac. 2. Hañ villde Foornþæra sijnum eigeñ Syne og trwde Gude ad hñ munde kuña ad giora hañ liþande aþ Daudum/ Rom. 4. Giorum eins/ oþþrum Gude þvi sm oss kiærast er/ þ er Vilieñ vor/ Lætū ecke epter hönum eins og David Syne sijnū Adoniæ/ þegar hañ sa ad hañ villde rijkia/ Hañ var svo Barnsar ad hñ neñte ecke ad angra hañ/ Breytum i odru epter David/ eñ ecke i þessu/ helldur drepū vorn Vilia þegar hñ vill giora Uppreist a moote Guds Vilia/ og seglum: Verde þiñ Vilie/ þa mun Gud hñ aptur liþande giora med sijnū Vilia/ svo ad vier vilium þ sm hañ vill/ og ad hañs Vilie framkvæmest a oss sm er sa ad vier eignumst eylijft Lijþ/ þ veite oss Gud Fader aþ Nad siñe og Myskun/ i JEsu Naþne Amen.

Þridia Dag Hvijtasuñu.

Gudspialled/ Joh. 10. Cap.

JEsus sagde til Phariseaña/ Sañlega/ sañlega seige eg ydur. Hvør hañ geingur ei iñ um Dyrnar i Saudahwsed/ helldur stijgur hañ iñ med odrum Hætte/ sa er Þiooþur og Spillvirke. Eñ sa sem geingur iñ um Dyrnar/ hñ er Hyrder Saudaña/ fyrer hoñū lykur Dyravórdureñ upp/ og Saudener heyra hañs Rodd. Og hañ kallar sijna Saude med Naþne/

og leider þa wt/ Og þa hañ hefur ſijna Saude wtlaated/ geingur hñ
frameyret þeim/og Sauderner fylgia hönum epter/þviad þeir heyra
hañs Rodd. Eñ ødrum añarlegum fylgia þeir ecke epter/ helldur
flyia þeir fra hönum/ þviad þeir kieña ei añarlega Rodd. Þeſſa
Malsgrein talade JEſus til þeirra/eñ þeir viſſu eige hvad hñ ſagde
þeim. Þa ſagde JEſus eñ aptur til þeirra. Sañlega/ ſañlega
ſeige eg ydur/ Ad eg em Dyr Saudaña. Og aller hvørier heldſt ſm
fyrer mier komu/ þeir voru Þioofar og Spillvirkiar/ og Sauderner
hlyddu þeim eige. Eg em Dyrnar/ Ef nockur geingur iñ um mig/
ſa mun frelſaſt/ hañ mun og ganga wt og iñ/ hañ ſkal og fiña ſitt
Foodur. Eñ Þioofureñ kiemur ei til añars eñ hañ ſtele/ drepe og
fordiarfe. Eñ eg er komeñ til þeſſ/ad þeir hafe Lijf og fulla Nægd.

Exordium.

ERT þu ſa ſm koma mun/ edur eigum vier ad vænta eins añ-
ars? ſøgdu Johañis Læreſveinar vid Chriſtũ/Matth. 11. er þr
voru ſender fra ſijnum Meiſtara til ad ſpyria ad hver hñ væ-
re. J hverium Ordũ þad er ad athuga / ad Meſſias hefur
nefndur vered a þm Døgũ Sa Sem KOma Mun/ añars hefde þeſſe
Spurning vered nockud myrk ꝛ Oſkilianleg. Þu ert Chriſtur Sonur
Guds/ hañ ſm koma ſkal i Heimeñ ſagde Martha fordum vid Lauſnar-
añ/ Joh. 11. og munde hun ecke hafa avarpad hañ þañig / hvern hun
þeckte komeñ ad vera/ nema Meſſias hefde ſvo almeñlega kalladur ver-
ed. Þetta maa vijdar ſia i nyia Teſtamenteſins Bookum / og hafa vijſer
meñ Gydinga i þeſſu lited til Spaadoomaña i gamla Teſtamentenu/
hvar ed ſvo adkvedur um Meſſiam/ ad hañ mune koma/ Svo ſeger E-
ſaias / Sia ad Gud ydar Hefnd kiemur/ydar Endurgialld/ hañ kiemur
til ad frelſa ydur/ þa muuu og Augu hiña Blindu upplwkaſt og Eyru
hiña Daufu opnaſt/þa mun hiñ Hallte danſa ſvo ſm Hiortur/og Tun-
ga hins Mallauſa ſijngia/ Eſa. 35. Til hvers Spaadooms medal añ-
ara Frelſareñ bender Johañis Læreſveinũ/er þeir ſpurdu hañ ad hvert
hañ være ſa ſm koma munde. Þetta upplijſer þau Ord er vor Endur-
laſnare

lausnare talar i þessa Dags Evangelio/ er hañ seger: Ad aller þr sm fyr er hañ ko,nu hafe vered Þiofar ꝫ Spillvirkiar/ Hvor hañ meinar eptir mögnu Fraffroodu Skilninge þa sm ꝥ hn komu ꝫ eignudu sier Nafn hins mikla Hyrders og villdu frelsa Gydinga af Vallde Romveria/ eñ bönudu ad giefa Keisaranum Skatt/ hvilker voru Theudas og Judas Galilæus/ um hveria Gamaliel talar i Postulaña Giorninga Book 5. Cap. Eñ hverneg sm þvi er vared/ þa talar Drottiñ hier ecke um Spamenena er voru Riettlæteſins Predikarar og spadu um hns Tilkomu/ og tøldu af hañs Anda / helldur añadhvert um þessa sm nu hefe eg nefnt/ edur einhveria þeirra Lyka/ þoott Søgurnar geinge ecke um þa/ Eñ fyrer þvi ad Drottiñ visse fyrer/ ad epter sijna Hiervist a Jordune mundu uppriisa Fals Christar ꝫ Fals Spamenn/ ecke sijdur eñ fyrer sijna Tilkomu i Heimeñ/ þeir ed koma mundu til Guds Barna i Saudaklæd, um/ eñ iñra voru þeir glepsande Vargar/ Matth. 7. Þa seger hañ hier i Gudspiallenu/ hvert ad sie Merke hins saña og mikla Hyrders Saudaña/ epter hverium adrer Hyrdarar eiga ad breyta/ er hañ sett hefur yfer Hiardernar/ Act. 20. svo og a sijna Saude/ er hns Raust alleina epterfylgia. Vier vilium af Gudspiallenu þetta tvent hugleida. 1. Hverneg Kieñendunum eige hættad ad vera. 2. Hverneg Tilheyrendurner eige ad skicka sier. O þu sem ert hiñ mikle Hyrder Saudaña fyrer Blood þess eylijfa Testamentis/ HErra JEsu Christe/ styrk oss hier til med Fullting þijns gooda Anda/ Bænheyr oss fyrer þijna Forþienustu/ AMEN.

Utleggingeñ.

ÞAR Vor Endurlausnare nefner HYRDer i Gudspiallenu/ þa meinar hañ i fyrstu sialfañ sig/ þvi hañ er Hofdinge Hyrdaraña sem Petur vottar/ 1. Pet. 2. Aller adrer Hyrdarar hafa sitt Embætte af hönum/ þeir sm ad hañs Vilia eru setter yfer Hierdena/ þvi bryiar øllum þeim hns blessudu Dæme ad fylgia/ og er ꝥ sierdeilis þrent sm þetta hellaga Gudspiall vijsar oss til/ sem er. 1. Ad þeir sieu iñ um Dyrnar geingner/ þad er riettelega kallader. 2. Ad þeir læte Saudena heyra sijna Raust. 3. Ad þeir gange undañ þeim. Hvad hinu fyrsta vidvijkur/ þa seger

er

er Paulus ad seʃu/ Hebr. 5. Eingen take ser þeña Heidur til/ helldur sa sm̃ kalladur verdur af Gude svo sm̃ Aaron. Hvilikt Kallan brwkast ad seʃu ecke nu/ og jafnvel ecke i gamla Testamentenu epter þ Gud skip- ade Konungana yfer sitt Foolk. Spamenena kallade hañ ad seʃu/ eñ Kieñemeñerner voru af Konungunum setter. Svo skickade Salomon Kongur Zadoch Kieñeman i Stad Ebiathars/ 1. Reg. 2. og Josophat tilsette Prestana i Nyse Drottens/ 2. Chron. 17. Alle þ þvi ad a medañ Gud hafde sialfur Stioornena i Israel/ þa skipade hñ ollum Hlutum fyrer Medalgaungu Moysis og añara siña Þienara/ Sidañ hefur hañ feinged Konungunum hvilikt i Hendur/ og odru Valldstiettū/ epter þvi sm̃ hverin Lande hagar. Svo var ∓ Aaron bæde kalladur ∓ vijgdur fyr- er Medalgaungu Moysis/ Exod. 28. Drotteñ JEsus kallade ad seʃu siña Postula sialfur/ Matth. 10. eñ epter hañs Hyrdarfullu Himnafer voru hañs Kyrkiu-Þienarar af Meñum kallader / þvi Matthiam og Barnabam utvolldu Postularner/ jafnvel þoott Hlutureñ ad Guds Vil- ia fielle yfer Matthiam/ Act. 1. Biskuparner i Epheso voru af Meñū kallader/ ecke sidur eñ þeir sm̃ Titus Kritar Biskup nidurskipade um̃ Borgernar/ Tit. 1. og kallar St. Páll ad þeir sieu af H. Anda setter yfer Hiardernar/ Act. 20. Svo skickudu þr Paulus og Barnabas Ølldungana i Lystris ∓ Iconio/ Act. 14. og þsse Skickan hiellst allt þan- gad til Gud gaf siñū Sofnudū Christeñ Yfervolld. Þetta sege eg til þss ad eingeñ Guds Þienare efest um̃ siña Kallan/ þegar hñ er af Christe- legu Yfervallde kalladur sm̃ Gud hefur þtta umboded/ nema hañ hafe med Svikum og Prettum/ Gafum og Mwtum stolest iñ i Sauda- Nwsed/ þa er hñ eingu betre eñ Þioofur og Spillvirke / og hefur sier eingrar Guds Adstodar ad vænta i siñu Kalle og Embætte/ hversu vel sm̃ hañ þikest ad sier vera. Svo eru þr nu af Gude kallader sm̃ eru af Konungenum kallader edur þeim sm̃ hñ hefur þad Valld i Hendur fein- ged/ þvi hañ er Guds Umbodsmadur a Jorduñe/ eñ þr hañs sm̃ af hm̃ setter eru/ þo med þvi moote ad þr ecke brwke nein Oleyfeleg Med- ol hier til/ og er þ ecke lijtil Huggun fyrer þañ sm̃ a Doglega Moot- stodu ad veita Satan og vondū Meñū hñs Þienurū/ ad hñer af Guds

kalladur

kalladur i þa N. Stiett/ þvi mættugur er Gud ad vardveita sijna Þien-
ara er honu̅ treysta/ og er brestur han̄ Vilian̄ til þess/ þr eru skrifader
i hans Hondum/ Es. 49. Hver vill þeim granda fram̄ yfer þ hn̄ leyfe-
er. Eg vil um̄ þa segia eins ꝛ Bileam sagde um̄ Jsrael fordu̅/ þvi skyllda
eg bølva honu̅? Min̄ sterke Gud bølvar honu̅ ecke/ þvi skyllda eg stugga
vid honum? Jehova stuggar ecke vid honum/ Num. 23. En̄ hn̄ leyfer
ecker nema þad sm̄ er til hans mikla Nafns Dyrdar/ ꝛ þeim fyrer bestu
er honum af Trw og Dygd þioona/ og er Sæmd ad taka þvi af hans
Hende/ hveriu̅ sm̄ honu̅ lijkar þvi ad skipa/ þeir meiga ad vyssu tileikna
sier þ sm̄ Paulus um̄ sig skrifar/ er han̄ seger; Eg veit hveriu̅ eg hefe
trwad/ og eg em full-trwa ad han̄ er mættugur ad vardveita þad sem eg
hefe honum til-trwad/ 2. Tim. 1. Nu er þad ecke noog Br. M. ad
Men̄ sieu kallader/ nema Men̄ giøre og Guds Verk med allre Athygle.
Judas var kalladur/ Matth. 10. Og gieck i fyrstu in̄ um̄ Dyrnar/ þvi
han̄ hafde medteked þetta Embætte med þeim/ sagde Petur/ Act. 1. En̄
hans Setur vard i Eyde/ og hans Biskups-Doom medtook einn an̄ar.
Og þvi vil eg tala um̄ i ødru Lage/ hvetneg oss byrie ad foostra Guds
Saude. SA VDerner HEyra HAns Rødd/ seger i Textanum:
DRotten̄ talar hier epter Sidvenju Gydinga Lands og an̄ara Landa/
þar ed Hyrdararner brwkudu og en̄ nu brwka i Dag eina Hlioods-Pijpu
til ad kalla saman̄ Saudena/ svo ad þoott margar Hiarder sieu a Beit i
einu Haglende/ samt þecker hver ein Hiørd sijns Hyrders Must/ ꝛ skilur
sig wr ødru̅ Sauda-Flock nær hun lætur. Ef Rødden̄ skal heyrast/
þa skulu Men̄ hroopa/ Þetta Ord Rødd/ þijder optlega Kien̄ingu i
Ritningun̄e. Þar er Rødd eins Hroopanda i Eydemørku seger Esaias
40. Hvad Johan̄es Baptista þijder uppa sig og sijna Kien̄ingu/ Joh. 1.
Þvi skipar og Gud Kien̄imen̄unum ad upphefia sijnar Radder svo sem
adrar Basunur/ Es. 58. Þad er hin Andliga Hyrders Pijpa/ hvar ia
ad han̄ sem er hin̄ mikle Hyrder Saudan̄a/ Heb. 13. Hefur oss sijnum
Smala-Møn̄u̅ i Hend: feinged hvers Eign ad Sauderner eru/ en̄ til þssa
heyrer mikel Kostgiæfne og Astundan Br. M. ætled ecke ad þad mune
einu gyllda hvad þier hrooped/ noog Nærerste meiga Men̄ heyra a stund-

 um/

um/ þad hvtur um̃ Eyrun eins og añad Stoorvidre/ eñ þui er ecke svo hættad sem þytaunn er kom yfer Postulana/ Act. 2. J hverium ad bioo N. Arde/ þui þ er ecke Guds Ord sm̃ sumer Meñ tala i helgũ Stad/ eñ hiñ byrrer alltijd i sijnu Orde er hañ i fyrstu iñblies i Hiørtu Postulañar og añara Guds Mañã/ Þad er eins og Sterkvidred sm̃ Elias hañ i Hedrenũ a Guds Fialle Horeb/ 1. Reg. 19. Þad klauf i sundur Fiølleñ og braut Klettana/ eñ Gud var þo ecke i Vedrenu/ svo eru Kieñingar sumra Mañã/ þær skæpa iñañ Eyrun a Foolkenu/ eñ eckert kemst i Hiartad/ þui þar er eckert af Skynseme/ eckert af Rade/ og eckert af Guds Orde/ þad er Sky fyrer utan Regn/ svo sem Judas Postule talar um̃ Guds Dyrkan sumra Mañã. Hvad mun valda þessu Br. M.? Þui Mañ hyrdar svo litted um̃ ad safna þui i Kornhlødu Hiarta sijns/ er Guds Nyvum byriar ad gefa. DRottenn kallar þañ Þioon sælañ/ Luc. 12. er gefur þm̃ sijñ Verd i riettañ Tijma. Hier af ma sia hvad stoor Framsijne og Arvekne ad heimtest ad einũ Guds Ords Þienara/ sa sem a ad gefa hveriũ einum i riettañ Tijma þad hoñũ ber/ hñ ma ad giæteñ og ecke toomlaatur vera/ sie nockur sturladur/ sie hñ Ofroodur/ sie hañ hyrdulaus/ sie hañ þverbroteñ/ sie hañ Efasamur/ Ad øllu þessu a eiñ Guds Þioon ad giæta/ og læta eckert Verk/ einga Syslañ edur Vañsvis Tijmanligra Hluta sig hyndra fra/ ad gefa sierhveriũ af þessum i riettañ Tijma þad sem þm̃ ber/ ef hañ vill giera Verk DRottens Guds sijns trwlega. Og nema vier svo giorũ/ þa er ecke ad dyliast þar vid/ ad vier muñũ ecke einasta Launeñ missa/ helldur ꝛc. þar a ofañ straff ader verda svo sm̃ hiñ vonde Þioon er groof sitt Pund i Jørdu/ Matth. 25. Vered þui kostgiæfner og ætled ecke ad þad sie noog ad vier høfum Hroos af Mañũ/ þui ef vier leytũ epter þui/ þa erum vier ecke Christi Þienarar/ Gal. 1. Og um̃ allt fram̃ þa lærum sialfer Guds Vilia ad þeckia af hñs Orde/ þar t a eins Guds Þienara Kieñing foolgeñ ad vera/ ad kieña Møñunum ad þeckia Syndena/ ad fa hana kvitta og ad fordast hana. Hølldũ vier ecke svo i Bwskap vorũ/ ad þoott Foodred sie gott/ þa varde miked um̃ hverneg þui sie hagfært/ ætlum ecke ad þad mune vera odruvijs i Andligum Hlutum. Meñ segia ad Foolked skule ecke synd-

ga

ga/ eñ þo giøra Meñ a stundum ecke svo skilmerkelega Grein a millum Goods og Ills svo hiñ Fafroode lære ad þeckia Syndena/ og þ vælldur þvi ad margt þ sem lioott er verdur Dygd halldeð/ edur ad missa Koste eingeñ Kostur. Meñ segia þr skule ecke syndga/ eñ ei segia Meñ svo gløgt hverneg þr skule varast Syndena/edur leggia þm Raad af Guds Orde hverneg þeir skule sia sig vid þeirre edur þeirre Synd er einhver kañ ad vera hneigdur til. Meñ segia ad þr skule ecke syndga/ eñ tala næsta dauflega þar um̄ hvad hver Synd epter sig leide. Guds Reide nefna Meñ ad sønu/ eñ ræda ecke svo Skilmerkelega um̄ þad fyrer hver Verk hun opeñberast af Himnū ofan yfer Mañaña Born/jafnvel þoott Meñ siae þau Daglega fyrer Augum sier/ og nær Meñ þañeg breyta/ ætla sumer ad vel sie Predikad Guds Ord/ og ad þr sieu gooder Verkameñ i Christi Akre/ eins og hañ hafe ecke sialfur Merke sett uppa sitt Ord/ þar ed hañ seger ad þau sieu Lijf og Ande/ Joh. 6. Eñ sumra Mañna Kieñingar eru daudt Hiegooma Rugl/ og ablar meir Bana eñ Lijfs. Þegar St. Pall er ad tala Meale vorn/1.Cor.9. Ad Meñ skule hafa Vpphellde af Þioonustuñe/ þa færer hañ til sijns Maals þa Løgmaals Grein er stendur/Devt.25.Þu skallt ecke Mælbinda þ Naut sem þreskier/ eñ eg ætla ad ei þurfe ad Mælbinda oss suma þegar Guds Erende a ad tala/vær giørum þ sialfer a stundū /edur og Ottañ edr Feitindeñ/ eñ þegar eka skal tijfū vier Mæleñ af/og upprætum svo þ sem Drottiñ seger fyrer Muñ Ezechielis um̄ Voku Meñena i Juda / Aller eru þeir Mællauser Hundar og kuña ecke ad giellta/Ezech.56.Eñ slijker grædugu Hundar verda þo alldrei sadder. Þetta vil eg hafa sagt þeim ed kraka Nafn Evangelij til Abata alleina/og þ er þo allt aññad eñ Evangelium er þr tala. Ecke þañeg Brædur mijner / helldur fylgeð Bode Peturs er hañ seger / 1. Pet. 5. Fooftred Guds Hiørd sem ydur er a Hendur faleñ og gefed Giætur ad heñe / ecke af Naudung helldur frøslega/ verente ecke skieñeligs Avinings gyruger / helldur med frøsū Huga/ og ecke svo sem drottnande yfer Søfnudunū/ helldur svo sem þeir ed sieu Fyrermyndeñ Hiardareñar. Gud hefr sett oss yfer Hiørd sijna / þvi eigū vier Hyrdarar ad vera og ecke Drottnar/þvi eiñ er vor Drottiñ JEsus Christus

hiñ mikle Hyrder Sálnaña/ þad ma og eingeñ Afsokun vera þott sumer hafe lijtel Laun/ Hvad hafde Paulus & Barnabas/ &. hiner Postularner? Sá sem Þioonar Christo fyrer lijted/ hn̄ hefur stærra Lien af Gude þeig ed eñ hiñ sem hefur yfferfliootanlegt/ soo eg þore ad segia ad hañ mun fegur skijna i Dijrd sijns Herra eñ hiñ/ þott bader giøre þr eins vel Skyllda sijna. Giætum og i þridia Mata þss sem Petur miñer oss a ad vier sieum Fyrermyndan Hiardaña. Þad er Almeñeliga hallded/ ad af Oheilum Foreldrum kuñe ecke heilbrygdt Afkvæme gieted ad verda/ Nu eru Kieñemeñerner Andliger Fedur allra þra sm þm til=trwad er/ eñ ef þr eru lijtt vander ad Hlut sijnum/ og hyrda ecke um hverneg þeir lifa/ og eru i þañ Mata Andliga vanheiller/ hverneg meiga þr Gude Andlig Børn fæda. Sonakorn mijn seger Paulus vid þa i Galatia/ med hveria eg aptur ad nyiu þrongbweñ er þar til Christur myndast i ydur/ Gal. 4. Eñ hverneg gietur Christur vorded i þeim myndadur/ hverra Mooder/ þad er Kieñemañsins Sæl afneitar øllu christelegu Athæfe/ eñ hlijder Dioflenum i Ogudligu Framferde/ og þott ad Gud kuñe ad framkvæma sitt Verk i sumra Tilheyrenda Hiørtū fyrer Naad sijns Anda sem ad verkar i Ordenu / þa er þad ecke hinum Rangsnuna Kieñe-Fødur ad þacka/ Ad sønu hefur hn̄ med siñe Þioonustu vered Medal til ad hun er i Skijrneñe endurfædd/ Verda ma og ad hn̄ tale þeitthvad af Predikunarstoolnū er heyrer til Sæluhiælpar og Lifnadarens Betrunar/ eñ hvad gagnar þad? Þegar hañ hvad mest aminer og eggiar a hinar Andligu Dygder/ Kiærleikañ/ Myskunsemena/Hoogværdena/& i einu Orde ad segia a Deydingu sijns Hollds og Bloods / þa sijner hañ þo i Verkunū/ ad þm Hlutū sie Omøguligt af stad ad koma er hn̄ bijdr af Predikunarstoolnū / leggiande svo þ Ok a Herdar Læresveinaña er hañ ecke snerter med hinū minsta Fijngre/ Matth. 23. O vei/O vei/ Hversu Gudlastun er þad nær Embætte Forlijkunareñar er þañeg brwkad [illegible] til Þioonustu? Þetta er hin mesta Landrada Søk i giegn Gude/ þvi þ er ecke einasta hañs Þegna undañ hønum ad ræda/ helldur svijkja þa a moote hønū/ eñ giefa sig i Lid med Satan/ hver ad er svarteñ Ovinur hiñs alvalda Konungs. O hversu skielfeleg mun þrra

Pijna,

Þÿna verda um̃ alla Cylÿþd er þaneg vanbrwkad haþa Myndugleika sÿns Embættis / svo eg er viss um̃ ad hver sm̃ kyñe ad leggia Eyrad vid Hels vÿtis Muña og mætte heyra Oop og Taña Gnÿstran hiña Fordæmdu / þa mundu þo Kieñemañaña Hliood yþertaka / eg meina þeirra sm̃ haþa leidt hañs Hiord / sm̃ med Guds eigeñ Bloode er Endurkeypt / Act. 20. a Veg Glotunareñar / bañande svo Moñum iñ i Himnarÿke / og sialþer koma þeir þar ecke iñ / Matth. 23. Fyrer þvi Drotteñs Kieñemeñ / veriñ ecke eins og Vordur þær ed standa a Heidum uppe / og vÿsa ad señu Veg eñ / eñ ecke þara þær wr Stad svo þær leide hiñ Vegþarande til Hÿbyla / ecke eins og Klucka sw er hanger þyrer Kyrkiudyrum / hun kallar Folked til samans til Guds Orda Heyrnar / eñ sialþ heyrer hun eckert. Treyste ꝛc eingeñ þar uppa ad hñs Embætte sie Heidarligt edur ad hañ haþe Guds Vmbod a Hende / nema hañ gange verduglega þre Kallan hvar iñe hñ er kalladur / Eph. 4. Malmureñ i eiñe brosteñe Klucku kañ goodur ad ves ra / eñ samt er hun ecke miøg hæþ til Þioonustugiordareñar / svo er og Embættid jaþnañ Heidarligt / eñ þ lÿdur Vanvirdu a stundum þyrer O. skyckun og illa Breitne þss sm̃ þad Starþ er a Hendur faled. Edur seged mier / Hvad kuña Tilheyrendurner ad þeinkia añad um̃ hañ sm̃ ei giører nema bender med Fingrenum til Guds Vegar / eñ sialþur geing. ur hañ ecke / helldur eñ þad / ad añadhvert meine þesse Madur eckert aþ þvi hañ talar / edur ꝛc ad sa Gud / er hañ kieñer / mune ei vera svo miøg vandur ad Lÿþernis Hattum syndugra Maña sm̃ hañ seger? Late Meñ sier þvi ecke nægia þar med / ad þeirra Kieñingu er hroosad / ja / ecke þoott hun sie mikillrar Hroosunar verd i sialþre sier / nema Meñ þram̃. kvæme þad i Verkunum er tala med Muñenum. Eg vil hier um̃ vid. lÿkt segia og Endurlausnareñ þordum vid Læresveinana / Luc. 10. Fagna ed ecke aþ þvi ad Andarner eru ydur undergieþner / helldur aþ þvi ad yd. ar Noþn eru skriþud a Himnũ / Svo vil eg segia: Gledieſt ecke svo þar aþ ad hier haþed aþ Gude þeiged goodar Gaþur til ad kieña / helldur meir aþ þvi eþ ydar Goþnudur Leidriettest / geingur a Guds Vege / elsk. ar Gud og hañs Ord / eþ hañs Rÿke uppbyggest a medal ydar / eñ Ands stokans verdur nidurdreped. Gledieſt aþ þssu Br. M. ꝛc legged allt Kapp

 þat

þar a/ hvad ydr audvelldlega takast mun ef þier fylged Bode St. Pals/ er hañ skrifar til Timotheum: Vert Fyrermyndan hiña Truudu i Ordenu/ i Umgeingneñe/ i Kiærleikanum/ i Andanū / i Hreinlyfenu/ 1. Tim. 4. Og hefe eg nu nockud talad uṁ Skylldu Kieñemañaña. Epterfylger med þeim Ordū ad segia uṁ Tilheyrendaña Skylldu / Hun er Tvefolld / Ein vid Gud/ og øñur vid hañs Þienara / Hin skiòare hanger af hiñe fyrre/ og þvi vil eg fyrst þar uṁ tala.

Hier stendur i Gudspiallenu: SAuderner FYlgia HOnum EPter/ Þvi ÞEir ÞEckia HAñs RAust. Eg hefe nockrum siñū þar uṁ talad i Book þessare myner Elskanliger/ hvad oss eige ad knyia til þss ad heyra Raust DRottens sṁ er hñs Ord/ þvi vil eg þss færra þar uṁ tala i þssū Stad/ jafnvel þott alldrei sie good Vysa of opt kvedeñ. Hier stendur ad SAuderner FYlge HYRdernum EPTer / Af Þvi Ad ÞEir HEyra HAñs RAust: Hvad er þad hønū epter ad fylgia? Hyrdereñ er Christur/ þ er ad fylgia hønum epter/ ad lifa Christeliga. Hvad er ad lifa Christelega? þ er ad hallda Guds Bodord/ ef ecke fullkomlega sem Omøgulegt er/ þa þo ad þvi Leite sṁ oss er møguligt. Hañs Matur og Dryckur var ad giøra hañs Vilia sṁ hñ sende. Svo a oss eckert svo kiært ad vera sṁ ad giøra hñs Vilia/ Joh. 4. Elska skallt þu Drotteñ Gud þiñ/ þ er hid ædsta og mesta Bodord/ Matth. 22. Eñ hvad seger Christur? Joh. 14. Ef þier elsked mig þa vardveited myn Bodord. Hañ vegsamade Guds H. Nafn fyrer Møñunū/ ef vier viliū hønū epterfylgia/ þa lætū oss þad fiarlægt vera ad misbrwka hñs Nafn til ad leggia þad vid Hiegooma/ eñ þo mikiu sidur ad liwga vid þad/ sveria edr Fiølkynge fremia. J einu Orde ad segia/ Christur sṁ ecke var Løgmælenu undergiefeñ/ hañ uppfyllte allt Løgmaaled/ Svo eigum vier af fremsta Megne ad æfa oss i Hlydne allra Guds Bodorda/ og ecke skamta oss sialfer hvad miked edur lyted vier viliū hallda þar af. Ecke ad elska alleinasta Fødur og Moodr/ eñ hata alla adra/ Ecke ad vera einasta Meinlaus i Umgeingneñe/ og Goodvikeñ vid Naungañ/ eñ kreinkia hañs Hussfru edur Frændkonur/ Ecke alleina ad vakta syn Augu fyrer Lauslæte/ eñ stela þo Naungans Gotze og svikia hañ i Kaupū og Sølum.

Ecke

Ecke er þad nóog ad læta hns Jemune kyrra/ han Bakkala han þo og Oþrægia/ ja liwga upp a han Lÿstum og Skømum/ Vera Fals-Vitne a moote hønum/ edur neita hønu Sanleikans Vitnes / sm er allt hid sama. Ecke duger þetta Br.M. Ecke er þad Christo epter ad fylgia/ þui ja sem er sekur i einu af Bodordunum/ han er brotlegur i øllum/ Jac. 2. Þar hyrer ei ad þui vissu ad ganga/ad sa e lætur epter sier tiockud af Ïssu/ og drÿger þad vissulkande a moote Samvitskune/ han er ecke af Christi Sauda Hiwse. Hvad er han þa? Han er Braad Ulpfens/ sm er Andskotenn/ og mun hønum ad eylijfu Netþange verda/ nema han snwe aptur/ en hverneg vill han þa þad giørt/ nema han heyre Raust hins gooda Hyrders/nær hn kallar. Þvoed ydur/ hreinsed ydur/ taked ydar Illsku Breytne fra minu Auglite/lated af Illu & læred gott ad giøra/ Es. I. Þesse er hans Raust/ og ef þier af Hiarta ydrest ydar vondra Verka/ og lated ydur angra ad þier hafed Gud styggdan/ þa sætur hun enn þa hærra er hn seger: Komed til min aller þier sm erfided & Þwnga erud þiader/ eg vil Endurnæra ydur/ Taked a ydur mitt Ok og læred af mier/þviad eg em høgvær/og af Hiarta lijtelætur/og munud þier finna Hwijlld Saalum ydrum/Matth. II. Þesse er Raust hins gooda Hyrders i allre Ritningunne i øllu Guds Orde/ og þanneg a eins Hroopanda/ eins Predikara Raust ad vera i Eydemørku Verallдar þssarar. Þier vited Børn M. ad vier Daglega fyndgumst/ Lastanna Greiner spretta ydulega wt wr þre Molld sm vier erũ giørder af sijdan Fiandmadurenn sæde þar Illskunnar Sæde/ hær verdr af ad høggva/svo oft sm þær vaxa. Med hveriu þa? Med Guds Orde sm er eitt tvijeggiad Sverd og framgieck af hans Munne er Johannes sa ganga a mille Lioosastiakanna/ Apoc. 1. Guds Ord er einn Elldur sa ed brenner upp øll Saurende Gyrnda og Lasta sm oss eru medfædd/ þad er einn Hamar er sundur mer Hiørtu vor/ svo þau verde Bwstadur Guds/ og sundurknosar vorn Anda/ svo hn verde þad Offred sm Drottne lijkar/ Ps. 51. Hier um talar hn svo hia Jeremiam 23. Er ecke mitt Ord svo sm Elldur seger DRottenn/ og svo sem einn Hamar sa ed Kletten i sundur molar. Guds Ord er einn Elldur sm sagt er. Aaron sagde fordũ sier til Afbøtunar/ Minn Herra/eg kastade

ade Gullenu i Elldeñ/ og vard þar af þsse Kalfur/ Exod. 32. Kritka trwadads Maňs Hiarta er hveriu Gulle dyrmætara/ køstum þvi i þeña Elld/þar af mun sialfkrafa vaxa eiñ Kalfur/ecke Svyvirding Egypta lands svo sm̃ Aarons Kalfur/ helldur ein lifande Foorn og Gude þacknæmelig/ sm̃ eru Kalfar Vara vorra/ Os. 14. Þesse er sw Skylldañ er vier eigum Gude ad giallda/ og giølldum vier ef satt skal segia Vr. M. ecke i haňs/ helldur i vorar Parfer. Jarðneskir Hyrdarar fæda Saudena fyrer Vllena og Mioolkena/ eñ Drottiñ fæder sijna Saude fyrer alls eckert/ einkis krefur hañ af þm̃/ nema ad þr. skule Ottast sig og elska/ og ætti þad ecke ad vanta christner Meñ/ þvi ef vier elskum vara Lanar-Drottna fyrer þad þr giefa oss Føt og Fæde/ og viñu þm̃ alltiid þo nockud til Parfa. O þvi skylldū vier þa ecke elska hiñ gooda Allsheriar Drotteñ/er ecke einasta fæder og foostrar Lijkame vora/helldur og elur Sæler vorar a þssu himneska Manna/ Ja a sijns Eingietens Sonar Holde og Bloode/ sm̃ er Lijfsins Braud af Himnū ofañ komed/ Joh. 6. Verū þvi ecke svo Illgiarner a moote sialfum oss ad vier daufheyrumst vid þessa gooda Hyrders Raust / hver ed foostrar oss i lystelegum Grashaga/ og leider oss ad ferskum Vøtnum / Psalm.23. Oll syndugs Maňs Olucka kiemur þar af ad hañ liær ecke Guds Raustu Eyru/ Hverneg meiga þr. trwa nema þeim sie predikad? seger Pall/ Rom.10. Eñ eg mæ spyria/til hvers skulu þr predika nær eing eñ vill heyra? og hverneg a Guds Ord ad verka i Hiartanu nær þ kiemst ecke i giegnū Eyrun/sm̃ eru Dyr Hiartans. Lamparner voru fyrst kveikter i gamla Testamentenu ædur eñ Reykelsid var tendrad/Exod. 27. & svo verdur Skilningureñ fyrst ad upplijsast/ad Maňeskian þecke Gud. & sialfañ sig ædur eñ Girndeñ kviknar/og Audmykteñ lifnar til ad afneita sialfū sier/ eñ elska Gud. Eñ hvar er slijka Guds Gioff ad fæ nema i þss H. Orde/ þau eru Lampar þeir/ Ps. 119. sem Reykelse vorrar Ydranar/vorrar Trwar/ vorrar Bænar/ Reykelse Elskuñar til Guds og Naungans skal tendrast med/ svo þeirra Ilmur stijge upp fyrer Guds Náſæte og samteingest þar Drottens Forþienustu oss til Forlijkunar. Og er nu svo wttalad um Skylldu vora a mote Gude vorū i þssu.

Eñ hvad vora Skylldu ahrærer vid Kieñendurnar sm oss eru i Guds Stad setter / þa er hun nærsta mikel. Eg mun þykia bermæltur vered hafa um þra Skylldu i hinum fyrra Parte Radu miñar / eg vil eg þvi viked hafa til þra sm ecke taka Vara a sijnu Embætte / og lijted hyrda um hverneg þr kieña edur lifa / Eñ Gude er Packer ad kuña / ad hñ hefr giefed oss marga sijns Ords Kieñendur / þa ed bæde Predika þad hreint og klært / og svo prijda Kieñijnguna med Lastvøtu framferde. Þesser hafa stooran Myndugleika af Gude Bern mijn. Nia þm a þ heima sm Drotteñ seger / Luc. 10. Hver hñ forsmaer ydur hñ forsmaer mig. Ecke er oss ad þeim ad leita sm ecke finest Mañlegur Breiskleike hia / Gud hefr nærsta Vægdarsamlega høndlad vid oss i þvi svo sm øllu ødru / ad hñ hefur ecke sendt oss Eingla af Himnum til ad kieña oss / þvi vier mundū ecke standast þra Nalægd / helldur Synduga Meñ eins og vier erū / og hefur prijdt þa med Englaña Nafne / Malach. 2. Til ad læra oss vita ad þeir sieu hñs Sendebodar til vor / hveria hñ vill lata medtaka i sijnu Nafne. Hverke Petur nie Pall / edur nockur añar af Postulunū voru an Mañligs Veikleika. O hvad munū vier þa vera sm eingañ vegeñ erum þra Lijkar. Keñemeñerner i gamla Testamentenu ættu ad forlijka fyrer sijnar eigeñ ædur eñ þr Offrudu fyrer Foolksins Synder / Neb. 7. Eñ ei ad sijdur villde DRotteñ ad Foolked skyllde þm hlijded og under giefed vera / svo ad hñ seger: Hver ꝥ ecke vill Kieñemañenū hlijda / hañ skal deyia / Deut. 16. Nu þott ad þtta Løgmaal sie afteked / ad svo miklu Leite sm Lijkamans Straffe vidvijkur / þa er þ samt og ædur vijst ad hver sm ecke hlijder einū Drottens Kieñemañe i øllu þvi sm hñ høvū i Guds Nafne rietteliga bijdur / hañ deyr Andligum Dauda / hñ er ecke christeligrar Kyrkiu lifande Limur / hañ er doudur i Synd þre er hañ vill ecke taka Boot æ / og nema hañ hlijdnest Drottens Þienora / og ydrest af Hiarta ædur eñ hañ deyr / mun hañ eylijfum Dauda deyia. Þier vited hvad DRotteñ sagde fordum Daga um Pharisæos og Skriftlærda / Matth. 23. Ad Meñ skylldu giora epter þvi sm þr segdu / eñ ecke epter þvi sm þr giorde / af þvi þr sæte a Moisis Stoole. Hversu miklu framar byriar oss þa ad hlijda Raadvøndum Kieñemøñum er undan oss

ganga

ganga i Vita Drottens/ z eru Ostraffanliger sem Paulus ad Orde kiemst/ 1. Tim. 3. Þad er hveria Meñ ei kuña ad straffa fyrer nockurn Glæp edur Hneixlissama Vñgeingne/ þott ei sieu þr fyrer Gude Syndlauser. Soo eigum vier nu vorum Kieñefedrum ad hlyda i þvi þeir oss biooda Guds og sijns Embættis vegna/ eins og sialfum Gude/ þvi þeir eru Verka Nautar Christi/ og Radsmeñ hñs Leyndardooma sem Paulus votkar/ 1. Cor. 4. Þar fyrer seger og sialfur Christur/ Luc. 10. Hver ydur heyrer hañ heyrer mier. J ødru Lage eigum vier ad heydra og elska vora Kieñefedur. Þad byder Paulus oss/ 1. Tim. 5. segiande: Þeir Ølldungar sem vel forstanda halldest tvefalldligs (þad er mikels) Heidurs verduger/ allra helldst þr sem erfida i Ordenu og Lærdomenum/ svo sem eru Trwlynder Kieñefedur medal vor Br. M. Og þvi skylldum vier ecke heydra Guds Sendeboda/ ef vier hañ heydrum. Hvilijkt er þa Nanuleyse sumra Maña er þeir hatast vid sijna Kieñefedur af þvi þr straffa þa þm Synder og Leste/ og vilia hafa Salu þra hoolped wr Glotuneñe. Þar finast Ogudliger Skalkar er ecke sijfiast ad leggia Hendur a sin Salusorgara/ þr ed skiema hañ wt i Ordum sijnum leynt og lioost. Hvad er ad giallda Jllu gott ef þvilijkt er ecke? Hvad er ad giøra Vpreist a moote Gude ef ecke er þetta? Og eru þr eingu betre sem Maztena hafa/ og svoddañ Glæpe ecke einasta Ohegnda læta/ helldur og taka slijka Ohæfu i Forsvar/ sem Dæme munu til giefast. Vel er þ satt ad Guds Þienare a alla Hlute ad lijda fyrer hañs Saker/ eñ þo ma hñ beidast Riettar sijns nær svo vidber/ þvi ecke einasta hañ/ helldur og hñs Herra er i slijku vanvirdtur. O hvilijkt Nidurdrep er þ Christi Rijke þegar svoddan Gudleyse er ecke straffad af þeim sem þar til Valld hafa af Gude og Koninngenu. Ægyptsker strøffudu þañ a Lijfenu sem ecke hialpade einum Ferdamañe wr Ræningians Høndum ef hañ kyñe/ Giæse þr ad þvi sem Magt hafa til ad straffa þa sem Guds Þienurum Ofbiooda med Orde edur Verke/ hvilijk Guds Reidefer þm hanger/ i hverin Fare fra Lijf og Sal vera mune þegar hñs Hefnd vaknar ein hvern Tijma/ ner þr ecke hialpa þm i riettre Søk sem af Gude eru sette er til ad hialpa Salu Olukvandra Maña wr Kverku Satans/ sem er

Ræninge

Køninge Salnanã. Svo eru þr og nockrer sm̃ Andskoten̄ hefur svo blyndad med Foolskun̄e / ad nær ein̄ Christi Þienare seger þm̃ til Syndañã / vilia þr ecke þiggia Guds Lykama af hans Hende / þr giøra sier Þusund Mein fyrr en̄ þ skule a þa ganga / og sæta giarnañ þm̃ Tijma nær ein̄hver añar þlytur Guds Þioonustu i Kyrkiun̄e. Þessa eru mørg Dæme þvi vert / og þetta giøra sumer af þm̃ ed segiast vera nockud / þoott ei kun̄e þr Prestenu̅m nockra Sok ad klaga / og nefna þetta Samvitsku Veike synna / hvar i þr fara ei miøg villt / þvi Dioefullen̄ plagar Saler þra mz Neipten̄e sm̃ þr leggia a þañ er þr ættu næst Gude ꝛ Konunge nu̅ ad elska. Seged mier / Mun ecke Satan hlæia ad slyku Dæraskap ꝛc. mun ecke Drottens Lykame fordæma, þa merkelega nær þeir stelast til ad medtaka hañ med svoddañ Niartalage moote synum Kien̄efødur ꝛ Mun ecke hn̄s dyra Blood med hveriu Syndaren̄ er endurkeyptur hroopa Bølvan i Himenen̄ yfer þeim. Þad Auga sm̃ spottar sin̄ Fedur edur forsmaer Hlydne Moodur sin̄ar / þ munu Hrafnarner utkroppa seger Salomon. En̄ seged mier / Eru ecke riettsin̄ader Kien̄endur Fedur vorer ꝛ Prov. 30. Seger ecke Paulus / 1. Cor. 4. Eg hefe giefed ydur i JEsu Christo fyrer Evangelium. Þeir eru og riettkalladir þessu Nafne sem gooda Forstødu veita / þvi svo sem vorer Lykamleger Foreldrar eru Medal til ad framkvæma Naatturun̄ar Verk / svo eru og hiner Andlegu sm̃ eru riettsin̄ader Ordsins Þienarar / Medal til þess ad framkvæma Guds Verk i oss sem er øllu ædra / þvi a þa eingu sydur ad elska og virda. En̄ þ kalla eg ad hin̄ grædduge Hrafn Dioefullen̄ hafe alla reidu þeirra Salar Augu utkroppad / sm̃ hata svo nockurn Guds Ords Þienara sem er hn̄s Fader / ad hn̄ vill ecke þiggia af henu̅ þa Guds Þioonustu er hañ a øllum Christi Limum ad veita / og gierer sig þañeg Guds Rykis Overdugañ. Heyred þvi St. Pals Ord af Pistlenum til Hebr. Cap. 13. Hlyded ydar Leidtogurum og heyred þeim / þeir ed vaka yfer ydar Salum / svo sm̃ þeir ed þar fyrer eiga Reikningskap ad giøra / svo þeir giøre þad med Fognude og ecke med Andvarpan / þvi þad er ydur Obarflegt. Þad er hin̄ ædste Fognudur Guds Ords Þienara / sm̃ vilia fegner finnast / ad þeir fæe nockud æorkad med synu Erfide / og þvi kalla

 ad

ar Paulus þa i Philippis siñ Fognud og syna Coronu/ Phil. 4. þui sezest hañ ecke þurfa Nools Brefaña vid/ er hñ skrifar Corinthiis til/ þviad þeir sieu sitt Bref skrifad i Niarta synu sm̃ skiled og lesed verde af øllum Møñum/2. Cor. 3. Aptur er þad hin mesta Sorg/ nær þeir þa einu til Leidar komed vid suma Meñ/nær þeir sia fyrer fram ad þeirra Synder vegna Ofvermoodsku siñar deyia wt af fra þui heilnæma Foodre Guds Orda/ ecke Tymanlegum/ helldur Eylyfu Dauda. Augustus Keisare sagde um̃ Børn syn er skickudu sier illa/ og midur eñ hñs Tign soomde/ ad þau være synar þriar Akomur. Svo meiga trwer Guds Þienarar segia um̃ þ Illgresed er Diøfullen̄ sær nidur i Guds Akre sm̃ þeir eru yfersetter. Þad eru þeirra Akomur/ þeirra Meinsemder/ þad eru Illkukyle og Skaptarmein sem eta i kryngum sig med vondum Dæmum/ og eitt Surdeig sem spiller øllu Deigenu ef til vill/ nema þau læknud sieu. I þridia Mata eigum vier Salusorgurum vorū ærlegt Vppheldе ad veita/ þad baud sialfur DRottenn̄ hia Matth. Cap. 10. er hañ sende þa wt ad predika/ Verdur er Verkamadureñ siña Lau na sagde hañ. Þad hefur hñ Itrekad fyrer Muñ St. Pals/ hver þo erfidade sialfur med synū eigen̄ Nondū/svo hañ ecke legde Þyngsle a Søfnuden̄ i Corintho/Nañ seger i hinu fyrra Sendebrefetil þeirra/Cap. 9. Nver fer no kurn Tyma i Nernad uppa sin̄ eigen̄ Kostnad? Nver plantar Wyngard og etur ecke af hñs Avexte? Nver fæder Niørdena og etur ecke af Miolk Niardaren̄ar? Þier seged vel Br. M. vier giørū svo/ vier giølldum Kien̄efedrum þad Løgen̄ oss tilsegia/ þad er satt/ mørgum fer vel i þvi/ þeir eru og sumer er meira giøra eñ Løgskylldan byodur/ og hafa þeir hia Gude Launa ad vænta sem ecke vill lata eiñ Vatnsdryck Olaunadañ vera sem gefen̄ er i Læresveins Nafne/ Matth. 10. Þad er samvel hid minsta sm̃ hañs Þienurū er til Gooda giørt/ um̃ hveria hañ sier i Lagetalar i þessum Stad/ þoott þad og meige til Fatækra heimfærast. Eī svo munu aptur a moot finnast þeir sem ecke eru svo miøg adgiæfner i slyku/ þeir ed greida þad þm̃ greida byriar med Illu/ med Eptertølu/med Rangsleitne i þvi er syst hagar/og a hinū Ohentugasta Tyma/og þyker þad nærre þvi verst allra Skullda loked/ sem golldeð er

Drottens

DRottens Þienurum/ og kalla ad Prestur hafe ecke miked fyrer sÿnu Braude. Ecke giet eg sagt ad þvilÿkar Manneskiur elske miøg Sæler sÿnar/ þvi annars mundu þeir hyrda meir um sinn Sælusorgara. Lijted vita þier af hvad Kiennemannligu Embætte fylger/ hver Mæda/ hver Umhyggia/ hver Astundan/ ef þad af Alvøru nockurre giort er. Seged mier/ mun þad lijtil Mæda ad þier vaka yfer ydar Sælum med Bænenne til Guds? Med Kostgiæfne i hans heiløgu Orde sem ydur skal Predikast? Munu þeir hrista þad Foodur wt af Ermenne er sierhverium ydar giefa skal i riettann Tijma? Mun ei þurfa Omak og Aðgiætne til ad þeckia svo hvern einn af þeim sem Guds Þienara er tiltrwad/ ad hann giæte boded þad hveriumm einu sem honum er Naganlegast? Leggia ydar Kiennefedur ecke optlega sitt Lijf i Hættu fyrer ydar Velferdar Skulld? Meiga þier ecke taka a sig þa Þyckiu og Ovilld vondra Manna/ nær þier segia þeim til Syndanna? Byriar þeim ecke ad þvinga sinn eiginn Lijkama ad ecke Predike þier ødrum/ og verde sialfer ræker? 1. Cor. 9. Og hvad allra þÿngst er ad þier skulu giøra hinum Alvallda Doomara Himens og Jardar Reikningskap fyrer Sæler ydar a Dege alls Holds og svara til ef nockur tapast/ hvert þad er af hans sialfs Vijsum edur Kiennemannsens Vanrækt. Vilied þier segia mier þa ad einn Prestur vinne ecke fyrer sÿnu Braude? Edur hønnum sie Ofgiefed þad hann nÿtur. Þier segest gialda þvi þier eruð skylduger/ svo er þad fyrer Mønnum/ eingenn kann meira wt ad heimta/ eg sege ecke helldur ad þier skulud giefa þeim fram yfer Skylldurnar sem noog Upphellde hafa/ og sialfer ættu helldur ad leggia af vid adra enn taka fra þeim. Enn hina er vinna þurfa Bake brotnu/ þier og þra Børn og Kvinnur fyrer Lijfs Næringu sinne Søkum lijtels Upphelldis sem vijda er/ þa ættu Menn ad þeckia framar ødrum svo sem Paulus bijdur/ 1. Tess. 5. segiande: Eg bid ad þier þecked þa sem erfida a medal ydar/ og ydur Forstødu veita/ og kienna ydur/ og ad þier hafed þa yfer Mæta kiæra fyrer þeirra Verks Skulld. Ad þeckia/ merker hier ad elska/ svo sem Postulenn leggur þad sialfur wt/ ecke einasta med Orde og Tungu helldur med Verke og Sannleika/ 1. Joh. 3. Eg þecke mÿna Saude/ og eg þeckest af mÿnum seger JEsus/ Joh. 10. Svo sem

Gud þecker oss/ þad er elskar /svo eigum vier ad þeckia vora Kieñefedur/ Eñ hvernegþ þecker Gud ossk þañeg /ad hañ giefur oss alla Hlute ænæg-lanlega til Notkunar/ 1. Tim. 6. Svo eigũ vier ad meddeila þeim ollũ Glæsum sem oss uppfræda i Ordenu/ Gal. 6. Hvad medtøkum vier af Guds Nende fyrer þeirra Medalgøngu? Andligt Foodur Saalna vorra. Neyred þa hvad Paulus seger hier um̃/ 1. Cor. 9. Ef vier høfum saad fyrer hid Andliga/ er þad þa mikid ad vier uppskierum ydvart hid Lijkamleiga? Þu gielldur allar Skylldur Prestenũ/ þad er gott/ hñ kañ ei mel-ra ad heimta / eñ ef þu sier þiñ Saalusorgara Naud lijda / Hwngra/ Þyrsta edur Klædlijteñ vera/ og þu hialpar hønũ ecke ef þu hefur Raad þar til / þa hefur þu eingañ vegeñ loked þijna Skylldu Gude/ sem er bæde þiñ og hñs Drotteñ/ þvi ef Postuleñ seger ad Guds Kiærleike sie ecke i þeim ed svo breyter vid eiñhvern añañ sem Naudstaddur er/ 1. Joh. 3. Hverneg mæ hañ vera i þeim er svo giører vid siñ Kieñefødur / sem hønum er framar ødrum Vanda bundeñ. Hugsa þvi ecke med þier ef þu att fratækañ Saalusorgara þañ er ræker sitt Embætte/ Hvad er mier vandara eñ þeim sem lifa i ødrum Søfnudum? Þegar eg giælld og gief eins og þeir/ þa hefe eg afloked Skylldu miñe / þvi Gud hefur giørt betur til þijn eñ hañs sem eckert þarf af ad leggia vid siñ Kieñefødur/ þar hñ hefur giefid þier Orsøk til ad leggia Skulld iñ hia sialfum sier/ ecke þess vegna ad hañ kuñe nockrum skulldugur ad verda/ helldur søker siña Fyrerheita. Eg Paall hefe skrifad med miñe eigeñ Nende/ eg skal be-tala sagde hñ fordum i Sendebrefenu til Philemonem/ Eñ eg er Gud alleina rijkur/ Eg hefe talad fyrer Muñ mijns Eingietens Sonar/ ad eiñ Vatns-Dryckur i Lærésveins Nafne skule ei Olaunadur vera/ seger Drotteñ/ Matth. 10. Sa sem vill sialfum sier vel/ hañ giøre vel vid siñ Kieñefødur/ Sa sem sialfañ sig elskar/ hñ elskar Saalu sijna/ Hver ed Saalu sijna elskar/ hñ elskar Gud sem hana skapad og frelsad hefur/ Sa ed Gud elskar/ hñ elskar hñs Þienara/ Sa ed hñs Þienara elskar/ hañ sier Ogiarnañ ad þeir Naud lijde / ef hañ fær vid þvi giørt/ Þar fyrer/ sa sem vill sialfum sier vel/ hañ vilie under eins sijnum Saalu-sorgara/ sem hønum er i Guds Stad settur. Eñ Gud Allsheriar sa ad

er Fader vor allra/ hañ styrke oss svo hier i Nꜳdeñe/ bæde Yfirbodnum og Undergiefnum/ ad vier þeckium svo hver añañ/ ad vier um sijder af hinum ædsta Biskupe ꝛ Hyrder Sꜳlna vorra mættum þeckter verda og inleidder a Land lifande Maña/ svo þar verde eitt Sauda-Hws og eiñ Hyrder. Þad Bænheyre hiñ Nꜳduge Gud fyrer JEsum Christum/

AMEN.

Til Lesarans.

J Title þessrar Bookar stendur/ ad þeñar fyrre Partur sie frꜳ fyrsta Suñudeige i Adventu/ til fyrsta Suñudags epter Pꜳska/ Og þo þeñar Vel-Edla og Vel-Ehruverdugur Author Hr: Biskupeñ Mag: Jon Thorkelsson Vidalin, ætlade til ad fyrre Partur Bookareñar/ være frꜳ Adventu til Trinitatis Suñudags/ gat þad ecke skied a fyrerfarande Are/ ad hun yrde svo afþryckt i þad siñ vegna Papphirs Ecklu: Eñ nu hefur Vinsamlegur Lesare þeñañ Bookar-Part epter Autorsins Fyrerætlan fullkomeñ. Jeg befala oss alla Guds Fødurs Nꜳd og Heilags Anda Upplysingu i JEsu Nafne/ Hoolum d. 27. Februarii Anno 1719.

Steinn Jonsson.

ERRATA.

Pag. 2. Lin. 5. les til. pag. 19. Lin. 29. les Blood. Pag. 24. L. 26. les skulur. Pag. 27. L. 9. les Gudlastarar. pag. 28. L. 19. les Upphafe. pag. eadem L. 24. les Gudsplallcd. pag. 29. L. 19. les Vitnisburdar. pag. 33. L. 27. les Act. pag. 35. L. 28. les fiiebinda. pag. 37. L. 20. les predikande. pag. 39. L. 3. les miklu. pag. ead. L. 15. les Guddoomsens. pag. 40. L. 29. les synum. pag. 44. L. 16. les helldur. pag. 45. L. 20. les hvi fyrer þetta. pag. 54. L. 27. les Anglit. pag. 59. L. 7. les høfdu. pag. 76. L. 19. les Faderen. pag. 79. L. 7. les Sonur. pag. 86. L. 3. les JEsus. pag. 89. L. 32. les Christendoomur. pag. 91. L. 21. les Drottne. pag. 104. L. 15. les Vinar. pag. 107. L. 8. les Jw. pag. 108. L. 22. les sie. pag. 112. L. 20. les Fødursens. pag. 113. L. 16. les þarfaste. pag. 136. L. 27. les Dyrdarennar. pag. 140. L. 33. les Kiærleikuren. pag. 145. L. 3. les Pukum. pag. 171. L. 2. les Umgiungne. pag. 184. L. 12. les Ecktaskaparens. pag. 186. L. 26. les [illegible]. pag. 203. L. 19. les Høfringe. pag. 209. L. 2. les Pisþullen. pag. 211. L. 23. les hvad. pag. 214. L. 5. les han. pag. 225. L. 20. les Augun. pag. 236. L. 16. les Manne. pag. 264. L. 31. les Brlooste. pag. 271. L. 5. les sk[illegible]lde. pag. 273. L. 3. les Egyptalande. pag. 276. L. 9. les Styrnene. pag. 282. L. ult. les mign. pag. 297. L. 12. les kiemur. pag. 305. L. 21. les Høfdingia. pag. 310. L. 11. les sia. pag. 323. L. 23. les fyrer. pag. 335. L. 6. les hønum. pag. 360. L. 3. vantar þetta Ord/ Hefe. pag. eadem. L. 24. les Mixla. pag. 364. L. 23. les Overdugur. pag. 423. L. 25. les. ad. pag. 429. L. 26. les hus. pag. 437. L. 21. les hende. pag. 451. L. 11. les alleina. pag. 455. L. 3. les lijttlogande. pag. 463. L. 2. les Stundum. pag. 478. L. 5. les lagt. Ibid. L. 24. les Moodsfødu. pag. 481. L. 8. les Ungdoomenu. pag. 484. L. 15. les Skyrnene. pag. 494. L. 3. les gisrdest. Ibid. L. 4. les Bølvan. pag. 505. L. 18. les vonder. Ibid. L. 19. les Astunvan. pag. 507. L. 18. les Endurlausnare. pag. 510. L. 13. les Vonene. pag. 576. L. 3. les Trwudu. pag. 578. L. 3. les rietttrwada.

Og hvad fleira hefur mætt yfersiäst i Pryckingunne/ er vinsamlegur Lesare umbeden ad Lagfæra og lesa i Maaled.

